BIBLIOTHECA
SCRIPTORVM GRAECORVM ET ROMANORVM
TEVBNERIANA

DIODORVS

BIBLIOTHECA HISTORICA

EDIDIT

C. TH. FISCHER

VOL. IV

STVTGARDIAE IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

DIODORI

BIBLIOTHECA HISTORICA

VOL. IV

POST I. BEKKER ET L. DINDORF
RECOGNOVIT

C. TH. FISCHER

EDITIO STEREOTYPA
EDITIONIS TERTIAE (MCMVI)

STVTGARDIAE IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI MCMLXXXV

CIP-Kurztitelaufnahme der Deutschen Bibliothek

Diodorus ⟨Siculus⟩:
[Bibliotheca historica]
Diodori Bibliotheca historica / post I. Bekker et
L. Dindorf recogn. C. Th. Fischer. — Ed. stereotyp.
— Stutgardiae : Teubner
(Bibliotheca scriptorum Graecorum et Romanorum
Teubneriana)
Bis Bd. 3: post I. Bekker et L. Dindorf recogn.
Fr. Vogel
NE: Vogel, Friedrich [Hrsg.]; Fischer, Curt Th.
[Hrsg.]
Vol. 4. — Ed. stereotyp. ed. 3. (1906). — 1985.
ISBN 3-519-01274-X

Printed in Germany
Druck: Beltz Offsetdruck, Hemsbach/Bergstraße

Cum Ricardus Bergmann praematura morte abreptus esset, libros Diodori denuo edendi provinciam in se suscepit Fridericus Vogel. Qua opera uti eximie de re litteraria meritus est, ita maxime dolendum, quod ad finem perducere opus incohatum ei non licuit, aliis curis districto. Quod infectum reliquit, ego absolvam, quamvis ipse distinear cum muneris scholastici negotiis, tum nova potissimum Ptolemaei editione comparanda. Quid vero secutus sim in IV volumine et V, quae nunc eduntur, recensendis, paucis praefabor.

Atque primum quidem ut arti criticae factitandae quasi certa fundamenta iacerentur, necessarium esse duxi descendere ad ipsos codices mss. denuo examinandos. Nec paenitet multum et operae et temporis huic labori impendisse. Namque ut libere dicam, quod sentio, ex omnibus quibus libri XVI—XX continentur codicibus praeter Patmium ne unus quidem diligenter collatus erat, plerique leviter tantum inspecti, ita ut permulta superessent et corrigenda et addenda. Quotquot igitur adhuc innotuerunt libri mss., Vindobonensi excepto omnes ipse iterum tractavi, meliores potioresque totos excussi. Diligenter autem omnibus ponderatis ad veriorem codicum aestimationem me pervenisse certa spes est.

Ut vero singula videamus[1]), singularis est libri XVI condicio, in quo Patmius desinit. Quod si hunc anti- P

1) Altius quaestionem repetere per hanc scribendi occasionem in animo non est. Quamquam non reformidavi viam asperam et arduam verum eruendi ex eis qui nostris quidem codicibus antiquiores sunt veterum libris. Pauca monuisse satis habeo haec: neque latet in Gemistii Plethonis quos de rebus in Graecia post pugnam ad Mantineam gestis scripsit commentariis ulla genuina Diodori lectio, cuius emendationes tales sunt quales quisque hodie coniectura invenire possit, neque quem Constantinus eclogariis excerpendum dedit codicem

quissimum optimumque omnium codicum esse Vogel contendit (II p. XI sqq. III p. V sqq.), plane me habet assentientem. Eis quae docte et sagaciter ille exposuit, pauca sunt, quae adiciam. Primum id non praetermittendum videtur, quod vel in minutis rebus simillimus Patmii est
X Venetus S. Marci 376. Qui liber, Bessarionis olim Cardinalis, XIV f. saeculo exaratus continet 355 foliis chart. libros XVI—XX. Conglutinatus autem est ex duabus partibus, non eadem manu scriptis[1]), quarum altera librum XVI, altera reliquos complectitur libros. De his infra dicemus; XVI vero qualem Venetus exhibet liber, sicuti supra monui, artissima similitudine coniunctus est cum Patmio; utroque easdem antiquas lectiones et veras servari, utrumque etiam omnibus in mendis congruum esse in unaquaque pagina qui varietatem scripturae oculis perlustraverit cognoscet. Nec tamen ex ipso codice P descriptus est X; habet enim propria quaedam vitia, magnam partem inde orta, quod librarius verba in communi utriusque archetypo corrupta vel omissa correxit vel supplevit, prout res postulare videbatur. Veluti XVI 46, 7 ubi mutilam lectionem (. . . *ματα*) retinuit P, ex coniectura scripsit *πολίσματα* (*στόματα* rell.); 52, 10 ubi *ἐβασίλευσεν* deperierat, de suo addidit *ἦρξεν*; 89, 1 ubi *τηρι Χερωνείᾳ νίκῃ* in codice suo repperit,

melior erat nostris libris (cf. Dind. ed. 4 III p. VIII); immo quantum ad libros XVI—XX attinet, qui in tota disputatione uni respiciuntur, omnibus in rebus mire conspirabat cum Florentino (plut. LXX n. 12); nullam igitur, quamquam magna ex parte contuli quae in palimps. Vat. Gr. 73 ad servatos Diodori libros pertinent, notabilem repperi lectionem, quae non in reliquis codicibus inveniatur nisi quod XVI 92, 3 *ἕρπω* legere mihi visus sum, quo Buecheleri egregia firmatur coniectura. Suidam denique quae praebet Diodorea ex Constantini florilegio delibavisse persuasum habeo (cf. Krumbacher Gesch. d. byz. Litt.[2] p. 263).

1) Prioris partis paginae habent 29 versus, posterioris 26.

finxit τῇ ἐν Χ. νίκῃ; 24, 3 ubi omissis verbis παρεκάλει — ἐσομένου lacunam ita explevit, ut scriberet: τοὺς δ' ἄλλους ἑώρα καταπεπληγμένους τὸ περὶ αὐτοὺς δεινόν.

Haud raro autem X meliorem Patmio praebet lectionem, quamquam pleraque ad manifestos eius qui Patmium exaravit librarii[1]) lapsus pertinent (cf. e. g. XVI 74, 2 (τὸν ἀδελφὸν P; 89, 2 νίκας P), nonnunquam unus genuinam servavit scripturam, veluti XVI 26, 3 (θαυμαστωθῆναι); 69, 8 (συνενεχθέντες); saepius.

Non absimili vero modo variis ex partibus consarcinatus est Parisinus 1664, quo de haec leguntur in catalogo codicum mss. reg. bibl. (II p. 384)[2]): 'codex chart. (237 fol.) Constantinopoli[3]) nuper in bibl. reg. illatus, quo continentur Diodori hist. libri XV—XX. ibi multa librarii incuriae et imperitiae vestigia apparent. interdum tamen occurrunt lectiones non contemnendae. ... subiuncta est brevis annotatio de anno, quo Manuel Comnenus Italiam appulit, unde colligas nostrum hunc codicem aliquot ante synodum Florentinam annis exaratum esse.' Ut omittam XV librum, libri XVI—XX ita conspirant omnibus in rebus cum Veneto 376 (X), ut extra dubitationis aleam positum esse mihi videatur, quin qui Parisinum 1664 scripsit Venetum ante oculos habuerit.

Ex hoc autem Parisino fluxit, ni fallor, Parisinus 1666 (Fontebl.-Reg. 2540)[4]), chart. (146 fol.), saec. XV vel XVI exaratus, quo continentur libri XV—XIX, 'verum imperfecti et ordine inverso et perturbato';

1) Parum diligentiae eum adhibuisse probavit Vogel III p. V a. 2.

2) Cf. Omont inv. somm. des manuscr. grecs de la bibl. nat. II p. 117.

3) Fol. 233 haec exstant: βιβλίον τῆς ἁγίας Ἀναστασίας τῆς φαρμακολυτρίας τῆς ἐν τῷ μεγάλῳ βουνῷ κειμένης.

4) Cf. cat. codd. mss. reg. bibl. II p. 384; Omont inv. II p. 118; O. cat. alph. des mss. gr. de Fontainebleau p. 56.

nimirum incipit XVIII 67,5 (*αὐτῷ τὰς συμφοράς· τὸ γὰρ ἐν ταῖς εὐτυχίαις μῖσος κ.τ.λ.*), desinit autem iterum medio in enuntiato XVI 5, 1 *ἡμεῖς δὲ ἐπεὶ τὰ κατὰ τὴν.* Quae legi ad verbum omnia consentiunt cum Parisino 1664, praeterquam quod correctiones quaedam alterius manus reperiuntur, quae cum codice Florentino eiusque apographis congruunt. Id certissimum utrumque Parisinum esse abiiciendum.

Patmium vero et Venetum ceteris libris praestare etiam XVI libri permultis evincitur locis, quibus eorum scriptura, ut Bergmanni verbis utar (Vogel II p. XIV), corrupta vel in integrum restituuntur vel facilius sanari possunt nec paucae virorum doctorum coniecturae confirmantur. Paucos apponam:

	vulg. lectio	codd. PX
XVI 6, 5	*Χαρικλείδην*	*Ἡρακλείδην* (corr. Sims.)
11, 2	*πάντες δ' ἀπεδέχοντο*	*πάντες ἀπεδέχοντο* (corr. Reiske)
26, 3	*τῶν ἀποπειρωμένων*	*πάντων*
44, 6	*ταῖς τῶν συμμάχων* (vel *μάχων*) *εὐεξίαις*	*σωμάτων* (corr. Rhod.)
74, 3	*ἀγῶνες ἕτεροι θαυμαστοὶ συνίσταντο*	*ἀγῶνες θαυμ. συνίσταντο* (corr. Steph.)
— 5	*βέλη καὶ πελταστὰς*	*καταπέλτας*(corr. Wess.)
82, 3	*Ποστόμιον τὸν τύραννον*	*Τυρρηνὸν*
85, 7	*ποικίλας πράξεις ἠγωνισμένος*	*παρατάξεις.*

Quamquam altera ex parte ambos libros sat multis locis lacunosos, mutilos gravissimisque mendis inquinatos esse quis est qui neget? Cuius rei exemplo sunto XVI 24, 1 et 50, 7, ubi vastae hiant lacunae; 42, 1 et

52, 9: illic βασιλεὺς scribunt, cett. recte Βέλεσυς, hic τὰ σφέτερα, cett. τὰς Φεράς; 85, 4, ubi Demosthenis testimonio (de cor. 136) erroris convincuntur. Id vero admodum mirum, quod quinque locis perversi in eis exhibentur numeri:

	codd. PX	reliqui codd.
XVI 49, 1	ὁ δὲ τῆς δευτέρας μερίδος ἀφηγούμενος	πρώτης (cf. 47, 2; 48, 3)
66, 2	πέντε τριήρεις πληρώσας	τέσσαρας (cf. 68, 5. 6; Plut. Tim. 8)
—	δέκα καὶ μιᾷ ναυσίν	δέκα
68, 10	φονεύσας πλείους τῶν τετρακοσίων	τριακοσίων (cf. Plut. Tim. 12)
70, 3	ἔχων τριακοσίας τριήρεις	τετρακοσίας (cf. 9, 2; Plut.D.14;Nep.D.5)
77, 4	εἶχον . . . ναῦς μακρὰς μὲν ἑβδομήκοντα	διακοσίας (cf. Plut. Tim. 25).

Alia ex commutatis inter se numerorum compendiis originem duxisse, alia consulto esse mutata in aprico est.

Reliquos autem libros in duas classes discernendos esse infra demonstrabo; hic satis sit, ut moneam et paucis firmem exemplis 1) ex duabus his codicum stirpibus propiore affinitate cum Patmio Venetoque connexam esse eam, cuius principem locum obtinet Parisinus 1665 2) omnes ex eodem archetypo manasse libros. Atque primum quidem Parisinum propius abesse a Patmio Venetoque exempla ostendent haec:

	PX Par. (R)	F(lorentinus)
XVI 13, 3	ναῦς μακρὰς οὐ πολλὰς ἔχοντες	οὐ om.
14, 5	γέγραφε βύβλους εἴκοσι καὶ ἕξ	εἴκοσι πέντε
26, 6	προφητείας	προφητίδος

XVI	29, 1	*καὶ Ἀχαιοὶ καὶ Φθιῶται*	*καὶ Φθιῶται καὶ Ἀχαιοί*
	53, 1	*Κόϊντος*	*Κοίνκτιος*
	59, 1	*Κοΐνκτιος*	*Κόϊντος*
	64, 3	*μεγάλην βασιλείαν . . . περιεποιήσατο*	*μεγίστην*
	70, 4	*κατὰ τὰς νήσους*	*κατὰ τῆς νήσου*
	82, 6	*περὶ τῶν ἰδιωτῶν συμβολαίων*	*ἰδίων.*

Contra perraro fit, ut cum Patmio et Veneto Florentinus consentiat dissentiente Parisino:

		PX F(lorent.)	Par. (R)
XVI	42, 6	*Ἀρσιέα*	*Γαρισέα*
	69, 6	*πολεμίων*	*πολιτῶν*
	88, 5	*ἀδελφὸς*	*υἱός.*

Omnium vero librorum archetypum[1]) unum fuisse permultae vitiosae lectiones omnibus communes testantur, quarum ex numero has propono:

XVI 8, 2 *πολιορκίας . . . ποιησάμενος* (*προσβολὰς* Cob.)
8, 5 *Πύδναν* (*πόλιν* Gem. et Wess.)
19, 2 *ἐκ τῆς μέθης μεθύοντες* (*ἀνανήφοντες*? Madv.)
22, 1 *Φαρναβάζου* (*Ἀρταβάζου* Sims. et Wess.)
31, 6 *Πάγας* (*Παγασὰς* Gem. et Wess.)
62, 1 *ἀλλὰ πλοῦς ὑπέκειτο μέγας καὶ χαλεπὸς* (*ἀλλὰ πολὺς ὑπέκειτο καὶ χαλεπὸς* Dind.)
74, 6 *μηχανὰς* (*παρασκευὰς* scr.)
76, 1 *ἐπί τινος αὐχένος ὑψηλοῦ* (*ἐπὶ τινὸς ἀναστήματος*(?) *ὑψηλοῦ* scr.)
81, 4 *διὰ τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς* (*μισθοφορᾶς* edd.)
95, 3 *ἐπὶ τῇ κατὰ τὰς συμμαχίας ἀνδρείᾳ* (*μάχας* Reiske).

---

1) Imaginem eius aliquot lineamentis bene descripsit Vogel (II p. XXIX sqq.), cuius exemplis facili opera alia addi possunt.

Vides igitur, ut quaestionis summam comprehendamus, Vogelium (II p. XXVII; III p. V) suo iure dicere fundamentum operis esse debere Patmium (Venetumque), ceteros codices adhibendos esse eis locis, ubi codices P (et X) lacunis aut mendis deformati sint; ubicunque autem cum Patmio (Venetoque) consentiant sive melioris classis libri sive deterioris, eam lectionem ex archetypo esse profectam.

Alia vero condicio est librorum XVII — XX. Etenim cum Patmius in extremo libro XVI desinat, Veneti autem librarius, sicuti infra elucebit, priore apographo deficiente redeat ad exemplar Parisini 1665 simillimum, accuratius tractandi sunt reliqui codices, de quibus anceps adhuc iudicium est, ut manifestum fiat, quantum quisque valeat, quaenam inter eos intercedat ratio, quemnam potissimum ducem sequamur. Singulos igitur primum recenseamus libros mss.!

Agmen ducat Parisinus 1665 (Medic.-Reg. 2538)[1], R
qui Wesselingi — per hos quidem libros — regius alter est, T littera notatus apud Dindorfium.[2]) Qui codex exaratus est saeculo XI (Omontio iudice) vel XII, plana et nitida scriptura insignis. Numerantur eius folia (membr.) 258; pagina versus 30 complectitur. Continet autem libros XVI — XX integros, nisi quod unum intercidit folium in medio fere libro XVII (79, 2 *νέος* ‖ *ὢν* — 81,2 *αὐτὸν* ‖ *προσδεξαμένων*) et quod in fine mutilus est; desinit enim XX 112, 2 in verbis *ἀπογνοὺς τὴν διάβασιν παρ‖ῆλθεν*. Ab his si discesseris, habes librum bonum

1) Cf. cat. codd. mss. bibl. reg. II p. 384; Omont inv. s. II p. 117.

2) Parisinorum codicum sigla Dindorfiana mutanda esse censeo; namque cum minus accurata esset de eis narratio Wesselingi, cui Camusatus et de la Barre copiam eorum fecerant, fieri non poterat, quin omnia inter se confunderentur (cf. Dind. ed. maior I 2 p. IV).

ac probum, quem magnis et multis virtutibus ceteris praestare infra apparebit.

Nunc unum addam. Multos quos in describendo commiserat errores denuo inspecto archetypo qui totum hunc codicem exaravit ipse correxit (cf. XVII 35, 2; XIX 17, 4. 63, 1. 75, 2. 101, 5); quae omiserat, ipse supplevit (cf. e. g. XX 89, 5); aliquotiens etiam scholia marginalia occurrunt eadem manu scripta, quae sedulo exscripsi (cf. e. g. XVII 77, 5. 84, 4 saepius). Dein vero alter supervenit recentioris aetatis librarius, qui multa inter lineas mutavit, multa etiam in margine adscripsit. In variis his lectionibus non raro probae obviam fiunt, quibus nonnunquam virorum doctorum emendationes confirmantur; ex copia testimoniorum nonnulla affero:

	vulg. lectio	R 2. m.
XVIII 36, 4	*ὁ τοὺς ἅπαντας Ἕλληνας καταπολεμήσας*	*ἀποστάντας* (Rhod.)
39, 6	*τῶν δ' ἄλλων σατραπειῶν*	*ἄνω*
—	*Λυκίαν*	*Λυδίαν* (Wess.)
XIX 7, 2	*τὰς ἰδίας εὐπορίας ἐπανορθώσασθαι*	*ἀπορίας* (Steph.)
27, 6	*τὸ δεξιὸν κέρας*	*λαιόν*
49, 2	*τοὺς ἱππεῖς κατακόψαι πρὸς διατροφὴν*	*ἵππους*
83, 1	*ἔταξαν δὲ ἐπὶ τοῦ κέρατος τοῦ τῶν ἱππέων τοὺς κρατίστους*	*τούτου* (Wess.)
XX 18, 1	*τῶν ἐγχωρίων οὐκ ὀλίγα . . . ἀνεκτήσατο*	*χωρίων* (Dind.)
21, 1	*ὁρῶντες ἀθρόους γεγονότας τοὺς ἀφεστηκότας*	*ἀθῴους* (Kaltw.)

XX 41, 6	*Λαμίας τῆς Λιγυστικῆς*	*Λιβυστικῆς*
58, 5	*ἐπὶ τῶν ἀνατεινομένων*	*ἀνατεὶ κτεινομένων*
93, 3	*τριημολκίων* (vel *.. κείων*)	*τριημιολιῶν* (Palm.)
102, 2	*συνεπιβαλομένος τῆς οἰκοδομίας*	*συνεπιλαβόμενος.*

Sunt etiam quae cum bonis alterius classis scripturis congruant, veluti

	RX	R 2. m. F(lorent.)
XVIII 12, 2	*ἐπὶ διαδοχὴν τῆς σατραπείας*	*στρατείας*
XIX 61, 4	*διὰ τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας*	*ἐλευθερίας*
XX 96, 2	(*σκάφη*) .. *πλήρεσι τοῖς ἱστίοις φαινόμενα*	*φερόμενα.*

Attamen hunc librarium non ex vetusta memoria sua hausisse, sed suo ipsius ingenio fretum critici munere functum esse cum alia, tum haec arguunt inepta eius inventa:

	vulg. lectio	R 2. m.
XX 14, 3	*ἔπεμψαν . . . τοὺς ἐκ τῶν ἱερῶν χρυσοῦς ναοὺς*	*χρυσᾶς ναῦς*
16, 7	*ἡ . . . ἐφοδία . . . κατενόησε*	*ἐφορεία*
78, 1	*δειλωθεὶς* (*δειλιάσας* F) . . . *παρεχώρησε τοῖς πολεμίοις τῆς τυραννίδος*	*δουλωθείς.*

Quid vero quod XX 91, 1, ubi lacunam hiantem repperit, *κίονες* supplevit[1]) addens: *οἶμαι ξύλα τετράπεδα?* Ergo cum omnes eius correctiones et bonae et malae merae sint coniecturae, alterius manus auctoritas plane nulla est. Denique autem tertia manus hic illic in posteriore potissimum parte in margine quaedam adnotavit (cf. XIX 55, 8. 98, 1; XX 41, 3. 101, 3. 102, 2. 104, 1), quae tamen nullius momenti sunt; itaque si non silentio praetermisi, at certe omnia exscribere nolui.

X Iam redire cogor ad Venetum S. Marci 376. Cuius altera pars inde a libro XVII ex eodem exemplo descripta est, ex quo Parisinus 1665; uterque enim adeo similis est alterius, ut fratres paene gemelli sint habendi. Ne longus sim in re apertissima, qua de non dubitabit qui apparatum criticum evolverit, exempla proferre supersedeo. Prae Parisino autem Venetus admodum neglegenter scriptus est; multa peccavit librarius in nominibus propriis numerisque corrumpendis; multa omisit, multa bis exaravit, multa intrusit de suo. Contra non desunt quibus X meliorem se praestet Parisino loci. Ex quo genere sunt hi:

	R	X
XVII 32, 1	*πολλῶν ... λόγων συνδραμόντων πρὸς ταύτην τὴν διαβολὴν*	*εὐλόγων*
54, 6	*εἰ μὲν τῶν προτέρων ὀρέγεται*	*πρωτείων*
111, 1	*τούτων τὸ σύνταγμα συντελεσάντων*	*πρόσταγμα*
XVIII 28, 5	*προθύμους ἑαυτοὺς . . . παρείχοντο*	*προθύμως*

1) (Cf. XX 23, 1.)

XIX 10, 1	*μέγα μὲν οὐδὲ μνήμης ἄξιον διεπράξαντο*	*μέγα μὲν οὐδὲν οὐδὲ μνήμης ἄξιον διεπράξαντο*
XX 43, 1	*ὃ καὶ τόδε συνέβαινεν εἶναι καὶ περὶ ἐκεῖνον*	*εἶναι* om.

Unus verum exhibet XIX 82, 4 *διενοεῖτο τούτῳ κρίνειν* (*κρινεῖν* X; *κινεῖν* cett.) *τὴν μάχην*. Nec tamen dignum habuissem, cuius scripturae varietatem in minore hac editione conscriberem, nisi ex duabus codicum stirpibus compositus ad historiam textus Diodorei explicandam multum valeret. Qui autem ex Veneto pendent, Parisinos 1664 et 1666[1]) praetermittendos esse per se patet.

Neque vero etiam Vaticanum Graec. 132[2]) laudavi V[2])
et Vindobonensem s. LXXX. Quorum ille, chartaceus, saeculi ut videtur XIV, 318 foliis — paginae sunt 30 versuum — libros XVI—XX continet. Eosdem Vindobonensis, qui Kollario[3]) teste (p. 491 sqq.) chartaceus est foliorum 248; anno 1442 Florentiae ab Ioanne Scutariota[4]) scriptus, olim Iani Pannonii, dein Ioannis Alexandri Brassicani, tum Ioannis Fabri, denique Caesareae factus est bibliothecae. Hunc codicem ipse non vidi. Ex eo enim prima horum librorum editio, quae Basileae 1539 prodiit Vincentio Obsopoeo curante, lucem ed. Bas

1) (Cf. supra p. Vsqq.)

2) Y Dind.; initio quidem in nominibus propriis et numeris plenam variarum lectionum collectionem congerere constitueram; attamen ne inutili mole apparatum crit. exonerarem, incepto destiti.

3) Adami Francisci Kollarii ad Petri Lambecii commentariorum de Aug. Bibl. Caes. Vindob. libros VIII supplementorum liber I. Vindobonae 1740; cf. Dind. I 2 p. VIII.

4) Fol. 248 suscriptum legitur: *Θεοῦ τὸ δῶρον καὶ Θετταλοῦ ὁ μόχθος. ἐγράφη ἐν Φλωρεντίᾳ διὰ χειρὸς ἐμοῦ Ἰωάννου τοῦ Σκουταριώτου: ͵αυμβʹ. μηνὶ μαΐῳ θʹ. ἰνδικ. εʹ.*

aspexit[1]); quae editio cum mihi praesto esset, quamquam neglegenter impressa nonnunquam discrepat a codice (cf. Dind. I 2 p. VIII), tamen inutile duxi Vindobonensem denuo examinare. Ut autem omnem quaestionem paucis profligam, nisi omnia me fallunt, Vaticanus ex ipso Parisino 1665 descriptus est nondum truncato — nam leguntur in Vaticano, quae perierunt in Parisino (cf. supra p. IX) — quocum ita conspirat, ut in eis quas excussi partibus, meros librarii lapsus si excipias, ne unam quidem praebeat scripturam, quae non exstet in Parisino. Ex Vaticano autem deducendus est Vindobonensis, qui in ipsis illis librarii mendis mirum in modum cum eo consentit. Quomodocunque autem res habet — nam cum uterque liber non omnis mihi satis notus sit, praestat iudicium cohibere — exploratissimum est artissime omnes inter se cohaerere et prae Parisino et Vaticano et Vindobonensi fidem esse derogandam.

Paucis absolvam tres XVI saeculi codices, quibus unus XVII liber continetur. Sunt vero[2]) Parisinus 1667 Baluze-Reg. 2540), pap., 95 fol., Danesii Vaurensis quondam episcopi manu exaratus; Parisinus 1668 (I.-A. de Thou-Colbert 2192), pap., 61 fol.; Parisinus 1669 (Baluze-Reg. 2540, 2), pap., 60 fol. Ex quibus quem Danesius exaravit liber aliquanto melior est reliquis, qui vitiose scripti, hic illic lacerati, varias emendatrices manus passi plane despiciendi sunt, ipse tamen nullius pretii. Descendunt omnes de Veneto 376 (X) nescio qua successionis serie, nisi quod ex Danesii libro fluxisse videtur cui nota 1669 imponitur.

---

1) *Διοδώρου Σικελιώτου ἱστοριῶν βιβλία τινὰ τὰ εὑρισκόμενα.* Diodori Sic. hist. libri aliquot qui exstant (ll. XVI—XX) opera Vincenti Obsopoei editi Basileae 1539.

2) Cf. cat. codd. mss. reg. bibl. II p. 384; Omont inv. s. II p. 118.

Transeo ad alterius classis codices, inter quos principem locum obtinet Florentinus Laur. plut. LXX n. 12[1]), F qui libros XI—XX complectitur. Neque vero quidquam dicturus sum de prioribus libris; cum posterioribus mihi res est. In quibus constituendis Florentinum ceteris codicibus auctoritate praevalere cum Dindorfio ad hunc diem usque viri docti censent.[2]) Quod inde potissimum factum esse puto, quod non satis constabat de natura et origine innumerabilium fere correctionum, quibus omnis codex scatet. Etenim nulla fere pagina est, in qua non multa et correxerit et adiecerit in ipso verborum contextu et inter lineas et in marginibus emendator paullo recentior, ita ut non discreta primaria manu ab altera, litterarum ductu plane diversa, vacillet necessario iudicium de hoc libro. Atque Vogel (II p. XXI) recte quidem lectiones secunda manu additas saepe conspirare cum prioris classis codicibus animadvertit. Poterat dicere omnem librum adhibito prioris classis exemplari emendatum esse; conferas — ex copia exemplorum graviora quaedam eligo — XVII 15, 3. 20, 2. 21, 1. 47, 2. 53, 1. 57, 1. 58, 5. 59, 2. 69, 8. 75, 6. 78, 1. 81, 2. 85, 6. 87, 3. 93, 4. 94, 4. 99, 4. 111, 1. 117, 4; XVIII 1, 5; 6. 15, 3. 16, 2. 27, 3. 33, 4. 53, 6; 7. 62, 2; XIX 1, 2. 4, 7. 6, 4. 20, 1. 27, 3. 32, 2. 33, 3. 42, 5. 48, 2. 56, 5. 58, 3; 6. 79, 3. 82, 2. 84, 3. 93, 2. 106, 1; XX 2, 1. 13, 1. 35, 3. 36, 2. 41, 2; 5. 44, 4; 5. 52, 4. 53, 1. 68, 2; 4. 71, 3. 73, 2; 3. 75, 1. 79, 2. 84, 3. 88, 3. 89, 1. 91, 2. 96, 2; 4. 98, 8. 106, 2. 107, 2. 113, 5. Maximum vero argumentum est, quod corrector iste, quamquam genuinam

1) Cf. Bandini codd. Gr. bibl. Laur. II p. 672; Vogel II p. XX.

2) Cf. Niese Gesch. d. gr. u. mak. Staaten I p. 464 a. 2; 471 a. 2 saepius; Beloch Gr. Gesch. III 1 p. 199 a. 1 saepius; Kapf Gebr. d. Opt. b. Diod. p. 4 saepius.

scripturam Florentinus praebebat, aperte corrupta ex altera codicum stirpe transtulit et aliis locis et his:

	F recte	RXF 2. m.
XVII 33, 7	πολλοὶ τραύμασιν ἐναντίοις περιτυγχάνοντες	πολλοῖς
38, 7	τυγχανέτω . . . πρέποντος ταῖς ἰδίαις ἀρεταῖς ἐπαίνου	ἱστορίαις
XVIII 38, 1	εἶχον . . . ἱππεῖς τετρακοσίους	τετρακισχιλίους (del. tamen ipse)
39, 6	χωρὶς . . . ἡγεμόνος ἐπιφανοῦς	ἡγεμονίας
48, 5	ἡ δὲ . . . τοῦ χιλιάρχου προαγωγὴ	προσαγωγή
XIX 61, 4	διὰ τὴν ἐλπίδα τῆς ἐλευθερίας	σωτηρίας
XX 20, 3	ἀξιῶν διοδόν τε δοῦναι	δύναμιν.

Sunt quoque quae coniectando inventa esse, sane fere semper satis stulte, appareat veluti

	RXF	F 2. m.
XVIII 35, 6	ἐπιστάμενοι καλῶς νεῖν	βαίνειν
39, 6	Λυκίαν (Λυδίαν R 2. m.)	Κιλικίαν
XIX 44, 1	καταθέμενος εἰς σειρὸν	σωρόν
XX 86, 4	κατασβέσαντες	συσκευασάμενοι
113, 5	Ἀρκαδίας	Ἀχαΐας.

In plerisque tamen consensus est manifestus. Quae cum ita sint, possumusne dubitare, quin, ut recte de Florentino iudicetur, omnis cura ponenda sit in discer-

nenda vetustioris librarii manu ab emendatore? Tertiae vero manus additamenta prorsus inania (cf. e. g. XX 41, 3. 59, 2. 63, 2. 74, 3) merito neglegantur.

Ab hoc autem fonte satis iam impuro derivati sunt qui reliqui sunt quattuor codices. Quod, quantum attinet ad Venetum S. Marci cl. VII cod. VIII (prov. S. S. Gio- M
vanni e Paolo 32), iam cognovit G. Schneider (cf. Vogel III p. XIXa.). Chartaceus est constatque 414 foliis, 30 versus in singulis paginis exhibentibus, quibus libros XI—XX continet. Subscriptio vero haec: *Καῖσαρ Στρατηγὸς Λακεδαιμόνιος ἐν Φλωρεντίᾳ ἐξέγραψεν.* Quo in negotio ita versatus est, ut sine ulla ratione et diligentia quae altera manu in Florentino emendata repperit modo respiceret modo non respiceret. Quapropter quid mirum, quod non certa et constanti aliqua affinitate aut cum Parisino 1665 et Veneto 376 — lectiones huic peculiares non paucis locis in margine leguntur, secunda manu additae — aut cum Florentino coniunctus esse videtur, sed diversorum exemplorum collatione contaminatus modo ad hanc modo ad illam codicum stirpem pertinere? Certe nihil huic libro tribuendum (cf. Vogel II p. XXII).

Nec pluris sunt Parisini 1660[1]) et 1661[1]), quorum lectiones Wesselingio suppeditavit de la Barre. Ille (Fontebl.-Reg. 2061), chart., 489 foliis comprehendit libros XI—XX, duorum librariorum manu saec. XVI exaratus.[2]) De priore parte iterum consulto taceo; libri XVI—XX autem redeunt ad Florentinum. Ex quo totus pendet Parisinus 1661[3]), quo continentur Diodori libri J
XI—XVII; hic vero mutilus est; ultima codicis verba

1) Cf. cat. codd. mss. reg. bibl. II p. 383; Omont inv. s. II p. 117; cat. des mss. gr. de Fontainebleau p. 56.

2) Altera manus incipit XVIII 13, 6 ἀντὶ || δὲ τοῦ (f. 350).

3) Cf. Vogel II p. XXI.

XVII 32, 2: *πολλῶν δὲ καὶ ἄλλων εὐλόγων συνδραμόντων πρὸς ταύτην τὴν δι||αβολήν.* Ex ipso autem hoc Parisino O descriptus est Claromontanus n. 222 (Meerm. n. 385 Phillipps. n. 1632), nunc Berolinensis Phillipps. n. 229, saec. XVI, fol. 312 libros XI—XVII complectens, qui eisdem quae modo laudavi verbis XVII 32, 2 desinit.

Omnes qui aetatem tulerunt libros mss. percensuimus; ad nostram igitur de eorum rationibus opinionem transiri iam potest. Ac primum si quis quaesiverit, num quaedam inter duas codicum classes intercedat necessitudo et cognatio, supra (p. VIII) me monuisse meminerit omnes ex eodem archetypo ortos esse. Habent enim communes cum magnum libri XVII defectum (XVII 84), qua sedecim capita interierunt, et multas alias lacunas nec non manifesta additamenta, tum passim menda singularia. Ecce pauca:

XVII 30, 2 *πεῖραν δεδωκότα τῆς ἰδίας ἀρχῆς* (*ἀρετῆς* Rhod.)
43, 1 *ἁλιεῖς ἔχοντες τεχνίτας* (*χαλκεῖς* scr.)
75, 7 *μεγίστην ἔχει τὴν ἐπιφάνειαν* (*ὠφέλειαν* Dind.)
98, 1 *Συρακούσας* (*Συδράκας* Cosp.)
100, 5 *ἔχων πῖλον σύμμετρον* (*ῥόπαλον* Hemsterh.)
106, 6 *πολλοῦ . . . πνεύματος φερομένου πρὸς τὴν χέρσον* (*ῥεύματος* scr.)
112, 2 *παρασκευάσασθαι* (*παρακελεύσασθαι* Dind.)
XVIII 9, 1 *τελευτήσαντος Ἀλεξάνδρου καὶ τῆς βασιλείας υἱοὺς διαδόχους οὐκ ἐχούσης* (*ἔχοντος* scr.)
12, 1 *ὄντας ὑπὲρ τρισμυρίους* (*τοὺς μυρίους* Wess.)
15, 3 *τοῖς ὅπλοις ἠλαττοῦτο* (*ὅλοις* Wess.)
15, 6 *τὴν . . . διὰ τῶν ὅπλων ἀποχώρησιν ἀπέγνω* (*ὁμαλῶν* Dind.)
26, 2 *ἀξιόλογον ὑπάρχον τῆς Ἀ. δόξης* (*ἄξιον* Dind.)
26, 5 *παρ' ὅλον τὸ ἔργον θρόνος χρυσοῦς* (*θριγκὸς* Wachsm.)

XVIII 45, 1 ἦσαν γὰρ οἱ σύμμαχοι πάντες (σύμπαντες scr.)
54, 4 πολέμους καὶ μεγάλους περισπασμοὺς ἔχειν (πολλοὺς Dind.)
XIX 4, 3 παρατάξεις ἀνδρῶν καὶ δυνάμεων (ἁδρῶν δ. Dind.)
30, 4 τὴν ὀλίγην τάξιν (ὅλην Wess.)
43, 3 ἠναγκάσθησαν εἶξαι (ἠναγκάσθη συνεῖξαι Wess. et Reiske)
57, 2 τὰ πρὸς Πτολεμαῖον . . . παρασκευάζεσθαι (πόλεμον Dind.)
85, 4 ἐπὶ τὰς ναυαρχίας διελεῖν (νομαρχίας Wess.)
101, 1 προσβολαὶ τῆς χώρας (προνομαὶ Reiske)
XX 22, 4 ὁ τῶν Θρακῶν βασιλεὺς (Σιρακῶν Mueller et Tomaschek)
23, 1 ἡ δὲ καθ' ἑτέρου μέρους (εἰσβολή) (ἡ δ' ἐκ θατέρου μέρους Dind.)
29, 1 μόγις σωθεὶς (μονωθεὶς Sint.)
42, 5 ἀποδόσθαι τὰ ὅπλα (ἀποθέσθαι Dind.)
73, 2 δεῖν ἀπιδεῖν τὴν τῆς Πλειάδος δύσιν (ἀπομένειν scr.)
91, 4 τὴν μὲν πρώτην στέγην ὑπάρχειν κλινῶν τεσσαράκοντα τριῶν (ἀκαινῶν scr.)
100, 4 παρ' ἑκάστην στοὰν πλευρὰν σταδιαίαν (ord. verb. inv. Rhod.).

Attamen qui eum codicem scripsit, qui parens habendus est alterius classis, pessime munere suo functus est. Namque non solum neglegentia multa magnaque peccavit, sed, id quod gravius est, novandi et ampliandi studio quodam captus innumeris fere locis ad libidinem ordinem verborum turbavit, singularem numerum posuit pro plurali, pluralem pro singulari, genera verborum variavit et tempora, praetermisit multa, supervacanea et inepta aspersit. Quid? si non id egit, ut ad auctoris verba sedulo semper

se alligaret, sed liberius multa reddere, insolita solitis mutare, corruptelas coniiciendo tollere, sententiam solam, ut ita dicam, exprimere religioni sibi non duxit? Fuit autem hac in re non minus audax et temerarius, quam infelix et imperitus textumque Diodoreum incredibilem in modum corrupit et adulteravit. Quod ut perspicias, memoriam Florentini non recensitam comparemus cum Parisini 1665! Ex infinita exemplorum, quae ubique prostant, multitudine praestantiora quaedam colligo. Exordium facio ab eis locis, quibus codicis F scripturas sive indiligentia sive coniectura ortas absurdas esse in propatulo est:

	R	F
XVII 11, 5	διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς . . . ἀνδρείας	ἐπιβολὴν
13, 1	διὰ τὴν ὑπερηφανίαν τοῦ κηρύγματος	περιφάνειαν
23, 4	πόλις ... βασίλεια μὲν ἐσχηκυῖα τὰ Καρῶν	βασιλέα . . . τὸν Κάρην
50, 6	ὅποι ποτ' ἂν ἄγῃ τὸ τοῦ θεοῦ νεῦμα. τὴν πορείαν	προθυμίαν
52, 2	διαπνεῖσθαι τοῖς ἐτησίοις ἀνέμοις	διεγνῶσθαι
54, 2	τὴν ἑτέραν τῶν ἑαυτοῦ θυγατέρων	ὑστέραν
59, 3	τὸ πλῆθος τῶν ἐπ' αὐτὸν φερομένων βελῶν	ἐρχομένων
105, 6	ἥ τε δύναμις ἠθύμησεν	ἠσθένησεν
118, 3	οὐκ ἀκλεῶς προεμένη τὸ ζῆν	οὐ καλῶς

XVIII 22, 5	τῆς δὲ φλογὸς ἄφνω πρὸς ὕψος αἰρομένης	ἐμφανῶς . . . φερομένης
53, 4	ἀναγκασθῆναι καταφυγεῖν	διασωθῆναι καὶ κ.
55, 2	τὸν φανερῶς ἤδη γενόμενον ἀποστάτην	προσγενόμενον
58, 2	διορθώσασθαι τὴν ἐρημίαν τῆς βασιλικῆς οἰκίας	δ. τῆς β. οἰκίας τὰς ἀποστασίας
64, 1	προσδόκιμον εἶναι συντόμως ἥξειν	αὐτομάτως
XIX 8, 3	δεινότερα θανάτου . . . πείσεσθαι	πυθέσθαι
12, 4	τὴν δὲ πέραν (χώραν) ἀκέραιον εἶναι	δ' ἑτέραν
14, 5	σατραπείαν δ' εἶχεν ἔτη πλείονα τῆς Περσίδος	τὴν πλείονα
30, 2	τοὺς . . . μήτ' ἐκδιῶξαι δυναμένους μήτ' ἀναχωρεῖν, ὅταν . . .	μεταναχωρεῖν δὲ
37, 1	τὴν χειμασίαν ἔχοντες ἐν πολλοῖς μέρεσι διεζευγμένην	συμμαχίαν
44, 3	ἀνήχθη δ' ἐν τοῖς τραυματίαις αἰχμάλωτος	ἑαλωκόσι
58, 3	παρά τε τὴν Τρίπολιν καὶ Βυβλίαν	Κιλικίαν
70, 4	προσκεκοφότα πολλοῖς τῶν νέων	προσειληφότα πολλοὺς
89, 3	Ἠπειρῶται	ὑπηρέται
XX 16, 6	τῆς πρῴρας . . . εἰς ἐμβολὴν ἤδη φερομένης	τῆς ἐμβολῆς ἤδη γενομένης

XX	21, 3	τὴν ἀπαγγελίαν διελθόντες	διαλαβόντες
	24, 4	τῶν εἰσφορῶν ἅπαντας ἀφήσειν	μισθοφορῶν
	45, 4	ἔτυχε παραπομπῆς	παραφυλακῆς
	72, 3	ὧν μὲν ἀνηλεῶς φονευομένων	τῶν μὲν ὡς φ.
	89, 6	ἐκ τῆς τῶν ὑποτεταγμένων ἀσθενείας	ἐπιγενομένων.

At missis his nugis ut singula quaedam discrepantiarum genera persequamur, sescentis locis librarius arbitratu suo inter se commutavit voculas idem significantes; exempli causa ponantur *εὔνοια — φιλία*, *ὁδοιπορία — πορεία*, *ἀνατολή — ἐπιτολή*, *χρόνος — καιρός*, *φίλοι — ἑταῖροι*, *πολλοί — συχνοί*, *δύναμις — φάλαγξ*, *ἄγημα — τάγμα*, *ἀξιοῦν — λέγειν*, *βασιλεύειν — δυναστεύειν*, *ὑπεράγειν — ὑπερέχειν*, *ἀναπλεῖν — ἀνακάμπτειν*, *προσίεσθαι — βούλεσθαι*. Eodem pertinet, quod nulla re cogente phrases variavit, veluti ubi Diodorus scripserat *μεταβιβάσομεν τὸν λόγον* maluit scribere *τρεψόμεθα πάλιν* (XVII 5, 1), ubi ille dederat *ἔγνω*, dedit *ἐγένετο νοήσας* (XX 43, 1), ubi *συνέβη γενέσθαι*, *συνετελέσθη* (XX 54, 1) et quae sunt similia. Adice quod pro inusitatis ignotisque nota usitataque substituit; en aliquot exempla exscripta:

		RX	F
XVII	59, 3	μηλοφόροι	μισθοφόροι
	90, 7	δεινῶς ὑπὸ τῶν δηγμάτων ἀπαλλάττοντες	πάσχοντες
XIX	55, 5	τὸ πρὸς τοὺς καταφυγόντας ἐπ᾽ αὐτὸν ἐκτενὲς	εὐμενὲς

XIX	56, 5	ἐκπίπτειν ἐκ τῶν προσόδων	συνάγεσθαι
	94, 1 sqq.	(semper!) Ναβαταῖοι	νομάδες
XX	61, 8	ἅμα τοῦ δόλωνος ἀρθέντος	ἱστίου
	78, 1	δειλωθεὶς	δειλιάσας.

Iam ad eos venimus locos in archetypo iam corruptos, quibus ipse mederi studebat librarius, in cuius coniectaneis sunt quae aliquam certe veritatis speciem prae se ferant. Evolve quaeso mecum hos locos: XVII 11, 1 scripsit ἑτοιμασάμενος [τὰ] πρὸς τὴν πολιορκίαν [καὶ] τὰς δυνάμεις διείλετο τὴν στρατιὰν εἰς τρία μέρη. XIX 29, 2 τούς τε ἐκ Μηδίας καὶ *Παρουλίας (Παρθυαίας Wess.) ἀφιπποτοξότας erat in archetypo; ille sine dubitatione coniecit Ἀρμενίας. Mera dein eius inventa deprehenduntur XIX 30, 8 (μέχρι τῆς ἐγγυτέρας (*πρότερον R) ὑπωρίας) et 64, 7 (τῶν ἀπὸ τοῦ στόλου; *τῶν ἀπὸ Ῥόδου νεῶν R), quae editores in textum receperunt. Ei porro debetur quod XIX 70, 8 Florentinus praebet προσέπεσθαι (*προσενόουν R προσένεμον recte Wurm); XX 4, 4 ἀλλοτριώτατοι ex eius coniectura natum (deb. ἀλλοτριώτατα <διακείμενοι>); denique quae XX 23, 1 leguntur, ita restituit: εἰσβολὴ . . . ὑπῆρχε φρουρουμένη· ξυλίνοις δὲ πείσμασι διεστύλωτο· ὑπεράνω δὲ τῶν ὑδάτων e. q. s. Neque vero modo in expellendis archetypi mendis elaboravit, sed etiam propensiorem ad corrigendum se praebuit in multis, quae correctoris manu minime egebant. XIX 37, 3 quae in Parisino tradita sunt, sana esse nemo non videt; ille vero dedit: (Ἀντίγονος) . . . παρήγγειλεν ἑτοίμους εἶναι πρὸς ἀνάζευξιν καὶ παρασκευάσασθαι, ἓξ δ' ἔχειν ἡμερῶν ἄπυρα σιτία. XIX 50, 5 cum non intellegeret illud οἰομένου δὲ δεῖν τοῦ Κασάνδρου τὰ καθ' αὑτὴν ἐπιτρέπειν, suspicatus est fuisse οἰομένης

δὲ δεῖν τῷ Κασάνδρῳ τὰ καθ' αὑτὴν ἐπιτρέπειν. XIX 78, 5, ubi bene R τῶν Ὀπουντίων τὰ Κασάνδρου φρονούντων συνεστήσατο πολιορκίαν, ille scripsit Κασάνδρου φρουρὰν ἐχόντων. XIX 100, 3 ex ἀτυχημάτων, quod intactum relinquere debebat, fecit εὐτυχημάτων, XX 36, 6 δυσγενῶν ex συγγενῶν.

Pauca addam de librarii additamentis. Leviora praetermitto (cf. e. g. XVIII 67, 5. 71, 2. 81, 1; XIX 25, 6. 86, 3); ea enumero quae partim vel recentissimos editores fugerunt:

XIX 5, 3 αὐτὸς δὲ ῥάκη περιβαλόμενος ἀνοδίᾳ [τοῦ ἑτέρου μέρους] τὴν ὁδοιπορίαν ἐποιήσατο
55, 6 ὁ δ' Ἀντίγονος ἀκούσας [ἀνεσκίρτησε καὶ] περιχαρὴς ἦν
XX 8, 1 ἐν ἀρχῇ μὲν γὰρ ὑπὸ τῆς Ἀγαθοκλέους γοητείας [καὶ ἀνοίας] παραλογισθέντες
111, 4 τὴν δὲ δυναστείαν διαδεξάμενος Μιθριδάτης [ὁ υἱὸς αὐτοῦ].

Nihil autem insignius extremo: quae XX 103, 5 produntur in Parisino (μετὰ δὲ ταῦτ' ἐπ' Ὀρχομενὸν τῆς Ἀρκαδίας στρατεύσας ἐκέλευσε τῷ τῆς φρουρᾶς ἀφηγουμένῳ Στρομβίχῳ παραδοῦναι τὴν πόλιν), ita depravata leguntur in Florentino: μετὰ δὲ ταῦτα ἐπερχόμενος τῆς Ἀρκαδίας (in marg. Ἀχαΐας 2. m.) ἠλευθέρου τὰς πόλεις· στρατεύσας δὲ ἐπὶ τὸ Αἴγιον περιεκάθισε τὸ τεῖχος καὶ λόγους ἐποίει πρὸς τὸν ἀφηγούμενον τῆς φρουρᾶς Στρόμβιχον, παραδοῦναι τὴν πόλιν ἀξιῶν.

Restat ut luculentissima istius librarii et neglegentiae et temeritatis vestigia tribus locis detegi moneam, quibus duplex memoria in Florentino servatur. Sunt vero hi: XVIII 73, 3 πρὸς τὴν Βαβυλωνίαν ὁρμῶντος ἐπιθεμένου τοῦ Σελεύκου (κατὰ τὴν Β. ἐπιθεμένου τοῦ Σ. RX); XIX 2, 9 ἔν τινι τόπῳ τεμένει (ἔν τινι τεμένει RX);

XVIII 62, 7 *Εὐμενῆ . . . μηδέποτ' δικαιοπραγῆσαι στρατηγῆσαι τολμήσειν* (*ἰδιοπραγῆσαι* RX).

Haec habui quae contra Florentini codicis principatum disputarem. Si quis vero eum spernendum esse ideo dixerit, calidius dixerit quam verius. Immo in nonnullis, sane non paucis, quae in Parisino mendosa sunt, eius ope carere non possumus. Quod intelleget, qui hosce praestantes eius lectiones perlustraverit:

	R	F
XVII 28, 3	*διὰ μέσων τῶν πολεμίων διεκφυγεῖν*	*διεκπεσεῖν*
55, 5	*πρὸς τὴν σφοδρότητα τοῦ ῥεύματος ἀντιμαχόμενος*	*ἀντιμηχανώμενος*
60, 3	*τὸ συνεχὲς τῷ Δαρείῳ σύνταγμα*	*συνεστὸς*
69, 4	*ἐλεεῖν τὰς ψυχὰς τῶν ἀκληρούντων*	*τύχας*
101, 2	*ἀπῄει ταινιούμενος ὑπὸ τῶν ὁμοφώνων*	*ὁμοφύλων*
105, 4	*τὸ δὲ τρίχωμα . . . κατακεκαυμένον ἔχουσι*	*χρῶμα*
110, 8	*ἐποίει . . . πότους συνεχεῖς, ἐν οἷς καιροῖς τῶν φίλων Ἡφαιστίων μέθαις χρησάμενος . . . τὸν βίον ἐξέλιπεν*	*ἐποίει — πότους συνεχεῖς τῶν φίλων, ἐν οἷς Ἡ. ἀκαίροις μέθαις χρησ. . . . τὸν β. ἐξέλιπεν*
112, 5	*τοῖς τῶν φιλοσόφων ὑπαχθεὶς λόγοις*	*ὑγιασθεὶς*
XVIII 4, 3	*διὰ τῆς ἰδίας δόξης*	*γνώμης*
38, 1	*εἶχον . . . ἱππεῖς δὲ τετρακισχιλίους*	*τετρακοσίους*

XVIII 55, 4	τὴν ... τῶν δήμων εἰς τοὺς Ἕλληνας εὔνοιαν	ἡγεμόνων
70, 5	τὰς τερηπὰς ἐμπρήσας	στηριγίας (στήριγγας Scal.)
71, 6	διὰ ... τὴν ἰδιότητα τῆς τῶν ὅλων χρείας	ἥλων πληγῆς
XIX 11, 4	ἐχορήγει τὰ δίκαια	ἀναγκαῖα
12, 5	τὰ σκάφη ταῦτα περὶ γῆν ἦν	περιῆν
21, 2	σπανίζουσα τῶν ἐφεστίων	ἐπετείων
30, 1	ἕτερον μὲν οὐδὲν ... ἔχοντες πρόφραγμα	στερεὸν
30, 7	τῷ δὲ παρὰ τοῦ ὄρους δοθέντι προτερήματι	καιροῦ
48, 1	Παμπόλεμον	Τληπόλεμον
55, 7	εἰ ... ἀφήσεται	εἰ ... ἀφήσει, συμβήσεται
60, 4	πλησίον τῶν προειρημένων τούτων	τόπων
68, 7	Πρεπέλαον	Εὐπόλεμον
75, 3	ἐφ' οἷς Ἀντίγονος ἀναβοήσας	δεινοπαθήσας
82, 4	χίλιοι	δισχίλιοι
93, 3	παραλαβεῖν τὴν Συρίαν	παραβαλεῖν εἰς Συρίαν
100, 1	Ἀντίγονον	Ἱερώνυμον
110, 1	ὡς ... ἀναζευγνύει	ἀναζευγνύειν διέγνωκε
XX 64, 4	ἐπὶ τὴν βάρβαρον στρατοπεδείαν	τῶν βαρβάρων
93, 2	ταῖς ἐμβολαῖς θραύων	τοῖς ἐμβόλοις
104, 3	τῆς ἰδίας ἕνεκεν ἀγενείας	λαγνείας

XX 106, 4 δεδωκέναι . . . πεῖραν πλεονάκις πλείονα καὶ ὅτι . . .
111, 3 τῶν Ἑλλήνων τῶν ἄλλων μεταβεβλημένων πό-λεών τινας

Sed finis sit; namque satis mihi multa verba fecisse videor. Ex omnibus vero, quae de librorum XVII—XX codicibus exposuimus, efficitur presse sequenda esse Parisini vestigia, quem nusquam, nisi in apertos errores inciderit ipse, deserere liceat; ad sananda autem vulnera librariorum culpa ei inflicta, quod eius fieri possit, Florentinum esse adhibendum; reliquorum librorum usum prae eis admodum exiguum esse. Quod indicium ex omni parte ratum et absolutum esse spero.

Hic dixerit forsitan quispiam me nondum exhausisse omnia quae praesto essent subsidia critica, silentio praetervectum notas Stephanianas, littera Q signatas a Dindorfio (I p. VII), et Cospi versionem, antiquiorem nostris libris mss. At Stephani illa marginalia partim primo alterove gradu ascendunt ad Venetum 376 (X), partim ex Basileensi editione originem traxerunt, partim recedunt ad Florentinum vel eius asseclas. Itaque ne molestus essem lectoribus, non ascripsi. Nec quidquam fructus ad Diodori textum recensendum redundat ex interpretatione Angeli Cospi, qui libros XVI et XVII 'varietate, remotioribus historiis et rerum magnitudine omnium pulcherrimos' latinitate donavit Venetiis 1517. Quae interpretatio nititur si non ipso Vindobonensi, id quod verisimillimum duco, at certe eiusdem generis et stirpis codice; quae aliena sunt a nostris libris, aut peccata interpretis sunt aut sagacitate eius procreata, qua maculas eluere studebat. Eadem autem versio iterum typis excussa

Q

Cosp.

est Basileae 1531 'Bartholomaeo Cospo Bononiensi interprete' nec non arrepta et ab Hoppero, qui 1548 Basileae 'septendecim' Diodori libros latine edidit (scil. libros I—XVII!), et a Sebastiano Castellione (Bas. 1559), qui libros XVIII—XX adiecit, castigatos ad Stephani editionem, quae eodem anno prodierat.

Sequitur altera huius praefationis pars, qua breviter dicam de sermone Diodoreo. Qui accuratius cognoscendo post Dindorfium operam navaverunt cum alii viri docti, tum Kaelker[1]), de la Roche[2]), Hultsch[3]), Kallenberg[4]), Kapf.[5]) Horum disputationes, quamvis bonae frugis plenae, tamen singulas tantum quae huc spectant quaestiones attigerunt potius quam exhauserunt. Ac primum quidem mihi in animo erat quae non sine magno labore congessi ad Diodori genus dicendi illustrandum hac oblata scribendi occasione publici iuris facere. Attamen duplici de causa hoc consilium abieci, quarum altera est, quod, si singula persequerer, verendum erat, ne finem non invenirem (angustis autem haec prolegomena circumscripta sunt terminis), altera, quod Dindorfi de Diodori sermone commentationem novae huic editioni iterum proposuit Vogel (I p. XXVIII), ipse ab omni initio multis in rebus diffisus Dindorfio, cuius servitutem in tertio volumine edendo plane

1) de eloc. Polyb. cum epimetro de hiatu in libris D. S. (diss. Lips. 1880); de pronominum in D. S. libris usu (Progr. Budiss. 1886).

2) Wiener Studien XXI (1889) p. 37sqq.

3) de elocutione Diodori (diss. Hal. 1893); die erzählenden Zeitformen bei D. (Progr. Pasew. 1902).

4) Textkritik u. Sprachgebrauch D. (Progr. Berol. 1901. 02).

5) Gebrauch d. Optativs bei D. S. (diss. Tub. 1903); cf. Green proc. of the American Philol. Assoc. XXXIV 1 p. 40sqq.

reppulit (III p. XV). Quod optimo iure fecit; nam Dindorf, ut ait Kaelker (pr. Bud. p. 3), iudex Rhadamantho severior ex parte non edidit, quae scripsit Diodorus, sed quae scripturus fuisse putandus est, si non Siculus esset natus saeculo a. Chr. n. primo, sed quinto vel quarto Atheniensis. Quae enim in Diodori consuetudine dicendi a purae graecitatis usu recedunt quaeque seriorem redolent aetatem, corrigendo ille sustulit, non satis caute et considerate. Immo quae mutavit pleraque ne minimam quidem offensionem habere aut ferri saltem posse quisquis hellenisticae quam vocant aetatis scriptores comparaverit primo videbit aspectu[1]); qua in re nos mirum quantum accurata papyrorum notitia iuvari vix est cur moneam.[2]) Neque scriptores papyrosque contulisse sat est; conferendi sunt etiam tituli in lapidibus incisi, qui quidem Diodoreae fere aetatis sint.[3]) Quo munere pro virili parte expleto, ut perspectam haberem sermonis Diodorei naturam, ubicunque fieri posse videbatur, quae praestantiores codices mss. — Patmius (Venetusque 375) scilicet (l. XVI) et Parisinus 1675 (ll. XVII—XX) — praebent, retinui et sicuti hi libri in multis vacillant, ita Diodoro quoque, qui studio cuidam formas variandi se dedisse videtur, hanc formarum varietatem concessi. Quamquam libere fateor me nonnunquam incertum haesisse, quid reciperem abiceremque — namque lubricae et errori obnoxiae sunt hae quaestiones, in quibus

1) Prae ceteris, quibus singulorum auctorum dicendi usus explanatur, libellis (cf. Thumb Arch. f. Papyrusf. II p. 396 sqq.; Witkowski Burs. ann. CXX 1 p. 153 sqq.) singulari usui sunt hi libri: Mullach Gramm. d. griech. Vulgarspr. 1856; Winer-Schmiedel Gramm. des neutestamentl. Sprachidioms 1894 sqq.; Blass Gramm. des neutestamentl. Griechisch² 1902.

2) Cf. egregium Croenerti opus quod inscribitur 'memoria Graeca Herculanensis' 1903.

3) Cf. Meisterhans-(Schwyzer) Gramm. der att. Inschr.³ 1902; Schweizer Gramm. der pergam. Inschr. 1898.

pauca adhuc scimus — et profecto sunt quaedam, quae non recte constituta esse diuturnum harum rerum studium me docuit. Id autem vere mihi videor esse dicturus posteriorem bibliothecae partem inde ab XVII libro multo negligentius scriptam esse quam superiores libros neque hiatum Diodorum perrexisse sedulo vitare. Sed alias, ubi sit animus, de his rebus, quibuscum aliam controversiam, quae adhuc sub iudice est, coniunctam esse censeo.[1]) Nunc etiamsi necessarium esse non duco commemorare, commemorem tamen me etiam in orthographicis quae vocantur rebus non eam observavisse rationem, ut certum aliquem scribendi modum mordicus retinerem, sed ubique optimorum librorum auctoritati obsecutum esse[2]), hac quoque in re plane facientem cum Vogelio (III p. XV sqq.); ne vero apparatus criticus his minutiis amplificaretur, per se multo quam vellem copiosior, orthographicam plerumque neglexisse varietatem.

Tertium denique non ita, ut opus erat, me gessisse aegre fero. Non omnes enim diligenter repraesentavi virorum doctorum coniecturas, per magnam librorum multitudinem dispersas. Atque eos quidem libros commentariosque, qui recentioribus temporibus editi Diodori nomen prae se ferunt, omnes qua par erat cura excerpsi;

1) Desiderantur multa in his libris (veluti rerum Sicularum Romanarumque narratio ll. XVII, XVIII) quamvis prooemio commemorata et annuntiata; cf. Krebs lectiones Diod. 1832 p. 1 sqq.; Wachsmuth Einl. in das Studium d. alten Gesch. p. 84; E. Schwartz Pauly-Wiss. V p. 687. 692.

2) Antiquas verborum formas in codice F passim restitutas esse strictim annotem; quaedam in incerto sunt, veluti doleo, quod interdum *ἴδεν, ἴδον* ex melioribus codicibus recepi (cf. Winer-Schmiedel p. 45 sq.; Reinhold de graecitate patr. apost. quaest. gr. diss. Hal. XIV p. 11).

multa etiam, quae ad Diodorum vel emendandum vel explicandum pertinent, ex operibus historicis, geographicis archaeologicis contuli. Attamen prioris aevi commentationes perlegi quidem, sed non semper adhibui, ratus priores editores — Dindorfium potissimum dico — antiquiora omnia conquisivisse. Hanc spem me fefellisse sero intellexi. Quamquam vero, quae omisi, pleraque nullius momenti sunt — alia enim hodie emendandi ratio ac fuit Reiskei, Dobraei, Emperii — tamen aliquotiens factum est, ut Dindorfio, Hertleinio, Madvigio vindicarem quae aliorum sagacitate praerepta erant, quater ut ipse in Reiskei coniecturas inciderem, bis in Wurmii, cuius versionem plus iusto neglegebam. Ut autem lenius mihi irascantur lectores, hoc detrimentum ita resarciam, ut in appendice quae iterum pervestigatis quotquot mihi innotuerunt studiis Diodoreis[1]) praetermissa repperi componam, ita ut primo obtutu omnia pateant, simul correctis gravioribus quibusdam et typographi et meis erroribus.

Atque haec quidem hactenus. Ecquid profecerim, alii videant!

Dresdae
mense Novembri a. h. s.
MDCCCCV

Curtius Theodorus Fischer.

1) Non nactus sum Beieri saturam criticam (Plav. 1874) et Pulii (*Πούλιος*) *ἀναγνώσματα ἐκ τῆς Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου βιβλιοθήκης ἱστορίας* (Athen. 1878); quae novissime prodierunt, sub uno aspectu posuit Reuss (Burs. ann. CXXVII (1905) p. 133 sqq.).

ADDENDA ET CORRIGENDA.

R = Reiske animadv. ad Gr. auctores I (p. 65 sqq.) Lips. 1757.
D = Dobree adv. crit. (ed. Wagner Lips. 1875) I p. 125.
W = Wurm (Hist. Bibl. übersetzt von J. F. Wurm) Stuttg. 1827 sqq.
E = Emperius opusc. philol. et hist. (ed. Schneidewin Götting. 1847) p. 321.

XVI 4, 1 (IV p. 9, 17) *τῆς Ἀμφιπόλεως* R. — 4, 5 (10, 16) 'aut *παριππεύσας* [*καὶ*]' R. — 10, 1 (19, 10) *τοῖς ὅροις* ante Hertl. iam R., qui 'aut *παρῆν*'. — 10, 2 (19, 21) *μεταγνόντες* R. — 11, 3 (21, 16) *πᾶσιν* PX; *πάλιν* D. — 11, 4 (21, 22) *δημοκρατίας*] *δυναστείας* W. — 12, 2 (22, 15) *εἶτα δ' ἐν ὀλίγῳ διαστήματι τῆς διατειχίσεως μάχης οὔσης* W.; *ἐν σταδιαίῳ δὲ διαστήματι τῆς διατειχίσεως μάχης οὔσης* E. — 13, 2 (24, 13) *τὸ λεῖπον* R. — 16, 3 (27, 24) post *ἀποδειχθεὶς* add. ⟨*ὑπὸ Διονυσίου*⟩ R. — 19, 2 (32, 1) *κραιπαλῶντες* R. — 19, 4 (32, 17) del. — 20, 2 (33, 9) *προῆγε* D. — 21, 4 (35, 20) nil mutandum; cf. Kaelker pr. B. p. 7. — 22, 3 (37, 3) *πείθεσθαι* W. — 24, 4 (40, 3) *κατέκαυσεν* R. — 27, 1 (43, 13) *κατὰ τὰ* ⟨*Φωκέων*⟩ *πάτρια* R. (43, 14) *παρὰ τὰ* ⟨*Δελφοῖς*⟩ *πάτρια* R; *ἄκυρα* vel *ἄθετα* W. — 29, 2 (46, 22. 3) *πάλιν τιμὴν ἐπήνεγκαν διπλῆν τοῦ ἀδικήματος* (vel *τιμήματος*) R. — 31, 4 (49, 3) *δυσεξιτήτου* R. — 31, 5 (49, 11) *διασωζομένης* R. — 32, 3 (50, 18) add. X. — 32, 4 (51, 2) *συμμάχων*] *χρημάτων* W. — 33, 1 (51, 11) *παρεσήμαινε τὸ ἐνύπνιον τὸ τοὺς Ἀμφικτύονας ἐκ τοῦ ζημιώματος τῶν Φωκέων ἐπίδοσιν λήψεσθαι. τούτων γὰρ εἰς τὸ ἱερὸν* . . . R. — 36, 1 (55, 20) *ἔκοψε* scribendum. — 39, 8 (60, 26) *πολισματίων* R. — 44, 1 (66, 24) *ἀπεῖπον* R. — 44, 6 (67, 19) *γυμνασίαις* iam R. — 47, 1 (72, 1) *εὐνοίᾳ*] *συνέσει* D. — 47, 4 (72, 15) *συνεστρατεύετο*] *συνεστρατήγει* W. (72, 17) *παρανομίᾳ*] an *ἀπονοίᾳ*? R. — 47, 5 (72, 23) *ὅλην*] *καλὴν* W. (72, 24) *τοῦ* ⟨*αὐτῶν*⟩ *πλήθους* aut *τοῖς πλήθεσιν* R. — 52, 6 (79, 24) *καὶ αὐτὸν* W. — 55, 3 (83, 15) *μὴ περιΐδῃ* ⟨*ἀγάμους*⟩ vel ⟨*ἐρήμους*⟩ *μηδὲ παθούσας* R. — 56, 6 (85, 17) *ὑπερβαλεῖν* R. — 59, 2 (89, 9) ⟨*ὀλίγον*⟩ vel ⟨*οὐκ ἀξιόλογον*⟩ add. R. — 60, 1 (90, 1) ⟨*εἴκοσι*⟩ *τριῶν* Stroth et W. — 62, 4 (94, 4) del. — 63, 2 (94, 14) add. Beloch Gr. G. III 2 p. 111. — 65, 3 (96, 26) *περιπατοῦντα* etiam Hude Nord. Tidskr. f. fil. 3. R.

XII 3 p. 113. — 65, 5 (97, 5) del. ⟨δεῖν⟩; cf. XIX 43, 6. — 74, 3 (109, 18) πύργων] τειχῶν R. — 75, 3 (111, 7) ἀνείργων] ἀναιρῶν vel ἀπείργων D. — 76, 1 (111, 20) φιλονεικίαν iam R ('aut ὑπὲρ delendum'). (111, 22) ἐπί τινος ὑψηλῆς χερρονήσου R; αὐχένος del. D. — 76, 2 (112, 4) κατωτέραις R. — 79, 2 (115, 23) del. τὴν. — 82, 4 (120, 9) ἐθανάτωσε vel ἔσφαξε W. (120, 15) ῥιζοτομήσας ante Herw. iam R. — 84, 5 (123, 25) ὁ δὲ καταβὰς] nil mutandum; cf. Kaelker pr. B. p. 4. — 88, 2 (128, 15) καὶ del. R. — 88, 5 (129, 8) add. X. — 90, 1 (130, 14) τοῦτον] τὸ νῦν vel τότε R. (130, 17) υἱὸν del. W. (130, 18) τιμῆσαι W. cf. Sauppe opusc. ed. Trieber p. 375 adn. — 91, 1 (131, 23) ἔχει τέλος] ὁ δ' οἱ πέλας ἐστὶν R. — 92, 3 (134, 3) κέλευθον] ὄλεθρος W. ἕρπων] σπέρχων R. — 93, 9 (136, 8) ἐπὶ] ἔτι W. — 95, 2 (137, 25) del. 'malim κεκτῆσθαι'. — 95, 3 (138, 5) θυμομαχίας W.

XVII 4, 2 (IV p. 148, 6) aliter Sint.[1]) — 4, 3 (148, 11) ⟨μὴ⟩ βραχὺ R. — 5, 4 (151, 4) μετὰ τῶν τέκνων susp. R. — 7, 2 (152, 13) ἐποίησεν αὐτὸν τὴν R. — 7, 5 (153, 12) συνεστραμμένον ante Hertl. iam R. — 10, 6 (158, 21) ante Hertl. R ('aut καὶ τὰς ἄλλας παρατάξεις). — 17, 3 (167, 3) cf. Beloch Bev. der gr.-r. Welt p. 218 sqq. — 17, 4 (167, 7) καὶ del. W. (167, 13) aliter R. — 20, 3 (171, 22) δεξιὰν] εὐώνυμον R. — 20, 4 (172, 1) scribendum ῥώμῃ; cf. XVIII 71, 4 saepius. — 21, 3 (173, 3) περὶ αὐτὸν aut παρ' αὐτοῦ R. — 23, 2 (175, 10) ⟨καὶ⟩ κατὰ R. — 27, 5 (181, 12) καταστῆσαι καὶ W. — 30, 2 (184, 18) μὲν] γὰρ R. Φιλίππῳ del. Kraner (acta soc. Gr. II p. 56); at cf. Sint. ZfA. 1839 p. 108 — 30, 4 (185, 9) τὸ συμφέρον ⟨συνιδεῖν⟩ ἀφαιρουμένου R. — 36, 1 (193, 10) πιστὰ vel φίλα R; φίλα W. — 36, 4 (193, 24) Ἀσίαν] γάζαν W. — 37, 3 (195, 3) αἰχμαλωτίδων R. — 38, 6 (197, 8) ἀβουλίαν vel εὐψυχίαν W. — 40, 3 (199, 6) πολιορκήσειν iam R. — 40, 4 (199, 23) 'aut ὑπὸ μηδεμιᾶς aut τῆς ⟨οὐ⟩ τυχούσης' R. — 41, 1 (200, 8) ἐπιλέξαντες πρὸς τειχομαχίαν R. — 43, 1 (203, 14) ἅλις . . . τεχνιτῶν R; ἄλλους vel πολλοὺς Stroth.[2]) — 44, 4 (206, 2) ὁρμητηρίας def. R. — 45, 2 (206, 15) ⟨ἐπὶ τὸ χῶμα⟩ R. — 49, 3 (212, 26) ἀέριον] ἄκριτον E. — 50, 3 (214, 13) δώρων aut ἀναθημάτων aut γαζῶν R, φόρων vel πόρων E. — 51, 2 (215, 19) ἀλλὰ ⟨βούλομαι εἰδέναι⟩ εἴ μοι R. — 56, 3 (223, 10) οὐκ ἀνισταμένου R; οὐ κινουμένου W. — 57, 2 (224, 10) cf. Dittenberger or. gr. inscr. sel. I 4 a. 14. — 57, 3 (224, 12) cf. Beloch Bev. p. 220. — 59, 3 (227, 10) ⟨ἐπίλεκτοι⟩ vel ⟨εὔτολμοι⟩ W. πολλοὶ post μηλοφόροι ponit. (227, 11) κατὰ τὸ πλῆθος] καταπληκτικῶς W. — 59, 7 (228, 8) σωφρόνως W. — 65, 1 (234, 22) cf. Dittenberger l. l. I p. 266 a. 26. —

1) Sint. = Sintenis observ. crit. in D. S. Servestae 1829.

2) Stroth. Kaltw. = Stroth. Kaltwasser (Bibl. der Gesch. übers. von F. A. Stroth. u. J. F. S. Kaltwasser). Frankf. 1781 sqq.

65, 3 (235, 13) *ἀριστειῶν* Schaefer[1]) p. 134 a. 1. (235, 14) *μεγάλης*] *μείονος* vel *ἐλάττονος* R; *ἐλάττονος* W. — 68, 2 (239, 10) *ἀθρόοις* iam W. — 68, 5 (240, 8) ⟨*τήν τε Ἑλληνικὴν καὶ*⟩ iam W. add.; 'aut *Περσικὴν* in *Ἑλληνικὴν* mutandum'. — 70, 1 (242, 24) ⟨*μόνην*⟩ *πολεμίαν* W. — 72, 5 (246, 14) *εἰς τὸν κῶμον* aut *ἐκ τοῦ πότου* R. — 75, 4 (250, 15) *τὴν παρὰ τοῖς ἄλλοις* R. — 75, 7 (251, 1) *μεγίστην*] *ὁμοίαν* vel *ἐμφερῆ* R. — 76, 4 (251, 22) *ἐπιπεσὼν* ante Dind. iam W. — 77, 4 (253, 23) del. *Ἀσιανῶν*. — 78, 2 (255, 2) ⟨*κατα*⟩*φυγὰς* ante Cobetum iam R. — 80, 2 (257, 12) *Λυγκηστῆς* scrib. (257, 14) cf. Beloch Gr. G. III 2 p. 84. — 82, 6 (260, 18) *στρατείᾳ* W. — 82, 7 (261, 1) ⟨*τὴν ὅρασιν*⟩ aut ⟨*τοὺς ὀφθαλμοὺς*⟩ iam R; 'aut legendum *ἐτυφλοῦντο*' R. (261, 3) *κατελάμβανον* (vel *ᾕρουν*) ... *ἐφιστάμενοι* R; *ἐλάνθανον* ... *ἐφιστάμενοι* ante Madv. iam W. — 83, 1 (261, 10) *ὅ τινες* R. — 83, 7 (262, 26) *καὶ* ⟨*μόλις*⟩ R. — 88, 6 (271, 9) *περικυλισθεὶς* W. — 89, 2 (271, 19) *Ἰνδοῖς*] *ἰατροῖς* W. — 90, 3 (273, 4) ⟨*φεύγειν*⟩ *ἀδυνατεῖ* R. — 90, 5 (273, 16) ⟨*αὕτη*⟩ *ἡ χώρα* Sint. — 93, 2 (277, 2) *πέραν τοῦ Ὑπάνιως ποταμοῦ* R. — 98, 2 (283, 12) *ἐξ ἐφόδου* ⟨*δὲ λαβεῖν οὐ δυνηθεὶς*⟩ *διενοεῖτο* R. — 99, 2 (284, 21) *ᾧ ἄν τις* R. — 100, 4 (286, 16) *συμφιλοτιμουμένων* R. — 103, 5 (291, 18) *καιρίοις* del.; cf. XX 63, 3. — 104, 2 (293, 4) *παρακαθισταμένων* W. — 105, 5 (295, 6) ⟨*ἐκ τῶν ἀκανθῶν*⟩ vel ⟨*ὀστῶν*⟩ R. — 105, 7 (295, 22) *εἰωθότα μετὰ φορτίων* R. — 106, 6 (297, 16) *ἐπ'* del. W. — 109, 1 (301, 15) *ὁπλιτῶν* R. W. — 109, 2 (301, 19) *ἀπολυομένων* W. — 110, 5 (303, 9) *προσμείνας η' ἡμέρας* Stroth.; num. in *τέλος* latere censet W. — 114, 1 (309, 6) 'aut ⟨*ὑπὲρ πάντας*⟩' R. — 115, 4 (311, 19) *ἐν αὐταῖς ὄντας*] *αὐλοῦντας* E. — 116, 3 (312, 24) *ἐπιπλήξεως* ante Madvigium W. — 117, 5 (314, 19) *γενομένων* ante Klüeberium R. — 118, 1 (315, 8) *ἐπὶ τὸν κύαθον* R.

XVIII 3, 1 (IV p. 321, 19) *Μηδίαν*] cf. R. — 3, 3 (322, 12) post *βασιλεῦσι* recte add. (coll. Dex. et Just.) ⟨*Πίθωνι*⟩ Bel. Gr. G. III 2 p. 242; cf. XVIII 39, 6. — 3, 5 (323, 8) cf. Dittenb. l. l. I 4 a. 16. — 4, 7 (325, 7) 'vel *ἐπιδραττόμενος οἰκείας διαβολῆς*' R. — 6, 3 (327, 24) *Βαβυλωνίας*] *Μεσοποταμίας* R. — 8, 5 (331, 10) *ἐπεσημαίνετο* R. — 9, 2 (332, 13) *αὐτὸν* iam ante Madv. W. — 11, 1 (335, 5) *Ἀρυπταῖον* eundem esse arbitratur atque Arymbam (XVI 72, 1. XIX 88, 1) Beloch Gr. G. III 2 p. 102. — 14, 4 (340, 1) *ἐκ τῶν ὅπλων* R. (340, 3) *ἐπίθεσιν* iam ante Klueberium W. — 17, 1 (343, 26) *πολλοὶ*] *πάλαι* W. — 17, 2 (344, 2) *ἀποτακτούντων* R. — 17, 8 (345, 23) add. W. — 18, 5 (347, 5) cf. Beloch Bev. p. 57 a. 2. — 19, 1 (348, 7) *τῶν χρόνων* W. — 21, 4 (352, 3) *κυριεύσων* ⟨*Κυρήνης τε καὶ*⟩ W. — 21, 8

1) Schaefer melet. crit. spec. I, Dionysii Hal. artem rhet. tractans. Lips. 1806.

(352, 19) *στρατηγοῦντες*] *κρατήσαντες* W. — 23, 1 (354, 22) *πόλεων* ante Dind. iam W. — 25, 1 (356, 22) *ἐν τοῖς* ⟨*ὄρεσι*⟩ *χιονοβολουμένοις* R. — 25, 5 (357, 22) *Ἀσίας*] *οἰκείας* vel *Αἰτωλίας* W. — 26, 1 (358, 12) Q. Aemilius-Aulium quidam annales habent Liv. VIII 37, 3. — 26, 3 (358, 23) 'aut ⟨*λέκτρον*⟩ aut ⟨*κρωσσίον*⟩' R. — 31, 3 (365, 23. 24) *πρότερος διαναστάς, τοῦ*] *πρότερον διαναστάντος* W. — 35, 1 (370, 11) [*τοῦ ποταμοῦ*]] *τοῦ πορθμοῦ* vel *πόρου* W. — 35, 6 (371, 24) scribendum *χρόνον*. — 36, 4 (372, 18) *πρῶτοι* (vel *πρῶτον*) *μὲν τούτων ἡγεμόνες* W. — 36, 6 (372, 25) *καταβὰς* recte; cf. Kaelker pr. B. p. 4. — 37, 1 (373, 18) ⟨*πρὸ*⟩ *τῆς Π. τελευτῆς* W. — 40, 1 (377, 17) *ἐπὶ* scrib.; cf. XIX 88, 2 saepius. — 41, 7 (380, 21) *ὑπολειπομένοις* ante Ungerum iam R. — 42, 4 (381, 19) *μόνον* W. — 46, 6 (386, 18) *ἐκ* codd.; *ἐκτὸς* (vel *ἑκὰς*) R. — 48, 2 (388, 15) [*βασιλικῶν*]] *ὑβριστικῶν* W. (388, 16) *αἷς* ante Dind. W. — 50, 5 (392, 1) *πρὸς δὲ τοὺς ἑαυτοῦ φίλους μεθιστάναι* R. — 51, 1 (392, 5) *ἀσφαλίσασθαι* R. (392, 7) 'aut *προλαμβάνειν* aut *διαλαμβάνειν*' R. — 51, 7 (393, 16) ⟨*τριήρεις*⟩ *καὶ μακρὰς ναῦς* R. — 52, 8 (395, 12) *σὺν πολιορκηταῖς* W. — 54, 2 (397, 9) *προδιαλεγόμενος* W. — 54, 4 (397, 23) corr. ante Dind. W. — 56, 3 (399, 21) *δὲ*] *τε* R. — 56, 6 (400, 9) *αὑτοῖς* W. — 58, 1 (402, 14) ⟨*ὄντων*⟩ *τρισχιλίων* R. — 59, 6 (404, 28) ante Hertl. W. — 64, 2 (411, 6) *οὐκ ὀλίγους* W. — 65, 3 (412, 23) post *ἀμφότερα* add. ⟨*παρῆν*⟩ R. — 66, 4 (414, 14) *θάνατον* R. — 71, 3 (414, 11) *ἐξορύγμασι* W. — 71, 4 (414, 19) *πρᾶξις*] *ταραχὴ* W. (414, 22) *ῥώμῃ* scrib. — 72, 7 (423, 1. 2) *ὡς πάντως καθ' ἑαυτοῦ ἐσομένου τοῦ Νικάνορος* W.

XIX 3, 2 (V p. 9, 21) *ἐπίσημος* iam W. ante Madv. — 5, 6 (14, 4) *ἀφηγημένον* ante Dind. W. — 7, 3 (16, 20) ante Dind. W. — 11, 8 (22, 26) *Ἰόλλου*] cf. Beloch Gr. G. III 2 p. 82 a. — 14, 6 (27, 24) *Ἐξανδρόβαζος* W. — 15, 3 (29, 6) *ἵστατο* scrib. — 27, 2 (47, 2) *πέντε* W; 'ad quinquagenos (octo?)' Dind. (Did.). — 29, 2 (49, 9) *δ' ἐπὶ ταύτης*] *δὲ πρὸ ταύτης* W. — 44, 4 (72, 12) *ἐν αἷς* vel *ἔνθα* Dind. — 48, 2 (76, 24) [*καὶ*] ante Dind. del. Schaefer p 119 a. — 50, 8 (81, 8) *ἀπαιτοῦσα*] *ἐπαινοῦσα* W. — 55, 8 (89, 10) corr. ante Dind. W. — 57, 4 (92, 2) add. Dittenb. l. l. add. II p. 538. — 58, 5 (93, 5) *ἱκανῶς*] *ταχέως* W. — 68, 5 (110, 4) de Lorymis cog. W. — 69, 1 (110, 25) scribendum *τρισὶ πλείους τῶν τεσσαράκοντα*; cf. XX 73, 2. — 70, 8 (113, 4. 5) *πρόσχημα προσένεμον* W. — 71, 1 (113, 7) *προεκπλεύσας* iam W. — 71, 4 (113, 18) *πολιτευόμενος*] *πολυτελῶς ζῶν* W. — 72, 2 (114, 23) *πεντακοσίους* iam Kaltw. — 74, 1 (119, 4) *ταπεινώσειν* ante Dind. W. — 76, 2 (122, 12) *Κίνναν*] *τινὰ* W. — 79, 4 (127, 14) *Πυγμαλίωνα* eundem esse ac Pumiathona (Head H N. p. 622) vel Pymatum (F H G. II 472) recte docuit Beloch Gr. G. III 2 p 36. — 83, 1 (132, 7) *μετέταξαν* ante Madv. W. — 88, 5 (139, 12) *τῶν* ⟨*περὶ Λυκίσκον*⟩ *ἀνδρῶν* W. — 96, 4

(150, 24) *τετρακοσίων* W. — 97, 2 (151, 9) *ἀπεληλαμένην* vel *ἀπηγμένην* W. — 97, 5 (152, 4) *αἰχμαλωτίσας* W. (152, 5) *ῥαθύμους* W. — 98, 1 (152, 17) *κατὰ μέσον τῆς Σαμαρείας καὶ Ἰδουμαίας* W. (153, 2) *πλέθρου*] *δυοῖν πλέθρων* II 48, 7 (W). — 100, 5 (156, 9) *πρὸς τὰ ἕλη* W. — 101, 3 (157, 15) *τήν τε Φρεγελλανῶν* ⟨*ἀκρόπολιν καὶ τὴν Σωρανῶν*⟩ *πόλιν* Nissen It. Ldk. II p. 673 a. 7. — 103, 4 (160, 21) *τὴν μὲν ἑτέραν ναῦν κατέδυσεν* W. — 105, 5 (163, 12) f. *Πέλτοινον* s. *Πίτινον* Pais storia di Roma I p. 403 a. 1. — 107, 3 (165, 19) *δεδομένης* etiam Schaefer p. 5. — 109, 4 (168, 21) add. Beloch Gr. G. III 2 p. 195 a. 1.

XX 8, 7 (V p. 184, 15) add. Beloch Gr. G. III 1 p. 197 a. 2. — 11, 1 (188, 2) add. Beloch Gr. G. III 2 p. 206 sqq. — 12, 6 (190, 15) *ἀνάκλημα* vel *σύνθημα* E. — 19, 4 (200, 14) *Λεωνίδας* inscr. (cf. Bel. III 1 p. 147 a.); *Κλεωνίδας* Plut. Dem. 14. (200, 16. 17) ⟨*πρὸς*⟩ [*τὰς ὑπὸ*] *Κάσανδρον καὶ Λυσίμαχον* [*πόλεις*] Beloch Gr. G. III 1 p. 147 a. — 20, 1 (201, 3) 'annos XIV excesserat' Just. XV 2, 3. — 21, 1 (201, 20) cf. Beloch Gr. G. III 1 p. 142. (202, 4) *ἀθῴους* etiam W. — 26, 3 (210, 9) *Τάλιον*] *Τίανον* (sc. Apul.) A. Schaefer Philol. XXII p. 29. — 26, 4 (210, 18) de Caracenis cog. Pais st. di R. I p. 404 a. 3. — 28, 1 (211, 26) *κατῆγεν* W. — 29, 1 (213, 8) add. Beloch Gr. G. III 2 p. 113. — 35, 3 (223, 6) *Ὀμβρικῶν* iam Nieb. III p. 330 a. 488. — 35, 5 (223, 17) f. Clusium Pais st. d. R. I p. 407 a. 3. — 41, 5 (233, 5) *εἰς τὸν μύθον* (del. *προειρημένον*) Kaltw. et W. — 47, 1 (242, 14) cf. Beloch Gr. G. III 1 p. 159. — 52, 3 (251, 3) *εὐώνυμον*] *δεξιὸν* W. — 58, 5 (260, 15) *ἀναιτίως κτεινομένων* W. — 73, 1 (279, 5) add. Dittenb. l. l. I 7 a. 8. — 75, 5 (282, 16) *ἠκολουθηκότων* def. Sint. — 80, 3 (288, 8) *πάντα τρόπον* ante Hertl. Sint. — 85, 2 (294, 11) *προπλέων* ante Dind. Kaltw. — 90, 4 (302, 12) *Βούανον* Nissen It. Ldk. II p. 793 a. 5. — 91, 1 (303, 7) *ἐπὶ—ἀποτυγχάνων*] *ἐπεὶ ἀπετύγχανεν* Dind. ed. m. V p. XIV. — 98, 7 (314, 18) ⟨*ἄρχοντες*⟩ W. — 103, 7 (322, 17) *ὑπεραγουσῶν*] *ὑπεραγασθεισῶν* W. — 105, 1 (324, 10) add. Pais st. d. R. p. 420 a. 1.

NOTARUM EXPLICATIO.

P = Patmius cod. saec. X vel XI.
X = Venetus S. Marci n. 376 saec. XIV vel XV.

R = Parisinus 1665 saec. XI vel XII.
V = Vaticanus Gr. n. 132 saec. XV.
X v. s.

F = Florentinus Laur. plut. LXX n. 12 saec. XIV vel XV.
M = Venetus S. Marci VII 8 saec. XV.
J = Paris. 1661 saec. XVI.
O = Claromontanus 222. saec. XVI.

Bekk. = Bekkeri
Dind. = Dindorfi
Rhod. = Rhodomanni
Steph. = Stephani
Vog. = Vogeli
Wess. = Wesselingi
} editio.

Bezzel: coni. Diodoreae. Erl. 1888.
Cobet: coll. crit. Lugd. Bat. 1878.
Hertl. I. II, 1. 2. III. IV: Hertlein, Beiträge zur Kritik d. D. progr. Werth. 1864. 65. 66. 71. 73.
Herw.: Herwerden, spic Vat. Lugd. Bat. 1860.
Hultsch diss. Hal.: de elocutione Diodori. diss. Hal. 1893.
— pr. Pas.: Die erzählenden Zeitformen bei D. progr. Pasew. 1902.
Kaelker: de eloc. Polyb. cum epimetro de hiatu in libris D. S. diss. Lips. 1880.
— pr. Bud.: de pronominum in D. S. libris usu. progr. Budiss. 1886.
Kallenb. I. II: Kallenberg, Textkritik u. Sprachgebr. D. progr. Berol. 1901. 02.
Madv.: Madvig adv. crit. I. Hauniae 1871.
Reiske: animadv. ad Gr. auctores I. Lips. 1757.

ARGUMENTA LIBRORUM.[1]

LIB. XVI.

Cap.

1. In prooemio Diodorus ea laudat opera historica, quae res gestas ab initio usque ad finem plena et continua narratione proponant. Proinde annuntiat se in enarranda Philippi historia eandem methodum secuturum. Vitae huius regis praecipua capita, deinceps uberius explicanda, parva velut tabula indicantur.

Ol. 105, 1 : 360 a. Chr.

2. Philippi pueritia Thebis culta, ubi obses tenebatur. Post patris Amyntae fratrumque natu maiorum obitum Philippus custodia elapsus regnum hostibus pressum multisque aemulis appetitum suscipere conatur.
3. Animos Macedonum trepidos resque afflictas Philippus erigit et firmat cum oratione tum disciplinae militaris emendatione. Ut Atheniensium studia eluderet, Amphipolin imperio exemit. Paeonum legatos muneribus conciliavit; Pausaniam regni aemulum a proposito depulit; Mantiam et Argaeum proelio vicit. Tum Crenides per Thasios coloniis auctae.
   Notitia de Theopompo Chio.

Ol. 105, 2 : 359 a. Chr.

4. Pace cum Atheniensibus facta Philippus Paeones bello subigit. Iam Illyrios etiam adortus recuperatis cunctis Macedoniae urbibus cum rege Bardyli pacem facit.

Ol. 105, 3 : 358 a. Chr.

5. In Sicilia Dionysius iunior regnum a patre acceptum desidia et inertia disperdit.

---

1) Epitomen Bipontinam (cf. Vogel I p. LXXV) aliquot locis correxi, usus saepius Eyringi breviario.

Cap.

6. Dion, Hipparini filius, Dionysii superioris secundae uxoris frater, ob multiplices virtutes tyranno invisus et neci destinatus in Peloponnesum aufugit et Corinthi naves militesque comparat, ad liberandam patriam in Siciliam transmissos.

7. Res coaevae commemorantur.

Tauromenium condita.

In Euboea seditio orta et a duabus factionibus Thebani et Athenienses advocati.

Oritur bellum sociale, ab Atheniensibus in socios rebelles gestum.

8. Philippus devictis Illyriis Amphipolitanos subigit, mox Pydnam etiam et Potidaeam. Crenidas e nomine suo Philippos appellat ibique aurifodinas excolit, unde ingentes opes ad ipsum redeunt.

Ol. 105, 4 : 357 a. Chr.

9. Bellum Dionis in Dionysium Siciliae tyrannum. E Zacyntho ad Minoam urbem advectum Dionem recipit Paralus, Carthaginiensium praefectus, eius amicus. Ultro ad eum deficiunt Siciliae populi; his se iungunt Graeci ex Italia.

10. Dionysius quamvis aciem contra instruxisset, tamen Dion, cui populus favebat, urbem Syracusas occupat.

11. Syracusani omnes Dionem cum summa congratulatione recipiunt. His auditis Dionysius, tum circa Cauloniam Italiae commoratus, Syracusas redit legatosque de componendis rebus mittit accipitque.

12. Intra tempus induciarum contra fidem cum Dionysius Syracusanos adortus esset, ventum est ad proelium atrocissimum, in quo Dionis virtus eminuit, qua hostem cum magna clade in fugam egit.

13. Dionysius honore caesis habito et distributis inter milites praemiis studium pro se accendit; tunc misit qui de pace agerent. Dion autem hanc unam proponit, ut principatu abiret. Interea res in mutuis praedationibus substitit.

14. In Graecia Alexander Pheraeus ab uxore et fratribus occisus, qui ipsi tyrannidem affectant. Aleuadae auxiliante Philippo libertatem Thessalis vindicant; quo ipso Philippus Thessalorum amicitiam sibi conciliavit.

Adiecta notitia trium historicorum, Demophili, Callisthenis, Diylli.

Cap.

Ol. 106, 1 : 356 a. Chr.

15. In Italia novus populus coalescit, Bruttii, e colluvie fugitivorum in Lucania collecti.
16. In Sicilia Philistus, Dionysii imperator, Leontinorum urbe expulsus, mox summus classis praetor creatus cum Heraclide Syracusanorum nauarcho mari conflictatur. Proelio victus Philistus morte voluntaria periit. Hac re perterritus Dionysius Dioni regnum offert.
17. Dionysius relictis in arce mercenariis cum thesauris clam in Italiam aufugit. Inde dissidia inter Dionem et Syracusanos, tumultus simul mercenariorum oriuntur, qui duce Dione Syracusanos proelio fundunt. Itaque Syracusani Dionis veniam implorare coguntur.
18. Dionysius misso Nypsio cum navibus et commeatu Syracusis relictum praesidium novis auxiliis auget. Syracusani proelio navali victoriam consecuti indulgent conviviis et languescunt.
19. Hac usus opportunitate Nypsius hostem opprimit, urbem capit et largam praedam aufert.
20. Consternati Syracusani Dionem advocant, qui singulari virtute et sollertia hostes ultus rem restituit et apud omnes praecipuam gratiam meruit.
21. In Graecia bellum sociale continuatur. Chareti additi Iphicrates et Timotheus cum nova classe et aequato imperio. Imbrum et Lemnum aliasque insulas populantur socii rebelles. Atheniensium duces dum ad Byzantium obviam fiunt hosti, de committendo proelio dissentiunt. Quo facto Iphicrates et Timotheus proditionis accusati imperio privantur.
22. Chares Artabazo, qui tum a rege Persarum defecerat, inconsulte auxilio venit. Quamobrem regis iram veriti Athenienses extemplo bello sociali abstinent et cum sociis pacem componunt.

In Philippum Macedonem tres reges simul conspirant: Thracum, Paeonum, Illyriorum. Hos subito imparatos opprimit Philippus.

Ol. 106, 2 : 355 a. Chr.

23. In Graecia bellum sacrum oritur. Cum Lacedaemonii Leuctrico bello Cadmeam occupassent et Phocenses agrum Cirrhaeum operi rustico destinassent, utrisque

Cap.

Amphictyones multam grandem imposuerunt. Sed Philomelus Phocensis populares suos oratione permovit, ut huic sententiae parere recusarent.

24. Philomelus a Phocensibus imperator creatus Archidamo rege Lacedaemoniorum in partes suas tracto acceptaque ab eo pecunia bellum movet, Delphos vi occupat, Locros finitimos proelio fundit, Amphictyonum decreta delet et abrogat.

25. Boeoti dum infesto exercitu templum recuperare decernunt, Philomelus terras occupatas munit, copias auget, Locros iterum pugna vincit eorumque terras vastat. Tum Pythiam de exitu belli responsa dare cogit.

26. Digressio de oraculi Delphici primis originibus et institutis.

27. Pythia contra morem coacta respondet Philomelo licere quaecunque velit. Alio insuper prodigio laetus Philomelus legationes ad Athenienses, Lacedaemonios, Thebanos mittit, nuntiantes templi patrocinium, non opes quaeri. Hi itaque foedere iunguntur, at Boeoti et Locrenses contra pugnant.

Ol. 106, 3 : 354 a. Chr.

28. Ut par esset hostibus Philomelus, exactis multis pecuniis cum militum copiam conduxisset idoneam, Locros ad petras Phaedriadas novo proelio vicit. Tum vero Boeoti omnes concilii Amphictyonici socios ad bellum commune contra sacrilegos evocarunt.

29. Utriusque partis in bello Phocico socii recensentur. Adiciuntur causae, quae Lacedaemonios moverunt, ut Phocensibus se adiungerent.

30. Hostium multitudo aucta Phocenses adegit, ut sacro thesauro adhibito ampliore stipendio milites ad se allicerent. Proelio equestri Phocenses superiores. Iidem Thessalos fundunt.

31. Captos Phocenses Boeoti ut sacrilegos capite plectunt; sed Philomelus aequa rependens hostium immanitatem coercet. Tandem Philomelus ex improviso oppressus et pulsus in locum praeruptum agitur, unde re desperata se praecipitem dedit. Eius locum Onomarchus occupat.
Philippus Methonen et Pagasas expugnat.
Leucon rex moritur; succedit Spartacus.
Romani in Faliscos bellum gerunt.
In Sicilia Dione occiso Callippus imperium suscipit.

Cap.

Ol. 106, 4 : 353 a. Chr.

32. Boeoti victores copias domum reduxerant. Sed Onomarchus Phocenses de novo ad bellum exhortatur et Philomeli coepta persequitur.
33. Onomarchus e somnio laeta praesagia sumit, quod contraria potius portendebat. Ferocior itaque factus sacra templi dona in arma et pecuniam convertit, donis poenisque socios cogit, Thronium, Amphissas, Orchomenum capit. Chaeroneam obsidens a Thebanis domum repellitur.
34. In Asia Artabazi bellum in regem Persarum continuatur. Thebani Pammenem cum auxiliis mittunt, feliciter pugnantem.

    Bellum Argivorum cum Lacedaemoniis.

    Athenienses Sestum expugnant. Cersobleptes a Philippo deficit ad Athenienses. Philippus Methonen vi capit, teli autem iactu alterum oculum amittit.
35. Philippus Thessalis contra Lycophronem et Onomarchum auxilio venit. Onomarchus aliquot proeliis victor ultimo proelio fusus capitur et cruci affigitur.
36. Phayllus Onomarchi successor omni vi bellum instaurat.

    Moritur tum Mausolus rex Cariae, cui Artemisia succedit.

    Item moritur Clearchus Heracleae tyrannus, in cuius locum substituitur Timotheus filius.

    Tusci agrum Romanum populantur.

    In Sicilia Hipparinus pulso Callippo regnum Syracusarum occupat.

Ol. 107, 1 : 352 a. Chr.

37. Phayllus auctus copiis et sociorum auxiliis Boeotiam invadit, sed tribus proeliis funditur.
38. Philippus impeditus ab Atheniensibus cum in Phocenses tenderet, in patrium regnum rediit. Phayllus Locros Epicnemidios invadit; Boeoti Phocensium terras populantur. Morbo tandem correptus Phayllus moritur. Ei succedit Phalaecus, adiuncto curatore Mnasea. Mnaseas proelio occisus; Phalaecus ad Chaeroneam victus.
39. Discordiae et bella in Peloponneso inter Lacedaemonios et Megalopolitanos.

    Phalaecus Boeotiam, Boeoti Phocidem vastant.

Cap.

Ol. 107, 2 : 351 a. Chr.

40. Thebani ad bellum gerendum pecunias ab Artaxerxe accipiunt. Inter Boeotos et Phocenses leves pugnae.
Renovatur bellum Persarum in Aegyptios ob Phoenices defectionem. Apparatus belli.
41. Defectionis Phoenicum causae et prima initia. Multum vexati a satrapis regiis societatem ineunt cum rege Aegyptiorum, bellicos apparatus faciunt, Persas eorumque res infestant.
42. Belesys, Syriae satrapa, et Mazaeus, Ciliciae praefectus, primi bellum in Phoenices movent. Hos Tennes, Sidonis rex, vicit et terra expulit. Interea Cypri reges, Persarum imperio subiecti, simul defecerant et bellum paraverant. In hos Idrieus, Cariae dynasta, classem mittit ducibus Phocione Atheniensi et Euagora.
43. Artaxerxes Babylone profectus in Phoenicen tendit. Quo perterritus Tennes per Thessalionem prodendae Sidonis et Aegypti consilia offert et approbat.
44. Graecorum civitates copiis Artaxerxem adiuvant, praesertim Thebani, Argivi etc. Interea rex Sidoni castra admovet. Apparatus Sidoniorum ad defendendam urbem describitur.
45. Sidon Tennis proditione expugnata. In victos immanis regis crudelitas. Omnes una cum urbe incendio consumpti.
Artemisia Cariae regina moritur; succedit Idrieus.
Romani cum Praenestinis et Samnitibus inducias et foedus faciunt.
In Sicilia Leptines et Callippus Rhegium in libertatem vindicant.

Ol. 107, 3 : 350 a. Chr.

46. Cyprus a Phocione et Euagora domita. Euagorae fortuna varia. Artaxerxes recuperata Phoenice pergit in Aegyptum. Cum ingenti clade superat Barathra. Pugna atrocissima apud Pelusium.
47. Acies Persarum et Aegyptiorum in proelio ad Pelusium.
48. Nectanebus, Aegyptiorum rex, belli imperitus spretis melioribus ducibus imperio fungitur. Nicostratum Persae insciis Aegyptiis, ducibus tamen Aegyptiis, per fossam transmittunt. Pugna superantur Aegyptii: quo facto Nectanebus Memphin se recipit.

Cap.

49. Pelusii oppugnatio describitur. Obsessi audita regis fuga Pelusium Persis dedunt. Mentor Bubastum aliasque urbes capit divulgata fama eos salvos futuros, qui ultro se dedant.
50. Certant Aegyptii proditione tradere urbes. Inter Bagoam et Mentorem aemulatio ac deinceps summa concordia.
51. Nectanebus de hostium successibus certior factus spe regni abiecta in Aethiopiam aufugit. Ita Artaxerxes tota Aegypto potitus relicto Pherendate eius provinciae praeside Babylonem redit.

Ol. 107, 4 : 349 a. Chr.

52. Mentorem ob merita in bello Aegyptiaco rex maximis beneficiis ornat. Is reliquos etiam, qui a rege defecerant, vel reconciliat vel vi et arte subigit.
    Philippi res in Thracia et Thessalia gestae; expugnatae Chalcidicae civitates et Pherae Thessaliae.
    Moritur Spartacus, rex Ponti; regnum suscipit Parysades.

Ol. 108, 1 : 348 a. Chr.

53. Philippus pergit urbes ad Hellespontum in ditionem redigere. Olynthum aliquoties oppugnatam per proditionem capit. Inde opibus auctus plura loca auro quam armis occupat.
54. Athenienses iniquo animo Philippi res gestas intuentes eius coeptis omni modo adversantur, ad hoc instigati a Demosthene.
55. Philippus sollemnibus ludis, festis, conviviis, munificentia omnium animos sibi conciliat. Humanitatis exemplum erga Satyrum.

Ol. 108, 2 : 347 a. Chr.

56. Boetorum et Phocensium mutua certamina. Interea Phalaecus sacrilegii reus imperium amittit. Succedunt Dinocrates, Callias, Sophanes. Ulterior quaestio de sacrilegis. Vasorum et signorum sacrilegio ablatorum catalogus.
57. Sacrilegii Phocici participes Athenienses, ob id iam olim a Dionysio litteris incusati, nec minus Lacedaemonii.
58. Boeoti a Phocensibus admodum pressi Philippum in auxilium advocant. Phocenses apud Abas pulsi; dum ad templum fugiunt, una cum templo incendio absumuntur.

Cap.

Ol. 108, 3 : 346 a. Chr.

59. Phocenses nova auxilia a Lacedaemoniis accipiunt, Boeoti a Philippo, qui in Locridem movet. Phalaecus denuo imperator factus diffidens viribus Philippo sponte se dedit et impetrata venia in Peloponnesum discedit. De pace consilia.
60. Pacis conditiones. Bellum sacrum finitum.
61. Phocensium duces sacrilegi singuli ut supplicio divino vindicati: Philomelus, Onomarchus, Phayllus, Phalaecus, qui diuturno errore iactatus in Italiam navigat.
62. Phalaeci eiusque sociorum in Peloponnesum reditus. Inde stipendio conducti in Cretam transvehuntur et urbem Lyctum occupant. Lyctiis auxilio veniunt Lacedaemonii duce Archidamo.
63. Archidamus in Italiam vectus Tarentinis opem laturus proelio perit. Phalaecus Lycto eiectus dum Cydoniam obsidet, fulminis ictu exstinguitur. Militum eius haud dissimilis sors.
64. Civitates, feminae etiam, impietatis in templum Delphicum commissae participes, poenas luunt; Philippus contra sacrorum defensor Graeciae universae imperator evadit.
65. In Sicilia Syracusani ad compescendos tumultus a Corinthiis Timoleontem imperatorem impetrant. Virtutis et aequitatis studiosus Timoleon fratrem tyrannidis appetentem obtruncaverat. Res Siciliae Timoleon egregie defendit et restituit.

Ol. 108, 4 : 345 a. Chr.

66. Timoleontis navium apparatus, iter in Siciliam faustis ominibus laetum, igne coelesti collustratum. Poenis obviis Timoleon feliciter elapsus.
67. Poenorum machinationes, socii tum alii tum Hicetas Syracusanorum princeps, copiae et in Siciliae urbes expeditiones.
68. De Syracusis concertant Dionysius et Hicetas. Timoleon iterum Poenis elapsus Tauromenium fugit, unde in Hicetam et Syracusas ex improviso impetum facit.

Ol. 109, 1 : 344 a. Chr.

69. Primum foedus inter Romanos et Carthaginienses ictum. In Caria Idrieo succedit Ada.

Cap.

In Sicilia Syracusae divisae inter Dionysium, Hicetam, Timoleontem et Poenos. Sed Timoleon novis sociis et copiis auctus Syracusis aliisque urbibus potitur.

In Macedonia Philippus Illyrios domat et Thessalos, quorum urbes a tyrannis liberat, sibi conciliat.

Ol. 109, 2 : 343 a. Chr.

70. Dionysius abdicato imperio privatus Corinthum migrat. Quo facto Timoleon Syracusanis statum democraticum reddit novasque leges scribit. Annui magistratus sunt Iovis Olympii amphipoli, a quibus anni numerantur.

71. Philippus Cersoblepte devicto Thraciam regno Macedonum facit tributariam.

Adiecta notitia Theopompi Chii, rerum Sicularum historici.

Ol. 109, 3 : 342 a. Chr.

72. Mortuo Arymba, rege Molossorum, in regno succedit Alexander, Olympiadis frater.

In Sicilia Timoleon Leontinos et Hicetam obsidione premit; Leptinem devictum in Peloponnesum in exsilium mittit.

73. Ad sustinendos belli sumptus Timoleon Carthaginiensium agros depraedatur multasque eorum urbes in societatem recipit. Exinde Carthaginienses novas copias in Siciliam mittunt.

Ol. 109, 4 : 341 a. Chr.

74. Phocion Clitarchum, Eretriae tyrannum a Philippo constitutum, bello vincit.

In Caria Ada regno expellitur a Pixodaro fratre.

Philippus Perinthum obsidione et oppugnatione gravissima premit. Obsessis Byzantii auxilia mittunt.

75. Byzantiis Persarum rex opem ferri iubet. Nihilominus Philippus oppugnandae urbi continuo instat.

76. Natura loci et auxilia Byzantiorum urbem maxime tutantur. Itaque Philippus copiarum partem ad Byzantium simul oppugnandum ablegat.

Adiecta notitia historicorum Ephori et Diylli.

Ol. 110, 1 : 340 a. Chr.

77. Athenienses Graecorumque alii ob Byzantium obsessum Philippo bellum inferre decernunt; quod ut declinet, obsidione abstinet.

Cap.

In Siciliam maxima vis copiarum Carthagine venit. Ob eam causam Timoleon cum Hiceta pacem facit.

78. Timoleon exhortatus suos bellum in hostico gerere parat. In ipso itinere seditionem excitat Thrasius, Phocensium olim miles.

79. Sedata seditione et exclusis improbis in hostem movet Timoleon et forte oblato bono omine recreatus proelium committit hostibus funestum.

80. Iterato proelio horrida tempestas Poenis maxime infesta fuit: quo factum, ut foedam cladem paterentur et effuse fugerent relicta ingenti praeda.

81. Praeda Punica militibus a Timoleonte in praemium permissa. Poeni Lilybaeum se recipiunt. Carthaginienses impetum in ipsam Libyam metuentes legatos de impetranda pace mittunt.

Ol. 110, 2 : 339 a. Chr.

82. Timoleon Syracusas repetens Thrasium et seditiosos socios urbe expellit; Postumium Tyrrhenum piratam exstinguit. Novi coloni a Corinthiis missi. Pax cum Poenis pacisque conditiones. Hicetam captum Timoleon morte afficit. Ubique residuos tyrannos exstirpat, novos colonos e Graecia advocat novasque leges scribit adhibito Cephalo Corinthio.

83. Sicilia florentissima artisque operibus ornatissima describitur.

Ol. 110, 3 : 338 a. Chr.

84. Conciliata reliquorum Graecorum amicitia Philippus, ut Graeciae imperium consequeretur, Atheniensibus inopinato bellum infert. Athenienses consternati hortante Demosthene Thebas mittunt, qui Boeotorum auxilium implorent.

85. Boeoti pro Atheniensibus pugnant, quamvis Python eos in Philippi partes trahere conaretur. Acies ab utraque parte in Boeotia instruuntur.

86. Pugna ad Chaeroneam committitur. Victores Macedones.

87. Philippum victoria elatum et insolentem Demades oratione castigat.

88. Lysicles Atheniensium imperator ob cladem acceptam capitis damnatus. Lycurgi in eum oratio.

Pugna eodem die inter Tarentinos et Lucanos commissa, qua Archidamus rex occubuit.

Cap.

Timotheus Heracleae Ponticae tyrannus moritur, cui succedit Dionysius frater.

Ol. 110, 4 : 337 a. Chr.

89. Philippus ipsa victoria auctoritate gravior factus facile persuadet Graecis, ut bellum in Persas ob violata olim templa decernerent ipsumque summum Graeciae imperatorem crearent.

90. In Sicilia moritur Timoleon, cuius memoriam Syracusani honoribus singularibus colunt.

Ariobarzani, Phrygiae et Cappadociae regi, succedit Mithridates.

Romae Manlius de Latinis et Campanis triumphat.

Ol. 111, 1 : 336 a. Chr.

91. Philippus Graecorum imperator factus praemisso in Asiam Attalo et Parmenione ipse Pythiam de bello consulit. Oraculo quamvis ambiguo laetus inter festa Cleopatrae et Alexandri regis Epirotarum nuptias celebrat. Graeci hospites.

92. Certamina Aegis habita; aureae coronae Philippo regi dono oblatae. Neoptolemi tragoedi carmina. Pompa deorum, quibus Philippus decimus tertius accensetur.

93. Philippus rex Graecorum studiis cum sibi tutissimus videtur, in insidias familiarium incidit. Pausaniae duo aemuli. Unus contra Pleuriam regem Illyriorum pro Philippo pugnans perit. Alter ab Attalo contumeliis affectus, cum ius contra illatam iniuriam non obtineret, in ipsum regem ira est incensus.

94. Ab Hermocrate sophista insuper vana ambitione inflatus Pausanias Philippum regem, cum theatrum intraret, obtruncavit.

95. Philippi regnum et ingenium brevi descriptione propositum.

LIB. XVII.

1. Prooemio annuntiat historicus hinc historiam Alexandri M. operis fundamentum et novae periodi normam esse futuram, ita ut rebus gestis Alexandri aliorum populorum res memorabiles sit annexurus. Ipsa periodus 12 annos complectitur.

Cap.

Ol. 111, 2 : 335 a. Chr.

2. Alexander ultus caedem patris et procurato eius funere regni negotia suscipit. Humanus in obvium quemque, civium et externorum, praesertim Graecorum, amorem consequitur. Unum Attalum, regno insidiantem, Hecataei opera usus comprehendere et tollere iubet.

3. Athenienses cum Attalo consilia conferunt de vindicanda libertate: ceteri etiam Graeci aliaeque gentes defectionem moliuntur. Sed Alexandri prudentia in rebus difficillimis eminet.

4. Alexander Thessalos et Amphictyonum senatum comitate, Athenienses vi et terrore, quamvis adversante Demosthene, Persarum pecuniis conducto, permovit, ut ipsum Graeciae imperatorem crearent et bellum contra Persas decernerent.

5. Attalo in Asia interempto exercitus in fidem rediit.
Belli Persici historia incipit. Regum Persiae historia ab Ocho repetita. Exstincta regia stirpe Dareus rex creatus.

6. Clarus erat Dareus virtutis specimine in bello contra Cadusios edito.

7. Dareus iam olim a Philippo ad bellum provocatus expedit copias in Alexandrum, quem primo contempserat. Ante omnia Memnonem mittit cum agmine ad occupandam Cyzicum. Iter Memnonis supra montem Idam, cuius natura et memorabilia obiter describuntur. Urbs servata, sed ager vastatus. Parmenio Grynium vi capit. Callas in Troade contra Persas pugnat.

8. Alexander in Thracia, Paeonia, Illyride gentes quae defecerant domat: tum Thebas obsidet, imperio eius adversantes.

9. Thebani obstinati oblatas a rege pacis conditiones respuunt et ultima experiuntur

10. Thebani externo auxilio destituti prodigiisque multis territi.

11. Thebarum urbs oppugnata et defensa acerrime.

12. Advocatis denique iis, quos in subsidiis collocaverat, Alexander Thebas vi capit.

13. Victorum Thebanorum animus invictus pulcherrime depingitur. Caedes atrocissima.

14. Caesorum Thebanorum captorumque numerus. E communi Graecorum consilio urbs funditus excisa, captivi autem in servitutem venditi sunt.

Cap.

15. Alexander ab Atheniensibus postulat ut 10 oratores, qui civitatem ab ipso abalienassent, dedant. Demadis prudentia rex reconciliatus.
16. Alexander in Macedoniam redux posthabitis nuptiis de bello in Persas gerendo consilia capit. Sacra et convivia ob instantem profectionem celebrantur.

Ol. 111, 3 : 334 a. Chr.

17. Alexander traicit in Asiam et in Troade expositas copias recenset; militum numerus ducumque nomina. Laeta omina apud templum Minervae.
18. Sacris Minervae factis sumptisque e templo armis Alexander omnia rata habet. Persae non audito Memnone, qui bellum in Macedoniam transferre suaserat, proelium inituri in Phrygiam movent ad Granicum fluvium.
19. Alexander ex adverso Persarum ponit castra. Acies ab utraque parte instruitur. Pugna commissa ad Granicum.
20. Alexandri cum Spithrobata certamen singulare.
21. Interfectis multis nobilissimis Persis Alexander evadit. Proelio victi Persae fugam capessunt. Ultra movens Alexander in Lydiam Sardes capit.
22. Cum Persae Miletum confugissent, Alexander urbem gravissima oppugnatione ad deditionem cogit.
23. Classe deleta suis omnem fugae spem adimit Alexander. Persae Halicarnassum se recipiunt; Memnon uxorem et liberos pignoris loco ad Dareum mittit.
24. Alexander Graecorum in Asia amicitia fretus Halicarnassum oppugnat.
25. Atrocissimae inter obsidentes obsessosque Halicarnassenses pugnae.
26. Macedones facta ex urbe excursione aliquoties pulsi.
27. Macedones veteran subeuntes pugnam una cum fusis hostibus in Halicarnassum urbem irruunt. Quo facto Memnon relicta urbe cum suis in insulam Con traicit; Alexander urbe omnique ad mare Asia potitur.
28. In Lycia Marmarenses obstinato animo Alexandro se dedere recusant incensaque urbe per media hostium castra aufugiunt.

Ol. 111, 4 : 333 a. Chr.

29. Dareus Memnoni summam belli committit, qui Chio Lesbique urbibus potitus Graecorum multos in amicitiam

Cap.

allicit et bellum in Europam avertere instituit. Sed Memnon morbo correptus moritur.

30. Occiso etiam Charidemo Atheniensi, principe viro, qui meliora, sed regi ingrata consuluerat, Dareus ipse belli gerendi curam suscipit.

31. Novus exercitus Persarum Babylonem convenire iubetur. Equitum peditumque numerus. Dareus Babylone profectus exercitum in Ciliciam ducit uxore et liberis comitibus. Interea Alexander morbo gravissimo laborabat, quo tandem Philippus Acarnan eum liberavit.

32. In Alexandrum Lyncesten suspicio orta. His defunctus Alexander Parmenionem iubet Cilicias portas occupare. Incolae magis in Persas propensi; sed Isso, Ciliciae urbe, Alexander potitur.

33. Cum Dareum in propinquo esse accepisset Alexander, proelio decertare parat. Acies instructa et pugna inita describitur.

34. Ducum in proelio ad Issum singularis virtus. Circa reges atrocissima pugna. Consternatis Darei equis Persarum acies turbatur et in fugam effunditur.

35. Praeda in castris Darei relicta, praesertim gaza regia. Captivarum mulierum summa miseria.

36. Inter alias Darei mater, uxor, liberi calamitate eminebant. Caesorum in acie ad Issum numerus.

37. Dareus, quem Alexander persecutus erat, fuga in tutum pervenit. Sisygambrin, matrem Darei, anxiam et trepidantem Alexander consolatur benignoque alloquio recreat

38. Singularis Alexandri humanitas in Darei matrem, uxorem, liberos pluribus descripta et celebrata.

39. Dareus Babylonem se receperat; unde per litteras aequissimas pacis conditiones Alexandro obtulit. His repudiatis duplo maiorem exercitum conscribendum curavit.

Ol. 112, 1 : 332 a. Chr.

40. Alexander factis caesorum funeribus recreatisque militibus bellum Aegyptiis inferre parat. Dum per Phoenicen iter facit, Tyrii conatibus eius obstant. Inde Tyri oppugnationem Alexander aggreditur, antiqua Tyro primum diruta.

41. Aggere exstructo dum Alexander Tyro urbi appropinquat, Tyrii territi liberos, uxores, senes Carthaginem transportandos curant. Augent terrorem varii generis prodigia.

Cap.

42. Mox navibus, tormentis, telis Tyrii infestant hostem: insuper tempestas aggeris partem aufert; nihilominus Alexander opus urget.
43. Mirae varietatis machinae describuntur, quibus Tyrii hostium tela excipiunt.
44. Clipei aenei arena fervida repleti et a Tyriis in hostes missi. Machinae igniferae.
45. Macedones fessi laboribus de solvenda obsidione consilia agitant; sed rex obnititur.
46. Novo impetu terra marique simul facto Alexander ipse in Tyri moenia ascendit; alia parte aries in muro ruinam facit; itaque urbs post septem menses capitur. Captivorum numerus. Apollini Philalexandro et Herculi sacra facit rex; urbi novum regem Ballonymum praeficit.
47. Memorabilis novi Tyriorum regis fortuna et pristina humilitas.
48. Interea Agis rex Lacedaemoniorum pro Persis in Cretam expeditionem fecerat, Amyntas in Aegyptum, ubi pugna apud Memphin commissa cecidit. Graeci Alexandro, cum Gazam oppugnaret, ob victoriam apud Issum coronam auream mittunt.

Ol. 112, 2 : 331 a. Chr.

49. Expugnata Gaza Alexander in Aegyptum movet, quae pertaesa crudelitatem Persarum ultro in deditionem venit. Facta cum Cyrenensibus amicitia rex usque ad Iovis Ammonis templum penetrat.
50. Ammoniacae regionis situs, templa, palatia et memorabilia.
51. Templum adit Alexander. Ad propositas quaestiones quae responsa acceperit.
52. Regressus in Aegyptum Alexander novam urbem Alexandriam condere parat. Eius exstruendae idea describitur. Postea Alexandri successores urbem multum auxerunt. His peractis Alexander in Syriam movet.
53. Dareus ut Alexandrum adventare audivit, ad pugnam committendam omnia instruit. Copiarum numerus. Babylone profectus Ninum versus iter facit et prope Arbela castra ponit.
54. Denuo oblatam pacem et promissas conditiones amplissimas ut Alexander accipiat, Parmenio suadet. Sed iis omnibus repudiatis rex infesto exercitu Dareo obviam venit. Coniux Darei moritur.

Cap.

55. Dareus instruit aciem et Mazaeum ad custodiam fluminis ablegat. Alexandri eiusque exercitus per Tigrin transitus perdifficilis.
56. Alexander ob hostium multitudinem sollicitus somno recreatur.
57. Macedonum acies instructa describitur.
58. Proelium ad Arbela committitur. Currus falcati primum in Macedones impetum faciunt. Sed facto clipeorum strepitu equi consternati quadrigas plurimas falcatas retro in suos vertunt. Reliquae tamen stragem ediderunt foedam.
59. Equestris ad Arbela pugna. Cedunt Macedones. Cadusii et Scythae in ipsa Macedonum castra penetrant, praedam agunt, captivas abducunt. Sisygambris, Darei matris, eximia constantia.
60. Alexander novo impetu in Dareum ipsum invectus aurigam profligat. Inde vulgato rumore Dareum cecidisse Persae in fugam convertuntur.
61. Dareus nube pulveris tectus salvus evasit. Persarum fugientium ingens clades secuta. Caesorum numerus.

Ol. 112, 3 : 330 a. Chr.

62. Graecae civitates crescentem victoris Alexandri potentiam suspectam habent. Itaque Antipatro in Thracia bello contra Memnonem occupato Lacedaemonii opportunitate usi pro libertate bellum movent. Regem Agidem imperatorem creant.
63. Re audita Antipater composito in Thracia bello in Peloponnesum advolat proelioque hostes fundit. Agidis mors memorabilis.
64. Dareus fuga in satrapias superiores et quidem Ecbatana se recepit, ut novas copias ibi tutius colligeret. Alexander Arbelis praeda capta ingenti Babylonem ducit, ubi provincias recens occupatas ordinat.
65. Alexander Babylonem profectus in ipso itinere novas ex Europa copias recipit. Inde in Sittacinam regionem progressus in re militari nonnulla melius instituit; deinde in Susianam movet Susasque ultro in deditionem accipit.
66. Gaza regia Susis inventa describitur. Darei mensa Alexandri pedibus subdita eunucho lacrimas movet.

Cap.

67. Susis relicta Darei matre cum liberis Alexander Pasitigrin transit et superatis per angustam viam rupibus cunctis per Uxianam regionem urbibus potitur.
68. Alexander Persiam versus progressus usque ad Susiades petras dum angustias ab Ariobarzane obsessas perrumpere conatur, cum ingenti clade repellitur. E captivis unum alia via secutus angustias superat et Ariobarzanem opprimit.
69. Alexander Persepolin contendens litteras a Tiridate accipit, qui urbem tradere pollicetur. Graeci captivi foede mutilati ad 800 regi obviam facti eius misericordiam movent.
70. Persepolis vi capta et vastata, viri trucidati, opes ingentes direptae, feminae in servitutem redactae.
71. Arx regia Persepolis exempta a praeda. Magna auri argentique vis hic custodita in belli usus in alia loca transvecta. Arcis ipsius descriptio.
72. Victoriam Alexander festis et comissationibus celebrat, inter quas vino inebriatus et Thaidis exhortatione impulsus arcem regiam incendio delet.
73. Alexander urbes Persiae subigit et castra in Dareum movet, qui Bactra confugerat. Sed Bessus, regionis satrapa, Dareum ante Alexandri adventum dolo captum obtruncat.
Lacedaemonii per Antipatrum victi missa legatione regis clementiam implorant.

Ol. 112, 4 : 329 a. Chr.

74. Bessus in Bactrianam elapsus populo libertatis vindicandae auctor est et rex creatur. Alexander suos, qui Dareo occiso reditum in patriam parabant, oratione donisque ad novam expeditionem concitat.
75. Alexander ulterius progressus castra ad urbem Hecatompylum collocat. Iter in Hyrcaniam describitur. Maris Caspii et Hyrcaniae memorabilia.
76. In Hyrcania duces Persarum multi Alexandrum sectantur: Graeci, qui in Darei exercitu militaverant, socii fiunt. His auctus Mardorum regionem vi occupat et devastat. Bucephalas equus ibi furto ablatus, sed restitutus.
77. Thalestris reginae ad Alexandrum aditus rogantis, ut maximus regum cum maxima mulierum liberos procrearet. Tum primum rex Asiaticorum more luxuria et voluptate diffluere coepit.

Cap.

78. Bellum a Satibarzane et Besso in Macedones motum Alexander celerrime opprimit. Provincia subacta Alexander ex Hyrcania bellum in Dranginen transfert.

79. Hoc tempore summum Alexandro periculum imminebat facta a Dimno aliisque in eius vitam conspiratione. Regi insidias aperit Cebalinus. Dimnus habita quaestione mortem sibi ipse conscivit.

80. Coniurationis in Alexandrum conscii inque his Parmenio supplicio afficiuntur.

81. Alexander castra in Arimaspos movet, postea Euergetas dictos. His et Gedrosiis Tiridatem praeficit. Simul Erigyium et Stasanorem contra Satibarzanem mittit. Ipse Arachosiam subigit.

Ol 113, 1 : 328 a. Chr.

82. Alexander ulterius in Paropanisadas progreditur. Regionis Paropanisadarum descriptio. Totam occupat rex.

83. Montis Caucasi s. Paropanisi memorabilia et prope eum exstructae urbes. Hinc Alexander in Bactrianam digreditur ad opprimendum Bessum. Satibarzanem Erigyius certamine singulari victum occidit. Bessum captum Alexander Darei fratri supplicio afficiendum tradidit.

(Ol. 113, 2 : 327 a. Chr.)

84.[1]) Regina quaedam Alexandro munera mittit.

Mercenarium militem, postquam e foedere urbe (Massaca) exierat, Alexander contra datam fidem persecutus ingenti caede prostravit.

85. Expugnatis pluribus Indiae urbibus Alexander rupem inaccessam Aornum oppugnare ausus est. Duce sene quodam indigena montis fastigium assecutus barbaros qui eo confugerant depulit et petram occupavit.

86. Ulterius progressus Alexander obvium habuit Aphricem cum exercitu, mox a suis occisum: deinde Indo flumine traiecto Mophin, Taxilis filium, qui se regnumque Alexandro in fidem tradidit.

---

1) Hic vasta lacuna, qua sedecim indicis capita perierunt. Postrema fuisse videtur narratio de Nysia urbe benigne habita, Cleophide regina adamata, Massacorum urbe expugnata, ubi ea ipsa acciderunt, quae deinceps sequuntur.

Cap.

Ol. 113, 2 (3) : 327 (6) a. Chr.

87. Hinc Alexander in Porum movit, quocum Embisarus (Abisares) copias iunxerat. Instructa elephantorum acies urbis speciem praebuit.
88. Proelium cum Indis commissum describitur. Elephantorum commoda et incommoda. Poro vulneribus confecto Indi in fugam aguntur.
89. Caesorum Indorum numerus. Factis Soli sacris Alexander classem in futuros usus comparat duasque ibi urbes condit. Poro ob virtutem regnum restituit.
90. Obiter commemorantur regionis Indicae singularia: simiarum varietas et venatio, arborum novae species, serpentum varia genera.
91. Novae Alexandri expeditiones: in Pori e fratre nepotem, in Adrestas, in Cathaeos, in Sopithae regnum.
92. Canes mirae magnitudinis a Sopithe dono missi.
93. Phegei regnum Alexander in fidem recipit et ad Hypanin fl. usque pervenit. Inde Praesiorum et Gandaridarum gentes subigere parat.
94. Sed tum alia impedimenta tum militum taedium Alexandrum ab ulteriore expeditione suscipienda deterruerunt.
95. Facto itineris termino Alexander aras exstruit et castra triplo maiora, expeditionis monumentum. His peractis retro movet ad Acesinem fl., ubi naves fabricatas et nova e Graecia auxilia invenit. Urbes ad flumen conditas Nicaeam et Bucephalam appellari iubet.
96. Alexander ad confluentem Acesinae et Hydaspis progressus divertit ad Sibos. Agalassenses proelio vincit.
97. Ad confluentem Hydaspis et Indi delatus Alexander in maximum naufragii periculum incurrit.
98. Transitus Alexandri per Sydracas et Mallos, tunc maxime bello interno occupatos. Alexander temerario ausu primus in aliquam eorum urbem irrumpit et in ipsa moenia ascendens iaculis petitur.
99. Alexandrum saltu delapsum in urbem et graviter vulneratum sui subvenientes ex hostium manu aegre eripiunt. Peucestes regis servator. Ingens in urbe caedes. Coloniae Graecorum in Bactriana et Sogdiana rebelles.
100. Ob servatum Alexandrum regem sacra et epulae celebrantur. Inter epulas Corragi et Dioxippi certamen singulare. Victor Dioxippus.

Cap.

101. Dioxippus ob victoriam invidia oppressus sua se manu occidit, scripta ante ad Alexandrum epistola.
102. Alexander navigationem continuat et obvios populos vel in fidem recipit vel vi subigit Sambestas, Sodras et Massanos, Musicani regnum, Porticani ditionem, Sambi regnum Brachmanumque oppida.
103. Postrema Brachmanum urbs Harmatelia memorabilis facta telis veneno serpentum tinctis. Misera sors militum iis vulneratorum describitur. Regi per somnum oblata herba, qua Ptolemaeum multosque alios sanavit.
104. Cum ad Oceanum usque perventum esset, Alexander retro vehitur ad Patala oppidum, alteram Spartam. Classem Alexander oram legere iubet usque ad Euphratis ostia; ipse pedestri itinere multos peragrat populos Abritas et Gedrosios, Oritas, ubi Alexandriam urbem exstruxit.
105. Oritarum singulares funerum ritus. Gedrosiorum fera et agrestis vita. Carmania deserta, ubi et summa inopia et Oritarum incursio aegre sustinenda erat.
106. Superatis incommodis locis in regione laetiore copias recreat Alexander, duces improbos castigat, mercenarios malae fidei dimittit. Salmunte urbe maritima incidit in eos, qui cum classe missi erant, renuntiantes quae vidissent.
107. Classis Alexandri repetit Oceanum. Alexander ad Susianos fines progreditur. Caranus, philosophus Indus, vitae pertaesus in rogo moritur. Alexandri nuptiae cum Statira Susis celebratae.
108. Alexander recipit 30000 iuvenum Persarum ad artem bellicam exercitatorum. Harpali, qui provinciae et thesauris Babyloniae praeerat, peculatus, vita voluptuosa, fuga atque mors.
Demosthenes eius largitione corruptus.
109. Copia redeundi in patriam exsulibus ab Alexandro data, militiae vacatio aetate provectioribus; in seditiosos severissime animadversum.

Ol. 113, 3 (4) : 326 (5) a. Chr.

110. Imminutae Alexandri copiae multis augmentis explentur. Susis profectus rex iter persequitur per Caras, Sittacinam, Sambana, Celonas, Bagistanen et vicinam regionem; denique Ecbatana Mediae attingit, ubi diutius

Cap.

subsistit. Hic Hephaestio moritur, cuius corpus Babylonem defertur.

111. In Graecia tumultus orti a dimissis in Persia mercenariis, ad Taenarum Laconiae congregatis duce Leosthene.
Alexander ipse bello in Cossaeos occupatus, qui eius imperium respuebant.

Ol. 113, 4 : 325 a. Chr.[1])

112. Subactis Cossaeis Alexander Babylonem se recipit, contemptis Chaldaeorum vaticiniis.

Ol. 114, 1 : 324 a. Chr.

113. Babylonem convenerunt undique legati, quos Alexander in classes divisos ex ordine in colloquium admittit.

114. Auditis legatis Alexander Hephaestionis funus quanto apparatu poterat celebrare instituit; amoris in eum alia argumenta; simul nova mortis prodigia produntur.

115. Funeris Hephaestionis apparatus describitur.

116. Alexander otioso et magnifico vitae generi vacat. Sed crebra prodigia instantis mortis metum iniciunt.

117. Epulae a Medio apparatae et Herculeus scyphus Alexandro fatales erant. Morbo gravissimo correptus Alexander moritur. Moribundi sermones et instituta.

118. Multi suspicati Alexandrum per Antipatri filium veneno esse exstinctum. Sisygambris, Darei mater, ob luctum inedia moritur.

LIB. XVIII.

1. Prooemium. Veterum doctrinam animos sub exitum ex hac vita futura praevidere Alexandri M. exemplo illustrat et verba regis moribundi ad eventum quem habuerunt applicat. Certamina maxima amicorum sunt secuta, quorum historiam hic liber continet. Spatium temporis est 7 annorum.

---

1) Interpolator omisso archontis nomine consules repetit ex ep. 110, 1, ut eum qui in hiatu (cf. ep. 84) intercidit annum suppleret.

Cap.

Ol. 114, 2 : 323 a. Chr.

2. Prima de imperio Alexandri administrando dissidia dirimit phalanx pedestris Arrhidaeo, Philippi filio, rege creato, Perdicca autem regni procuratore constituto.
3. Provinciae singulis ducibus assignatae recensentur.
4. Cratero mandata regisque defuncti decreta alia in commentariis perscripta in deliberationem veniunt. Proposita regis e commentariis singulatim referuntur. Placuit omnia antiquari. Milites seditiosi 30 et Meleager in supplicium rapti. In Graecos, qui in superiore Asia defecerant, Pitho missus.
5. Provinciarum regni Macedonici descriptio geographica: Asiae provinciae septentrionales.
6. Provinciae Asiae australes.
7. Graeci rebelles invito Pithone caesi.
8. In Europa Athenienses in Antipatrum bellum Lamiacum movent. Causa erat edictum de reditu exsulum, iussu regis in conventu Olympico promulgatum. Aetoli et Athenienses eo graviter offensi.
9. Athenienses audita Alexandri morte adiuti Harpali pecunia duce Leosthene bello communi libertatem Graeciae contra Macedones tueri parant.
10. Apparatus Atheniensium ad bellum contra Antipatrum et legatio ad civitates Graecorum missa.
11. Recensus sociorum belli contra Antipatrum gesti. Boeoti Macedonum partibus se adiungunt.
12. Antipater, Alexandri in Europa imperator, coactis copiis obnititur; sed proelio victus Lamiam Thessaliae confugere cogitur.
13. Leosthenes Antipatrum inclusum obsidione tenet; sed facta eruptione commissoque proelio Macedones vincunt et Leosthenes ipse cadit. Tum Demosthenes exsilii poenam subiit. In Leosthenis locum successit Antiphilus.
14. Ptolemaeus, Aegypti satrapa, cum Antipatro foedus contra Perdiccam iungit.

    Lysimachus in Thracia Seutham regem bello impugnat.

    Inter haec Leonnatus ex Asia in Europam traiciens auxiliis adiuvat Antipatrum.
15. Graeci soluta Lamiae obsidione Leonnato infesti obviam eunt. Proelio equestri Leonnatus fusus et occisus. Victos colligit Antipater et in tutum se recipit. Sed maris

Cap.

imperium obtinet classis Macedonica, duce Clito duplici proelio victrix.

16. Perdiccas bello subigit Ariarathen, Cappadociae principem. Cappadociae satrapia Eumeni Cardiano tradita.
Antipater per Craterum e Cilicia venientem novis copiis auctus.

17. Graeci nimis securi facti in Thessalia proelio victi pacem petunt. Singulae civitates singularem pacem consequuntur, exceptis Aetolis et Atheniensibus.

18. Athenienses vi coacti Demadem de pace impetranda mittunt. Antipater in fidem recepit Atheniensium civitatem eamque in meliorem formam transmutavit, relicto praefecto cum praesidio. Ita finito bello Lamiaco Antipater et Craterus redeunt. Samii in libertatem mox vindicati.

19. Sensim contrahitur bellum Cyrenaicum, cuius causas altius repetit historicus. Remotior causa erat Thibro, qui Harpalo interfecto eius copiis potitus in Cyrenaeorum agrum traiecit et hos sibi obnoxios reddidit.

20. Mnasicles, ex Thibronis ducibus unus, cum defecisset ad Cyrenaeos, Thibro multiplici clade affectus est.

21. Bello varia fortuna continuato diutius tandem Ptolemaeus advocatus Thibronem bello vincit et Cyrenaeos duce Ophella in potestatem suam redigit.

22. Pisidiae duas urbes, Larandensium et Isaurensium, ob seditionem Perdiccas infesto agmine oppugnat et eversas militibus relinquit diripiendas.

23. Perdiccas duplici matrimonio simul Antipatri amicitiam simul regni adipiscendi spem confirmare studet. Antigonus insidiarum gnarus, ne a Perdicca opprimeretur, in Europam aufugit et cum Antipatro se coniungit.

24. Antipater et Craterus tum maxime in Aetolos moverant, e bello Lamiaco residuos, vi subigendos.

25. Aetolos paene victos tenuere, cum Antigoni adventu interrumperentur. Edocti de Perdiccae dolis cum Aetolis pacem componunt et de societate cum Ptolemaeo contra Perdiccam iungenda consilia ineunt. Perdiccas ipse constituerat Ptolemaeo bellum inferre.

Ol. 114, 3 : 322 a. Chr.

26. 27. Funus Alexandri, Arrhidaei cura Babylone in Aegyptum deducendum. Loculus et currus cum ornamentis describitur.

Cap.

40. Antigonus cum exercitu in Cappadociam ablegatur ad Eumenem bello opprimendum. Conserto proelio Eumenes propter Apollonidis proditionem foedam accipit cladem.

41. Antigonus Eumenem, qui Noram confugerat, relicto praesidio clausum tenet. Simul nova consilia in ipsum Antipatrum capit.

42. Eumenis singularis constantia.

43. Ptolemaeus profligato Perdicca tutior ultra Aegyptum Syriam et Phoenicen in ditionem suam redigit.

Ol. 115, 2 : 319 a. Chr.[1])

44. Post Eumenem victum Antigonus Alcetam et Attalum aggredi constituit. Primo contra Alcetam in Pisidiam movit. Venit ad pugnam equestrem, qua Alcetas accepta magna clade aegre defunctus ad peditum agmen aufugit.

45. Inito novo proelio Attalus capitur; Alcetas autem Termessum confugit, ubi Pisidiae eum tuentur.

46. Diu recusantes Pisidae quod Antigonus postulasset, tandem Alcetam, sibi mortem consciscentem, cum caperetur, mortuum Antigono tradunt.

47. Iuventus Termessensium ea re exacerbata in urbe tumultus et in Antigonum excursiones facit. Antigonus in Phrygiam concedit, ubi nuntiatur Antipatrum vita functum esse.

48. Res extremae Antipatri: Demadem Atheniensium ad ipsum legatum ob cognitas insidias supplicio affecit; Polyperchontem summum ducem regumque tutorem, filium autem Casandrum chiliarchum constituit.

49. Casander principatum appetens patris constitutionem reprobat et cum Ptolemaeo aliisque arma consociare parat. Polyperchon vero imperium ac tutelam adit et Olympiadem ex Epiro revocat.

50. Antigoni ad Eumenem legatio et inita consilia, ut summum in Asia imperium arriperet.

51. Arrhidaeus, Phrygiae satrapa, ut sibi contra Antigonum prospiceret, Cyzicum vi occupare conatur; sed Cyzicenorum dolis circumventus infecta re redire cogitur.

1) Ante hunc annum biennii res gestae desunt.

Cap.

52. Antigonus Cyzicenos in suas partes trahere studens simili modo eluditur; mox in Arrhidaeum copias mittit; ipse Ephesum per proditionem capit pecuniamque regiam e Cilicia in Macedoniam transvehendam intercipit.

53. Ad Eumenis res persequendas historicus redit. Mirabile hominis ingenium et mirabilis fortuna describitur, qua ex obsidione diuturna liberatus est.

54. In Europam transit historicus. Casander, consiliis per speciem venationis diu dissimulatis, tandem clam Macedonia relicta in Asiam transmittit et belli in Polyperchontem gerendi societatem cum Antigono iungit.

55. Polyperchontis deliberatio de bello in Casandrum gerendo. Ante omnia constituit Graecas civitates reddita libertate sibi conciliare.

56. Litterae regiae per Polyperchontem ad Graecorum civitates datae.

57. Alia Polyperchontis instituta et edicta. In partes regias Eumenes quoque singularibus litteris vocatur.

Ol. 115, 3 : 318 a. Chr.

58. Pecuniae et copiae Eumeni promissae. Olympiadis ad eundem litterae. His acceptis Eumenes regiae stirpi fidem addixit.

59. Eumenes e Cappadocia in Ciliciam profectus ubique singulari studio excipitur. Ingens fortunae conversio in eo conspicua.

60. Instabili fortuna cautior factus Eumenes nova fortuna modeste uti coepit, ministerium non principatum affectans. Alexandri manes in regio solio adorare et consulere suadet.

61. Consilia publica ducum Eumenis ad solium Alexandri regis velut praesentis habita. Dimissi quoque amici fidelissimi ad militem novis stipendiis conducendum.

62. Ptolemaei et Antigoni invidia in Eumenem exarsit. Uterque argyraspides ad defectionem sollicitabat aliisque insidiis Eumenem, nullo tamen successu, petebat.

63. Argyraspides aliosque Macedones, Antigoni litteris paene abalienatos, Eumenes sermone reconciliat et confirmat. Inde in Phoenicen contendit remque nauticam reparat.

Cap.

64. Nicanor, a Casandro Munychiae praefectus, dolo occupat Piraeeum et Casandri partes tuetur.

65. Nicanor Olympiadis litteris Munychiam et Piraeeum Atheniensibus reddere iussus rem procrastinat. Interim Polyperchon utrumque portum per Phocionis proditionem in suos usus occupat. Athenienses in Phocionem aliosque gravissime animadvertunt.

66. Phocion et exsules alii ad Macedones confugiunt; sed a Polyperchonte Atheniensibus traduntur. Turbulentum de Phocione iudicium.

67. Phocion sontesque reliqui ad supplicium rapti.

68. Casander classe advectus Piraeeo potitur. Qua re motus Polyperchon exercitum in Graeciam ducit; in Attica relinquit Alexandrum filium, ipse in Peloponnesum transit ad subigendos Megalopolitanos.

69. Casander Salaminios obsidere coepit, repulsus tamen interventu Polyperchontis. Polyperchon Peloponnesum reliquam cum ad obsequium adegisset, Megalopolin obsidendam statuit.

70. Cuncta Megalopolitanorum civitas ad muniendam urbem conversa. Urbs oppugnata acerrime, defensa fortissime.

71. Elephantorum immissorum vi et impetu Damidis singulari sollertia retuso irrita facta Megalopolis urbis obsidio.

72. Polyperchon Clitum cum classe in Hellespontum mittit, qui prohibeat, ne copiae ex Asia in Europam transvehantur. Eodem Nicanor cum classe a Casandro missus. Committitur proelium, quo Clitus vincit. Sed mox succurrit Antigonus, qui Clito ingentem cladem infert.

73. Antigonus animo viribusque auctus imperium maris et Asiae affectat. Ideo Eumenem insequendo urget, qui multo labore in Persiam se recipit.

74. Polyperchon ob acceptam apud Megalopolin cladem evilescit. Graecae civitates in Casandri partes transeunt, praesertim Athenienses. Pacis cum Casandro initae conditiones.

75. Nicanor ab expeditione in Piraeeum reversus a Casandro e medio tollitur. Casander in Macedoniam movet multique ad ipsum deficiunt, Polyperchontis socordiam indignati.

Quintum huius editionis volumen, quod iam prela Teubneriana exercet, ampla continebit prolegomena, quae post editos demum reliquos libros componenda sunt.

NOTARUM EXPLICATIO.

P = Patmius cod. saec. X vel XI.
X = Venetus S. Marci n. 376 saec. XIV vel XV.

R = Parisinus 1665 saec. XII.
V = Vaticanus Gr. n. 132 saec. XV vel XVI.
X v. s.

F = Florentinus Laur. plut. LXX n. 12 saec. XIV vel XV.
M = Venetus S. Marci VII 8 saec. XV.

Bekk.	= Bekkeri	editio.
Dind.	= Dindorfi	
Rhod.	= Rhodomanni	
Steph.	= Stephani	
Vog.	= Vogeli	
Wess.	= Wesselingi	

Bezzel: coni. Diodoreae. Erl. 1888.
Cobet: coll. crit. Lugd. Bat. 1878.
Hertl. I. II, 1. 2. III. IV: Hertlein, Beiträge zur Kritik d. D. progr. Werth. 1864. 65. 66. 71. 73.
Herw.: Herwerden, spic. Vat. Lugd. Bat. 1860.
Hultsch diss. Hal.: de elocutione Diodori. diss. Hal. 1893.
— pr. Pas.: Die erzählenden Zeitformen bei D. progr. Pasew. 1902.
Kaelker: de eloc. Polyb. cum epimetro de hiatu in libris D. S. diss. Lips. 1880.
— pr. Bud.: de pronominum in D. S. libris usu. progr. Budiss. 1886.
Kallenb. I. II: Kallenberg, Textkritik u. Sprachgebr. D. progr. Berol. 1901. 02.
Madv.: Madvig adv. crit. I. Hauniae 1871.
Reiske: animadv. ad Gr. auctores I. Lips. 1757.

Wess. vol. II. p. 79.

Τάδε ἔνεστιν ἐν τῇ ἑκκαιδεκάτῃ τῶν Διοδώρου ἱστορικῶν βίβλων.

α'. *Ὡς Φίλιππος ὁ Ἀμύντου παρέλαβε τὴν τῶν Μακεδόνων βασιλείαν.*

β'. *Ὡς Ἀργαῖον ἀντιποιούμενον τῆς βασιλείας ἐνίκησεν.*

γ'. *Ὡς Ἰλλυριοὺς καὶ Παίονας καταπολεμήσας ἐκτήσατο τὴν προγονικὴν ἀρχήν.*

δ'. *Περὶ τῆς ἀνανδρίας τοῦ νεωτέρου Διονυσίου καὶ τῆς Δίωνος φυγῆς.*

ε'. *Κτίσις Ταυρομενίου κατὰ τὴν Σικελίαν.*

ς'. *Τὰ πραχθέντα κατὰ τὴν Εὔβοιαν καὶ κατὰ τὸν συμμαχικὸν πόλεμον.*

ζ'. *Πολιορκία Ἀμφιπόλεως ὑπὸ Φιλίππου καὶ ἅλωσις.*

η'. *Ὡς Φίλιππος τοὺς Πυδναίους ἐξανδραποδισάμενος τὰ χρύσεια μέταλλα κατεσκεύασεν.*

ϑ'. *Ὡς Δίων ἐλευθερώσας τοὺς Συρακουσίους Διονύσιον κατεπολέμησεν.*

ι'. *Ὡς ἐκπεσὼν ἐκ τῆς πατρίδος πάλιν ἀνεκτήσατο τὰς Συρακούσας.*

ια'. *Κατάλυσις συμμαχικοῦ πολέμου.*

ιβ'. *Συνδρομὴ τριῶν βασιλέων ἐπὶ Φίλιππον.*

ιγ'. *Ὡς Φιλόμηλος ὁ Φωκεὺς τοὺς Δελφοὺς καὶ τὸ μαντεῖον καταλαβόμενος τὸν ἱερὸν πόλεμον ἐξέκαυσεν.*

ιδ'. *Περὶ τῆς ἐξ ἀρχῆς εὑρέσεως τοῦ μαντείου.*

Hoc argumentum om. PR. *τάδ' ἔνεστιν ἐν τῇ ις̅ τῶν Διοδώρου ἱστορικῶν βίβλων X*; *τάδε ἔνεστιν ἐν τῷ πίνακι τῆς ἑξκαιδεκάτου βίβλου τῶν Διοδώρου* F. **4** *καταπολεμησάμενος* F. **9** *καὶ τὸν* F. **11** *Ἀμφιπόλεως* om. F. **14** *ὡς Δίων* — **17** *Συρακούσας* ponuntur in codd. post 7 *φυγῆς*; transposuit cum Cospo Dind.

ιε'. Φιλομήλου τοῦ Φωκέως ἧττα καὶ θάνατος.

ιϛ'. Ὀνομάρχου παράληψις τῆς ἀρχῆς καὶ παρασκευὴ πρὸς πόλεμον.

ιζ'. Ὡς Βοιωτοὶ Ἀρταβάζῳ βοηθήσαντες ἐνίκησαν τοὺς βασιλέως σατράπας.

ιη'. Ὡς Ἀθηναῖοι Χερρονήσου κρατήσαντες κατεκληρούχησαν αὐτήν.

ιθ'. Ὡς Φίλιππος Μεθώνην ἑλὼν κατέσκαψεν.

κ'. Ὡς Φίλιππος Φωκεῖς νικήσας ἐξέβαλεν ἐκ τῆς Θετταλίας.

κα'. Ὡς Ὀνόμαρχος ὁ Φωκεὺς Φίλιππον δυσὶ μάχαις νικήσας εἰς τοὺς ἐσχάτους κινδύνους ἤγαγεν.

κβ'. Ὡς Ὀνόμαρχος Βοιωτοὺς νικήσας Κορώνειαν εἷλεν.

κγ'. Ὡς Ὀνόμαρχος ἐν Θετταλίᾳ παραταξάμενος πρὸς Φίλιππον καὶ Θετταλοὺς ἡττήθη.

κδ'. Ὡς αὐτὸς μὲν ἐκρεμάσθη, οἱ δ' ἄλλοι κατεποντίσθησαν ὡς ἱερόσυλοι.

κε'. Ὡς Φάυλλος διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν πολλὰ τῶν ἀργυρῶν καὶ χρυσῶν ἀναθημάτων κατέκοψεν.

κϛ'. Ὡς τὰς μισθοφορίας ἀναβιβάσας ἤθροισε μισθοφόρων πλῆθος.

κζ'. Ὡς τεταπεινωμένα τὰ τῶν Φωκέων πράγματα διωρθώσατο.

κη'. Ὡς χρήμασι διαφθείρων τὰς πόλεις καὶ τοὺς προεστηκότας αὐταῖς πολλοὺς προσελάβετο συμμάχους.

κθ'. Ὡς οἱ τῶν Φεραίων τύραννοι παραδόντες Φιλίππῳ τὰς Φερὰς Φωκέων ἐγένοντο σύμμαχοι.

λ'. Μάχη Φωκέων πρὸς Βοιωτοὺς περὶ Ὀρχομενὸν καὶ ἧττα Φωκέων.

λα'. Ἄλλαι μάχαι τοῖς αὐτοῖς παρὰ τὸν Κηφισὸν καὶ Κορώνειαν καὶ νίκη Βοιωτῶν.

λβ'. Ὡς Φάυλλος στρατεύσας εἰς τὴν Λοκρίδα πολλὰς πόλεις ἐχειρώσατο.

λγ'. Ὡς Φάυλλος νόσῳ περιπεσὼν φθινάδι τὸν βίον ἐπιπόνως κατέστρεψεν.

λδ'. Ὡς Φάλαικος διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν καὶ ἀγεννῶς διοικῶν τὸν πόλεμον ἐξέπεσεν.

λε'. Ὡς οἱ κατὰ τὴν Πελοπόννησον ἐστασίασαν.

23 Φερράς F.

λϛʹ. Ὡς Ἀρταξέρξης ὁ ἐπικληθεὶς Ὦχος ἀνεκτήσατο Αἴγυπτον καὶ Φοινίκην καὶ Κύπρον.

λζʹ. Ὡς Φίλιππος τὰς Χαλκιδικὰς πόλεις προσαγαγόμενος τὴν ἐπισημοτάτην πόλιν κατέσκαψεν.

ληʹ. Ζήτησις τῶν ἀναλωθέντων ἱερῶν χρημάτων καὶ κόλασις τῶν νοσφισαμένων.

λθʹ. Ὡς οἱ καταφυγόντες εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος Φωκεῖς ὄντες πεντακόσιοι παραδόξως ἅπαντες ὑπὸ πυρὸς διεφθάρησαν.

μʹ. Ὡς ὁ Φωκικὸς πόλεμος κατελύθη.

μαʹ. Ὡς οἱ μετασχόντες τῆς ἱεροσυλίας τοῖς Φωκεῦσιν ἅπαντες ὑπὸ θείας τινὸς ἐνεργείας ἐκολάσθησαν.

μβʹ. Τιμολέοντος κατάπλους εἰς Σικελίαν καὶ αἱ πράξεις αὐτοῦ μέχρι τῆς τελευτῆς.

μγʹ. Περίνθου καὶ Βυζαντίου πολιορκία ὑπὸ Φιλίππου.

μδʹ. Φιλίππου παράταξις πρὸς Ἀθηναίους ἐν Χαιρωνείᾳ καὶ ἧττα Ἀθηναίων.

μεʹ. Ὡς οἱ Ἕλληνες αὐτοκράτορα στρατηγὸν εἵλοντο Φίλιππον.

μϛʹ. Ὡς Φίλιππος μέλλων διαβαίνειν εἰς τὴν Ἀσίαν ἀνῃρέθη.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ

ΒΙΒΛΟΣ ΕΚΚΑΙΔΕΚΑΤΗ. 81

---

1 *Ἐν πάσαις μὲν ταῖς ἱστορικαῖς πραγματείαις κα-*
θήκει τοὺς συγγραφεῖς περιλαμβάνειν ἐν ταῖς βίβλοις
ἢ πόλεων ἢ βασιλέων πράξεις αὐτοτελεῖς ἀπ' ἀρχῆς
μέχρι τοῦ τέλους· οὕτως γὰρ μάλιστα διαλαμβάνομεν
τὴν ἱστορίαν εὐμνημόνευτον καὶ σαφῆ γενέσθαι τοῖς
2 *ἀναγινώσκουσιν. αἱ μὲν γὰρ ἡμιτελεῖς πράξεις οὐκ*
ἔχουσαι συνεχὲς ταῖς ἀρχαῖς τὸ πέρας μεσολαβοῦσι
τὴν ἐπιθυμίαν τῶν φιλαναγνωστούντων, αἱ δὲ τὸ τῆς
διηγήσεως συνεχὲς περιλαμβάνουσαι μέχρι τῆς τελευτῆς
ἀπηρτισμένην τὴν τῶν πράξεων ἔχουσιν ἀπαγγελίαν.
ὅταν δ' ἡ φύσις αὐτὴ τῶν πραχθέντων συνεργῇ τοῖς
συγγραφεῦσι, τότ' ἤδη παντελῶς οὐκ ἀποστατέον ταύ-
3 *της τῆς προαιρέσεως. διόπερ καὶ ἡμεῖς παρόντες ἐπὶ*
τὰς Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου πράξεις πειρασόμεθα τούτῳ
τῷ βασιλεῖ τὰ πραχθέντα περιλαβεῖν ἐν ταύτῃ τῇ βί-
βλῳ. οὗτος γὰρ εἴκοσι μὲν καὶ τέτταρα ἔτη τῶν
Μακεδόνων ἐβασίλευσεν, ἐλαχίσταις δὲ ἀφορμαῖς χρησά-
μενος μεγίστην τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην δυναστειῶν

Δ. Σ. ἱστοριῶν $\overline{ις}$ RF. *Δ. Σ. βίβλος* P. **1** *μὲν* om. R; in X suppl. 1. m. **2** *βύβλοις* P. **4** *τοῦ* om. PX. *οὕτω* F. *μάλιστα*] *μάλιστ' ἂν* Hertl. III p. 26 et Madv. I p. 502. **5** *γενέσθαι*] *γενέσθαι ἂν* aut *γενήσεσθαι* Steph. **6** *ἀναγιγνώσκουσιν* R. **10** *ἀπηρτησμένην* F. **11** *συνεργεῖ* P. **15** *ἐν* om. PX. **16** *ἔπαινοι φιλίππου* in marg. cod. R adn. 2. m.

κατεσκεύασε τὴν ἰδίαν βασιλείαν καὶ παραλαβὼν τὴν
Μακεδονίαν δουλεύουσαν Ἰλλυριοῖς πολλῶν καὶ μεγά-
λων ἐθνῶν καὶ πόλεων κυρίαν ἐποίησε. διὰ δὲ τὴν 4
ἰδίαν ἀρετὴν τῆς μὲν Ἑλλάδος ἁπάσης παρέλαβε τὴν
ἡγεμονίαν ἑκουσίως τῶν πόλεων ὑποταττομένων, τοὺς
δὲ τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν συλήσαντας καταπολεμήσας καὶ
τῷ μαντείῳ βοηθήσας μετέσχε τοῦ συνεδρίου τῶν
Ἀμφικτυόνων καὶ διὰ τὴν εἰς τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν
ἔπαθλον ἔλαβε τὰς ψήφους τῶν κρατηθέντων Φωκέων.
Ἰλλυριοὺς δὲ καὶ Παίονας καὶ Θρᾷκας καὶ Σκύθας καὶ 5
πάντα τὰ πλησιόχωρα τούτοις ἔθνη καταπολεμήσας
τὴν Περσῶν βασιλείαν ἐπεβάλετο καταλῦσαι καὶ δυ-
νάμεις μὲν εἰς τὴν Ἀσίαν διαβιβάσας τὰς Ἑλληνίδας
πόλεις ἠλευθέρου, μεσολαβηθεὶς δ' ὑπὸ τῆς πεπρω-
μένης τηλικαύτας καὶ τοιαύτας δυνάμεις ἀπέλιπεν ὥστε
τὸν υἱὸν Ἀλέξανδρον μὴ προσδεηθῆναι συμμάχων εἰς
32 τὴν κατάλυσιν τῆς Περσῶν ἡγεμονίας. καὶ ταῦτ' 6
ἔπραξεν οὐ διὰ τύχην, ἀλλὰ διὰ τὴν ἰδίαν ἀρετήν.
γέγονε γὰρ ὁ βασιλεὺς οὗτος ἀγχινοίᾳ στρατηγικῇ καὶ
ἀνδρείᾳ καὶ λαμπρότητι ψυχῆς διαφέρων. ἵνα δὲ μὴ
διὰ τοῦ προοιμίου προλαμβάνωμεν αὐτοῦ τὰς πράξεις,
ἐπὶ τὸ συνεχὲς τῆς ἱστορίας πορευσόμεθα, βραχέα τοῖς
χρόνοις προσαναδραμόντες.

Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησι Καλλιμήδους ὀλυμπιὰς 2
μὲν ἤχθη πέμπτη πρὸς ταῖς ἑκατόν, καθ' ἣν ἐνίκα

3 πόλων P. **10** Θράκας PX. **12** καταλύσειν PX (cf. XIV 68, 4). **19. 20** ἀγχινοικαὶ (P ἀγχινοία καὶ X) στρατηγικῇ ἀνδρείᾳ (καὶ X) λαμπρότητι διαφέρων PX. ἀνδρίᾳ F semper. **21** προλαμβάνομεν P. **22** πορευσώμεθα F. **24** Καλλιμήδους] Καλλιμέδους PX; cf. Dion. Hal. Din. 9; schol. Aesch. II 31; verum archontis nomen Καλλίδημος (cf. CJA II 698 (I, 27)). πρῶτον ἔτος τῆς Φιλίππου βασιλείας ὀλ. ρ̅ε̅ in marg. cod. R add. 2. m.

στάδιον Πῶρος Κυρηναῖος, Ῥωμαῖοι δὲ κατέστησαν ὑπάτους Γναῖον Γενύκιον καὶ Λεύκιον Αἰμίλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Φίλιππος ὁ Ἀμύντου υἱός, Ἀλεξάνδρου δὲ τοῦ Πέρσας καταπολεμήσαντος πατήρ παρέλαβε τὴν
2 *τῶν Μακεδόνων βασιλείαν διὰ τοιαύτας αἰτίας. Ἀμύντου καταπολεμηθέντος ὑπὸ Ἰλλυριῶν καὶ φόρους τοῖς κρατήσασι τελεῖν ἀναγκασθέντος οἱ μὲν Ἰλλυριοὶ λαβόντες εἰς ὁμηρίαν Φίλιππον τὸν νεώτατον τῶν υἱῶν παρέθεντο τοῖς Θηβαίοις. οὗτοι δὲ τῷ Ἐπαμεινώνδου πατρὶ παρέθεντο τὸν νεανίσκον καὶ προσέταξαν ἅμα τηρεῖν ἐπιμελῶς τὴν παρακαταθήκην καὶ προστατεῖν*
3 *τῆς ἀγωγῆς καὶ παιδείας. τοῦ δ' Ἐπαμεινώνδου Πυθαγόριον ἔχοντος φιλόσοφον ἐπιστάτην συντρεφόμενος ὁ Φίλιππος μετέσχεν ἐπὶ πλεῖον τῶν Πυθαγορίων λόγων. ἀμφοτέρων δὲ τῶν μαθητῶν προσενεγκαμένων φύσιν τε καὶ φιλοπονίαν ὑπῆρξαν ἑκάτεροι διαφέροντες ἀρετῇ· ὧν Ἐπαμεινώνδας μὲν μεγάλους ἀγῶνας καὶ κινδύνους ὑπομείνας τῇ πατρίδι παραδόξως τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος περιέθηκεν, ὁ δὲ Φίλιππος ταῖς αὐταῖς ἀφορμαῖς χρησάμενος οὐκ ἀπελείφθη τῆς*
4 *Ἐπαμεινώνδου δόξης. μετὰ γὰρ τὴν Ἀμύντου τελευτὴν Ἀλέξανδρος ὁ πρεσβύτατος τῶν υἱῶν διεδέξατο τὴν ἀρχήν. τοῦτον δὲ Πτολεμαῖος ὁ Ἀλωρίτης δολοφονήσας παρέλαβε τὴν βασιλείαν καὶ τοῦτον ὁμοίως Περδίκκας ἐπανελόμενος ἐβασίλευσεν. τούτου δὲ παρα-*

1 *Πῶρος*] cf. Eus.; *Πρῶρος* Paus. X 2, 3. **2** *Γναΐον* PX *Γάϊον* Q. *Γενούκιον* O. *Αἰμίλιον* PXFMO; cf. Liv. VII 3; f. c. **6** *Ἱλλυριῶν* P semper in seqq. **8** *ὁμηρείαν* F semper. **9** *Ἐπαμενώνδου* R (corr. 2. m.) VM semper. **10** *ὁμηρεία φιλίππου* R (2. m.) in marg.; quas adnotationes ad finem libri XVI pertinentes non iam laudabo. **11** *ἐπιμελῶς ἅμα τηρεῖν* P. **12** *Πυθαγόριον* PXR (corr. 2. m.) V semper. **23** *Ἁλωρείτης* PX. *δολοφωνήσας* P.

*τάξει μεγάλῃ λειφθέντος ὑπὸ Ἰλλυριῶν καὶ πεσόντος
ἐπὶ τῆς χρείας Φίλιππος ὁ ἀδελφὸς διαδρὰς ἐκ
τῆς ὁμηρίας παρέλαβε τὴν βασιλείαν κακῶς δια-
κειμένην. ἀνῄρηντο μὲν γὰρ ἐν τῇ παρατάξει Μα-* 5
κεδόνων πλείους τῶν τετρακισχιλίων, οἱ δὲ λοιποὶ κατα-
83 *πεπληγμένοι τὰς τῶν Ἰλλυριῶν δυνάμεις περίφοβοι
καθειστήκεισαν καὶ πρὸς τὸ διαπολεμεῖν ἀθύμως εἶχον.
ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν Παίονες μὲν πλησίον τῆς* 6
*Μακεδονίας οἰκοῦντες ἐπόρθουν τὴν χώραν καταφρο-
νοῦντες τῶν Μακεδόνων, Ἰλλυριοὶ δὲ μεγάλας δυνάμεις
ἤθροιζον καὶ στρατεύειν εἰς τὴν Μακεδονίαν παρ-
εσκευάζοντο, Παυσανίας δέ τις τῆς βασιλικῆς συγγενείας
κοινωνῶν ἐπεβάλλετο διὰ τοῦ Θρᾳκῶν βασιλέως ἐπὶ
τὴν Μακεδονικὴν βασιλείαν κατιέναι. ὁμοίως δὲ καὶ
Ἀθηναῖοι πρὸς Φίλιππον ἀλλοτρίως ἔχοντες κατῆγον
ἐπὶ τὴν βασιλείαν Ἀργαῖον καὶ στρατηγὸν ἀπεστάλ-
κεισαν Μαντίαν ἔχοντα τρισχιλίους μὲν ὁπλίτας, ναυ-
τικὴν δὲ δύναμιν ἀξιόλογον. οἱ δὲ Μακεδόνες διά τε* 3
*τὴν ἐν τῇ μάχῃ συμφορὰν καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῶν
ἐπιφερομένων κινδύνων ἐν ἀπορίᾳ τῇ μεγίστῃ καθει-
στήκεισαν. ἀλλ' ὅμως τηλικούτων φόβων καὶ κινδύνων
ἐφεστώτων ὁ Φίλιππος οὐ κατεπλάγη τὸ μέγεθος τῶν
προσδοκωμένων δεινῶν, ἀλλὰ τοὺς Μακεδόνας ἐν συν-
εχέσιν ἐκκλησίαις συνέχων καὶ τῇ τοῦ λόγου δεινότητι
προτρεπόμενος ἐπὶ τὴν ἀνδρείαν εὐθαρσεῖς ἐποίησε,
τὰς δὲ στρατιωτικὰς τάξεις ἐπὶ τὸ κρεῖττον διορθωσά-
μενος καὶ τοὺς ἄνδρας τοῖς πολεμικοῖς ὅπλοις δεόντως*

1 *ληφθέντος* XF (corr. 2. m. ex *λειφθ.*) M. **5** *τῶν* om. F. **7** *καθεστήκεισαν* X; ... *κεσαν* Dind. semper. **8** *Παίανες* V. **11** *ἤθροιζον δυνάμεις* RF. **13** *ἐπεβάλετο* F (cf. Hultzsch pr. Pasew. 1902 p. 12). **20** *καθίστήκεισαν* PX. **22** *ἐνεστώτων* X. *ὁ* om. PX.

κοσμήσας, συνεχεῖς ἐξοπλασίας καὶ γυμνασίας ἐναγω-
2 νίους ἐποιεῖτο. ἐπενόησε δὲ καὶ τὴν τῆς φάλαγγος
πυκνότητα καὶ κατασκευήν, μιμησάμενος τὸν ἐν Τροίᾳ
τῶν ἡρώων συνασπισμόν, καὶ πρῶτος συνεστήσατο
3 τὴν Μακεδονικὴν φάλαγγα. ἐν δὲ ταῖς ὁμιλίαις προσ-
ηνὴς ἦν καὶ διά τε τῶν δωρεῶν καὶ τῶν ἐπαγγελιῶν
εἰς τὴν μεγίστην εὔνοιαν τὰ πλήθη προήγετο, πρός
τε τὸ πλῆθος τῶν ἐπιφερομένων κινδύνων εὐστόχως
ἀντεμηχανᾶτο. θεωρῶν γὰρ τοὺς Ἀθηναίους ὑπὲρ τοῦ
τὴν Ἀμφίπολιν ἀνακτήσασθαι τὴν πᾶσαν φιλοτιμίαν
εἰσφερομένους. καὶ διὰ τοῦτο κατάγοντας τὸν Ἀργαῖον
ἐπὶ τὴν βασιλείαν ἑκουσίως ἐξεχώρησε τῆς πόλεως,
4 ἀφεὶς αὐτὴν αὐτόνομον. πρὸς δὲ Παίονας διαπρεσβευ-
σάμενος καὶ τοὺς μὲν δωρεαῖς διαφθείρας, τοὺς δ'
ἐπαγγελίαις φιλανθρώποις πείσας κατὰ τὸ παρὸν εἰ-
ρήνην ἄγειν πρὸς αὐτοὺς συνέθετο. ὁμοίως δὲ καὶ
τὸν Παυσανίαν ἀπέστησε τῆς καθόδου, τὸν κατάγειν 84
5 μέλλοντα βασιλέα δωρεαῖς πείσας. Μαντίας δ' ὁ τῶν
Ἀθηναίων στρατηγὸς καταπλεύσας εἰς Μεθώνην αὐτὸς
μὲν ἐνταῦθα κατέμεινε, τὸν Ἀργαῖον δὲ μετὰ τῶν
μισθοφόρων ἐπὶ τὰς Αἰγὰς ἀπέστειλεν. οὗτος δὲ προσ-
ελθὼν τῇ πόλει παρεκάλει τοὺς ἐν ταῖς Αἰγαῖς προσ-
δέξασθαι τὴν κάθοδον καὶ γενέσθαι τῆς αὐτοῦ βασι-
6 λείας ἀρχηγούς. οὐδενὸς δ' αὐτῷ προσέχοντος ὁ μὲν
ἀνέκαμπτεν εἰς τὴν Μεθώνην, ὁ δὲ Φίλιππος ἐπι-
φανεὶς μετὰ στρατιωτῶν καὶ συνάψας μάχην πολλοὺς
μὲν ἀνεῖλε τῶν μισθοφόρων, τοὺς δὲ λοιποὺς εἴς τινα

1 ἐξοπλασιας R et ι suprascr. F (cf. XV 79, 4; XIX 3, 2) ἐξοπησίας P ἐξιππασίας X. μὲν καὶ P (deleto utroque verbo X). **8** τε] δὲ Dind. **10** ἀνακτίσασθαι P. **16** αὐτοὺς libri omnes; αὐτὸν Reiske. **23** αὐτοῦ libri; αὐτοῦ Dind. **24** οὗτος μὲν RF.

λόφον καταφυγόντας ὑποσπόνδους ἀφῆκεν, λαβὼν παρ' αὐτῶν ἐκδότους τοὺς φυγάδας.

Φίλιππος μὲν οὖν ταύτην πρώτην μάχην νικήσας εὐθαρσεστέρους ἐποίησε τοὺς Μακεδόνας πρὸς τοὺς ἐφεξῆς ἀγῶνας. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Θάσιοι 7
μὲν ᾤκισαν τὰς ὀνομαζομένας Κρηνίδας, ἃς ὕστερον ὁ βασιλεὺς ἀφ' ἑαυτοῦ ὀνομάσας Φιλίππους ἐπλήρωσεν οἰκητόρων. τῶν δὲ συγγραφέων Θεόπομπος ὁ Χῖος τὴν 8
ἀρχὴν τῶν περὶ Φίλιππον ἱστοριῶν ἐντεῦθεν ποιησάμενος γέγραφεν βύβλους ὀκτὼ πρὸς ταῖς πεντήκοντα, ἐξ ὧν πέντε διαφωνοῦσιν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Εὐχαρίστου Ῥωμαῖοι 4
μὲν κατέστησαν ὑπάτους Κόιντον Σερουίλιον καὶ Κόιντον Γενούκιον. ἐπὶ δὲ τούτων ὁ Φίλιππος πρέσβεις ἐκπέμψας εἰς Ἀθήνας ἔπεισε τὸν δῆμον εἰρήνην πρὸς αὐτὸν συνθέσθαι διὰ τὸ μηδὲν ἔτι προσποιεῖσθαι τὴν Ἀμφίπολιν. ἀπολυθεὶς δὲ τοῦ πρὸς Ἀθηναίους πο- 2
λέμου καὶ πυνθανόμενος τὸν βασιλέα τῶν Παιόνων Ἄγιν τετελευτηκέναι ὑπέλαβε καιρὸν ἔχειν ἐπιθέσθαι τοῖς Παίοσιν. στρατεύσας οὖν εἰς τὴν Παιονίαν καὶ παρατάξει τοὺς βαρβάρους νικήσας ἠνάγκασε τὸ ἔθνος πειθαρχεῖν τοῖς Μακεδόσιν. ὑπολειπομένων δὲ πο- 3
λεμίων τῶν Ἰλλυριῶν ἐφιλοτιμεῖτο καὶ τούτους καταπολεμῆσαι. εὐθὺς οὖν συναγαγὼν ἐκκλησίαν καὶ τοὺς στρατιώτας οἰκείοις λόγοις προτρεψάμενος εἰς τὸν πόλεμον ἐστράτευσεν εἰς τὴν τῶν Ἰλλυριῶν χώραν, πεζοὺς μὲν ἔχων οὐκ ἐλάττους μυρίων, ἱππεῖς δὲ ἑξακο-

6 *οἴκησαν* PX. *Κρινίδας* PX *Κρυνίδας* RV; cf. XVI 8, 6; Strab. VII 34; Steph. Byz. s. v. 11 cf. Phot. c. 176 p. 390. **13** *Σερούλιον* O. *Κόϊντον* libri omnes *Λεύκιον* Q; cf. Liv. VII, 4; f. c. **19** *Ἄγιν* PRF. **22** *ὑπολιπομένων* F. **26** *εἰς τῶν Ἰ. τὴν χώραν* F.

4 σίους. Βάρδυλις δ' ὁ τῶν Ἰλλυριῶν βασιλεὺς πυθό-
μενος τὴν παρουσίαν τῶν πολεμίων τὸ μὲν πρῶτον
πρέσβεις ἀπέστειλεν περὶ διαλύσεως, ἐφ' ὅτῳ κυρίους
ἀμφοτέρους εἶναι τῶν τότε κυριευομένων πόλεων· τοῦ
δὲ Φιλίππου φήσαντος ἐπιθυμεῖν μὲν τῆς εἰρήνης, μὴ
μέντοι γε ταύτην συγχωρήσειν, ἐὰν μὴ τῶν Μακε-
δονικῶν πόλεων ἁπασῶν ἐκχωρήσωσιν Ἰλλυριοί, οἱ
μὲν πρέσβεις ἐπανῆλθον ἄπρακτοι, ὁ δὲ Βάρδυλις
πιστεύων ταῖς τε προγεγενημέναις νίκαις καὶ ταῖς τῶν
Ἰλλυριῶν ἀνδραγαθίαις ἀπήντα τοῖς πολεμίοις μετὰ
τῆς δυνάμεως· εἶχεν δὲ πεζοὺς μὲν μυρίους ἐπιλέκτους, 85
5 ἱππεῖς δὲ εἰς πεντακοσίους. ὡς δ' ἤγγιζον ἀλλήλοις
τὰ στρατεύματα καὶ μετὰ βοῆς πολλῆς συνέρραξαν εἰς
τὴν μάχην, ὁ μὲν Φίλιππος ἔχων τὸ δεξιὸν κέρας καὶ
τοὺς ἀρίστους τῶν Μακεδόνων συναγωνιζομένους τοῖς
μὲν ἱππεῦσι παρήγγειλεν παριππεῦσαι καὶ πλαγίοις ἐμ-
βαλεῖν τοῖς βαρβάροις, αὐτὸς δὲ κατὰ στόμα τοῖς πο-
6 λεμίοις ἐπιπεσὼν καρτερὰν συνεστήσατο μάχην. οἱ δ'
Ἰλλυριοὶ συντάξαντες ἑαυτοὺς εἰς πλινθίον ἐρρωμένως
ὑπεστήσαντο τὸν κίνδυνον. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐπὶ
πολὺν χρόνον ἦν ἰσόρροπος ἡ μάχη διὰ τὴν ὑπερβολὴν
τῆς παρ' ἀμφοτέροις ἀνδραγαθίας καὶ πολλῶν μὲν
ἀναιρουμένων, ἔτι δὲ πλειόνων τιτρωσκομένων ὁ κίν-
δυνος δεῦρο κἀκεῖσε τὰς ῥοπὰς ἐλάμβανεν, ταλαντευό-
μενος αἰεὶ ταῖς τῶν ἀγωνιζομένων ἀρεταῖς· μετὰ δὲ
ταῦτα τῶν ἱππέων ἐκ πλαγίου καὶ κατὰ νώτου βιαζο-

1 Βαρδύλις PX Βάρδυλλις RV (cf. Plut. Pyrrh. 9); Βαρδύλης Arr. I 5, 1. **9** τε om. PX. τῶν om. PX. **13** συνέραξαν X. **15** τῶν om. RF. **16** περιιππεῦσαι Reiske. πλαγίοις om. PX. ἐκβαλεῖν P. **20** συνεστήσαντο libri; corr. Wess. (cf. XII, 61). **21** ἰσόροπος P. **22** τοῖς X. **24** τροπὰς PX. **26** νότου X.

*μένων, τοῦ δὲ Φιλίππου μετὰ τῶν ἀρίστων ἡρωικῶς
ἀγωνισαμένου συνηναγκάσθη τὸ πλῆθος τῶν Ἰλλυριῶν
πρὸς φυγὴν ὁρμῆσαι. γενομένης δὲ τῆς διώξεως ἐπὶ* 7
*πολὺν τόπον καὶ πολλῶν κατὰ τὴν φυγὴν ἀναιρεθέν-
των ὁ μὲν Φίλιππος ἀνακαλεσάμενος τῇ σάλπιγγι τοὺς
Μακεδόνας καὶ στήσας τρόπαιον ἔθαψεν τῶν ἰδίων τοὺς
τετελευτηκότας, οἱ δ' Ἰλλυριοὶ διαπρεσβευσάμενοι καὶ
τῶν Μακεδονικῶν πόλεων πασῶν ἐκχωρήσαντες ἔτυχον
τῆς εἰρήνης. ἀνῃρέθησαν δὲ τῶν Ἰλλυριῶν ἐν ταύτῃ
τῇ μάχῃ πλείους τῶν ἑπτακισχιλίων.*

Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὰ κατὰ τὴν Μακεδονικὴν καὶ τὴν 5
*Ἰλλυρίδα διήλθομεν, μεταβησόμεθα πρὸς τὰς ἑτερογε-
νεῖς πράξεις. κατὰ γὰρ τὴν Σικελίαν Διονύσιος ὁ τῶν
Συρακοσίων τύραννος ὁ νεώτερος παρειληφὼς μὲν
τὴν δυναστείαν ἐν τοῖς ἀνωτέρω καιροῖς, ἄπρακτος δ'
ὢν καὶ πολὺ τοῦ πατρὸς καταδεέστερος προσεποιεῖτο
διὰ τὴν ἀπραγίαν εἰρηνικὸς εἶναι καὶ πρᾶος τὸν τρό-
πον. διόπερ πρὸς Καρχηδονίους διαδεδεγμένος τὸν* 2
*πόλεμον πρός τε τούτους εἰρήνην συνέθετο καὶ πρὸς
Λευκανοὺς ὁμοίως διαπολεμήσας ἀργῶς ἐπί τινα χρό-
νον καὶ ταῖς τελευταίαις μάχαις ἐπὶ τοῦ προτερήματος
γενόμενος ἀσμένως πρὸς αὐτοὺς κατελύσατο τὸν πό-
λεμον. κατὰ δὲ τὴν Ἀπουλίαν δύο πόλεις ἔκτισε* 3
*βουλόμενος ἀσφαλῆ τοῖς πλέουσι τὸν Ἰόνιον πόρον
ποιῆσαι· οἱ γὰρ τὴν παραθαλάττιον οἰκοῦντες βάρ-
βαροι λῃστρίσι πολλαῖς πλέοντες ἄπλουν τοῖς ἐμπόροις*

6 *ἔσθηψεν* P. *τῶν* om. PX. **8** *πασῶν* om. F. **9** *ἐν* om. F. **12** *Ἰλλυριάδα* PX. **14** *Συρακουσίων* X fere semper (nonunquam etiam P) *Συρρακουσίων* (vel . . *κουσσίων*) FM semper. **23** *Ἀπολεῖαν* P; om. (spatio v. rel.) X. **24** *Ἰώνιον* V. **25** *παραθαλαττιών* R (corr. 2. m.) *παραθαλαττίαν* F. **26** *πλεόνταις* P.

παρεσκεύαζον πᾶσαν τὴν περὶ τὸν Ἀδρίαν θάλατταν. 4 μετὰ δὲ ταῦτα δοὺς ἑαυτὸν εἰς βίον εἰρηνικὸν ἐξέλυσε μὲν τῶν στρατιωτῶν τὰς ἐν τοῖς πολεμικοῖς γυμνασίας, μεγίστην δὲ τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην δυναστειῶν παρα- 86 λαβὼν τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ πατρὸς λεγομένην ἀδάμαντι δεδέσθαι τυραννίδα διὰ τὴν ἰδίαν ἀνανδρίαν παραδόξως ἀπέβαλεν. τὰς δὲ αἰτίας τῆς καταλύσεως καὶ τὰς κατὰ μέρος πράξεις ἀναγράφειν πειρασόμεθα.

6 Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησι Κηφισοδότου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Γάιον Λικίνιον καὶ Γάιον Σουλπίκιον. ἐπὶ δὲ τούτων Δίων ὁ Ἱππαρίνου, Συρακοσίων ὑπάρχων ἐπιφανέστατος, ἔφυγεν ἐκ τῆς Σικελίας καὶ διὰ τὴν λαμπρότητα τῆς ψυχῆς ἠλευθέρωσε Συρακοσίους καὶ τοὺς ἄλλους Σικελιώτας διὰ τοιαύτας 2 τινὰς αἰτίας. ὁ πρεσβύτερος Διονύσιος ἐκ δυεῖν γυναικῶν ἦν πεπαιδοποιημένος, ἐκ μὲν τῆς πρώτης Λοκρίδος οὔσης τὸ γένος Διονύσιον τὸν διαδεξάμενον τὴν τυραννίδα, ἐκ δὲ τῆς δευτέρας Ἱππαρίνου θυγατρὸς οὔσης, εὐδοκιμωτάτου Συρακοσίων, δύο παῖδας, 3 Ἱππαρῖνον καὶ Νυσαῖον. ἐτύγχανε δὲ τῆς δευτέρας γυναικὸς ἀδελφὸς ὢν Δίων, ἀνὴρ ἐν φιλοσοφίᾳ μεγάλην ἔχων προκοπὴν καὶ κατ' ἀνδρείαν καὶ στρατηγίαν πολὺ προέχων τῶν κατ' αὐτὸν Συρακοσίων. 4 οὗτος δὲ διὰ τὴν εὐγένειαν καὶ τὴν λαμπρότητα τῆς ψυχῆς εἰς ὑποψίαν ἦλθε τῷ τυράννῳ, δόξας ἀξιόχρεως

1 πᾶσι F. **3** πολεμικοῖς coni. (cf. XVII 2, 3; XVIII 42, 2); πολεμίοις PX πολέμοις cett. **4** δυναστείαν R. **6** cf. XVI 70, 2. **10** Κηφεισοδότου P Κηφεισοδώρου XF; cf. CIA. II 698 (I 29) saepius. **11** Λικίννιον PRVO. **16** δυεῖν PXR. **21** Νυσαῖον] Ναυσαῖον PX cett. Ναρσαῖον; corr. Wess. (cf. Theop. (FHG I 313) ap. Athen. X 47; Plut. Tim. 1; Nep. D. 1; Nonn. IX 22). **22** διῶν P. μὲν PX. **24** καθ' αὐτὸν PX. **25** αὐτὸς PX. **26** δόξαν PX.

εἶναι καταλῦσαι τὴν τυραννίδα. φοβούμενος οὖν αὐτὸν ὁ Διονύσιος ἔκρινεν ἐκποδὼν ποιήσασθαι τὸν ἄνδρα, συλλαβὼν ἐπὶ θανάτῳ. ὁ δὲ Δίων αἰσθόμενος τὸ μὲν πρῶτον ἐκρύφθη παρά τισιν τῶν φίλων, μετὰ δὲ ταῦτα ἔφυγεν ἐκ τῆς Σικελίας εἰς Πελοπόννησον, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὸν ἀδελφὸν Μεγακλῆν καὶ Ἡρακλείδην τὸν ἐπὶ τῶν στρατιωτῶν τεταγμένον ὑπὸ τοῦ τυράννου. καταπλεύσας δ' εἰς τὴν Κόρινθον τοὺς 5 μὲν Κορινθίους ἠξίου συνεπιλαβέσθαι τῆς ἐλευθερώσεως τῶν Συρακοσίων, αὐτὸς δὲ μισθοφόρους συνῆγε καὶ πανοπλίας συνήθροιζε. ταχὺ δὲ πολλῶν ὑπακουόντων πανοπλίας τε παρεσκευάζετο καὶ μισθοφόρους συχνούς, καὶ φορτηγοὺς δύο ναῦς μισθωσάμενος τά τε ὅπλα καὶ τοὺς μισθοφόρους ἐνθέμενος αὐτὸς μὲν ταύτας τὰς φορτίδας ἔχων ἐξέπλευσεν ἐκ Ζακύνθου τῆς πρὸς Κεφαλληνίαν εἰς τὴν Σικελίαν, Ἡρακλείδην δὲ ἀπέλιπεν τριήρεις τινὰς καὶ ἑτέρας φορτηγοὺς ἄξοντα κατόπιν εἰς τὰς Συρακούσσας.

Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ἀνδρόμαχος ὁ Ταυ- 7 ρομενίτης, Τιμαίου μὲν τοῦ τὰς ἱστορίας συγγράψαντος πατὴρ ὤν, πλούτῳ δὲ καὶ ψυχῆς λαμπρότητι διαφέρων ἤθροισε τοὺς ἐκ τῆς Νάξου τῆς κατασκαφείσης ὑπὸ Διονυσίου περιλειφθέντας. οἰκίσας δὲ τὸν ὑπὲρ

2 *ἐκποδῶν* codd. **6** *Ἡρακλείδην*] coni. Simsonus et Wess ex XVI 16, 2 (cf. Plut. D. 12. 32; Nep. D. 5); libri *Χαρικλείδην*. **7** *τεταγμένων* P. **9** *ἐλευθερώσεως*] coni. (cf. XVI 10, 3); libri *ἐλευθερίας*. **11** *πανοπλίαν* X. **12** *πανοπλίαις* R. *τε* om. PX. *παρεσκευάσετο* P. **16** *Κεφαληνίαν* PX. *Ἡρακλείδην*] *Ἡρακλείδη* PX; rell. *Χαρικλείδην* (*-δη* R). **17** *ἀπελειπεν* PX. *τριήρεις τινὰς καὶ ἑτέρας φορτηγοὺς*] libri omnes non recte; coniicio: *τριήρεις εἴκοσι* (cf. XVI 16, 2) *καί τινας ἑτέρας φ.* (cf. Plut. D. 32). **18** *Συρακούσσας* PXR fere semper; cf. Lupus Syrak. p. 63 sq. **19** *Ταυρομενείτης* PX. **21** *δὲ* om. X. **23** *οἰκήσας* RF.

τῆς Νάξου λόφον τὸν ὀνομαζόμενον Ταῦρον καὶ μεί-
νας κατ' αὐτὸν πλείω χρόνον ἀπὸ τῆς ἐπὶ τοῦ Ταύ- 87
ρου μονῆς ὠνόμασε Ταυρομένιον. ταχὺ δὲ τῆς πόλεως ἐπίδοσιν λαμβανούσης οἱ μὲν οἰκήτορες μεγάλους περιεποιήσαντο πλούτους, ἡ δὲ πόλις ἀξιόλογον ἀξίωμα περιποιησαμένη τὸ τελευταῖον ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς βίῳ Καίσαρος ἀναστήσαντος τοὺς Ταυρομενίτας ἐκ τῆς πατρίδος τῶν Ῥωμαίων ἀποικίαν ἐδέξατο.

2 Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις οἱ τὴν Εὔβοιαν κατοικοῦντες ἐστασίασαν πρὸς ἀλλήλους καὶ τῶν μὲν τοὺς Βοιωτούς, τῶν δὲ τοὺς Ἀθηναίους ἐπικαλεσαμένων συνέστη πόλεμος κατὰ τὴν Εὔβοιαν. γενομένων δὲ πλειόνων συμπλοκῶν καὶ ἀκροβολισμῶν ὁτὲ μὲν οἱ Θηβαῖοι προετέρουν, ὁτὲ δ' οἱ Ἀθηναῖοι τὴν νίκην ἀπεφέροντο. μεγάλη μὲν οὖν παράταξις οὐδεμία συνετελέσθη· τῆς δὲ νήσου διὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον καταφθαρείσης καὶ πολλῶν ἀνθρώπων παρ' ἀμφοτέρων διαφθαρέντων μόγις ταῖς συμφοραῖς νουθετηθέντες εἰς ὁμόνοιαν ἦλθον καὶ τὴν εἰρήνην συνέθεντο πρὸς ἀλλήλους.

Οἱ μὲν οὖν Βοιωτοὶ τὴν εἰς οἶκον ἐπάνοδον ποι-
3 ησάμενοι τὴν ἡσυχίαν ἦγον. οἱ δ' Ἀθηναῖοι Χίων καὶ Ῥοδίων καὶ Κῴων, ἔτι δὲ Βυζαντίων ἀποστάντων ἐνέπεσον εἰς πόλεμον τὸν ὀνομασθέντα συμμαχικόν, ὃς διέμεινεν ἔτη τρία. ἑλόμενοι δὲ στρατηγοὺς Χάρητα καὶ Χαβρίαν ἀπέστειλαν μετὰ δυνάμεως. οὗτοι δὲ

2 κατὰ τὸν πλείω χρόνον PX. **3** Ταυρομένιον R (corr. 2. m. in ει) Ταυρομένειον rell.; cf. XIV 59, 2; 87, 5. **4** λαβούσης PX. **6** τω τε PX. **7** Ταυρομενείτας PX. **8** τῶν om. RF. cf. Dio 54, 7; IGr. XIV p. 79. **9. 12** Εὔοιαν P. **14** οἱ ante Ἀθην. om. RF. **15** ἐπεφέροντο PX. **19** συνέθετο P. **25** ἔτη γ̄ RV; cf. XVI 22, 3. Χάριτα P.

πλεύσαντες ἐπὶ τὴν Χίον κατέλαβον παραγεγονότας
συμμάχους τοῖς Χίοις παρὰ Βυζαντίων καὶ Ῥοδίων
καὶ Κῴων, ἔτι δὲ Μαυσώλου τοῦ Καρῶν δυνάστου.
ἐκτάξαντες δὲ τὴν δύναμιν ἐπολιόρκουν τὴν πόλιν
κατὰ γῆν ἅμα καὶ κατὰ θάλατταν. ὁ μὲν οὖν Χάρης
τοῦ πεζοῦ στρατεύματος ἡγούμενος κατὰ γῆν προσῄει
τοῖς τείχεσι καὶ πρὸς τοὺς ⟨ἐκ⟩ τῆς πόλεως ἐκχυθέν-
τας ἐπ' αὐτὸν διηγωνίζετο· ὁ δὲ Χαβρίας προσπλεύσας
τῷ λιμένι ναυμαχίαν καρτερὰν συνεστήσατο καὶ τῆς
νεὼς τοῖς ἐμβόλοις ἀναρραγείσης κατεπονεῖτο. οἱ μὲν 4
οὖν ἐπὶ τῶν ἄλλων νεῶν εἴξαντες τῷ καιρῷ διεσώθη-
σαν, ὁ δ' ἀντὶ τῆς ἥττης ἀλλαξάμενος τὸν εὐκλεᾶ
θάνατον ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ τῆς νεὼς καὶ τρωθεὶς
ἐτελεύτησε.

Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς Φίλιππος ὁ τῶν 8
Μακεδόνων βασιλεὺς μεγάλῃ παρατάξει νενικηκὼς τοὺς
Ἰλλυριοὺς καὶ πάντας τοὺς μέχρι τῆς Λυχνίτιδος κα-
λουμένης λίμνης κατοικοῦντας ὑπηκόους πεποιημένος
ἀνέκαμψεν εἰς τὴν Μακεδονίαν, συντεθειμένος ἔνδοξον
εἰρήνην πρὸς τοὺς Ἰλλυριούς, περιβόητός τε ὑπάρχων
παρὰ τοῖς Μακεδόσιν ἐπὶ τοῖς δι' ἀνδρείαν κατωρθω-
μένοις. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν τὴν Ἀμφίπολιν οἰκούντων 2
ἀλλοτρίως πρὸς αὐτὸν διατεθέντων καὶ πολλὰς ἀφορ-
88 μὰς δόντων εἰς πόλεμον ἐστράτευσεν ἐπ' αὐτοὺς ἀξιο-
λόγῳ δυνάμει. προσαγαγὼν δὲ τοῖς τείχεσι μηχανὰς
καὶ προσβολὰς ἐνεργοὺς καὶ συνεχεῖς ποιησάμενος κατ-

3 τοῦ om. PX. **6** προσείη PX. **7** ἐκ in libris om.; suppl. Kallenb. I p. 14. **8** ἐπ' αὐτοὺς F. **16** τοὺς Ἰλλυρίους om. F. **17** Λυχνείτιδος P Λυχνητ. X; cf. Ptol. III 12, 29. **19** ἀνεκαψε μὲν P; μὲν add. X. **20** τε om. RF. **21** κατ-ορθωμένοις X. **26** προσβολὰς recte Cobet p. 246 (cf. XVI 53, 2); libri πολιορκίας.

έβαλε μὲν τοῖς κριοῖς μέρος τι τοῦ τείχους, παρεισ-
ελθὼν δ' εἰς τὴν πόλιν διὰ τοῦ πτώματος καὶ τῶν
ἀντιστάντων πολλοὺς καταβαλὼν ἐκυρίευσε τῆς πό-
λεως καὶ τοὺς μὲν ἀλλοτρίως πρὸς αὐτὸν διακειμέ-
νους ἐφυγάδευσε, τοῖς δ' ἄλλοις φιλανθρώπως προσ-
3 *ηνέχθη. ἡ δὲ πόλις αὕτη κειμένη κατὰ τῆς Θρᾴκης*
καὶ τῶν σύνεγγυς τόπων εὐφυῶς πολλὰ συνεβάλετο
τῷ Φιλίππῳ πρὸς αὔξησιν. εὐθὺ γὰρ τὴν μὲν Πύδναν
ἐχειρώσατο, πρὸς δὲ Ὀλυνθίους συμμαχίαν ἔθετο καὶ
Ποτίδαιαν ὡμολόγησε περιποιήσειν αὐτοῖς, ὑπὲρ ἧς
Ὀλύνθιοι πολλὴν σπουδὴν ἔσχον κυριεῦσαι τῆς πόλεως.
4 *τῶν δ' Ὀλυνθίων βαρεῖαν πόλιν οἰκούντων καὶ διὰ*
τὸ πλῆθος τῶν ταύτην ἐνοικούντων πολλὴν ἔχουσαν
ῥοπὴν εἰς τὸν πόλεμον περιμάχητος ἦν ἡ πόλις τοῖς
ἡγεμονίας μείζονος ὀρεγομένοις. διόπερ οἵ τε Ἀθηναῖοι
καὶ ὁ Φίλιππος διεφιλοτιμοῦντο πρὸς ἀλλήλους περὶ
5 *τῆς τῶν Ὀλυνθίων συμμαχίας. οὐ μὴν ἀλλ' ὁ Φίλιπ-*
πος Ποτίδαιαν ἐκπολιορκήσας τὴν μὲν τῶν Ἀθηναίων
φρουρὰν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς πόλεως καὶ φιλανθρώπως
αὐτῇ προσενεγκάμενος ἐξαπέστειλεν εἰς τὰς Ἀθήνας·
σφόδρα γὰρ εὐλαβεῖτο τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων διὰ
τὸ βάρος καὶ τὸ ἀξίωμα τῆς πόλεως. τὴν δὲ πόλιν
ἐξανδραποδισάμενος παρέδωκε τοῖς Ὀλυνθίοις, δωρησά-
6 *μενος ἅμα καὶ τὰς κατὰ τὴν χώραν κτήσεις. μετὰ δὲ*
ταῦτα παρελθὼν ἐπὶ πόλιν Κρηνίδας ταύτην μὲν

1 *μὲν* om. X. **8** *εὐθὺ* PR. **9** *και καὶ* (sic) P. **10** *Ποτηδαιαν* (s a) P *Ποτύδ.* X (idem v. 28). **11** *Ὁλύνθιοι* P fere semper. **13** *ταύτην* del. iussit Hertl. III p. 26 aut scribi *οἰκούντων*, quod proposuit etiam Bezzelius p. 30. *ἔχουσαν*] coni. (cf. XIII 66, 5); *ἐχόντων* libri. **14** *τῆς* P. **17** *ἀλλὰ* PX. **20** *αὐτὴν* PX. **22** *πόλιν* recte cum Gem. Wess.; libri *Πύδναν.* post *ἐξανδραποδισάμενος* in excerptis Gem. Pl. (I 15) additur *καὶ κατασκάψας* (*καὶ ἅψας* in schol. ad Dem. Phil. II 20) **25** *πόλεις* P.

ἐπαυξήσας οἰκητόρων πλήθει μετωνόμασε Φιλίππους,
ἀφ' ἑαυτοῦ προσαγορεύσας, τὰ δὲ κατὰ τὴν πόλιν
χρύσεια μέταλλα παντελῶς ὄντα λιτὰ καὶ ἄδοξα ταῖς
κατασκευαῖς ἐπὶ τοσοῦτον ηὔξησεν ὥστε δύνασθαι φέ-
ρειν αὐτῷ πρόσοδον πλεῖον ἢ ταλάντων χιλίων. ἐκ δὲ 7
τούτων ταχὺ σωρεύσας πλοῦτον αἰεὶ μᾶλλον διὰ τὴν
εὐπορίαν τῶν χρημάτων εἰς ὑπεροχὴν μεγάλην ἤγαγε
τὴν Μακεδονικὴν βασιλείαν· νόμισμα γὰρ χρυσοῦν
κόψας τὸ προσαγορευθὲν ἀπ' ἐκείνου Φιλίππειον μι-
σθοφόρων τε δύναμιν ἀξιόλογον συνεστήσατο καὶ τῶν
Ἑλλήνων πολλοὺς διὰ τούτου προετρέψατο προδότας
γενέσθαι τῶν πατρίδων. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων αἱ
κατὰ μέρος πράξεις ἕκαστα δηλώσουσιν, ἡμεῖς δ' ἐπὶ
τὰς συνεχεῖς πράξεις μεταβιβάσομεν τὸν λόγον.

Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησιν Ἀγαθοκλέους Ῥω- 9
μαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Φάβιον καὶ Γάιον
Πόπλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Δίων ὁ Ἱππαρίνου κατ-
89 έπλευσεν εἰς τὴν Σικελίαν καταλύσων τὴν Διονυσίου
τυραννίδα, ἐλαχίσταις δὲ τῶν πρὸ αὐτοῦ πάντων χρη-
σάμενος ἀφορμαῖς μεγίστην δυναστείαν τῶν κατὰ τὴν
Εὐρώπην κατέλυσεν ἀνελπίστως. τίς γὰρ ἂν πιστεύ- 2
σειεν ὅτι δυσὶ φορτηγοῖς ναυσὶ καταπλεύσας περιεγέ-
νετο δυνάστου ναῦς μὲν μακρὰς ἔχοντος τετρακοσίας,
στρατιώτας δὲ πεζοὺς μὲν εἰς δέκα μυριάδας, ἱππεῖς
δὲ μυρίους, ὅπλων δὲ καὶ σίτου καὶ χρημάτων τοσαύ-

2 *πόλιν* PX *χώραν* cett. **3** *χρύσια* P *χρύσεα* X. *λειτὰ* P. **5** *πλέον* Dind. semper. **6** *ἀεῖ* P. **8** *χρυσοῦ* PRF. **9** *τὸ* ast. not. Steph. *Φιλίππιον* RV. **10** *ἀξιολόγων* P. **11** *τούτων* RF. **13** *τάξεις* P. **14** *μεταβιβάσωμεν* R (corr. 2. m.) F. **17** *Πόπλιον*] libri omnes *Πετίλιον* Q Cosp.; *Ποιτήλιον* scr. Rhod. (cf. Liv. VII 11; f. c.; Nep. D. 5). **22** *δυσί*] cf. Plut. D. 25; Nep. D. 5. **24** quingentas Cosp.; cf. XVI 70, 3; Plut. D. 14; Ael. v. h. VI 12. *πεζοὺς δὲ στρατ.* RF. *μὲν* om. R.

την παρασκευὴν ὅσην εἰκός ἐστι κεκτῆσθαι τὸν μέλλοντα
χορηγήσειν δαψιλῶς ταῖς προειρημέναις δυνάμεσι, χω-
ρὶς δὲ τῶν εἰρημένων πόλιν μὲν ἔχοντα μεγίστην τῶν
Ἑλληνίδων, λιμένας δὲ καὶ νεώρια καὶ κατεσκευασ-
μένας ἀκροπόλεις ἀναλώτους, ἔτι δὲ συμμάχων δυνα-
3 τῶν ἔχοντα πλῆθος; αἰτία δ' ὑπῆρχε τῷ Δίωνι τῶν
προτερημάτων μάλιστα μὲν ἡ ἰδία λαμπρότης τῆς ψυ-
χῆς καὶ ἀνδρεία καὶ ἡ τῶν ἐλευθεροῦσθαι μελλόντων
εὔνοια, τὸ δὲ τούτων ἁπάντων μεῖζον ἥ τε ἀνανδρία
τοῦ τυράννου καὶ τὸ τῶν ἀρχομένων πρὸς αὐτὸν μῖ-
σος· πάντα γὰρ ταῦτα πρὸς ἕνα καιρὸν συνδραμόντα
παραδόξως τὰς ἀπιστουμένας πράξεις πρὸς τέλος
4 ἤγαγεν. ἡμεῖς δ' ἀφέμενοι τούτων τῶν λόγων ἐπὶ
τὴν ἀναγραφὴν τῶν κατὰ μέρος πεπραγμένων τρεψό-
μεθα. Δίων γὰρ ἐκ Ζακύνθου τῆς πρὸς Κεφαλληνίαν
δυσὶ φορτίσι ναυσὶν ἀναχθεὶς κατέπλευσε τῆς Ἀκρα-
γαντίνης εἰς τὴν ὀνομαζομένην Μίνῳαν. αὕτη δὲ τὸ
μὲν παλαιὸν ὑπὸ Μίνωος ἐκτίσθη τοῦ βασιλέως Κρη-
τῶν, καθ' ὃν καιρὸν ζητῶν Δαίδαλον ἐπεξενώθη Κω-
κάλῳ τῷ βασιλεῖ τῶν Σικανῶν· κατὰ δὲ τοὺς ὑποκει-
μένους καιροὺς ἡ μὲν πόλις αὕτη τοῖς Καρχηδονίοις
ὑπήκουεν, ὁ δ' ἐπιστάτης αὐτῆς, ὄνομα Πάραλος, φίλος
5 ὢν Δίωνος προθύμως ὑπεδέξατ' αὐτόν. ὁ δὲ Δίων
ἐξελόμενος ἐκ τῶν φορτηγῶν πανοπλίας πεντακισχιλίας
τῷ Παράλῳ παρέδωκεν καὶ παρεκάλεσεν αὐτὸν ἁμάξαις
παρακομίσαι πρὸς τὰς Συρακούσσας· αὐτὸς δὲ τοὺς
μισθοφόρους παραλαβών, ὄντας χιλίους, προῆγεν ἐπὶ

1 εἰκὸς ἦν RF. **9** ἀνδρεία P (corr. 1. m.). **14** τρεψώμεθα F. **15** Κεφαληνία P ... νίαν X. **17** Μίνῳαν P Μινώαν X Μίνωαν rell.; cf. IV 79, 1. 5; V 84, 1; Μίνῳα Steph. B. s. v.; Μινῴα Ptol. III 15, 4; Μινώα Strab. X 4, 3. **22** ὑπήκουσεν codd.; corr. Dind. ex Gem. Σύναλος Gem. Plut. D. 25. **27** cf. Plut. D. 22; Ael. v. h. IV 8; Arist. rh. ad Al. 9.

*τὰς Συρακούσσας. ἐν παρόδῳ δὲ τούς τε Ἀκραγαντίνους
καὶ Γελῴους καί τινας τῶν τὴν μεσόγειον οἰκούντων
Σικανῶν τε καὶ Σικελῶν, ἔτι δὲ Καμαριναίους πείσας
συνελευθερῶσαι τοὺς Συρακοσίους προῆγεν ἐπὶ τὴν
κατάλυσιν τοῦ τυράννου. πολλῶν δὲ πάντοθεν συρ-* 6
*ρυέντων μετὰ τῶν ὅπλων ταχὺ πλείους τῶν δισμυρίων
στρατιωτῶν ἠθροίσθησαν. οὐδὲν δ' ἧττον καὶ πολλοὶ
τῶν ἐκ τῆς Ἰταλίας Ἑλλήνων καὶ Μεσσηνίων μετ-
επέμφθησαν καὶ πάντες σὺν πολλῇ προθυμίᾳ κατὰ*
90 *σπουδὴν ἧκον. ὡς δ' ἐπὶ τοῖς ὅροις τῆς Συρακοσίας* 10
*ὁ Δίων ἦν, ἀπήντα πρὸς αὐτὸν πλῆθος ἀνόπλων
ἀνθρώπων ἔκ τε τῆς χώρας καὶ τῆς πόλεως· ἀπίστως
γὰρ διακείμενος ὁ Διονύσιος πρὸς τοὺς Συρακοσίους
πολλῶν τὰ ὅπλα παρῄρητο. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν* 2
*ὁ μὲν τύραννος περὶ τὰς νεοκτίστους πόλεις κατὰ τὸν
Ἀδρίαν διέτριβε μετὰ πολλῶν δυνάμεων, οἱ δ' ἐπὶ τῆς
φυλακῆς τῶν Συρακουσσῶν ἀπολειφθέντες ἡγεμόνες τὸ
μὲν πρῶτον ἐπειρῶντο μετακαλεῖσθαι τοὺς Συρακο-
σίους ἀπὸ τῆς ἀποστάσεως· ἀκατασχέτου δὲ τῆς ὁρμῆς
τῶν ὄχλων οὔσης <τὴν διὰ τῶν λόγων σύνθεσιν>
ἀπογνόντες τοὺς μισθοφόρους καὶ τοὺς τὰ τοῦ δυ-
νάστου φρονοῦντας ἤθροισαν καὶ τὰς τάξεις πληρώ-*

3 post *Καμαριναίους* libri add. *καὶ Μαδιναίους* (*Μαδηναίους* V); quod cum Gem. Cluv. Dind. aliis (cf. Holm G. S. II p. 455) delendum censeo. Idem Cluv. fort. *Μοτυκαίους* scribendum esse coniecit, Schubringius (Rh. M. n. s. XXVIII 130) *Κασμεναίους* vel *Ὑβλαίους*. **10** *τοῖς ὅροις*] recte Hertl. II, 1 p. 23; libri *τοὺς ὅρους*. **11** *ἀόπλων* Dind. semper. **14** *παρῄρητο*] Gem. (Cosp.); libri *παρῃρεῖτο*. **15** *ὁ μὲν τύραννος* om. X. *κατὰ τὰς ν. π. περὶ τ. Ἀ.* F. **19** *ὑποστάσεως* Bas. Wess. (cf. XV 70, 2). **21** *ἐπιγνόντες* libri inepte; <*τοῦτ' οὐκ*> *ἐπιδόντες* Bezzel p. 31; *ἀπογνόντες* recte Dind.; ego quae omissa videntur suppl. ex XVII 55, 1; potest etiam scribi <*λόγῳ καταπαύειν τὴν στάσιν*> *ἀπογνόντες* (cf. XI 67, 7).

3 σαντες τοῖς ἀφεστηκόσιν ἐπιθέσθαι διέγνωσαν. Δίων δὲ τοῖς μὲν ἀνόπλοις τῶν Συρακοσίων διέδωκε τὰς πεντακισχιλίας πανοπλίας, τοὺς δὲ ἄλλους ἐκ τῶν δυνατῶν τοῖς παρατυχοῦσιν ὅπλοις συνεσκεύασεν. συναγαγὼν δ' ἅπαντας εἰς κοινὴν ἐκκλησίαν ἀπεφαίνετο μὲν ἑαυτὸν ἥκειν ἐπὶ τὴν ἐλευθέρωσιν τῶν Σικελιωτῶν, παρεκάλει δὲ στρατηγοὺς αἱρεῖσθαι τοὺς εὐθέτους πρὸς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς αὐτονομίας καὶ τὴν κατάλυσιν τῆς ὅλης τυραννίδος. τὸ δὲ πλῆθος ὥσπερ ἀπὸ μιᾶς φωνῆς ἀνεβόησε στρατηγοὺς αἱρεῖσθαι τόν τε Δίωνα καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Μεγακλῆν αὐτοκρά-
4 τορας. εὐθὺς οὖν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐκτάξας τὴν δύναμιν προσῆγε τῇ πόλει. οὐδενὸς δ' ἀντιποιουμένου τῶν ὑπαίθρων ἀδεῶς εἰσῆλθεν ἐντὸς τοῦ τείχους καὶ διὰ τῆς Ἀχραδινῆς πορευθεὶς εἰς τὴν ἀγορὰν κατ-
5 εστρατοπέδευσεν, οὐδενὸς τολμῶντος ἐπεξιέναι. ὁ δὲ σύμπας ἀριθμὸς ἦν τῶν μετὰ Δίωνος στρατιωτῶν οὐκ ἐλάττους τῶν πεντακισμυρίων. οὗτοι δὲ πάντες ἐστεφανωμένοι κατῆλθον εἰς τὴν πόλιν προηγουμένου τοῦ τε Δίωνος καὶ τοῦ Μεγακλέους καὶ μετὰ τούτων τριάκοντα Συρακοσίων, οἳ μόνοι τῶν κατὰ τὴν Πελοπόννησον φυγάδων Συρακοσίοις μετασχεῖν τῶν κινδύνων
11 ἠθέλησαν. τῆς δὲ πόλεως πάσης μετημφιεσμένης ἀντὶ τῆς δουλείας τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὸ σκυθρωπὸν τῆς τυραννίδος εἰς πανηγυρικὴν ἱλαρότητα τῆς τύχης ἀγούσης πᾶσα οἰκία θυσιῶν καὶ χαρᾶς ἔγεμε, τῶν ἰδιωτῶν ἐπὶ ταῖς ἰδίαις ἑστίαις θυμιώντων καὶ περὶ μὲν τῶν παρόντων ἀγαθῶν εὐχαριστούντων τοῖς θεοῖς, περὶ δὲ

18 πεντακισχιλίων Plut. D. 27 cf. Holm G. S. II p. 453. 20 πέντε καὶ εἴκοσι Plut. D. 22. 21 οἷον PX. 22 Συρακοσίων Reiske. τὸν κίνδυνον P. 23 μετημφιασμένης RF. 24 σκυθροπὸν P.

*τῶν μελλόντων εὐχὰς ἀγαθὰς ποιουμένων. ἐγένετο δὲ
καὶ τῶν γυναικῶν ἐπὶ ταῖς ἀνελπίστοις εὐημερίαις
ὀλολυγμὸς πολὺς καὶ καθ' ἅπασαν τὴν πόλιν συνδρο-
μαί. οὐδεὶς δ' ἦν ἐλεύθερος, οὐ δοῦλος, οὐ ξένος,* 2
*ὃς οὐκ ἔσπευδεν ἰδεῖν τὸν Δίωνα καὶ τὴν ἀρετὴν τοῦ
ἀνδρὸς πάντες ἀπεδέχοντο μειζόνως ἢ κατ' ἄνθρωπον.
καὶ τοῦτ' εὐλόγως ἔπασχον διὰ τὸ μέγεθος καὶ πα-
ράδοξον τῆς μεταβολῆς· πεντηκονταετοῦς γὰρ δουλείας
πεπειραμένοι καὶ τῆς ἐλευθερίας διὰ τὸν χρόνον ἐπι-
λελησμένοι δι' ἑνὸς ἀνδρὸς ἀρετὴν ἀπελύθησαν τῆς
συμφορᾶς.*

91 *Διονύσιος δὲ κατὰ τούτους τοὺς καιροὺς αὐτὸς* 3
*μὲν ἔτυχε διατρίβων περὶ Καυλωνίαν τῆς Ἰταλίας,
Φίλιστον δὲ τὸν στρατηγὸν περὶ τὸν Ἀδρίαν ὄντα
μετεπέμψατο μετὰ τῆς ναυτικῆς δυνάμεως καὶ προσ-
έταξε πλεῖν εἰς τὰς Συρακούσσας. ἀμφοτέρων δ' εἰς
τὸν αὐτὸν τόπον ἐλθεῖν σπευδόντων ὁ μὲν Διονύσιος
ἧκεν εἰς τὰς Συρακούσσας ἡμέραις ὕστερον ἑπτὰ τῆς
Δίωνος καθόδου. εὐθὺς οὖν καταστρατηγῆσαι βουλό-* 4
*μενος τοὺς Συρακοσίους περὶ διαλύσεως ἐπρεσβεύετο
καὶ πολλὰς ἐμφάσεις ἐδίδου παραδώσειν τὴν τυραννίδα
τῷ δήμῳ καὶ τῆς δημοκρατίας ἀλλάξεσθαι τιμὰς ἀξιο-
λόγους· ἠξίου τε πρέσβεις ἀποστεῖλαι πρὸς αὐτόν,
μεθ' ὧν συνεδρεύσας καταλύσηται τὸν πόλεμον. οἱ* 5
μὲν οὖν Συρακόσιοι μετεωρισθέντες ταῖς ἐλπίσιν ἐξ-

3 *καθάπασαν* PX (om. *καὶ*); *καὶ κατὰ πᾶσαν* RF. **4** *οὔτε ξένος* P; om. X. **6** *τἀνδρὸς* RF. post *πάντες δ'* add. RF. **8** *πεντηκ. δουλ.*] *δι' ἐτῶν ὀκτὼ καὶ τετταράκοντα* Plut. D. 28. **9** *διὰ τὸν χρόνον* ast. not. Steph. **14** *Φίλιππον* PX. *περὶ Ἀδρίαν* (om. *τὸν*) F. **16** *πλεῖν*] *πᾶσιν* PX; post *Συρακούσσας* *πλεῖν* PX. **22** *ἀλλάξασθαι* libri. **23** *αὐτὸν* F. **24** *κατα-λύσεται* Hertl. II, 1 p. 12.

απέστειλαν πρέσβεις τοὺς ἀξιολογωτάτους τῶν ἀνδρῶν· ὁ δὲ Διονύσιος τούτοις μὲν φυλακὴν περιστήσας ἀνεβάλετο τὴν ἔντευξιν, αὐτὸς δ' ὁρῶν τοὺς Συρακοσίους διὰ τὴν ἐλπίδα τῆς εἰρήνης τά τε περὶ τὰς φυλακὰς ῥαθύμως ἔχοντας καὶ τὰ πρὸς μάχην ἀπαρασκεύους ἄφνω τὰς πύλας τῆς κατὰ τὴν Νῆσον ἀκροπόλεως ἀνοίξας ἐξεχύθη συντεταγμένη τῇ δυνάμει.

12 *Τῶν δὲ Συρακοσίων κατεσκευακότων ἀπὸ θαλάττης*
εἰς θάλατταν διατειχίσματα προσέπεσον οἱ μισθοφόροι
τῷ τείχει μετὰ πολλῆς βοῆς καὶ καταπλήξεως καὶ πολ-
λοὺς μὲν τῶν φυλάκων ἀνεῖλον, τοῦ δὲ τείχους ἐντὸς
2 *γενόμενοι πρὸς τοὺς ἐκβοηθοῦντας διηγωνίζοντο. ὁ δὲ*
Δίων ἀνελπίστως παρεσπονδημένος μετὰ τῶν ἀρίστων
στρατιωτῶν ἀπήντα τοῖς πολεμίοις καὶ συνάψας μάχην
πολὺν ἐποίει φόνον. ἐν σταδιαίῳ [ὀλίγῳ] δὲ διαστή-*
ματι τῆς [διατειχίου ἔσω] μάχης οὔσης συνέδραμε
3 *πλῆθος στρατιωτῶν εἰς στενὸν τόπον. διὸ καὶ παρ'*
ἀμφοτέροις οἱ ταῖς ἀνδραγαθίαις πρωτεύοντες συγκατ-
έβησαν εἰς τὸν κίνδυνον· καὶ τῶν μὲν τοῦ Διονυσίου
μισθοφόρων διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἐπαγγελιῶν, τῶν δὲ
Συρακοσίων διὰ τὴν ἐλπίδα τῆς ἐλευθερίας εἰς ὑπερ-
βάλλουσαν φιλοτιμίαν ἐκτραπέντων τὸ μὲν πρῶτον
ἰσόρροπος ἦν ἡ μάχη, τῆς παρ' ἀμφοτέροις ἀρετῆς
οὔσης ἰσομάχου, καὶ πολλοὶ μὲν ἔπιπτον, οὐκ ὀλίγοι

9 *διατειχίσας αὐτῶν* (*διατειχίσ' αὐτ͂*) P; *διατείχισμα αὐτῶν* X. **15** *ἐν σταδίῳ ὀλίγῳ δὲ διαστήματι τῆς διατειχίου ἔσω μάχης οὔσης* codd.; *ἐν σταδίῳ δὲ καὶ ὀλίγῳ διαστ. τ. δ. ἔσω μ. οὔσης* Wess.; *σταδίῳ* et *διατειχίου ἔσω* delevit Reiske (cf. Schubring Rh. Mus. n. s. XX p. 45); *ἐν σταδιαίῳ γὰρ ὀλίγῳ τε δ. τ. δ. ἔσω μ. οὔσης* Schneider L. Gr. v. *διατείχιον*; *σταδιαίῳ* scr. (del. *ὀλίγῳ* et *διατ. ἔσω*) Dind.; *ἐν σταδιαίῳ δὲ διαστήματι τῆς διατειχίσεως οὔσης* Madv. I p. 502; fort. *ἐν σταδιαίῳ δὲ διαστήματι τῆς διατειχίσεως ἔσω μάχης οὔσης*. **22** *τὸ μὲν πρῶτον* om. F. **23** *ἰσόροπος* P.

δὲ κατετιτρώσκοντο πάσας τὰς πληγὰς ἐναντίας λαμ-
βάνοντες· οἱ μὲν γὰρ πρωτοστάται τὸν ὑπὲρ τῶν
ἄλλων θάνατον ὑπέμενον εὐψύχως, οἱ δ' ἐπιτεταγ-
μένοι τοὺς πίπτοντας ὑπερασπίζοντες καὶ τοῖς δεινοῖς
ἐγκαρτεροῦντες τοὺς ἐσχάτους κινδύνους ὑπὲρ τῆς
νίκης ἀνεδέχοντο. μετὰ δὲ ταῦτα Δίων μὲν ἀριστεῦσαι 4
βουλόμενος ἐν τῇ μάχῃ καὶ σπεύδων δι' ἑαυτοῦ περι-
ποιήσασθαι τὴν νίκην εἰς μέσους ἐβιάσατο τοὺς πο-
λεμίους· ἡρωικῶς δ' ἀγωνιζόμενος πολλοὺς μὲν ἐφό-
νευσε, τὴν δ' ὅλην σύνταξιν τῶν μισθοφόρων διακόψας
ἐναπελήφθη μόνος τῷ πλήθει· πολλῶν δ' ἐπ' αὐτὸν
92 ῥιφέντων βελῶν εἴς τε τὴν ἀσπίδα καὶ τὸ κράνος
ταῦτα μὲν ἐξέφυγε διὰ τὴν τῶν ὅπλων κατασκευήν,
εἰς δὲ τὸν δεξιὸν βραχίονα τρωθεὶς συγκατηνέχθη τῷ
βάρει τῆς πληγῆς καὶ τοῖς πολεμίοις παρ' ὀλίγον
ὑποχείριος ἐγένετο. οἱ δὲ Συρακόσιοι δείσαντες ὑπὲρ 5
τῆς κατὰ τὸν στρατηγὸν σωτηρίας ἐπέρραξαν τοῖς
μισθοφόροις βαρείᾳ τῇ συντάξει καὶ τὸν μὲν Δίωνα
καταπονούμενον ἐξήρπασαν ἐκ τῶν κινδύνων, τοὺς δὲ
πολεμίους βιασάμενοι φυγεῖν ἠνάγκασαν. ὁμοίως δὲ
καὶ κατὰ τὸν ἄλλον τόπον τοῦ τείχους προτερούντων
τῶν Συρακοσίων οἱ τοῦ τυράννου μισθοφόροι συν-
εδιώχθησαν ἐντὸς πυλῶν τῶν ἐν τῇ Νήσῳ. ἐπιφανεῖ
δὲ μάχῃ νικήσαντες οἱ Συρακόσιοι καὶ τὴν ἐλευθερίαν
βεβαίως κτησάμενοι τρόπαιον ἔστησαν κατὰ τοῦ τυ-
ράννου.

1 post λαμβάνοντες iterum add. τιτρώσκοντο P, ἐτιτρ. X. **2** γὰρ] οὖν PX. **3** εὐτύχως P ..χῶς X. **11** ἐναπελείφθη libri omnes; corr. iam Steph. 16. ἐπ' αὐτῷ F. **12** εἰς τὴν (om. τε) PX. **16** ὑπὸ χείριος P. **18** βαρείᾳ συντάξει RF. **21** κατὰ τὸν ἄλλον τόπον] libri omnes exc. F, qui praebet κ. τῶν ἄλλων τόπων (cf. XVI 70, 4); fort. aut τὸν delendum est aut scribendum κατ' ἄλλον τινὰ τόπον.

13 *Μετὰ δὲ ταῦτα Διονύσιος μὲν ἐπταικὼς καὶ τὴν δυναστείαν ἀπογινώσκων ἤδη ἐν μὲν ταῖς ἀκροπόλεσιν ἀπέλιπε φρουρὰς ἀξιολόγους, αὐτὸς δὲ τοὺς τετελευτηκότας, ὀκτακοσίους ὄντας, λαβὼν τὴν ἀναίρεσιν αὐτῶν ἔθαψε λαμπρῶς, χρυσοῖς μὲν στεφάνοις ἐστεφανωμένους, πορφυρίσι δὲ καλαῖς περιβεβλημένους· ἤλπιζε γὰρ διὰ τῆς τούτων σπουδῆς προτρέψεσθαι τοὺς ἄλλους εἰς τὸ προθύμως κινδυνεύειν ὑπὲρ τῆς τυραννίδος· τοὺς δ' ἀνδραγαθήσαντας μεγάλαις δωρεαῖς ἐτίμησε. πρὸς δὲ τοὺς Συρακοσίους διεπέμπετο περὶ*
2 *διαλύσεων. ὁ δὲ Δίων περὶ μὲν τῶν πρεσβειῶν αἰεί τινας εὐλόγους προφάσεις πορίζόμενος ἀνεβάλλετο, ἐν τοσούτῳ δὲ τὸ λοιπὸν τοῦ τείχους κατασκευάσας μεθ' ἡσυχίας τότε τὰς πρεσβείας μετεπέμπετο, κατεστρατηγηκὼς τοὺς πολεμίους ταῖς τῆς εἰρήνης ἐλπίσιν. γενομένων δὲ λόγων περὶ συλλύσεων ὁ Δίων ἀπεκρίθη τοῖς πρέσβεσιν μίαν εἶναι σύλλυσιν, ἐὰν ἀποθέμενος τὴν τυραννίδα βούληται τυχεῖν τιμῶν τινων. ὁ δὲ Διονύσιος ὑπερηφάνου τῆς ἀποκρίσεως γενομένης συναγαγὼν τοὺς ἡγεμόνας ἐβουλεύετο πῶς χρὴ τοὺς*
3 *Συρακοσίους ἀμύνασθαι. πάντων δ' εὐπορῶν πλὴν σίτου καὶ θαλαττοκρατῶν ἐλῄστευε τὴν χώραν καὶ τὰς τροφὰς ἐκ τῶν προνομῶν κακῶς πορίζόμενος ἐξαπέστειλε ναῦς φορτίδας καὶ χρήματα πρὸς τὸν τοῦ σίτου καταγορασμόν. οἱ δὲ Συρακόσιοι ναῦς μακρὰς πολλὰς ἔχοντες καὶ κατὰ τοὺς εὐκαίρους τόπους ἐπιφαινόμενοι πολλὴν τῆς ὑπὸ τῶν ἐμπόρων κομιζομένης*

4 *ἀνέρεσιν* P. **6** *πορφυραῖσι* P *πορφύραις* X. **11** *διαλύσεως* RF. **12** *ἀνεβάλετο* PRF. **13** *τοσοῦτο* P. **16** *συλλύσεως* RF. **18** *τινῶν τιμῶν* PRF. **26** *οὐ πολλὰς* PXR. *καὶ* om. R. **27** *εὐπόρων* P.

ἀγορᾶς παρῃροῦντο. καὶ τὰ μὲν περὶ τὰς Συρακούσσας
ἐν τούτοις ἦν.

Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Ἀλέξανδρος ὁ Φερῶν τύ- 14
ραννος ὑπὸ τῆς ἰδίας γυναικὸς Θήβης καὶ τῶν ταύ-
της ἀδελφῶν Λυκόφρονος καὶ Τισιφόνου ἐδολοφονήθη.
93 οὗτοι δὲ τὸ μὲν πρῶτον ὡς τυραννοκτόνοι μεγάλης
ἐτύγχανον ἀποδοχῆς, ὕστερον δὲ μετανοήσαντες καὶ
τοὺς μισθοφόρους χρήμασι πείσαντες ἀνέδειξαν ἑαυ-
τοὺς τυράννους καὶ πολλοὺς μὲν τῶν ἀντιπραττομένων
ἀνεῖλον, κατασκευασάμενοι δὲ τὴν δύναμιν ἀξιόλογον
βίᾳ κατεῖχον τὴν ἀρχήν. οἱ δ' Ἀλευάδαι καλούμενοι 2
παρὰ τοῖς Θετταλοῖς, δι' εὐγένειαν δὲ ἀξίωμα ἔχοντες
περιβόητον ἀντεπράττοντο τοῖς τυράννοις. οὐκ ὄντες
δὲ καθ' ἑαυτοὺς ἀξιόμαχοι προσελάβοντο Φίλιππον
σύμμαχον τὸν Μακεδόνων βασιλέα. οὗτος δὲ παρελθὼν
εἰς τὴν Θετταλίαν κατεπολέμησε τοὺς τυράννους καὶ
ταῖς πόλεσιν ἀνακτησάμενος τὴν ἐλευθερίαν μεγάλην
εὔνοιαν εἰς τοὺς Θετταλοὺς ἐνεδείξατο· διόπερ ἐν ταῖς
μετὰ ταῦτα πράξεσιν ἀεὶ συναγωνιστὰς ἔσχεν οὐ μόνον
αὐτός, ἀλλὰ καὶ μετὰ ταῦτα ὁ υἱὸς Ἀλέξανδρος.

Τῶν δὲ συγγραφέων Δημόφιλος μὲν ὁ Ἐφόρου 3
τοῦ ἱστοριογράφου υἱὸς τὸν παραλειφθέντα πόλεμον
ὑπὸ τοῦ πατρός, ὀνομασθέντα δὲ ἱερόν, συντεταγμένος
ἐντεῦθεν ἦρκται ἀπὸ τῆς καταλήψεως τοῦ ἐν Δελφοῖς
ἱεροῦ καὶ τῆς συλήσεως τοῦ μαντείου ὑπὸ Φιλομήλου
τοῦ Φωκέως· ἐγένετο δ' ὁ πόλεμος οὗτος ἔτη ἕνδεκα

3 Φέρων P. τύρανος P. 9 ἀντιπραττόντων RF. 11 Ἀλλευάδαι X. 13 ἀνεπραττοντο (sic) PX ἀντέπραττον RF. 15 δὲ παρελθὼν] recte Hertl. II, 1 p. 23; libri δ' ἐπανελθών. 20 ἀλλὰ μετὰ ταῦτα καὶ R. 24 τοῦ om. P. 25 συλλήσεως PX. 26 ἕνδεκα] cf. XVI 23, 1; 59, 1; Pack Herm. XI p. 193; Schaefer Dem. I² p. 496 a 1; Homolle BCH. XXII p. 627 a 1.

ἕως τῆς φθορᾶς τῶν διανειμαμένων τὰ ἱερὰ χρήματα.
4 Καλλισθένης δὲ τὴν τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων ἱστο-
ρίαν γέγραφεν ἐν βύβλοις δέκα καὶ κατέστροφεν εἰς
τὴν κατάληψιν τοῦ ἱεροῦ καὶ παρανομίαν Φιλομήλου
5 τοῦ Φωκέως· Δίυλλος δ' ὁ Ἀθηναῖος ἦρκται τῆς ἱστο-
ρίας ἀπὸ τῆς ἱεροσυλήσεως καὶ γέγραφε βύβλους εἴκοσι
καὶ ἕξ, συμπεριλαβὼν πάσας τὰς ἐν τοῖς χρόνοις τούτοις
γενομένας πράξεις περί τε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Σικελίαν.
15 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἐλπίνου Ῥωμαῖοι κατ-
έστησαν ὑπάτους Μάρκον Πόπλιον Δαινάτην καὶ
Γναῖον Μαιμίλιον Ἰμπεριῶσον, ὀλυμπιὰς δ' ἤχθη ἕκτη
πρὸς ταῖς ἑκατόν, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Πῶρος Μα-
λιεύς. ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ μὲν τὴν Ἰταλίαν ἠθροίσθη
περὶ τὴν Λευκανίαν πλῆθος ἀνθρώπων πανταχόθεν
μιγάδων, πλείστων δὲ δούλων δραπετῶν. οὗτοι δὲ τὸ
μὲν πρῶτον λῃστρικὸν ἐνεστήσαντο βίον καὶ διὰ τὴν
ἐν ταῖς ἀγραυλίαις καὶ καταδρομαῖς συνήθειαν ἔσχον
τριβὴν καὶ μελέτην τῶν κατὰ πόλεμον ἔργων· διὸ καὶ
τοῖς πολεμικοῖς ἀγῶσι προτεροῦντες τῶν ἐγχωρίων εἰς
2 αὔξησιν ἀξιολογωτέραν κατέστησαν. καὶ πρῶτον μὲν
Τέριναν πόλιν ἐκπολιορκήσαντες διήρπασαν, ἔπειτα

2 *πραγμάτων ἱστορίαν*] *πραγματίαν* P (... *τείαν* X). **3** *βύβλοις* PR. **5** *Δίυλος* (corr. 2. m.) X. **6** *ἀπὸ τῆς ἱεροσυλήσεως*] *ἀπὸ τῆς τοῦ ἱεροῦ συλήσεως* Cobet p. 246. **7** *ἕξ*] PXR (cf. XXI 5); *εἴκοσι πέντε* (om. *καί*) F; cf. Ruehl Jahrb. f. Philol. n. s. CXXXVII p. 123 sqq. *συμπαραλαβὼν* P. **8** *τε* om. F. **10** *Πόπλιον* PXO (corr. in *ου*) *Πούπλιον* cett.; *Λενάτην* RV *Λενάτον* FM *Λεονάτον* O. **11** *Γνάον* RV; *Μαιμίλιον* PXQ *Μαμέλιον* cett.; *Ἰμπεριῶσον* PX *ἰνμπερίοσον* F (sine p. MO) *ἰνπερίωσον* R (.. *ίοσον* V); cf. f. c. et Liv. VII 12 ex quo Diodori nomina corr. vv. dd. **12** *Πῶρος Μαλιεύς*] cf. XVI 2, 1; Eus. **13** *τούτους* PX. **19** *προτεροῦντα* P. **21** *Τέριν* PX *Τερίναν* RF; cf. Polyaen. II 10, 1; Steph. B. s. v.; *Τερῖναν* Dind. (cf. Steph. B. s. v. *Ῥέσινα*). *ἔπειτα Ἱππώνιον* recte coni. Cluverius; *ἐπὶ ταρπώνιον* P *ἔπειτα ταρπ.* XQ *ἔπειτ' ἀρπ.* RVF *ἐπεὶ ταρπ.* M; cf. Mueller ad Ptol. III 1, 9.

*Ἱππώνιον καὶ Θουρίους καὶ πολλὰς ἄλλας χειρωσά-
μενοι κοινὴν πολιτείαν συνέθεντο καὶ προσηγορεύθη-
σαν Βρέττιοι διὰ τὸ πλείστους εἶναι δούλους· κατὰ
94 γὰρ τὴν τῶν ἐγχωρίων διάλεκτον οἱ δραπέται βρέττιοι
προσηγορεύοντο. τὸ μὲν οὖν τῶν Βρεττίων πλῆθος
οὕτω συνέστη κατὰ τὴν Ἰταλίαν.*

Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Φίλιστος μὲν ὁ Διονυσίου 16
*στρατηγὸς πλεύσας εἰς Ῥήγιον διεκόμισε τοὺς ἱππεῖς
εἰς Συρακούσσας, ὄντας πλείους τῶν πεντακοσίων. προσ-
θεὶς δὲ τούτοις ἱππεῖς τε ἄλλους πλείονας καὶ πεζοὺς
δισχιλίους ἐστράτευσεν ἐπὶ Λεοντίνους ἀφεστηκότας
ἀπὸ Διονυσίου, νυκτὸς δὲ παρεισπεσὼν ἐντὸς τοῦ
τείχους κατελάβετο μέρος τῆς πόλεως. γενομένης δὲ
μάχης ἰσχυρᾶς καὶ τῶν Συρακοσίων βοηθησάντων
ἡττηθεὶς ἐξέπεσεν ἐκ τῶν Λεοντίνων. Ἡρακλείδης δ'* 2
*ὁ καταλελειμμένος ὑπὸ Δίωνος ναύαρχος τῶν μακρῶν
νεῶν ἐν Πελοποννήσῳ διά τινας χειμῶνας ἐμποδισθεὶς
ὑστέρησε τῆς καθόδου τῶν περὶ τὸν Δίωνα καὶ τῆς
τῶν Συρακοσίων ἐλευθερώσεως· ἧκε δ' ἄγων ναῦς μὲν
μακρὰς εἴκοσι, χιλίους δὲ στρατιώτας καὶ πεντακοσίους.
ὢν δ' ἀνὴρ ἐπισημότατος καὶ δόξας ἄξιος ὑπάρχειν
ᾑρέθη ναύαρχος ὑπὸ τῶν Συρακοσίων, καὶ μετὰ
Δίωνος τεταγμένος <ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας> διεπολέμει
πρὸς Διονύσιον. μετὰ δὲ ταῦτα Φίλιστος ἀποδειχθεὶς* 3
*στρατηγὸς καὶ καταρτίσας τριήρεις ἑξήκοντα πρὸς
Συρακοσίους ἐναυμάχησεν ἔχοντας ναῦς παραπλησίους
τὸν ἀριθμόν. γενομένου δ' ἀγῶνος καρτεροῦ καὶ τοῦ*

3. 5 *Βρέτιοι* PX; at cf. XII 22, 1. **6** *οὕτως* PX. **13** *κατέλαβε τὸ* PX. **16** *ὁ* om. PXF. *καταλελιμμένος* P. **20** de numeris cf. Plut. D. 32. **21** *ἐπίσημος* PX. **23** <*ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας*> addidi e Diodori genere dic. (cf. XI 15, 2, saepius). **24** *ἀποδειχθεὶς* bis X (corr. 1. m.). **25** *καταρτήσας* PF. **26** *ἐναυσιμάχησεν* P.

Φιλίστου τὸ μὲν πρῶτον διὰ τῆς ἰδίας ἀνδραγαθίας προτεροῦντος, ὕστερον δ' ἀποληφθέντος ὑπὸ τῶν πολεμίων οἱ μὲν Συρακόσιοι πανταχόθεν κυκλώσαντες τὰς ναῦς ἐφιλοτιμοῦντο ζωγρίᾳ λαβεῖν τὸν στρατηγόν, ὁ δὲ Φίλιστος εὐλαβηθεὶς τὴν ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας αἰκίαν ἑαυτὸν ἀπέσφαξε, πλείστας μὲν καὶ μεγίστας χρείας παρεσχημένος τοῖς τυράννοις, πιστότατος δὲ
4 τῶν φίλων τοῖς δυνάσταις γεγονώς. οἱ δὲ Συρακόσιοι νικήσαντες τῇ ναυμαχίᾳ τὸ μὲν σῶμα τοῦ Φιλίστου διαμερίσαντες καὶ δι' ὅλης τῆς πόλεως ἑλκύσαντες ἄταφον ἐξέρριψαν, Διονύσιος δὲ τὸν μὲν πρακτικώτατον τῶν φίλων ἀποβαλὼν καὶ στρατηγὸν μὲν ἕτερον ἀξιόχρεων οὐκ ἔχων, αὐτὸς δ' οὐ δυνάμενος φέρειν τὸ τοῦ πολέμου βάρος ἐξέπεμψε πρεσβευτὰς πρὸς τὸν Δίωνα, τὸ μὲν πρῶτον τὴν ἡμίσειαν τῆς ἀρχῆς παραδιδούς, ὕστερον δὲ βουλόμενος ὅλην ἐγχειρίζειν.
17 τοῦ δὲ Δίωνος ἀποκριθέντος ὅτι τοῖς Συρακοσίοις δίκαιόν ἐστι παραδιδόναι τὴν ἀκρόπολιν ἐπί τισιν ἐξαιρέτοις χρήμασι καὶ τιμαῖς, ὁ μὲν Διονύσιος ἕτοιμος ἦν παραδιδόναι τὴν ἄκραν τῷ δήμῳ ὥστε τοὺς μισθοφόρους καὶ τὰ χρήματα λαβόντα εἰς τὴν Ἰταλίαν μεταστῆναι, ὁ δὲ Δίων συνεβούλευε τοῖς Συρακοσίοις δέχεσθαι τὰ διδόμενα. ὁ δὲ δῆμος ὑπὸ τῶν ἀκαίρων δημηγόρων πεισθεὶς ἀντεῖπε, νομίζων κατὰ κράτος
2 ἐκπολιορκήσειν τὸν τύραννον. μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν Διονύσιος τοὺς ἀρίστους τῶν μισθοφόρων ἀπέλιπεν φυλάξοντας τὴν ἄκραν, αὐτὸς δ' ἐνθέμενος τὰ χρήματα

2 ἀπὸ R (corr. 1. m.). 5 αἰμαλωσίας P. 7 παρεσχηκώς F. 11 πρακτικότατον. 17 τοὺς Σ... ους P. 20 τὴν ἄκραν παραδιδόναι RF. 23 malim τινων. 24 δημιγ. P. 25 πολιορκ. F. 26 ἀπέλειπεν P.

καὶ πᾶσαν τὴν βασιλικὴν κατασκευὴν ἔλαθεν ἐκπλεύσας καὶ κατῆρεν εἰς τὴν Ἰταλίαν. οἱ δὲ Συρακόσιοι πρὸς 3
ἀλλήλους ἐστασίασαν, τῶν μὲν οἰομένων δεῖν τὴν στρατηγίαν καὶ τὴν τῶν ὅλων ἐξουσίαν ἐγχειρίζειν Ἡρακλείδῃ διὰ τὸ τοῦτον δοκεῖν μηδέποτ' ἂν ἐπιθέσθαι τυραννίδι, τῶν δὲ ἀποφαινομένων τὸν Δίωνα δεῖν ἔχειν τὴν τῶν ἁπάντων ἡγεμονίαν. πρὸς δὲ τούτοις πολλῶν ὀφειλομένων μισθῶν τοῖς ἐκ Πελοποννήσου ξένοις τοῖς ἠλευθερωκόσι τὰς Συρακούσσας καὶ χρημάτων σπανιζούσης τῆς πόλεως οἱ μὲν μισθοφόροι τῶν χρημάτων ἀποστερούμενοι συνεστράφησαν, ὄντες πλείους τῶν τρισχιλίων, πάντες δ' ἐπίλεκτοι ταῖς ἀρεταῖς καὶ διὰ τὴν ἄθλησιν τῶν πολεμικῶν ἔργων διαπεπονημένοι πολὺ τοὺς Συρακοσίους ταῖς ἀρεταῖς ὑπερεβάλλοντο. ὁ δὲ Δίων ἀξιούμενος ὑπὸ τῶν μισθο- 4
φόρων συναποστῆναι καὶ παρὰ τῶν Συρακοσίων ὡς κοινῶν ἐχθρῶν λαβεῖν τιμωρίαν τὸ μὲν πρῶτον ἀντεῖπεν, μετὰ δὲ ταῦτα συναναγκαζόμενος ὑπὸ τῆς περιστάσεως προσεδέξατο τὴν ἡγεμονίαν τῶν ξένων καὶ μετ' ἐκείνων ταχθεὶς ἀνέζευξεν ἐπὶ τοὺς Λεοντίνους. οἱ δὲ Συρακόσιοι συστραφέντες ἐδίωκον τοὺς μισθο- 5
φόρους καὶ κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν συνάψαντες μάχην καὶ πολλοὺς ἀποβαλόντες ἀπεχώρησαν. ὁ δὲ Δίων λαμπρᾷ μάχῃ νικήσας οὐδὲν ἐμνησικάκησε τοῖς Συρακοσίοις· ἀποστειλάντων γὰρ πρὸς αὐτὸν κήρυκα περὶ τῆς τῶν νεκρῶν ἀναιρέσεως τήν τε τῶν νεκρῶν ἀναί-

1 κατασκευὴν libri omnes. **8** ὀφιλομ P. **14** τῶν Συρακοσίων ταῖς ἀρεταῖς ὑπερεβάλλοντο (. . βάλοντο RF) libri omnes; haud dubie scribendum cum Wess. τοὺς Συρακοσίους (cf. I 66, 3 saepius), ni mavis τῶν Σ. τὰς ἀρετὰς (cf. Isocr. Paneg. 82). **16** ὡς κοινῶν ἐχθρῶν ast. not. Steph. **23** οὐ πολλῶν ἀποθανόντων Plut. D. 39.

ρεσιν ἔδωκε καὶ τοὺς ἁλόντας πολλοὺς ὄντας ἀπέλυσεν ἄνευ λύτρων. πολλοὶ γὰρ ἐν τῇ φυγῇ μέλλοντες φονεύεσθαι διηγόρευον ἑαυτοὺς εἶναι τῶν τὰ Δίωνος φρονούντων καὶ πάντες διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ἐξέφυγον τὸν θάνατον.

18 Μετὰ δὲ ταῦτα Διονύσιος μὲν στρατηγὸν ἀπέστειλεν εἰς τὰς Συρακούσσας Νύψιον τὸν Νεαπολίτην, ἀνδρείᾳ καὶ συνέσει στρατηγικῇ διαφέροντα· συνεξέπεμψε δ' αὐτῷ καὶ φορτηγὰ πλοῖα σίτου καὶ τῆς ἄλλης ἀγορᾶς γέμοντα. οὗτος μὲν οὖν ἐκ Λοκρῶν
2 ἀναχθεὶς ἐτέλει τὸν εἰς Συρακούσσας πλοῦν. οἱ δὲ κατὰ τὴν ἀκρόπολιν μισθοφόροι τοῦ τυράννου, κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἐπιλιπόντος τοῦ σίτου, καὶ τῇ σπάνει τῶν ἀναγκαίων δεινῶς πιεζούμενοι μέχρι μέν τινος ὑπέμενον εὐψύχως τὴν ἔνδειαν, τῆς δὲ φύσεως ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ἡττωμένης καὶ τῆς σωτηρίας ἀπογινωσκομένης συνδραμόντες εἰς ἐκκλησίαν νυκτὸς ἐψηφίσαντο παραδοῦναι τὴν ἀκρόπολιν καὶ σφᾶς αὐτοὺς
3 τοῖς Συρακοσίοις ἅμ' ἡμέρᾳ. ἤδη δὲ τῆς νυκτὸς ληγούσης οἱ μὲν μισθοφόροι κήρυκας ἐξέπεμπον πρὸς τοὺς Συρακοσίους περὶ τῆς διαλύσεως, ὁ δὲ Νύψιος διαφαινούσης ἤδη τῆς ἡμέρας κατέπλευσε μετὰ τοῦ στόλου καὶ καθωρμίσθη περὶ τὴν Ἀρέθουσαν. διόπερ τῆς ἐνδείας παραχρῆμα μεταβαλούσης εἰς πολλὴν δαψίλειαν τῶν ἐπιτηδείων ὁ μὲν στρατηγὸς Νύψιος ἐκβιβάσας τοὺς στρατιώτας, κοινὴν ἐκκλησίαν συναγαγὼν καὶ διαλεχθεὶς οἰκείως τοῖς παροῦσι καιροῖς, προθύμους

4 *καὶ πάντες* bis deinceps scr. P. 7 cf. Plut. D. 41. vera nominis forma *Νύμψιος* (IGr. XIV 894; Beloch Gr. G. II p. 332 a. 1). **12** *καὶ* P. **13** *ἐπὶ λειπόντος* (sic) P. **14** *πιεζούμενοι* libri omnes. *μέχρι τινὸς* PX (om. *μὲν*). **16** *ἀπογινοσκ.* P *ἀπογιγνωσκ.* R. **23** *καθορμίσθη* P.

κατεσκεύασε πρὸς τοὺς μέλλοντας κινδύνους. ἡ μὲν
οὖν ἀκρόπολις ἤδη παραδιδομένη τοῖς Συρακοσίοις
τὸν εἰρημένον τρόπον ἀνελπίστως διεφυλάχθη, οἱ δὲ 4
96 Συρακόσιοι πληρώσαντες ἁπάσας τὰς τριήρεις ἐπέπλευ-
σαν τοῖς πολεμίοις ἔτι περὶ τὴν ἐξαίρεσιν τῆς ἀγορᾶς
διατρίβουσιν. ἀπροσδοκήτου δὲ τῆς ἐφόδου γενομένης
καὶ τῶν κατὰ τὴν ἀκρόπολιν μισθοφόρων τεθορυβη-
μένως ἀντιταχθέντων ταῖς πολεμίαις τριήρεσιν, ἐγένετο
ναυμαχία, καθ' ἣν οἱ Συρακόσιοι προετέρησαν, καὶ
τινὰς μὲν τῶν νεῶν κατέδυσαν, τινῶν δ' ἐγκρατεῖς
κατέστησαν, τὰς δὲ λοιπὰς πρὸς τὴν γῆν κατεδίωξαν.
μετεωρισθέντες δ' ἐπὶ τῷ προτερήματι τοῖς μὲν θεοῖς 5
μεγαλοπρεπῶς ἔθυσαν ἐπινίκια, αὐτοὶ δ' εἰς εὐωχίας
καὶ πότους ἐκτραπέντες, καταφρονοῦντες τῶν ἡττημέ-
νων ῥαθύμως εἶχον τὰ περὶ τὰς φυλακάς. Νύψιος δ' 19
ὁ τῶν μισθοφόρων στρατηγὸς ἀναλαβεῖν καὶ ἀναμαχέ-
σασθαι βουλόμενος τὴν ἧτταν νυκτὸς ἐκτεταγμένῃ
τῇ δυνάμει παραδόξως προσέπεσε τῷ κατεσκευασμένῳ
τείχει. εὑρὼν δὲ τοὺς φύλακας διὰ τὴν καταφρόνησιν
καὶ μέθην εἰς ὕπνον τετραμμένους προσέθηκε τὰς
παρεσκευασμένας κλίμακας πρὸς τὴν χρείαν. διὰ δὲ 2
τούτων οἱ κράτιστοι τῶν μισθοφόρων ἀνέβησαν ἐπὶ
τὸ τεῖχος καὶ τοὺς φύλακας φονεύσαντες ἀνέῳξαν τὰς
πύλας. εἰσπεσόντων δὲ τῶν στρατιωτῶν εἰς τὴν πόλιν

6 γινομένης P. **7** τεθορυβημένων RF. **8** πολεμικαῖς PXRF; corr. Dind. **12** δ' om P. **15** τὰ om. F. Νυψιας P (om. acc.). δ' om. P. **16** ἀναλαβεῖν καὶ ἀναμαχέσασθαι β.] ita PX; rell. ἀναλαβεῖν καὶ μαχέσασθαι; ceteroquin Diod. aut ἀναλαβεῖν dicit (cf. e. g. XIII 87, 2) aut ἀναμαχέσασθαι (cf. XIV 23, 6; XVIII 72, 5; XIX 93, 2). **18** κατασκευασμ. P. supplendum videtur τῷ <προσφάτως> κατεσκ. τείχει (cf. XVI 13, 2). **21** παρασκευασμ. P. κλήμακας P. **23** τὰς del. iussit Schubring Rh. M. n. s. XX p. 46.

οἱ μὲν στρατηγοὶ τῶν Συρακοσίων ἐκ τῆς μέθης ἀνα-
νήφοντες ἐπειρῶντο βοηθεῖν, ἐμποδιζόμενοι δὲ τὰς
ὁρμὰς διὰ τὸν οἶνον οἱ μὲν ἀνῃρέθησαν, οἱ δ' ἔφυ-
γον. κατειλημμένης δὲ τῆς πόλεως καὶ τῶν ἐκ τῆς
ἀκροπόλεως στρατιωτῶν σχεδὸν ἁπάντων εἰσπεσόντων
ἐντὸς τοῦ περιτειχίσματος, τῶν δὲ Συρακοσίων διὰ τὸ
παράδοξον καὶ τὴν ἀταξίαν ἐκπεπληγμένων πολὺς
3 ἐγίνετο φόνος. τῶν δὲ τοῦ τυράννου στρατιωτῶν
πλειόνων ἢ μυρίων ὄντων καὶ συντεταγμένων καλῶς
οὐδεὶς τὸ βάρος αὐτῶν ὑπομεῖναι δυνατὸς ἦν, ἅτε
τοῦ θορύβου καὶ τῆς ταραχῆς, ἔτι δὲ ἀναρχίας τοὺς
4 ἐλαττουμένους ἐμποδιζούσης. κρατηθείσης δὲ τῆς ἀγο-
ρᾶς ὑπὸ τῶν πολεμίων, εὐθὺς ἐπὶ τὰς οἰκίας οἱ νενι-
κηκότες ὥρμησαν· καὶ πολλὰ μὲν χρήματα διεφορεῖτο,
οὐκ ὀλίγα δὲ σώματα γυναικῶν καὶ παίδων, ἔτι δ'
οἰκετῶν ἐξηνδραποδίζετο. κατὰ δὲ τοὺς στενωποὺς
καὶ τὰς ἄλλας ὁδοὺς ἀντιταττομένων Συρακοσίων
ἐγίνοντο συνεχεῖς συμπλοκαὶ καὶ πολλοὶ μὲν ἀπέθνη-
σκον, οὐκ ὀλίγοι δὲ τραύμασι περιέπιπτον. τὴν μὲν
οὖν νύκτα διετέλεσαν ἀλλήλους ἀναιροῦντες ὡς ἔτυχε
20 διὰ τὸ σκότος καὶ πᾶς τόπος νεκρῶν ἔγεμεν. ἅμα δ'
ἡμέρᾳ τὸ μὲν τῆς συμφορᾶς μέγεθος συνεωράθη, οἱ
δὲ Συρακόσιοι, μίαν ἔχοντες σωτηρίαν τὴν ἀπὸ τοῦ
Δίωνος βοήθειαν, ἐξαπέστειλαν ἱππεῖς εἰς Λεοντίνους,
δεόμενοι τοῦ Δίωνος μὴ περιιδεῖν τὴν πατρίδα δορι-

1 *ἀνανήφοντες*] ita recte Madv. I p. 503 (cf. XVI 93, 8); libri omnes *μεθύοντες*. **2** *τὰς ὁρμὰς*] scr. ex D-i genere dic. (cf. e. g. V 3, 2); libri *ταῖς ὁρμαῖς*. **4** *κατειλλημένης* P. **6** *συρά-δοξον* X (suprascr. 2. m. *ρακοσίων διὰ τὸ πα.*). **8** *ἐγένετο* RF. **10** *δυνατὸν* PX. **12** *ἐλαττομένους* P. **14** *μὲν* om. PX. **16** *ἐξηνδραποδίζετο* om. PX. **17** <*τῶν*> *Συρακ.* malim. **25** *δοριάλοτον* P *δορυαλ.* F.

ἄλωτον γινομένην καὶ τῶν μὲν ἡμαρτημένων δοῦναι
συγγνώμην αὐτοῖς, τὰς δὲ παρούσας δυστυχίας ἐλεή-
σαντα διορθώσασθαι τὴν τῆς πατρίδος συμφοράν. ὁ 2
δὲ Δίων λαμπρὸς ὢν τὴν ψυχὴν καὶ διὰ τὴν ἐκ φι-
λοσοφίας παιδείαν ἐξημερωμένος τοὺς λογισμοὺς οὐκ
97 ἐμνησικάκησε τοῖς πολίταις, ἀλλὰ τοὺς μισθοφόρους
πείσας παραχρῆμα ἀνέζευξε καὶ διανύσας ὀξέως τὴν
εἰς Συρακούσσας ὁδὸν ἧκε πρὸς τὰ Ἑξάπυλα. ἐνταῦθα 3
δὲ διατάξας τοὺς στρατιώτας προσῆγε κατὰ τάχος καὶ
κατέλαβεν ἐκ τῆς πόλεως τέκνα μὲν καὶ γυναῖκας καὶ
τοὺς γεγηρακότας ὑπὲρ τοὺς μυρίους· οὗτοι δὲ πάντες
ἀπαντῶντες μετὰ δακρύων ἱκέτευον ἀμῦναι τοῖς ἰδίοις
ἀκληρήμασιν. οἱ δ' ἐκ τῆς ἀκροπόλεως μισθοφόροι
κεκρατηκότες ἤδη τῆς προθέσεως τὰς μὲν περὶ τὴν
ἀγορὰν οἰκίας διαρπάσαντες ἐνέπρησαν, ἐπὶ δὲ τὰς
λοιπὰς ὁρμήσαντες διήρπαζον τὰς ἐν ταύταις κτήσεις.
καθ' ὃν δὴ καιρὸν Δίων κατὰ πλείους τόπους εἰσπε- 4
σὼν εἰς τὴν πόλιν, καὶ τοῖς πολεμίοις περὶ τὰς ἁρπα-
γὰς ἀσχολουμένοις ἐπιθέμενος πάντας τοὺς περιτυγχά-
νοντας ἔκτεινε κομίζοντας ἐπὶ τῶν ὤμων παντοδαπὰς
κατασκευάς· διὰ δὲ τὸ παράδοξον τῆς παρουσίας καὶ
τὴν ἀταξίαν καὶ τὴν ταραχὴν τῶν διαφορούντων τὰς
κτήσεις εὐχερῶς ἅπαντες ἐχειροῦντο. τέλος δὲ πλειό-
νων ἢ τετρακισχιλίων φονευθέντων, τῶν μὲν ἐν ταῖς
οἰκίαις, τῶν δ' ἐν ταῖς ὁδοῖς, οἱ λοιποὶ συνέφυγον εἰς
τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὰς πύλας κλείσαντες ἐξέφυγον

2 συγγνόμην P. **3** διωρθώσασθαι P. ξυμφοράν P. **10** ἐκ τῆς πόλεως] ἐκτὸς τῆς πόλεως Dind. μὲν omnes add. libri. **13** οἱ δ' ἐκ τῆς ἀκροπόλεως μ.] recte Dind.; libri οἱ δὲ τῆς ἀκροπόλεως μ. **14** περὶ τῆς ἀγορᾶς F. **17** πλείους PX; rell. πολλούς (cf. XX 11, 3 et saepius). **20** κομίζων τὰς P. **22** τὴν om. PX. **25** τῶν δὲ ταῖς P (δὲ ἐν X). **26** ἐγκλείσαντες F.

5 τὸν κίνδυνον. Δίων δὲ κάλλιστον τῶν προγεγενημένων ἔργων ὑπ' αὐτοῦ διαπραξάμενος τὰς μὲν καιομένας οἰκίας διέσωσε κατασβέσας τὴν φλόγα, τὸ δὲ περιτείχισμα καλῶς κατασκευασάμενος μιᾷ πράξει τήν τε πόλιν ὠχύρωσε καὶ τοὺς πολεμίους ἀποτειχίσας εἶρξε τῆς ἐπὶ τὴν γῆν ἐξόδου. καθαρὰν δὲ τῶν νεκρῶν ποιήσας τὴν πόλιν καὶ τρόπαιον στήσας ἔθυσε τοῖς
6 θεοῖς ὑπὲρ τῆς σωτηρίας. συναχθείσης δ' ἐκκλησίας ὁ μὲν δῆμος εὐχαριστῶν αὐτῷ στρατηγὸν ἐχειροτόνησεν αὐτοκράτορα τὸν Δίωνα καὶ τιμὰς ἀπένειμεν ἡρωικάς, ὁ δὲ Δίων ἀκολούθως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιεικῶς τοὺς μὲν ἐχθροὺς ἅπαντας ἀπέλυσε τῶν ἐγκλημάτων καὶ τὸ πλῆθος παραμυθησάμενος εἰς κοινὴν ἤγαγεν ὁμόνοιαν. οἱ δὲ Συρακόσιοι πανδήμοις ἐπαίνοις καὶ ἀποδοχαῖς μεγάλαις ἐτίμων τὸν εὐεργέτην ὡς μόνον σωτῆρα γεγονότα τῆς πατρίδος. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν.

21 Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Χίων καὶ Ῥοδίων καὶ Κῴων, ἔτι δὲ Βυζαντίων διαπολεμούντων πρὸς Ἀθηναίους τὸν συμμαχικὸν πόλεμον ἀμφότεροι μεγάλας παρασκευὰς ἐποιοῦντο, βουλόμενοι ναυμαχίᾳ κρῖναι τὸν πόλεμον. Ἀθηναῖοι δὲ Χάρητα μὲν μετὰ νεῶν ἑξήκοντα προαπεσταλκότες ἦσαν ἐν τοῖς ἄνω καιροῖς, τότε δὲ ἄλλας ἑξήκοντα πληρώσαντες καὶ στρατηγοὺς ἐπιστήσαντες τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν πολιτῶν, Ἰφικράτην καὶ Τιμόθεον, ἐξαπέστειλαν κοινῇ μετὰ Χάρητος δια-

2 ἔργον R. καομένας PF; Dind. semper. 4 τε om. PX. 5 πολέμους P. 9 αὐτῷ X (cf. XVI 11, 1) αὐτόν P; rell. om. 10 ἀπένειμαν RF. 11 fort. προπεπραγμένοις. 16 τὴν om. RF. 22 μὲν om. RF. μετὰ om. P. 23 ἐπάνω coni. Bezzel p. 32. 24 καὶ om. F. 25 τοὺς om. PX. 26 Χάριτος P semper.

πολεμεῖν τοῖς ἀφεστηκόσι τῶν συμμάχων. οἱ δὲ Χῖοι 2
καὶ Ῥόδιοι καὶ Βυζάντιοι μετὰ τῶν συμμάχων ἑκατὸν
ναῦς πληρώσαντες Ἴμβρον μὲν καὶ Λῆμνον οὔσας
98 Ἀθηναίων ἐπόρθησαν, ἐπὶ δὲ Σάμον πολλῇ δυνάμει
στρατεύσαντες τὴν μὲν χώραν ἐδῄωσαν, τὴν δὲ πόλιν
ἐπολιόρκουν κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν· πολλὰς δὲ
καὶ ἄλλας νήσους οὔσας ὑπ' Ἀθηναίους κακοποιή-
σαντες χρήματα ἤθροισαν εἰς τὰς τοῦ πολέμου χρείας.
οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ πάντες ἀθροισθέντες 3
τὸ μὲν πρῶτον ἐπεβάλοντο πολιορκῆσαι τὴν τῶν Βυ-
ζαντίων πόλιν, μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Χίων καὶ τῶν
συμμάχων τὴν μὲν πολιορκίαν τῆς Σάμου λυσάντων,
ἐπὶ δὲ τὴν βοήθειαν τοῖς Βυζαντίοις τρεπομένων συν-
ηθροίσθησαν πάντες οἱ στόλοι περὶ τὸν Ἑλλήσπον-
τον. μελλούσης δὲ γίνεσθαι τῆς ναυμαχίας μέγας
ἄνεμος ἐπιπεσὼν διεκώλυσεν αὐτῶν τὴν προαίρεσιν.
τοῦ δὲ Χάρητος παρὰ φύσιν βουλομένου ναυμαχεῖν 4
καὶ τῶν περὶ τὸν Ἰφικράτην καὶ Τιμόθεον ἐναντιου-
μένων διὰ τὸ μέγεθος τοῦ κλύδωνος ὁ μὲν Χάρης
ἐπιμαρτυρόμενος τοὺς στρατιώτας διέβαλε τοὺς συν-
άρχοντας ὡς προδότας καὶ πρὸς τὸν δῆμον ἔγραψε
περὶ αὐτῶν ὡς ἐγκαταλελοιπότων ἑκουσίως τὴν ναυμα-
χίαν, οἱ δ' Ἀθηναῖοι παροξυνθέντες καὶ κρίσιν τῷ
Ἰφικράτει καὶ Τιμοθέῳ προθέντες ἐζημίωσαν αὐτοὺς
πολλοῖς ταλάντοις καὶ τῆς στρατηγίας ἀπέστησαν.

Χάρης δὲ παραλαβὼν παντὸς τοῦ στόλου τὴν ἡγε- 22
μονίαν καὶ σπεύδων τῆς δαπάνης ἀπαλλάξαι τοὺς

2 μετὰ τῶν συμμάχων ante καὶ Βυζ. pos. X, corr. 2. m. 3 οὔσας] οὖσαν codd.; corr. Dind. 12 λύσαντες PX. 20 τοὺς στρατιώτας scr. cum Wess. (cf. II 18, 1); codd. τοῖς στρατιώταις. διέβαλλε RF. 27 τοὺς πολεμίους P, corr. in marg. 1. m.

Ἀθηναίους ἐπεχείρησε πράξει παραβόλῳ· Ἀρταβάζου γὰρ ἀποστάντος ἀπὸ τοῦ βασιλέως καὶ μέλλοντος ὀλίγοις στρατιώταις πρὸς τοὺς σατράπας διαγωνίζεσθαι μυριάδας ἑπτὰ στρατιωτῶν ἔχοντας, συμμαχήσαντος αὐτῷ Χάρητος πάσῃ τῇ δυνάμει καὶ νικήσαντος τὴν τοῦ βασιλέως δύναμιν, ὁ μὲν Ἀρτάβαζος ἀποδιδοὺς τῆς εὐεργεσίας χάριτας ἐδωρήσατο πλῆθος χρημάτων, ἐξ ὧν δυνατὸν ἦν πᾶσαν τὴν δύναμιν ὀψωνιάζεσθαι,
2 *οἱ δ' Ἀθηναῖοι τὸ μὲν πρῶτον ἀπεδέξαντο τὴν πρᾶξιν τοῦ Χάρητος, ὕστερον δὲ τοῦ βασιλέως πρέσβεις ἀποστείλαντος καὶ κατηγοροῦντος τοῦ Χάρητος τὴν ἐναντίαν ἔσχον γνώμην· διεδόθη γὰρ λόγος ὅτι τοῖς πολεμίοις τῶν Ἀθηναίων βασιλεὺς ἐπηγγείλατο τριακοσίαις ναυσὶ συγκαταπολεμήσειν τοὺς Ἀθηναίους. ταῦτ' οὖν ὁ δῆμος εὐλαβηθεὶς ἔκρινε καταλύσασθαι τὸν πρὸς τοὺς ἀφεστηκότας πόλεμον· εὑρὼν δὲ κἀκείνους ἐπιθυμοῦντας τῆς εἰρήνης ῥᾳδίως πρὸς αὐτοὺς διελύσατο.*

Ὁ μὲν οὖν συμμαχικὸς ὀνομασθεὶς πόλεμος τοι-
3 *οῦτον ἔσχε τὸ τέλος, διαμείνας ἔτη τέτταρα. κατὰ δὲ τὴν Μακεδονίαν τρεῖς βασιλεῖς συνέστησαν ἐπὶ τὸν Φίλιππον, ὅ τε τῶν Θρᾳκῶν καὶ Παιόνων καὶ Ἰλλυριῶν. οὗτοι γὰρ ὄντες ὅμοροι τοῖς Μακεδόσι καὶ τὴν αὔξησιν ὑφορώμενοι τοῦ Φιλίππου καθ' ἑαυτοὺς μὲν οὐκ ἦσαν ἀξιόμαχοι προηττημένοι, κοινῇ δὲ πο-*

1 *Ἀρταβάζου*] corr. Sims. et Wess. ex XVI 34, 1; cf. Dem. XXIII 15, 4 Polyaen VII 33, 2; libri omnes *Φαρναβάζου*. item v. 6. **7** *χάρητας* P. **9** *ἀπεδέξατο* P. **15** *καταλύσεσθαι* PX. **17** *διελέλυτο* PX. **20** *τέτταρα* libri omnes; scr. cum Cospo *τρία* Wess. collato XVI 7, 3; de bello sociali eiusque chronol. cf. Beloch Att. Pol. p. 365 sq.; Gr. Gesch. II p. 314 sqq. **25** *μὲν* om. X.

λεμοῦντες ὑπέλαβον ῥᾳδίως αὐτοῦ περιέσεσθαι. διόπερ
ἀθροιζόντων τὰς δυνάμεις ἐπιφανεὶς ἀσυντάκτοις καὶ
καταπληξάμενος ἠνάγκασε προσθέσθαι τοῖς Μακεδόσιν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Καλλιστράτου Ῥωμαῖοι 23
κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Φάβιον καὶ Γάιον Πλώ-
τιον. ἐπὶ δὲ τούτων ὁ κληθεὶς ἱερὸς πόλεμος συνέστη
καὶ διέμεινεν ἔτη ἐννέα. Φιλόμηλος γὰρ ὁ Φωκεύς,
ἀνὴρ θράσει καὶ παρανομίᾳ διαφέρων, κατελάβετο μὲν
τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερόν, ἐξέκαυσε δὲ τὸν ἱερὸν πόλεμον
διὰ τοιαύτας τινὰς αἰτίας. Λακεδαιμονίων πρὸς Βοιω- 2
τοὺς διαπολεμησάντων τὸν Λευκτρικὸν πόλεμον καὶ
καταπολεμηθέντων οἱ μὲν Θηβαῖοι διὰ τὴν κατάληψιν
τῆς Καδμείας δίκας μεγάλας ἐπαγαγόντες τοῖς Λακεδαι-
μονίοις ἐν Ἀμφικτύοσι κατεδίκασαν αὐτοὺς πολλοῖς
χρήμασιν, οἱ δὲ Φωκεῖς ἐπεργασάμενοι πολλὴν τῆς 3
ἱερᾶς χώρας τῆς ὀνομαζομένης Κιρραίας δίκας ὑπέσχον
ἐν Ἀμφικτύοσι καὶ πολλοῖς ταλάντοις κατεκρίθησαν.
οὐκ ἐκτινόντων δ' αὐτῶν τὰ ὀφλήματα οἱ μὲν ἱερομνή-
μονες ἐν Ἀμφικτύοσι κατηγόρουν τῶν Φωκέων καὶ
τὸ συνέδριον ἠξίουν, ἐὰν μὴ τὰ χρήματα τῷ θεῷ
ἀποδῶσιν οἱ Φωκεῖς, καθιερῶσαι τὴν χώραν τῶν
ἀποστερούντων τὸν θεόν· ὁμοίως δ' ἔφασαν δεῖν καὶ
τοὺς ἄλλους τοὺς καταδικασθέντας ἐκτίνειν τὰ ὀφλή-
ματα, ἐν οἷς ὑπῆρχον καὶ Λακεδαιμόνιοι· ἐὰν δὲ μὴ
ὑπακούωσι, κοινῇ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων μισοπονηρίας
ἀξιοῦσθαι. τῶν δ' Ἑλλήνων συνεπικυρούντων τὰ δόγ- 4
ματα τῶν Ἀμφικτυόνων καὶ τῆς τῶν Φωκέων χώρας

3 προθέσθαι PX. **5** cf. Liv. VII 12; f. c. **7** ἐννέα] cf. ad XVI 14, 3; Wess maluisset δέκα (cf. XVI 59, 1). **13** post Καδμίας (sic) add. καὶ PX. **19** κατηγορούντων R. **21** τῶν] τὸν PF. **22** τῷ θεῷ X. **23** ἐκτείνειν P. **24** ὑπήρχων P. **25** μισοπονιρίας P. **26** συνεπικυρ. F; συντηρούντων PX.

μελλούσης καθιεροῦσθαι ὁ Φιλόμηλος, μέγιστον ἔχων
ἐν τοῖς Φωκεῦσιν ἀξίωμα, διελέχθη τοῖς ὁμοεθνέσι,
διδάσκων ὡς ἐκτῖσαι μὲν οὐ δύνανται τὰ χρήματα διὰ
τὸ μέγεθος τῆς καταδίκης, περιορᾶν δὲ καθιερουμένην
τὴν χώραν οὐ μόνον ἄνανδρον ὑπάρχειν, ἀλλὰ καὶ
κίνδυνον ἐπιφέρειν τῇ τῶν ἁπάντων τοῦ βίου ἀνα-*
5 *τροπῇ. ἐπειρᾶτο δὲ καὶ τὰς κρίσεις τῶν Ἀμφικτυό-*
νων ἀδίκους δεικνύναι κατὰ τὸ δυνατόν· μικρᾶς γὰρ
παντελῶς χώρας κατεργασθείσης μεγίστας ζημίας τε-
θεῖσθαι. συνεβούλευεν οὖν ταύτας ἀκύρους ποιῆσαι
καὶ μεγάλας ἀφορμὰς ἔχειν ἀπεφαίνετο τοὺς Φωκεῖς
κατὰ τῶν Ἀμφικτυόνων· τὸ γὰρ παλαιὸν τοῦ μαντείου
τὴν ἐξουσίαν καὶ προστασίαν ἐσχηκέναι τούτους. καὶ
μάρτυρα τὸν ἀρχαιότατον καὶ μέγιστον τῶν ποιητῶν
Ὅμηρον παρείχετο λέγοντα

αὐτὰρ Φωκείων Σχεδίος καὶ Ἐπίστροφος ἦρχον,
οἳ Κυπάρισσον ἔχον Πυθῶνά τε πετρήεσσαν.

6 *διόπερ ἔφη δεῖν ἀμφισβητεῖν περὶ τῆς τοῦ μαντείου*
προστασίας ὡς οὔσης πατρίου τοῖς Φωκεῦσιν. ἐπηγ-
γέλλετο δὲ κατορθώσειν τὴν ἐπιβολήν, ἐὰν αὐτὸν 100
αὐτοκράτορα καταστήσωσι στρατηγὸν τῆς ὅλης ἐπι-
24 *βολῆς καὶ κύριον. τῶν δὲ Φωκέων διὰ τὸν ἐκ τῆς*
καταδίκης φόβον ἑλομένων αὐτὸν αὐτοκράτορα στρα-
τηγὸν ὁ Φιλόμηλος ἐνεργῶς ἐπετέλει τὰς ἐπαγγελίας.

2 *διηλ.* F. *ὁμοέθνοις* RF. **4** *καθιερουμένην* XRF *καθιερωμ.* P. **5** *ἀνάνδρων* R. **6** *τῆι τῶν ἁπάντων τοῦ βίου ἀνατροπῆι* (om. *καὶ*) PX, *καὶ τῷ τῶν ἁπάντων βίῳ ἀνατροπήν* cett. Verba corrupta ita refingenda videntur ut scribatur *τῆς τῶν ἁπάντων* <*κατὰ*> *τὸν βίον ἀνατροπῆς.* **11** *ἀπέφαινε* RF. **12** *μαντίου* P. **16. 17** cf. Il. Π 517. 8 (schol.) *Φωκέων* XR (*η* 2. m.) *Φωκίων* FMV. *Κυπάρυσσον* X. *ἔχων* P. **19** *τῶν Φωκεῦσι* P. *ἐπηγγέλετο* F. **22** fort. transponendum *καὶ κύριον* post *στρατηγόν.*

πρῶτον μὲν γὰρ παρελθὼν εἰς τὴν Σπάρτην ἐν ἀπορ-
ρήτοις διελέχθη τῷ βασιλεῖ τῶν Λακεδαιμονίων Ἀρ-
χιδάμῳ, ὅτι κοινὸς ὁ ἀγών ἐστιν αὐτῷ περὶ τοῦ
ποιῆσαι τὰς κρίσεις τῶν Ἀμφικτυόνων ἀκύρους· εἶναι
γὰρ καὶ κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων μεγάλας καὶ ἀδίκους
ἀποφάσεις τῶν Ἀμφικτυόνων. ἐδήλωσεν οὖν αὐτῷ
διότι τοὺς Δελφοὺς καταλαβέσθαι διέγνωκε καὶ τῆς
προστασίας ἐὰν ἐγκρατὴς γένηται τὰ δόγματα τῶν
Ἀμφικτυόνων ἀκυρώσει. ὁ δ' Ἀρχίδαμος ἀποδεξάμενος
τὸν λόγον φανερῶς μὲν κατὰ τὸ παρὸν οὐκ ἔφησε
βοηθήσειν, λάθρᾳ δὲ πάντα συμπράξειν χορηγῶν καὶ
χρήματα καὶ μισθοφόρους. ὁ δὲ Φιλόμηλος παρὰ μὲν
τούτου πεντεκαίδεκα τάλαντα λαβών, ἰδίᾳ δὲ προσθεὶς
οὐκ ἐλάττω τούτων μισθοφόρους τε ξένους ἐμισθώ-
σατο καὶ τῶν Φωκέων ἐπέλεξε χιλίους, οὓς ὠνόμασε
πελταστάς. ἀθροίσας δὲ στρατιωτῶν πλῆθος καὶ κατα- 3
λαβόμενος τὸ μαντεῖον τούς τε Θρακίδας καλουμένους
τῶν Δελφῶν ἐναντιουμένους ἀνεῖλε καὶ τὰς οὐσίας
αὐτῶν ἐδήμευσε· τοὺς δ' ἄλλους ὁρῶν καταπεπληγ-
μένους παρεκάλει θαρρεῖν ὡς οὐδενὸς ἐσομένου περὶ
αὐτοὺς δεινοῦ. διαβοηθείσης δὲ τῆς περὶ τὸ ἱερὸν 4
καταλήψεως Λοκροὶ μὲν οἱ πλησίον οἰκοῦντες παρα-
χρῆμα ἐστράτευσαν ἐπὶ τὸν Φιλόμηλον. γενομένης δὲ
περὶ Δελφοὺς μάχης οἱ μὲν Λοκροὶ λειφθέντες καὶ
πολλοὺς ἀποβαλόντες τῶν στρατιωτῶν ἔφυγον εἰς τὴν

2 *Ἀρχηδάμῳ* PX. **3** *περὶ τὸ ποιῆσαι* PX. **4** verba *ἀκύρους—Ἀμφικτυόνων* (v. 6) om. PX. **7** *διότε* P. *καὶ κατὰ τῆς πρ.* P. **9** non malum foret *ἀκυρῶσαι* Wess. **10** *μὲν γὰρ* PX. **11** *βοηθεῖν* PX. **13** *λαβὼν τάλαντα* RF. **14** *ξένοις* P. aut *μ.* aut *ξ.* delendum esse censet Hertl. III p. 26. **17** de Thrac. nunc cf. BCH. XXIII p. 512 sq. **20** verba *παρεκάλει—ἐσομένου* om. P; lacunam ita suppl. X: *τοὺς δ' ἄλλους ἑώρα καταπεπληγμένους τὸ περὶ αὐτοὺς δεινόν* (*δεῖν· οὐ* P). **24** *μὲν* om. PX. *ληφθ.* X.

οἰκείαν, ὁ δὲ Φιλόμηλος ἐπαρθεὶς τῇ νίκῃ τὰς τῶν Ἀμφικτυόνων ἀποφάσεις ἔκ τε τῶν στηλῶν ἐξέκοψε καὶ τὰ περὶ τῶν καταδικῶν γράμματα κατέλυσεν, 5 *αὐτὸς δὲ διέδωκε λόγον ὡς οὔτε συλᾶν τὸ μαντεῖον διέγνωκεν οὔτ' ἄλλην οὐδεμίαν παράνομον πρᾶξιν συντελεῖν βεβούλευται, τῆς δὲ προγονικῆς προστασίας ἀμφισβητῶν καὶ τὰς τῶν Ἀμφικτυόνων ἀδίκους ἀποφάσεις ἀκυρῶσαι βουλόμενος βοηθεῖν τοῖς πατρίοις νόμοις τῶν Φωκέων.*

25 *Οἱ δὲ Βοιωτοὶ συνελθόντες εἰς ἐκκλησίαν ἐψηφίσαντο βοηθεῖν τῷ μαντείῳ καὶ παραχρῆμα στρατιώτας ἐξέπεμψαν. τούτων δὲ πραττομένων ὁ Φιλόμηλος τεῖχός τε περιεβάλετο τῷ ἱερῷ καὶ μισθοφόρους ἤθροιζε πολλούς, ἀναβιβάσας τοὺς μισθοὺς καὶ ποιήσας ἡμιολίους, καὶ τῶν Φωκέων ἐπιλέγων τοὺς ἀρίστους κατέγραφε καὶ ταχὺ δύναμιν ἀξιόλογον ἤθροισεν· οὐκ ἐλάττους γὰρ τῶν πεντακισχιλίων στρατιωτῶν ἔχων προεκάθητο τῶν Δελφῶν, φοβερὸς ὢν ἤδη τοῖς πολε-*
2 *μεῖν πρὸς αὐτὸν βουλομένοις. μετὰ δὲ ταῦτα στρατεύ-* 101
σας εἰς τὴν τῶν Λοκρῶν χώραν καὶ πολλὴν τῆς πολεμίας γῆς δῃώσας κατεστρατοπεδεύσατο πλησίον ποταμοῦ τινος ῥέοντος παρὰ φρούριον ὀχυρόν. τούτῳ δὲ προσβολὰς ποιησάμενος καὶ μὴ δυνάμενος ἑλεῖν τῆς μὲν πολιορκίας ἀπέστη, πρὸς δὲ τοὺς Λοκροὺς συνάψας μάχην ἀπέβαλε τῶν στρατιωτῶν εἴκοσι καὶ τῶν νεκρῶν οὐ δυνηθεὶς κρατῆσαι τὴν ἀναίρεσιν αὐτῶν διὰ κήρυκος ᾐτήσατο. οἱ δὲ Λοκροὶ τὴν ἀναίρεσιν

2 *τε* om. PX. *ἐξεκόλαψε* probabiliter post Wess. coni. Cobet p. 246 (cf. Dem. LVII 64; LIX 98). **3** *καταδίκων* PXR. **8** *βοηθεῖν* coni., libri *βοηθεῖ*. **13** *τε* om. X. *περιέβαλε* X. *ἤθροιζε* scr.; *ἤθροισε* libri. **14** *ἀναβηβάσας* P. **19** *πρὸς αὐτὸν πολεμεῖν* RF. **21** *γῆν* P. **27** *ᾐτήσαντο* (*ν* partim exp.) P.

οὐ συγχωροῦντες ἀπόκρισιν ἔδωκαν ὅτι παρὰ πᾶσι
τοῖς Ἕλλησι κοινὸς νόμος ἐστὶν ἀτάφους ῥίπτεσθαι
τοὺς ἱεροσύλους. ὁ δὲ Φιλόμηλος χαλεπῶς φέρων τὸ 3
συμβεβηκὸς συνῆψε μάχην τοῖς Λοκροῖς καὶ πᾶσαν
εἰσενεγκάμενος φιλοτιμίαν ἀνεῖλέ τινας τῶν πολεμίων
καὶ τῶν σωμάτων κυριεύσας ἠνάγκασε τοὺς Λοκροὺς
ἀλλαγὴν ποιήσασθαι τῶν νεκρῶν. κρατῶν δὲ τῶν
ὑπαίθρων καὶ πολλὴν πορθήσας τῆς Λοκρίδος ἐπαν-
ῆλθεν εἰς Δελφοὺς ἐμπεπληκὼς ὠφελείας τοὺς στρα-
τιώτας. μετὰ δὲ ταῦτα περὶ τοῦ πολέμου βουλόμενος
χρήσασθαι τῷ μαντείῳ τὴν Πυθίαν ἠνάγκασεν ἀνα-
βᾶσαν ἐπὶ τὸν τρίποδα δοῦναι τὸν χρησμόν.

Ἐπεὶ δὲ τοῦ τρίποδος ἐμνήσθην, οὐκ ἄκαιρον 26
προσαναλαβεῖν ἡγοῦμαι τὴν παλαιὰν περὶ αὐτοῦ πα-
ραδεδομένην ἱστορίαν. λέγεται γὰρ τὸ παλαιὸν αἶγας
εὑρεῖν τὸ μαντεῖον· οὗ χάριν αἰξὶ μάλιστα χρηστη-
ριάζονται μέχρι τοῦ νῦν οἱ Δελφοί. τὸν δὲ τρόπον
τῆς εὑρέσεως γενέσθαι φασὶ τοιοῦτον. ὄντος χάσματος
ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ, καθ' ὅν ἐστι νῦν τοῦ ἱεροῦ τὸ
καλούμενον ἄδυτον, καὶ περὶ τοῦτο νενομένων αἰγῶν
διὰ τὸ μήπω κατοικεῖσθαι τοὺς Δελφοὺς αἰεὶ τὴν προ-
σιοῦσαν τῷ χάσματι καὶ προσβλέψασαν αὐτῷ σκιρτᾶν
θαυμαστῶς καὶ προΐεσθαι φωνὴν διάφορον ἢ πρότερον
εἰώθει φθέγγεσθαι. τὸν δ' ἐπιστατοῦντα ταῖς αἰξὶ 3
θαυμάσαι τὸ παράδοξον καὶ προσελθόντα τῷ χάσματι
καὶ κατιδόντα οἷόνπερ ἦν ταὐτὸ παθεῖν ταῖς αἰξίν·

1 ἔδοσαν X. **5** πολεμικῶν PX. **6** τῶν om. PX. **9** Δελφούς] Λοκρούς X. **11** Πυθείαν PX. **16** χρηστιριάζονται P. **20** νεμομένων] sic eleganter Rhod. et post eum Hude Nord. Tidskr. f. filol. 3. R. IX 1 p. 28; codd. γενομένων. **22** τῷ χάσματι τὴν προσιοῦσαν RF. προβλ. P. **24** εἰώθη P. **26** αἰξί· ἐκείναις (sic) P.

ἐκείνας τε γὰρ ὅμοια ποιεῖν τοῖς ἐνθουσιάζουσι καὶ
τοῦτον προλέγειν τὰ μέλλοντα γίνεσθαι. μετὰ δὲ
ταῦτα τῆς φήμης παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις διαδοθείσης
περὶ τοῦ πάθους τῶν προσιόντων τῷ χάσματι πλείους
ἀπαντᾶν ἐπὶ τὸν τόπον· διὰ δὲ τὸ παράδοξον πάντων
ἀποπειρωμένων τοὺς αἰεὶ πλησιάζοντας ἐνθουσιάζειν.
δι' ἃς αἰτίας θαυμαστωθῆναί τε τὸ μαντεῖον καὶ νο-
4 μισθῆναι τῆς Γῆς εἶναι τὸ χρηστήριον. καὶ χρόνον
μέν τινα τοὺς βουλομένους μαντεύεσθαι προσιόντας
τῷ χάσματι ποιεῖσθαι τὰς μαντείας ἀλλήλοις· μετὰ δὲ
ταῦτα πολλῶν καθαλλομένων εἰς τὸ χάσμα διὰ τὸν 102
ἐνθουσιασμὸν καὶ πάντων ἀφανιζομένων δόξαι τοῖς
κατοικοῦσι περὶ τὸν τόπον, ἵνα μηδεὶς κινδυνεύῃ,
προφῆτίν τε μίαν πᾶσι καταστῆσαι γυναῖκα καὶ διὰ
ταύτης γίνεσθαι τὴν χρησμολογίαν. ταύτῃ δὲ κατα-
σκευασθῆναι μηχανήν, ἐφ' ἣν ἀναβαίνουσαν ἀσφαλῶς
5 ἐνθουσιάζειν καὶ μαντεύεσθαι τοῖς βουλομένοις. εἶναι
δὲ τὴν μηχανὴν τρεῖς ἔχουσαν βάσεις, ἀφ' ὧν αὐτὴν
τρίποδα κληθῆναι· σχεδὸν δὲ παντὸς τοῦ κατασκευάσ-
ματος ἀπομιμήματα γίνεσθαι τοὺς ἔτι καὶ νῦν κατα-
σκευαζομένους χαλκοῦς τρίποδας. ὃν μὲν οὖν τρόπον
εὑρέθη τὸ μαντεῖον καὶ δι' ἃς αἰτίας ὁ τρίπους κατ-
6 εσκευάσθη ἱκανῶς εἰρῆσθαι νομίζω. θεσπιῳδεῖν δὲ τὸ
ἀρχαῖον λέγεται παρθένους διά τε τὸ τῆς φύσεως
ἀδιάφθορον καὶ τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ὁμογενές· ταύτας
γὰρ εὐθετεῖν πρὸς τὸ τηρεῖν τὰ ἀπόρρητα τῶν χρησ-
μῳδουμένων. ἐν δὲ τοῖς νεωτέροις χρόνοις φασὶν

2 *γίγνεσθαι* RF. 5 *πάντων*] *τῶν* RF. 7 *θαυμαστωθῆναι* X; rell. *θαυμασθῆναι*. 8 *τῆς* om. PX. 14 *προφήτην* P. 22 *ηὑρέθη* P. *μαντείων* P. 26 *χρησμοδουμένων* P *χρησμοδοτουμένων* F.

Ἐχεκράτη τὸν Θετταλὸν παραγενόμενον εἰς τὸ χρηστήριον καὶ θεασάμενον τὴν χρησμολογοῦσαν παρθένον ἐρασθῆναι διὰ τὸ κάλλος αὐτῆς καὶ συναρπάσαντα βιάσασθαι· τοὺς δὲ Δελφοὺς διὰ τὸ γεγενημένον πάθος εἰς τὸ λοιπὸν νομοθετῆσαι μηκέτι παρθένον χρηστηριάζειν, ἀλλὰ γυναῖκα πρεσβυτέραν πεντήκοντα ἐτῶν χρησμολογεῖν· κοσμεῖσθαι δ' αὐτὴν παρθενικῇ σκευῇ, καθάπερ ὑπομνήματι τῆς παλαιᾶς προφήτιδος. τὰ μὲν οὖν περὶ τῆς εὑρέσεως τοῦ μαντείου μυθολογούμενα τοιαῦτ' ἐστίν· ἡμεῖς δ' ἐπανάξομεν ἐπὶ τὰς Φιλομήλου πράξεις.

Οὗτος γὰρ κρατῶν τοῦ μαντείου προσέταττε τῇ 27
Πυθίᾳ τὴν μαντείαν ἀπὸ τοῦ τρίποδος ποιεῖσθαι κατὰ τὰ πάτρια. ἀποκριναμένης δ' αὐτῆς ὅτι* ταῦτά ἐστι τὰ πάτρια διηπειλήσατο καὶ συνηνάγκασε τὴν ἀνάβασιν ποιεῖσθαι ἐπὶ τὸν τρίποδα. ἀποφθεγξαμένης δ' αὐτῆς πρὸς τὴν ὑπεροχὴν τοῦ βιαζομένου ὅτι ἔξεστιν αὐτῷ πράττειν ὃ βούλεται ἀσμένως τὸ ῥηθὲν ἐδέξατο καὶ τὸν προσήκοντα χρησμὸν ἔχειν ἀπεφαίνετο. εὐθὺς δὲ καὶ τὸν χρησμὸν ἔγγραφον ποιήσας καὶ προθεὶς εἰς τοὐμφανὲς ἅπασιν ἐποίησε φανερὸν ὅτι ὁ θεὸς αὐτῷ δίδωσιν ἐξουσίαν πράττειν ὅ, τι βούλεται. συναγαγὼν 2
δ' ἐκκλησίαν καὶ τὴν μαντείαν τοῖς πλήθεσι δηλώσας

1 Ἐχεκράτη PXR; cett. ..την. **8** προφητείας PXR. **10** ἐπανήξομεν Rhod. Φιλομήλους P. **13** Ποιθία P Πυθεία X. τῆς μαντείας P τὰς μαντείας XQ. **14** ταυτά P ταὐτα X τοιαῦτα F. locum corr. sanare studebant vv. dd.: Wess. cum Rhod. scribi voluit ὅτι ταῦτα <οὐκ> ἐστὶ τὰ πάτρια vel ταῦτά ἐστι <παρὰ> τὰ πάτρια; idem fere prop. etiam Madv. I p. 503; Klueber Eos I p. 257 ἀποκριναμένης mutavit in ἀπαρνησαμένης; equidem manum cohibeo; fort. τὰ πάτρια ex eo qui antecedit versu falso repetitum est. **19** ἀπεφήνατο RF. **21** τὸ συμφανές RF (in utroque codd. corr. 2. m.). αὐτῷ δίδωσιν invertit F.

*καὶ παρακαλέσας θαρρεῖν ἐτρέπετο πρὸς τὰς τοῦ πο-
λέμου πράξεις. ἐγένετο δ' αὐτῷ καὶ σημεῖον ἐν τῷ
ἱερῷ τοῦ Ἀπόλλωνος· ἀετὸς γὰρ ὑπερπετώμενος τὸν
ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ συγκυλισθεὶς ἐπὶ τὴν γῆν τὰς* 103
*τρεφομένας ἐν τῷ ἱερῷ περιστερὰς ἐθήρευεν, ὧν ἐνίας
ἀπ' αὐτῶν ἥρπαξε τῶν βωμῶν. τὸ δὲ σημεῖον ἔφασαν
οἱ περὶ ταῦτ' ἀσχολούμενοι σημαίνειν τῷ Φιλομήλῳ
καὶ τοῖς Φωκεῦσι κρατήσειν τῶν περὶ Δελφοὺς πραγ-*
3 *μάτων. ἐπαρθεὶς οὖν ἐπὶ τούτοις ἐπέλεξε τῶν φίλων
τοὺς εὐθετωτάτους εἰς τὰς πρεσβείας καὶ τούτων τοὺς
μὲν εἰς τὰς Ἀθήνας, τοὺς δ' εἰς Λακεδαίμονα, τοὺς
δ' εἰς τὰς Θήβας ἐξέπεμψεν· ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς τὰς
ἄλλας τὰς ἐπισημοτάτας τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα πόλεων
ἀπέστειλεν, ἀπολογούμενος ὅτι κατείληπται τοὺς Δελ-
φοὺς οὐ τοῖς ἱεροῖς χρήμασιν ἐπιβουλεύων, ἀλλὰ τῆς
τοῦ ἱεροῦ προστασίας ἀμφισβητῶν· εἶναι γὰρ Φωκέων
αὐτὴν ἰδίαν ἐν τοῖς παλαιοῖς χρόνοις ἀποδεδειγμένην.*
4 *τῶν δὲ χρημάτων τὸν λόγον ἔφη πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν
ἀποδώσειν καὶ τόν τε σταθμὸν καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν
ἀναθημάτων ἕτοιμος εἶναι παραδοῦναι τοῖς βουλο-
μένοις ἐξετάζειν. ἠξίου δέ, ἄν τις δι' ἔχθραν ἢ φθό-
νον πολεμῇ Φωκεῦσι, μάλιστα μὲν συμμαχεῖν, εἰ δὲ*
5 *μή γε, τὴν ἡσυχίαν ἄγειν. τῶν δὲ πρέσβεων τὸ προσ-
ταχθὲν πραξάντων Ἀθηναῖοι μὲν καὶ Λακεδαιμόνιοι
καί τινες ἄλλοι συμμαχίαν πρὸς αὐτὸν συνέθεντο καὶ
βοηθήσειν ἐπηγγείλαντο, Βοιωτοὶ δὲ καὶ Λοκροὶ καί*

3 *ὑπερπετόμενος* RF. **4** *ναόν* X *νεόν* P *νεών* cett. **8** *τοῦ . . (πραγμάτων)* P. **12** *τὰς ἄλλας ἐπισημοτάτας* PX. **19** *καὶ ἀριθμόν* RF. **20** *παραδιδόναι* RF. **21** *ἢ φόνον ἢ πολεμεῖ* P *ἢ φθόνον ἢ πολεμῶν* X. de re cf. XVI 33, 2. **25** *συνθέντος* P *συνθέντες* X. **26** *βοηθεῖν* PR. *ἐπηγγείλατο* PF (corr. 2. m.).

τινες ἕτεροι τἀναντία τούτοις ἐψηφίσαντο καὶ τὸν πόλεμον ὑπὲρ τοῦ θεοῦ πρὸς τοὺς Φωκεῖς ἐπανείλαντο. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Διοτίμου Ῥωμαῖοι κατ- 28
έστησαν ὑπάτους Γάιον Μάρκιον καὶ Γναῖον Μάλ-
λιον. ἐπὶ δὲ τούτων Φιλόμηλος μὲν προορώμενος τὸ
μέγεθος τοῦ πολέμου μισθοφόρων τε πλῆθος ἤθροιζε,
τῶν τε Φωκέων τοὺς εὐθέτους κατέλεγεν εἰς τὴν στρα-
τείαν. τοῦ δὲ πολέμου προσδεομένου χρημάτων τῶν 2
μὲν ἱερῶν ἀναθημάτων ἀπείχετο, τοὺς δὲ Δελφοὺς
εὐδαιμονίᾳ καὶ πλούτῳ διαφέροντας ἐπράξατο πλῆθος
χρημάτων ἱκανὸν εἰς τοὺς τῶν ξένων μισθούς. κατα-
σκευάσας οὖν ἀξιόλογον δύναμιν προήγαγεν εἰς ὕπαι-
θρον καὶ φανερὸς ἦν ἑτοίμως ἔχων διαγωνίζεσθαι
πρὸς τοὺς ἀλλοτρίως διακειμένους τοῖς Φωκεῦσι. τῶν 3
δὲ Λοκρῶν στρατευσάντων ἐπ' αὐτὸν ἐγένετο μάχη
περὶ τὰς Φαιδριάδας καλουμένας πέτρας, ἣν νικήσας
ὁ Φιλόμηλος πολλοὺς μὲν ἀνεῖλε τῶν πολεμίων, οὐκ
ὀλίγους δ' ἐζώγρησε, τινὰς δὲ κατὰ τῆς πέτρας συν-
104 *ηνάγκασεν ἑαυτοὺς κατακρημνίσαι. μετὰ δὲ τὴν μάχην*
ταύτην οἱ μὲν Φωκεῖς ἐπήρθησαν τοῖς φρονήμασι διὰ
τὴν εὐημερίαν, οἱ δὲ Λοκροὶ ταπεινωθέντες πρέσβεις
ἐξέπεμψαν εἰς τὰς Θήβας ἀξιοῦντες τοὺς Βοιωτοὺς
βοηθεῖν αὐτοῖς τε καὶ τῷ θεῷ. οἱ δὲ Βοιωτοὶ διά τε 4
τὴν πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν καὶ διὰ τὸ συμφέρειν
αὐτοῖς τὰς τῶν Ἀμφικτυόνων κρίσεις βεβαίας εἶναι

6 *Μάρκον* PX. *Γνάϊον* RV *Γνάτιον* PX; *Μάλιον* FMO; (cf. Liv. VII 16). **7** *τοῦτον* P. **9** *στρατιάν* Vog. II p. XXXIV. **11** *ἀπήχετο* P. **14** *δύναμιν ἀξιόλογον* F. *προσηγ.* X. **17** *στρατευσαμένων* RF. **21** *κατακρημνῆσαι* PX (at cf. XVI 61, 2). **22** *μὲν* om. R.

πρός τε τοὺς Θετταλοὺς ἐπρέσβευσαν καὶ τοὺς ἄλλους
Ἀμφικτύονας ἀξιοῦντες κοινῇ πολεμῆσαι τοῖς Φωκεῦσι.
ψηφισαμένων δὲ τῶν Ἀμφικτυόνων τὸν πρὸς Φωκεῖς
πόλεμον πολλὴ ταραχὴ καὶ διάστασις ἦν καθ' ὅλην
τὴν Ἑλλάδα. οἱ μὲν γὰρ ἔκριναν βοηθεῖν τῷ θεῷ
καὶ τοὺς Φωκεῖς ὡς ἱεροσύλους κολάζειν, οἱ δὲ πρὸς
29 τὴν τῶν Φωκέων βοήθειαν ἀπέκλινον. σχιζομένης δὲ
τῆς τῶν ἐθνῶν καὶ πόλεων αἱρέσεως τῷ μὲν ἱερῷ
βοηθεῖν ἔγνωσαν Βοιωτοὶ καὶ Λοκροὶ καὶ Θετταλοὶ
καὶ Περραιβοί, πρὸς δὲ τούτοις Δωριεῖς καὶ Δόλοπες,
ἔτι δὲ Ἀθαμᾶνες καὶ Ἀχαιοὶ Φθιῶται καὶ Μάγνητες,
ἔτι δὲ Αἰνιᾶνες καί τινες ἕτεροι, τοῖς δὲ Φωκεῦσι
συνεμάχουν Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι καί τινες
2 ἕτεροι τῶν Πελοποννησίων. προθυμότατα δὲ συν-
έπραττον οἱ Λακεδαιμόνιοι διὰ τοιαύτας αἰτίας. ἐν τῷ
Λευκτρικῷ πολέμῳ Θηβαῖοι καταπολεμήσαντες τοὺς
πολεμίους δίκην ἐπήνεγκαν εἰς Ἀμφικτύονας κατὰ τῶν
Σπαρτιατῶν, ὅτι Φοιβίδας ὁ Σπαρτιάτης κατελάβετο
τὴν Καδμείαν, καὶ διετιμήσαντο τὸ ἀδίκημα ταλάντων
πεντακοσίων. καταδικασθέντων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων
καὶ τὴν δίκην οὐκ ἐκτινόντων κατὰ τὸν ὡρισμένον ἐκ
τῶν νόμων καιρὸν οἱ Θηβαῖοι πάλιν δίκην ἐπήνεγκαν
3 διπλοῦ τοῦ ἀδικήματος. τῶν δ' Ἀμφικτυόνων χιλίοις
ταλάντοις καταδικασάντων οἱ Λακεδαιμόνιοι διὰ τὸ

7 τῶν om PX. ἀπέκλιναν F. **10** Δόλωπος P (..πες X). **11** Ἀθάμανες PX Ἀθαμάνες FM. καὶ Ἀχαιοὶ καὶ Φθιῶται PXRV καὶ Φθ. καὶ Ἀχ. FM; corr. Wess. Μαγνῆτες P. **12** Αἰνιάνες PRV. cf. de hoc catal. Bürgel pyl.-delph. Amph. p. 55 sqq.; Schaefer Dem. I² p. 498 a. 3. **15** οἱ Λακεδαιμόνιοι Wess.; libri οἱ Λακ. καί τινες ἕτεροι. **17** πολεμίους] Λακεδαιμονίους Q. **18** Φοιβίδης P Φοίβης X. **19** Καδμίαν PX. διετιμήσαντο] ἐτιμήσαντο Cobet p. 247; sed cf. IV 21, 4. **21** ἐκτιννύντων RF. **22** οἱ δὲ Θηβαῖοι PX.

μέγεθος τοῦ ὀφλήματος ὁμοίας τοῖς Φωκεῦσι τὰς ἀπο-
φάσεις ἐποιοῦντο, λέγοντες ἀδίκως ὑπὸ τῶν Ἀμφικτυό-
νων καταδεδικάσθαι. διόπερ κοινοῦ ὄντος τοῦ συμ- 4
φέροντος οἱ Λακεδαιμόνιοι κατ' ἰδίαν μὲν ὤκνουν
ὑπὲρ τῆς καταδίκης ἄρασθαι πόλεμον, διὰ δὲ τοῦ
προσώπου τῶν Φωκέων εὐσχημονέστερον ἔκρινον ἀκυ-
ρῶσαι τὰς κρίσεις τῶν Ἀμφικτυόνων. διὰ δὴ ταύτας
τὰς αἰτίας ἑτοιμότατα συνεμάχουν τοῖς Φωκεῦσι καὶ
τὴν προστασίαν τοῦ ἱεροῦ συγκατεσκεύαζον αὐτοῖς.

Φανεροῦ δ' ὄντος ὅτι Βοιωτοὶ μεγάλῃ δυνάμει 30
στρατεύσουσιν ἐπὶ τοὺς Φωκεῖς ὁ Φιλόμηλος ἔκρινε
μισθοφόρων ἀθροίζειν πλῆθος. προσδεομένου δὲ τοῦ
πολέμου χρημάτων πλειόνων ἠναγκάζετο τοῖς ἱεροῖς
ἀναθήμασιν ἐπιβάλλειν τὰς χεῖρας καὶ συλᾶν τὸ μαν-
τεῖον. ὑποστησαμένου δ' αὐτοῦ τοῖς ξένοις μισθοὺς
ἡμιολίους ταχὺ πλῆθος ἠθροίσθη μισθοφόρων, πολλῶν
ὑπακουόντων πρὸς τὴν στρατείαν διὰ τὸ μέγεθος τῶν
105 μισθῶν. τῶν μὲν οὖν ἐπιεικῶν ἀνδρῶν οὐδεὶς ἀπ- 2
εγράψατο πρὸς τὴν στρατείαν διὰ τὴν πρὸς τοὺς θεοὺς
εὐσέβειαν, οἱ δὲ πονηρότατοι καὶ θεῶν διὰ τὴν πλεο-
νεξίαν καταφρονοῦντες προθύμως συνέτρεχον πρὸς τὸν
Φιλόμηλον καὶ ταχὺ δύναμις ἰσχυρὰ συνέστη τῶν
πρὸς τὴν ἱεροσυλίαν ὁρμωμένων. ὁ μὲν οὖν Φιλόμη- 3
λος διὰ τὸ μέγεθος τῆς εὐπορίας ταχὺ δύναμιν ἀξιό-
χρεων κατεσκευάσατο. εὐθὺς οὖν ἐστράτευσεν εἰς τὴν
τῶν Λοκρῶν χώραν ἔχων στρατιώτας ἱππεῖς τε καὶ
πεζοὺς πλείους τῶν μυρίων. ἀντιταχθέντων δὲ τῶν

4 κατιδία F. **5** τὸν πόλεμον F. **10** ὅτι καὶ Βοιωτοὶ RF. **11** στρατεύουσιν R. **13** ἠναγκάζοντο P. **14** ἐπιβαλεῖν RF. de re cf. XVI 56, 5. **17** εἰς F. στρατιάν P. **18** ἀνδρῶν οὐδεὶς inv. RF. **22—24** δύναμις — ταχὺ om. R. **23** ὡρμωμ. P.

*Λοκρῶν καὶ τῶν Βοιωτῶν βοηθησάντων τοῖς Λοκροῖς
ἱππομαχία συνέστη, καθ' ἣν προετέρησαν οἱ Φωκεῖς.*
4 *μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν Θετταλοὶ μετὰ τῶν πλησιοχώρων
συμμάχων ἀθροισθέντες εἰς ἑξακισχιλίους ἧκον εἰς τὴν
Λοκρίδα καὶ συνάψαντες μάχην τοῖς Φωκεῦσι περὶ
λόφον Ἀργόλαν ὀνομαζόμενον ἡττήθησαν. ἐπιφανέν-
των δὲ Βοιωτῶν μυρίοις καὶ τρισχιλίοις στρατιώταις
καὶ τῶν ἐκ Πελοποννήσου Ἀχαιῶν χιλίοις καὶ πεντα-
κοσίοις βοηθησάντων τοῖς Φωκεῦσιν ἀντεστρατοπέδευ-
σαν αἱ δυνάμεις, ἀμφοτέρων ἀθροισθέντων εἰς ἕνα*
31 *τόπον. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν Βοιωτοὶ κατὰ τὰς προ-
νομὰς ζωγρήσαντες οὐκ ὀλίγους τῶν μισθοφόρων,
προαγαγόντες πρὸ τῆς πόλεως ἐκήρυξαν ὅτι τούσδε
τοὺς ἄνδρας οἱ Ἀμφικτύονες στρατευσαμένους μετὰ
τῶν ἱεροσύλων θανάτῳ κολάζουσιν· εὐθὺς δὲ καὶ τῶν
ἔργων τοῖς λόγοις ἀκολουθούντων ἅπαντας κατηκόντι-*
2 *σαν. ἐπὶ δὲ τούτοις οἱ παρὰ τοῖς Φωκεῦσι μισθοφό-
ροι παροξυνθέντες ἠξίουν τὸν Φιλόμηλον τῆς ὁμοίας
τιμωρίας ἀξιῶσαι τοὺς πολεμίους, μεγάλην δὲ φιλονει-
κίαν εἰσενεγκάμενοι καὶ πολλοὺς τῶν κατὰ τὴν χώραν
πλανωμένων παρὰ τοῖς πολεμίοις ζωγρήσαντες ἀνήγα-
γον, οὓς ἅπαντας ὁ Φιλόμηλος κατηκόντισε. διὰ δὲ
ταύτης τῆς κολάσεως τοὺς ἐναντίους ἐποίησαν μεθέσθαι*
3 *τῆς ὑπερηφάνου καὶ δεινῆς τιμωρίας. μετὰ δὲ ταῦτα
τῶν δυνάμεων εἰς ἄλλην χώραν ἐμβαλουσῶν καὶ τὴν
ὁδοιπορίαν ποιουμένων διὰ τόπων καταδένδρων καὶ
τραχέων ἄφνω συνέμιξαν ἀλλήλοις οἱ προηγούμενοι
τῆς στρατιᾶς. γενομένης δὲ συμπλοκῆς, εἶτα μάχης*

2 *προέστησαν* PX. **6** *Ἀργόλανον* PXV *Ἀργόλαιον* Q; ign. **15** *εὐθύ* P. **16** *ἅπαν* P. **21** *οἱ παρὰ τοῖς πολ.* PX. **23** *ἐποίησεν* X. *μεταθέσθαι* codd.; corr. Cobet p. 247. **28** *στρατείας* P.

ἰσχυρᾶς οἱ Βοιωτοὶ τῷ πλήθει πολὺ προέχοντες ἐνίκη-
σαν τοὺς Φωκεῖς. τῆς δὲ φυγῆς γινομένης διὰ τόπου 4
κρημνώδους καὶ δυσεξίτου πολλοὶ τῶν τε Φωκέων καὶ
μισθοφόρων κατεκόπησαν· ὁ δὲ Φιλόμηλος ἐκθύμως
ἀγωνισάμενος καὶ πολλοῖς τραύμασι περιπεσὼν εἴς τινα
κρημνώδη τόπον συνεκλείσθη· οὐκ ἔχων δὲ διέξοδον
καὶ φοβούμενος τὴν ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας αἰκίαν ἑαυτὸν
κατεκρήμνισε καὶ τοῦτον τὸν τρόπον δοὺς τῷ δαι-
μονίῳ δίκας κατέστρεψε τὸν βίον. ὁ δὲ συνάρχων 5
αὐτῷ στρατηγὸς Ὀνόμαρχος διαδεξάμενος τὴν ἡγεμο-
νίαν καὶ μετὰ τῆς ἀνασωζομένης δυνάμεως ἀναχωρή-
106 σας ἀνελάμβανε τοὺς ἐκ τῆς φυγῆς ἐπανιόντας. 6

Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Φίλιππος ὁ τῶν Μα-
κεδόνων βασιλεὺς Μεθώνην μὲν ἐκπολιορκήσας καὶ
διαρπάσας κατέσκαψε, Παγασὰς δὲ χειρωσάμενος ἠνάγ-
κασεν ὑποταγῆναι. κατὰ δὲ τὸν Πόντον Λεύκων ὁ
τοῦ Βοσπόρου βασιλεὺς ἐτελεύτησεν ἄρξας ἔτη τεσσα-
ράκοντα, τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξάμενος Σπάρτακος ὁ
υἱὸς ἐβασίλευσεν ἔτη πέντε. Ῥωμαίοις δὲ πρὸς Φα- 7
λίσκους συνέστη πόλεμος καὶ μέγα μὲν οὐδὲν οὐδ' ἄξιον μνήμης ἐπετελέσθη, καταδρομαὶ δὲ καὶ πορθήσεις τῆς χώρας τῶν Φαλίσκων ἐγίνοντο. κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Δίωνος τοῦ στρατηγοῦ σφαγέντος ὑπὸ Ζακυνθίων τινῶν μισθοφόρων τὴν ἡγεμονίαν διεδέξατο Κάλλιππος ὁ τούτους πρὸς τὸν φόνον παρασκευάσας καὶ ἦρξε μῆνας τρεισκαίδεκα.

2 *γενομ.* RF. **3** *τε* om. RF. **6** *δὲ* om. F. **8** *κατεκρήμνησεν* P. **15** *Παγασὰς* Gem.; libri *Πάγας* (*Παγὰς* F); cf. Grote Gr. Gesch. XI p. 365 a. 3; Schaefer Dem. I² p. 509 a. 2 **17** *τεσσεράκ.* P. **18** *Σπαρτάκης* X; *Σπάρτακος* Diod. semper; vera nominis forma *Σπάρτοκος* (cf. Latyschew inscr. ant. orae sept. Ponti Eux. p. XVIII). **20** *οὐδὲν* om. X. **24** *τινῶν* recte Dind.; libri *τῶν*. **25** *Κάλλιπ-πος* R *Κάλιππος* F. **26** *τρισκαίδεκα* XF.

32 *Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Εὐδήμου Ῥωμαῖοι κατ-*
έστησαν ὑπάτους Μάρκον Πόπλιον καὶ Μάρκον
Φάβιον. ἐπὶ δὲ τούτων Βοιωτοὶ νενικηκότες τοὺς
Φωκεῖς καὶ νομίσαντες τὸν αἰτιώτατον τῆς ἱεροσυλίας
Φιλόμηλον ὑπὸ θεῶν καὶ ἀνθρώπων κεκολασμένον
ἀποτρέψειν τοὺς ἄλλους ἀπὸ τῆς ὁμοίας κακίας ἀν-
2 *έζευξαν εἰς τὴν οἰκείαν. οἱ δὲ Φωκεῖς ἀπολυθέντες*
τοῦ πολέμου κατὰ τὸ παρὸν ἐπανῆλθον εἰς Δελφοὺς
καὶ συνελθόντες μετὰ τῶν συμμάχων εἰς κοινὴν ἐκκλη-
σίαν ἐβουλεύοντο περὶ τοῦ πολέμου. οἱ μὲν οὖν
ἐπιεικέστατοι πρὸς τὴν εἰρήνην ἔρρεπον, οἱ δ' ἀσεβεῖς
καὶ τόλμῃ καὶ πλεονεξίᾳ διαφέροντες ἐφρόνουν τὰ ἐναν-
τία καὶ περιεβλέποντο ζητοῦντες τὸν συνηγορήσοντα
3 *ταῖς σφετέραις παρανομίαις. Ὀνόμαρχος δὲ πεφρον-*
τισμένον λόγον διελθὼν ὑπὲρ τοῦ τηρεῖν τὴν ἐξ ἀρχῆς
προαίρεσιν προετρέψατο τὰ πλήθη πρὸς τὸν πόλεμον,
οὐχ οὕτω τοῦ κοινῇ συμφέροντος προνοηθείς, ὡς τὸ
ἴδιον λυσιτελὲς προκρίνας· πολλαῖς γὰρ καὶ μεγάλαις
δίκαις ὑπὸ τῶν Ἀμφικτυόνων ἦν καταδεδικασμένος
ὁμοίως τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ ὀφλήματα οὐκ ἐκτετικώς.
διόπερ ὁρῶν αἱρετώτερον αὐτῷ τὸν πόλεμον ὄντα τῆς
εἰρήνης εὐλόγως τοὺς Φωκεῖς καὶ συμμάχους παρώξυνε
4 *τηρεῖν τὴν ὑπόστασιν τοῦ Φιλομήλου. αἱρεθεὶς δὲ*
στρατηγὸς αὐτοκράτωρ μισθοφόρων τε πλῆθος ἤθροιζε
καὶ τὰς τῶν τετελευτηκότων τάξεις ἀναπληρώσας καὶ

1 *Εὐδήμου*] codd. omnes. *Θουδήμου* veram scripturam esse ex inscr. constat (CIA II 72); (cf. Boeckh-Fr. St. d. Ath. I[3] p. 611 a.). **2** *Μάρκον Φάβιον καὶ Μάρκον Πόπλιον* RF. *Πόπλιον* codd. omnes; Popilio Cosp.; *Ποπίλιον* vel *Ποπίλλιον* scr. voluerunt Rhod. Wess. alii (cf. Liv. VII 17). **11** *ἔρεπον* PR. **12** *τἀναντία* Dind. **13** *περιέβλεπον* Scal. et Voss. **18** *διακρίνας* P (corr. in marg. 1. m.). **19** *ἦν ὑπὸ τ. Ἀ. καταδεδικασμ.* F. **21** *αὐτῷ* Bekk.

τῷ πλήθει τῶν ξενολογηθέντων αὐξήσας τὴν δύναμιν
μεγάλας παρασκευὰς ἐποιεῖτο συμμάχων καὶ τῶν ἄλλων
τῶν εἰς πόλεμον χρησίμων. ἐπῆρε δ' αὐτὸν πρὸς τὴν 33
ὑπόστασιν ταύτην ὄνειρος ἔμφασιν διδοὺς μεγάλης αὐξή-
σεώς τε καὶ δόξης· κατὰ γὰρ τὸν ὕπνον ἔδοξε τὸν
κολοττὸν τὸν χαλκοῦν, ὃν ἀνέθηκαν ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ
Ἀπόλλωνος οἱ Ἀμφικτύονες, ἀναπλάττειν εἰς ὕψος ταῖς
107 ἰδίαις χερσὶ καὶ ποιῆσαι πολὺ μείζονα. ὑπέλαβεν οὖν
αὐτῷ σημαίνεσθαι παρὰ τῶν θεῶν αὔξησιν δόξης
ἔσεσθαι διὰ τῆς αὐτοῦ στρατηγίας· τὸ δ' ἀληθὲς οὐχ
οὕτως εἶχε, τοὐναντίον δὲ* παρεσημαίνετο· διὰ τὸ τοὺς
Ἀμφικτύονας ἐκ τοῦ ζημιώματος τῶν Φωκέων εἰς τὸ
ἱερὸν παρανομησάντων καὶ διὰ τοῦτο ζημιωθέντων
ἐσημαίνετο ἡ ζημία τῶν Φωκέων αὔξησιν ἀπολήψεσθαι
ταῖς τοῦ Ὀνομάρχου χερσίν· ὅπερ καὶ συνέβη γενέ-
σθαι. ὁ δ' οὖν Ὀνόμαρχος <στρατηγὸς> αὐτοκράτωρ 2
ᾑρημένος ἐκ μὲν τοῦ χαλκοῦ καὶ σιδήρου κατεσκεύασεν
ὅπλων πλῆθος, ἐκ δὲ τοῦ ἀργυρίου καὶ χρυσίου νό-
μισμα κόψας ταῖς τε συμμαχούσαις πόλεσι διεδίδου
καὶ μάλιστα τοὺς προεστηκότας ἐδωροδόκει. διέφθειρε
δὲ καὶ τῶν πολεμίων πολλούς, οὓς μὲν συμμαχεῖν

4 δοὺς RF. **10** αὐτοῦ libri; corr. Dind. **12** κέων F, corr. 2. m. in marg. **14** λήψεσθαι PX. **11** sqq. totius loci sententia aperta, sed verba confusa; Dind. (III praef. p. XIII) totum illud παρεσημαίνετο — ζημιωθέντων deleri iussit; Rhod. τὸ post διὰ in γὰρ vertit; ego assentior Wess. et Madv., qui rati aliquid desiderari lacunam eisdem fere verbis suppleverunt, Wess. post τῶν Φωκέων (v. 12) addens <τὸν κολοττὸν ἀνατεθεικέναι καὶ πάλιν τῶν Φωκέων>, Madv. (p. 503) post ζημιωθέντων <τὸν κολοττὸν ἀνατεθεικέναι>; idem seclusit παρεσημαίνετο. rectius fort. scripseris τοὐναντίον δὲ διὰ τὸ . . . . ζημιωθέντων <τὸν κολοττὸν ἀνατεθεικέναι> παρεσημαίνετο. **16** ὁ δ' οὖν Hertl. III p. 27; libri ὁ οὖν (cf. XVI 37, 5). post Ὀνόμαρχος addidi <στρατηγος> (cf. XVI 32, 4; 52, 2 et saepius).

3 πείθων, οὓς δὲ τὴν ἡσυχίαν ἔχειν ἀξιῶν. πάντα δὲ
ῥᾳδίως ἐπετέλει διὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων φιλαργυρίαν·
καὶ γὰρ τοὺς Θετταλοὺς μέγιστον ἔχοντας τῶν συμμά-
χων ἀξίωμα δωροδοκήσας ἔπεισε τὴν ἡσυχίαν ἔχειν.
καὶ τῶν μὲν Φωκέων τοὺς ἐναντιουμένους συλλαμ-
βάνων ἀνῄρει καὶ τὰς οὐσίας ἐδήμευεν, εἰς δὲ τὴν
πολεμίαν ἐμβαλὼν Θρόνιον μὲν ἐκπολιορκήσας ἐξην-
δραποδίσατο, Ἀμφισσεῖς δὲ καταπληξάμενος ἠνάγκασεν
4 ὑποτάττεσθαι. τὰς δ' ἐν Δωριεῦσι πόλεις πορθήσας
τὴν χώραν αὐτῶν ἐδῄωσεν. εἰς δὲ τὴν Βοιωτίαν ἐμ-
βαλὼν Ὀρχομενὸν μὲν εἷλεν, ἐπιχειρήσας δὲ πολιορκεῖν
Χαιρώνειαν καὶ ἡττηθεὶς ὑπὸ Θηβαίων ἐπανῆλθεν εἰς
τὴν οἰκείαν.
34 Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ἀρτάβαζος, ἀπο-
στάτης ὢν τοῦ βασιλέως, διεπολέμει πρὸς τοὺς ἀπο-
σταλέντας ὑπὸ τοῦ βασιλέως σατράπας εἰς τὸν πόλεμον.
καὶ τὸ μὲν πρῶτον συμμαχοῦντος αὐτῷ Χάρητος τοῦ
Ἀθηναίων στρατηγοῦ ἐρρωμένως ἀντετάττετο τοῖς σα-
τράπαις, ἐκείνου δ' ἀπελθόντος μονωθεὶς ἔπεισε τοὺς
Θηβαίους συμμαχίαν αὐτῷ πέμψαι. οἱ δὲ Παμμένη
στρατηγὸν ἑλόμενοι καὶ δόντες αὐτῷ στρατιώτας πεν-
2 τακισχιλίους ἐξέπεμψαν εἰς τὴν Ἀσίαν. ὁ δὲ Παμ-
μένης βοηθήσας Ἀρταβάζῳ καὶ τοὺς σατράπας μεγάλαις
μάχαις δυσὶ νικήσας περιεποιήσατο μεγάλην δόξαν
ἑαυτῷ τε καὶ τοῖς Βοιωτοῖς. ἐφάνη γὰρ θαυμαστὸν
εἰ Βοιωτοὶ τῶν μὲν Θετταλῶν ἐγκαταλελοιπότων, τοῦ
δὲ Φωκικοῦ πολέμου μεγάλους ἐπιφέροντος κινδύνους

2 ῥαιδιως P. τῆς . . φιλαργυρίας PX. 7 Θηρόνιον PX. ἐξηνδραποδήσατο P. 9 ὑποτάσσεσθαι F. 11 Ὀρχόμενον P. 12 Χερ. R. 18 ἐρωμένως PX. 19 δ' PX. 20 Παμμένην X.

διαποντίους δυνάμεις εἰς Ἀσίαν ἐξέπεμπον καὶ προ-
ετέρουν κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τοῖς κινδύνοις.

Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις συνέστη πόλεμος 3
Ἀργείοις πρὸς Λακεδαιμονίους, καὶ γενομένης μάχης
περὶ πόλιν Ὀρνεὰς ἐνίκων οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ τὰς
Ὀρνεὰς ἐκπολιορκήσαντες ἐπανῆλθον εἰς τὴν Σπάρτην.
Χάρης δὲ ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς εἰσπλεύσας εἰς
Ἑλλήσποντον καὶ Σηστὸν πόλιν ἑλὼν τοὺς μὲν ἡβῶν-
108 *τας ἀπέσφαξεν, τοὺς δ' ἄλλους ἐξηνδραποδίσατο. Κερ-* 4
σοβλέπτου δὲ τοῦ Κότυος διά τε τὴν πρὸς Φίλιππον
ἀλλοτριότητα καὶ τὴν πρὸς Ἀθηναίους φιλίαν ἐγχειρί-
σαντος τοῖς Ἀθηναίοις τὰς ἐν Χερρονήσῳ πόλεις πλὴν
Καρδίας ἀπέστειλεν ὁ δῆμος κληρούχους εἰς τὰς πό-
λεις. Φίλιππος δ' ὁρῶν τοὺς Μεθωναίους ὁρμητήριον
παρεχομένους τὴν πόλιν τοῖς πολεμίοις ἑαυτοῦ πο-
λιορκίαν συνεστήσατο. καὶ μέχρι μέν τινος οἱ Με- 5
θωναῖοι διεκαρτέρουν, ἔπειτα κατισχυόμενοι συνηναγ-
κάσθησαν παραδοῦναι τὴν πόλιν τῷ βασιλεῖ ὥστε
ἀπελθεῖν τοὺς πολίτας ἐκ τῆς Μεθώνης ἔχοντας ἓν
ἱμάτιον ἕκαστον. ὁ δὲ Φίλιππος τὴν μὲν πόλιν κατ-
έσκαψε, τὴν δὲ χώραν διένειμε τοῖς Μακεδόσιν. ἐν
δὲ τῇ πολιορκίᾳ ταύτῃ συνέβη τὸν Φίλιππον εἰς
τὸν ὀφθαλμὸν πληγέντα τοξεύματι διαφθαρῆναι τὴν
ὅρασιν.

Μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ Φίλιππος ὑπὸ Θετταλῶν μετα- 35
κληθεὶς ἧκεν εἰς Θετταλίαν μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ

1 *εἰς Ἀσίαν* codd. *καὶ προετέρουν — κινδύνους* om. X. **5** *Ὀρνεας* (s. a.) P *Ὀρνέας* X *Ὀρνεάς* RVFM. **6** *Ὀρνέας* PXFM. **8** *Ἑλίσποντον* P. *ἡκῶντας* P. **9** *Κερσοβλ.* Diodorus semper; genuinam formam *Κερσεβλ.* esse inscr. evincunt (cf. Hoeck Herm. XXVI p. 100 a. 3). **11** *ἐγχειρίσατος* P. **16** *Μεθοναίοι* P.

*τὸ μὲν πρῶτον πρὸς Λυκόφρονα τὸν Φερῶν τύραννον
διεπολέμει βοηθῶν τοῖς Θετταλοῖς· μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ
Λυκόφρονος μεταπεμψαμένου παρὰ τῶν Φωκέων συμ-
μαχίαν ἀπεστάλη Φάυλλος ὁ ἀδελφὸς Ὀνομάρχου μετὰ
στρατιωτῶν ἑπτακισχιλίων. ὁ δὲ Φίλιππος τοὺς Φωκεῖς
2 νικήσας ἐξέβαλεν ἐκ τῆς Θετταλίας. Ὀνόμαρχος δ'
ἀναλαβὼν πᾶσαν τὴν δύναμιν καὶ νομίζων ὅλης τῆς
Θετταλίας κυριεύσειν ἧκεν ἐν τάχει βοηθήσων τοῖς
περὶ τὸν Λυκόφρονα. τοῦ δὲ Φιλίππου μετὰ τῶν
Θετταλῶν ἀντιπαραταξαμένου τοῖς Φωκεῦσιν Ὀνόμαρ-
χος ὑπερέχων τοῖς πλήθεσι δυσὶ μάχαις ἐνίκησε καὶ
πολλοὺς τῶν Μακεδόνων ἀνεῖλεν. Φίλιππος δ' εἰς τοὺς
ἐσχάτους κινδύνους περικλεισθεὶς καὶ τῶν στρατιωτῶν
διὰ τὴν ἀθυμίαν καταλιπόντων αὐτὸν παραθαρσύνας
3 τὸ πλῆθος μόγις ἐποίησεν αὐτοὺς εὐπειθεῖς. μετὰ δὲ
ταῦτα ὁ Φίλιππος μὲν ἀνεχώρησεν εἰς Μακεδονίαν,
Ὀνόμαρχος δὲ στρατεύσας εἰς Βοιωτίαν ἐνίκησε μάχῃ
τοὺς Βοιωτοὺς καὶ πόλιν εἷλε Κορώνειαν. κατὰ δὲ
τὴν Θετταλίαν Φίλιππος μὲν ἐκ τῆς Μακεδονίας μετὰ
τῆς δυνάμεως ἄρτι κατηντηκὼς ἐστράτευσεν ἐπὶ Λυκό-
4 φρονα τὸν Φερῶν τύραννον. οὗτος δ' οὐκ ὢν ἀξιό-
μαχος μετεπέμψατο συμμαχίαν παρὰ Φωκέων, ἐπαγγελ-
λόμενος συγκατασκευάσειν αὐτοῖς τὰ κατὰ τὴν Θεττα-
λίαν. διόπερ Ὀνομάρχου* πεζῇ βοηθήσαντος μετὰ
πεζῶν δισμυρίων καὶ πεντακοσίων ἱππέων ὁ μὲν Φί-
λιππος πείσας τοὺς Θετταλοὺς κοινῇ τὸν πόλεμον* 109
ἄρασθαι συνήγαγε τοὺς πάντας πεζοὺς μὲν ὑπὲρ τοὺς

1 *Φέρων* P. **4** *ἀπεστάλει* P. *Φάυλος* PXV. **10** *παρα-
ταξαμένου* X. **14** *καταλειπόντων* P. *παραθαρρύνας* Dind.
16 *μὲν* om. P. *εἰς Μακεδ.* libri omnes. **19** *τῆς* om. F.
21 *Φέρων* P *Φερρῶν* F. **23** *τὴν* om. PX. **24** *Ὀνομάρχους* P.
πεζὴ P *πεζῇ* cett.; del. Reisk.; fort. scribendum *ὀξέως* (cf. XVI 20, 2).

δισμυρίους, ἱππεῖς δὲ τρισχιλίους. γενομένης δὲ πα- 5
ρατάξεως ἰσχυρᾶς καὶ τῶν Θετταλῶν ἱππέων τῷ πλήθει καὶ ταῖς ἀρεταῖς διαφερόντων ἐνίκησεν ὁ Φίλιππος. τῶν δὲ περὶ τὸν Ὀνόμαρχον καταφυγόντων εἰς τὴν θάλατταν καὶ τυχικῶς παραπλέοντος τοῦ Ἀθηναίου Χάρητος μετὰ πολλῶν τριήρων πολὺς ἐγένετο φόνος τῶν Φωκέων· οἱ γὰρ φεύγοντες ῥίψαντες τὰς πανοπλίας διενήχοντο πρὸς τὰς τριήρεις, ἐν οἷς ἦν καὶ αὐτὸς Ὀνόμαρχος. τέλος δὲ τῶν Φωκέων καὶ μισθο- 6
φόρων ἀνῃρέθησαν μὲν ὑπὲρ τοὺς ἑξακισχιλίους, ἐν οἷς ἦν καὶ αὐτὸς ὁ στρατηγός, ἥλωσαν δὲ οὐκ ἐλάττους τῶν τρισχιλίων. ὁ δὲ Φίλιππος τὸν μὲν Ὀνόμαρχον ἐκρέμασε, τοὺς δ' ἄλλους ὡς ἱεροσύλους κατεπόντισεν.

Μετὰ δὲ τὴν Ὀνομάρχου τελευτὴν διεδέξατο τὴν 36
Φωκέων ἡγεμονίαν ὁ ἀδελφὸς Φάυλλος. οὗτος δὲ τὴν γεγενημένην συμφορὰν διορθούμενος μισθοφόρων τε πλῆθος ἤθροιζε, διπλασιάσας τοὺς εἰωθότας μισθούς, καὶ παρὰ τῶν συμμάχων βοήθειαν μετεπέμψατο· κατεσκευάζετο δὲ καὶ ὅπλων πλῆθος καὶ νόμισμα κατέκοψε χρυσοῦν τε καὶ ἀργυροῦν.

Ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς Μαύσωλος ὁ Καρίας δυνάστης ἐτελεύτησεν ἄρξας ἔτη εἴκοσι τέσσαρα, τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξαμένη Ἀρτεμισία ἡ ἀδελφὴ καὶ γυνὴ ἐδυνάστευσεν ἔτη δύο. Κλέαρχος δ' ὁ Ἡρακλείας τύ- 3
ραννος Διονυσίων ὄντων ἐπὶ θέαν βαδίζων ἀνῃρέθη,

5 τυχηκῶς PX. **7** φυγόντες PX. **10** ἐν οἷς ἦν καὶ αὐτὸς ὁ στρατηγὸς Madv. p. 503 transposuit post τρισχιλίων (cf. XVI 61, 2; aliter Paus. X 2, 5). **13** κατεπόντησε P. **16** Φάϋλος X semper. **19** μετεπέμπετο RF. κατεσκεύαζε F. **20** ἔκοψεν RF. **22** Μαυσωλὸς P.

ἄρξας ἔτη δεκαδύο· τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξάμενος ὁ υἱὸς
4 Τιμόθεος ἦρξεν ἔτη πεντεκαίδεκα. Τυρρηνοὶ δὲ δια-
πολεμοῦντες Ῥωμαίοις ἐπόρθησαν πολλὴν τῆς πολεμίας
χώρας καὶ μέχρι τοῦ Τιβέρεως καταδραμόντες ἐπανῆλ-
5 θον εἰς τὴν οἰκείαν. ἐν δὲ ταῖς Συρακούσσαις στάσεως
γενομένης τοῖς Δίωνος φίλοις πρὸς Κάλλιππον οἱ μὲν
τοῦ Δίωνος φίλοι ἡττηθέντες ἔφυγον εἰς τοὺς Λεον-
τίνους· μετὰ δέ τινα χρόνον Ἱππαρίνου τοῦ Διονυσίου
καταπλεύσαντος εἰς τὰς Συρακούσσας μετὰ δυνάμεως
ὁ μὲν Κάλλιππος ἡττηθεὶς ἐξέπεσεν τῆς πόλεως, Ἱππα- 110
ρῖνος δὲ ἀνακτησάμενος τὴν πατρῴαν δυναστείαν ἦρξεν
ἔτη δύο.

37 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀριστοδήμου Ῥωμαῖοι
κατέστησαν ὑπάτους Γάιον Σολπίκιον καὶ Μάρκον
Οὐαλέριον, ὀλυμπιὰς δ' ἤχθη ἑβδόμη πρὸς ταῖς ἑκατόν,
καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Μικρίνας Ταραντῖνος. ἐπὶ δὲ
τούτων Φάυλλος μὲν ὁ Φωκέων στρατηγὸς μετὰ τὴν
τοῦ ἀδελφοῦ τελευτήν τε καὶ ἧτταν προσανέλαβε τὰ
τῶν Φωκέων πράγματα τεταπεινωμένα διά τε τὴν
2 ἧτταν καὶ τὴν φθορὰν τῶν στρατιωτῶν. ἔχων γὰρ
χρημάτων πλῆθος ἀνέκλειπτον πολλοὺς μὲν μισθοφό-
ρους ἤθροισεν, οὐκ ὀλίγους δὲ συμμάχους ἔπεισε συν-
επιλαβέσθαι τοῦ πολέμου. τῇ γὰρ ἀφθονίᾳ τῶν χρη-
μάτων ἀνέδην χρώμενος οὐ μόνον ἰδιώτας πολλοὺς
ἔσχε προθύμους συναγωνιστάς, ἀλλὰ καὶ πόλεις τὰς

1 δεκαδύο PX δώδεκα RV δυοκαίδεκα FM. ὁ om. PX. 2 Τύραννοι PX. 6 Κάλιππος RV semper. 7 ἔφευγον PX. Λεωντ. P. 8 Διονυσίου mut. in Δίωνος Palm., Cospum secutus (cf. Plut. D. 31). 10 Ἱππαρῖνος P. 14 Σουλπ. RF; cf. Liv. VII 17. 15 Οὐάλεριον P. 16 Μικρ.] cf. Eus.; Σμικρίνας RF. 18 τε om. F καὶ om. P. 20 καὶ φθορὰν PX. 21 ἀνέκλιπτον PX. 24 ἀναίδην PXR. τοὺς ἰδιώτας RF.

*ἐπιφανεστάτας ἐπεσπάσατο πρὸς τὴν κοινοπραγίαν.
Λακεδαιμόνιοι μὲν γὰρ ἀπέστειλαν αὐτῷ στρατιώτας* 3
*χιλίους, Ἀχαιοὶ δὲ δισχιλίους, Ἀθηναῖοι δὲ πεζοὺς μὲν
πεντακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ τετρακοσίους, ὧν ἦν στρα-
τηγὸς Ναυσικλῆς. οἱ δὲ τῶν Φεραίων τύραννοι Λυκό-
φρων καὶ Πειθόλαος μετὰ τὴν Ὀνομάρχου τελευτὴν
ἔρημοι συμμάχων ὄντες τὰς μὲν Φερὰς παρέδοσαν τῷ
Φιλίππῳ, αὐτοὶ δ' ὑπόσπονδοι γενόμενοι συνήγαγον
τοὺς μισθοφόρους ὄντας δισχιλίους καὶ μετὰ τούτων
φυγόντες πρὸς Φάυλλον συνεμάχουν τοῖς Φωκεῦσιν.
ἐβοήθησαν δὲ καὶ τῶν ἐλαττόνων πόλεων οὐκ ὀλίγαι* 4
*τοῖς Φωκεῦσι διὰ τὸ πλῆθος τῶν διαδιδομένων χρη-
μάτων· ὁ γὰρ χρυσὸς τὰς πλεονεξίας τῶν ἀνθρώπων
ἐκκαλούμενος ἠνάγκασεν αὐτομολεῖν πρὸς τὴν ἐκ τοῦ
κέρδους λυσιτέλειαν. ὁ δ' οὖν Φάυλλος μετὰ τῆς δυ-* 5
*νάμεως ἐστράτευσεν εἰς τὴν Βοιωτίαν καὶ περὶ πόλιν
Ορχομενὸν ἡττηθεὶς μάχῃ πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν
ἀπέβαλεν. μετὰ δὲ ταῦτα ἄλλης γενομένης μάχης παρὰ
τὸν Κηφισὸν ποταμὸν ἐνίκησαν πάλιν Βοιωτοὶ καὶ
ἀνεῖλον τῶν πολεμίων ὑπὲρ τοὺς πεντακοσίους, ἐζώγρη-
σαν δὲ οὐκ ἐλάττους τῶν τετρακοσίων. ὀλίγαις δ' ὕστερον* 6
*ἡμέραις γενομένης μάχης περὶ Κορώνειαν ἐνίκησαν οἱ
Βοιωτοὶ καὶ πεντήκοντα μὲν ἀνεῖλον τῶν Φωκέων, ἑκατὸν
δὲ καὶ τριάκοντα ἐζώγρησαν. ἡμεῖς δὲ τὰ περὶ Βοιωτοὺς
καὶ Φωκεῖς διεληλυθότες ἐπάνιμεν ἐπὶ τὸν Φίλιππον.*

4 *τετρακ.*] sexcentos Cosp. **6** *Πιθόλαος* X; cf. XVI 39, 3; apud Plut. Pel. 35 audit *Πυθόλαος*. **7** *Φερρὰς* FM. *παρέδωσαν* PX. **14** *ἐγκαλ.* P. **17** *Ἀρχομενον* P. **19** *Κήφισον* P. **20** *ἀνεῖλαν* P. *τετρακοσίους* RF; om. cum signo lac. Bas. *ἐζώγρησαν δ' εἰς πεντακοσίους* RF; sexcenti ferme capti Cosp.; aliunde de numero militum non constat. **23** *πεντήκ.*] centum et quinquaginta Cosp.

38 *Οὗτος γὰρ νικήσας τὸν Ὀνόμαρχον ἐπιφανεῖ πα-
ρατάξει τήν τ' ἐν Φεραῖς τυραννίδα καθεῖλε καὶ τῇ
πόλει τὴν ἐλευθερίαν ἀποδοὺς καὶ τἄλλα τὰ κατὰ
τὴν Θετταλίαν καταστήσας προῆγεν ἐπὶ τὰς Πύλας
2 πολεμήσων τοῖς Φωκεῦσι. κωλυσάντων δὲ τῶν Ἀθη-
ναίων διελθεῖν τὰς παρόδους ἐπανῆλθεν εἰς Μακε-
δονίαν, ηὐξηκὼς ἑαυτοῦ τὴν βασιλείαν ταῖς τε πράξεσι
καὶ τῇ πρὸς τὸ θεῖον εὐσεβείᾳ. Φάυλλος δὲ στρατεύ-
σας εἰς Λοκροὺς τοὺς ὀνομαζομένους Ἐπικνημιδίους* 111
*τὰς μὲν ἄλλας πόλεις ἐχειρώσατο πάσας, μίαν δὲ τὴν
ὀνομαζομένην Νάρυκα διὰ προδοσίας νυκτὸς παρα-
λαβὼν πάλιν ἐξέπεσε καὶ τῶν στρατιωτῶν ἀπέβαλεν
4 οὐκ ἐλάττους τῶν διακοσίων. μετὰ δὲ ταῦτα στρα-
τοπεδεύοντος αὐτοῦ περὶ τὰς ὀνομαζομένας Ἄβας οἱ
Βοιωτοὶ νυκτὸς ἐπιθέμενοι τοῖς Φωκεῦσιν ἀνεῖλον
αὐτῶν οὐκ ὀλίγους· ἐπαρθέντες δὲ τῷ προτερήματι
παρῆλθον εἰς τὴν τῶν Φωκέων χώραν καὶ πολλὴν
5 αὐτῆς πορθήσαντες ἤθροισαν λαφύρων πλῆθος. ἐπαν-
ιόντων δ' αὐτῶν καὶ τῇ Ναρυκαίων πόλει πολιορκου-
μένῃ βοηθούντων ἐπιφανεὶς ὁ Φάυλλος τούτους μὲν
ἐτρέψατο, τὴν δὲ πόλιν ἑλὼν κατὰ κράτος διήρπασε
6 καὶ κατέσκαψεν. αὐτὸς δὲ περιπεσὼν νόσῳ φθινάδι
καὶ πολὺν χρόνον ἀρρωστήσας ἐπιπόνως καὶ τῆς ἀσε-
βείας οἰκείως κατέστρεψε τὸν βίον, καταλιπὼν τῶν
Φωκέων στρατηγὸν Φάλαικον τὸν Ὀνομάρχου υἱὸν τοῦ
τὸν ἱερὸν πόλεμον ἐκκαύσαντος, ἀντίπαιδα τὴν ἡλικίαν
ὄντα· παρακατέστησε δ' αὐτῷ ἐπίτροπον ἅμα καὶ στρα-*

4 *Πύλσ* P. **9** *ἐπονομαζ.* FM (cf. XI 83, 2). **11** *Ἄρυκαν* PX *Ἀρύκαν* RVFM; corr. Gron. (cf. v 19; XIV 82, 8; Strab. IX 4, 2; St B.). **15** *τοῖς Φωκεῦσιν* om. PX. *ἀνεῖλαν* P. **19** *Ἀρυκαίων* PXRV. **20** *τοὺς μὲν* PX. **27** *ἅμα* om. RF. *στρατηγὸν*] *ὄντα* add. RF.

τηγὸν Μνασέαν, ἕνα τῶν ἑαυτοῦ φίλων. μετὰ δὲ ταῦτα 7
οἱ Βοιωτοὶ νυκτὸς ἐπιθέμενοι τοῖς Φωκεῦσι τόν τε
στρατηγὸν αὐτῶν Μνασέαν ἀπέκτειναν καὶ τῶν στρα-
τιωτῶν εἰς διακοσίους. μετ' ὀλίγον δ' ἱππομαχίας
γενομένης περὶ Χαιρώνειαν ὁ Φάλαικος ἡττηθεὶς ἀπ-
έβαλε τῶν ἱππέων οὐκ ὀλίγους.

Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις καὶ κατὰ τὴν Πε- 39
λοπόννησον ἐγένοντο ταραχαὶ καὶ κινήσεις διὰ τοι-
αύτας τινὰς αἰτίας. Λακεδαιμόνιοι πρὸς Μεγαλοπολί-
τας διαφερόμενοι τὴν χώραν αὐτῶν κατέδραμον Ἀρχι-
δάμου τὴν ἡγεμονίαν ἔχοντος· οἱ δὲ Μεγαλοπολῖται
παροξυνθέντες ἐπὶ τοῖς πραχθεῖσι καὶ καθ' ἑαυτοὺς
οὐκ ὄντες ἀξιόμαχοι παρὰ τῶν συμμάχων μετεπέμ-
ψαντο βοήθειαν. Ἀργεῖοι μὲν οὖν καὶ Σικυώνιοι καὶ 2
Μεσσήνιοι πανδημεὶ κατὰ τάχος ἐβοήθησαν, Θηβαῖοι
δ' ἀπέστειλαν πεζοὺς μὲν τετρακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ
πεντακοσίους, στρατηγὸν ἐπιστήσαντες Κηφισίωνα.
Μεγαλοπολῖται μὲν οὖν μετὰ τῶν συμμάχων ἐκστρα- 3
τεύσαντες κατεστρατοπέδευσαν περὶ τὰς πηγὰς τοῦ
Ἀλφειοῦ ποταμοῦ· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι τρισχιλίους
μὲν πεζοὺς παρὰ Φωκέων προσελάβοντο, ἱππεῖς δὲ
ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα παρὰ Λυκόφρονος καὶ Πειθο-
λάου τῶν ἐκπεπτωκότων ἐκ τῆς ἐν Φεραῖς τυραννίδος·
συστησάμενοι δὲ δύναμιν ἀξιόμαχον κατεστρατοπέδευ-
σαν περὶ Μαντίνειαν. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ πόλιν Ὀρ- 4
νεὰς τῆς Ἀργείας καταντήσαντες ἔφθασαν αὐτὴν ἐκ-
πολιορκήσαντες πρὸ τῆς τῶν πολεμίων παρουσίας,

1 *αὐτοῦ* PX. **5** *Χερών.* RVFM. **8** *ἐγένοντο ταραχαὶ* om. F, suprascr. 2. m. **11** *Μεγαλοπολίται* P (semper) R. **14** *Ἀργείοι* P. **17** *πεντακ.*] sexc. Cosp. **21** *προσελαμβάνοντο* P. **23** *Φέραις* P *Φερραῖς* FM. **25** *Μαντινείαν* P. *Ὀρνέας* PX.

οὖσαν σύμμαχον τῶν Μεγαλοπολιτῶν. ἐπεξελθόντων δὲ τῶν Ἀργείων συνάψαντες μάχην ἐνίκησαν καὶ
5 πλείους τῶν διακοσίων ἀπέκτειναν. τῶν δὲ Θηβαίων ἐπιφανέντων καὶ τῷ μὲν πλήθει διπλασίων ὄντων, ταῖς δ' εὐταξίαις λειπομένων συνέστη μάχη καρτερά· 112
καὶ τῆς νίκης ἀμφιδόξου γενομένης οἱ μὲν Ἀργεῖοι καὶ οἱ σύμμαχοι τὴν εἰς τὰς οἰκείας πόλεις ἐπάνοδον ἐποιήσαντο, Λακεδαιμόνιοι δ' εἰς τὴν Ἀρκαδίαν ἐμβαλόντες καὶ πόλιν Ἑλισσοῦντα κατὰ κράτος ἑλόντες καὶ
6 διαρπάσαντες ἐπανῆλθον εἰς τὴν Σπάρτην. μετὰ δέ τινα χρόνον οἱ Θηβαῖοι μετὰ τῶν συμμάχων ἐνίκησαν τοὺς πολεμίους περὶ Τέλφουσαν καὶ συχνοὺς ἀνελόντες ἐζώγρησαν Ἀνάξανδρόν τε τὸν ἡγούμενον καὶ τῶν ἄλλων πλείους τῶν ἑξήκοντα. μετ' ὀλίγον δὲ χρόνον ἄλλαις δυσὶ μάχαις προετέρησαν καὶ τῶν ἐναντίων οὐκ
7 ὀλίγους κατέβαλον. τὸ δὲ τελευταῖον τῶν Λακεδαιμονίων ἀξιολόγῳ μάχῃ νικησάντων, αἱ δυνάμεις ἀμφοτέρων εἰς τὰς οἰκείας πόλεις ἐπανῆλθον. ἔπειτα τῶν Λακεδαιμονίων ποιησαμένων ἀνοχὰς πρὸς τοὺς Μεγαλοπολίτας ἐπανῆλθον εἰς τὴν Βοιωτίαν οἱ Θη-
8 βαῖοι. Φάλαικος δὲ περὶ τὴν Βοιωτίαν διατρίβων Χαιρώνειαν εἷλε καὶ τῶν Θηβαίων ἐπιβοηθησάντων ἐξέπεσεν ἐκ τῆς πόλεως. ἔπειθ' οἱ μὲν Βοιωτοὶ πολλῇ δυνάμει στρατεύσαντες εἰς τὴν Φωκίδα τὴν πλείστην αὐτῆς ἐπόρθησαν καὶ τὰς κατὰ τὴν χώραν κτήσεις ἐδῄωσαν· ἔνια δὲ καὶ τῶν μικρῶν πολισμάτων ἑλόντες καὶ λαφύρων πλῆθος ἀθροίσαντες ἐπανῆλθον εἰς τὴν Βοιωτίαν.

5 λιπομ. X. 9 Ἐλισοῦντα PX Ἐλισσοῦντα F; cf. Paus. VIII 3, 3. 12 Τέλφουσσαν R; cf. Steph. B. s. v. 27 καὶ om. F.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Θεσσαλοῦ Ῥωμαῖοι κατ- 40
έστησαν ὑπάτους Μάρκον Φάβιον καὶ Τίτον Κοΐντιον.
ἐπὶ δὲ τούτων Θηβαῖοι κάμνοντες τῷ πρὸς Φωκεῖς
πολέμῳ καὶ χρημάτων ἀπορούμενοι πρέσβεις ἐξέπεμψαν
πρὸς τὸν τῶν Περσῶν βασιλέα, παρακαλοῦντες εἰσευ-
πορῆσαι τῇ πόλει χρήματα· ὁ δ' Ἀρταξέρξης προθύμως 2
ὑπακούσας ἔδωκεν αὐτοῖς δωρεὰν ἀργυρίου τάλαντα
τριακόσια. τοῖς δὲ Βοιωτοῖς καὶ τοῖς Φωκεῦσιν ἀκρο-
βολισμοὶ μὲν καὶ χώρας καταδρομαὶ συνέστησαν, πρά-
ξεις δὲ κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν ἄξιαι μνήμης οὐ
συνετελέσθησαν.

Κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν ἐν 3
μὲν τοῖς ἐπάνω χρόνοις στρατεύσας ἐπ' Αἴγυπτον πολ-
λοῖς πλήθεσι στρατιωτῶν ἀπέτυχε, κατὰ δὲ τοὺς ὑπο-
κειμένους καιροὺς πάλιν ἐπολέμησε τοῖς Αἰγυπτίοις
καὶ πράξεις ἀξιολόγους κατεργασάμενος διὰ τῆς ἰδίας
ἐνεργείας τὴν Αἴγυπτον ἀνεκτήσατο καὶ Φοινίκην καὶ
Κύπρον. ἵνα δὲ σαφῆ τὴν περὶ τούτων ἱστορίαν ποι- 4
ήσωμεν, τὰς αἰτίας τοῦ πολέμου προεκθησόμεθα μικρὸν
ἀναλαβόντες τοὺς οἰκείους χρόνους. τῶν γὰρ Αἰγυπ-
τίων ἀπὸ Περσῶν ἀποστάντων κατὰ τοὺς ἀνωτέρω
χρόνους Ἀρταξέρξης ὁ ἐπικληθεὶς Ὦχος αὐτὸς μὲν
οὐκ ὢν φιλοπόλεμος ἐφ' ἡσυχίας ἔμενεν, ἀποστέλλων
δὲ δυνάμεις καὶ στρατηγοὺς πολλάκις ἀπετύγχανε διὰ

1 *Θεσσάλου* PX (cf. Dion. Hal. de Din. 9. 11); verum archontis nomen *Θέελλος* in inscr. saepius occurrit (CIA. II 758; 1174). **2** *Τῖτον* PR. *Κόϊντον* FMO. cf. Liv. VII 18. **5** fort. (del. *εἰσ*-) *εὐπορῆσαι* (cf. II 31, 7); certe *εἰσευπ.* trans. alioquin non usurpatur; Wess. *εἰσπορίσαι* coni. **7** *ἐπακούσας* X. *δωρεὰν* om. RF; nothum videbatur Rhodomanno; sed cf. XX 94, 5 et saepius. **9** *καὶ δρομαὶ* P *ἐκδρομαί* X. **10** *καὶ τοῦτον* P. **19** *προεκθησώμεθα* X. **20** *τοὺς* om. X. **21** *κάι τοὺς* P. **22** *Ὠχός* P.

5 τὴν κακίαν καὶ ἀπειρίαν τῶν ἡγεμόνων. διὸ καὶ κατα-
φρονηθεὶς ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων ἠναγκάζετο καρτερεῖν
διά τε τὴν ἀργίαν καὶ τὸ τῆς ψυχῆς εἰρηνικόν. κατὰ
δὲ τοὺς ὑποκειμένους καιροὺς τῶν Φοινίκων καὶ τῶν
ἐν Κύπρῳ βασιλέων μιμησαμένων τοὺς Αἰγυπτίους 113
καὶ διὰ τὴν καταφρόνησιν ἐπὶ τὴν ἀπόστασιν ὁρμη-
σάντων παροξυνθεὶς ἔκρινε πολεμεῖν τοὺς ἀφεστηκό-
6 τας. τὸ μὲν οὖν στρατηγοὺς ἐκπέμπειν ἀπεδοκίμασε,
δι' ἑαυτοῦ δὲ τοὺς ὑπὲρ τῆς βασιλείας ἀγῶνας ποι-
ήσασθαι διέγνω. διόπερ ὅπλων καὶ βελῶν καὶ σίτου καὶ
δυνάμεων μεγάλας παρασκευὰς ποιησάμενος ἤθροισε
πεζῶν μὲν τριάκοντα μυριάδας, ἱππέων δὲ τρεῖς, τρι-
ήρεις δὲ τριακοσίας, φορτηγοὺς δὲ καὶ τὰς ἄλλας τὰς
τὴν ἀγορὰν κομιζούσας πεντακοσίας.

41 Ἤρξατο δὲ καὶ πρὸς Φοίνικας πολεμεῖν διὰ τοιαύτας
τινὰς αἰτίας. κατὰ τὴν Φοινίκην ἐστὶ πόλις ἀξιόλογος
ὀνόματι Τρίπολις, οἰκείαν ἔχουσα τῇ φύσει τὴν προσ-
ηγορίαν· τρεῖς γάρ εἰσιν ἐν αὐτῇ πόλεις σταδιαῖον
ἀπ' ἀλλήλων ἔχουσαι διάστημα· ἐπικαλεῖται δὲ τούτων
ἡ μὲν Ἀραδίων, ἡ δὲ Σιδωνίων, ἡ δὲ Τυρίων. ἀξίωμα
δ' ἔχει μέγιστον αὕτη τῶν κατὰ τὴν Φοινίκην πόλεων,
ἐν ᾗ συνέβαινεν τοὺς Φοίνικας συνέδριον ἔχειν καὶ
2 βουλεύεσθαι περὶ τῶν μεγίστων. τῶν δὲ σατραπῶν
καὶ στρατηγῶν ἐν τῇ Σιδωνίων διατριβόντων καὶ
κατὰ τὰς τῶν πραγμάτων ἐπιταγὰς ὑβριστικῶς καὶ
ὑπερηφάνως προσφερομένων τοῖς Σιδωνίοις οἱ κακού-
μενοι τὴν ἐπήρειαν χαλεπῶς φέροντες ἔγνωσαν ἀπο-

3 ἀργείαν P. 7 καταπολεμεῖν aut πολεμεῖν πρὸς Scal. 8 τοὺς μὲν οὖν PRF. 15 ἤρξατο δὲ καὶ PXRF. 17 ὄνομα RF. τὴν φύσιν τῇ προσηγορίᾳ PX. 18 σταδιαίων P. 20 Σιδίων F. 25 πραγμάτων libri omnes; edd. προσταγμάτων.

στῆναι τῶν Περσῶν. πείσαντες δὲ καὶ τοὺς ἄλλους 3
Φοίνικας τῆς αὐτονομίας ἀντέχεσθαι διεπρεσβεύσαντο
πρὸς τὸν Αἰγυπτίων βασιλέα Νεκτανεβώ, πολέμιον
ὄντα Περσῶν, καὶ πείσαντες παραλαβεῖν αὐτοὺς εἰς
τὴν συμμαχίαν παρεσκευάζοντο τὰ πρὸς τὸν πόλεμον.
τῆς δὲ Σιδῶνος εὐδαιμονίᾳ διαφερούσης καὶ τῶν 4
ἰδιωτῶν διὰ τὰς ἐμπορίας μεγάλους περιπεποιημένων
πλούτους ταχὺ τριήρεις τε πολλαὶ κατεσκευάσθησαν
καὶ μισθοφόρων πλῆθος ἠθροίσθη, πρὸς δὲ τούτοις
ὅπλα καὶ βέλη καὶ σῖτος καὶ τἄλλα πάντα τὰ πρὸς
πόλεμον χρήσιμα συντόμως κατεσκευάσθη. κατάρχοντες 5
δὲ τῆς ἔχθρας τὸν μὲν βασιλικὸν παράδεισον, ἐν ᾧ
τὰς καταλύσεις οἱ τῶν Περσῶν βασιλεῖς εἰώθεισαν
ποιεῖσθαι, δενδροτομήσαντες διέφθειραν· ἔπειτα τὸν
ἠθροισμένον ὑπὸ τῶν σατραπῶν εἰς τὸν πόλεμον τοῖς
ἵπποις χόρτον ἐνέπρησαν, τὸ δὲ τελευταῖον τοὺς τὰς
ὕβρεις ἐπιτελεσαμένους Πέρσας συλλαβόντες ἐτιμωρή-
σαντο. τοῦ δὲ πολέμου πρὸς τοὺς Φοίνικας ταύτην 6
τὴν καταρχὴν λαβόντος ὁ βασιλεὺς πυθόμενος τὰ
τετολμημένα τοῖς ἀποστάταις πᾶσι μὲν τοῖς Φοίνιξιν
ἠπείλει, μάλιστα δὲ τοῖς Σιδωνίοις. ἐν δὲ τῇ Βαβυ- 42
λῶνι συνηθροικὼς τὰς πεζικὰς καὶ ἱππικὰς δυνάμεις
εὐθὺς ἀναλαβὼν προῆγεν ἐπὶ τοὺς Φοίνικας· ἐν ὅσῳ
δ' οὗτος κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν ἐβάδιζε, Βέλεσυς ὁ τῆς
Συρίας σατράπης καὶ Μαζαῖος ὁ τῆς Κιλικίας ἄρχων
συνελθόντες ἐπολέμουν τοὺς Φοίνικας. Τέννης δ' ὁ 3

3 Νεκτανεβών PXRV (cf. XV 92, 3); Νεκτεναβώ FM. **5** παρασκευάζοντα P ..νται X. **7** εὐπορίας X. **13** οἱ om. R. εἰώθεσαν P. **17** ἐπιτετελεσαμ. P ἐπιτετελεσμ. X. ἐτιμωρίσαντο P. **18** τοῦ πρὸς τ. Φ. Hertl. III p. 27. **24** οὕτως PX. ὁδυπορίαν P. Βέλεσυς] Βελεσὺς RV Βελεσὶς M; βασιλεὺς P ὁ βασ. X. **26** Τένης F.

τῆς Σιδῶνος βασιλεὺς προσελάβετο παρ' Αἰγυπτίων 114 στρατιώτας μισθοφόρους Ἕλληνας τετρακισχιλίους, ὧν ἦν στρατηγὸς Μέντωρ ὁ Ῥόδιος. μετὰ δὲ τούτων καὶ τῶν πολιτικῶν στρατιωτῶν τοῖς προειρημένοις σατράπαις συμβαλὼν ἐνίκησεν καὶ τοὺς πολεμίους ἐξέβαλεν ἐκ τῆς Φοινίκης.

3 Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις καὶ κατὰ τὴν Κύπρον συνέστη πόλεμος, συμπεπλεγμένας ἔχων τὰς πρά-
4 ξεις τῷ ὑποκειμένῳ πολέμῳ. ἐν γὰρ τῇ νήσῳ ταύτῃ πόλεις ἦσαν ἀξιόλογοι μὲν ἐννέα, ὑπὸ δὲ ταύτας ὑπῆρχε τεταγμένα μικρὰ πολίσματα τὰ προσκυροῦντα ταῖς ἐννέα πόλεσιν. ἑκάστη δὲ τούτων εἶχε βασιλέα τῆς μὲν πόλεως ἄρχοντα, τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν Περσῶν
5 ὑποτεταγμένον. οὗτοι πάντες συμφρονήσαντες καὶ μιμησάμενοι τοὺς Φοίνικας ἀπέστησαν καὶ παρασκευασάμενοι τὰ πρὸς τὸν πόλεμον αὐτοκράτορας τὰς ἰδίας
6 βασιλείας ἐποίησαν. ἐφ' οἷς παροξυνθεὶς ὁ Ἀρταξέρξης ἔγραψε πρὸς τὸν Ἰδριέα τὸν τῆς Καρίας δυνάστην, ἄρτι μὲν παρειληφότα τὴν ἀρχήν, φίλον δ' ὄντα καὶ σύμμαχον Περσῶν ἐκ προγόνων, ἀθροῖσαι δύναμιν πεζικήν τε καὶ ναυτικὴν τὴν διαπολεμήσουσαν τοῖς ἐν
7 Κύπρῳ βασιλεῦσιν. ὁ δ' ὀξέως παρασκευασάμενος τριήρεις μὲν τεσσαράκοντα, στρατιώτας δὲ μισθοφόρους ὀκτακισχιλίους ἐξέπεμψεν εἰς τὴν Κύπρον, ἐπιστήσας στρατηγοὺς Φωκίωνα τὸν Ἀθηναῖον καὶ Εὐαγόραν τὸν ἐν τοῖς ἐπάνω χρόνοις βεβασιλευκότα κατὰ τὴν νῆσον.
8 οὗτοι μὲν οὖν καταπλεύσαντες εἰς τὴν Κύπρον εὐθὺς

11 ὑπῆρχον RF. 18 Ἰδριέα Cosp.; Ἀρσιέα PXFM Γαρισέα RV (cf. XVI 45, 7; 69, 2). 20 ἀθροίσαντι P . . σαντα X. 21 τὴν om. RF. 23 σαράκοντα P. 25 Ἀθηναίων P. 26 ἄνω F.

*ἐπὶ τὴν μεγίστην τῶν πόλεων Σαλαμῖνα τὴν δύναμιν
ἤγαγον. βαλόμενοι δὲ χάρακα καὶ τὴν παρεμβολὴν
ὀχυρώσαντες ἐπολιόρκουν τοὺς Σαλαμινίους κατὰ γῆν
ἅμα καὶ κατὰ θάλατταν. τῆς δὲ νήσου πάσης ἐν
εἰρήνῃ πολὺν χρόνον γενομένης καὶ τῆς χώρας εὐδαι-
μονούσης οἱ στρατιῶται κρατοῦντες τῶν ὑπαίθρων
πολλὰς ὠφελείας ἤθροισαν. τῆς δὲ τούτων εὐπορίας* 9
*διαβοηθείσης πολλοὶ τῶν ἐκ τῆς περαίας Συρίας τε
καὶ Κιλικίας συνέρρεον ἐθελοντὶ στρατιῶται πρὸς τὴν
ἐλπίδα τοῦ κέρδους. τέλος δὲ διπλασιασθείσης τῆς
μετ' Εὐαγόρου καὶ Φωκίωνος δυνάμεως οἱ βασιλεῖς
οἱ κατὰ τὴν Κύπρον εἰς ἀγωνίαν καὶ μεγίστους φό-
βους ἐνέπιπτον. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Κύπρον ἐν
τούτοις ἦν.*

Μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ μὲν τῶν Περσῶν βασιλεὺς ἐκ 43
*τῆς Βαβυλῶνος τὴν ἀνάζευξιν ποιησάμενος μετὰ τῆς
δυνάμεως προῆγεν ἐπὶ τὴν Φοινίκην· ὁ δὲ τῆς Σι-
δῶνος δυνάστης Τέννης πυνθανόμενος τὸ μέγεθος
τῆς τῶν Περσῶν δυνάμεως καὶ νομίσας τοὺς ἀφ-*
115 *εστηκότας οὐκ ἀξιομάχους εἶναι τὴν σωτηρίαν ἰδίᾳ
πορίζειν ἔκρινεν. διόπερ τῶν ἑαυτοῦ θεραπόντων τὸν* 2
*πιστότατον Θετταλίωνα λάθρᾳ τῶν Σιδωνίων ἐξέπεμψε
πρὸς τὸν Ἀρταξέρξην ἐπαγγελλόμενος αὐτῷ τὴν μὲν
Σιδῶνα παραδώσειν, τὴν δ' Αἴγυπτον συνεκπολεμή-
σειν, μεγάλα δ' αὐτῷ συνεργήσειν ἔμπειρον ὄντα τῶν
κατὰ τὴν Αἴγυπτον τόπων καὶ τὰς κατὰ τὸν Νεῖλον
ἀποβάσεις ἀκριβῶς εἰδότα. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀκούσας τοῦ* 3

4 *θάλασσαν* F. **5** *εὐδαιμονίας* PX. **9** *ἐθέλοντες* P *ἐθελοντεῖς* X. **15** *ταῦθ'* PX. **18** *Τέννης Μέντωρ πυνθ.* PX; *δυνάστης Μέντωρ πυνθ.* (subscr. 2. m. *Τέννης*, del. *Μέντωρ*) R *δυν. Μ. πυνθ.* cett. **19** *ἀμφεστηκ.* P. **21** *πορίζεσθαι* req. Dind. **22** *ἐκπέμψαι* X. **25** *ἐμπειρότατον* F. **26** *τὴν* om. F.

Θετταλίωνος τὰ κατὰ μέρος ἥσθη διαφερόντως καὶ
τῶν μὲν κατὰ τὴν ἀπόστασιν ἐγκλημάτων ἀπολύσειν
ἔφη τὸν Τέννην, πράξαντος δ' αὐτοῦ τὰ καθωμολογη-
μένα μεγάλας δωρεὰς δώσειν ἐπηγγείλατο. εἰπόντος
δὲ τοῦ Θετταλίωνος ὡς καὶ δεξιὰν λαβεῖν ὁ Τέννης
ἠξίωσεν, ἐπὶ τούτοις ὁ μὲν βασιλεὺς ὀργισθεὶς ὡς οὐ
πιστευόμενος παρέδωκε τὸν Θετταλίωνα τοῖς ὑπηρέταις
4 καὶ προσέταξεν ἀφελεῖν τὴν κεφαλήν· ἐπεὶ δ' ἀπαγό-
μενος ὁ Θετταλίων ἐπὶ τὴν τιμωρίαν τοσοῦτον εἶπεν
ὅτι Σὺ μέν, ὦ βασιλεῦ, πράξεις ὃ θέλεις, ὁ μέντοι
Τέννης δυνάμενος ἅπαντα καταπρᾶξαι διὰ τὸ μὴ δοῦ-
ναί σε τὴν πίστιν οὐδὲν μὴ συντελέσει τῶν ἐπηγγελ-
μένων, πάλιν ἀκούσας τούτων μετενόησε καὶ μετακαλε-
σάμενος τοὺς ὑπηρέτας ἀφεῖναι προσέταξε καὶ τὴν
δεξιὰν ἔδωκε τῷ Θετταλίωνι· ἔστι δ' ἡ πίστις αὕτη
βεβαιοτάτη παρὰ τοῖς Πέρσαις. οὗτος μὲν οὖν παρελ-
θὼν εἰς Σιδῶνα τὰ πεπραγμένα τῷ Τέννῃ λάθρᾳ τῶν
44 Σιδωνίων ἀπήγγειλεν, ὁ δὲ βασιλεὺς ἐν μεγάλῳ τιθέ-
μενος τὸ κρατῆσαι τῆς Αἰγύπτου διὰ τὸ πρότερον
ἐλάττωμα πρεσβευτὰς ἀπέστειλε πρὸς τὰς μεγίστας
τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα πόλεων, ἀξιῶν συστρατεῦσαι
τοῖς Πέρσαις ἐπ' Αἰγυπτίους. Ἀθηναῖοι μὲν οὖν καὶ
Λακεδαιμόνιοι τὴν φιλίαν ἔφασαν τὴν πρὸς Πέρσας
2 τηρεῖν, συμμαχίαν ,δὲ ἀποστέλλειν ἀντεῖπαν. Θηβαῖοι
δὲ στρατηγὸν ἑλόμενοι Λακράτην ἐξαπέστειλαν μετὰ
χιλίων ὁπλιτῶν. Ἀργεῖοι δὲ τρισχιλίους στρατιώτας

3 *Μέντορα* PXVFM; idem R, sed corr. 2. m. **5** *ὁ Τέννης* *Μέντωρ* PX; *ὁ μέντωρ* rell., sed in R corr. 2. m. **10** *ὁ μέντοι* *Μέντωρ* codd. fere omnes; *ὁ μὲν σοι Μέντωρ* X. **11** *πρᾶξαι* M (corr. 1. m.). **12** *μὲν* X. *συντελέσειν* (η supra ει) (sic) P *συντελέσῃ* X. **17** *Μέντορι* libri omnes. **24** *ἀντεῖπαν* codd. omnes. **26** *ὀπλη-τῶν* P.

ἐξέπεμψαν, στρατηγὸν δὲ αὐτοὶ μὲν οὐχ εἵλαντο, τοῦ
δὲ βασιλέως κατ' ὄνομα τὸν Νικόστρατον στρατηγὸν
αἰτησαμένου συνεχώρησαν. ἦν γὰρ ὁ ἀνὴρ οὗτος ἀγαθὸς 3
καὶ πρᾶξαι καὶ βουλεύσασθαι, μεμιγμένην ἔχων τῇ
φρονήσει μανίαν· τῇ γὰρ τοῦ σώματος ῥώμῃ διαφέρων
ἐμιμεῖτο τὸν Ἡρακλέα κατὰ τὰς στρατείας καὶ λεοντῆν
ἐφόρει καὶ ῥόπαλον ἐν ταῖς μάχαις. ὁμοίως δὲ τού- 4
τοις οἱ τὴν παραθαλάττιον τῆς Ἀσίας οἰκοῦντες Ἕλ-
ληνες ἀπέστειλαν στρατιώτας ἑξακισχιλίους, ὥστε τοὺς
πάντας Ἕλληνας γενέσθαι συμμάχους μυρίους. πρὸ
δὲ τῆς τούτων παρουσίας ὁ μὲν βασιλεὺς διεληλυθὼς
116 τὴν Συρίαν καὶ παραγενόμενος εἰς τὴν Φοινίκην
ἐστρατοπέδευσεν οὐ μακρὰν τῆς Σιδῶνος. οἱ δὲ Σι- 5
δώνιοι κεχρονικότος τοῦ βασιλέως περὶ τὰς παρα-
σκευὰς σίτου τε καὶ ὅπλων καὶ βελῶν πολλὴν ἐπι-
μέλειαν ἐποιήσαντο. ὁμοίως οὖν τὴν πόλιν τάφροις
τριπλαῖς μεγάλαις καὶ τειχῶν ὑψηλῶν κατασκευαῖς
περιειλήφεισαν. εἶχον δὲ καὶ στρατιωτῶν ἱκανὸν πλῆ- 6
θος πολιτικῶν ἐν γυμνασίαις καὶ πόνοις ἐνηθληκὸς
καὶ ταῖς τῶν σωμάτων εὐεξίαις καὶ ῥώμαις διαφέρον.
πλούτῳ δὲ καὶ ταῖς ἄλλαις χορηγίαις ἡ πόλις πολὺ
προεῖχε τῶν κατὰ τὴν Φοινίκην πόλεων, τὸ δὲ μέγι-
στον τριήρεις καὶ πεντήρεις εἶχε πλείους τῶν ἑκατόν.
ὁ δὲ Τέννης κοινωσάμενος τὴν προδοσίαν Μέντορι τῷ 45

1 στρατηγὸν μὲν αὐτοὶ οὐχ εἵλαντο M. εἵλαντο codd. **2** τὸν om. RF. **4** καὶ πρᾶξαι βουλόμενος καὶ β. PX. fort. μεμιγμένην δ' ἔχων. **6** στρατιὰς PX. λεοντὴν codd. **8** παρα-θαλαττίαν RF. **13** οὐ om. F. **14** κατασκ. RF. **15** τε om. X. **16** malim ἐπεποίηντο. **18** πλῆθος ἱκανὸν F. **19** ἐν del. Kallenb. I p. 14. γυμνασίαις] restitui ex Pol. X 20, 6; codd. γυμνασίοις. **20** σωμάτων PX; rell. συμμάχων μάχων V. **22** μέγιστόν τε τρ. P. **24** Τένης FM Τέννης Μέντωρ X. Μέν-τορι om. X.

στρατηγῷ τῶν ἐξ Αἰγύπτου μισθοφόρων τοῦτον μὲν
ἀπέλιπε τηροῦντα μέρος τῆς πόλεως καὶ συνεργοῦντα
τοῖς περὶ τὴν προδοσίαν ἐγχειρουμένοις, αὐτὸς δὲ
μετὰ στρατιωτῶν πεντακοσίων προῆγεν ἐκ τῆς πόλεως,
προσποιούμενος ἐπὶ κοινὴν τῶν Φοινίκων σύνοδον
ἀπαντᾶν· ἦγε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς ἐπιφανεστάτους
2 τῶν πολιτῶν ἑκατὸν ὡς συμβούλους. ἐπεὶ δὲ πλησίον
ἦσαν τοῦ βασιλέως, συναρπάσας τοὺς ἑκατὸν παρέδωκε
τῷ Ἀρταξέρξῃ. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀποδεξάμενος αὐτὸν ὡς
φίλον τοὺς μὲν ἑκατὸν ὡς αἰτίους ὄντας τῆς ἀποστά-
σεως κατηκόντισε, πεντακοσίων δὲ τῶν πρώτων Σιδω-
νίων μεθ' ἱκετηριῶν ἀπαντησάντων ἀνεκαλέσατο τὸν
Τέννην καὶ ἐπηρώτησεν εἰ δύναται τὴν πόλιν αὐτῷ
παραδοῦναι· σφόδρα γὰρ ἔσπευδε μὴ δι' ὁμολογίας
τὴν Σιδῶνα παραλαβεῖν, ὅπως ἀπαραιτήτοις συμφοραῖς
περιβαλὼν τοὺς Σιδωνίους τῇ τούτων τιμωρίᾳ κατα-
3 πλήξηται τὰς ἄλλας πόλεις. τοῦ δὲ Τέννου διαβεβαιω-
σαμένου παραδώσειν τὴν πόλιν ὁ βασιλεύς, φυλάττων
τὴν ὀργὴν ἀπαραίτητον, ἅπαντας τοὺς πεντακοσίους
ἔχοντας τὰς ἱκετηρίας κατηκόντισεν. εἶθ' ὁ μὲν Τέν-
νης προσελθὼν τοῖς ἐξ Αἰγύπτου μισθοφόροις ἔπεισεν
αὐτοὺς ἐντὸς τῶν τειχῶν εἰσαγαγεῖν αὐτόν τε καὶ τὸν
4 βασιλέα. ἡ μὲν οὖν Σιδὼν διὰ τοιαύτης προδοσίας
ὑποχείριος ἐγένετο τοῖς Πέρσαις. ὁ δὲ βασιλεὺς ὑπο-
λαβὼν τὸν Τέννην μηκέτι χρήσιμον ὑπάρχειν ἀνεῖλεν.
οἱ δὲ Σιδώνιοι πρὸ μὲν τῆς παρουσίας τοῦ βασιλέως
ἐνέπρησαν ἁπάσας τὰς ναῦς, ὅπως μηδεὶς δύνηται τῶν

2 ἀπέλειπεν P. **4** sescentis Cosp. ἐκ τῆς πόλεως προῆγεν RF. **6** δὲ om. F. **7** ἐπειδὴ δὲ RF. **11** πρὸ τῶν PX. **13** Τένην F semper. καὶ ἐπερώτησεν om. X. δύναιτο RF. **15** ἀπαρετήτοις P. **17** διαβεβαιουμ. X. **20** κατηκόντησεν P. **22** τειχέων F.

κατὰ τὴν πόλιν ἐκπλεύσας ἰδίᾳ σωτηρίαν πορίζεσθαι·
ἐπειδὴ δὲ τὴν πόλιν ἑώρων καὶ τὰ τείχη κατειλημμένα
καὶ πολλαῖς μυριάσι στρατιωτῶν περιεχόμενα, συγκλεί-
17 σαντες ἑαυτοὺς καὶ τὰ τέκνα καὶ γυναῖκας εἰς τὰς
οἰκίας ἐνέπρησαν. φασὶ δὲ τοὺς ὑπὸ τοῦ πυρὸς τότε 5
διαφθαρέντας σὺν τοῖς οἰκετικοῖς σώμασι γεγονέναι
πλείους τῶν τετρακισμυρίων. τούτου δὲ τοῦ πάθους
περὶ τοὺς Σιδωνίους γενομένου καὶ τῆς πόλεως ὅλης
μετὰ τῶν ἐνοικούντων ὑπὸ τοῦ πυρὸς ἀφανισθείσης
τὴν πυρκαϊὰν ὁ βασιλεὺς ἀπέδοτο πολλῶν ταλάντων·
διὰ γὰρ τὴν εὐδαιμονίαν τῶν ἐνῳκηκότων εὑρέθη 6
πολὺς ἄργυρός τε καὶ χρυσὸς ὑπὸ τοῦ πυρὸς κεχωνευ-
μένος. τὰ μὲν οὖν κατὰ Σιδῶνα συμβάντα δυστυχή-
ματα τοιαύτην ἔσχε τὴν καταστροφήν, αἱ δ' ἄλλαι
πόλεις καταπλαγεῖσαι προσεχώρησαν τοῖς Πέρσαις.

Βραχὺ δὲ πρὸ τούτων τῶν χρόνων Ἀρτεμισία μὲν 7
ἡ Καρίας δυναστεύουσα μετήλλαξεν ἄρξασα ἔτη δύο,
τὴν δὲ δυναστείαν Ἰδριεὺς ὁ ἀδελφὸς διεδέξατο καὶ
ἦρξεν ἔτη ἑπτά. κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι πρὸς 8
μὲν Πραινεστίνους ἀνοχάς, πρὸς δὲ Σαυνίτας συν-
θήκας ἐποιήσαντο, Ταρκυνίους δὲ ἄνδρας διακοσίους
καὶ ἑξήκοντα δημοσίᾳ ἐθανάτωσαν ἐν τῇ ἀγορᾷ. κατὰ 9
δὲ τὴν Σικελίαν Λεπτίνης καὶ Κάλλιππος οἱ Συρα-
κόσιοι δύναμιν ἔχοντες ἐπολιόρκησαν Ῥήγιον φρουρού-
μενον ὑπὸ Διονυσίου τοῦ τυράννου τοῦ νεωτέρου
καὶ τὴν μὲν φρουρὰν ἐξέβαλον, τοῖς δὲ Ῥηγίνοις τὴν
αὐτονομίαν ἀπεκατέστησαν.

1 ἰδίᾳ Wess.; codd. ἰδίαν. **4** καὶ γυναῖκας καὶ τέκνα F. **11** ἐνοικούντων F. **17** ἄρξας P. **20** Πρενεστίνους F. **21** Ταρκουνίους PX Ταρηνίους V; cf. Ptol. III 1, 43. **21** 358 Liv. VII 19. **23** τὴν om. F. **24** ἐξεπολιόρκησαν req. Dind. **27** ἀποκατέστησαν RF.

46 *Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀπολλοδώρου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Οὐαλέριον καὶ Γάιον Σουλπίκιον. ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ τὴν Κύπρον Σαλαμινίων πολιορκουμένων ὑπ' Εὐαγόρου καὶ Φωκίωνος αἱ μὲν ἄλλαι πόλεις ἅπασαι τοῖς Πέρσαις ὑπετάγησαν, τῆς δὲ Σαλαμῖνος βασιλεύων Πρωταγόρας μόνος ὑπ-*
2 *έμεινε τὴν πολιορκίαν. ὁ δ' Εὐαγόρας πατρῴαν ἀρχὴν τὴν Σαλαμινίων ἀνεκτᾶτο καὶ διὰ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν τὴν κάθοδον εἰς τὴν βασιλείαν ἐποιεῖτο. μετὰ δὲ ταῦτα διαβληθέντος αὐτοῦ πρὸς Ἀρταξέρξην καὶ τοῦ βασιλέως βοηθοῦντος τῷ Πρωταγόρᾳ ὁ μὲν Εὐαγόρας ἀπογνοὺς τὴν κάθοδον καὶ περὶ τῶν ἐγκλημάτων ἀπολογησάμενος ἄλλης ἡγεμονίας ἠξιώθη κατὰ*
3 *τὴν Ἀσίαν μείζονος. κακῶς δὲ τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν διοικήσας ἔφυγε πάλιν εἰς Κύπρον καὶ συλληφθεὶς τιμωρίας ἠξιώθη. ὁ δὲ Πρωταγόρας ἑκουσίως ὑποταγεὶς τοῖς Πέρσαις τὸ λοιπὸν ἀδεῶς ἐβασίλευε τῆς Σαλαμῖνος.*
4 *Ὁ δὲ τῶν Περσῶν βασιλεὺς μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Σιδῶνος, παραγενομένων αὐτῷ τῶν συμμάχων ἔκ τε Ἄργους καὶ Θηβῶν καὶ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἑλληνίδων πόλεων, ἀθροίσας πᾶσαν τὴν δύναμιν προῆγεν*
5 *ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον. καταντήσας δ' ἐπὶ τὴν μεγάλην λίμνην, καθ' ἣν ἔστι τὰ καλούμενα Βάραθρα, μέρος* 118
τῆς δυνάμεως ἀπέβαλε διὰ τὴν ἀπειρίαν τῶν τόπων. περὶ δὲ τῆς κατὰ τὴν λίμνην φύσεως καὶ τοῦ περὶ αὐτὴν παραδόξου συμπτώματος προειρηκότες ἐν τῇ

2. 3 cf. Liv. VII 19. **6** *Πρωταγόρας* codd. omnes excepto P qui *Προταγόρας*. Iustum regis nomen *Πνυταγόρας* (*Πυθαγόρας* XV 4, 3), quod Wesselingium secuti editores restituerunt. **8** *τῶν Σαλαμ.* PX; fort. *τὴν τῶν Σ.* **21** *Ἀργοὺς* P. **27** cf. I 30, 4 sqq.

πρώτῃ βύβλῳ τὸ διλογεῖν περὶ τῶν αὐτῶν παρήσομεν.
διελθὼν δὲ τὰ Βάραθρα μετὰ τῆς δυνάμεως ὁ βασι- 6
λεὺς ἧκεν πρὸς τὸ Πηλούσιον· αὕτη δ' ἐστὶ πόλις ἐπὶ
τοῦ πρώτου στόματος, καθ' ὃν τόπον ὁ Νεῖλος ποιεῖται
τὰς ἐκβολάς. οἱ μὲν οὖν Πέρσαι κατεστρατοπέδευσαν
ἀπὸ τεσσαράκοντα σταδίων τοῦ Πηλουσίου, οἱ δ' Ἕλ-
ληνες πρὸς αὐτῷ τῷ πολίσματι. οἱ δ' Αἰγύπτιοι, δε- 7
δωκότων αὐτοῖς τῶν Περσῶν πολὺν χρόνον εἰς τὴν
παρασκευήν, πάντα μὲν τὰ στόματα τοῦ Νείλου καλῶς
κατεσκευακότες ὑπῆρχον, μάλιστα δὲ τὸ πρὸς τῷ Πη-
λουσίῳ διὰ τὸ πρῶτον εἶναι τοῦτο καὶ μάλιστα κείμε-
νον εὐκαίρως. ἐφρούρουν δὲ τὸ χωρίον στρατιῶται 8
πεντακισχίλιοι, στρατηγοῦντος Φιλόφρονος τοῦ στρα-
τηγοῦ. οἱ δὲ Θηβαῖοι σπεύδοντες ἄριστοι φανῆναι
τῶν συστρατευομένων Ἑλλήνων πρῶτοι καὶ μόνοι διὰ
στενῆς τινος καὶ βαθείας διώρυγος ἐτόλμησαν δια-
βῆναι παραβόλως. διαβάντων δ' αὐτῶν ⟨καὶ προσ- 9
βαλλόντων⟩ τοῖς τείχεσιν οἱ φρουροῦντες τὸ Πηλού-
σιον ἐκχυθέντες ἐκ τῆς πόλεως συνῆψαν μάχην πρὸς
τοὺς Θηβαίους· μεγάλου δ' ἀγῶνος γενομένου διὰ τὰς
παρ' ἀμφοτέροις φιλοτιμίας τότε μὲν ἐν τῷ κινδύνῳ
διημερεύσαντες ὑπὸ τῆς νυκτὸς διελύθησαν. τῇ δ' 47
ὑστεραίᾳ τοῦ βασιλέως εἰς τρία μέρη τὴν Ἑλληνικὴν
δύναμιν μερίσαντος ἑκάστη μερὶς εἶχε στρατηγὸν Ἕλ-
ληνα καὶ τούτῳ παρακαθεσταμένον ἡγεμόνα ἄνδρα

1 βύβλω PR. **2** ὁ βασιλεὺς om. RF. **3** πρὸς τὸ Πελ. PX; rell. εἰς. ante πόλις πρώτη add. F. **4** στόματος πρῶτον F. **5** τὰς ἐκβολάς PX; cett. τὴν ἐκβολήν. **6** τεσσερακ. P. **9** πάντα μὲν τὰ ματα (sic) P π. μ. τὰ πολίσματα X. **10** τῷ πρὸς τῷ Πλησίῳ P. **12** εὐφρούρουν P. **13** Φιλοφρόνως P. στρατηγοῦ] fort. Σπαρτιάτου Hertl. II, 1 p. 24. **17** post αὐτῶν add. τοῖς τείχεσιν PX; omissa supplevi ex Diodori genere dic. (cf. e. g. XV 65, 4). **25** παρακαθιστάμενον X.

2 Πέρσην, προκεκριμένον ἐπ' ἀρετῇ τε καὶ εὐνοίᾳ. τὴν
μὲν οὖν πρώτην τάξιν ἐπεῖχον οἱ Βοιωτοὶ στρατηγὸν
μὲν ἔχοντες Λακράτην τὸν Θηβαῖον, ἡγεμόνα δὲ Πέρ-
σην Ῥωσάκην· οὗτος δὲ ἀπόγονος μὲν ἦν <ἑνὸς> τῶν
ἑπτὰ Περσῶν τῶν τοὺς μάγους καταλυσάντων, σατρά-
πης δὲ Ἰωνίας καὶ Λυδίας· συνείπετο δ' αὐτῷ πολλὴ
μὲν ἵππος, οὐκ ὀλίγη δὲ πεζικὴ στρατιὰ τῶν βαρβά-
3 ρων. δευτέρα δ' ἦν μερὶς ἡ τῶν Ἀργείων Νικοστρά-
του στρατηγοῦντος καὶ μετ' αὐτοῦ Πέρσου συνάρχοντος
Ἀρισταζάνου· οὗτος δ' ἦν εἰσαγγελεὺς τοῦ βασιλέως
καὶ πιστότατος τῶν φίλων μετὰ Βαγώαν· προσωρίσθη-
σαν δ' αὐτῷ στρατιῶται μὲν ἐπίλεκτοι πεντακισχίλιοι,
4 τριήρεις δὲ ὀγδοήκοντα. τῆς δὲ τρίτης μερίδος ἐστρα-
τήγει Μέντωρ ὁ τὴν Σιδῶνα παραδούς, ἔχων τοὺς
προϋπάρχοντας αὐτῷ μισθοφόρους· συνεστρατεύετο δ'
αὐτῷ Βαγώας, ᾧ μάλιστα βασιλεὺς ἐνεπίστευε, τόλμῃ
καὶ παρανομίᾳ διαφέρων· εἶχε δ' οὗτος τοὺς τοῦ βασι-
λέως Ἕλληνας καὶ τῶν βαρβάρων ἱκανὸν πλῆθος καὶ
5 ναῦς οὐκ ὀλίγας. αὐτὸς δὲ τὴν λοιπὴν δύναμιν ἔχων
ἐφήδρευε τοῖς ὅλοις πράγμασι. τοιαύτης δὲ τῆς διαι-
ρέσεως γενομένης παρὰ τοῖς Πέρσαις ὁ μὲν τῶν
Αἰγυπτίων βασιλεὺς Νεκτανεβὼς οὔτε τὸ πλῆθος τῶν
πολεμίων οὔτε τὴν ὅλην διάταξιν τῶν Περσῶν κατ-
6 επλάγη, καίπερ πολὺ λειπόμενος τοῦ πλήθους. εἶχε
γὰρ Ἕλληνας μὲν μισθοφόρους δισμυρίους, Λίβυας δὲ
παραπλησίους τούτοις, Αἰγυπτίους δὲ τοὺς μαχίμους
παρ' αὐτοῖς ὀνομαζομένους ἑξακισμυρίους, πρὸς δὲ 119

1 prudentia (i. e. ἀγχινοίᾳ Dind.) Cosp. **3** Λοκράτην PX. **4** <ἑνὸς> add. Reiske; cf. XIX 40, 3. **7** πεζικὴ om. X **8** τῇ τῶν Ἀργ. P. **10** Ἀρισταξάνου PX. **12** ἐπίτεκτοι P. **16** ἐνεπίστευσε X. **19** οὗτος PX. **20** τῆς add. PX (cf. XVI 48, 3). **22** Νεκτεναβὼς F semper. **25** Λίβας P. **27** παραυτοὺς P παρὰ τούτοις X.

τούτοις πλοίων ποταμίων πρὸς τὰς κατὰ τὸν Νεῖλον μάχας καὶ συμπλοκὰς εὐθέτων ἄπιστον πλῆθος. ὠχύ- 7
ρωτο δ' αὐτῷ καὶ ἡ πρὸς τὴν Ἀραβίαν νεύουσα πλευρὰ τοῦ ποταμοῦ, πεπυκνωμένη πολίσμασιν, ἔτι δὲ τείχεσι καὶ τάφροις πᾶσα διειλημμένη. ἔχων δὲ καὶ τὰς ἄλλας παρασκευὰς πάσας πρὸς τὸν πόλεμον ἱκανὰς διὰ τὴν ἰδίαν ἀβουλίαν ταχὺ τοῖς ὅλοις ἔπταισεν. αἰτία δ' ἐγένετο τῆς ἥττης μάλισθ' ἡ τοῦ στρατηγεῖν 48
ἀπειρία καὶ τὸ προνενικῆσθαι τοὺς Πέρσας ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν πρὸ ταύτης γεγενημένην στρατείαν. ἐσχηκὼς 2
γὰρ τοὺς τότε στρατηγοὺς ἐπιφανεῖς ἄνδρας καὶ διαφέροντας ἀρετῇ τε καὶ ἀγχινοίᾳ στρατηγικῇ, Διόφαντον τὸν Ἀθηναῖον καὶ Λάμιον τὸν Σπαρτιάτην, διὰ τούτων ἅπαντα κατώρθωσε· τότε δ' ὑπολαμβάνων ἑαυτὸν ἱκανὸν εἶναι στρατηγὸν οὐδενὶ τῆς ἡγεμονίας μετεδίδου καὶ διὰ τὴν ἀπειρίαν οὐδὲν ἠδύνατο πράττειν τῶν ἐν τῷ πολέμῳ χρησίμων. τὰ μὲν οὖν πολίσματα φρου- 3
ραῖς ἀξιολόγοις διαλαβὼν παρεφύλαττεν, αὐτὸς δὲ τῶν Αἰγυπτίων ἔχων τρισμυρίους, τῶν δ' Ἑλλήνων πεντακισχιλίους, τῶν δὲ Λιβύων τοὺς ἡμίσεις ταῖς εὐκαιροτάταις τῶν εἰσβολῶν ἐφήδρευεν. τοιαύτης δὲ παρ' ἀμφοτέροις οὔσης τῆς διατάξεως Νικόστρατος μὲν ὁ τῶν Ἀργείων στρατηγὸς ἔχων ἡγεμόνας Αἰγυπτίους, ὧν ἦσαν ὅμηροι παῖδες παρὰ τοῖς Πέρσαις καὶ γυναῖκες, παρέπλευσε μετὰ τοῦ στόλου διά τινος διώρυγος εἰς τόπον κεκρυμμένον, ἐκβιβάσας δὲ τοὺς στρατιώτας καὶ παρεμβολὴν ὀχυρωσάμενος κατεστρατοπέδευσεν. οἱ 4
δὲ τὸν πλησίον τόπον παραφυλάττοντες μισθοφόροι

2 ὀχύρωτο P. 3 Ἀρραβίαν F. 4 τειχίσμασι RF. 5 καὶ om. PX. 11 τοὺς τότε] τούς τότε R τούς τε PXF. 14 κατορθώσας PX.

τῶν Αἰγυπτίων ὡς ᾔσθοντο τὴν τῶν πολεμίων παρου-
σίαν εὐθὺς ἐξεβοήθουν, ὄντες οὐκ ἐλάττους τῶν ἑπ-
5 τακισχιλίων. ἔχων δ' αὐτῶν τὴν ἡγεμονίαν Κλείνιος
ὁ Κῷος συνέταξε τὴν δύναμιν εἰς μάχην. ἀντιταχθέν-
των δὲ τῶν καταπεπλευκότων ἐγένετο καρτερὰ μάχη,
καθ' ἣν οἱ μετὰ τῶν Περσῶν Ἕλληνες ἀγωνισάμενοι
λαμπρῶς τόν τε στρατηγὸν Κλείνιον ἐφόνευσαν καὶ
τῶν ἄλλων στρατιωτῶν κατέκοψαν πλείους τῶν πεν-
6 τακισχιλίων. Νεκτανεβὼς δ' ὁ τῶν Αἰγυπτίων βασι-
λεὺς ἀκούσας τὴν τῶν ἰδίων ἀπώλειαν κατεπλάγη,
νομίσας καὶ τὴν λοιπὴν τῶν Περσῶν δύναμιν ῥᾳδίως
7 διαβήσεσθαι τὸν ποταμόν. ὑπολαβὼν δὲ τοὺς πολε-
μίους μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἐπ' αὐτὴν ἥξειν τὴν
Μέμφιν ἔκρινε ταύτης μάλιστα προνοήσασθαι. οὗτος
μὲν οὖν μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν στρατιᾶς ἐπανελθὼν εἰς
Μέμφιν τὰ πρὸς τὴν πολιορκίαν παρεσκευάζετο.

49 Ὁ δὲ τῆς πρώτης μερίδος ἀφηγούμενος Λακράτης
ὁ Θηβαῖος ἐπὶ τὴν τοῦ Πηλουσίου πολιορκίαν ὥρ-
μησεν· ἀποστρέψας δὲ τῆς διώρυγος τὸ ῥεῦμα πρὸς
ἕτερα μέρη καὶ τὸν ἀναξηρανθέντα τόπον χώσας μηχα-
νὰς προσήγαγε τῇ πόλει. ἐπὶ πολὺ δὲ μέρος πεσόντων
τῶν τειχῶν οἱ τὸ Πηλούσιον φρουροῦντες ὀξέως ἀντ-
ῳκοδόμησαν ἕτερα καὶ πύργους ξυλίνους ἀξιολόγους
2 ἀνέστησαν. ἐπὶ δέ τινας ἡμέρας συνεχοῦς γινομένης
τῆς τειχομαχίας τὸ μὲν πρῶτον οἱ κατὰ τὸ Πηλούσιον
Ἕλληνες ἐρρωμένως ἠμύνοντο τοὺς πολιορκοῦντας· ὡς 120
δ' ἐπύθοντο τὴν τοῦ βασιλέως ἀναχώρησιν εἰς Μέμφιν

3. 7 Κλείνιος — Κλείνιον (Κλεινων P, corr. 1. m.) codd. omnes; Κλεινίας ... Κλεινίαν Gem. **5** καταπλευσάντων PX. **7** ἐφόνευσεν P. **9** Νεκτανεβὼν PX. **15** αὐτῶν P. **16** τὴν om. RF. **17** πρώτης] δευτέρας PX; cf. XVI 47, 2. **23** ἕτεραι P. **24** γενομ. PX. **25** τῆς om. R. **26** ἠμύναντο PX.

καταπλαγέντες περὶ διαλύσεων ἐπρεσβεύοντο. τοῦ δὲ 3
Λακράτους δόντος αὐτοῖς διὰ τῶν ὅρκων πίστεις ὅτι
παραδόντων αὐτῶν τὸ Πηλούσιον ἀποκομισθήσονται
πάντες εἰς τὴν Ἑλλάδα μεθ' ὧν ἂν ἐξενέγκωσι, παρ-
έδωκαν τὸ φρούριον. μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν Ἀρταξέρ- 4
ξης ἀπέστειλε Βαγώαν μετὰ στρατιωτῶν βαρβάρων
παραληψόμενον τὸ Πηλούσιον· οἱ δὲ στρατιῶται παρ-
ιόντες εἰς τὸ χωρίον τῶν ἐξιόντων Ἑλλήνων ἀφ-
ῃροῦντο πολλὰ τῶν ὑπ' αὐτῶν ἐκκομιζομένων. ἀγα- 5
νακτούντων δὲ τῶν ἀδικουμένων καὶ θεοὺς τοὺς
ἐπόπτας τῶν ὅρκων ἐπιβοωμένων παροξυνθεὶς ὁ Λα-
κράτης τροπὴν ἐποίησε τῶν βαρβάρων καί τινας κατα-
βαλὼν ἐπεκούρησε τοῖς παρασπονδουμένοις. τοῦ δὲ 6
Βαγώου φυγόντος πρὸς τὸν βασιλέα καὶ κατηγοροῦν-
τος τοῦ Λακράτους ὁ Ἀρταξέρξης ἔκρινε δίκαια πεπον-
θέναι τοὺς περὶ τὸν Βαγώαν καὶ τῶν Περσῶν τοὺς
αἰτίους τῆς ἁρπαγῆς ἀπέκτεινεν. τὸ μὲν οὖν Πηλούσιον
τοῦτον τὸν τρόπον παρεδόθη τοῖς Πέρσαις.

Μέντωρ δὲ ὁ τοῦ τρίτου μέρους ἡγούμενος Βού- 7
βαστον καὶ πολλὰς ἄλλας πόλεις χειρωσάμενος ὑπ-
ηκόους ἐποίησε τῷ βασιλεῖ δι' ἑνὸς στρατηγήματος.
πασῶν γὰρ τῶν πόλεων φρουρουμένων ὑπὸ δυεῖν
ἐθνῶν, Ἑλλήνων τε καὶ Αἰγυπτίων, ὁ Μέντωρ δι-
έδωκε λόγον εἰς τοὺς στρατιώτας ὅτι βασιλεὺς Ἀρ-
ταξέρξης τοῖς μὲν ἑκουσίως παραδιδοῦσι τὰς πόλεις
φιλανθρώπως χρήσασθαι διέγνωκε, τοῖς δὲ βίᾳ κρα-
τηθεῖσι τὴν αὐτὴν ἀπονέμειν τιμωρίαν ἥνπερ τοῖς

1 διαλύσεως F. **2** πίστιν (εις supra) F. **4** παρέδοσαν RF. **6** Βαγῶαν P semper. **7** παρόντες εἰς χωρίον PX. **8** ἀξιόντων P. **12** καταλαβὼν PX. **18** παρεδόθει P. **19** Βουβάστιν P; praeponit καὶ R. **20** καὶ πολλὰς πόλεις ἄλλας PF καὶ πολλὰς πόλεις R. **23** Ἑλλήνων] Ἑλληνικῶν codd.; corr. Reiske.

Σιδωνίοις ἐπέστησε· καὶ τοῖς φυλάττουσι τὰς πύλας
παρήγγειλεν ἐᾶν τοὺς βουλομένους παρ' αὐτῶν αὐτο-
8 μολεῖν. διόπερ ἀκωλύτως τῶν ἡλωκότων Αἰγυπτίων
ἀπιόντων ἐκ τῆς παρεμβολῆς ταχέως εἰς ἁπάσας τὰς
κατὰ τὴν Αἴγυπτον πόλεις ὁ λόγος ὁ προειρημένος
διεσπάρη. εὐθὺς οὖν οἱ μισθοφόροι πρὸς τοὺς ἐγχω-
ρίους πανταχῇ διεφέροντο καὶ στάσεως αἱ πόλεις ἐπλη-
ροῦντο. ἑκάτεροι γὰρ ἰδίᾳ διεφιλοτιμοῦντο παρα-
διδόναι τὰ φρούρια καὶ τῆς χάριτος ταύτης ἰδίας
ἀγαθῶν ἐλπίδας ἠλλάττοντο· ὅπερ καὶ περὶ πρώτην
50 τὴν Βούβαστον συνέβη γενέσθαι. ὡς γὰρ οἱ περὶ τὸν
Μέντορα καὶ Βαγώαν πλησίον αὐτῆς κατεστρατοπέδευ-
σαν, οἱ μὲν Αἰγύπτιοι λάθρᾳ τῶν Ἑλλήνων ἐξέπεμψάν
τινα πρὸς τὸν Βαγώαν, ἐπαγγελλόμενοι παραδώσειν
τὴν πόλιν ἐὰν αὐτοῖς τὴν ἀσφάλειαν συγχωρήσωσιν.
2 οἱ δ' Ἕλληνες αἰσθόμενοι τὸ γεγονὸς κατεδίωξαν τὸν
ἀπεσταλμένον καὶ φόβον ἐπικρεμάσαντες ἤκουσαν τὴν
ἀλήθειαν· ἐφ' οἷς παροξυνθέντες ἐπέθεντο τοῖς Αἰγυπ-
τίοις καὶ τινὰς μὲν ἀπέκτειναν, τινὰς δὲ τραυματίας
ποιήσαντες τοὺς λοιποὺς συνήλασαν εἴς τι μέρος τῆς
3 πόλεως. οἱ δ' ἡττηθέντες δηλώσαντες τῷ Βαγώᾳ τὸ 121
γεγονὸς ἠξίουν κατὰ τάχος ἐλθόντα παραλαβεῖν τὴν
πόλιν παρ' αὐτῶν. τῶν δὲ Ἑλλήνων πρὸς τὸν Μέν-
τορα λάθρᾳ διακηρυκευσαμένων ὁ Μέντωρ ἐν ἀπορ-
ρήτοις παρεκάλεσεν αὐτούς, ὅταν Βαγώας εἰς τὴν
πόλιν εἰσέλθῃ, τὴν ἐπίθεσιν τοῖς βαρβάροις ποιήσα-
4 σθαι. μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ Βαγώου μετὰ τῶν Περσῶν
εἰσιόντος ἄνευ τῆς τῶν Ἑλλήνων συγκαταθέσεως καὶ

2 παρ' αὐτὸν PXF. 5 ὁ λόγος προειρημ. PX. 7 πανταχεί P. 10 ἐλπίδας ἠλλάττοντο Steph.; libri ἐλπίδος ἠλαττοῦντο. 20 εἰς μέρος τι RF. 21 τὸν Βαγῶα P. 27 Βαγῶα P.

μέρους τῶν στρατιωτῶν εἰσεληλυθότος οἱ μὲν Ἕλληνες
ἄφνω τὰς θύρας κλείσαντες ἐπέθεντο τοῖς ἐντὸς τῶν
τειχῶν ὑπάρχουσι καὶ πάντας ἀνελόντες τὸν Βαγώαν
αὐτὸν ἐζώγρησαν. ὁ δὲ τὰς τῆς σωτηρίας ἐλπίδας 5
ὁρῶν ἐν τῷ Μέντορι κειμένας ἐδεήθη σῶσαι καὶ εἰς
τὸ λοιπὸν κατεπηγγείλατο μηθὲν πράξειν ἄνευ τῆς
ἐκείνου γνώμης. ὁ δὲ Μέντωρ πείσας τοὺς Ἕλληνας 6
ἀφεῖναι τὸν Βαγώαν καὶ δι' ἑαυτοῦ γενέσθαι τὴν παρά-
δοσιν τὴν μὲν ἐπιγραφὴν τοῦ προτερήματος αὐτὸς
ἀπηνέγκατο, τῷ δὲ Βαγώᾳ τῆς σωτηρίας αἴτιος γενό-
μενος συνέθετο πρὸς αὐτὸν κοινοπραγίαν καὶ δοὺς
ὅρκους καὶ λαβὼν περὶ τούτων διετέλεσε τὴν σύνθεσιν
φυλάττων μέχρι τῆς τοῦ βίου τελευτῆς. διὸ καὶ συν- 7
έβη τούτους παρὰ βασιλεῖ συμφρονοῦντας ὕστερον
πλεῖστον ἰσχῦσαι τῶν φίλων καὶ συγγενῶν τῶν παρ'
Ἀρταξέρξῃ· ὁ μὲν γὰρ Μέντωρ ἐν τοῖς παραθαλαττίοις
μέρεσι τῆς Ἀσίας ἡγεμὼν μέγιστος ἀποδειχθεὶς τῷ
βασιλεῖ μεγάλας παρείχετο χρείας ἐκ μὲν τῆς Ἑλλάδος
μισθοφόρους ἀθροίζων καὶ πέμπων πρὸς Ἀρταξέρξην,
κατὰ δὲ τὰς πράξεις ἀνδρείως καὶ πιστῶς ἅπαντα
διοικῶν· ὁ δὲ Βαγώας ἐν ταῖς ἄνω σατραπείαις ἅπαντα 8
τῷ βασιλεῖ διῳκηκὼς τοσοῦτον ἴσχυσε διὰ τὴν πρὸς
τὸν Μέντορα κοινωνίαν τῶν πράξεων ὥστε τῆς βασι-
λείας κύριον εἶναι καὶ μηδὲν πράττειν τὸν Ἀρταξέρ-

2 θύρας] πύλας RF; cf. Pol. X 14, 12. ἐπέθοντο P. **5** ὁρῶν post κειμένας ponunt RF. **6** μηδὲν R. **8** malim ποιεῖσθαι. **9** τὴν μὲν οὖν X. ἐπιγραφήν] corr. Steph.; codd. ἀναγραφήν. **10** τὸ δὲ Βαγῶα P. **14** παρὰ βασιλεῖ uncis circumcl. Dind. **16** παραθαλασσίοις RF. **20—22** ἅπαντα διῳκηκὼς τῷ βασιλεῖ τοσοῦτον ἴσχυσεν (omissis verbis διοικῶν — ἅπαντα) P et X, in quo ab alt. manu suprascr. legitur ὁ Βαγώας. **21** διοικῶν] διῳκηκώς RF. **22** διῳκηκώς] διοικῶν RF; corr. Steph. **23** τὸν om. RF.

ξην ἄνευ τῆς ἐκείνου γνώμης. καὶ μετὰ τὴν ἐκείνου τελευτὴν τοὺς διαδόχους αἰεὶ τῆς βασιλείας οὗτος ἀπεδείκνυτο καὶ πάντα βασιλέως εἶχε πλὴν τῆς προσηγορίας. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀναγράψομεν.

51 Τότε δὲ μετὰ τὴν τῆς Βουβάστου παράδοσιν αἱ λοιπαὶ πόλεις καταπλαγεῖσαι καθ' ὁμολογίαν παρεδόθησαν τοῖς Πέρσαις. ἐν δὲ τῇ Μέμφει διατρίβων ὁ βασιλεὺς Νεκτανεβὼς καὶ θεωρῶν τὴν τῶν πόλεων <ἐπὶ τὴν προδοσίαν> ὁρμὴν οὐκ ἐτόλμησεν ὑποστῆναι τοὺς ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας κινδύνους. ἀπογνοὺς οὖν τὴν βασιλείαν καὶ τὰ πλεῖστα τῶν χρημάτων ἀναλα-
2 βὼν ἔφυγεν εἰς τὴν Αἰθιοπίαν. Ἀρταξέρξης δὲ παραλαβὼν πᾶσαν τὴν Αἴγυπτον καὶ τῶν ἀξιολογωτάτων πόλεων τὰ τείχη περιελὼν τὰ μὲν ἱερὰ συλήσας ἤθροισεν ἀργύρου τε καὶ χρυσοῦ πλῆθος, ἀπήνεγκε 122 δὲ καὶ τὰς ἐκ τῶν ἀρχαίων ἱερῶν ἀναγραφάς, ἃς ὕστερον Βαγώας πολλῶν χρημάτων ἀπελύτρωσε τοῖς
3 ἱερεῦσι τῶν Αἰγυπτίων. τοὺς δὲ συστρατευσαμένους τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν ἀξίαν ἕκαστον δωρεαῖς ἀξιολόγοις τιμήσας ἀπέλυσεν εἰς τὰς πατρίδας· τῆς δ' Αἰγύπτου σατράπην καταστήσας Φερενδάτην ἐπανῆλθεν μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς Βαβυλῶνα πολλὰ μὲν χρήματα καὶ λάφυρα κομίζων, δόξαν δὲ μεγάλην ἐκ τῶν κατορθωμάτων περιπεποιημένος.

52 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Καλλιμάχου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Γάιον καὶ Πόπλιον

2 ἀπεδείκνυε RF. 3 βασιλέως] βασιλείας PX. 4 τὰ om. PX. 6 τοῦ Βουβ. PX. 8 Μέμφι P. 9 πολεμίων R. 10 <ἐπὶ τὴν προδοσίαν> supplevi ex XVI 54, 2. 18 ἀπελύτρωσε (ν superscr.) F ἀνελύτρωσε (-σαι P) cett. 24 δόξαν τε PRF. 26 Καλλημάχου P. 27 Μάρκον libri omnes; Marcius Liv. VII 21; f. c.

*Οὐαλέριον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀρταξέρξης ὁρῶν μεγάλας
ἑαυτῷ παρεσχημένον χρείας ἐν τῷ πρὸς Αἰγυπτίους
πολέμῳ Μέντορα τὸν στρατηγόν προῆγεν αὐτὸν μά-
λιστα τῶν φίλων. τιμήσας δ' ἀριστείοις τὸν ἄνδρα* 2
*ἐδωρήσατο αὐτῷ ἀργυρίου μὲν ἑκατὸν τάλαντα, τῆς
δ' ἄλλης πολυτελοῦς κατασκευῆς τὴν κρατίστην· ἀπ-
έδειξε δὲ σατράπην τῆς κατὰ τὴν Ἀσίαν παραλίας
καὶ τὸν πρὸς τοὺς ἀφεστηκότας πόλεμον ἐπέτρεψεν,
αὐτοκράτορα στρατηγὸν ἀποδείξας. ὁ δὲ Μέντωρ ἔχων* 3
*οἰκειότητα πρὸς Ἀρτάβαζον καὶ Μέμνονα τοὺς δια-
πεπολεμηκότας μὲν πρὸς Πέρσας ἐν τοῖς ἐπάνω χρό-
νοις, τότε δὲ πεφευγότας ἐκ τῆς Ἀσίας καὶ διατρίβον-
τας παρὰ Φιλίππῳ, δεηθεὶς τοῦ βασιλέως ἔπεισεν αὐτὸν
ἀπολῦσαι τοὺς ἄνδρας τῶν ἐγκλημάτων. εὐθὺς δὲ καὶ
μετεπέμψατο πρὸς ἑαυτὸν ἀμφοτέρους μεθ' ὅλης τῆς
συγγενείας· ἦσαν γὰρ Ἀρταβάζῳ γεγονότες ἐκ τῆς* 4
*Μέντορος καὶ Μέμνονος ἀδελφῆς υἱοὶ μὲν ἕνδεκα,
θυγατέρες δὲ δέκα. ψυχαγωγούμενος δ' ἐπὶ τῷ πλή-
θει τῶν τέκνων ὁ Μέντωρ προῆγε τοὺς παῖδας, παρα-
διδοὺς αὐτοῖς τὰς ἐπιφανεστάτας ἐν τοῖς στρατιωτικοῖς
ἡγεμονίας. ἐστρατεύσατο δ' ἐπὶ πρῶτον Ἑρμείαν τὸν* 5
*Ἀταρνέως τύραννον, ἀφεστηκότα τοῦ βασιλέως καὶ πολ-
λῶν ὀχυρωμάτων καὶ πόλεων κυριεύοντα. ἐπαγγειλά-* 6
*μενος δ' αὐτῷ πείσειν τὸν βασιλέα [καὶ] τῶν ἐγκλη-
μάτων ἀπολῦσαι συνῆλθεν εἰς λόγους καὶ παρακρουσά-
μενος αὐτὸν συνέλαβε. κυριεύσας δὲ τοῦ δακτυλίου*

1 *Οὐαλλέριον* R. **4** *ἀριστίοις* R. **5** *ἐδωρίσατο* P. **18** *θυ-γατέρας* P (. . *ραις* X). **20** *στρατιωτικοῖς* scripsi (cf. Xen. resp. Lac. XII 7); codd. *στρατιώταις*. **21** *δὲ* PX. *Ἑρμείαν* P. **22** *Ἀταρνέως* PX; cett. *Ἀταρνέων* (*Ἀρτανέων* R). **24** tolli *καὶ* (et pro eo scribi *αὐτὸν*) iussit Rhod.; Steph. *ἀπολῦσαι* mut. in *ἀπολύσειν*.

καὶ γράψας εἰς τὰς πόλεις ὅτι διήλλακται τῷ βασιλεῖ
διὰ Μέντορος καὶ σφραγισάμενος τὰς ἐπιστολὰς τῷ 123
τοῦ Ἑρμείου δακτυλίῳ συνεξέπεμψε τοὺς παραληψο-
7 μένους τὰ χωρία. οἱ δ' ἐν ταῖς πόλεσι πιστεύσαντες
τοῖς γεγραμμένοις καὶ τὴν εἰρήνην ἀγαπητῶς προσ-
δεξάμενοι παρέδωκαν πάντες τὰ φρούρια καὶ τὰς
πόλεις. Μέντωρ μὲν οὖν δι' ἀπάτης ταχὺ παραλαβὼν
ἀκινδύνως τὰ τῶν ἀποστατῶν πολίσματα μεγάλης ἀπο-
δοχῆς ἔτυχε παρὰ τῷ βασιλεῖ, δόξας δύνασθαι στρα-
8 τηγεῖν πραγματικῶς. ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς ἄλλους
ἡγεμόνας τοὺς ἀλλοτρίως διακειμένους τοῖς Πέρσαις
τοὺς μὲν βιασάμενος, τοὺς δὲ καταστρατηγήσας ἅπαν-
τας ταχέως κατεπολέμησεν. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν
ἐν τούτοις ἦν.
9 Κατὰ δὲ τὴν Εὐρώπην Φίλιππος μὲν ὁ Μακεδό-
νων βασιλεὺς στρατεύσας ἐπὶ τὰς Χαλκιδικὰς πόλεις
<Στά>γειραν μὲν φρούριον ἐκπολιορκήσας κατέσκαψε,
τῶν δ' ἄλλων πολισμάτων ἔνια καταπληξάμενος ἠνάγ-
κασεν ὑποτάττεσθαι· ἐπὶ δὲ τὰς Φερὰς τῆς Θετταλίας
παρελθὼν Πειθόλαον δυναστεύοντα τῆς πόλεως ἐξ-
10 έβαλεν. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις ἐν τῷ Πόντῳ
Σπάρτακος ὁ τοῦ Πόντου βασιλεὺς ἐτελεύτησεν ἄρξας
ἔτη πέντε, τὴν δ' ἡγεμονίαν διαδεξάμενος ὁ ἀδελφὸς
Παρυσάδης ἐβασίλευσεν ἔτη τριάκοντα ὀκτώ.

8 ἀποστάντων PX. **15** Εὐρόπην P. **17** <Στά>γειραν] Γεῖραν RV Γείραν F (qui γ super ζ ponit) M Ζειρα P Ζειρὰ X; de Steph. Byz. Ζειρηνία cog. Wess.; at certe scribendum Στάγειραν (cf. Schaefer Dem. II² p. 154 a. 2) quod iam vidit Beloch (Gr. Gesch. II p. 502 a. 1). **19** τὰς Φερὰς] τὰ σφέτερα PX. **22** Πάρτακος X. **23** πέντε] cf. Latyschew inscr. ant. orae sept. Ponti Eux. p. XXII. III. **24** Παρυσάδης codd. omnes; iusta nominis forma Παιρισάδης (cf. Latyschew p. XXIII a. 5). ἐβασίλευσεν om. P; ἦρξεν X.

Τοῦ δ' ἔτους τούτου διελθόντος Ἀθήνησι μὲν 53
ἦρχε Θεόφιλος, ἐν Ῥώμῃ δὲ κατεστάθησαν ὕπατοι
Γάιος Σουλπίκιος καὶ Γάιος Κοΐντιος, ὀλυμπιὰς δ'
ἤχθη ὀγδόη πρὸς ταῖς ἑκατόν, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον
Πολυκλῆς Κυρηναῖος. ἐπὶ δὲ τούτων Φίλιππος μὲν 2
σπεύδων τὰς ἐφ' Ἑλλησπόντῳ πόλεις χειρώσασθαι
Μηκύβερναν μὲν καὶ Τορώνην χωρὶς κινδύνων διὰ
προδοσίας παρέλαβεν, ἐπὶ δὲ τὴν μεγίστην τῶν περὶ
τοὺς τόπους τούτους πόλεων Ὄλυνθον στρατεύσας
μετὰ πολλῆς δυνάμεως τὸ μὲν πρῶτον νικήσας τοὺς
Ὀλυνθίους δυσὶ μάχαις συνέκλεισεν εἰς πολιορκίαν,
προσβολὰς δὲ συνεχεῖς ποιούμενος πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν
ἀπέβαλεν ἐν ταῖς τειχομαχίαις· τὸ δὲ τελευταῖον
φθείρας χρήμασι τοὺς προεστηκότας τῶν Ὀλυνθίων,
Εὐθυκράτην τε καὶ Λασθένην, διὰ τούτων
124 προδοθεῖσαν τὴν Ὄλυνθον εἷλεν. διαρπάσας δ' αὐτὴν 3
καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐξανδραποδισάμενος ἐλαφυροπώλησε.
τοῦτο δὲ πράξας χρημάτων τε πολλῶν εἰς τὸν
πόλεμον εὐπόρησε καὶ τὰς ἄλλας πόλεις τὰς ἐναντιουμένας
κατεπλήξατο. τοὺς δὲ ἀνδραγαθήσαντας τῶν
στρατιωτῶν κατὰ τὴν μάχην ἀξίαις δωρεαῖς τιμήσας
καὶ χρημάτων πλῆθος διαδοὺς τοῖς ἐν ταῖς πόλεσιν
ἰσχύουσι πολλοὺς ἔσχε προδότας τῶν πατρίδων. καὶ
αὐτὸς δὲ ἀπεφαίνετο διὰ χρυσίου πολὺ μᾶλλον ἢ διὰ
τῶν ὅπλων ηὐξηκέναι τὴν ἰδίαν βασιλείαν.

Οἱ δ' Ἀθηναῖοι τὴν αὔξησιν ὑφορώμενοι τοῦ Φι- 54
λίππου τοῖς ἀεὶ πολεμουμένοις ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐβοή-

1 διεληλυθότος X. **3** Κοΐνκτιος FO cf. Liv. VII 22. **5** Κυριναῖος P. **6** Ἑλησπ. X. **7** Μηκυβερνᾶν P Μικύβερναν RF. **8** καὶ προδοσίας PX. **12** ποιησάμενος F. **19** ἐναντιωμένας PX. **22** διδοὺς PX. **24** πολὺ Wess.; πολλοῦ R πολλοὺς PXF; πολλῷ coni. Rhod. **27** ὑπὸ τοῦ βασιλέως] ὑπ' αὐτοῦ RF.

θουν, πρέσβεις ἀποστέλλοντες ἐπὶ τὰς πόλεις καὶ
παρακαλοῦντες τηρεῖν τὴν αὐτονομίαν καὶ τοὺς ἐπὶ
τὴν προδοσίαν ὁρμῶντας τῶν πολιτῶν θανάτῳ κολά-
ζειν· ἐπηγγέλλοντο δὲ πᾶσι συμμαχήσειν καὶ φανερῶς
ἑαυτοὺς πολεμίους ἀποδείξαντες τῷ βασιλεῖ διεπολέ-
2 μουν πρὸς Φίλιππον. μάλιστα δ' αὐτοὺς παρώξυνε
προστῆναι τῆς Ἑλλάδος Δημοσθένης ὁ ῥήτωρ, δεινό-
τατος ὢν τῶν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους Ἑλλήνων.
οὐ μὴν ἡ πόλις γε ἀναστεῖλαι τῆς ἐπὶ τὴν προδοσίαν
ὁρμῆς ἠδυνήθη τοὺς πολίτας· τοιαύτη γάρ φορά τις
3 προδοτῶν ὑπῆρξε τότε κατὰ τὴν Ἑλλάδα. διὸ καί
φασι τὸν Φίλιππον βουλόμενον ἑλεῖν τινα πόλιν ὀχυ-
ρότητι διαφέρουσαν, εἰπόντος τινὸς αὐτῷ τῶν ἐγχωρίων
ἀνάλωτον αὐτὴν ἐκ βίας ὑπάρχειν, ἐπερωτῆσαι εἰ οὐδ'
4 ὁ χρυσὸς τὸ τεῖχος ὑπερβῆναι δυνατός ἐστιν. ἦν γὰρ
πεῖραν εἰληφὼς ὅτι τὰ τοῖς ὅπλοις ἀδύνατα χειρω-
θῆναι τῷ χρυσῷ ῥᾴδιόν ἐστι καταπολεμῆσαι. ἐγκατα-
σκευάζων οὖν ἐν ταῖς πόλεσι προδότας διὰ τῆς δωρο-
δοκίας καὶ τοὺς δεχομένους τὸ χρυσίον ξένους καὶ
φίλους ὀνομάζων ταῖς πονηραῖς ὁμιλίαις διέφθειρε τὰ
ἤθη τῶν ἀνθρώπων.

55 Μετὰ δὲ τὴν ἅλωσιν τῆς Ὀλύνθου Ὀλύμπια ποιή-
σας τοῖς θεοῖς ἐπινίκια μεγαλοπρεπεῖς θυσίας συν-
ετέλεσεν· πανήγυριν δὲ μεγάλην συστησάμενος καὶ
λαμπροὺς ἀγῶνας ποιήσας πολλοὺς τῶν ἐπιδημούντων
2 ξένων ἐπὶ τὰς ἑστιάσεις παρελάμβανε. παρὰ δὲ τοὺς
πότους πολλαῖς ὁμιλίαις χρώμενος καὶ πολλοῖς μὲν
ποτήρια διδοὺς κατὰ τὰς προπόσεις, οὐκ ὀλίγοις δὲ

1 καὶ om. RF. 3 κολάζοντες X. 8 τὸν P. 10 cf. Dem. XVIII 61. γὰρ om. RF. 13 εἰπόντος αὐτῷ τινος F. 14 ἐπερωτῆσαι δὲ X. 16 εἰληφὼς πεῖραν RF. 22 Ὁλύνθου P. 24 ἐτέλεσεν PX.

δωρεὰς ἀπονέμων, πᾶσι δὲ μεγάλας ἀπαγγελίας εὐ-
χαρίστως ποιούμενος πολλοὺς ἔσχεν ἐπιθυμητὰς τῆς
πρὸς αὐτὸν φιλίας. καὶ δήποτ' ἐν τῷ συμποσίῳ κατα- 3
νοήσας Σάτυρον τὸν ὑποκριτὴν σκυθρωπὸν ἤρετο διὰ
τί μόνος οὐδὲν ἀξιοῖ μεταλαβεῖν τῆς παρ' αὐτοῦ φιλ-
ανθρωπίας· τοῦ δ' εἰπόντος ὅτι βούλεται παρ' αὐτοῦ
τυχεῖν τινος δωρεᾶς, δεδοικέναι δὲ μήποτε δηλώσας
125 τὴν προκεχειρισμένην ἔντευξιν ἀποτύχῃ, ὁ μὲν βασι-
λεὺς περιχαρὴς γενόμενος διεβεβαιώσατο πᾶν ὅ τι ἂν
αἰτήσῃ χαρίσασθαι· ὁ δ' εἶπεν ὅτι ξένου τινὸς ἑαυτοῦ
δύο παρθένοι τὴν ἡλικίαν ἔχουσαι γάμου τυγχάνουσιν
ἐν ταῖς αἰχμαλώτοις οὖσαι· ταύτας οὖν βούλεσθαι
λαβεῖν οὐχ ἵνα λυσιτέλειάν τινα περιποιήσηται τυχὼν
τῆς δωρεᾶς, ἀλλ' ἵνα προικίσας ἀμφοτέρας συνοικίσῃ
καὶ μὴ περιίδῃ μηδὲν παθούσας ἀνάξιον τῆς ἡλικίας.
μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ Φίλιππος ἀσμένως τὴν αἴτησιν προσ- 4
δεξάμενος παραχρῆμα τὰς παρθένους ἐδωρήσατο τῷ
Σατύρῳ. πολλὰς δὲ καὶ ἄλλας παντοδαπὰς εὐεργεσίας
καὶ δωρεὰς διασπείρων ἐκομίζετο τοὺς μισθοὺς πολλα-
πλασίους τῆς χάριτος· πολλοὶ γὰρ ταῖς τῆς εὐεργεσίας
ἐλπίσι προκληθέντες ἔφθασαν ἀλλήλους προσνέμοντες
ἑαυτοὺς τῷ Φιλίππῳ καὶ τὰς πατρίδας ἐγχειρίζοντες.
Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Θεμιστοκλέους ἐν Ῥώμῃ 56
τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν διεδέξαντο Γάιος Κορνήλιος καὶ
Μάρκος Ποπίλιος. ἐπὶ δὲ τούτων Βοιωτοὶ πολλὴν
τῆς Φωκίδος χώραν πορθήσαντες περὶ τὴν ὀνομαζο-

1 εὐχαρίστως] εὐχρήστως codd.; corr. Meineke Jahrb. f. Philol. 87 (1863) p. 373 (cf. XVIII 28, 5); εὐχερῶς Herw. sp. V. p. 228. **4** cf. Dem. XIX 193 sqq. ὄντα post σκυθρωπὸν add. Herw. ibid. **10** χαριεῖσθαι Herw. ibid.; χαρίσεσθαι Madv. I p. 159 a. 1. ὅτι om. R. **12** τοῖς X. βούλεσθε P. **15** παθεῖν F. **24** διεδέξατο PX. **25** Πόπλιος PXFMO. cf. Liv. VII 23. **26** Φοκίδος P.

μένην Ὕαν πόλιν ἐνίκησαν τοὺς πολεμίους καὶ κατ-
2 *έβαλον αὐτῶν περὶ ἑβδομήκοντα. μετὰ δὲ ταῦτα*
Βοιωτοὶ περὶ Κορώνειαν συμπλακέντες τοῖς Φωκεῦσιν
ἡττήθησαν καὶ συχνοὺς ἀπέβαλον. ἔπειτα τῶν Φωκέων
κατασχόντων ἱκανάς τινας πόλεις ἐν τῇ Βοιωτίᾳ στρα-
τεύσαντες οἱ Βοιωτοὶ καὶ τὸν σῖτον ἐκ τῆς χώρας τῶν
πολεμίων φθείραντες κατὰ τὴν ἐπάνοδον ἡττήθησαν.
3 *ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Φάλαικος μὲν ὁ τῶν*
Φωκέων στρατηγὸς, διαβληθεὶς ὅτι πολλὰ τῶν ἱερῶν
χρημάτων κέκλοφεν, ἐξέπεσεν ἐκ τῆς ἀρχῆς, ἀντὶ δὲ
τούτου στρατηγῶν αἱρεθέντων τριῶν, Δεινοκράτους
καὶ Καλλίου καὶ Σωφάνους, ἐγένετο ζήτησις τῶν
ἱερῶν χρημάτων καὶ λόγον τοὺς κεχειρικότας οἱ Φωκεῖς
4 *ἀπήτουν· ἦν δὲ πλεῖστα διῳκηκὼς Φίλων. οὗτος δ'*
οὐ δυνάμενος ἀποδοῦναι τὸν λόγον κατεδικάσθη καὶ
στρεβλωθεὶς ὑπὸ τῶν στρατηγῶν τοὺς μετέχοντας τῆς
κλοπῆς ἐμήνυσεν, αὐτὸς δὲ ταῖς ἐσχάταις αἰκίαις περι-
πεσὼν οἰκείαν τῆς ἀσεβείας ἔσχε τὴν τοῦ βίου κατα-
5 *στροφήν. οἱ δὲ νοσφισάμενοι τὰ χρήματα τὰ σωζό-*
μενα καὶ περιόντα τῶν ἐκ τῆς κλοπῆς ἀπέδωκαν,
αὐτοὶ δ' ἐθανατώθησαν ὡς ἱερόσυλοι. τῶν δὲ προ-
γεγενημένων στρατηγῶν ὁ μὲν πρῶτος ἄρξας Φιλό-
μηλος ἀπέσχετο τῶν ἀναθημάτων, ὁ δὲ δεύτερος,

1 *Ὕαν π.* R *Ὑάν πολιν* PXF; eadem nominis forma apud Strab. IX 2, 3 (cf. CIGr. IX 94); saepius legitur *Ὑάμπολις* (cf. Ptol. III 14, 19; Steph. Byz. s. v.). **2** *ἑβδομήκοντα*] sexaginta Cosp. **4** *ἀπέβαλεν* P. **5** *κατασχόντων* scripsi (cf. Hultzsch progr. Pasew. 1902 p. 6); libri *κατεχόντων*. **6** *τῶν σίτων* P. **10** *χρημάτων* om. X, suppl. 2. m. **13** *κεχειρηκότας* PX *κεχειρήκότας* F. **14** <*τὰ*> *πλεῖστα* Dind. *διοικηκῶς* PR. **17** *ἐμήνυσαν* P. **19** *οἱ δὲ νοσφισάμενοι*] *οἱ μὲν νοσφ.* coni. Rhod. **22** *Φιλόμιλος* P. **23** *ἀπέσχετο τῶν ἀναθημάτων*] at cf. XVI 30, 1.

προσαγορευόμενος μὲν Ὀνόμαρχος, ἀδελφὸς δ' ὢν Φι-
λομήλου, πλεῖστα τῶν τοῦ θεοῦ χρημάτων κατεδαπά-
νησε, τρίτος δὲ Φάυλλος ὁ ἀδελφὸς Ὀνομάρχου στρα-
τηγήσας οὐκ ὀλίγα τῶν ἀναθημάτων κατέκοψεν εἰς
τὰς τῶν ξένων μισθοφοράς. τὰς γὰρ ἀνατεθείσας ὑπὸ 6
126 Κροίσου τοῦ Λυδῶν βασιλέως χρυσᾶς πλίνθους, οὔσας
ἑκατὸν καὶ εἴκοσι διταλάντους, κατέκοψεν εἰς νόμισμα,
φιάλας δὲ χρυσᾶς τριακοσίας καὶ ἑξήκοντα διμναίους
καὶ λέοντα χρυσοῦν καὶ γυναῖκα, τριάκοντα ταλάντων
χρυσοῦ σταθμὸν ἀγόντων τῶν πάντων· ὥστε τὸ πᾶν
κατακοπὲν χρυσίον εἰς ἀργυρίου λόγον ἀναγομένων
τῶν χρημάτων εὑρίσκεσθαι τάλαντα τετρακισχίλια· τῶν
δ' ἀργυρῶν ἀναθημάτων τῶν τε ὑπὸ Κροίσου καὶ τῶν
ἄλλων ἁπάντων ἀνατεθέντων τοὺς πάντας στρατηγοὺς
δεδαπανηκέναι* τάλαντα πλείω τῶν ἑξακισχιλίων,
προστιθεμένων δὲ καὶ τῶν χρυσῶν ἀναθημάτων
ὑπερβάλλειν τὰ μύρια τάλαντα. ἔνιοι δὲ τῶν συγγρα- 7
φέων φασὶν οὐκ ἐλάττω γενέσθαι τὰ συληθέντα τῶν
ἐν τοῖς Περσικοῖς θησαυροῖς ὑπ' Ἀλεξάνδρου κατα-
κτηθέντων. ἐπεχείρησαν δ' οἱ περὶ τὸν Φάλαικον
στρατηγοὶ καὶ τὸν ναὸν ὀρύττειν, εἰπόντος τινὸς ὡς
ἐν αὐτῷ θησαυρὸς εἴη πολὺν ἔχων ἄργυρόν τε καὶ
χρυσόν· καὶ τὰ περὶ τὴν ἑστίαν καὶ τὸν τρίποδα φι-
λοτίμως ἀνέσκαπτον. ὁ δὲ μηνύσας τὸν θησαυρὸν

1 *ἀδελφός*] cf. XVI 61, 2; utroque loco *ἀδελφιδοῦς* scribi voluit Madv. I p. 504; de re cf. Schaefer Dem. I² p. 492 a. 1.

3 *Φαῦλος* X. *ὁ ἀδελφός* om. PX. **5** *μισθοφορίας* RF. **8** *διδιμναίους* PX. **9** *τριάκοντα*] trecentis et triginta Cosp. **15** fort. post *δεδαπανηκέναι* supplendum <*φασὶ*> vel simile aliquid; aliter totum enuntiatum inconcinnum videtur. **17** de omnibus numeris cf. Boeckh (-Fr.) Staatshaush. d. Ath. I³ p. 10. **20** *περὶ Φάλαικον* PX. **23** *ἀφιλοτίμως* Homolle BCH. XX p. 689 a. 1.

μάρτυρα παρείχετο τὸν ἐπιφανέστατον καὶ ἀρχαιότατον τῶν ποιητῶν Ὅμηρον ἐν οἷς λέγει

οὐδ' ὅσα λάινος οὐδὸς ἀφήτορος ἐντὸς ἐέργει
Φοίβου Ἀπόλλωνος Πυθοῖ ἐνὶ πετρηέσσῃ.

8 *τῶν δὲ στρατιωτῶν ἐγχειρούντων σκάπτειν τὰ περὶ*
τὸν τρίποδα σεισμοὶ μεγάλοι γενόμενοι τοῖς Φωκεῦσι
φόβον ἐπέστησαν, φανερῶς δὲ τῶν θεῶν προσημαινόν-
των τὴν κατὰ τῶν ἱεροσύλων κόλασιν ἀπέστησαν τῶν
ἔργων. ὁ δὲ τῆς παρανομίας ταύτης ἡγεμὼν Φίλων
ὁ προειρημένος ταχὺ τῷ δαιμονίῳ τὰς προσηκούσας
57 *δίκας ἐξέτισε. τῆς δὲ τῶν ἱερῶν χρημάτων φθορᾶς*
τὴν μὴν ὅλην ἐπιγραφὴν ἔσχον Φωκεῖς, μετέσχον δὲ
τῆς αἱρέσεως Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι συμμαχή-
σαντες τοῖς Φωκεῦσι καὶ οὐ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν
ἐκπεμπομένων στρατιωτῶν τοὺς μισθοὺς λαβόντες.
2 *οὕτω δὲ τοῖς Ἀθηναίοις ὁ χρόνος οὗτος ἤνεγκεν ἐξ-*
αμαρτάνειν εἰς τὸ δαιμόνιον ὥστε μικρὸν ἀνώτερον
τῶν Δελφικῶν καιρῶν Ἰφικράτους διατρίβοντος περὶ
Κόρκυραν μετὰ ναυτικῆς δυνάμεως καὶ Διονυσίου τοῦ
Συρακοσίων δυνάστου πέμψαντος εἰς Ὀλυμπίαν καὶ
Δελφοὺς ἀγάλματα ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος δεδη-
μιουργημένα περιτυχὼν ταῖς κομιζούσαις αὐτὰ ναυσὶν
ὁ Ἰφικράτης καὶ κρατήσας αὐτῶν διεπέμψατο πρὸς
τὸν δῆμον ἐπερωτῶν τί χρὴ πράττειν, οἱ δ' Ἀθηναῖοι
προσέταξαν αὐτῷ μὴ τὰ τῶν θεῶν ἐξετάζειν, ἀλλὰ
3 *σκοπεῖν ὅπως τοὺς στρατιώτας διαθρέψῃ. Ἰφικράτης* 127
μὲν οὖν ὑπακούσας τῷ δόγματι τῆς πατρίδος ἐλαφυ-

3 *οὐδ' ὁ σαφήτορος* P *οὐδ' ὅσα φήτορος* X. **4** *πετρηέσσι* P cf. Il. IX 404. 405. **13** *οἱ συμμαχήσαντες* F. **14** *τοῖς* om. PX. **16** malim *τοὺς Ἀθηναίους*. **17** *ἀνότερον* P. **19** *Κέρκυραν* F. **26** *διαθρέψει* Dind. **27** *τῷ δόγματι τῆς πατρίδος* post *κόσμον* ponit F.

ῥοπώλησε τὸν τῶν θεῶν κόσμον· ὁ δὲ τύραννος ὀργισθεὶς τοῖς Ἀθηναίοις ἔγραψε πρὸς αὐτοὺς ἐπιστολὴν τοιαύτην. Διονύσιος Ἀθηναίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ εὖ μὲν πράττειν οὐκ ἐπιτήδειόν ἐστι γράφειν, ἐπεὶ τοὺς θεοὺς καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν ἱεροσυλεῖτε καὶ τὰ ἀγάλματα τὰ εἰς ἀνάθεσιν ὑφ' ἡμῶν τοῖς θεοῖς ἀπεσταλμένα παρελόμενοι κατεκόψατε καὶ περὶ τοὺς μεγίστους τῶν θεῶν ἠσεβήκατε, περὶ τὸν Ἀπόλλωνα τὸν ἐν Δελφοῖς καὶ τὸν Δία τὸν Ὀλύμπιον. Ἀθηναῖοι μὲν οὖν περὶ τὸ θεῖον τοιαῦτ' 4
ἔπραξαν, καὶ ταῦτα εὐχόμενοι τὸν Ἀπόλλωνα πατρῷον αὐτῶν εἶναι καὶ πρόγονον· Λακεδαιμόνιοι δὲ τῷ περὶ Δελφοὺς μαντείῳ χρησάμενοι καὶ τὴν θαυμαζομένην παρὰ πᾶσι πολιτείαν διὰ τούτου κτησάμενοι καὶ περὶ τῶν μεγίστων ἔτι καὶ νῦν τὸν θεὸν ἐπερωτῶντες ἐτόλμησαν τοῖς τὸ ἱερὸν συλήσασι κοινωνῆσαι τῆς παρανομίας.

Κατὰ δὲ τὴν Βοιωτίαν οἱ μὲν Φωκεῖς τρεῖς πό- 58
λεις ἔχοντες ὠχυρωμένας, Ὀρχομενὸν καὶ Κορώνειαν καὶ Κορσίας, ἐκ τούτων ἐποιοῦντο τὴν ἐπὶ τοὺς Βοιωτοὺς στρατείαν. εὐπορούμενοι δὲ μισθοφόρων τήν τε χώραν ἐδῄουν καὶ κατὰ τὰς ἐπιθέσεις καὶ συμπλοκὰς περιεγίνοντο τῶν ἐγχωρίων. διόπερ οἱ Βοιωτοὶ θλι- 2
βόμενοι μὲν τῷ πολέμῳ καὶ πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν ἀπολωλεκότες, χρημάτων δὲ ἀπορούμενοι πρέσβεις ἐξέπεμψαν πρὸς τὸν Φίλιππον ἀξιοῦντες βοηθῆσαι. ὁ 3
δὲ βασιλεὺς ἡδέως ὁρῶν τὴν ταπείνωσιν αὐτῶν καὶ βουλόμενος τὰ Λευκτρικὰ φρονήματα συστεῖλαι τῶν

4 ἐπιτήδιον P. ἐγγράφειν X. 5 καὶ τοὺς θεοὺς κατὰ γῆν F. 17 παροινίας F. 19 ὀχυρωμένας PX. Ὀρχόμενον PX. 20 Κορσίας PX (cf. Theop. FHG. I 310); Κορσιάς cett. ἐποίουν P. 21 στρατίαν P.

*Βοιωτῶν ὀλίγους ἀπέστειλε στρατιώτας, αὐτὸ μόνον
φυλαττόμενος τὸ δοκεῖν μὴ περιορᾶν τὸ μαντεῖον
4 σεσυλημένον. τῶν δὲ Φωκέων οἰκοδομούντων φρού-
ριον περὶ τὰς ὀνομαζομένας Ἄβας, καθ' ἃς ἐστιν
Ἀπόλλωνος ἅγιον ἱερόν, ἐστράτευσαν ἐπ' αὐτοὺς οἱ
Βοιωτοί. εὐθὺ δ' αὐτῶν οἱ μὲν εἰς τὰς ἔγγιστα πό-
λεις φυγόντες διεσπάρησαν, οἱ δ' εἰς τὸν νεὼ τοῦ
Ἀπόλλωνος καταφυγόντες εἰς πεντακοσίους ἀπώλοντο.
5 πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα θεῖα περὶ τοὺς Φωκεῖς
συνέβη γενέσθαι περὶ τούτους τοὺς χρόνους, μάλιστα
δὲ τὸ μέλλον λέγεσθαι. οἱ γὰρ εἰς τὸν νεὼ κατα-
φυγόντες ὑπέλαβον διὰ τῆς τῶν θεῶν ἐπικουρίας
σωθήσεσθαι, τοὐναντίον δὲ θείᾳ τινὶ προνοίᾳ τῆς
6 προσηκούσης τοῖς ἱεροσύλοις τιμωρίας ἔτυχον· πολλῆς
γὰρ οὔσης στιβάδος περὶ τὸν νεὼ καὶ πυρὸς ἐν ταῖς* 128
*σκηναῖς τῶν πεφευγότων ἀπολελειμμένου συνέβη τῆς
στιβάδος ἐκκαυθείσης τοσαύτην ἐξαφθῆναι φλόγα
παραδόξως ὥστε τὸν ναὸν καὶ τοὺς καταπεφευγότας
εἰς αὐτὸν Φωκεῖς ζῶντας καταφλεχθῆναι. τοῖς γὰρ
ἱεροσύλοις ἔδοξε τὸ θεῖον μὴ διδόναι τὴν ἐκ τῆς
ἱκεσίας συγχωρουμένην ἀσφάλειαν.*
59 *Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀρχίου Ῥωμαῖοι κατ-
έστησαν ὑπάτους Μάρκον Αἰμίλιον καὶ Τίτον Κοΐνκ-
τιον. ἐπὶ δὲ τούτων ὁ Φωκικὸς πόλεμος, διαμείνας
ἔτη δέκα, κατελύθη τόνδε τὸν τρόπον. Βοιωτῶν καὶ*

1 *ὀλίγους*] perpaucos Cosp.; *οὐκ ὀλίγους* codd. *αὐτὸ μόνον δοκεῖν φυλαττόμενος τὸ μὴ* F. *μὴ* deleri iussit Hertl. II, 1 p. 24. **6** *ἔγγιστα* om. R. **7** *νεὼ* PR (cf. Schweizer Gr. d. perg. Inschr. p. 142 a. 1) *νεὼν* cett. **11** *εἰς*] *ἐπὶ* RF. **15** *νεὼ* PRF. **16** *ἀπολελιμμένους* P. **23** *Αἰμίλιον* PX *Αἰμήλιον* R (corr. 2. m.). *Τῖτον* PRF. *Κοΐνκτιον* PXR *Κόϊντον* FO; aliter Liv. VII 24; f. c. **25** *δέκα*] cf. XVI 14, 3; 23, 1.

Φωκέων τεταπεινωμένων διὰ τὸ μῆκος τοῦ πολέμου
Φωκεῖς μὲν πρέσβεις ἐξαπέστειλαν εἰς Λακεδαίμονα
περὶ βοηθείας, Σπαρτιᾶται δὲ χιλίους ὁπλίτας ἐξέπεμ-
ψαν στρατηγὸν ἐπιστήσαντες Ἀρχίδαμον τὸν βασιλέα.
Βοιωτῶν δὲ παραπλησίως τούτοις διαπρεσβευσαμένων 2
πρὸς Φίλιππον περὶ συμμαχίας ὁ Φίλιππος παραλαβὼν
τοὺς Θετταλοὺς ἧκεν εἰς τὴν Λοκρίδα μετὰ πολλῆς
δυνάμεως. καταλαβὼν δὲ Φάλαικον πάλιν τῆς στρατη-
γίας ἠξιωμένον καὶ * *τὸ τῶν μισθοφόρων ἔχοντα πλῆ-*
θος παρεσκευάζετο παρατάξει κρῖναι τὸν πόλεμον· ὁ
δὲ Φάλαικος ἐν τῇ Νικαίᾳ διατρίβων καὶ θεωρῶν
αὐτὸν οὐκ ἀξιόμαχον ὄντα διεπρεσβεύσατο πρὸς τὸν
βασιλέα περὶ διαλύσεων. γενομένης δ' ὁμολογίας ὥστε 3
τὸν Φάλαικον μετὰ τῶν στρατιωτῶν ἀπελθεῖν ὅποι
βούλοιτο, οὗτος μὲν ὑπόσπονδος εἰς τὴν Πελοπόννη-
129 *σον ἀπεχώρησε μετὰ τῶν μισθοφόρων, ὄντων ὀκτα-*
κισχιλίων, οἱ δὲ Φωκεῖς συντριβέντες ταῖς ἐλπίσι
παρέδωκαν ἑαυτοὺς τῷ Φιλίππῳ. ὁ δὲ βασιλεὺς ἄνευ 4
μάχης ἀνελπίστως καταλύσας τὸν ἱερὸν πόλεμον συν-
ήδρευε μετὰ Βοιωτῶν καὶ Θετταλῶν. ἔκρινεν οὖν
συναγαγεῖν τὸ τῶν Ἀμφικτυόνων συνέδριον καὶ τούτῳ
τὴν περὶ τῶν ὅλων διάγνωσιν ἐπιτρέψαι. ἔδοξεν οὖν
τοῖς συνέδροις μεταδοῦναι τῷ Φιλίππῳ καὶ τοῖς ἀπο- 60
γόνοις αὐτοῦ τῆς Ἀμφικτυονίας καὶ δύο ψήφους ἔχειν,
ἃς πρότερον οἱ καταπολεμηθέντες Φωκεῖς εἶχον· τῶν

1 *τεταπεινομ.* P. **4** *Ἀρχήδαμον* P. **8** *πάλαι* R. **9** *τὸ τῶν*] asterisco recte sign. Dind.; *μισθ. πλῆθος* semper dicit Diod.; fort. *καὶ ἱκανόν*. **12** *αὐτὸν* XR. **14** *ὅποι*] Schaefer ad Dem. II p. 642 *ὅπου* RF *ὁπότε* PX. **16** *ἀπεχώρησε* Hertl. II, 1 p. 24; libri *ἀνεχώρησε*. **19** *συνήδρευσε* F. **21** *συναγαγεῖν* recte Hertl. III p. 27 et Madv. I p. 504 (cf. XVII 4, 2); *συνκατάγειν* P *συγκ.* rell.

δ' ἐν Φωκεῦσι τριῶν πόλεων περιελεῖν τὰ τείχη καὶ μηδεμίαν κοινωνίαν εἶναι τοῖς Φωκεῦσι τοῦ ἱεροῦ μηδὲ τοῦ Ἀμφικτυονικοῦ συνεδρίου· μὴ ἐξεῖναι δὲ αὐτοῖς μήτε ἵππους μήτε ὅπλα κτήσασθαι, μέχρις ἂν οὗ τὰ χρήματα ἐκτίσωσι τῷ θεῷ τὰ σεσυλημένα· τοὺς δὲ πεφευγότας τῶν Φωκέων καὶ τῶν ἄλλων τῶν μετεσχηκότων τῆς ἱεροσυλίας ἐναγεῖς εἶναι καὶ ἀγωγίμους*
2 *πάντοθεν· τὰς δὲ πόλεις ἁπάσας τῶν Φωκέων κατασκάψαι καὶ μετοικίσαι εἰς κώμας, ὧν ἑκάστην μὴ πλεῖον ἔχειν οἰκιῶν πεντήκοντα, μηδὲ διεστάναι ἔλαττον σταδίου τὰς κώμας ἀπ' ἀλλήλων· ἔχειν δὲ Φωκεῖς τὴν χώραν καὶ φέρειν κατ' ἐνιαυτον τῷ θεῷ φόρον τάλαντα ἑξήκοντα, μέχρις ἂν ἐκτίσωσι τὰ ἀπογραφέντα χρήματα κατὰ τὴν ἱεροσυλίαν· τιθέναι δὲ καὶ τὸν ἀγῶνα τῶν Πυθίων Φίλιππον μετὰ Βοιωτῶν καὶ Θετταλῶν διὰ τὸ Κορινθίους* μετεσχηκέναι τοῖς Φω-*

1 *τῶν δ' ἐν Φωκεῦσι τριῶν πόλεων*] libri omnes (*τῶν ἐπικαιροτάτων* add. Gem.); verba haud dubie corrupta (etsi non deerant qui defendere studerent); sensus apertus (cf. XVI 56, 2; 58, 1); quamquam pro certo quid Diodorus scripserit nequit constitui; Weiske (de hyperb. I p. 29 a. 68) prop. *τῶν δ' ὑπὸ Φωκ. τρ. πόλεων*; Schaefer Dem. II² p. 287 a. 3 *τῶν δ' ἐν Βοιωτοῖς τρ. πόλεων*; quae coniecturae mihi non satis probantur. Ceterum de toto hoc Amphictyonum decreto praeter Wesselingium cf. etiam Weiß Zeitschr. f. Altert. 1848 p. 386 sqq.; Böhnecke Forsch. a. d. Gebiet d. att. Redner I p. 420 sqq.; Flathe phok. Krieg p. 20; Bürgel pyl.-delph. Amph. p. 84. 162. **4** *μηδὲ* R. *μέχρις* X *οὗ* PX. **5** *οὗ* del. Dind. **9** *μετωκῆσαι* P *μετοικῆσαι* R (corr. 1. m.). **10** *σταδίου*] *ς' σταδίων* Weiske l. l. I p. 30 adn. **13** *μέχρι ἂν* P. **16** *διὰ τὸ Κορινθίους μετεσχηκέναι*] variis modis vv. dd. hunc locum explicare studuerunt (cf. Flathe phok. Krieg p. 20 adn. 5), variis temptarunt coniecturis: Reiske *Κορ.* in *Λακεδαιμονίους* mutari voluit, Vogel (vita Phil. p. 287) in *Ἀθηναίους*; Voemel proposuit ut scriberetur *διὰ τὸ ἐκ τοῦ Δωρικοῦ ἔθνους Λακεδαιμονίους* vel *διὰ τὸ Δωρικὸν ἔθνος μετεσχ.*; Weiske l. l. *διὰ τὸ Δωριεῖς καὶ Ἀθηναίους μ.*; Schaefer Dem. II² p. 285 adn. 1 *διὰ τὸ [Δωριέων Λακεδαιμονίους*

κεῦσι τῆς εἰς τὸ θεῖον παρανομίας· τοὺς δὲ Ἀμφι- 3
κτύονας καὶ τὸν Φίλιππον τὰ ὅπλα τῶν Φωκέων καὶ
130 τῶν μισθοφόρων καταπετροκοπῆσαι καὶ τὰ λείψανα
αὐτῶν κατακαῦσαι καὶ τοὺς ἵππους ἀποδόσθαι. ἀκο-
λούθως δὲ τούτοις διέταξαν οἱ Ἀμφικτύονες τὰ περὶ
τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ μαντείου καὶ τἄλλα πάντα τὰ πρὸς
εὐσέβειαν καὶ κοινὴν εἰρήνην καὶ ὁμόνοιαν τοῖς Ἕλλη-
σιν ἀνήκοντα. μετὰ δὲ ταῦτα Φίλιππος μὲν τὰ δεδογ- 4
μένα τοῖς Ἀμφικτύοσι συγκαταστήσας καὶ <πρὸς>
πάντας φιλοφρονηθεὶς ἐπανῆλθεν εἰς Μακεδονίαν, οὐ
μόνον δόξαν εὐσεβείας καὶ ἀρετῆς στρατηγικῆς περι-
πεποιημένος, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν μέλλουσαν αὔξησιν
αὐτῷ γίνεσθαι μεγάλα προκατεσκευασμένος. ἐπεθύμει 5
γὰρ τῆς Ἑλλάδος ἀποδειχθῆναι στρατηγὸς αὐτοκράτωρ
καὶ τὸν πρὸς Πέρσας ἐξενεγκεῖν πόλεμον· ὅπερ καὶ
συνέβη γενέσθαι. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐν τοῖς οἰ-
κείοις χρόνοις τὰ κατὰ μέρος ἀναγράψομεν, νῦν δ'
ἐπὶ τὸ συνεχὲς τῆς ἱστορίας τρεψόμεθα.

Δίκαιον δ' εἶναι νομίζομεν πρῶτον ἀναγράψαι τὴν 61
ἐκ θεῶν γενομένην τοῖς εἰς τὸ μαντεῖον παρηνομηκόσι
κόλασιν. ὅλως γὰρ οὐ μόνον τοῖς αὐθένταις τῆς ἱερο-
συλίας, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς προσαψαμένοις μόνον τῆς
παρανομίας ἀπαραίτητος ἐκ τοῦ δαιμονίου ἐπηκολού-
θησε τιμωρία. ὁ μὲν γὰρ ἀρχιτέκτων τῆς καταλήψεως 2

καὶ] Κορινθίους μ.; mihi quoque post διὰ τὸ Κορινθίους quaedam desiderari videntur. **9** <πρὸς> πάντας] libri πάντα; πάντας Dind.; πρὸς recte suppl. Kallenb. I 15 (cf. XVI 89, 2; 91, 6). **12** πρὸς τὴν μέλλουσαν αὐτῷ αὔξησιν γενέσθαι RF.

13 προκατασκευασαμένω̊ς P προκατασκευασάμενος RF. **15** ὄνπερ PX. **17** τὰ om. F. **20** παρενομικόσι P; παρανενομηκόσι Dind. **21** αὐθέντες P (in X corr.). **23** παρανομίας] ἱεροσυλίας F; corr. in marg. 1. m.

τοῦ ἱεροῦ Φιλόμηλος κατά τινα περίστασιν πολεμικὴν
ἑαυτὸν κατεκρήμνισεν, ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ὀνόμαρχος
διαδεξάμενος τὴν τῶν ἀπονοηθέντων στρατηγίαν μετὰ
τῶν συμπαραταξαμένων ἐν Θετταλίᾳ Φωκέων καὶ μι-
3 σθοφόρων κατακοπεὶς ἐσταυρώθη. ὁ δὲ τρίτος καὶ
πλεῖστα τῶν ἀναθημάτων κατακόψας Φάυλλος πολυ-
χρονίῳ νόσῳ νοσήσας οὐδ' ἀπολυθῆναι συντόμως τῆς
τιμωρίας ἠδυνήθη. ὁ δ' ἐπὶ πᾶσι Φάλαικος τὰ λείψανα
τῆς ἱεροσυλίας ἀναλαβὼν ἐν πλάναις καὶ μεγάλοις
φόβοις καὶ κινδύνοις ἐφ' ἱκανὸν χρόνον ἐβίωσεν, οὐχ
ἵνα μακαριώτερος γένηται τῶν συνασεβησάντων, ἀλλ'
ἵνα πλείω χρόνον στρεβλωθεὶς καὶ πολλοῖς διὰ τὴν
ἀτυχίαν γενόμενος γνώριμος περιβόητον ἔχῃ τὴν συμ-
4 φοράν. οὗτος γὰρ μετὰ τὴν ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας
φυγὴν μετὰ τῶν μισθοφόρων τὸ μὲν πρῶτον διέτριβεν
περὶ τὴν Πελοπόννησον, συνέχων τοὺς στρατιώτας ἐκ
τῶν ἱεροσυληθέντων λειψάνων, μετὰ δὲ ταῦτα ἐν
Κορίνθῳ μισθωσάμενος πλοῖα φορτηγὰ μεγάλα καὶ
τέσσαρας ἔχων ἡμιολίας παρεσκευάζετο πρὸς τὸν εἰς
Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν πλοῦν, νομίζων ἐν τούτοις τοῖς
τόποις ἢ καταλήψεσθαί τινα πόλιν ἢ τεύξεσθαι μισθο-
φορίας· ἐτύγχανε γὰρ Λευκανοῖς πρὸς Ταραντίνους
συνεστηκὼς πόλεμος. πρὸς δὲ τοὺς συμπλέοντας ἔφη
μετάπεμπτος πλεῖν ὑπὸ τῶν ἐξ Ἰταλίας καὶ Σικελίας.
62 ἐκπλεύσαντος δ' αὐτοῦ καὶ πελαγίου γενομένου στρα-
τιῶταί τινες τῶν ἐν τῷ μεγίστῳ πλοίῳ κομιζομένων,

2 ἀδελφιδοῦς Madv. I p. 504 (cf. XVI 56, 5). 3 ὑπὸ τῶν συμπαρατ. coni. Pack Hermes XI p. 198 (cf. Paus. X 2, 5; at cf. XVI 35, 6). 5 ἐστρώθη XF. καὶ <τὰ> πλεῖστα Hertl. II, 1 p. 24 (at cf. XVI 56, 5). 14 ἐκ fort. delendum esse censuit Wess. (cf. XVI 60, 3). 19 παρεσκευάσατο PX. εἰς τὴν Ἰταλίαν R. 21 μισθοφορᾶς Dind. 25 στρατιῶται δέ τινες PX.

ᾧπερ αὐτὸς ὁ Φάλαικος ἐνέπλει, λόγον ἀλλήλοις ἐδίδο-
131 σαν ὑπονοοῦντες μηδένα μεταπέμψασθαι σφᾶς· οὔτε
γὰρ ἡγεμόνας ἑώρων ἀπὸ τῶν ἐπικαλουμένων συμ-
πλέοντας οὔθ' ὁ πλοῦς ἦν ὀλίγος, ἀλλὰ πολὺς ὑπέκειτο
καὶ χαλεπός. διόπερ ἀπιστοῦντες ἅμα τοῖς λεγομένοις 2
καὶ φοβούμενοι τὴν διαπόντιον στρατείαν συνίσταντο
καὶ μάλισθ' οἱ τὰς ἡγεμονίας ἔχοντες τῶν μισθοφόρων.
τέλος δὲ σπασάμενοι τὰ ξίφη καὶ καταπληξάμενοι τόν
τε Φάλαικον καὶ τὸν κυβερνήτην ἠνάγκασαν εἰς τοὐ-
πίσω πάλιν ἀποπλεῖν. τὸ δ' αὐτὸ καὶ τῶν ἐν τοῖς
ἄλλοις πλοίοις κομιζομένων ποιησάντων κατέπλευσαν
εἰς τὴν Πελοπόννησον. ἀθροισθέντες δ' εἰς Μαλέαν 3
ἄκραν τῆς Λακωνικῆς ἐκεῖ κατέλαβον ἐκ Κρήτης κατα-
πεπλευκότας Κνωσσίους πρέσβεις ἐπὶ συναγωγῇ μισθο-
φόρων· ὧν διαλεχθέντων τῷ τε Φαλαίκῳ καὶ τοῖς
ἡγεμόσι καὶ δόντων ἀξιολόγους τοὺς μισθοὺς μετὰ
τούτων ἅπαντες ἐξέπλευσαν. κατάραντες δὲ τῆς Κρή-
της εἰς Κνωσσὸν εὐθὺς ἐξ ἐφόδου πόλιν κατελάβοντο
τὴν καλουμένην Λύκτον. τοῖς δὲ Λυκτίοις ἐκ τῆς 4
πατρίδος ἐκπεπτωκόσι παράδοξος καὶ σύντομος ἐφάνη
βοήθεια. περὶ γὰρ τοὺς αὐτοὺς χρόνους Ταραντίνων
διαπολεμούντων πρὸς Λευκανοὺς καὶ πρὸς Λακεδαιμο-
νίους, ὄντας προγόνους ἑαυτῶν, πεμψάντων πρέσβεις
περὶ βοηθείας οἱ μὲν Σπαρτιᾶται διὰ τὴν συγγένειαν
προθύμως ἔχοντες συμμαχῆσαι ταχέως δύναμιν ἤθροι-
ζον πεζικήν τε καὶ ναυτικὴν καὶ ταύτης στρατηγὸν

1 οὗπερ PX. ἐδίδωσαν PX. **4** οὐθ' PX; cett. οὔτε. ἀλλὰ πλοῦς ὑπέκειτο μέγας καὶ χαλεπός codd.; corr. Dind. **6** στρατιάν P. **12** Μαλαίαν R. **13** Λακονικῆς P. **14** τοὺς Κν. πρ. RF. Κνωσίους PXF. **16** ἀξιολόγους μισθοὺς RF. **18** Κνῶσσον P; cf. V 78, 2. **19** Λύκτον] de iusto urbis nomine cf. Schaefer Dem. II² p. 362 a. 1. **22** καὶ om. F. **23** προγόνους ὄντας F.

ἀπέδειξαν Ἀρχίδαμον τὸν βασιλέα· μελλόντων δ' ἀπαί-
ρειν εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἠξίωσαν οἱ Λύκτιοι πρῶτον
αὐτοῖς βοηθῆσαι· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι πεισθέντες καὶ
πλεύσαντες εἰς τὴν Κρήτην τοὺς μισθοφόρους ἐνίκη-
63 σαν, τοῖς δὲ Λυκτίοις ἀνέσωσαν τὴν πατρίδα. μετὰ
δὲ ταῦτα ὁ μὲν Ἀρχίδαμος πλεύσας εἰς τὴν Ἰταλίαν
καὶ συμμαχήσας τοῖς Ταραντίνοις ἔν τινι μάχῃ δι-
αγωνισάμενος λαμπρῶς ἐτελεύτησεν, ἀνὴρ κατὰ μὲν τὴν
στρατηγίαν καὶ τὸν ἄλλον βίον ἐπαινούμενος, κατὰ
δὲ τὴν πρὸς Φωκεῖς συμμαχίαν μόνην βλασφημού-
μενος, ὡς μάλιστ' αἴτιος γεγονὼς τῆς τῶν Δελφῶν
2 καταλήψεως. Ἀρχίδαμος μὲν οὖν ἐβασίλευσε τῶν Λα-
κεδαιμονίων ἔτη τρία πρὸς τοῖς εἴκοσι, τὴν δ' ἀρχὴν
διαδεξάμενος Ἆγις ὁ υἱὸς ἐβασίλευσεν ἔτη δεκαπέντε.
ἔπειτα οἱ μὲν Ἀρχιδάμου μισθοφόροι μετεσχηκότες τῆς
τοῦ μαντείου συλήσεως ὑπὸ τῶν Λευκανῶν κατηκοντί-
σθησαν, ὁ δὲ Φάλαικος ἐκπεσὼν ἐκ τῆς Λύκτου Κυ-
3 δωνίαν πολιορκεῖν ἐπεχείρησεν. κατασκευάσαντος δὲ
αὐτοῦ μηχανὰς πολιορκητικὰς καὶ προσάγοντος τῇ
πόλει, κεραυνῶν πεσόντων αὗται μὲν ὑπὸ τοῦ θείου
πυρὸς κατεφλέχθησαν, τῶν δὲ μισθοφόρων πολλοὶ
παραβοηθοῦντες ταῖς μηχαναῖς ὑπὸ τοῦ πυρὸς δι-
4 εφθάρησαν· ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ στρατηγὸς Φάλαικος. ἔνιοι 132
δέ φασιν αὐτὸν προσκόψαντά τινι τῶν μισθοφόρων
ὑπὸ τούτου σφαγῆναι. οἱ δὲ περιλειφθέντες τῶν μι-
σθοφόρων ἀναληφθέντες ὑπὸ Ἠλείων φυγάδων εἰς

4 malim τοὺς <μὲν> μισθοφ. **6** ταῦθ' X. **12** Ἀρχήδαμος P. **13** de numero cf. XVI 88, 4. **14** Ἄγιος PX. δεκαπέντε PX (cf. Schweizer p. 165); novem annos eum regnasse legitur XVI 88, 4; XVII 63, 5; cf. Schaefer Dem. II² p. 364 a. 2; Unger Philol. XL p. 105. **20** ὁῦται P om. X. **26** φυγάδων] συμμάχων F.

τὴν Πελοπόννησον ἐκομίσθησαν καὶ μετὰ τούτων ἐπολέμουν πρὸς Ἠλείους. Ἀρκάδων δὲ συναγωνισαμένων 5 *τοῖς Ἠλείοις καὶ μάχῃ νικησάντων τοὺς φυγάδας πολλοὶ μὲν τῶν μισθοφόρων ἀνῃρέθησαν, οἱ δὲ περιλειφθέντες εἰς τετρακισχιλίους ἐζωγρήθησαν. διελομένων δὲ τῶν τε Ἀρκάδων καὶ Ἠλείων τοὺς αἰχμαλώτους οἱ μὲν Ἀρκάδες τοὺς ἑαυτοῖς μερισθέντας ἅπαντας ἐλαφυροπώλησαν, οἱ δ' Ἠλεῖοι διὰ τὴν εἰς τὸ μαντεῖον παρανομίαν ἀπέσφαξαν.*

Οἱ μὲν οὖν τῆς ἱεροσυλίας μετασχόντες τοῦτον 64 *τὸν τρόπον ὑπὸ τοῦ δαιμονίου τιμωρίας ἠξιώθησαν. αἱ δ' ἐπισημόταται πόλεις κοινωνήσασαι τῆς παρανομίας ὕστερον ὑπ' Ἀντιπάτρου καταπολεμηθεῖσαι τὴν ἡγεμονίαν ἅμα καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀπέβαλον. αἱ δὲ* 2 *τῶν ἐν Φωκεῦσιν ἡγεμόνων γυναῖκες περιθέμεναι τοὺς χρυσοῦς ἐκ Δελφῶν ὅρμους οἰκείας τῆς ἀσεβείας τιμωρίας ἔτυχον· ἡ μὲν γὰρ τὸν τῆς Ἑλένης γεγενημένον φορέσασα εἰς ἑταιρικὴν αἰσχύνην ἐνέπεσε καὶ τὸ κάλλος προέβαλε τοῖς ἐξυβρίζειν προαιρουμένοις, ἡ δὲ τὸν τῆς Ἐριφύλης περιθεμένη τῆς οἰκίας ὑπὸ τοῦ πρεσβυτάτου τῶν υἱῶν ὑπὸ μανίας ἐμπυρισθείσης μετὰ ταύτης ζῶσα κατεφλέχθη. οἱ μὲν οὖν τοῦ δαιμονίου καταφρονεῖν τολμήσαντες τὸν εἰρημένον τρόπον ὑπὸ τῶν θεῶν τιμωρίας ἠξιώθησαν, ὁ δὲ [τούτῳ] τῷ* 3 *μαντείῳ βοηθήσας Φίλιππος ἀπὸ τούτων τῶν χρόνων ἀεὶ μᾶλλον αὐξόμενος τὸ τελευταῖον διὰ τὴν εἰς τὸ θεῖον εὐσέβειαν ἡγεμὼν ἀπεδείχθη τῆς Ἑλλάδος πά-*

2 *Ἡλείους* P fere semper. 4 *μὲν* om. RF. 13 *τῆς ἡγεμονίας* P. 17 *Ἐλένης* P. 18 *φορήσασα* P. 19 *προέβαλλε* X. *ἐνυβρίζειν* RF. *προαιρουμένοις*] *βουλομένοις* F. 21 *τῶν υἱῶν* om. X. 24 *τούτῳ* del. Dind.

*σης καὶ μεγίστην βασιλείαν τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην
περιεποιήσατο. ἡμεῖς δὲ ἀρκούντως διεληλυθότες τὸν
ἱερὸν πόλεμον ἐπάνιμεν ἐπὶ τὰς ἑτερογενεῖς πράξεις.*

65 *Κατὰ γὰρ τὴν Σικελίαν Συρακόσιοι στασιάζοντες
πρὸς ἀλλήλους καὶ τυραννίσι πολλαῖς καὶ ποικίλαις
δουλεύειν ἀναγκαζόμενοι πρέσβεις ἐξέπεμψαν εἰς Κό-
ρινθον, ἀξιοῦντες αὐτοῖς ἀποστεῖλαι στρατηγὸν τὸν
ἐπιμελησόμενον τῆς πόλεως καὶ καταλύσοντα τὴν τῶν*
2 *τυραννεῖν ἐπιβαλομένων πλεονεξίαν. οἱ δὲ κρίνοντες
δίκαιον εἶναι τοῖς ἀπογόνοις βοηθεῖν ἐψηφίσαντο
πέμπειν στρατηγὸν Τιμολέοντα Τιμαινέτου, πρωτεύοντα
τῶν πολιτῶν ἀνδρείᾳ τε καὶ συνέσει στρατηγικῇ καὶ
καθόλου πάσαις ταῖς ἀρεταῖς κεκοσμημένον. ἴδιον δέ
τι συνέβη περὶ τὸν ἄνδρα συμπεσεῖν, ὃ συνελάβετο*
3 *αὐτῷ πρὸς τὴν τῆς στρατηγίας αἵρεσιν. Τιμοφάνης
γὰρ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ προέχων τῶν Κορινθίων πλούτῳ
τε καὶ τόλμῃ πάλαι μὲν ἦν φανερὸς τυραννίδος ὀρεγό-
μενος, τότε δὲ τοὺς ἀπόρους ἀναλαμβάνων καὶ παν-
οπλίαις κατασκευαζόμενος καὶ τοὺς πονηροτάτους ἔχων
μεθ' ἑαυτοῦ κατὰ τὴν ἀγορὰν περιῄει, οὐ προσποιού-
μενος ὅτι τύραννός ἐστι, τὰ δὲ τῆς τυραννίδος ἔργα* 133
4 *διαπραττόμενος. ὁ δὲ Τιμολέων ἀλλοτριώτατος ὢν
μοναρχίας τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχείρει πείθειν τὸν ἀδελ-
φὸν ἀποστῆναι τῆς ἐπιβολῆς, ὡς δ' οὐχ ὑπήκουεν,
ἀλλ' αἰεὶ καὶ μᾶλλον ἐπετείνετο τῇ τόλμῃ, ἀδυνατῶν
αὐτὸν λόγῳ διορθώσασθαι περιπατοῦντα κατὰ τὴν*

1 *μεγίστην*] *μεγάλην* PXR. **7** *αὐτοῖς* Dind. **8** *κατα-λύσοντο* P. *τὴν* om. P. **11** *Τιμοδήμου* Plut. Tim. 3; cf. Clasen Tim. p. 13; Holm G. S. II p. 194; 464. **13** *καὶ κοσμημένον* P. **15** *πρὸς τὴν στρατηγικὴν αἵρεσιν* PX. **18** *πανοπλίαις* scripsi; codd. *πανοπλίας*. **20** *καὶ τὴν ἀγορὰν* PX. **22** *ἀλλοτριότατος* PX. **25** *ἀδυνατὸν* X. **26** *καὶ περιπατῶν* PX; *περιπατῶν* libri omnes; corr. Hertl. II, 1 p. 25.

ἀγορὰν ἀπέσφαξεν. θορύβου δὲ γενομένου καὶ τῶν 5
πολιτῶν συνδραμόντων διά τε τὸ παράδοξον καὶ τὴν
δεινότητα τῆς πράξεως στάσις ἐγίνετο. οἱ μὲν γὰρ
ἔφασαν δεῖν ὡς ἐμφύλιον φόνον πεπραχότα τὸν Τιμο-
λέοντα τυγχάνειν τῆς ἐκ τῶν νόμων τιμωρίας, οἱ δὲ
τοὐναντίον ἀπεφαίνοντο <δεῖν> ἐπαινεῖν τὸν ἄνδρα
ὡς τυραννοκτόνον. τῆς δὲ γερουσίας συνεδρευούσης 6
ἐν τῷ βουλευτηρίῳ καὶ τῆς περὶ τὴν πρᾶξιν ἀμφισβη-
τήσεως ἐπὶ τὸ συνέδριον ἀναπεμφθείσης οἱ μὲν ἐχθροὶ
τοῦ Τιμολέοντος κατηγόρουν, οἱ δὲ χαριέστεροι συν-
ηγοροῦντες συνεβούλευον σώζειν τὸν ἄνδρα. ἀκρίτου 7
δ' ἔτι τῆς ζητήσεως οὔσης κατέπλευσαν ἐκ τῶν Συρα-
κουσσῶν οἱ πρέσβεις καὶ τῇ γερουσίᾳ τὰς ἐντολὰς
δηλώσαντες ἠξίουν τὴν ταχίστην ἀποστεῖλαι τὸν στρα-
τηγόν. ἔδοξεν οὖν τῷ συνεδρίῳ πέμπειν τὸν Τιμο- 8
λέοντα καὶ πρὸς τὸ κατορθῶσαι τὴν πρᾶξιν ξένας
τινὰς καὶ παραδόξους αἱρέσεις αὐτῷ προέθηκαν· διεβε-
βαιώσαντο γάρ, ἐὰν μὲν καλῶς ἄρξῃ τῶν Συρακοσίων,
κρίνειν αὐτὸν τυραννοκτόνον, ἐὰν δὲ πλεονεκτικώτε-
ρον, ἀδελφοῦ φονέα. ὁ δὲ Τιμολέων οὐχ οὕτω διὰ 9
τὸν ἐπικρεμασθέντα φόβον ὑπὸ τῆς γερουσίας ὡς διὰ
τὴν ἀρετὴν καλῶς καὶ συμφερόντως προέστη τῶν κατὰ
τὴν Σικελίαν πραγμάτων· Καρχηδονίους μὲν γὰρ κατ-
επολέμησε, τὰς δὲ κατεσκαμμένας ὑπὸ τῶν βαρβάρων
Ἑλληνίδας πόλεις ἀπεκατέστησεν <εἰς τὴν ἐξ ἀρχῆς
κατάστασιν>, πᾶσαν δὲ Σικελίαν ἠλευθέρωσε, καθόλου

3 ἐγένετο RF. **6** suppl. sec. Diod. genus dic. <δεῖν> (cf. XII 55, 8; XVI 84, 5 saepius). **17** προσέθηκαν X. **19** κρινεῖν Dind. πλεονεκτικῶς PX. **20** οὕτως P. **22** τῶν τῆς Σικελίας πραγμάτων F, corr. in marg. 1. m. **25** ἀπεκατέστησαν P (..σεν X) ἀποκατέστησεν RF. <εἰς τὴν ἐξ ἀρχῆς κατάστασιν> addidi ex Polyb. XXV 1, 1.

δὲ τὰς Συρακούσσας καὶ τὰς <ἄλλας> Ἑλληνίδας πό-
λεις παραλαμβάνων ἐρήμους ἐποίησε πολυανθρωπίᾳ
διενεγκεῖν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων τὰ κατὰ μέρος
μικρὸν ὕστερον ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀναγράψομεν,
νῦν δ' ἐπὶ τὸ συνεχὲς τῆς ἱστορίας μεταβιβάσομεν τὸν
λόγον.

66 Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησιν Εὐβούλου Ῥωμαῖοι
κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Φάβιον καὶ Σερούιον
Σουλπίκιον. ἐπὶ δὲ τούτων Τιμολέων ὁ Κορίνθιος
προκεχειρισμένος ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἐπὶ τὴν ἐν Συ-
ρακούσσαις στρατηγίαν παρεσκευάζετο πρὸς τὸν εἰς
2 τὴν Σικελίαν ἔκπλουν. ἑπτακοσίους μὲν οὖν ξένους
ἐμισθώσατο, στρατιωτῶν δὲ τέσσαρας τριήρεις πλη-
ρώσας καὶ ταχυναυτούσας τρεῖς ἐξέπλευσεν ἐκ Κορίν-
θου. ἐν παράπλῳ δὲ παρὰ Λευκαδίων καὶ Κορκυ-
ραίων τρεῖς ναῦς προσλαβόμενος ἐπεραιοῦτο δέκα
3 ναυσὶ τὸν Ἰόνιον καλούμενον πόρον. ἴδιον δέ τι καὶ
παράδοξον συνέβη γενέσθαι τῷ Τιμολέοντι κατὰ τὸν
πλοῦν, τοῦ δαιμονίου συνεπιλαβομένου τῆς ἐπιβολῆς
καὶ προσημαίνοντος τὴν ἐσομένην περὶ αὐτὸν εὐδοξίαν
καὶ λαμπρότητα τῶν πράξεων· δι' ὅλης γὰρ τῆς νυκτὸς
προηγεῖτο λαμπὰς καιομένη κατὰ τὸν οὐρανὸν μέχρι 134
οὗ συνέβη τὸν στόλον εἰς τὴν Ἰταλίαν καταπλεῦσαι·
4 ὁ δὲ Τιμολέων προακηκοὼς ἦν ἐν Κορίνθῳ τῶν τῆς
Δήμητρος καὶ Κόρης ἱερειῶν ὅτι κατὰ τὸν ὕπνον αὐ-

1 <ἄλλας> addendum videtur. 2 παραλαβών FR. 4 μικρὸν ὕστερον om. F. 8 Σερουΐον (sine acc.) P. Liv. VII 28 eosdem cons. quadriennio post exhibet; cf. VII 26. 13 τέσσα-ρας] πέντε PX; at cf. XVI 68, 5; 6; Plut. Tim. 8; Aristot. Rhet. ad Al. 9 (9 naves); de hac numerorum discr. cf. Meltzer G. d. K. I p. 517. 14 ταχυναυτούσαις P. 15 Κερκυραίων RF. 16 ἐπαι-ρεοῦτο P. δέκα καὶ μιᾷ PX. 17 Ἰώνιον R (corr. 2. m.). 22 μέχρις X. 24 παρακηκοώς F. 25 ἱερέων X ἱεριῶν F. αὐτοῖς X.

ταῖς αἱ θεαὶ προήγγειλαν συμπλεύσεσθαι τοῖς περὶ
τὸν Τιμολέοντα κατὰ τὸν πλοῦν τὸν εἰς τὴν ἱερὰν
αὐτῶν νῆσον. διόπερ ὁ Τιμολέων καὶ οἱ συμπλέοντες 5
περιχαρεῖς ἦσαν, ὡς τῶν θεῶν συνεργουσῶν αὐτοῖς.
τὴν δ' ἀρίστην τῶν νεῶν καθιερώσας ταῖς θεαῖς ὁ
Τιμολέων ὠνόμασεν αὐτὴν Δήμητρος καὶ Κόρης ἱεράν.
καταπλεύσαντος δὲ τοῦ στόλου χωρὶς κινδύνων εἰς
Μεταπόντιον τῆς Ἰταλίας ἐπικατέπλευσε Καρχηδονία
τριήρης ἔχουσα πρεσβευτὰς Καρχηδονίους. οὗτοι δ' 6
ἐντυχόντες τῷ Τιμολέοντι διεμαρτύραντο μὴ κατάρχειν
πολέμου μηδ' ἐπιβαίνειν τῇ Σικελίᾳ. ὁ δὲ Τιμολέων,
ἐπικαλουμένων αὐτὸν τῶν Ῥηγίνων καὶ συμμαχήσειν
ἐπαγγελλομένων, ἐξέπλευσεν εὐθέως ἐκ τοῦ Μεταπον-
τίου σπεύδων φθάσαι τὴν περὶ αὐτὸν φήμην· σφόδρα 7
γὰρ εὐλαβεῖτο μήποτε Καρχηδόνιοι θαλασσοκρατοῦντες
κωλύσωσιν αὐτὸν εἰς Σικελίαν διαπλεῦσαι. οὗτος μὲν
οὖν κατὰ σπουδὴν ἐτέλει τὸν εἰς Ῥήγιον πλοῦν.

Καρχηδόνιοι δὲ βραχὺ πρὸ τούτων τῶν καιρῶν 67
πυθόμενοι τὸ μέγεθος τοῦ κατὰ Σικελίαν ἐσομένου
πολέμου ταῖς μὲν κατὰ Σικελίαν συμμαχίσι πόλεσι
φιλανθρώπως προσεφέροντο καὶ πρὸς τοὺς κατὰ τὴν
νῆσον τυράννους τὴν διαφορὰν καταλύσαντες φιλίαν
συνέθεντο, μάλιστα δὲ πρὸς Ἱκέταν τὸν τῶν Συρακο-
σίων δυναστεύοντα διὰ τὸ τοῦτον πλεῖστον ἰσχύειν,
αὐτοὶ δὲ πολλὴν δύναμιν ναυτικήν τε καὶ πεζικὴν 2
παρασκευασάμενοι διεβίβασαν εἰς Σικελίαν, Ἄννωνα

1 *προσήγγειλαν* PX. **2** *τὸν* alterum om. F. **6** *ἐπωνόμασεν* Plut. Tim. 8. **8** *τὸ Μεταπόντιον* F. **9** *τριήρεις* (η superscr.) P. **11** *τῆς Σικελίας* Dind. **12** *αὐτῶν* P *αὐτῷ* F. **14** *περὶ αὐτοῦ* Dind. **24** *πλεῖον* codd.; corr. Hertl. II, 1 p. 22. **26** *κατασκευασάμενοι* RF. *Ἄννωνα*] Magon audit ap. Plut. Tim. 17; cf. Holm Gesch. Sic. II p. 193. 464; Meltzer Gesch. d. Karth. I p. 517.

στρατηγὸν ἐπιστήσαντες. εἶχον δὲ μακρὰς ναῦς ἑκατὸν
καὶ πεντήκοντα, στρατιώτας δὲ πεζοὺς μὲν πεντα-
κισμυρίους, <ἱππεῖς δὲ . . . χιλίους>, ἅρματα δὲ τρια-
κόσια, συνωρίδας δὲ ὑπὲρ τὰς δισχιλίας, χωρὶς δὲ
τούτων ὅπλα καὶ βέλη παντοδαπὰ καὶ μηχανὰς πολιορ-
κητικὰς παμπληθεῖς καὶ σίτου καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτη-
3 *δείων πλῆθος ἀνυπέρβλητον. ἐπὶ πρώτην δὲ τὴν τῶν*
Ἐντελλίνων πόλιν ἐλθόντες τήν τε χώραν ἐδῄωσαν
καὶ τοὺς ἐγχωρίους εἰς πολιορκίαν συνέκλεισαν. οἱ δὲ
τὴν πόλιν κατοικοῦντες Καμπανοὶ καταπλαγέντες τὸ
μέγεθος τῆς δυνάμεως ἐξέπεμψαν εἰς τὰς ἄλλας πόλεις
τὰς ἀλλοτρίως διακειμένας πρὸς Καρχηδονίους περὶ
βοηθείας. τῶν μὲν οὖν ἄλλων οὐδεὶς ὑπήκουσεν, οἱ
δὲ τὴν Γαλερίαν πόλιν οἰκοῦντες ἐξέπεμψαν αὐτοῖς
στρατιώτας ὁπλίτας χιλίους. τούτοις δ' ὑπαντήσαντες
οἱ Φοίνικες καὶ περιχυθέντες τῷ πλήθει πάντας κατ-
4 *έκοψαν. οἱ δὲ τὴν Αἴτνην κατοικοῦντες Καμπανοὶ*
τὸ μὲν πρῶτον παρεσκευάζοντο συμμαχίαν ἐκπέμπειν
εἰς τὴν Ἔντελλαν διὰ τὴν συγγένειαν, μετὰ δὲ ταῦτα
τὴν τῶν Γαλερίνων συμφορὰν ἀκούσαντες ἔκριναν
ἡσυχίαν ἄγειν.

68 *Τοῦ δὲ Διονυσίου κυριεύοντος τῶν Συρακουσσῶν Ἱκέτας ἔχων περὶ ἑαυτὸν ἀξιόλογον δύναμιν ἐστράτευσεν ἐπὶ τὰς Συρακούσσας καὶ τὸ μὲν πρῶτον χάρακα* 135
βαλόμενος περὶ τὸ Ὀλυμπιεῖον διεπολέμει τῷ κρα-

2 *πεντακισμυρίους*] *πεζῶν μυριάδας ἕξ* Plut. Tim. 17. **3** post *πεντακισμ.* Madv. I p. 504 recte suppl. <*ἱππεῖς δὲ . . χιλίους*> (cf. XVI 77, 4). **8** *Ἐντελίνων* F. **14** *Γαλερίαν* PRF *Γαλέρειαν* X; praestaret *Γαλαρίαν* (cf. XIX 104, 1; Wess.). *αὐτοὺς* P. **16** *κατάκοψαν* P. **18** *πέμπειν* X. **19** *Ἔντελαν* F. **20** *Γαλλερίνων* PX. **23** *αὐτόν* RF. **25** *βαλλόμενος* P. *Ὀλυμπιεῖον* PX *Ὀλύμπιον* rell. (cf. XVI 83, 2).

τοῦντι τῆς πόλεως τυράννῳ, χρονιζούσης δὲ τῆς πο- 2
λιορκίας καὶ τῶν ἐπιτηδείων ἐκλιπόντων ὁ μὲν Ἱκέτας
ἀνέζευξεν εἰς Λεοντίνους (ἐκ ταύτης γὰρ ὡρμᾶτο τῆς
πόλεως)· ὁ δὲ Διονύσιος ἐπακολουθήσας αὐτοῖς καὶ
καταλαβὼν τὴν οὐραγίαν συνεστήσατο μάχην. ὁ δ' 3
Ἱκέτας ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸν Διονύσιον συνῆψε μάχην
καὶ πλείους τῶν τρισχιλίων μισθοφόρων ἀνελὼν τοὺς
λοιποὺς φυγεῖν ἠνάγκασεν. ὀξεῖ δὲ τῷ διωγμῷ χρη-
σάμενος καὶ συνεισπεσὼν τοῖς φεύγουσιν εἰς τὴν
πόλιν ἐκράτησε τῶν Συρακουσσῶν πλὴν τῆς Νήσου.
καὶ τὰ μὲν περὶ τὸν Ἱκέταν καὶ Διονύσιον ἐν τού-
τοις ἦν.

Τιμολέων δὲ μετὰ τὴν κατάληψιν τῶν Συρακουσσῶν 4
τρισὶν ἡμέραις ὕστερον κατέπλευσεν εἰς τὸ Ῥήγιον
καὶ καθωρμίσθη πλησίον τῆς πόλεως. ἐπικαταπλευ- 5
σάντων δὲ καὶ τῶν Καρχηδονίων εἴκοσι τριήρεσι καὶ
τῶν Ῥηγίνων συνεργούντων τῷ Τιμολέοντι καὶ κοινὴν
ἐκκλησίαν ἐν τῇ πόλει συναγαγόντων καὶ περὶ συλλύ-
σεως δημηγορούντων οἱ μὲν Καρχηδόνιοι διαλαβόντες
τὸν Τιμολέοντα πεισθήσεσθαι τὸν εἰς Κόρινθον ἀπό-
πλουν ποιήσασθαι ῥαθύμως εἶχον τὰ κατὰ τὰς φυλα-
κάς, ὁ δὲ Τιμολέων οὐδεμίαν ἔμφασιν διδοὺς τοῦ
δρασμοῦ αὐτὸς μὲν πλησίον τοῦ βήματος ἔμεινε,
λάθρᾳ δὲ παρήγγειλε τὰς ἐννέα ναῦς ἀποπλεῦσαι τὴν
ταχίστην. περισπωμένων δὲ τῶν Καρχηδονίων ταῖς 6
ψυχαῖς περὶ τοὺς ἐγκαθέτως δημηγοροῦντας μακρῶς

1 *τυράννῳ] καὶ Διονυσίῳ* add. P *τῷ Διονυσίῳ* X *Διονυσίῳ* R; *Διονυσίῳ τῷ τυράννῳ* F. **3** *ὁρμᾶτο* P; *ὥρμητο* Dind. **7** *πλείους τρισχιλίων τῶν μισθοφ.* vel *πλ. τῶν τρισχ.* <*τῶν*> *μισθοφ.* Hertl. III p. 27. *καὶ τοὺς λοιπούς* P. **11** *'Ικέταν* P saepe. **15** *καθορμίσθη* P. **18** *συναγόντων* PX. **19** *δημηγορούντων] κατηγορούντων* R.

τῶν Ῥηγίνων ἔλαθεν ὁ Τιμολέων διαδρὰς ἐπὶ τὴν
ὑπολελειμμένην ναῦν καὶ ταχέως ἐξέπλευσεν. οἱ δὲ
Καρχηδόνιοι καταστρατηγηθέντες ἐπεβάλοντο διώκειν
7 τοὺς περὶ τὸν Τιμολέοντα. ἐκείνων δὲ προειληφότων
ἱκανὸν διάστημα καὶ τῆς νυκτὸς ἐπιλαβούσης ἔφθασαν
οἱ περὶ τὸν Τιμολέοντα ἀποπλεύσαντες εἰς τὸ Ταυρο-
8 μένιον. ὁ δὲ τῆς πόλεως ταύτης ἡγούμενος, διὰ παν-
τὸς πεφρονηκὼς τὰ τῶν Συρακοσίων, Ἀνδρόμαχος,
φιλοφρόνως ὑπεδέξατο τοὺς διωκομένους καὶ πολλὰ
9 συνεβάλετο πρὸς τὴν σωτηρίαν αὐτῶν. μετὰ δὲ ταῦτα
ὁ μὲν Ἱκέτας ἀναλαβὼν τῶν στρατιωτῶν τοὺς ἀρίστους
πεντακισχιλίους ἐστράτευσεν ἐπὶ τοὺς Ἀδρανίτας ἀντι-
πράττοντας αὐτῷ καὶ πλησίον τῆς πόλεως κατεστρα-
τοπέδευσεν· ὁ δὲ Τιμολέων προσλαβόμενος παρὰ τῶν
Ταυρομενίων στρατιώτας ἀνέζευξεν ἐκ τοῦ Ταυρο-
μενίου, τοὺς ἅπαντας ἔχων οὐ πλείους τῶν χιλίων.
10 ἀρχομένης δὲ τῆς νυκτὸς ἀφορμήσας καὶ διανύσας
ἐπὶ τὸ Ἄδρανον δευτεραῖος ἀνελπίστως ἐπέθετο τοῖς
περὶ τὸν Ἱκέταν δειπνοποιουμένοις· παρεισπεσὼν δ'
εἰς τὴν παρεμβολὴν καὶ φονεύσας πλείους τῶν τριακο-
σίων, ζωγρήσας δὲ περὶ ἑξακοσίους τῆς παρεμβολῆς
11 ἐκράτησε. τούτῳ δὲ τῷ στρατηγήματι ἕτερον ἐπεισ-
άγων παραχρῆμα ἐπὶ τὰς Συρακούσσας ἀφώρμησε καὶ
δρομαῖος τὴν ὁδὸν διανύσας ἀπροσδοκήτως προσέπεσε
ταῖς Συρακούσσαις, καταταχήσας τοὺς ἀπὸ τῆς τροπῆς 136
φεύγοντας. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν
ἐνιαυτόν.

2 ὑπολελιμμένην PX. 3 ἐπεβάλλοντο P. 7 διαπαντως P. 15 Ταυρομενιτῶν Dind. (cf. XVI 7, 1). 16 οὐ πλείους χιλίων F. aliter Plut. Tim. 12. 18 τὸ Ἄδρανον PXF τὸν Ἀδρανόν R. 20 εἰς παρεμβολήν PX. τετρακοσίων PX; at cf. Plut. Tim. 12. 24 δρομαίως PX.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Λυκίσκου Ῥωμαῖοι κατ- 69
έστησαν ὑπάτους Μάρκον Οὐαλέριον καὶ Μάρκον Πο-
πίλιον, ὀλυμπιὰς δ' ἤχθη ἑκατοστὴ καὶ ἐνάτη, καθ'
ἣν ἐνίκα στάδιον Ἀριστόλοχος Ἀθηναῖος. ἐπὶ δὲ τού-
των Ῥωμαίοις μὲν πρὸς Καρχηδονίους πρῶτον συν-
θῆκαι ἐγένοντο. κατὰ δὲ τὴν Καρίαν Ἰδριεὺς ὁ δυνά- 2
στης τῶν Καρῶν ἐτελεύτησεν ἄρξας ἔτη ἑπτά, τὴν δὲ
ἀρχὴν διαδεξαμένη Ἄδα ἡ ἀδελφὴ καὶ γυνὴ ἐδυνά-
στευσεν ἔτη τέσσαρα. κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Τιμολέων 3
μὲν Ἀδρανίτας καὶ Τυνδαρίτας εἰς συμμαχίαν προσ-
λαβόμενος στρατιώτας οὐκ ὀλίγους παρ' αὐτῶν παρ-
έλαβεν, ἐν δὲ ταῖς Συρακούσσαις πολλὴ ταραχὴ
κατεῖχε τὴν πόλιν Διονυσίου μὲν τὴν Νῆσον ἔχοντος,
Ἱκέτα δὲ τῆς Ἀχραδινῆς καὶ Νέας πόλεως κυριεύοντος,
Τιμολέοντος δὲ τὰ λοιπὰ τῆς πόλεως παρειληφότος,
καὶ Καρχηδονίων τριήρεσι μὲν ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα
καταπεπλευκότων εἰς τὸν μέγαν λιμένα, πεζοῖς δὲ
στρατιώταις πεντακισμυρίοις κατεστρατοπεδευκότων.*
διόπερ τῶν περὶ τὸν Τιμολέοντα καταπεπληγμένων
τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων ἄλογός τις καὶ παράδοξος
ἐγένετο μεταβολή· πρῶτον μὲν γὰρ Μάρκος ὁ τῶν 4
Καταναίων τύραννος δύναμιν ἀξιόλογον ἔχων προσ-
έθετο τῷ Τιμολέοντι, ἔπειτα πολλὰ τῶν φρουρίων
ὀρεγόμενα τῆς ἐλευθερίας ἀπέκλινε πρὸς αὐτόν, τὸ δὲ

1 *Λυκίσσου* PX Silyscus Cosp. 2 *Οὐαλλέριον* R. *Πομπίλλιον* P *Πομπίλιον* X (cf. Liv. VII 26 ad a. 348 a. Chr.); cett. *Πόπλιον*. 4 *Ἀριστόλαχος* P. 6 cf. Mommsen Röm. Chron.² p. 320 sqq.; Nissen Jahrb. f. Phil. 97 p. 321 sqq.; Wende progr. Bonn. 1876. 7 *Καρίων* PX. 14 *Ἱκέτου* PX. 15 *παρειληφότως* P; cf. Schubring Rh. Mus. n. s. XX p. 30. 18 desideratur <*περὶ τὸ Ὀλυμπιεῖον*> vel simile aliquid. 21 *Μάρκος* libri omnes; *Μάμερκος* Casaubonus cum aliis (cf. Nep. Tim. 2; Plut. Tim. 13). 22 *Κατανέων* P.

τελευταῖον Κορίνθιοι δέκα ναῦς πληρώσαντες χρήματά τε πορίσαντες ἐξαπέστειλαν εἰς τὰς Συρακούσσας. ὧν πραχθέντων Τιμολέων μὲν ἐθάρρησεν, οἱ δὲ Καρχηδόνιοι φοβηθέντες ἀπέπλευσαν ἐκ τοῦ λιμένος ἀλόγως καὶ μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως εἰς τὴν ἰδίαν ἐπικράτειαν ἀπηλλάγησαν.
6 μονωθέντος δὲ τοῦ Ἱκέτα Τιμολέων περιγενόμενος τῶν πολεμίων ἐκράτησε τῶν Συρακουσσῶν. εὐθὺς δὲ καὶ τὴν Μεσσήνην μετατιθεμένην πρὸς Καρχηδονίους ἀνεκτήσατο.

7 Καὶ τὰ μὲν κατὰ Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν. κατὰ δὲ τὴν Μακεδονίαν Φίλιππος πατρικὴν ἔχθραν διαδεδεγμένος πρὸς Ἰλλυριοὺς καὶ τὴν διαφορὰν ἀμετάθετον ἔχων ἐνέβαλεν εἰς τὴν Ἰλλυρίδα μετὰ πολλῆς δυνάμεως. πορθήσας δὲ τὴν χώραν καὶ πολλὰ τῶν πολισμάτων χειρωσάμενος μετὰ πολλῶν λαφύρων ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Μακεδονίαν.
8 μετὰ δὲ ταῦτα παρελθὼν εἰς τὴν Θετταλίαν καὶ τοὺς τυράννους ἐκ τῶν πόλεων ἐκβαλὼν ἰδίους ταῖς εὐνοίαις ἐποιήσατο τοὺς Θετταλούς· ἤλπιζε γὰρ τούτους ἔχων συμμάχους καὶ τοὺς Ἕλληνας ῥᾳδίως εἰς εὔνοιαν προτρέψασθαι· ὅπερ καὶ συνέβη γενέσθαι. εὐθὺς γὰρ οἱ πλησιόχωροι τῶν 137
Ἑλλήνων συνενεχθέντες τῇ τῶν Θετταλῶν κρίσει συμμαχίαν προθύμως πρὸς αὐτὸν ἐποιήσαντο.

70 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Πυθοδότου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Γάιον Πλαύτιον καὶ Τίτον Μάλλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Τιμολέων καταπληξάμενος Διονύσιον τὸν τύραννον ἔπεισεν αὐτὸν παραδοῦναι τὴν

3 μὲν om. X. **6** μονοθέντος P. Ἰκέτα PX. **7** πολεμίων] πολιτῶν R. **8** malim cum Dind. μετατεθειμένην. **14** πορθήσας δὲ χώραν PX. **17** ἐκ om. F. **20** προτρέψεσθαι Dind. **21** εὐθὺ R. **22** συνενεχθέντες X συνανενεχθ. P συναχθέντες RF. **24** Πυθοδώρου RV. **25** Λαύτιον O. Μάλιον FO. cf. Liv. VII 27 ad a. 347 a. Chr.

ἀκρόπολιν καὶ τὴν ἀρχὴν ἀποθέμενον ἀπελθεῖν εἰς
Πελοπόννησον ὑπόσπονδον, ἔχοντα τὰ ἴδια χρήματα.
οὗτος μὲν οὖν δι' ἀνανδρίαν καὶ ταπεινότητα ψυχῆς 2
τήν τε περιβόητον τυραννίδα καὶ δεδεμένην, ὡς ἔφα-
σαν, ἀδάμαντι τὸν εἰρημένον τρόπον ἀπέλιπε καὶ κατ-
εβίωσεν ἀπορούμενος ἐν Κορίνθῳ, τὸν δ' ἴδιον βίον
καὶ τὴν μεταβολὴν ἔσχε παράδειγμα τοῖς καυχωμένοις
ἀφρόνως ἐπὶ ταῖς εὐτυχίαις· ὁ γὰρ ἔχων τετρακοσίας 3
τριήρεις μετ' ὀλίγον ἐν μικρῷ στρογγύλῳ πλοίῳ κατ-
έπλευσεν εἰς τὴν Κόρινθον, περίβλεπτον ἔχων τὴν
τῆς μεταβολῆς ὑπερβολήν. Τιμολέων δὲ παραλαβὼν 4
τὴν νῆσον καὶ φρούρια τὰ τῷ Διονυσίῳ πρότερον
ὑπακούοντα τὰς μὲν κατὰ τῆς νήσου ἀκροπόλεις καὶ
τὰ τυραννεῖα κατέσκαψε, τοῖς δὲ φρουρίοις ἀπέδωκε
τὴν ἐλευθερίαν. εὐθὺς δὲ καὶ νομογραφεῖν ἤρξατο, 5
τιθεὶς δημοκρατικοὺς νόμους καὶ τὰ περὶ τῶν ἰδιωτι-
κῶν συμβολαίων δίκαια καὶ τἄλλα πάντα ἀκριβῶς
διέταξε, πλείστην φροντίδα τῆς ἰσότητος ποιούμενος.
κατέστησε δὲ καὶ τὴν κατ' ἐνιαυτὸν ἐντιμοτάτην ἀρ- 6
χήν, ἣν ἀμφιπολίαν Διὸς Ὀλυμπίου καλοῦσιν Συρακό-
σιοι· καὶ ᾑρέθη πρῶτος ἀμφίπολος Διὸς Ὀλυμπίου
Καλλιμένης Ἀλκίδα καὶ τὸ λοιπὸν διετέλεσαν οἱ Συ-
ρακόσιοι τοὺς ἐνιαυτοὺς ἐπιγράφοντες τούτοις τοῖς
ἄρχουσι μέχρι τῶνδε τῶν ἱστοριῶν γραφομένων καὶ

3 ἀνανδρείαν X. καταπεινότητα P. **4. 5** cf. XVI 5, 4. **7** καυχομένοις P. **8** τετρακοσίας] τριακοσίας PX; at cf. XVI 9, 2; Plut. D. 5; Nep. D. 5. **12** φρούρια τὰ τῷ Δ. πρ. ὑ.] φρούρια τῷ Δ. πρ. ὑ. cett. PX φρούρια τὰ Δ. πρ. ὑ. **13** κατὰ τὰς νήσους PXR κατὰ τὴν νῆσον Rhod. **14** τυραννία P. **17** πάντ' ἀκριβῶς Kälker p. 316. **20** ἀμφίπολιν PX. οἱ Συρακόσιοι καλοῦσι RF. **22** post Καλλιμένης add. PX καλουμένην Ἀλκάδα; primum vocabulum ex Καλλιμένης falso repetitum videtur; Ἀλκάδα mutandum esse censeo in Ἀλκίδα (cf. XII 55, 6; XV 46, 2).

τῆς κατὰ τὴν πολιτείαν ἀλλαγῆς· τῶν γὰρ Ῥωμαίων μεταδόντων τοῖς Σικελιώταις τῆς πολιτείας ἡ τῶν ἀμφιπόλων ἀρχὴ ἐταπεινώθη, διαμείνασα ἔτη πλείω τῶν τριακοσίων. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν.

71 *Κατὰ δὲ τὴν Μακεδονίαν Φίλιππος τὰς ἐπὶ Θρᾴκῃ πόλεις Ἑλληνίδας εἰς εὔνοιαν προκαλεσόμενος ἐστράτευσεν ἐπὶ Θρᾴκην. Κερσοβλέπτης γὰρ ὁ βασιλεὺς τῶν Θρᾳκῶν διετέλει τὰς ἐφ' Ἑλλησπόντῳ πόλεις ὁμορούσας τῇ Θρᾴκῃ καταστρεφόμενος καὶ τὴν χώραν*
2 *καταφθείρων. βουλόμενος οὖν ἐμφράξαι τῶν βαρβάρων τὴν ὁρμὴν ἐστράτευσεν ἐπ' αὐτοὺς σὺν πολλῇ δυνάμει. νικήσας δὲ πλείοσι μάχαις τοὺς Θρᾷκας τοῖς μὲν καταπολεμηθεῖσι βαρβάροις προσέταξε δεκάτας τελεῖν τοῖς Μακεδόσιν, αὐτὸς δ' ἐν τοῖς ἐπικαίροις τόποις κτίσας* 138
ἀξιολόγους πόλεις ἔπαυσε τοῦ θράσους τοὺς Θρᾷκας. διόπερ αἱ τῶν Ἑλλήνων πόλεις ἀπολυθεῖσαι τῶν φόβων εἰς τὴν συμμαχίαν τοῦ Φιλίππου προθυμότατα κατετάχθησαν.
3 *Τῶν δὲ συγγραφέων Θεόπομπος ὁ Χῖος ἐν τῇ τῶν Φιλιππικῶν ἱστορίᾳ κατέταξε τρεῖς βύβλους περιεχούσας Σικελικὰς πράξεις· ἀρξάμενος δὲ ἀπὸ τῆς Διονυσίου τοῦ πρεσβυτέρου τυραννίδος διῆλθε χρόνον ἐτῶν πεντήκοντα καὶ κατέστρεψεν εἰς τὴν ἔκπτωσιν Διονυσίου τοῦ νεωτέρου. εἰσὶ δὲ αἱ βύβλοι τρεῖς, ἀπὸ τῆς μιᾶς τεσσαρακοστῆς ἄχρι τῆς τρίτης καὶ τεσσαρακοστῆς.*

2 *ἡ μὲν τῶν ἀμφ. ἀρχὴ* PXR (corr. 1. m.). **4** *κατὰ Σικελίαν* RF. **6** *ἐπὶ Θράκη* codd. semper. **7** *προκαλεσόμενος* recte Dind.; libri *προσκαλεσάμενος.* **8** *Κερσοβλ.* cf. XVI 34, 4. **9** *ἐφ' Ἑλισπόντου* PX. **12** *συμπολλῆ* (sic) P. **26** *τετταρακ.* P. **23. 26** de numeris cf. Krug Quellenunters. z. Gesch. d. j. Dionys p. 55; Mueller FHG. I p. LXXII.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Σωσιγένους Ῥωμαῖοι 72
κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Οὐαλέριον καὶ Γναῖον
Πόπλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀρύμβας ὁ τῶν Μολοττῶν
βασιλεὺς ἐτελεύτησεν ἄρξας ἔτη δέκα, ἀπολιπὼν υἱὸν
τὸν Πύρρου πατέρα Αἰακίδην· τὴν δ' ἀρχὴν διεδέξατο
Ἀλέξανδρος ὁ ἀδελφὸς Ὀλυμπιάδος, συνεργήσαντος
Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος. κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Τιμο- 2
λέων μὲν ἐστράτευσεν ἐπὶ Λεοντίνους· εἰς ταύτην γὰρ
τὴν πόλιν Ἱκέτας κατεπεφεύγει μετὰ δυνάμεως ἀξιολόγου.
τὸ μὲν οὖν πρῶτον προσέβαλε τῇ Νέᾳ καλουμένῃ πόλει·
μετὰ δὲ ταῦτα πολλῶν στρατιωτῶν ἐν τῇ πόλει συγκεκλεισ-
μένων καὶ ῥᾳδίως ἀπὸ τῶν τειχῶν ἀμυνομένων ἄπρακτος
γενόμενος ἔλυσε τὴν πολιορκίαν. παρελθὼν δὲ πρὸς 3
πόλιν Ἔγγυον, τυραννουμένην ὑπὸ Λεπτίνου, προσβολὰς
συνεχεῖς ἐποιεῖτο βουλόμενος τὸν μὲν Λεπτίνην ἐκ-
βαλεῖν ἐκ τῆς πόλεως, τοῖς δ' Ἐγγυΐνοις τὴν ἐλευ-
θερίαν ἀποδοῦναι. περὶ ταῦτα δὲ τοῦ Τιμολέοντος 4
ὄντος Ἱκέτας πανδημεὶ στρατεύσας ἐκ τῶν Λεοντίνων
ἐπολιόρκει τὰς Συρακούσσας, πολλοὺς δὲ τῶν στρατιω-
τῶν ἀποβαλὼν ταχέως ἐπανῆλθεν εἰς τοὺς Λεοντίνους.
ὁ δὲ Τιμολέων καταπληξάμενος τὸν Λεπτίνην τοῦτον 5
μὲν ὑπόσπονδον ἐξέπεμψεν εἰς τὴν Πελοπόννησον,
ἐνδεικνύμενος τοῖς Ἕλλησι τὰς τῶν καταπολεμηθέντων
τυράννων ἐκπτώσεις. οὔσης δὲ καὶ τῆς τῶν Ἀπολ-
λωνιατῶν πόλεως ὑπὸ τὸν Λεπτίνην παραλαβὼν τὴν

2. 3 *καὶ Μάρκον Γναῖον Πόπλιον* PXQ *καὶ Μάρκον Πόπλιον* rell. (Popilium Cosp.). *Ποιτήλιον* ex f. c. et Livio VII 27 (a. 346) refinxit Rhod. *Ἀρύββας* X (cf. Plut. Alex. 2; Paus. I 11, 1, Harpocr. s. v.); at XIX 88, 1. **4** *υἱὸν*] *νῦν* R. **5** *Πύρου* F. **6** *Ὀλυμπ.* P. **14** *Ἔγνον* PX; cf. Mueller ad Ptol. III 4, 7. **16** *Ἐγνόνοις* X *Ἐγγυηνοῖς* R. **18** *στρατεύσασä* (sic) P. **22** *εἰς Πελοπόννησον* RF. **24** *Ἀπολλωνειατῶν* PX. **25** *ὑπὸ Λεπτίνην* RF.

Ἀπολλωνίαν ταύτῃ τε καὶ τῇ τῶν Ἐγγυΐνων ἀπέδωκε
73 τὴν αὐτονομίαν. ἀπορούμενος δὲ χρημάτων εἰς τὰς
τῶν ξένων μισθοδοσίας ἐξαπέστειλε στρατιώτας χιλίους
μετὰ τῶν ἀξιολογωτάτων ἡγεμόνων εἰς τὴν τῶν Καρ-
χηδονίων ἐπικράτειαν. οὗτοι δὲ πολλὴν χώραν πορ-
θήσαντες καὶ λαφύρων πλῆθος κομίσαντες παρέδωκαν
τῷ Τιμολέοντι. ὁ δὲ λαφυροπωλήσας τὴν λείαν καὶ 139
χρημάτων πλῆθος ἀθροίσας ἔδωκε τοῖς μισθοφόροις
2 εἰς πλείω χρόνον τοὺς μισθούς. ἐκράτησε δὲ καὶ τῆς
Ἐντέλλης καὶ τοὺς τὰ Καρχηδονίων μάλιστα φρονοῦντας
πεντεκαίδεκα θανατώσας τοῖς ἄλλοις ἀπένειμε τὴν ἐλευ-
θερίαν. τοῦ δὲ Τιμολέοντος αὐξομένου τῇ τε δυνάμει
καὶ τῇ κατὰ τὴν στρατηγίαν δόξῃ αἱ μὲν Ἑλληνίδες
πόλεις αἱ κατὰ τὴν Σικελίαν ἅπασαι προθύμως ὑπε-
τάγησαν τῷ Τιμολέοντι διὰ τὸ πάσαις τὰς αὐτονομίας
ἀποδιδόναι, τῶν δὲ Σικελῶν καὶ Σικανῶν καὶ τῶν
ἄλλων τῶν ὑπὸ τοὺς Καρχηδονίους τεταγμένων πολλαὶ
διεπρεσβεύοντο πόλεις, σπεύδουσαι παραληφθῆναι πρὸς
3 τὴν συμμαχίαν. Καρχηδόνιοι δὲ τοὺς κατὰ τὴν Σι-
κελίαν στρατηγοὺς ὁρῶντες ἀγεννῶς τὸν πόλεμον διοι-
κοῦντας ἔκριναν ἑτέρους ἀποστέλλειν μετὰ δυνάμεων
μεγάλων. εὐθὺς οὖν τῶν πολιτῶν κατέλεγον τοὺς
ἀρίστους εἰς τὴν στρατείαν καὶ τῶν Λιβύων τοὺς
εὐθέτους ἐστρατολόγουν, χωρὶς δὲ τούτων προχειρισά-
μενοι χρημάτων πλῆθος μισθοφόρους ἐξενολόγουν

1 Ἀπολλώνειαν PX. Ἐγγυίνων X Ἐγγυήνων R. 4 ἀξιολογοτάτων P. 7 λίαν P. 10 Ἐντέλης F. 15 πάσας PX. 16 τῶν τε Σ. P. 17 πολλαὶ δὲ διεπρέσβοντο (. . βεύοντο X) σπεύδουσαι (om. πόλεις) PX. 18 post σπεύδουσαι add. πάλιν RF. πρός] εἰς X. 19 κατὰ Σικελίαν PX. 21 δυνάμεως μεγάλης RF. 23 στρατίαν P (cf. Vogel II praef. p. XXXIII). 24 προχειρησάμενοι P.

Ἴβηρας καὶ Κελτοὺς καὶ Λίγυας· ἐναυπηγοῦντο δὲ καὶ
ναῦς μακρὰς καὶ φορτηγοὺς πολλὰς ἤθροιζον καὶ τὴν
ἄλλην παρασκευὴν ἀνυπέρβλητον ἐποιοῦντο.
Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Νικομάχου Ῥωμαῖοι κατ- 74
έστησαν ὑπάτους Γάιον Μάρκιον καὶ Τίτον Μάλλιον
Τορκουᾶτον. ἐπὶ δὲ τούτων Φωκίων μὲν ὁ Ἀθηναῖος
κατεπολέμησε Κλείταρχον τὸν Ἐρετρίας τύραννον καθε-
σταμένον ὑπὸ Φιλίππου. κατὰ δὲ τὴν Καρίαν Πιξώ- 2
δαρος ὁ νεώτερος τῶν ἀδελφῶν ἐξέβαλεν ἐκ τῆς
δυναστείας Ἄδαν καὶ ἐδυνάστευσεν ἔτη πέντε ἕως ἐπὶ
τὴν Ἀλεξάνδρου διάβασιν εἰς τὴν Ἀσίαν. Φίλιππος
δὲ ἀεὶ μᾶλλον αὐξόμενος ἐπὶ τὴν Πέρινθον ἐστράτευσεν,
ἐναντιουμένην μὲν ἑαυτῷ, πρὸς δὲ Ἀθηναίους ἀποκλί-
νουσαν. συστησάμενος δὲ πολιορκίαν καὶ μηχανὰς προσ-
άγων τῇ πόλει καθ' ἡμέραν ἐκ διαδοχῆς προσέβαλλεν
τοῖς τείχεσιν. ὀγδοηκονταπήχεις δὲ πύργους κατα- 3
σκευάσας, ὑπεραίροντας πολὺ τῶν κατὰ τὴν Πέρινθον
πύργων, ἐξ ὑπεροχῆς κατεπόνει τοὺς πολιορκουμένους·
ὁμοίως δὲ καὶ διὰ τῶν κριῶν σαλεύων τὰ τείχη καὶ
διὰ τῆς μεταλλείας ὑπορύττων ἐπὶ πολὺ μέρος τὸ τεῖ-
χος κατέβαλεν. ἀμυνομένων δὲ τῶν Περινθίων εὐρώστως
καὶ ταχὺ τεῖχος ἕτερον ἀντοικοδομησάντων ἀγῶνες
θαυμαστοὶ καὶ τειχομαχίαι συνίσταντο. μεγάλης δὲ 4
140 φιλοτιμίας ἐξ ἀμφοτέρων συνισταμένης ὁ μὲν βασιλεὺς

1 *Κέλτους* P. **5** *Μάλιον* FO. **6** *Τὸν ρκουάτον* PX; cf. XVI 67, 1; Liv. VII 28 ad a. 345 a. Chr. **7** *Κλείσταρχον* X; cf. Dem. IX 58; 66; XVIII 71; 81; 295. *Ἐρετρίας* R (corr. 2. m. in . . *είας*). **8** *Πιζώδαρος* PX *Πηξώδωρος* R *Πηξόδορος* F; *Πιξώδαρος* Arr. I 23, 7; Strab. XIV 2, 17; nummi (cf. Head p. 533) *Πιξόδαρος* Plut. Al. 10. **9** *τὸν ἀδελφὸν* P. **13** *αὐτῷ* RF. **15** *προσέβαλεν* PXF. **16** *πύργους δὲ* R. **19** *σαλευόντων* PX. **20** *τοῦ τείχους* codd.; correxi ex XVI 49, 1. **21** *εὐρόστως* P. **22** *ἀγῶνες ἕτεροι* RF.

πολλοὺς ἔχων καὶ παντοδαποὺς ὀξυβελεῖς διὰ τούτων τοὺς ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων διαγωνιζομένους διέφθειρεν, οἱ δὲ Περίνθιοι πολλοὺς καθ' ἡμέραν ἀποβάλλοντες συμμαχίαν καὶ βέλη καὶ καταπέλτας παρὰ τῶν Βυζαν-
6 τίων προσελάβοντο. ἐξισωθέντες οὖν πάλιν τοῖς πολεμίοις ἀνεθάρρησαν καὶ τετολμηκότως τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος κινδύνους ὑπέμενον. οὐ μὴν ὁ βασιλεὺς ἔληγε τῆς φιλοτιμίας, ἀλλὰ διελόμενος τὰς δυνάμεις εἰς πλείω μέρη συνεχῶς ἐκ διαδοχῆς ἐτειχομάχει καὶ καθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ. τρισμυρίους δ' ἔχων στρατιώτας καὶ βελῶν καὶ μηχανῶν πολιορκητικῶν πλῆθος, ἔτι δὲ τὰς ἄλλας παρασκευὰς ἀνυπερβλήτους κατεπόνει τοὺς πολιορκουμένους.

75 Τῆς δὲ πολιορκίας πολυχρονίου γινομένης καὶ τῶν κατὰ τὴν πόλιν πολλῶν μὲν ἀναιρουμένων, οὐκ ὀλίγων δὲ τραυματιζομένων, τῶν δ' ἐπιτηδείων ἐκλειπόντων προσδόκιμος ἦν ἡ τῆς πόλεως ἅλωσις. οὐ μὴν ἡ τύχη γε περιεῖδε τὴν τῶν κινδυνευόντων σωτηρίαν, ἀλλὰ παράδοξον αὐτοῖς κατεσκεύασε βοήθειαν. τῆς γὰρ τοῦ βασιλέως αὐξήσεως διαβεβοημένης κατὰ τὴν Ἀσίαν ὁ βασιλεὺς ὑφορώμενος τὴν τοῦ Φιλίππου δύναμιν ἔγραψε πρὸς τοὺς ἐπὶ θαλάττῃ σατράπας βοηθεῖν
2 Περινθίοις παντὶ σθένει. διόπερ οἱ σατράπαι συμφρονήσαντες ἐξέπεμψαν εἰς τὴν Πέρινθον μισθοφόρων πλῆθος καὶ χρήματα δαψιλῆ καὶ σῖτον ἱκανὸν καὶ βέλη καὶ τἄλλα πάντα πρὸς τὴν τοῦ πολέμου χρείαν.

1 πολλοὺς om. X, suprascr. 2. m. **2** ἐπί] ἀπὸ Hertl. III p. 6. ἐπαγωνιζομένους F. **4** κατοπ. P. πελταστὰς RF. **9** εἰς πλίω μέρει P. ἐτειχομάχη P καὶ om. R. **10** μεθ' ἡμέραν Dind. **12** παρασκευὰς scripsi (cf. XVI 73, 3; 78, 5 saepius); codd. μηχανὰς ex dittogr. ortum. **14** γενομένης RF. **16** ἐκλιπόντων X. **17** προσδόκημος X. **26** πάντα <τὰ> Dind.

ὁμοίως δὲ καὶ Βυζάντιοι τοὺς ἀρίστους τῶν παρ'
ἑαυτοῖς ἡγεμόνων καὶ στρατιωτῶν ἐξαπέστειλαν. ἐφα-
μίλλων δὲ τῶν δυνάμεων γενομένων καὶ τοῦ πολέμου
καινοποιηθέντος πάλιν ἡ πολιορκία φιλοτιμίαν ἐλάμβανεν
ἀνυπέρβλητον. ὁ μὲν γὰρ Φίλιππος τοῖς κριοῖς τύπτων 3
τὰ τείχη συνεχῶς κατέβαλλε καὶ διὰ τῶν ὀξυβελῶν
ἀνείργων τοὺς ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων ἅμα μὲν διὰ τῶν
πεπτωκότων τειχῶν ἀθρόοις τοῖς στρατιώταις εἰσέπιπ-
τεν, ἅμα δὲ διὰ τῶν κλιμάκων πρὸς τὰ γεγυμνωμένα
τῶν τειχῶν προσέβαινε· διὸ καὶ τῆς μάχης ἐκ χειρὸς
οὔσης οἱ μὲν ἀπέθνησκον, οἱ δὲ τραύμασι πολλοῖς
περιέπιπτον. τὰ δὲ τῆς νίκης ἔπαθλα προεκαλεῖτο
τὰς τῶν ἀγωνιζομένων ἀνδραγαθίας· οἱ μὲν γὰρ Μα- 4
κεδόνες ἐλπίζοντες εὐδαίμονα πόλιν διαρπάσειν καὶ
δωρεαῖς ὑπὸ τοῦ Φιλίππου τιμηθήσεσθαι διὰ τὴν τοῦ
λυσιτελοῦς ἐλπίδα τοῖς δεινοῖς ἐνεκαρτέρουν, οἱ δὲ
πολιορκούμενοι τὰ τῆς ἁλώσεως δεινὰ πρὸ ὀφθαλμῶν
ἔχοντες ὑπέμενον εὐψύχως τὸν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας
κίνδυνον. συνεβάλλετο δὲ τοῖς πολιορκουμένοις ἡ 76
φύσις τῆς πόλεως πολλὰ πρὸς τὴν ὑπὲρ τῶν ὅλων
<φιλο> νεικίαν. ἡ γὰρ Πέρινθος κεῖται μὲν παρὰ
θάλατταν ἐπί τινος* αὐχένος ὑψηλοῦ χερρονήσου στα-
διαῖον ἐχούσης τὸν αὐχένα, τὰς δ' οἰκίας ἔχει πεπυ-
141 κνωμένας καὶ τοῖς ὕψεσι διαφερούσας. αὗται δὲ ταῖς 2
οἰκοδομαῖς αἰεὶ κατὰ τὴν εἰς τὸν λόφον ἀνάβασιν

6 κατέβαλε X. **8** ἀθρόως codd.; corr. Poppo. **19** συνεβάλετο P. **20** πρὸς τὴν ὑπὲρ τῶν ὅλων <φιλο>νεικίαν] πρὸς τὴν ὑπὲρ τῶν ὅλων νίκην codd. πρὸς τὴν τῶν ὅλων νίκην Dind.; correxi ex XIII 60, 1; XIV 12, 2. **22** ἐπί τινος αὐχένος ὑψηλοῦ] αὐχένος ortum esse censeo ex seq. αὐχένα et suo loco movisse aliud quoddam vocabulum; fort. scriptum erat ἐπί τινος ἀναστήματος ὑψηλοῦ (cf. II 14, 1; V 40, 5). ‚ στάδιον PX. **25** οἰκοδομίαις R.

*ἀλλήλων ὑπερέχουσι καὶ τὸ σχῆμα τῆς ὅλης πόλεως
θεατροειδὲς ἀποτελοῦσι. διόπερ τῶν τειχῶν συνεχῶς
καταβαλλομένων οὐδὲν ἡλαττοῦντο· διοικοδομοῦντες
γὰρ τοὺς στενωποὺς ταῖς αἰεὶ κατωτάταις οἰκίαις ὥσπερ*
3 *ὀχυροῖς τισι τείχεσιν ἐχρῶντο. διόπερ ὁ Φίλιππος
μετὰ πολλῶν πόνων καὶ κινδύνων τοῦ τείχους κρα-
τήσας ἰσχυρότερον εὕρισκε τὸ τεῖχος τὸ διὰ τῶν οἰκιῶν
αὐτομάτως ἡτοιμασμένον. πρὸς δὲ τούτοις ἐκ τοῦ
Βυζαντίου πάντων τῶν πρὸς τὸν πόλεμον χρησίμων
ἑτοίμως χορηγουμένων ἐμέρισε τὰς δυνάμεις εἰς δύο
μέρη καὶ τοὺς μὲν ἡμίσεις τῶν στρατιωτῶν ἀπέλιπεν
ἐπὶ τῆς πολιορκίας, ἐπιστήσας αὐτοῖς τοὺς ἀρίστους
ἡγεμόνας, τοὺς δ' ἄλλους παραλαβὼν αὐτὸς προσ-
έπεσεν ἄφνω τῷ Βυζαντίῳ καὶ πολιορκίαν ἰσχυρὰν*
4 *συνεστήσατο. οἱ δὲ Βυζάντιοι τῶν τε στρατιωτῶν καὶ
τῶν βελῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν χρησίμων παρὰ τοῖς
Περινθίοις ὄντων εἰς πολλὴν ἐνέπιπτον ἀμηχανίαν. καὶ
τὰ μὲν περὶ Περινθίους καὶ Βυζαντίους ἐν τούτοις ἦν.*
5 *Τῶν δὲ συγγραφέων Ἔφορος μὲν ὁ Κυμαῖος τὴν
ἱστορίαν ἐνθάδε κατέστροφεν εἰς τὴν Περίνθου πολι-
ορκίαν· περιείληφε δὲ τῇ γραφῇ πράξεις τάς τε τῶν
Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς τῶν Ἡρα-
κλειδῶν καθόδου· χρόνον δὲ περιέλαβε ἐτῶν σχεδὸν
ἑπτακοσίων καὶ πεντήκοντα καὶ βύβλους γέγραφε*
6 *τριάκοντα, προοίμιον ἑκάστῃ προθείς. Δίυλλος δ' ὁ*

4 *ταῖς κατώταις οἰκίαις* P *τοὺς ὑποκάτω ταῖς οἰκίαις* X. **7** *ηὕρισκε* RF. *τὸ* om. PX. **16** *καὶ βελῶν* PX. **21** *περιειλήφει* RF. **22** *εἰρακλειδῶν* (η s. l.) P. **23** *ἐτῶν σχεδῶν* X *σχεδὸν ἐτῶν* RF. **24** Diodorum ex Clem. (Strom. I p. 145) corrigendum et pro *πεντήκοντα τριάκοντα* scribendum esse censet B. ten Brinck Philol. VI p. 589 (cf. Clinton Fast. p. VI). *βύβλους* PR. **25** *ἑκά-στης* PR. *δ'* om. PX.

Ἀθηναῖος τῆς δευτέρας συντάξεως ἀρχὴν πεποίηται
τῆς Ἐφόρου ἱστορίας τὴν τελευτὴν καὶ τὰς ἑξῆς πρά-
ξεις συνείρει τάς τε τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων
μέχρι τῆς Φιλίππου τελευτῆς.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Θεοφράστου Ῥωμαῖοι 77
μὲν ὑπάτους κατέστησαν Μάρκον Οὐαλέριον καὶ Αὖλον
Κορνήλιον, ὀλυμπιὰς δ' ἤχθη δεκάτη πρὸς ταῖς ἑκατόν,
καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Ἀντικλῆς Ἀθηναῖος. ἐπὶ δὲ 2
τούτων Φιλίππου Βυζάντιον πολιορκοῦντος Ἀθηναῖοι
μὲν ἔκριναν τὸν Φίλιππον λελυκέναι τὴν πρὸς αὐτοὺς
συντεθεῖσαν εἰρήνην· εὐθὺς δὲ καὶ δύναμιν ναυτικὴν
ἀξιόλογον ἐξέπεμψαν βοηθήσουσαν τοῖς Βυζαντίοις.
ὁμοίως δὲ τούτοις Χῖοι καὶ Κῷοι καὶ Ῥόδιοι καί τινες
ἕτεροι τῶν Ἑλλήνων συμμαχίαν ἐξέπεμψαν τοῖς Βυζαν-
τίοις. διόπερ ὁ Φίλιππος καταπλαγεὶς τῇ συνδρομῇ 3
τῶν Ἑλλήνων τήν τε πολιορκίαν τῶν πόλεων ἔλυσε
καὶ πρὸς Ἀθηναίους καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας τοὺς
ἐναντιουμένους συνέθετο τὴν εἰρήνην.

Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Καρχηδόνιοι μὲν μεγάλας 4
παρασκευὰς εἰς τὸν πόλεμον πεποιημένοι διεβίβασαν
τὰς δυνάμεις εἰς τὴν Σικελίαν. εἶχον δὲ τοὺς πάντας
σὺν τοῖς προϋπάρχουσιν ἐν τῇ νήσῳ πεζοὺς μὲν πλείους
τῶν ἑπτακισμυρίων, ἱππεῖς δὲ καὶ ἅρματα καὶ συνω-
142 ρίδας οὐκ ἐλάττους τῶν μυρίων, ναῦς δὲ μακρὰς μὲν
διακοσίας, φορτηγοὺς δὲ τὰς τοὺς ἵππους τε καὶ βέλη

2 Ἐφόρου κἄι ἱστοριας P. **3** καὶ βαρβάρων PX. **6. 7** cf. Liv. VII 28. **8** Ἀντίκλης (-κλῆς) ὁ Ἀθηναῖος PX; Anicles Eus. **11** εὐθύ P. **12** ἀξιόλογον om. RF. βοηθοῦσαν PRF. **13** Χίοι P. καὶ Κῷοι om. R. **18** ἐναντιωμένους PX. **21** εἶχεν P. τοὺς πάντας PX; rell. σύμπαντας. **22** σὺν τοῖς] αὐτοῖς PX. **23** ἑπτακισμ.] cf. Plut. Tim. 25; aliter Polyaen. V 12, 3. **24** τῶν μυρίων] primo scriptum τῆς μυρίνης P. **25** διακοσίας] ἑβδομήκοντα PX; at cf. Plut. Tim. 25. τε om. RF.

καὶ σῖτον καὶ τἄλλα κομιζούσας πλείους τῶν χιλίων.
5 Τιμολέων δὲ πυθόμενος τὸ μέγεθος τῆς τῶν πολεμίων
δυνάμεως οὐ κατεπλάγη τοὺς βαρβάρους, καίπερ εἰς
ὀλίγους στρατιώτας συνεσταλμένος. ἔχων δὲ πόλεμον
πρὸς Ἱκέταν διελύσατο πρὸς αὐτὸν καὶ προσλαβόμενος
τοὺς μετὰ τούτου στρατιώτας οὐ μετρίως ηὔξησε τὴν
78 ἰδίαν δύναμιν. ἔδοξε δ' αὐτῷ τὸν πρὸς τοὺς Φοίνικας
ἀγῶνα συστήσασθαι κατὰ τὴν τῶν Καρχηδονίων ἐπι-
κράτειαν, ὅπως τὴν μὲν τῶν συμμάχων χώραν ἀσινῆ
διαφυλάξῃ, τὴν δ' ὑπὸ τοὺς βαρβάρους οὖσαν κατα-
2 φθείρῃ. εὐθὺς οὖν τούς τε μισθοφόρους καὶ Συρακο-
σίους καὶ τοὺς ἄλλους συμμάχους ἀθροίσας καὶ κοινὴν
ἐκκλησίαν συναγαγὼν παρώρμησε τοῖς οἰκείοις λόγοις
τὰ πλήθη πρὸς τὸν <ὑπὲρ> τῶν ὅλων ἀγῶνα· πάν-
των δ' ἀποδεξαμένων τοὺς λόγους καὶ βοώντων ἄγειν
τὴν ταχίστην ἐπὶ τοὺς βαρβάρους προῆγεν ἔχων τοὺς
3 σύμπαντας οὐ πλείους τῶν μυρίων καὶ δισχιλίων. ἤδη
δ' αὐτοῦ κατὰ τὴν Ἀκραγαντίνην ὄντος παραδόξως
ἐνέπεσε τῇ στρατιᾷ ταραχὴ καὶ στάσις. τῶν γὰρ
μισθοφόρων τις ὄνομα Θρασίος, σεσυληκὼς τὸ ἐν
Δελφοῖς ἱερὸν μετὰ τῶν Φωκέων, ἀπονοίᾳ δὲ καὶ
θράσει διαφέρων, ἀκόλουθον τοῖς πρότερον τετολμη-
4 μένοις πρᾶξιν ἐπετελέσατο. τῶν γὰρ ἄλλων σχεδὸν
ἁπάντων τῶν μετασχόντων τῆς εἰς τὸ μαντεῖον παρα-
νομίας τετευχότων ὑπὸ τοῦ δαιμονίου τῆς προσηκούσης
τιμωρίας, καθάπερ μικρῷ πρότερον ἀνεγράψαμεν, μόνος
οὗτος διαλεληθὼς τὸ θεῖον ἐπεχείρησε τοὺς μισθοφό-

5 Ἱκέταν, corr. 2. m. in Ἀκέταν P. **6** μετ' αὐτοῦ RF. **10** δ' om. P. **14** τὰ πλήθη τοῖς οἰκείοις λόγοις F. <ὑπὲρ> recte add. Reiske (cf. XIII 99, 2). **17** μυρίων καὶ δισχιλίων] aliter Plut. Tim. 25. **18** παράδοξος X. **24** ἁπάντων μετασχ. P. **26** μικρὸν PX. cf. XVI 61 sqq.

ρους παρορμᾶν πρὸς ἀπόστασιν. ἔφη γὰρ τὸν Τιμο- 5
λέοντα παραφρονοῦντα πρὸς ὁμολογουμένην ἀπώλειαν
ἄγειν τοὺς στρατιώτας· ἑξαπλασίους γὰρ ὄντας τοὺς
Καρχηδονίους καὶ πάσαις ταῖς παρασκευαῖς ἀνυπερ-
βλήτους ὑπάρχοντας ἐπαγγέλλεται νικήσειν, ἐναποκυ-
βεύων ταῖς τῶν μισθοφόρων ψυχαῖς, οὐδὲ τοὺς ὀφειλο-
μένους μισθοὺς πολλοῦ χρόνου διὰ τὴν ἀπορίαν
ἀποδεδωκώς. συνεβούλευεν οὖν ἀνακάμπτειν εἰς τὰς 6
Συρακούσσας καὶ τοὺς μισθοὺς ἀπαιτεῖν, ἐπὶ δὲ στρα-
τείαν ἀπεγνωσμένην μὴ συνακολουθεῖν. τῶν δὲ μισθο- 79
φόρων ἀσμένως τοὺς λόγους δεχομένων καὶ νεωτερίζειν
ἐπιχειρούντων μόγις πολλὰ δεηθεὶς αὐτῶν <ὁ Τιμο-
λέων> καὶ δωρεὰς ἐπαγγελλόμενος κατέπαυσε τὴν
ταραχήν. ὅμως δὲ τῷ Θρασίῳ χιλίων συνακολουθησάν-
των τὴν μὲν τούτων κόλασιν εἰς ἕτερον ἀνεβάλετο
καιρόν, γράψας δὲ πρὸς τοὺς ἐν Συρακούσσαις φίλους
προσδέξασθαι αὐτοὺς φιλοφρόνως καὶ τοὺς μισθοὺς
ἀποδοῦναι τὴν μὲν ταραχὴν πᾶσαν εἰς τέλος κατέσβεσε,
τῶν δ' ἀπειθησάντων ἀφείλατο τὴν ἐκ τῆς νίκης εὐ-
δοξίαν. αὐτὸς δὲ τοὺς ἄλλους ταῖς φιλανθρώποις 2
ἐντεύξεσιν εἰς τὴν προϋπάρχουσαν εὔνοιαν ἀποκατα-
στήσας προῆγεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους οὐ μακρὰν στρα-
143 τοπεδεύοντας. συναγαγὼν δ' εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοὺς
στρατιώτας καὶ διὰ τῶν λόγων θάρσος παραστήσας τοῖς
πλήθεσι διῆλθε μὲν τὴν τῶν Φοινίκων ἀνανδρίαν,
ὑπέμνησε δὲ τῆς Γέλωνος εὐημερίας. πάντων δὲ 3

6 οὐ X. **8** ἀποδεδοκώς F. **9** στρατίαν P. **10** ἀπεγνοσμ. P. **11** τοὺς λόγους ἀσμένως RF. **12** <ὁ Τιμολέων> add. Rhod. **17** τούτους PX. **19** ἀφείλατο codd. **22** οὐ om. PX. **23** συνάγων P. εἰς ἐκκλησίαν RF. **24** θάρρος Dind. **25** ἀνανδρείαν X. **26** εὐημερίαν P.

*καθάπερ τινὶ μιᾷ φωνῇ βοώντων ἐπιθέσθαι τοῖς βαρ-
βάροις καὶ κατάρχεσθαι τῆς μάχης, κατὰ τύχην ὑπο-
ζυγίων σέλινα κομιζόντων εἰς τὰς στιβάδας ὁ Τιμο-
λέων ἔφη δέχεσθαι τὸν οἰωνὸν τῆς νίκης· τὸν γὰρ*
4 *Ἰσθμιακὸν στέφανον ἐκ σελίνου συνίστασθαι. οἱ δὲ
στρατιῶται παραγγείλαντος τοῦ Τιμολέοντος ἐκ τῶν
σελίνων πλέξαντες στεφάνους καὶ ταῖς κεφαλαῖς περι-
θέντες προῆγον μετὰ χαρᾶς, ὡς τῶν θεῶν προσημαι-
νόντων αὐτοῖς τὴν νίκην· ὅπερ καὶ συνέβη γενέσθαι·*
5 *περιεγένοντο γὰρ ἀνελπίστως τῶν πολεμίων οὐ μόνον
διὰ τὰς ἰδίας ἀνδραγαθίας, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν τῶν
θεῶν συνεργίαν. ὁ μὲν γὰρ Τιμολέων ἐκτάξας τὴν
δύναμιν κατέβαινεν ἀπό τινων λόφων ἐπὶ τὸν* ποταμὸν
καὶ μυρίων ἤδη διαβεβηκότων ἐξ ἐφόδου τούτοις ἐπέρ-*
6 *ραξε, τεταγμένος αὐτὸς ἐπὶ μέσης τῆς φάλαγγος. γενο-
μένης δὲ μάχης καρτερᾶς καὶ τῶν Ἑλλήνων ὑπερεχόν-
των ταῖς τε ἀρεταῖς καὶ ταῖς εὐχειρίαις πολὺς ἐγίνετο
φόνος τῶν βαρβάρων. ἤδη δὲ φευγόντων τῶν διαβεβη-
κότων ἡ πᾶσα δύναμις τῶν Καρχηδονίων περαιωθεῖσα*
80 *τὸ ῥεῖθρον διωρθώσατο τὴν τῶν ἰδίων ἧτταν. και-
νοποιηθείσης δὲ τῆς μάχης καὶ τῶν Φοινίκων τῷ
πλήθει περιχεομένων τοὺς Ἕλληνας ἄφνω πολὺς ἐκ
τοῦ περιέχοντος ὄμβρος κατερράγη καὶ χαλάζης εὐ-
μεγέθους πλῆθος, ἀστραπαί τε καὶ βρονταὶ μετὰ πνευ-
μάτων μεγάλων κατέσκηπτον· καὶ τούτων ἁπάντων*

1 *καθαπερεὶ μιᾷ* Heerw. p. 144 a. 1; at cf. XI 92, 4. **5** *στέ-φανον*] *πόλεμον* P, corr. in marg. 1. m. **8** *σημαινόντων* R. **13** addendum esse videtur <*Κρίμησον*> ex Plut. Tim. 25; cf. Holm G. S. II p. 471. post *μυρίων* addi iubet *πολεμίων* Holm l. l. **17** *τε* om. F. *ἐγένετο* PX; cf. XVI 19, 2. **20** *διορθώσατο* P. **22** *περιχεομένων*] *περιεχομένων* codd.; corr. Wess. **24** *μετὰ μεγάλων πνευμάτων* RF.

θυελλοφορουμένων τοῖς μὲν Ἕλλησι κατὰ νώτου, τοῖς
δὲ βαρβάροις κατὰ πρόσωπον οἱ μὲν περὶ τὸν Τιμο-
λέοντα τὸ σύμπτωμα ῥαδίως ὑπέμενον, οἱ δὲ Φοίνικες
τὸ μέγεθος τῆς περιστάσεως φέρειν ἀδυνατοῦντες, ἅμα
δὲ καὶ τῶν Ἑλλήνων ἐπικειμένων, πρὸς φυγὴν ὥρμησαν.
πάντων δ' ἐπὶ τὸν ποταμὸν τρεπομένων, ἀναμὶξ ἱππέων 2
τε καὶ πεζῶν, καὶ τῶν ἁρμάτων ἅμα τούτοις φυρομέ-
νων οἱ μὲν ὑπ' ἀλλήλων συμπατούμενοι καὶ τοῖς τῶν
συμμάχων ξίφεσι καὶ λόγχαις περιπειρόμενοι τὴν
συμφορὰν ἔσχον ἀβοήθητον, οἱ δ' ὑπὸ τῶν παρὰ τοῖς
πολεμίοις ἱππέων εἰς τὸ τοῦ ποταμοῦ ῥεῖθρον ἀγεληδὸν
συνελαυνόμενοι καὶ κατὰ νώτου τὰς πληγὰς λαμβάνον-
τες ἀπέθνησκον. πολλοὶ δὲ ἄνευ πολεμίας πληγῆς 3
διεφθείροντο σωρευομένων τῶν σωμάτων διά τε τὸν
φόβον καὶ τὸ πλῆθος καὶ διὰ τὰς ἐν τῷ ῥείθρῳ
δυσχερείας. τὸ δὲ μέγιστον, λάβρων γεγενημένων τῶν
ὄμβρων ὁ ποταμὸς βιαιοτέρῳ τῷ ῥεύματι καταφερό-
μενος πολλοὺς ἐβάπτιζε καὶ μετὰ τῶν ὅπλων διανηχο-
μένους διέφθειρε. τέλος δὲ τῶν Καρχηδονίων οἱ μὲν 4
τὸν ἱερὸν λόχον ἀναπληροῦντες καὶ τὸν μὲν ἀριθμὸν
144 ὄντες δισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι, ταῖς δ' ἀρεταῖς καὶ
δόξαις, ἔτι δὲ ταῖς οὐσίαις πρωτεύοντες ἅπαντες ἀγω-
νισάμενοι λαμπρῶς κατεκόπησαν. τῶν δ' ἄλλων τῶν 5
συστρατευομένων αὐτοῖς ἀπέθανον πλείους τῶν μυρίων,
αἰχμάλωτοι δ' ἐλήφθησαν οὐκ ἐλάττους τῶν μυρίων
καὶ πεντακισχιλίων. τῶν δὲ ἁρμάτων τὰ μὲν πολλὰ
συνετρίβη κατὰ τὸν ἀγῶνα, διακόσια δ' ἥλω· τὰ δὲ

6 τραπομένων PX. **9** περιπειρώμενοι X. **12** καὶ om. F. **16** δυσχωρίας PX. **20** τὸ μὲν ἀ. P. **21** de hoc numero et eis qui infra sequuntur cf. Plut. Tim. 28. 29. **22** ἅπαντες om. X; ast. not. Steph. **25** ἐλείφθησαν P.

σκευοφόρα καὶ τὰ ζεύγη καὶ τὰ πλήθη τῶν ἁμαξῶν
6 ὑποχείρια τοῖς Ἕλλησιν ἐγένετο. τῶν δ' ὅπλων τὰ
πολλὰ μὲν ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ διεφθάρη, ἐπὶ δὲ τὴν
τοῦ Τιμολέοντος σκηνὴν χίλιοι μὲν θώρακες, ἀσπίδες
δὲ πλείους τῶν μυρίων ἀπηνέχθησαν. τούτων δ'
ὕστερον τὰ μὲν ἐν τοῖς ἐν Συρακούσσαις ναοῖς ἀνετέθη,
τὰ δὲ τοῖς συμμάχοις διεμερίσθη, τινὰ δ' εἰς Κόρινθον
Τιμολέων ἀπέστειλε, προστάξας εἰς τὸ τοῦ Ποσειδῶνος
81 ἱερὸν ἀναθεῖναι. πολλῶν δὲ καὶ χρημάτων καταληφ-
θέντων διὰ τὸ τοὺς Καρχηδονίους ἐσχηκέναι πλῆθος
ἐκπωμάτων ἀργυρῶν τε καὶ χρυσῶν, ἔτι δὲ τὸν ἄλλον
κόσμον ὑπερβάλλοντα διὰ τὸ μέγεθος τῆς παρ' αὐτοῖς
εὐπορίας ἅπαντα συνεχώρησε τοῖς στρατιώταις ἔχειν
2 ἔπαθλα τῆς ἀνδραγαθίας. τῶν δὲ Καρχηδονίων οἱ
διαφυγόντες τὸν ἐν τῇ μάχῃ κίνδυνον μόγις εἰς τὸ
Λιλύβαιον διεσώθησαν. τοσαύτη δ' αὐτοὺς κατάπληξις
καὶ δέος κατεῖχεν ὥστε μὴ τολμᾶν εἰς τὰς ναῦς ἐμ-
βαίνειν μηδ' ἀποπλεῖν εἰς τὴν Λιβύην, ὡς διὰ τὴν τῶν
θεῶν ἀλλοτριότητα πρὸς αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ Λιβυκοῦ
3 πελάγους καταποθησομένους. οἱ δ' ἐν τῇ Καρχηδόνι
τὸ μέγεθος πυθόμενοι τῆς συμφορᾶς συνετρίβησαν ταῖς
ψυχαῖς καὶ συντόμως ὑπελάμβανον ἥξειν ἐπ' αὐτοὺς
τὸν Τιμολέοντα μετὰ τῆς δυνάμεως. εὐθὺ δὲ Γέσκωνα
τὸν Ἄννωνος πεφυγαδευμένον κατήγαγον καὶ στρα-
τηγὸν ἀπέδειξαν διὰ τὸ δοκεῖν τόλμῃ τε καὶ στρατηγίᾳ

5 ἀνήχθησαν RF. **9** πολλῶν δὲ καὶ χρ. καταληφθ. διὰ τὸ τοὺς Καρχ.] ita scribendum videtur; in codd. καὶ ante τοὺς Καρχ. positum, ubi del. Dind. καταλειφθέντων P. **11** ἐκπομάτων P; de re cf. XIII 88, 3 (Holm G. S. II p. 471). **12** ὑπερβάλλον P. **13** ἅπαντας P. **18** εἰς Λιβύην PX. **21** πυθόμενοι τὸ μέγεθος RF. **23** δὲ om. X. Γάσκωνα PX. **24** κατήγαγον πεφυγαδευμένον F. **25** τε om. R.

διαφέρειν. αὐτοὶ δ' ἔκριναν πολιτικοῖς μὲν σώμασι μὴ 4
διακινδυνεύειν, μισθοφόρους δὲ ἀλλοεθνεῖς ἀθροίζειν
καὶ μάλιστα Ἕλληνας· ὑπακούσεσθαι δ' αὐτοῖς πρὸς
τὴν στρατείαν πολλοὺς ὑπελάμβανον διὰ τὸ μέγεθος
τῆς μισθοφορᾶς καὶ τὴν εὐπορίαν τῆς Καρχηδόνος.
εἰς δὲ τὴν Σικελίαν τοὺς εὐθέτους πρέσβεις ἐξέπεμψαν,
προστάξαντες ἐφ' οἷς ἂν ᾖ δυνατὸν συνθέσθαι τὴν
εἰρήνην.

Τοῦ δ' ἔτους τούτου διελθόντος Ἀθήνησι μὲν ἦρχε 82
Λυσιμαχίδης, ἐν Ῥώμῃ δ' ὕπατοι καθειστήκεισαν Κόιν-
τος Σερουίλιος καὶ Μάρκος Ῥουτίλιος. ἐπὶ δὲ τούτων
Τιμολέων ἐπανελθὼν εἰς Συρακούσσας πρῶτον μὲν
τοὺς ἐγκαταλιπόντας <αὐτὸν> μισθοφόρους τοὺς μετὰ
Θρασίου πάντας ἐκ τῆς πόλεως ὡς προδότας ὄντας
ἐξέβαλεν. οὗτοι δ' εἰς τὴν Ἰταλίαν διαβάντες καὶ 2
χωρίον τι παραθαλάττιον ἐν τῇ Βρεττίᾳ καταλαβό-
145 μενοι διήρπασαν. οἱ δὲ Βρέττιοι παροξυνθέντες εὐθὺς
μετὰ δυνάμεως πολλῆς ἐστράτευσαν ἐπ' αὐτοὺς καὶ
τὸ χωρίον ἐκπολιορκήσαντες ἅπαντας κατηκόντισαν.
οἱ μὲν οὖν καταλιπόντες τὸν Τιμολέοντα μισθοφόροι
τῆς ἰδίας παρανομίας ἔπαθλον <λαβόντες> τοιαύτης
συμφορᾶς ἔτυχον· ὁ δὲ Τιμολέων Ποστόμιον τὸν Τυρ- 3
ρηνὸν δώδεκα λῃστρίσι τοὺς πλέοντας λῃζόμενον καὶ
καταπλεύσαντα εἰς Συρακούσσας ὡς φίλον συλλαβὼν
ἐθανάτωσεν. ὑπεδέξατο δὲ καὶ τοὺς ὑπὸ Κορινθίων

4 εἰς τὴν στρ. F. διὰ τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς codd.; corr. edd. **11** Μάρκος Ῥουτίλιος libri omnes; corr. vv. dd. ex Liv. VII 38. **13** <αὐτὸν> add. **14** ὡς om. PX. ἐκ τῆς πόλεως ἐξέβαλεν ὡς προδότας ὄντας RF. **16** Βρεντία **17** Βρέντιοι X. **19** κατηκόντησαν P. **21** τῆς ἰδίας παρανομίας ἔπαθλον τοιαύτης συμφορᾶς ἔτυχον codd.; ἐπάθλου Wess.; <λαβόντες> add. Kallenb. I p. 15 recte (cf. X 20, 2; XVI 1, 4). **22** Ποστόμιον codd. τὸν τύραννον RF. **23** λῃζόμενον codd.

ἐκπεμφθέντας οἰκήτορας φιλοφρόνως, ὄντας τὸν ἀριθ-
μὸν πεντακισχιλίους. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Καρχηδο-
νίων διαπρεσβευσαμένων καὶ πολλὰ δεηθέντων συν-
εχώρησεν αὐτοῖς τὴν εἰρήνην ὥστε τὰς μὲν Ἑλληνίδας
πόλεις ἁπάσας ἐλευθέρας εἶναι, τὸν δὲ Λύκον καλού-
μενον ποταμὸν ὅριον εἶναι τῆς ἑκατέρων ἐπικρατείας·
μὴ ἐξεῖναι δὲ Καρχηδονίοις βοηθῆσαι τοῖς τυράννοις
4 τοῖς πολεμοῦσι πρὸς Συρακοσίους. μετὰ δὲ ταῦτα
τὸν μὲν Ἱκέταν καταπολεμήσας ἐθανάτωσε, τοὺς δ' ἐν
Αἴτνῃ Καμπανοὺς ἐκπολιορκήσας διέφθειρε. καὶ Νι-
κόδημον μὲν τὸν Κεντοριπίνων τύραννον καταπληξά-
μενος ἐξέβαλεν ἐκ τῆς πόλεως, Ἀπολλωνιάδην δὲ τὸν
Ἀγυριναίων δυνάστην παύσας τῆς τυραννίδος τοὺς
ἐλευθερωθέντας Συρακοσίους ἐποίησε. καθόλου δὲ
πάντας τοὺς κατὰ τὴν νῆσον τυράννους ῥιζοτομήσας
καὶ τὰς πόλεις ἐλευθερώσας εἰς τὴν συμμαχίαν προσ-
5 εδέξατο. κηρύξαντος δ' αὐτοῦ κατὰ τὴν Ἑλλάδα διότι
Συρακόσιοι διδόασι χώραν καὶ οἰκίας τοῖς βουλομένοις
μετέχειν τῆς ἐν Συρακούσσαις πολιτείας πολλοὶ πρὸς
τὴν κληρουχίαν Ἕλληνες ἀπήντησαν· τέλος δὲ οἰκήτο-
ρες ἀπεδείχθησαν εἰς μὲν τὴν Συρακοσίαν τὴν* ἀδιαί-
ρετον τετρακισμύριοι, εἰς δὲ τὴν Ἀγυριναίαν μύριοι
6 διὰ τὸ μέγεθος καὶ κάλλος τῆς χώρας. εὐθὺ δὲ καὶ
τοὺς προϋπάρχοντας νόμους ἐν ταῖς Συρακούσσαις, οὓς

5 *Λύκον* codd.; editores Cluverium secuti *Ἄλυκον*; at cf. Plut. Tim. 34. **8** alterum *τοῖς* om. RF. **9** *ἐθανάτωσε* recte Reiske (idem Holden ad Plut. Tim. 32 ap. Chinnock Class. review VI 6 p. 260); libri *ἔθαψε*. **13** *Ἀγυριναῖον* P *Ἀγυρ-ρηναίων* RF. **15** *ῥιζολογήσας* codd.; corr. Herw. p. 144 a. 1 (cf. XXXII 4, 5). **18** *οἱ Συρακόσιοι* RF; at cf. Kaelker p. 313. *οἰκίαν* PX. **21** *ἀδιαίρετον* corruptum (cf. Holm G. S. II p. 469); sed nescio quid D. scripserit. **22. 23** cf. Plut. Tim. 23. **22** *Ἀγυρ-ρηναίαν* F.

*συνέγραψε Διοκλῆς, διώρθωσε. καὶ τοὺς μὲν περὶ τῶν
ἰδιωτικῶν συμβολαίων ἢ κληρονομιῶν εἴασεν ἀμεταθέ-
τους, τοὺς δὲ περὶ τῶν δημοσίων νενομοθετημένους
πρὸς τὴν ἰδίαν ὑπόστασιν ὥς ποτ' ἐδόκει συμφέρειν
διώρθωσεν. ἐπιστάτης δ' ἦν καὶ διορθωτὴς τῆς νο-* 7
*μοθεσίας Κέφαλος ὁ Κορίνθιος, ἀνὴρ ἐν παιδείᾳ καὶ
συνέσει δεδοξασμένος. ἀπὸ δὲ τούτων γενόμενος τοὺς
μὲν Λεοντίνους εἰς Συρακούσσας μετῴκισεν, εἰς δὲ
τὴν Καμαριναίαν οἰκήτορας προσθεὶς ἐπηύξησε τὴν
πόλιν. καθόλου δὲ πάντα τὰ κατὰ τὴν Σικελίαν* 83
*εἰρηνικῶς καταστήσας ἐποίησε τὰς πόλεις ταχὺ λαβεῖν
πολλὴν αὔξησιν πρὸς εὐδαιμονίαν. ἐκ πολλοῦ γὰρ
χρόνου διὰ τὰς στάσεις καὶ τοὺς ἐμφυλίους πολέμους,
ἔτι δὲ τὸ πλῆθος τῶν ἐπανισταμένων αἰεὶ τυράννων
αἱ μὲν πόλεις ἔρημοι τῶν οἰκητόρων ἦσαν, αἱ δὲ
χῶραι διὰ τὴν ἀργίαν ἐξηγρίωντο καὶ καρπῶν ἡμέρων
ἄφοροι καθειστήκεισαν· τότε δὲ διὰ τὸ πλῆθος τῶν*
146 *ἐπιπολασάντων οἰκητόρων καὶ διὰ τὴν πολυχρόνιον
ἐπιγεγενημένην εἰρήνην ἐξημερώθησαν ταῖς ἐργασίαις
καὶ πολλοὺς καὶ παντοδαποὺς ἐξήνεγκαν καρπούς.
τούτους δ' οἱ Σικελιῶται λυσιτελῶς πιπράσκοντες τοῖς
ἐμπόροις ταχὺ προσανέδραμον ταῖς οὐσίαις. τοιγαροῦν* 2
*διὰ τὴν ἐκ τούτων εὐπορίαν πολλὰ καὶ μεγάλα κατ-
εσκευάσθη κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἀναθήματα, ἐν
μὲν ταῖς Συρακούσσαις ὁ κατὰ τὴν Νῆσον οἶκος ὁ*

2 *ἰδιωτῶν* PXR *ἰδίων* F; corr. Wess. (cf. XVI 70, 5). *ἢ*] *καὶ* Herw. p. 229; idem post *κληρονομιῶν* add. *νόμους*. **4** *ὥς τότ'* R. **6** *ἐν*] *ἐπί* Hertl. II 1 p. 20 et Herw. p. 229; at cf. XII 36, 2. **8** *μετώκησεν* P *κατώκησεν* (corr. in *-κισεν*) F. **9** *Καμαριναίων* PX. **17** *ἄποροι* codd.; corr. Steph. **19** malim *ἐπιγενομένην*. *ἐξημερωθεῖσα* RF om. *καί*. **20** *ἐξήνεγκε* RF. **21** *τούτοις* P. **25** *ὁ* om. P.

*ἑξηκοντάκλινος ὀνομαζόμενος, τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν
ἔργων ὑπεραίρων τῷ μεγέθει καὶ τῇ κατασκευῇ, ὃν
κατεσκεύασε μὲν Ἀγαθοκλῆς ὁ δυνάστης, διὰ δὲ τὸ
βάρος τῶν ἔργων ὑπεραίρων τοὺς τῶν θεῶν ναοὺς
ἐπισημασίας ἔτυχεν ὑπὸ τοῦ δαιμονίου κεραυνωθείς,
οἵ τε παρὰ τὸν μικρὸν λιμένα πύργοι, τὰς μὲν ἐπιγρα-
φὰς ἔχοντες ἐξ ἑτερογενῶν λίθων, σημαινούσας δὲ
τὴν τοῦ κατασκευάσαντος αὐτοὺς προσηγορίαν Ἀγαθο-
κλέους, ὁμοίως δὲ τούτοις μικρὸν ὕστερον ὑπὸ Ἱέρω-
νος τοῦ βασιλέως τό τε κατὰ τὴν ἀγορὰν Ὀλυμπιεῖον
καὶ ὁ πλησίον τοῦ θεάτρου βωμός, τὸ μὲν μῆκος ὢν
σταδίου, τὸ δ' ὕψος καὶ πλάτος ἔχων τούτῳ κατὰ λό-*
3 *γον. ἐν δὲ ταῖς ἐλάττοσι πόλεσιν, ἐν αἷς ἡ τῶν
Ἀγυριναίων καταριθμεῖται, μετασχοῦσα τῆς τότε κλη-
ρουχίας διὰ τὴν προειρημένην ἐκ τῶν καρπῶν εὐ-
πορίαν, θέατρον μὲν κατεσκεύασε μετὰ τὸ τῶν Συ-
ρακοσίων κάλλιστον τῶν κατὰ Σικελίαν, θεῶν τε
ναοὺς καὶ βουλευτήριον καὶ ἀγοράν, ἔτι δὲ πύργων
ἀξιολόγους κατασκευὰς καὶ <κατὰ> τάφους πυραμί-
δων πολλῶν καὶ μεγάλων διαφόρων ταῖς φιλοτεχνίαις.*
84 *Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Χαρώνδου τὴν ὕπατον
ἀρχὴν διεδέξαντο Λεύκιος Αἰμίλιος καὶ Γάιος Πλώτιος.
ἐπὶ δὲ τούτων Φίλιππος ὁ βασιλεὺς τοὺς πλείστους*

7 *ἔχουσιν* F. *ἑτερογεινῶν* P. *σημαινούσας* scripsi; *σημαί-
νοντες* libri; de re cf. Schubring Rh. Mus. n. s. XX p. 31; Lupus Syr. p. 204. **10** *Ὀλυμπεῖον* PX *Ὀλύμπιον* rell. (cf. XVI 68, 1). **12** *τοῦτο* PX. **13** *ἐλάττω* PXR. post *πόλεσιν πολλά* addi iussit Madv. I p. 505. **14** *Ἀργυριναίων* P *Ἀγυρρηναίων* RF. **15** *προσ-
ειρημένην* X. **16** *μετὰ τῶν* PX. **17** *ἐν Σικελίᾳ* suprascripto *κατὰ* F. **19** *ἀξιολόγων* RF. <*κατὰ*> recte add. Madv. I p. 504. **21** *Χαρώνδου* codd.; vera nominis forma *Χαιρώνδας* (cf. CIA II 757. 758. 766 saepius). **22** *διεδέξατο* PX. *Αἰμίλιος* PXF. cf. Liv. VIII 1.

τῶν Ἑλλήνων εἰς φιλίαν προηγμένος ἐφιλοτιμεῖτο καὶ
τοὺς Ἀθηναίους καταπληξάμενος ἀδήριτον ἔχειν τὴν
ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος. διόπερ ἄφνω καταλαβόμενος 2
Ἐλάτειαν πόλιν καὶ τὰς δυνάμεις εἰς ταύτην ἀθροίσας
διέγνω πολεμεῖν τοῖς Ἀθηναίοις. ἀπαρασκεύων δ'
ὄντων αὐτῶν διὰ τὴν συντεθειμένην εἰρήνην ἤλπιζε
ῥᾳδίως περιποιήσεσθαι τὴν νίκην· ὅπερ καὶ συνετε-
λέσθη. καταληφθείσης γὰρ τῆς Ἐλατείας ἧκόν τινες
νυκτὸς ἀπαγγέλλοντες τὴν κατάληψιν τῆς πόλεως καὶ
διότι ταχέως ἥξει Φίλιππος μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς
τὴν Ἀττικήν. οἱ δὲ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων διὰ τὸ 3
παράδοξον τῆς πράξεως καταπλαγέντες τούς τε σαλ-
πικτὰς μετεπέμποντο καὶ σημαίνειν προσέταττον δι'
ὅλης τῆς νυκτός. τῆς δὲ φήμης εἰς πᾶσαν οἰκίαν
διαδοθείσης ἡ μὲν πόλις ὀρθὴ διὰ τὸν φόβον ἦν, ὁ
147 *δὲ δῆμος ἅπας ἅμ' ἡμέρᾳ συνέδραμεν εἰς τὸ θέατρον*
πρὸ τοῦ συγκαλέσαι τοὺς ἄρχοντας ὡς ἦν ἔθος. ὡς 4
δ' ἧκον οἱ στρατηγοὶ καὶ τὸν μηνύσαντα παρῆγον κἀ-
κεῖνος εἶπεν, σιωπὴ μὲν καὶ φόβος κατεῖχε τὸ θέατρον
καὶ τῶν εἰωθότων δημηγορεῖν οὐδεὶς ἐτόλμα συμβου-
λεῦσαι· πλεονάκις δὲ τοῦ κήρυκος καλέσαντος τοὺς
ἐροῦντας ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτηρίας οὐδεὶς παρῄει
σύμβουλος. ἀπορίας οὖν μεγάλης οὔσης καὶ κατα- 5
πλήξεως ἀπέβλεπε τὸ πλῆθος ἐπὶ τὸν Δημοσθένην.
ὁ δ' ἀναβὰς καὶ τὸν δῆμον παρακαλέσας θαρρεῖν ἀπ-
εφαίνετο δεῖν παραχρῆμα πρέσβεις ἀποστέλλειν εἰς
τὰς Θήβας καὶ παρακαλεῖν τοὺς Βοιωτοὺς κοινῇ τὸν

1 *προηγούμενος* PX; *προσηγμένος* Madv. I p. 505. **2** *ἀδηρειτὸν εἶχε* P. **7** *περιποιήσασθαι* XRF. *συνετέλεσε* PX. **12** *τε* om. RF. *σαλπιγήτας* P *σαλπιγγίτας* X. **15** cf. Dem. de cor. 169. **22** *παρίει* X. **25** *ὁ δὲ καταβὰς* codd.; corr. Wess. et Hertl. II, 1 p. 15.

ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγῶνα τίθεσθαι· πρὸς γὰρ τοὺς
ἄλλους συμμάχους ὁ καιρὸς οὐ συνεχώρει πέμπειν
πρεσβείας περὶ τῆς συμμαχίας. ἐν ἡμέραις γὰρ δυσὶ
προσδόκιμος ἦν ὁ βασιλεὺς ἥξειν εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ
τῆς ὁδοιπορίας οὔσης διὰ τῆς Βοιωτίας ἡ παρὰ τῶν
Βοιωτῶν συμμαχία μόνη κατελείπετο, φανεροῦ γ' ὄντος
ὅτι Φίλιππος, φίλος ὢν καὶ σύμμαχος Βοιωτοῖς, τού-
τους ἐν παρόδῳ πειράσεται παραλαβεῖν εἰς τὸν κατ'
85 Ἀθηναίων πόλεμον. τοῦ δὲ δήμου τὸν λόγον ἀπο-
δεξαμένου καὶ τοῦ περὶ τῆς πρεσβείας ψηφίσματος
ὑπὸ Δημοσθένους γραφέντος ὁ μὲν δῆμος ἐζήτει τὸν
δυνατώτατον εἰπεῖν· ὁ δὲ Δημοσθένης ὑπήκουσε προ-
θύμως πρὸς τὴν χρείαν. τέλος δ' ὀξέως πρεσβεύσας
καὶ πείσας* ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας. ὁ δὲ δῆμος
τῇ τῶν Βοιωτῶν συμμαχίᾳ διπλασιάσας τὴν προϋπάρ-
2 χουσαν δύναμιν ἀνεθάρρησε ταῖς ἐλπίσιν. εὐθὺ δὲ
καὶ στρατηγοὺς κατέστησε τοὺς περὶ Χάρητα καὶ Λυ-
σικλέα καὶ πανδημεὶ μετὰ τῶν ὅπλων ἐξέπεμψε τοὺς
στρατιώτας εἰς τὴν Βοιωτίαν. τῶν δὲ νέων ἁπάντων
προθύμως εἰς τὸν ἀγῶνα καταντώντων οὗτοι μὲν
κατὰ σπουδὴν ὁδοιπορήσαντες ἧκον εἰς Χαιρώνειαν
τῆς Βοιωτίας· οἱ δὲ Βοιωτοὶ θαυμάσαντες τὴν ὀξύτητα
τῆς τῶν Ἀθηναίων παρουσίας καὶ αὐτοὶ σπουδῆς οὐ-
δὲν ἐλλείποντες ἀπήντησαν μετὰ τῶν ὅπλων καὶ κοινῇ
στρατοπεδεύσαντες ὑπέμενον τὴν τῶν πολεμίων ἔφ-
3 οδον. Φίλιππος δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἐξέπεμψεν ἐπὶ τὸ
κοινὸν τῶν Βοιωτῶν πρέσβεις, ὧν ἦν ἐπιφανέστατος

3 δυσὶ] cf. Schaefer Dem. II² p. 549 a. 2. **6** φανεροῦ δ' ὄντος codd.; corr. edd. **8** εὐπαρόδῳ P. **14** θείσας P; desideratur <τοὺς Θηβαίους>. **23** τὴν . . παρουσίαν P. **27** καινὸν X.

Πύθων. οὗτος γὰρ διαβεβοημένος ἐπὶ τῇ τοῦ λόγου
δεινότητι καὶ συγκριθεὶς παρὰ τοῖς Βοιωτοῖς κατὰ
τὴν περὶ τῆς συμμαχίας δημηγορίαν πρὸς Δημοσθένην
τῶν μὲν ἄλλων ἐπρώτευσεν, τούτου δὲ ἐφάνη κατα-
δεέστερος. καὶ ὁ Δημοσθένης δὲ αὐτὸς ὡς μέγα τι 4
κατειργασμένος ἐν τοῖς συγγεγραμμένοις ὑπ' αὐτοῦ
λόγοις σεμνύνεται τῇ πρὸς τὸν ῥήτορα τοῦτον δημη-
γορίᾳ ἐν οἷς λέγει Τότ' ἐγὼ μὲν τῷ Πύθωνι θρασυνο-
μένῳ καὶ πολλῷ ῥέοντι καθ' ὑμῶν οὐχ ὑπεχώρησα.
148 μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ Φίλιππος ἀποτυχὼν τῆς τῶν Βοιωτῶν 5
συμμαχίας οὐδὲν ἧττον ἔκρινε πρὸς ἀμφοτέρους διαγω-
νίσασθαι· διὸ καὶ προσαναμείνας τοὺς ἀφυστεροῦντας
τῶν συμμάχων ἧκεν εἰς τὴν Βοιωτίαν, ἔχων πεζοὺς
μὲν πλείους τῶν τρισμυρίων, ἱππεῖς δὲ οὐκ ἔλαττον
τῶν δισχιλίων. ἀμφοτέρων δὲ πρὸς τὴν μάχην εὐτρε- 6
πῶν γενομένων τοῖς μὲν φρονήμασι καὶ ταῖς προθυ-
μίαις, ἔτι δὲ ταῖς ἀνδραγαθίαις ἐφάμιλλοι καθειστήκει-
σαν, τῷ δὲ πλήθει καὶ τῇ κατὰ τὴν στρατηγίαν ἀρετῇ
προεῖχεν ὁ βασιλεύς. πολλὰς γὰρ καὶ ποικίλας παρα- 7
τάξεις ἠγωνισμένος καὶ ἐν ταῖς πλείσταις μάχαις νενι-
κηκὼς μεγάλην εἶχεν ἐμπειρίαν τῶν κατὰ πόλεμον
ἔργων. παρὰ δὲ τοῖς Ἀθηναίοις οἱ μὲν ἀγαθώτατοι
τῶν στρατηγῶν ἐτετελευτήκεισαν, Ἰφικράτης καὶ Χα-
βρίας, ἔτι δὲ Τιμόθεος, τῶν δ' ὑπολελειμμένων Χάρης
πρωτεύων οὐδὲν διέφερε τῶν τυχόντων ἰδιωτῶν κατὰ
τὴν ἐν τῷ στρατηγεῖν ἐνέργειαν καὶ βουλήν. ἅμα δ' 86
ἡμέρᾳ τῶν δυνάμεων ἐκταττομένων ὁ μὲν βασιλεὺς

5 ὁ om. RF. **6** ὑφαυτοῦ P. **8** Dem. de cor. 136. **9** ἡμῶν X. οὐ συνεχώρησα PX. **11** δ' ἀγωνίσασθαι P. **14** οὐκ ἐλάττω R οὐκ ἔλαττους F; de numero cf. Droysen Hell. I, 1 p. 83 a. 2. **19** πράξεις RF. **22** ἀγαθότατοι P. **23** τετελευτήκεισαν RF. **24** ὑπολελιμμένων PX. **27** ὁ βασιλεὺς PX.

*τὸν υἱὸν Ἀλέξανδρον, ἀντίπαιδα τὴν ἡλικίαν ὄντα,
διάδηλον δὲ τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν ὀξύτητα τῆς ἐνερ-
γείας ἔχοντα, κατέστησεν ἐπὶ θάτερον τῶν κεράτων,
παρακαταστήσας αὐτῷ τῶν ἡγεμόνων τοὺς ἀξιολογω-
τάτους· αὐτὸς δὲ τοὺς ἐπιλέκτους ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ
τὴν ἡγεμονίαν εἶχε τοῦ ἑτέρου μέρους καὶ τὰς κατὰ
μέρος τάξεις οἰκείως τοῖς παροῦσι καιροῖς διεκόσμησεν.*
2 *οἱ δ' Ἀθηναῖοι κατ' ἔθνος τὴν διαίρεσιν τῆς τάξεως
ποιησάμενοι τοῖς μὲν Βοιωτοῖς τὸ ἕτερον μέρος παρ-
έδωκαν, αὐτοὶ δὲ τοῦ λοιποῦ τὴν ἡγεμονίαν εἶχον.
γενομένης δὲ μάχης καρτερᾶς ἐπὶ πολὺν χρόνον καὶ
πολλῶν πιπτόντων παρ' ἀμφοτέροις μέχρι μέν τινος ὁ
ἀγὼν ἀμφιδοξουμένας εἶχε τὰς ἐλπίδας τῆς νίκης.*
3 *μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ Ἀλεξάνδρου φιλοτιμουμένου τῷ
πατρὶ τὴν ἰδίαν ἀνδραγαθίαν ἐνδείξασθαι καὶ φιλοτι-
μίας ὑπερβολὴν οὐκ ἀπολείποντος, ὁμοίως δὲ καὶ πολ-
λῶν αὐτῷ συναγωνιζομένων ἀνδρῶν ἀγαθῶν πρῶτος
τὸ συνεχὲς τῆς τῶν πολεμίων τάξεως ἔρρηξε καὶ πολ-
λοὺς καταβαλὼν κατεπόνει τοὺς καθ' αὐτὸν τεταγμέ-*
4 *νους. τὸ δ' αὐτὸ καὶ τῶν παραστατῶν αὐτῷ ποιησάν-
των τὸ συνεχὲς αἰεὶ τῆς τάξεως παρερρήγνυτο. πολλῶν
δὲ σωρευομένων νεκρῶν οἱ περὶ τὸν Ἀλέξανδρον
πρῶτοι βιασάμενοι τοὺς καθ' αὐτοὺς ἐτρέψαντο. μετὰ
δὲ ταῦτα καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτὸς προκινδυνεύων καὶ
τῆς νίκης τὴν ἐπιγραφὴν οὐδ' αὐτῷ παραχωρῶν Ἀλε-
ξάνδρῳ τὸ μὲν πρῶτον ἐξέωσε τῇ βίᾳ τοὺς ἀντιτεταγ-
μένους, ἔπειτα δὲ καὶ φεύγειν συναναγκάσας αἴτιος*

3 *ἐπὶ θάτερον* codd.; *ἐπὶ θατέρου* Reiske. **7** *πράξεις* R. **10** *τὴν* om. X. **16** *πολλῶν ἀγωνιζομένων* RF. **19** *καθ' ἑαυτὸν* F. **20** *παραστάντων* Dind. **21** *παρερήγνυτο* P. **23** *καθ' ἑαυτούς* F.

149 ἐγένετο τῆς νίκης. τῶν δ' Ἀθηναίων ἔπεσον μὲν ἐν 5
τῇ μάχῃ πλείους τῶν χιλίων, ἥλωσαν δ' οὐκ ἐλάττους
τῶν δισχιλίων. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν Βοιωτῶν πολλοὶ 6
μὲν ἀνῃρέθησαν, οὐκ ὀλίγοι δ' ἐξωγρήθησαν. μετὰ
δὲ τὴν μάχην ὁ Φίλιππος τρόπαιον στήσας καὶ τοὺς
νεκροὺς εἰς ταφὴν συγχωρήσας ἐπινίκια τοῖς θεοῖς
ἔθυσε καὶ τοὺς ἀνδραγαθήσαντας κατὰ τὴν ἀξίαν
ἐτίμησεν.

Λέγουσι δέ τινες ὅτι καὶ παρὰ τὸν πότον πολὺν 87
ἐμφορησάμενος ἄκρατον καὶ μετὰ τῶν φίλων τὸν ἐπι-
νίκιον ἄγων κῶμον διὰ μέσων τῶν αἰχμαλώτων ἐβάδι-
ζεν ὑβρίζων διὰ λόγων τὰς τῶν ἀκληρούντων δυστυ-
χίας. Δημάδην δὲ τὸν ῥήτορα κατ' ἐκεῖνον τὸν και-
ρὸν ἐν τοῖς αἰχμαλώτοις ὄντα χρήσασθαι παρρησίᾳ
καὶ λόγον ἀποφθέγξασθαι δυνάμενον ἀναστεῖλαι τὴν
τοῦ βασιλέως ἀσέλγειαν. φασὶ γὰρ εἰπεῖν αὐτόν, 2
Βασιλεῦ, τῆς τύχης σοι περιθείσης πρόσωπον Ἀγα-
μέμνονος αὐτὸς οὐκ αἰσχύνῃ πράττων ἔργα Θερσίτου;
τὸν δὲ Φίλιππον τῇ τῆς ἐπιπλήξεως εὐστοχίᾳ κινηθέντα
τοσοῦτο μεταβαλεῖν τὴν ὅλην διάθεσιν ὥστε τοὺς μὲν
στεφάνους ἀπορρῖψαι, τὰ δὲ συνακολουθοῦντα κατὰ
τὸν κῶμον σύμβολα τῆς ὕβρεως ἀποτρίψασθαι, τὸν δ'
ἄνδρα τὸν χρησάμενον τῇ παρρησίᾳ θαυμάσαι καὶ τῆς
αἰχμαλωσίας ἀπολύσαντα πρὸς ἑαυτὸν ἀναλαβεῖν ἐντί-
μως. τέλος δ' ὑπὸ τοῦ Δημάδου καθομιληθέντα ταῖς 3
Ἀττικαῖς χάρισι πάντας ἀπολῦσαι τοὺς αἰχμαλώτους
ἄνευ λύτρων, καθόλου δ' ἀποθέμενον τὴν ἐκ τῆς νίκης
ὑπερηφανίαν πρέσβεις ἀποστεῖλαι πρὸς τὸν δῆμον τῶν

2 de numeris cf. Schaefer Dem. Π^2 p. 566 a. 3. **11** μέσον X. **20** τοσοῦτον R. **23** θαυμάσαι καὶ τῆς αἰχμαλωσίας in marg. P.

Ἀθηναίων καὶ συνθέσθαι πρὸς αὐτοὺς φιλίαν τε καὶ
συμμαχίαν, εἰς δὲ τὰς Θήβας φρουρὰν ἐγκαταστήσαντα
συγχωρῆσαι τὴν εἰρήνην τοῖς Βοιωτοῖς.

88 Οἱ δ' Ἀθηναῖοι μετὰ τὴν ἧτταν Λυσικλέους μὲν
τοῦ στρατηγοῦ θάνατον κατέγνωσαν Λυκούργου τοῦ
ῥήτορος κατηγορήσαντος. οὗτος γὰρ τῶν τότε ῥητόρων
μέγιστον ἔχων ἀξίωμα καὶ δώδεκα μὲν ἔτη τὰς προσ-
όδους τῆς πόλεως διοικήσας ἐπαινουμένως, βίον δ'
ἐζηκὼς ἐπ' ἀρετῇ περιβόητον πικρότατος ἦν [ἐν τοῖς
2 λόγοις] κατήγορος. γνοίη δ' ἄν τις αὐτοῦ τὴν ἐν τοῖς
λόγοις ἀξίαν καὶ πικρίαν ἐν οἷς τοῦ Λυσικλέους κατη-
γορῶν λέγει, Ἐστρατήγεις, ὦ Λύσικλες, καὶ χιλίων
μὲν πολιτῶν τετελευτηκότων, δισχιλίων δ' αἰχμαλώτων
γεγονότων, τροπαίου δὲ κατὰ τῆς πόλεως ἑστηκότος,
τῆς δ' Ἑλλάδος ἁπάσης δουλευούσης, καὶ τούτων ἁπάν-
των γεγενημένων σοῦ ἡγουμένου καὶ στρατηγοῦντος
τολμᾷς ζῆν καὶ τὸ τοῦ ἡλίου φῶς ὁρᾶν καὶ εἰς τὴν
ἀγορὰν ἐμβάλλειν, ὑπόμνημα γεγονὼς αἰσχύνης καὶ
ὀνείδους τῇ πατρίδι.

3 Ἴδιον δέ τι συνέβη γενέσθαι κατὰ τοὺς ὑποκει-
μένους χρόνους. καθ' ὃν γὰρ καιρὸν ἡ περὶ τὴν 15(
Χαιρώνειαν ἐγένετο μάχη, ἑτέρα παράταξις συνέστη
κατὰ τὴν Ἰταλίαν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ διαπολε-
μούντων μὲν Ταραντίνων πρὸς Λευκανούς, συναγωνι-
ζομένου δὲ τοῖς Ταραντίνοις Ἀρχιδάμου τοῦ Λακεδαι-

6 τῶν τε ῥητόρων PX (X ῥητόρων om., suprascr. 2. m.). **7** δώδεκα] verius fuerit πεντεκαίδεκα Wess.; at cf. Cobet p. 247 et Schaefer Dem. III² p. 300 sq. **9** ἐν τοῖς λόγοις del. ut ex sequenti versu illata Dind. **10** γοίη P. τὴν ἐν τοῖς λόγοις αὐτοῦ ἀξίαν F. Lyc. fr. 77; Sauppe OA. II 269. **12** Λυσίκλεις cum Gem. Dind. **20** Ἴδιον δέ τι <καὶ> συνέβη Haake de Duride Samio p. 44. **21** ἡ om. PX.

μονίων βασιλέως, ὅτε συνέβη καὶ αὐτὸν ἀναιρεθῆναι
τὸν Ἀρχίδαμον. οὗτος μὲν οὖν ἦρξε τῶν Λακεδαι- 4
μονίων ἔτη εἴκοσι τρία, τὴν δὲ βασιλείαν διαδεξάμενος
ὁ υἱὸς Ἆγις ἦρξεν ἔτη ἐννέα.

Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Τιμόθεος ὁ τῆς 5
Ἡρακλείας τῆς ἐν τῷ Πόντῳ τύραννος ἐτελεύτησε
δυναστεύσας ἔτη πεντεκαίδεκα, τὴν δὲ τυραννίδα
διαδεξάμενος ὁ ἀδελφὸς Διονύσιος ἦρξεν ἔτη δυσὶ
πλείω τῶν τριάκοντα.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Φρυνίχου Ῥωμαῖοι κατ- 89
έστησαν ὑπάτους Τῖτον Μάλλιον Τορκουᾶτον καὶ
Πόπλιον Δέκιον. ἐπὶ δὲ τούτων Φίλιππος ὁ βασιλεὺς
πεφρονηματισμένος τῇ περὶ Χαιρώνειαν νίκῃ καὶ τὰς
ἐπιφανεστάτας πόλεις καταπεπληγμένος ἐφιλοτιμεῖτο
γενέσθαι πάσης τῆς Ἑλλάδος ἡγεμών. διαδοὺς δὲ 2
λόγον ὅτι βούλεται πρὸς Πέρσας ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων
πόλεμον ἄρασθαι καὶ λαβεῖν παρ' αὐτῶν δίκας ὑπὲρ
τῆς εἰς τὰ ἱερὰ γενομένης παρανομίας ἰδίους τοὺς
Ἕλληνας ταῖς εὐνοίαις ἐποιήσατο. φιλοφρονούμενος
δὲ πρὸς ἅπαντας καὶ ἰδίᾳ καὶ κοινῇ ταῖς πόλεσιν
ἀπεφαίνετο βούλεσθαι διαλεχθῆναι περὶ τῶν συμφερόν-
των. διόπερ ἐν Κορίνθῳ τοῦ κοινοῦ συνεδρίου συν- 3
αχθέντος διαλεχθεὶς περὶ τοῦ πρὸς Πέρσας πολέμου

3 εἴκοσι τρία codd. (κγ R). **4** Ἆγις P. ἐννέα] cf. XVII 63, 5; aliter XVI 63, 2, ubi vide; Unger Philol. XL p. 105 scribi iussit ἑπτά; at cf. Niese Gesch. d. gr. u. mak. St. I p. 363. **7** πεντεκαίδεκα] decimo quarto Cosp. **8** ἀδελφός] υἱός R; cf. Memnon FHG. III p. 530; Nymphis FHG. III p 15. δυσὶ πλείω τῶν τριάκοντα] cf. XX 77, 1; Memnon l. l. τριάκοντα. **11** Τῖτον codd. Μάλιον F. Τορκουάτον codd. cf. Liv. VIII 3. **12** Φίλιππος βασιλεὺς PX. **13** τῆρι Χερωνεία (sic) P τῇ ἐν Χερωνείᾳ X. **15** τῆς om. PX. **17** νίκας P. **18** εἰς τὰ om. X. **20** δὲ] τε F.

καὶ μεγάλας ἐλπίδας ὑποθεὶς προετρέψατο τοὺς συνέδρους εἰς πόλεμον. τέλος δὲ τῶν Ἑλλήνων ἑλομένων αὐτὸν στρατηγὸν αὐτοκράτορα τῆς Ἑλλάδος μεγάλας παρασκευὰς ἐποιεῖτο πρὸς τὴν ἐπὶ τοὺς Πέρσας στρατείαν. διατάξας δ' ἑκάστῃ πόλει τὸ πλῆθος τῶν εἰς συμμαχίαν στρατιωτῶν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Μακεδονίαν. καὶ τὰ μὲν περὶ Φίλιππον ἐν τούτοις ἦν.

90 *Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Τιμολέων ὁ Κορίνθιος ἅπαντα τοῖς Συρακοσίοις καὶ τοῖς Σικελιώταις κατωρθωκὼς ἐτελεύτησε, στρατηγήσας ἔτη ὀκτώ. οἱ δὲ Συρακόσιοι μεγάλως ἀποδεδεγμένοι τὸν ἄνδρα διά τε τὴν ἀρετὴν καὶ τὸ μέγεθος τῶν εὐεργεσιῶν μεγαλοπρεπῶς ἔθαψαν αὐτὸν καὶ κατὰ τὴν ἐκφορὰν ἀθροισθέντος τοῦ πλήθους τόδε τὸ ψήφισμα ἀνηγόρευσεν <ὁ Δημήτριος ὃς ἦν μεγαλοφωνότατος τῶν τότε κηρύκων· ἐψήφισται> ὁ δᾶμος τῶν Συρακοσίων Τιμολέοντα Τιμαινέτου υἱὸν τόνδε θάπτειν μὲν ἀπὸ διακοσιᾶν μνᾶν, τιμᾶσθαι δὲ εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον ἀγώνεσσι μουσικοῖς καὶ ἱππικοῖς καὶ γυμνικοῖς, ὅτι τοὺς τυράννους καταλύσας καὶ τοὺς βαρβάρους καταπολεμήσας*

4 *στρατιαν* P. 9 *ἅπαντας* P. *Δικελιώταις* P. 11 *διά τε τὴν ἀρετήν* om. F. 14 *ἀνηγόρευσεν ὁ δᾶμος* (P *δῆμος* rell.) *τῶν Συρακοσίων Τιμολέοντα* (om. X) *τιμᾶν ἑτούσιον* (*ἐτήσιον* RF) *τοῦτον δὲ θάπτειν μὲν* (om. RF) *ἀπὸ διακοσιᾶν μνᾶν* (PX *διακοσίων μνῶν* rell.) *τιμᾶσθαι δὲ εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον* codd.; corrupta Diodori verba variis modis ex Plut. Tim. 39 emendabant vv. dd.: Wess. *Τιμαινέτου υἱόν* rest.; Sauppe Nachr. d. Gött. Ges. d. Wiss. 1864 p. 203 a. scr. iussit: *Τιμολέοντα Τιμαινέτου τόνδε θάπτει μὲν*; Cobet p. 247. 8: *ἀνηγόρευσεν <Δημήτριος ὁ μεγαλοφωνότατος τῶν τότε κηρύκων>· ὁ δῆμος τ. Σ. Τιμολέοντα Τιμαινέτου Κορίνθιον τόνδε θάπτει μὲν ἀ. δ. μ., ἐτίμησε δὲ*; Dind. *ἀνηγόρευσεν <ὁ κῆρυξ>. ὁ δῆμος τ. Σ. Τιμολέοντα Τιμαινέτου υἱὸν τόνδε θάπτει μὲν ἀ. δ. μ., ἐτίμησε δὲ* c. q. 5. 18 *ἀγώνεσσι* P *ἀγώνεσι* X *ἀγῶσι* rell. 19 *καγυμνικοῖς* P.

καὶ τὰς μεγίστας τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἀνοικίσας
151 αἴτιος ἐγενήθη τᾶς ἐλευθερίας τοῖς Σικελιώταις.

Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς Ἀριοβαρζάνης μὲν 2
ἐτελεύτησεν βασιλεύσας ἔτη εἴκοσι καὶ ἕξ, τὴν δὲ βασιλείαν διαδεξάμενος Μιθριδάτης ἦρξεν ἔτη πέντε πρὸς τοῖς τριάκοντα. Ῥωμαῖοι δὲ πρὸς Λατίνους καὶ Καμπανοὺς παραταξάμενοι περὶ πόλιν Σούεσσαν ἐνίκησαν καὶ τῶν ἡττηθέντων μέρος τῆς χώρας ἀφείλοντο. ὁ δὲ κατωρθωκὼς τὴν μάχην Μάλλιος ὁ ὕπατος ἐθριάμβευσεν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Πυθοδώρου Ῥωμαῖοι μὲν 91
κατέστησαν ὑπάτους Κόιντον Πόπλιον καὶ Τιβέριον Αἰμίλιον Μάμερκον, ὀλυμπιὰς δ' ἤχθη πρώτη πρὸς ταῖς ἑκατὸν καὶ δέκα, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Κλεόμαντις Κλειτόριος. ἐπὶ δὲ τούτων Φίλιππος ὁ βασιλεύς ἡγεμὼν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καθεσταμένος καὶ τὸν πρὸς Πέρσας πόλεμον ἐνστησάμενος Ἄτταλον μὲν καὶ Παρμενίωνα προαπέστειλεν εἰς τὴν Ἀσίαν, μέρος τῆς δυνάμεως δοὺς καὶ προστάξας ἐλευθεροῦν τὰς Ἑλληνίδας πόλεις, αὐτὸς δὲ σπεύδων μὲν μετὰ τῆς τῶν θεῶν γνώμης ἐπανελέσθαι τὸν πόλεμον ἐπηρώτησε τὴν Πυθίαν εἰ κρατήσει τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν. ἡ δ' ἔχρησεν αὐτῷ τόνδε τὸν χρησμόν·

ἔστεπται μὲν ὁ ταῦρος, ἔχει τέλος, ἔστιν ὁ θύσων.

1 Ἑλληνίδων] ἀναστάτων Cob. ex Plut. Tim. 39. ἀνοικίσας] ἐνοικίσας RF οἰκήσας P οἰκίσας X; corr. Dind. **2** ἐγεννήθη P. τᾶς PX; rell. τῆς. **6** cf. XX 111, 4. **7** Σούεσσαν codd.; Σινούεσσαν Sig. ad Liv. VIII 11. **8** ἀφείλαντο RF. **9** Μάλιος PF. **10** Πυθοδώρου] ita codd. omnes; Steph. ex Arr. Anab. I 1 scr. Πυθοδήμου; vera nominis forma Πυθόδηλος (cf. CIA. II 804 B l 43. 808 c 12. 31). μὲν om. F. **11** Πόπλιον] codd.; Ποιτήλιον Rhod.; Ποπλίλιον Wess. ex Liv. VIII 12. **12** Αἰμίλιον PXVF. **13** Λεομάντις PX. **14** Κλιτώριος RVF; cf. Eus. **15** καθεστάμενος P καθιστάμενος X. **16** ἐνστησάμενος] ἐπιστάμενος PX. **19** μὲν om. RF. **22** χρισμόν P. **23** cf. Paus. VIII 7, 6.

3 ὁ μὲν οὖν Φίλιππος σκολιῶς ἔχοντος τοῦ χρησμοῦ
πρὸς τὸ ἴδιον συμφέρον ἐξεδέχετο τὸ λόγιον, ὡς τοῦ
μαντείου προλέγοντος τὸν Πέρσην ἱερείου τρόπον
τυθήσεσθαι· τὸ δ' ἀληθὲς οὐχ οὕτως εἶχεν, ἀλλὰ τοὐ-
ναντίον ἐσήμαινεν ἐν πανηγύρει καὶ θεῶν θυσίαις
τὸν Φίλιππον ὥσπερ τὸν ταῦρον ἐστεμμένον σφαγή-
4 σεσθαι. οὐ μὴν ἀλλὰ δόξας συμμαχεῖν αὐτῷ τοὺς
θεοὺς περιχαρὴς ἦν, ὡς τῆς Ἀσίας ὑπὸ Μακεδόνας
ἐσομένης αἰχμαλώτου. εὐθὺς οὖν θυσίας μεγαλοπρε-
πεῖς ἐπετέλει τοῖς θεοῖς καὶ τῆς θυγατρὸς Κλεοπάτρας
τῆς ἐξ Ὀλυμπιάδος συνετέλει γάμους καὶ ταύτην
Ἀλεξάνδρῳ συνῴκισε τῷ βασιλεῖ τῶν Ἠπειρωτῶν,
5 ἀδελφῷ δὲ ὄντι γνησίῳ τῆς Ὀλυμπιάδος. ἅμα δὲ ταῖς
τῶν θεῶν τιμαῖς βουλόμενος ὡς πλείστους τῶν Ἑλλή-
νων μετασχεῖν τῆς εὐωχίας ἀγῶνάς τε μουσικοὺς
μεγαλοπρεπεῖς ἐποίει καὶ λαμπρὰς ἑστιάσεις τῶν φίλων
6 καὶ ξένων. διόπερ ἐξ ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος μετεπέμ-
πετο τοὺς ἰδιοξένους καὶ τοῖς ἑαυτοῦ φίλοις παρήγ-
γειλε παραλαμβάνειν τῶν ἀπὸ τῆς ξένης γνωρίμων ὡς
πλείστους. σφόδρα γὰρ ἐφιλοτιμεῖτο φιλοφρονεῖσθαι
πρὸς τοὺς Ἕλληνας καὶ διὰ τὰς δεδομένας αὐτῷ τῆς
ὅλης ἡγεμονίας τιμὰς <ταῖς> προσηκούσαις ὁμιλίαις
92 ἀμείβεσθαι. τέλος δὲ πολλῶν πανταχόθεν πρὸς τὴν 152
πανήγυριν συρρεόντων καὶ τῶν ἀγώνων καὶ γάμων
συντελουμένων ἐν Αἰγέαις τῆς Μακεδονίας οὐ μόνον
κατ' ἄνδρα τῶν ἐπιφανῶν ἐστεφάνωσαν αὐτὸν χρυσοῖς

1 χρισμοῦ P. **5** ἐσήμεν (sic) P. **6** σφαγήσεσθαι] in contextu σφαγήσεσθαι P, in marg. 1. m. τυθήσεσθαι. **8** ὑπό] καὶ PX. Μακεδόνας codd.; Μακεδονίας Dind. **11** γάμοις P. **12** βασιλεῖ <μὲν> Dind. **13** δὲ om. PX. **16** καὶ μεγαλοπρεπεῖς XRF. **19** τῆς om. X (in P pessime scr.). **22** <ταῖς> addidi ex D. usu dicendi (cf. V 73, 3. XVII 81, 2. XVIII 8, 5 saepius). **25** Αἰγαῖς RF.

*στεφάνοις, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀξιολόγων πόλεων αἱ πλείους,
ἐν αἷς ἦν καὶ ἡ τῶν Ἀθηναίων. ἀναγορευομένου δὲ* 2
*τοῦ στεφάνου τούτου διὰ τοῦ κήρυκος τὸ τελευταῖον
εἶπεν, ἄν τις ἐπιβουλεύσας Φιλίππῳ τῷ βασιλεῖ κατα-
φύγῃ πρὸς Ἀθηναίους, παραδόσιμον εἶναι τοῦτον. διὰ
δὲ τῆς αὐτοματιζούσης φήμης ὥσπερ θείᾳ τινὶ προνοίᾳ
διεσήμαινε τὸ δαιμόνιον τὴν ἐσομένην ἐπιβουλὴν εὐθὺς
τῷ Φιλίππῳ. ἀκολούθως δὲ τούτοις καὶ ἕτεραί τινες* 3
*ὥσπερ ἐνθεάζουσαι ἐγένοντο φωναί, προδηλοῦσαι τὴν
τοῦ βασιλέως καταστροφήν. ἐν γὰρ τῷ βασιλικῷ πότῳ
Νεοπτόλεμος ὁ τραγῳδός, πρωτεύων τῇ μεγαλοφωνίᾳ
καὶ τῇ δόξῃ, προστάξαντος αὐτῷ τοῦ Φιλίππου προ-
ενέγκασθαι τῶν ἐπιτετευγμένων ποιημάτων καὶ μάλιστα
τῶν ἀνηκόντων πρὸς τὴν κατὰ τῶν Περσῶν στρατείαν,
ὁ μὲν τεχνίτης κρίνας οἰκεῖον ὑποληφθήσεσθαι τὸ
ποίημα τῇ* διαβάσει τοῦ Φιλίππου καὶ τὴν εὐδαιμο-
νίαν ἐπιπλῆξαι βουλόμενος τοῦ Περσῶν βασιλέως,
καίπερ οὖσαν μεγάλην καὶ περιβόητον, ὅπως μεταπεσοῖτ'
ἂν εἰς τοὐναντίον ὑπὸ τῆς τύχης ἤρξατο λέγειν τόδε
τὸ ποίημα·*

> *φρονεῖτε νῦν αἰθέρος ὑψηλότερον*
> *καὶ μεγάλων πεδίων ἀρούρας,*
> *φρονεῖθ' ὑπερβαλλόμενοι*
> **δόμων δόμους, ἀφροσύνᾳ*

5 *τοῦτον εἶναι παραδόσιμον* F. **12** *προστάξας το αὐτοὺς* P. *προσενέγκασθαι* RF; deesse pronomen <*τὶ* vel *τινὰ*> recte, ni fallor, monet Wess. **13** *καὶ* om. F. **16** *διαβάσει*] corruptum esse censeo; fort. *διαθέσει. τῇ Φιλίππου* RV. **18** *μεταπέσοιτ' ἂν* PX *μεταπέσοι ποτὲ* R *μεταπέσῃ ποτε* F; *μεταπεσοῖτο* scripserat Dind. 25 sqq. cf. Nauck TGr F. adesp. 127. post v. 22 nonnulla excidisse coni. Mekler. **23** *φρονεῖτε* codd.; corr. Rhod. *ὑπερβαλόμενοι* RF. **24** *δόμων δόμους*] verba corr.; coni. *θεῶν δόμους* Schmidt, *θεῶν νόμους* Methner.

πρόσω βιοτὰν τεκμαιρόμενοι.
ὁ δ' ἀμφιβάλλει ταχύπους
κέλευθον ἕρπων σκοτίαν,
ἄφνω δ' ἄφαντος προσέβα
μακρὰς ἀφαιρούμενος ἐλπίδας
θνατῶν πολύμοχθος Ἅιδας

καὶ τὰ τούτων ἐφεξῆς προσσυνεῖρε, πάντα πρὸς τὴν
4 ὁμοίαν φερόμενα διάνοιαν. ὁ δὲ Φίλιππος ἡσθεὶς ἐπὶ
τοῖς ἀπηγγελμένοις ὅλως ἦν καὶ τελείως φερόμενος τῇ
διανοίᾳ πρὸς τὴν τοῦ Περσῶν βασιλέως καταστροφήν,
ἅμα δὲ καὶ τὸν πυθόχρηστον χρησμὸν ἀνελογίζετο,
παραπλησίαν ἔχοντα διάνοιαν τοῖς ὑπὸ τοῦ τραγῳδοῦ
5 ῥηθεῖσι. τέλος δὲ τοῦ πότου διαλυθέντος καὶ τῶν
ἀγώνων κατὰ τὴν ὑστεραίαν τὴν ἀρχὴν λαμβανόντων
τὸ μὲν πλῆθος ἔτι νυκτὸς οὔσης συνέτρεχεν εἰς τὸ
θέατρον, ἅμα δ' ἡμέρᾳ τῆς πομπῆς γινομένης σὺν ταῖς 153
ἄλλαις ταῖς μεγαλοπρεπέσι κατασκευαῖς εἴδωλα τῶν
δώδεκα θεῶν ἐπόμπευε ταῖς τε δημιουργίαις περιττῶς
εἰργασμένα καὶ τῇ λαμπρότητι τοῦ πλούτου θαυμαστῶς
κεκοσμημένα· σὺν δὲ τούτοις αὐτοῦ τοῦ Φιλίππου
τρισκαιδέκατον ἐπόμπευε θεοπρεπὲς εἴδωλον, σύνθρο-
νον ἑαυτὸν ἀποδεικνύντος τοῦ βασιλέως τοῖς δώδεκα
93 θεοῖς. τοῦ δὲ θεάτρου πληρωθέντος αὐτὸς ὁ Φίλιππος
ᾔει λευκὸν ἔχων ἱμάτιον καὶ προστεταχὼς τοὺς δορυ-

1 πρὸς Pal. Vat. βίωι τὰν P. τὸ χρεὼν coni. Bergk. 2 ὁ δ'] ἴδ' Burges, τὸ δ' Bergk. ἀμφιβαίνει Schmidt. ταχύπους] ταχύπουν libri; corr. Burges. 3 ἕρπω lego in Pal. Vat; P ἕ σκοτίαν (αἱ σκοτίαν X) ἔργῳ σκοτίαν rell.; ἕρπων recte scripserat Buecheler, Bergk ἕρκεν. 6 θνατῶν] θανάτων codd.; corr. Reiske. Ἀΐδας codd., corr. Rhod. 7 προσυνῆρε PX σύνειρε R. 9 ὅλως scribendum videtur; libri ὅλος. τέλειος P τελέως Dind. 16 γενομένης R (in F corr. 1. m.). 21 διαπρεπές PX. 24 ᾔει om. X.

φόρους μακρὰν ἀφεστῶτας ἀφ' ἑαυτοῦ συνακολουθεῖν·
ἐνεδείκνυτο γὰρ πᾶσιν ὅτι τηρούμενος τῇ κοινῇ τῶν
Ἑλλήνων εὐνοίᾳ τῆς τῶν δορυφόρων φυλακῆς οὐκ
ἔχει χρείαν. τηλικαύτης δ' οὔσης περὶ αὐτὸν ὑπεροχῆς 2
καὶ πάντων ἐπαινούντων ἅμα καὶ μακαριζόντων τὸν
ἄνδρα παράδοξος καὶ παντελῶς ἀνέλπιστος ἐφάνη κατὰ
τοῦ βασιλέως ἐπιβουλὴ καὶ θάνατος. ἵνα δὲ σαφὴς ὁ 3
περὶ τούτων γένηται λόγος, προεκθησόμεθα τὰς αἰτίας
τῆς ἐπιβουλῆς. Παυσανίας ἦν τὸ μὲν γένος Μακεδὼν
ἐκ τῆς Ὀρεστίδος καλουμένης, τοῦ δὲ βασιλέως σωματοφύλαξ καὶ διὰ τὸ κάλλος φίλος γεγονὼς τοῦ Φιλίππου. οὗτος ὁρῶν ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀγαπώμενον 4
ἕτερον Παυσανίαν ὁμώνυμον ἑαυτῷ ὀνειδιστικοῖς πρὸς
αὐτὸν ἐχρήσατο λόγοις, φήσας ἀνδρόγυνον εἶναι καὶ
τοὺς τῶν βουλομένων ἔρωτας ἑτοίμως προσδέχεσθαι.
ὁ δὲ τὴν ἐκ τῆς λοιδορίας ὕβριν οὐκ ἐνέγκας τὸ μὲν 5
παρὸν κατεσιώπησεν, Ἀττάλῳ δέ τινι τῶν φίλων ἐπικοινωσάμενος περὶ τῶν μελλόντων πράττεσθαι ἑκουσίως καὶ παραδόξως ἑαυτὸν ἐκ τοῦ ζῆν μετέστησεν.
μετ' ὀλίγας γὰρ ἡμέρας τοῦ Φιλίππου πρὸς Πλευρίαν 6
τὸν τῶν Ἰλλυριῶν βασιλέα διαγωνιζομένου πρὸ τοῦ
βασιλέως στὰς ἁπάσας τὰς φερομένας ἐπ' αὐτὸν πληγὰς
ἀνεδέξατο τῷ ἰδίῳ σώματι καὶ μετήλλαξεν. διαβοηθεί- 7
σης δὲ τῆς πράξεως ὁ μὲν Ἄτταλος, εἷς ὢν τῶν ἐξ αὐλῆς καὶ πολὺ δυναμένων παρὰ τῷ βασιλεῖ, ἐκάλεσεν ἐπὶ δεῖπνον τὸν Παυσανίαν καὶ πολὺν ἐμφορήσας ἄκρατον παρέδωκεν αὐτοῦ τὸ σῶμα τοῖς ὀρεωκόμοις

4 εἶχε X. **6** ἄπιστος F. **10** Ὀρέστιδος R. **11** τοῦ om. PX. **13** ἑαυτῷ libri omnes. **15** τοὺς τῶν] τούτων P. **17** ἀνακοινωσάμενος RF. **20** πρὸς Πλεύρατον Cobet p. 248. **22** στὰς om. PXF. ἐπ' αὐτῷ X (in P male scr.). **25** malim δυνάμενος. **26** τὸν om. PX. **27** ὠρεωκ. F.

8 εἰς ὕβριν καὶ παροινίαν ἑταιρικήν. ὁ δὲ ἀνανήψας
ἐκ τῆς μέθης καὶ τῇ τοῦ σώματος ὕβρει περιαλγὴς
γενόμενος τοῦ Ἀττάλου κατηγόρησεν ἐπὶ τοῦ βασιλέως.
ὁ δὲ Φίλιππος παρωξύνθη μὲν ἐπὶ τῇ παρανομίᾳ τῆς
πράξεως, διὰ δὲ τὴν πρὸς Ἄτταλον οἰκειότητα καὶ τὴν
εἰς τὸ παρὸν αὐτοῦ χρείαν οὐκ ἐβούλετο μισοπονηρεῖν·
9 ἦν γὰρ ὁ Ἄτταλος τῆς μὲν ἐπιγαμηθείσης γυναικὸς 154
ὑπὸ τοῦ βασιλέως Κλεοπάτρας ἀδελφιδοῦς, ἐπὶ δὲ τῆς
προαπεσταλμένης δυνάμεως εἰς τὴν Ἀσίαν στρατηγὸς
προκεχειρισμένος, ἐν δὲ τοῖς πολεμικοῖς ἀγῶσιν ἀν-
δρεῖος. διόπερ ὁ βασιλεὺς πραῧναι βουλόμενος τοῦ
Παυσανίου τὴν ἐπὶ τῷ πάθει γεγενημένην δικαίαν
ὀργὴν δωρεὰς ἀξιολόγους ἀπένειμεν αὐτῷ καὶ κατὰ
94 τὴν σωματοφυλακίαν προῆγεν αὐτὸν ἐντίμως. ὁ δὲ
Παυσανίας ἀμετάθετον φυλάττων τὴν ὀργὴν ἔσπευδε
μὴ μόνον παρὰ τοῦ πράξαντος λαβεῖν τιμωρίαν, ἀλλὰ
καὶ παρὰ τοῦ μὴ τιμωροῦντος αὐτῷ. συνεπελάβετο
δὲ ταύτης τῆς προαιρέσεως μάλιστα ὁ σοφιστὴς Ἑρ-
μοκράτης. τοῦ γὰρ Παυσανίου σχολάζοντος αὐτῷ καὶ
κατὰ τὴν διατριβὴν πυθομένου πῶς ἄν τις γένοιτο
ἐπιφανέστατος, ὁ σοφιστὴς ἀπεκρίθη εἰ τὸν τὰ μέγιστα
πράξαντα ἀνέλοι· τῇ γὰρ περὶ τούτου μνήμῃ συμπερι-
ληφθήσεσθαι καὶ τὸν τὴν ἀναίρεσιν αὐτοῦ ποιησά-
2 μενον. ἀνενέγκας δὲ πρὸς τὴν ἰδίαν ὀργὴν τὸν λόγον
καὶ διὰ τὸν θυμὸν οὐδεμίαν τῆς γνώμης ὑπέρθεσιν
ποιησάμενος ἐν αὐτοῖς τοῖς ὑποκειμένοις ἀγῶσι τὴν
3 ἐπιβουλὴν συνεστήσατο τοιῷδέ τινι τρόπῳ. ἵππους

8 ἀδελφιδοῦς] ἀδελφὸς XVII 2, 3; utrumque perversum; cf. Schaefer Dem. III² p. 65 a. 1. **10** πολεμίοις PX. **11** τοῦ om. PX. **17** μὴ om. X. **18** μάλιστα ante ταύτης τῆς π. ponit F. **21** ὁ om. R. **26** ἐπικειμένοις F.

παραστησάμενος ταῖς πύλαις παρῆλθε πρὸς τὰς εἰς τὸ θέατρον εἰσόδους ἔχων κεκρυμμένην Κελτικὴν μάχαιραν. τοῦ δὲ Φιλίππου τοὺς παρακολουθοῦντας φίλους κελεύσαντος προεισελθεῖν εἰς τὸ θέατρον καὶ τῶν δορυφόρων διεστώτων, ὁρῶν τὸν βασιλέα μεμονωμένον προσέδραμε καὶ διὰ τῶν πλευρῶν διανταίαν ἐνέγκας πληγὴν τὸν μὲν βασιλέα νεκρὸν ἐξέτεινεν, αὐτὸς δ' ἐπὶ τὰς πύλας καὶ τοὺς ἡτοιμασμένους πρὸς τὴν φυγὴν ἔθεεν ἵππους. εὐθὺς δὲ τῶν σωματοφυλάκων οἱ 4
μὲν πρὸς τὸ σῶμα τοῦ βασιλέως ὥρμησαν, οἱ δ' ἐπὶ τὸν τοῦ σφαγέως διωγμὸν ἐξεχύθησαν, ἐν οἷς ὑπῆρχον καὶ Λεόννατος καὶ Περδίκκας καὶ Ἄτταλος. ὁ δὲ Παυσανίας προλαβὼν τῆς διώξεως ἔφθασεν ἂν ἐπὶ τὸν ἵππον ἀναπηδήσας, εἰ μὴ τῆς ὑποδέσεως περὶ ἄμπελόν τινα περιπλακείσης ἔπεσεν. διόπερ οἱ περὶ τὸν Περδίκκαν καταλαβόντες αὐτὸν ἐκ τῆς γῆς ἀνιστάμενον καὶ συγκεντήσαντες ἀνεῖλον.

Φίλιππος μὲν οὖν μέγιστος γενόμενος τῶν καθ' 95
ἑαυτὸν ἐπὶ τῆς Εὐρώπης βασιλέων καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῆς ἀρχῆς ἑαυτὸν τοῖς δώδεκα θεοῖς σύνθρονον καταριθμήσας τοιαύτης ἔτυχε τῆς τοῦ βίου καταστροφῆς, ἄρξας ἔτη τέσσαρα πρὸς τοῖς εἴκοσι. δοκεῖ δ' οὗτος 2
ὁ βασιλεὺς ἐλαχίστας μὲν εἰς τὴν μοναρχίαν ἀφορμὰς παρειληφέναι, μεγίστην δὲ τῶν παρ' Ἕλλησι μοναρχιῶν κατακτήσασθαι, ηὐξηκέναι δὲ τὴν ἡγεμονίαν οὐχ

3 *παρακελεύσαντος* F. **4** *προσελθεῖν* F. *καὶ* om. F. **9** *ἔθεεν* PX *ἐνέθεεν* rell.; *ἔθει* Dind. **11** *ἐπεχύθησαν* PX. **12** *καὶ Λ.*] *καὶ* om. RF *Λεόνατος* F. *Περδίκας* F. **13** *ἂν* om. RF. **14** *ἀναπηδῆσαι* RF. **15** *τινα* om. X. *ἔπεσε* X. *διόπερ οἱ*] *οἱ δὲ* RF. **20** *σύνθρονον ἑαυτὸν* (bis) *καταριθμήσας* F. **23** *εἰς μοναρχίαν* RF. **25** malim *κατακεκτῆσθαι*. *ηὐξηκέναι*] *ηὐξημένην* PX.

οὕτω διὰ τῆς ἐν τοῖς ὅπλοις ἀνδραγαθίας ὡς διὰ τῆς
3 ἐν τοῖς λόγοις ὁμιλίας καὶ φιλοφροσύνης. φασὶ δὲ
καὶ αὐτὸν τὸν Φίλιππον σεμνύνεσθαι μᾶλλον ἐπὶ τῇ
στρατηγικῇ συνέσει καὶ τοῖς διὰ τῆς ὁμιλίας ἐπιτεύγ- 158
4 μασιν ἤπερ ἐπὶ τῇ κατὰ τὰς μάχας ἀνδρείᾳ· τῶν μὲν
γὰρ κατὰ τοὺς ἀγῶνας κατορθωμάτων μετέχειν ἅπαντας
τοὺς στρατευομένους, τῶν δὲ διὰ τῆς ὁμιλίας γινομέ-
νων ἐπιτευγμάτων αὐτὸν μόνον λαμβάνειν τὴν ἐπι-
5 γραφήν. ἡμεῖς δ' ἐπειδὴ πάρεσμεν ἐπὶ τὴν Φιλίππου
τελευτήν, ταύτην μὲν τὴν βίβλον αὐτοῦ περιγράφομεν
κατὰ τὴν ἐν ἀρχῇ πρόθεσιν, τῆς δ' ἐχομένης ἀρχὴν
τὴν Ἀλεξάνδρου παράληψιν τῆς βασιλείας ποιησάμενοι
πειρασόμεθα περιλαβεῖν ἁπάσας αὐτοῦ τὰς πράξεις ἐν
μιᾷ βίβλῳ.

1 *διὰ τῆς ... ἀνδραγαθίας*] *διὰ τὴν .. ἀνδραγαθίαν* F (corr. 2. m. supra versum). **2** *ἐν λόγοις* PX. **5** *μάχας*] *συμμαχίας* codd.; corr. Reiske. **11** *τὴν ἀρχὴν* PX; art. del. Hertl. II, 1 p. 25; *τῆς δ' ἐχομένης ἀρχῆς* rell.

Διοδώρου Σικελιώτου ἱστοριῶν ις̅ RF.

Τῶν Διοδώρου βύβλων τῆς ἑπτακαιδεκάτης εἰς δύο διῃρημένης ἡ πρώτη περιέχει τάδε.

Ἡ δευτέρα περιέχει τάδε.

Inscr. *πέμπτης καὶ δεκάτης* X. *ἡ μὲν πρώτη* F. recentiores codd.: *τάδε ἔνεστιν ἐν τῇ ἑπτακαιδεκάτῃ* (*ἐν τῷ πίνακι τῆς ἑπτακαιδεκάτης* Par. 1661) *τῶν Δ. βίβλων εἰς δύο βίβλους διῃρημένῃ· ἐν τῇ πρώτῃ βίβλῳ ἢ τῷ πρώτῳ τμήματι*; apud Cospum, cuius index multo est auctior, nulla est huius libri in duas partes distinctio. **3** *ἐκτήσατο* F, corr. 2. m. **5** *καὶ στρατηγός* F. **6** *περὶ τοῦ ἐν Φρ. Γρανικοῦ ποταμοῦ* F. **7** *Γράνικον* scribi voluit Dind. **11** *καὶ παράδοσις ἀμβῶν εἰς τοῦ βασιλέως* F. **16** *ἐν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ ἢ τῷ δευτέρῳ τμήματι* recc. libri.

β′. Ἀνάληψις τῆς δυνάμεως ἐν Βαβυλῶνι καὶ δωρεαὶ τοῖς ἀν- 157 δραγαθήσασι.

γ′. Παρουσία τῶν ἀποσταλέντων μισθοφόρων καὶ συμμάχων.

δ′. Διάταξις καὶ κατασκευὴ τῆς δυνάμεως.

ε′. Ὡς Ἀλέξανδρος παρέλαβε Σοῦσαν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ θησαυρούς.

ϛ′. Ὡς τῶν παρόδων ἐγκρατὴς ἐγένετο καὶ τῶν ὀνομαζομένων <Σουσιάδων> Πυλῶν ἐκράτησεν.

ζ′. Ὡς τοὺς ἀκρωτηριασθέντας Ἑλλήνων εὐεργέτησε καὶ τὴν Περσέπολιν παραλαβὼν διήρπασεν.

η′. Ὡς κωμάσας ἐνέπρησε τὰ βασίλεια.

θ′. Δαρείου θάνατος ὑπὸ Βήσσου.

ι′. Ἀλεξάνδρου στρατεία εἰς τὴν Ὑρκανίαν καὶ τῶν ἐν αὐτῇ φυομένων παραδόξων ἀπαγγελία.

ια′. Ὡς Ἀλέξανδρος ἐπὶ Μάρδους στρατεύσας κατεπολέμησε τὸ ἔθνος.

ιβ′. Ὡς Θάληστρις ἡ τῶν Ἀμαζονίδων βασιλεύουσα συνέμιξεν Ἀλεξάνδρῳ.

ιγ′. Ὡς ὁ βασιλεὺς ἀνίκητον ἑαυτὸν εἶναι νομίσας ἐζήλωσε τὴν τῶν Περσῶν τρυφήν.

ιδ′. Στρατεία Ἀλεξάνδρου πρὸς τοὺς ἀφεστηκότας Ἀρείους καὶ ἅλωσις τῆς Πέτρας.

ιε′. Ἐπιβουλὴ τοῦ βασιλέως καὶ κόλασις τῶν ἐπιθεμένων, ὧν οἱ ἐπιφανέστατοι Παρμενίων καὶ Φιλώτας.

ιϛ′. Στρατεία Ἀλεξάνδρου εἰς τοὺς Παροπανισάδας καὶ τὰ πραχθέντα κατ᾽ αὐτήν.

ιζ′. Ἡ γενομένη ἐν Ἀρείοις μονομαχία καὶ παράληψις τοῦ ἔθνους.

ιη′. Βήσσου τοῦ ἀνελόντος Δαρεῖον θάνατος.

ιθ′. Ὡς Ἀλέξανδρος διὰ τῆς ἀνύδρου πορευθεὶς πολλοὺς ἀπέβαλε τῶν στρατιωτῶν.

κ′. Ὡς τοὺς Βραγχίδας τὸ παλαιὸν ὑπὸ Περσῶν μετοικισθέντας εἰς τὰ ἔσχατα τῆς βασιλείας ὡς προδότας τῶν Ἑλλήνων ἀνεῖλεν Ἀλέξανδρος.

7 Σουσιάδων addo cum Wess. ex XVII 68, 1. **13** ἐπαγγελία F. **14** Μαρδοὺς R. **18** αὐτὸν F. **20** Ἀρρίους R. **24** Παροπαννισάδας F; cf. Niese Gesch. d. gr. u. m. St. I p. 112 a. 3. **26** Ἀρρίοις R. **33** ὁ Ἀλέξανδρος F.

κα'. Ὡς ὁ βασιλεὺς ἐπὶ Σογδιανοὺς καὶ Σκύθας ἐστράτευσεν.

κβ'. Ὡς οἱ πρωτεύοντες Σογδιανῶν ἀπαγόμενοι πρὸς τὸν θάνατον παραδόξως ἐσώθησαν.

κγ'. Ὡς Ἀλέξανδρος ἀποστάντας τοὺς Σογδιανοὺς κατεπολέμησε καὶ κατέσφαξεν αὐτῶν πλείους τῶν δώδεκα μυριάδων.

κδ'. Ὡς Βακτριανοὺς ἐκόλασε καὶ Σογδιανοὺς τὸ δεύτερον ἐχειρώσατο καὶ πόλεις ἔκτισεν εὐκαίρως πρὸς τὰς τῶν ἀφισταμένων κολάσεις.

κε'. Ἀπόστασις τρίτη Σογδιανῶν καὶ ἅλωσις τῶν εἰς τὴν Πέτραν καταφυγόντων.

κϛ'. Περὶ τοῦ ἐν Βασίστοις κυνηγίου καὶ τοῦ πλήθους τῶν ἐν αὐτῷ θηρίων.

κζ'. Περὶ τῆς εἰς τὸν Διόνυσον ἁμαρτίας καὶ τῆς παρὰ τὸν πότον ἀναιρέσεως Κλείτου.

κη'. Περὶ τῆς Καλλισθένους τελευτῆς.

κθ'. Στρατεία τοῦ βασιλέως εἰς τοὺς καλουμένους Ναύτακας καὶ φθορὰ τῆς δυνάμεως ὑπὸ πολλῆς χιόνος.

158 λ'. Ὡς Ἀλέξανδρος ἐρασθεὶς Ῥωξάνης τῆς Ὀξυάρτου ἔγημεν αὐτήν καὶ τῶν φίλων πολλοὺς ἔπεισε γῆμαι τὰς τῶν ἐπισήμων βαρβάρων θυγατέρας.

λα'. Παρασκευὴ τῆς ἐπὶ Ἰνδοὺς στρατείας.

λβ'. Ἐμβολὴ εἰς τὴν Ἰνδικὴν καὶ ἀναίρεσις ἄρδην τοῦ πρώτου ἔθνους πρὸς κατάπληξιν τῶν ἄλλων.

λγ'. Ὡς τὴν Νυσίαν ὀνομαζομένην πόλιν εὐεργέτησε διὰ τὴν ἀπὸ Διονύσου συγγένειαν.

λδ'. Ὡς Μάσσακα πόλιν ὀχυρὰν ἐκπορθήσας τοὺς μισθοφόρους ἅπαντας λαμπρῶς ἀγωνισαμένους κατέκοψεν.

λε'. Ὡς τὴν Ἄορνον καλουμένην Πέτραν, ἀνάλωτον ἀεὶ γεγενημένην, ἐξεπολιόρκησεν.

λϛ'. Ὡς Ταξίλην μὲν τὸν βασιλέα τῶν Ἰνδῶν προσηγάγετο, Πῶρον

3 ἐρρύσθησαν F. **4** Ὀγδιανοὺς F, corr. 2. m. **6** Ὀγδ. F. **11** Bazaira apud Curt. VIII 1, 10. **14** Κλίτου R. **16** Ναύτακας] cf. Curt. VIII 2, 14; Droysen Hell. I² p. 75 a. 4. **18** Ῥοξάνης R. **21** ἐπὶ Ἰνδοὺς] RX; ἐπὶ Ναύτακας F, in quo m. sec. suprascr. τοὺς Ἰνδούς. **26** Μάσσακα] cf. Arr. IV 26, 1; Strab. XVII 698; Curt. VIII 10, 22; ep. Mett. p. 102. 3. ἐκπορθήσας] ἐκπολιορκήσας F. **28** Ἄορνιν F. Πέτραν] πόλιν F. αἰεὶ R.

δὲ μεγάλῃ παρατάξει νικήσας καὶ τοῦ σώματος κρατήσας, ἀπέδωκε τὴν βασιλείαν αὐτῷ δι' ἀνδραγαθίαν.

λζ'. *Ἀπαγγελία τῶν κατὰ τὴν χώραν παραδόξων ὄφεών τε καὶ τῶν φυομένων καρπῶν.*

λη'. *Ὡς τὰ πλησιόχωρα τῶν ἐθνῶν τὰ μὲν προσηγάγετο, τὰ δὲ κατεπολέμησεν.*

λθ'. *Ὡς τὴν ὑπὸ Σωπείθην τεταγμένην ἐχειρώσατο.*

μ'. *Περὶ τῆς εὐνομίας τῶν ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ πόλεων.*

μα'. *Περὶ τῆς ἀρετῆς τῶν δωρηθέντων Ἀλεξάνδρῳ κυνῶν.*

μβ'. *Περὶ τῆς ἀφηγήσεως τοῦ Ἰνδῶν βασιλέως.*

μγ'. *Ὡς τοῦ Ἀλεξάνδρου βουλομένου διαβῆναι τὸν Γάγγην ποταμὸν καὶ στρατεύειν ἐπὶ τοὺς Γανδαρίδας ὀνομαζομένους οἱ Μακεδόνες οὐχ ὑπήκουσαν.*

μδ'. *Ὡς ὅρια θέμενος τῆς στρατείας ὁ βασιλεὺς ἐπῆλθε τὰ λοιπὰ τῶν Ἰνδῶν.*

με'. *Ὡς διὰ τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ κατέπλευσεν ἐπὶ τὸν κατὰ μεσημβρίαν Ὠκεανόν, καὶ τοξευθεὶς ἐκινδύνευσεν.*

μϛ'. *Περὶ τῆς γενομένης μονομαχίας ἐκ προκλήσεως.*

μζ'. *Περὶ τῶν καταπολεμηθέντων Ἰνδῶν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τοῦ ποταμοῦ μέχρι τοῦ Ὠκεανοῦ.*

μη'. *Περὶ τῶν παραδόξων καὶ νομίμων παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις καὶ τῶν θηριώδη βίον ἐχόντων.*

μθ'. *Ὡς οἱ τὸν Ὠκεανὸν πλεύσαντες συνέμιξαν Ἀλεξάνδρῳ παρὰ θάλατταν ἐστρατοπεδευκότι καὶ τὰ κατὰ τὸν πλοῦν ἀπήγγειλαν.*

ν'. *Ὡς πάλιν ἐκπλεύσαντες πολλὴν τῆς παραθαλαττίας χώρας παρέπλευσαν.*

να'. *Ὡς τῶν Περσῶν τρισμυρίους νεανίσκους ἐπιλέξας καὶ παιδεύσας τὰ πολεμικὰ τῶν ἔργων ἀντίταγμα κατεσκεύασε τῇ Μακεδονικῇ φάλαγγι.*

2 *αὐτῷ* om. R. *δι' ἀνδρείας* F, in marg. 2. m. *ἀνδραγαθίας*. **7** *Σωπείμην* RXF. **10** fort. cum Dind. ex XVII 93, 2 supplendum <*Φηγέως*>. *Ἰνδοῦ* F, corr. 2. m. **12** *Γανδαρίδας*] cf. ad XVII 91, 1. **15** *τῶν Ἰνδῶν* om. R. *καὶ τοξευθεὶς ἐκινδύνευσε* add. libri, quod recte proximo capiti attribuit Cosp. **16** *ἐπὶ μεσημβρίας* R. **18** *προκλήσεων* F, corr. 1. m. **21** *παραδόξων*] ita Cosp., libri *παραδόσεων*.

νβ'. Ὡς Ἅρπαλος διὰ τὴν τρυφὴν καὶ τὰς ὑπερβολὰς τῶν δαπανημάτων διαβληθεὶς ἔφυγεν ἐκ Βαβυλῶνος καὶ τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων ἱκέτης ἐγένετο.

νγ'. Ὡς διαδρὰς ἐκ τῆς Ἀττικῆς ἀνῃρέθη καὶ τῶν χρημάτων ἑπτακόσια μὲν τάλαντα παρέθετο τοῖς Ἀθηναίοις, τετρακισχίλια δὲ καὶ μισθοφόρους ὀκτακισχιλίους περὶ Ταίναρον τῆς Λακωνικῆς ἀπέλιπεν.

159 νδ'. Ὡς Ἀλέξανδρος τοὺς γεγηρακότας τῶν Μακεδόνων χρεολυτήσας καὶ καταναλώσας μύρια τάλαντα ἀπέλυσεν εἰς τὰς πατρίδας.

νε'. Ὡς στασιαζόντων τῶν Μακεδόνων ἐκόλασε τοὺς αἰτίους.

νϛ'. Ὡς Πευκέστης ἤγαγε πρὸς Ἀλέξανδρον ἐκ τῶν Περσῶν ἐπιλέξας τοξότας καὶ σφενδονήτας μυρίους.

νζ'. Ὡς τὰς τάξεις ὁ βασιλεὺς ἐποίησεν ἀναμίξας τοῖς Μακεδόσι Πέρσας.

νη'. Ὡς τοῖς ἐπιγόνοις παισὶ μυρίοις οὖσι τὰς δαπάνας καὶ παιδείας μισθοὺς ἅπασιν ἐχορήγει.

νθ'. Ὡς Λεωσθένης ἤρξατο κινεῖν τὸν πρὸς Μακεδόνας πόλεμον.

ξ'. Ὡς Ἀλέξανδρος ἐπὶ Κοσσαίους ἐστράτευσεν.

ξα'. Ὡς πορευομένου τοῦ βασιλέως εἰς Βαβυλῶνα προεῖπον οἱ Χαλδαῖοι τῷ Ἀλεξάνδρῳ τελευτήσειν αὐτόν, ἐὰν εἰς τὴν Βαβυλῶνα εἰσέλθῃ.

ξβ'. Ὡς ὁ βασιλεὺς ἐν ἀρχῇ μὲν κατεπλάγη καὶ παρήλλαξε τὴν Βαβυλῶνα, ὕστερον δ' ὑπὸ τῶν Ἑλληνικῶν φιλοσόφων πεισθεὶς κατήντησεν εἰς τὴν πόλιν.

ξγ'. Περὶ τοῦ πλήθους τῶν παραγενομένων πρεσβειῶν.

ξδ'. Περὶ τῆς Ἡφαιστίωνος ταφῆς καὶ τοῦ πλήθους τῶν εἰς αὐτὴν δαπανηθέντων χρημάτων.

ξε'. Περὶ τῶν σημείων τῶν γεγενημένων Ἀλεξάνδρῳ καὶ τῆς τελευτῆς αὐτοῦ.

6 ὀκτακισχ.] ἑξακισχιλίους XVII 108, 6. **12** μυρίους] milia viginti Cosp.; cf. Arr. VII 23, 1. **16** μισθοὺς om. R. ἐχορήγησεν F. **17** Μακεδόνας. **20** τῷ Ἀλεξάνδρῳ om. R. εἰς τὴν Βαβυλωνίαν R. **25** πρέσβεων F. **28** γενομένων F. **29** αὐτοῦ om. RF.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ
ΒΙΒΛΟΣ ΕΠΤΑΚΑΙΔΕΚΑΤΗ. 160

1 Ἡ μὲν πρὸ ταύτης βύβλος, οὖσα τῆς ὅλης συν-
τάξεως ἑξκαιδεκάτη, τὴν ἀρχὴν ἔσχεν ἀπὸ τῆς Φι-
λίππου τοῦ Ἀμύντου βασιλείας· περιελήφθησαν δ'
ἐν αὐτῇ πράξεις αἱ μὲν τοῦ Φιλίππου πᾶσαι μέχρι
τῆς τελευτῆς, αἱ δὲ τῶν ἄλλων βασιλέων τε καὶ
ἐθνῶν καὶ πόλεων ὅσαι γεγόνασι κατὰ τοὺς τῆς βασι-
λείας ταύτης χρόνους, ὄντας ἐτῶν εἴκοσι καὶ τεσσάρων.
2 ἐν ταύτῃ δὲ τὰς συνεχεῖς πράξεις ἀναγράφοντες ἀρξό-
μεθα μὲν ἀπὸ τῆς Ἀλεξάνδρου βασιλείας, περιλαβόντες
δὲ τὰ τούτῳ τῷ βασιλεῖ πραχθέντα μέχρι τῆς τελευτῆς
συναναγράψομεν καὶ τὰ ἅμα τούτοις συντελεσθέντα
ἐν τοῖς γνωριζομένοις μέρεσι τῆς οἰκουμένης· οὕτω
γὰρ μάλιστα ὑπολαμβάνομεν τὰς πράξεις εὐμνημονεύ-
τους ἔσεσθαι, κεφαλαιωδῶς τεθεῖσας καὶ συνεχὲς ἐχού-
3 σας ταῖς ἀρχαῖς τὸ τέλος. ἐν ὀλίγῳ δὲ χρόνῳ μεγάλας
πράξεις οὗτος ὁ βασιλεὺς κατειργάσατο καὶ διὰ τὴν
ἰδίαν σύνεσίν τε καὶ ἀνδρείαν ὑπερεβάλετο τῷ μεγέθει
τῶν ἔργων πάντας τοὺς ἐξ αἰῶνος τῇ μνήμῃ παρα-
4 δεδομένους βασιλεῖς· ἐν ἔτεσι γὰρ δώδεκα καταστρεψά-
μενος τῆς μὲν Εὐρώπης οὐκ ὀλίγα, τὴν δὲ Ἀσίαν

2 ἑξκαιδεκάτη RX (cf. XI 26, 7). **11** συναναγράφομεν RX ἀναγράφομεν F; corr. edd. **13** τάς τε πράξεις F. **15** δὲ] γὰρ F. **18** post τῇ μνήμῃ add. τῶν ἔργων RX.

σχεδὸν ἅπασαν εἰκότως περιβόητον ἔσχε τὴν δόξαν
καὶ τοῖς παλαιοῖς ἥρωσι καὶ ἡμιθέοις ἰσάζουσαν. ἀλλὰ
γὰρ οὐκ ἀναγκαῖον ἡμῖν ἐν τῷ προοιμίῳ προλαμβάνειν
τι τῶν κατωρθωμένων τούτῳ τῷ βασιλεῖ· αὐταὶ γὰρ
αἱ κατὰ μέρος πράξεις ἱκανῶς μηνύσουσι τὸ μέγεθος
τῆς δόξης αὐτοῦ. Ἀλέξανδρος οὖν γεγονὼς κατὰ 5
πατέρα μὲν ἀφ' Ἡρακλέους, κατὰ δὲ μητέρα τῶν
161 Αἰακιδῶν οἰκείαν ἔσχε τὴν φύσιν καὶ τὴν ἀρετὴν τῆς
τῶν προγόνων εὐδοξίας. ἡμεῖς δὲ τοὺς ἁρμόττοντας
τῇ γραφῇ χρόνους παραθέντες ἐπὶ τὰς οἰκείας τῆς
ὑποκειμένης ἱστορίας πράξεις τρεψόμεθα.

Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησιν Εὐαινέτου Ῥωμαῖοι 2
κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Φούριον καὶ Γάιον Μάνιον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀλέξανδρος διαδεξάμενος τὴν
βασιλείαν πρῶτον μὲν τοὺς φονεῖς τοῦ πατρὸς τῆς
ἁρμοζούσης τιμωρίας ἠξίωσε, μετὰ δὲ ταῦτα τῆς ταφῆς
τοῦ γονέως τὴν ἐνδεχομένην ἐπιμέλειαν ποιησάμενος
κατέστησε τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν πολὺ κάλλιον ἢ πάντες
προσεδόκησαν. νέος γὰρ ὢν παντελῶς καὶ διὰ τὴν 2
ἡλικίαν ὑπό τινων καταφρονούμενος πρῶτον μὲν τὰ
πλήθη οἰκείοις λόγοις παρεστήσατο πρὸς εὔνοιαν· ἔφη
γὰρ ὄνομα μόνον διηλλάχθαι βασιλέως, τὰς δὲ πράξεις
χειρισθήσεσθαι μηδὲν καταδεέστερον τῆς ἐπὶ τοῦ πατρὸς γενομένης οἰκονομίας· ἔπειτα ταῖς πρεσβείαις
χρηματίσας φιλανθρώπως παρεκάλεσε τοὺς Ἕλληνας

2 καὶ ... ἰσάζουσαν om. F, suppl. in marg. 2. m. 5 μηνύουσι F, corr. 2. m. 6 αὐτοῦ] αὐτῶν F. 10 παρελθόντες X. 13 Φούριον RXFM; Φρούριον rec. libri. καὶ om. F, add. 2. m. Μάνιον] Μάνιον RX Μάλιον FM; corr. Rhod. ex Liv. VIII 13. 17 τὴν μὲν ἐνδεχ.] RX. 18 post τὴν ἀρχὴν in F iterum legitur ποιησάμενος. 21 fort. <τοῖς> add.; cf. XVII 33, 1. 23 ἐπὶ] ὑπὸ F. 24 γεγενημένης F. 25 παρεκαλεῖτο F.

3 τηρεῖν τὴν πρὸς αὐτὸν πατροπαράδοτον εὔνοιαν. τῶν
δὲ στρατιωτῶν πυκνὰς ποιησάμενος ἐξοπλισίας μελέτας
τε καὶ γυμνασίας πολεμικὰς εὐπειθῆ κατεσκεύασε τὴν
δύναμιν. ἔχων δὲ τῆς βασιλείας ἔφεδρον Ἄτταλον
τὸν ἀδελφὸν Κλεοπάτρας τῆς ἐπιγαμηθείσης ὑπὸ Φι-
λίππου τοῦτον ἔκρινεν ἐκ τοῦ ζῆν μεταστῆσαι· καὶ
γὰρ ἐτύγχανε παιδίον ἐκ τῆς Κλεοπάτρας γεγονὸς τῷ
Φιλίππῳ τῆς τελευτῆς τοῦ βασιλέως ὀλίγαις πρότερον
4 ἡμέραις. ὁ δ' Ἄτταλος προαπεσταλμένος ἦν εἰς τὴν
Ἀσίαν στρατηγὸς τῶν δυνάμεων μετὰ Παρμενίωνος,
εὐεργετικὸς δ' ὢν καὶ ταῖς ὁμιλίαις ἐκθεραπεύων τοὺς
στρατιώτας μεγάλης ἐτύγχανεν ἀποδοχῆς ἐν τῷ στρα-
τοπέδῳ. εὐλόγως οὖν τοῦτον εὐλαβεῖτο μήποτε τῆς
ἀρχῆς ἀντιποιήσηται, συνεργοὺς λαβὼν τῶν Ἑλλήνων
5 τοὺς ἐναντιουμένους ἑαυτῷ. διόπερ τῶν φίλων προ-
χειρισάμενος Ἑκαταῖον ἐξαπέστειλεν εἰς τὴν Ἀσίαν
μετὰ τῶν ἱκανῶν στρατιωτῶν, δοὺς ἐντολὰς μάλιστα
μὲν ἀγαγεῖν ζῶντα τὸν Ἄτταλον, ἐὰν δὲ τοῦτο μὴ
δύνηται κατεργάσασθαι, δολοφονῆσαι τὸν ἄνδρα τὴν
6 ταχίστην. οὗτος μὲν οὖν διαβὰς εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ
συμμίξας τοῖς περὶ τὸν Παρμενίωνα καὶ Ἄτταλον
ἐπετήρει τὸν καιρὸν τῆς προκεχειρισμένης πράξεως.
3 Ἀλέξανδρος δὲ πυθόμενος πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων μετ-
εώρους εἶναι πρὸς καινοτομίαν εἰς πολλὴν ἀγωνίαν
2 ἐνέπιπτεν. Ἀθηναῖοι μὲν γὰρ Δημοσθένους δημαγω-
γοῦντος κατὰ τῶν Μακεδόνων τήν τε Φιλίππου
τελευτὴν ἀσμένως ἤκουσαν καὶ τῆς ἡγεμονίας τῶν

1 πρὸς αὐτὸν τὴν Dind. **2** ἐξοπλησίας F. **5** ἀδελφιδοῦν restitui iussit Wess. ex XVI 93, 9, ubi vide; μητράδελφον Rhod. coniecerat. **15** αὐτῷ RX. **18** τοῦτον F. **23** ὁ δ' Ἀλέξανδρος F. **26** τῶν om. F.

Ἑλλήνων οὐκ ἐξεχώρουν τοῖς Μακεδόσι, διαπρεσβευ-
σάμενοι δὲ πρὸς Ἄτταλον ἐν ἀπορρήτοις συνετίθεντο
κοινοπραγίαν καὶ πολλὰς τῶν πόλεων προετρέποντο
τῆς ἐλευθερίας ἀντέχεσθαι· Αἰτωλοὶ δὲ κατάγειν τοὺς 3
ἐξ Ἀκαρνανίας φυγάδας ἐψηφίσαντο διὰ Φίλιππου
πεῖραν εἰληφότας τῆς φυγῆς. Ἀμβρακιῶται δὲ πει-
σθέντες Ἀριστάρχῳ τὴν μὲν ὑπὸ Φιλίππου κατα-
σταθεῖσαν φρουρὰν ἐξέβαλον, τὴν δὲ πόλιν ἐποίησαν
162 δημοκρατεῖσθαι· ὁμοίως δὲ τούτοις Θηβαῖοι τὴν μὲν
ἐν τῇ Καδμείᾳ φρουρὰν ἐκβαλεῖν ἐψηφίσαντο, τῷ δ'
Ἀλεξάνδρῳ μὴ συγχωρεῖν τὴν τῶν Ἑλλήνων ἡγε-
μονίαν. Ἀρκάδες δὲ οὔτε Φιλίππῳ συνεχώρησαν τὴν
ἡγεμονίαν μόνοι τῶν Ἑλλήνων οὔτ' Ἀλεξάνδρῳ προσ-
έσχον· τῶν δ' ἄλλων Πελοποννησίων Ἀργεῖοι καὶ 5
Ἠλεῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι καί τινες ἕτεροι πρὸς τὴν
αὐτονομίαν ὥρμησαν. τῶν δὲ ὑπεροικούντων τὴν
Μακεδονίαν ἐθνῶν οὐκ ὀλίγα πρὸς ἀπόστασιν ὥρμα
καὶ πολλὴ ταραχὴ κατεῖχε τοὺς τῇδε κατοικοῦντας
βαρβάρους. ἀλλ' ὅμως τηλικούτων πραγμάτων καὶ 6
τοσούτων φόβων κατεχόντων τὴν βασιλείαν Ἀλέξαν-
δρος νέος ὢν παντελῶς ἅπαντα τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν
δυσχερῆ παραδόξως καὶ συντόμως κατεστήσατο· οὓς
μὲν γὰρ πειθοῖ διὰ τῆς ὁμιλίας προσηγάγετο, οὓς
δὲ φόβῳ διωρθώσατο, τινὰς δὲ βίᾳ χειρωσάμενος

1 διαπρεσβευόμενοι F. **2** ἐν ἀπορρήτῳ F. **3** κοινοπραγίας F. **12. 15** Ἀρκάδες—Λακεδαιμόνιοι] quod de Arcadibus traditur, apud rell. scriptores tribuitur Lacedaemoniis; itaque gentium nomina inter se commutanda esse censent Böhnecke Forsch. a. d. Geb. d. att. R. I p. 614 a. 2 et Schaefer Dem. III² p. 92 a. 1. **13** προσέσχον] cf. Hultzsch Progr. Pasew. 1902 p. 8. **14** post Ἀργεῖοι add. μὲν F. **17** ὥρμησε F. **19** μετὰ τηλικούτων F. **20** κατέχων F. **21** ἅπαντά τε τὰ RX. **24** διορθώσατο F. τινὲς X. χειρωσάμενοι καὶ ὑ. X.

4 ὑπηκόους ἐποιήσατο. πρώτους δὲ Θετταλοὺς ὑπομνήσας
τῆς ἀρχαίας ἀφ' Ἡρακλέους συγγενείας καὶ λόγοις
φιλανθρώποις, ἔτι δὲ μεγάλαις ἐπαγγελίαις μετεωρίσας
ἔπεισε τὴν πατροπαράδοτον ἡγεμονίαν [τῆς Ἑλλάδος]
2 αὐτῷ συγχωρῆσαι κοινῷ τῆς Θετταλίας δόγματι. μετὰ
δὲ τούτους τὰ συνορίζοντα τῶν ἐθνῶν εἰς τὴν ὁμοίαν
εὔνοιαν προσαγαγόμενος παρῆλθεν εἰς Πύλας καὶ τὸ
τῶν Ἀμφικτυόνων συνέδριον συναγαγὼν ἔπεισεν
ἑαυτῷ κοινῷ δόγματι δοθῆναι τὴν τῶν Ἑλλήνων ἡγε-
3 μονίαν. τοῖς δ' Ἀμβρακιώταις διαπρεσβευομένοις [καὶ]
φιλανθρώπως ὁμιλήσας ἔπεισεν αὐτοὺς βραχεῖ προ-
ειληφέναι τὴν μέλλουσαν ὑπ' αὐτοῦ δίδοσθαι μετὰ
4 προθυμίας αὐτονομίαν. πρὸς δὲ τὴν κατάπληξιν τῶν
ἀπειθούντων ἦγε τὴν δύναμιν τῶν Μακεδόνων κεκοσ-
μημένην καταπληκτικῶς. ὀξείαις δὲ ταῖς ὁδοιπορίαις
χρησάμενος ἧκεν εἰς τὴν Βοιωτίαν καὶ πλησίον τῆς
Καδμείας καταστρατοπεδεύσας ἐπέστησε πολὺν φόβον
5 τῇ πόλει τῶν Θηβαίων. καθ' ὃν δὴ χρόνον Ἀθηναῖοι
πυθόμενοι τὴν εἰς Βοιωτίαν πάροδον τοῦ βασιλέως
τῆς προϋπαρχούσης καταφρονήσεως ἀπέστησαν· ἡ γὰρ
ὀξύτης τοῦ νεανίσκου καὶ ἡ διὰ τῶν πράξεων ἐνέργεια
6 τοὺς ἀλλοτριοφρονοῦντας μεγάλως ἐξέπληττεν. διόπερ
Ἀθηναῖοι τὰ μὲν ἀπὸ τῆς χώρας ἐψηφίσαντο κατα-
κομίζειν, τῶν δὲ τειχῶν τὴν ἐνδεχομένην ἐπιμέλειαν

1 ἐπηκόους F. Θεσσαλοὺς XF. **4** τῆς Ἑλλάδος uncis circumclusit Ruehl N. Jahrb. f. Phil. 137 (1888) p. 114. **5** μετὰ δὲ (om. X) τούτους τοὺς συνορίζοντας τῶν ἐθνῶν RXF; corr. Dind. (cf. XVII 76, 1; 96, 3 saepius). **9** ἑαυτῷ om. RX. **10** διαπρεσβευόμενος (-σάμενος Dind.) καὶ libri, quod certe corruptum (cf. Schaefer Dem. III² p. 95 a. 1). **11** βραχεῖ codd. omnes. **17** καταστρατοπεδευσάμενος X. ἐπέστησε τὸν φόβον libri; correxi ex XVII 14, 4. **24** ἐπιμέλειαν τὴν ἐνδεχομένην F.

*ποιεῖσθαι. πρὸς δὲ τὸν Ἀλέξανδρον πρέσβεις ἐξ-
απέστειλαν, ἀξιοῦντες συγγνώμην ἔχειν, εἰ τὴν ἡγε-
μονίαν μὴ ταχέως συγχωροῦσιν. ἐν δὲ τοῖς πρέσβεσι* 7
*καὶ Δημοσθένης ἐκπεμφθεὶς οὐ συνῆλθε μετὰ τῶν
ἄλλων πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, ἀλλ' ἐκ τοῦ Κιθαιρῶνος
ἀνέκαμψεν εἰς τὰς Ἀθήνας, εἴτε διὰ τὰ πεπολιτευμένα
κατὰ Μακεδόνων φοβηθείς, εἴτε βουλόμενος τῷ βασι-
λεῖ τῶν Περσῶν ἄμεμπτον αὑτὸν διαφυλάττειν. πολλὰ* 8
163 *γὰρ χρήματά φασιν αὐτὸν εἰληφέναι παρὰ Περσῶν,
ἵνα πολιτεύηται κατὰ Μακεδόνων· περὶ ὧν καὶ τὸν
Αἰσχίνην φασὶν ὀνειδίζοντα τῷ Δημοσθένει κατά τινα
λόγον τὴν δωροδοκίαν εἰπεῖν, Νῦν μέντοι τὴν δαπάνην
ἐπικέκλυκεν αὐτοῦ τὸ βασιλικὸν χρυσίον. ἔσται δὲ
οὐδὲ τοῦθ' ἱκανόν· οὐδεὶς γὰρ πώποτε πλοῦτος τρόπου
πονηροῦ περιεγένετο. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τοῖς πρέσβεσι* 9
*τῶν Ἀθηναίων φιλανθρώπους ἀποκρίσεις δοὺς ἀπέλυσε
τοῦ πολλοῦ φόβου τὸν δῆμον. τοῦ δ' Ἀλεξάνδρου
παραγγείλαντος εἰς Κόρινθον ἀπαντᾶν τάς τε πρεσ-
βείας καὶ τοὺς συνέδρους, ἐπειδὴ συνῆλθον οἱ συν-
εδρεύειν εἰωθότες, διαλεχθεὶς ὁ βασιλεὺς καὶ λόγοις
ἐπιεικέσι χρησάμενος ἔπεισε τοὺς Ἕλληνας ψηφίσασθαι
στρατηγὸν αὐτοκράτορα τῆς Ἑλλάδος εἶναι τὸν Ἀλέ-
ξανδρον καὶ συστρατεύειν ἐπὶ τοὺς Πέρσας ὑπὲρ ὧν
εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐξήμαρτον. τυχὼν δὲ ταύτης τῆς
τιμῆς ὁ βασιλεὺς ἐπανῆλθε μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς
Μακεδονίαν.*

1 *ἔπεμπον πρεσβείαν* F. **5** *Κιθαιρρῶνος* F. **6** *ἀνέκαμπτεν* F. **8** *αὑτὸν* XF. **9** *αὐτὸν* om. F. **12** cf. Aesch. Ctes. 173. **13** *ἔσται δὲ τούτῳ οὐδ' οὕτω τὸ ἱκανόν* F. **16** *διδούς* F. **20** fort. addendum *αὐτοῖς*. **25** *μετὰ δυνάμεως* X.

5 Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὰ κατὰ τὴν Ἑλλάδα διήλθομεν,
μεταβιβάσομεν τὸν λόγον ἐπὶ τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν
πράξεις. μετὰ γὰρ τὴν Φιλίππου τελευτὴν Ἄτταλος
τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχείρει νεωτερίζειν καὶ πρὸς Ἀθη-
ναίους συνετίθετο κοινοπραγίαν κατ' Ἀλεξάνδρου,
ὕστερον δὲ μετανοήσας τὴν μὲν ἀποδοθεῖσαν αὐτῷ
παρὰ Δημοσθένους ἐπιστολὴν τηρήσας ἀπέστειλε πρὸς
Ἀλέξανδρον καὶ λόγοις φιλανθρώποις ἐπειρᾶτο τὰς
2 καθ' αὐτοῦ διαβολὰς ἀποτρίβεσθαι· τοῦ δ' Ἑκαταίου
κατὰ τὰς τοῦ βασιλέως ἐντολὰς δολοφονήσαντος τὸν
Ἄτταλον ἡ μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν τῶν Μακεδόνων
δύναμις ἐπαύσατο τοῦ μετεωρίζεσθαι πρὸς ἀπόστασιν,
τοῦ μὲν Ἀττάλου πεφονευμένου, τοῦ δὲ Παρμενίωνος
3 οἰκειότατα διακειμένου πρὸς Ἀλέξανδρον. περὶ δὲ τῆς
τῶν Περσῶν βασιλείας μέλλοντας ἡμᾶς ἀναγράφειν
ἀναγκαῖόν ἐστι βραχὺ τοῖς χρόνοις προαναλαβεῖν τὴν
ἱστορίαν. Φιλίππου γὰρ ἔτι βασιλεύοντος ἦρχε τῶν
Περσῶν Ὦχος καὶ προσεφέρετο τοῖς ὑποτεταγμένοις
ὠμῶς καὶ βιαίως. μισουμένου δὲ αὐτοῦ διὰ τὴν χαλε-
πότητα τῶν τρόπων Βαγώας ὁ χιλίαρχος, εὐνοῦχος
μὲν ὢν τὴν ἕξιν, πονηρὸς δὲ καὶ πολεμικὸς τὴν φύσιν,
ἀνεῖλε φαρμάκῳ τὸν Ὦχον διά τινος ἰατροῦ, τὸν δὲ
νεώτατον τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως Ἀρσὴν εἰσήγαγεν
4 εἰς τὴν βασιλείαν. ἀνεῖλε δὲ καὶ τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ
βασιλέως, ὄντας νέους παντελῶς, ὅπως μονωθεὶς ὁ
νεανίσκος μᾶλλον ὑπήκοος αὐτῷ γένηται. τοῦ δὲ

2 μεταβιβάσομεν τὸν λόγον] τρεψόμεθα πάλιν F. **9** καθ' ἑαυτοῦ F. ἀποτρίψασθαι F. **14** τὸν Ἀλέξανδρον F. **21** πολεμικός] malim φονικός (cf. XI 53, 2; 67, 5; XIX 71, 2). **23** Ἀρσῆν F; Ἄρσην Dind.; at cf. Strab. XV 3, 24; Synk. 392; Ὀάρσης legitur ap. Plut. de Alex. fort. II 3. **25** νέους ὄντας F. de re cf. Niese G. d. gr. u. m. St. I p. 49 a. 1.

μειρακίου ταῖς γενομέναις παρανομίαις προσκόπτοντος καὶ φανεροῦ καθεστῶτος ὅτι τιμωρήσεται τὸν αὐθέντην τῶν ἀνομημάτων φθάσας αὐτοῦ τὰς ἐπιβουλὰς ὁ Βαγώας ἀνεῖλε τὸν Ἀρσὴν μετὰ τῶν τέκνων τρίτον 164 *ἔτος ἤδη βασιλεύοντα. ἐρήμου δ' ὄντος τοῦ βασιλέως* 5 *οἴκου καὶ μηδενὸς ὄντος τοῦ κατὰ γένος διαδεξομένου τὴν ἀρχήν, προχειρισάμενος ἕνα τῶν φίλων Δαρεῖον ὄνομα τούτῳ συγκατεσκεύασε τὴν βασιλείαν. οὗτος δ' ἦν υἱὸς μὲν Ἀρσάνου τοῦ Ὀστάνου, ὃς ἦν ἀδελφὸς Ἀρταξέρξου τοῦ Περσῶν βασιλεύσαντος. ἴδιον δέ τι* 6 *συνέβη περὶ τὸν Βαγώαν γενέσθαι καὶ μνήμης ἄξιον· χρώμενος γὰρ τῇ συνήθει μιαιφονίᾳ τὸν Δαρεῖον ἐπεβάλετο διὰ φαρμακείας ἀνελεῖν· μηνυθείσης δὲ τῆς ἐπιβουλῆς ὁ βασιλεὺς ὡς ἐπί τινι φιλανθρωπίᾳ προσκαλεσάμενος τὸν Βαγώαν καὶ δοὺς τὸ ποτήριον ἠνάγκασε πιεῖν τὸ φάρμακον. ἠξιώθη δὲ τῆς βασιλείας ὁ* 6 *Δαρεῖος δοκῶν πολὺ προέχειν ἀνδρείᾳ Περσῶν· Ἀρταξέρξου γάρ ποτε τοῦ βασιλέως πολεμοῦντος πρὸς Καδουσίους καί τινος τῶν Καδουσίων ἐπ' ἀλκῇ καὶ ἀνδρείᾳ διαβεβοημένου προκαλεσαμένου τὸν βουλόμενον Περσῶν μονομαχῆσαι ἄλλος μὲν οὐδεὶς ἐτόλμησεν ὑπακοῦσαι, μόνος δὲ Δαρεῖος ὑποστὰς τὸν κίνδυνον τὸν προκαλεσάμενον ἀπέκτεινεν καὶ ὑπὸ μὲν τοῦ βασιλέως μεγάλαις ἐτιμήθη δωρεαῖς, παρὰ δὲ τοῖς Πέρσαις τὸ πρωτεῖον τῆς ἀνδρείας ἀπηνέγκατο. διὰ* 2 *ταύτην δὴ τὴν ἀνδραγαθίαν ἄξιος τῆς βασιλείας νομισθεὶς παρέλαβε τὴν ἀρχὴν περὶ τούτους τοὺς*

1 *γινομέναις* F. **3** *ἐπιβολάς* F. **6** *διαδεξαμένου* X. **9** *μὲν* om. F. *ὁ Ἀρσάνου* RX; fort. *Ὀαρσάνου*. *τοῦ Ὀστάνου* om. RX; cf. Plut. Art. 1. 5. 22. **10** *τοῦ Ἀρταξέρξου* F. *βασιλεύοντος* F. **14** *φιλανθρωπείᾳ* F. **20** *προσκαλεσαμένου* F. **22** *ἐπακοῦσαι* F. **23** *ἀπὸ* F. **26** *τῆς* om. F.

χρόνους, ἐν οἷς Φιλίππου τελευτήσαντος διεδέξατο τὴν
3 βασιλείαν Ἀλέξανδρος. τοιοῦτον δ' ἄνδρα τῆς τύχης
παραδούσης ἀντίπαλον τῇ κατ' Ἀλέξανδρον ἀρετῇ
συνέβη πολλοὺς καὶ μεγάλους ἀγῶνας συστῆναι περὶ
τοῦ πρωτείου. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων αἱ κατὰ μέρος
πράξεις ἕκαστα δηλώσουσιν· ἡμεῖς δ' ἐπὶ τὸ συνεχὲς
τῆς ἱστορίας τρεψόμεθα.

7 Δαρεῖος γὰρ παραλαβὼν τὴν βασιλείαν πρὸ μὲν
τῆς Φιλίππου τελευτῆς ἐφιλοτιμεῖτο τὸν μέλλοντα
πόλεμον εἰς τὴν Μακεδονίαν ἀποστρέψαι· ἐκείνου δὲ
τελευτήσαντος ἀπελύθη τῆς ἀγωνίας, καταφρονήσας
2 τῆς Ἀλεξάνδρου νεότητος. ἐπεὶ δ' ἡ <διὰ> τῶν
πράξεων ἐνέργεια καὶ ὀξύτης ἐποίησε μὲν τὴν τῶν
Ἑλλήνων ἡγεμονίαν πᾶσαν ἀναλαβεῖν καὶ τὴν ἀρε-
τὴν τοῦ νεανίσκου γενέσθαι περιβόητον, τότε δὴ νου-
θετηθεὶς τοῖς ἔργοις ὁ Δαρεῖος ἐπιμέλειαν μεγάλην
ἐποιεῖτο τῶν δυνάμεων, τριήρεις τε πολλὰς κατα-
σκευαζόμενος καὶ [πολλὰς] δυνάμεις ἀξιολόγους συν-
ιστάμενος, ἡγεμόνας τε τοὺς ἀρίστους προκρίνων, ἐν
οἷς ὑπῆρχε καὶ Μέμνων ὁ Ῥόδιος, διαφέρων ἀνδρείᾳ 165
3 καὶ συνέσει στρατηγικῇ. τούτῳ δὲ δοὺς ὁ βασιλεὺς
μισθοφόρους πεντακισχιλίους προσέταξε παρελθεῖν ἐπὶ
πόλιν Κύζικον καὶ πειρᾶσθαι ταύτην χειρώσασθαι.
οὗτος μὲν οὖν μετὰ τοσούτων στρατιωτῶν προῆγε διὰ
4 τῆς Ἴδης. τὸ δ' ὄρος τοῦτο μυθολογοῦσί τινες τυχεῖν
ταύτης τῆς προσηγορίας ἀπὸ τῆς Μελισσέως Ἴδης.

1 *διεδέξατο τὴν βασιλείαν Ἀλέξανδρος* om. F, suppl. in marg. 2. m. **12** <*διὰ*> suppl. Kallenb. I p. 15 ex usu Diodori (cf. XVII 4, 5). **13** post *μὲν* fort. addendum *αὐτόν*. **15** *δὴ* om. RX. **16** *ἐπιμέλειαν μὲν μεγάλην* R. **18** [*πολλάς*] del. Dind. **22** *πεντακισχιλίους*] Freinsh. (in ind. Curt. s. v. Memnon) *πεντακισμυρίους*.

μέγιστον δ' ὑπάρχον τῶν κατὰ τὸν Ἑλλήσποντον ἔχει
κατὰ τὸ μέσον ἄντρον θεοπρεπές, ἐν ᾧ φασι κριθῆναι
τὰς θεὰς ὑπ' Ἀλεξάνδρου. γενέσθαι δ' ἐν τούτῳ λέ-
γεται καὶ τοὺς Ἰδαίους Δακτύλους, οὓς σίδηρον
ἐργάσασθαι πρώτους, μαθόντας τὴν ἐργασίαν παρὰ
τῆς τῶν θεῶν μητρός. ἴδιον δέ τι καὶ παράδοξον
συμβαίνει γίνεσθαι περὶ τοῦτο τὸ ὄρος. κατὰ γὰρ 5
τὴν τοῦ κυνὸς ἐπιτολὴν ἐπ' ἄκρας τῆς κορυφῆς διὰ
τὴν νηνεμίαν τοῦ περιέχοντος ἀέρος ὑπερπετῆ γίνε-
σθαι τὴν ἄκραν τῆς τῶν ἀνέμων πνοῆς, ὁρᾶσθαι δὲ
τὸν ἥλιον ἔτι νυκτὸς οὔσης ἀνατέλλοντα, τὰς ἀκτῖνας
οὐκ ἐν κυκλοτερεῖ σχήματι *τετραμμένον, ἀλλὰ τὴν
φλόγα κατὰ πολλοὺς τόπους ἔχοντα διεσπαρμένην,
ὥστε δοκεῖν πυρὰ πλείω θιγγάνειν τοῦ τῆς γῆς ὁρί-
ζοντος. μετ' ὀλίγον δὲ συνάγεται ταῦτα πρὸς ἓν 7
μέγεθος, ἕως ἂν γένηται τρίπλεθρον διάστημα· καὶ
τότ' ἤδη τῆς ἡμέρας ἐπιλαβούσης τὸ φαινόμενον τοῦ
ἡλίου μέγεθος πληρωθὲν τὴν τῆς ἡμέρας διάθεσιν
κατασκευάζει. ὁ δ' οὖν Μέμνων διελθὼν τὴν ὀρεινὴν 8
ἄφνω τῇ πόλει τῶν Κυζικηνῶν προσέπεσεν καὶ παρ'
ὀλίγον αὐτῆς ἐκυρίευσεν· ἀποπεσὼν δὲ τῆς ἐπιβολῆς
τὴν χώραν αὐτῶν ἐπόρθησε καὶ πολλῶν λαφύρων
ἐκυρίευσεν. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Παρμενίων 9

1 μέγιστον δ' ὑπάρχον τῶν κατὰ τὸν Ἑλλήσποντον] ἡ δὲ μέγιστον τῶν ὑπερεχόντων τὸν Ἑλλήσποντον F, in cuius marg. 2. m. corr. μέγιστον δὲ ὑπάρχον τῶν κατὰ τὴν Ἴδην. **3** cf. V 64, 3 sqq. **6** ἤδιον F. **7** γενέσθαι F, corr. in marg. 2. m. in γίγνεσθαι. de sequentibus cf. Mela II 18. **12** *τετραμμένον] ita RX, μένοντα F; συνεστραμμένον vel συνέχοντα coni. Hertl. II, 2 p. 3, πέμποντα Dind.; fort. τετορνευμένον (cf. Plat. Tim. 7 (33 B)). **20** τὴν πόλιν τῶν Κ. ἐθεάσατο καὶ προσπεσὼν αὐτῇ παρ' ὀλίγον X. **21** ἀποτυχὼν X.

Γρύνιον μὲν πόλιν ἑλὼν κατὰ κράτος ἐξηνδραποδίσατο,
Πιτάνην δὲ πολιορκοῦντος αὐτοῦ Μέμνων ἐπιφανεὶς
καὶ καταπληξάμενος τοὺς Μακεδόνας ἔλυσε τὴν πο-
10 λιορκίαν. μετὰ δὲ ταῦτα Κάλλας *μὲν ἔχων Μακε-
δόνας καὶ μισθοφόρους στρατιώτας ἐν τῇ Τρῳάδι
συνῆψε μάχην πρὸς τοὺς Πέρσας, ὄντας πολλαπλα-
σίους, καὶ λειφθεὶς ἀπεχώρησεν εἰς τὸ Ῥοίτειον. καὶ
τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν.

8 Ἀλέξανδρος δὲ τὰς κατὰ τὴν Ἑλλάδα ταραχὰς
καταπαύσας ἐστράτευσεν ἐπὶ τὴν Θρᾴκην καὶ πολλὰ
μὲν ἔθνη Θρᾴκια ταραττόμενα καταπληξάμενος ὑπο-
ταγῆναι κατηνάγκασεν, ἐπῆλθεν δὲ καὶ τὴν Παιονίαν 166
καὶ τὴν Ἰλλυρίδα καὶ τὰς ὁμόρους ταύταις χώρας καὶ
πολλοὺς τῶν κατοικούντων βαρβάρων ἀφεστηκότας
χειρωσάμενος ὑπηκόους πάντας τοὺς πλησιοχώρους
2 βαρβάρους ἐποιήσατο. περὶ ταῦτα δ' ὄντος αὐτοῦ
παρῆσάν τινες ἀπαγγέλλοντες πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων
νεωτερίζειν καὶ πολλὰς τῆς Ἑλλάδος πόλεις πρὸς
ἀπόστασιν ὡρμηκέναι, μάλιστα δὲ Θηβαίους. ἐπὶ δὲ
τούτοις ὁ βασιλεὺς παροξυνθεὶς ἐπανῆλθεν εἰς τὴν
Μακεδονίαν, σπεύδων τὰς κατὰ τὴν Ἑλλάδα παῦσαι
3 ταραχάς. Θηβαίων δὲ τὴν ἐν τῇ Καδμείᾳ φρουρὰν
ἐκβάλλειν φιλοτιμουμένων καὶ πολιορκούντων τὴν
ἄκραν ἧκεν ὁ βασιλεὺς ἄφνω πρὸς τὴν πόλιν καὶ
κατεστρατοπέδευσε πλησίον τῶν Θηβῶν μετὰ πάσης
4 τῆς δυνάμεως. οἱ δὲ Θηβαῖοι πρὸ μὲν τῆς τοῦ βασι-

1 Γρύνειον FM (cf. Strab. XIII 3, 5). ἐξηνδραπόδισε F. **4** Κάλας Arr. I 14, 3; alii. *μὲν] numerum latere recte censet Madv. I p. 505. **7** Ῥοίτιον FM (cf. Strab. XIII 1, 34; St. B. s. v.). **11** ἐκπληξάμενος F. **14** τῶν <τῇδε> κ. XVII 105, 5. **20** τὴν om. F. **23** ἐκβαλεῖν F. **26** τῆς om. F. πρὸς X.

λέως παρουσίας τὴν Καδμείαν τάφροις βαθείαις καὶ
σταυρώμασι πυκνοῖς περιέλαβον ὥστε μήτε βοήθειαν
αὐτοῖς δύνασθαι μήτ' ἀγορὰν εἰσπέμψαι, πρὸς δὲ Ἀρ- 5
κάδας καὶ Ἀργείους, ἔτι δὲ Ἠλείους πρεσβεύσαντες
ἠξίουν βοηθεῖν. ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς Ἀθηναίους περὶ
συμμαχίας ἐπρέσβευον καὶ παρὰ Δημοσθένους ὅπλων
πλῆθος ἐν δωρεαῖς λαβόντες τοὺς ἀνόπλους καθώπλι-
ζον. τῶν δ' ἐπὶ τὴν βοήθειαν παρακεκλημένων οἱ 6
μὲν ἐν Πελοποννήσῳ στρατιώτας ἐξέπεμψαν ἐπὶ τὸν
Ἰσθμὸν καὶ διατρίβοντες ἐκαραδόκουν, προσδοκίμου
τοῦ βασιλέως ὄντος. Ἀθηναῖοι δ' ἐψηφίσαντο μὲν
βοηθεῖν τοῖς Θηβαίοις, πεισθέντες ὑπὸ Δημοσθένους,
οὐ μέντοι γε τὴν δύναμιν ἐξέπεμψαν, καραδοκοῦντες
τὴν ῥοπὴν τοῦ πολέμου. ὁ δὲ τῆς ἐν τῇ Καδμείᾳ 7
φρουρᾶς ἡγούμενος Φιλώτας ὁρῶν τοὺς Θηβαίους με-
γάλας παρασκευὰς ποιουμένους προς τὴν πολιορκίαν
καὶ τὰ τείχη φιλοτιμότερον κατεσκεύασεν καὶ βελῶν
παντοδαπῶν πλῆθος ἡτοιμάζετο. ἐπεὶ δ' ὁ βασιλεὺς 9
ἀνελπίστως ἐκ τῆς Θρᾴκης ἧκε μετὰ πάσης τῆς δυνά-
μεως, αἱ μὲν συμμαχίαι τοῖς Θηβαίοις δισταζομένην
εἶχον τὴν παρουσίαν, ἡ δὲ τῶν πολεμίων δύναμις
ὁμολογουμένην καὶ φανερὰν ἐποιεῖτο τὴν ὑπεροχήν.
τότε δὲ συνεδρεύσαντες οἱ ἡγεμόνες προεβουλεύσαντο
περὶ τοῦ πολέμου καὶ πᾶσιν ἔδοξεν ὑπὲρ τῆς αὐτονο-
μίας διαγωνίζεσθαι. τοῦ δὲ πλήθους ἐπικυρώσαντος
τὴν γνώμην ἅπαντες μετὰ πολλῆς προθυμίας εἶχον

2 περιέλαβον] περιέβαλον codd. omnes; corr. Wess. ὥστε . . . δύνασθαι] ὅπως . . δύνηται F. 3 αὐτοῖς] fort. αὐτόν. 4 Ἠλίους F. 6 ἐπρέσβευσαν F. 8 ὄντων δὲ F. 9 ἔπεμψαν εἰς F. 14 Καδμίᾳ F. 17 καὶ om. R. φιλοτιμώτερον R (corr. 2. m.) X. 18 ἡτοιμάσατο F. 19 ἧκεν ἐκ τῆς Θρᾴκης F. 26 εἶχον ἑτοίμως] invertit F.

2 ἑτοίμως διακινδυνεύειν. ὁ δὲ βασιλεὺς τὸ μὲν πρῶτον
ἡσυχίαν ἦγε, διδοὺς μετανοίας χρόνον εἰς τὸ βου-
λεύσασθαι καὶ νομίζων μὴ τολμήσειν μίαν πόλιν πρὸς
3 τηλικαύτην δύναμιν παρατάξασθαι. εἶχε γὰρ ὁ Ἀλέ-
ξανδρος κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν πεζοὺς μὲν πλείους
τῶν τρισμυρίων, ἱππεῖς δ' οὐκ ἐλάττους τρισχιλίων,
πάντας δ' ἐνηθληκότας τοῖς πολεμικοῖς κινδύνοις
καὶ συνεστρατευμένους Φιλίππῳ καὶ σχεδὸν ἐν πάσαις
ταῖς μάχαις ἀηττήτους γεγονότας· ὧν δὴ ταῖς ἀρεταῖς 167
καὶ προθυμίαις πεποιθὼς Ἀλέξανδρος ἐπεβάλετο κατα-
4 λῦσαι τὴν τῶν Περσῶν ἡγεμονίαν. εἰ μὲν οὖν οἱ
Θηβαῖοι τοῖς καιροῖς εἴξαντες διεπρεσβεύοντο πρὸς
τοὺς Μακεδόνας ὑπὲρ εἰρήνης καὶ συνθέσεως, ἡδέως
ἂν ὁ βασιλεὺς προσεδέξατο τὰς ἐντεύξεις καὶ πάντα
ἂν ἀξιούμενος συνεχώρησεν· ἐπεθύμει γὰρ τὰς κατὰ
τὴν Ἑλλάδα ταραχὰς ἀποτριψάμενος ἀπερίσπαστον
ἔχειν τὸν πρὸς τοὺς Πέρσας πόλεμον· νῦν δὲ δόξας
ὑπὸ τῶν Θηβαίων καταφρονεῖσθαι διέγνω τὴν πόλιν
ἄρδην ἀνελεῖν καὶ τῷ φόβῳ τούτῳ τὰς ὁρμὰς τῶν
5 ἀφίστασθαι τολμώντων ἀποτρέψαι. διόπερ τὴν δύνα-
μιν ἑτοίμην κατασκευάσας πρὸς τὸν κίνδυνον ἐκήρυξε
τὸν βουλόμενον Θηβαίων ἀπιέναι πρὸς αὐτὸν καὶ
μετέχειν τῆς κοινῆς τοῖς Ἕλλησιν εἰρήνης. οἱ δὲ Θη-
βαῖοι διαφιλοτιμηθέντες ἀντεκήρυξαν ἀπό τινος ὑψη-
λοῦ πύργου τὸν βουλόμενον μετὰ τοῦ μεγάλου βασι-
λέως καὶ Θηβαίων ἐλευθεροῦν τοὺς Ἕλληνας καὶ

1 τὸ μὲν πρῶτον] τότε μὲν R τότε μὲν πρῶτον X. **2** ἦγε] εἶχε F. χρόνους F. **3** τολμῆσαι F. **4** γὰρ] δὲ F. **6** τῶν τρισχ. F. de numeris cf. Schaefer Dem. III² p. 120 a. 1. **11** τῶν om. F. **13** περὶ εἰρήνης F. **15** fort. τ' ἀξιούμενα. **16** ἀποστρεψάμενος F. **20** ἀποστρέψαι F. **22** Θηβαῖον (corr. ex ..ων) F.

*καταλύειν τὸν τῆς Ἑλλάδος τύραννον παριέναι πρὸς
αὐτούς. ὅθεν Ἀλέξανδρος περιαλγὴς γενόμενος εἰς* 6
*ὑπερβάλλουσαν ὀργὴν προῆλθεν καὶ πάσῃ τιμωρίᾳ τοὺς
Θηβαίους μετελθεῖν ἔκρινεν. οὗτος μὲν οὖν ἀπο-
θηριωθεὶς τὴν ψυχὴν μηχανάς τε πολιορκητικὰς συν-
εστήσατο καὶ τἄλλα πρὸς τὸν κίνδυνον παρεσκευάζετο,
οἱ δ' Ἕλληνες πυνθανόμενοι τὸ μέγεθος τῶν περὶ* 10
*τοὺς Θηβαίους κινδύνων ἐδυσφόρουν ἐπὶ ταῖς προσ-
δοκωμέναις περὶ αὐτῶν συμφοραῖς, οὐ μὴν βοηθεῖν
γ' ἐτόλμων τῇ πόλει διὰ τὸ προπετῶς καὶ ἀβούλως εἰς
ὁμολογουμένην ἀπώλειαν ἑαυτὴν δεδωκέναι. οἱ δὲ* 2
*Θηβαῖοι ταῖς μὲν εὐτολμίαις προθύμως ἀνεδέχοντο
τοὺς κινδύνους, φήμαις δέ τισι μάντεων καὶ θεῶν
σημείοις ἠποροῦντο. πρῶτον μὲν γὰρ ἐν τῷ τῆς Δή-
μητρος ἱερῷ λεπτὸν ἀράχνης ὕφασμά τι διαπεπετασ-
μένον ὤφθη, τὸ μὲν μέγεθος ἔχον ἱματίου, κύκλῳ δὲ
περιφαῖνον ἶριν τῇ κατ' οὐρανὸν ἐοικυῖαν. περὶ οὗ* 3
*τὸ μὲν ἐν Δελφοῖς χρηστήριον ἔδωκεν αὐτοῖς τόνδε
τὸν χρησμόν·*

*σημεῖον τόδε πᾶσι θεοὶ φαίνουσι βροτοῖσι,
Βοιωτοῖς δὲ μάλιστα καὶ οἳ περιναιετάουσι.*

*τὸ δὲ πάτριον τῶν Θηβαίων μαντεῖον τοῦτον ἐξήνεγκε
τὸν χρησμόν·*

ἱστὸς ὑφαινόμενος ἄλλῳ κακόν, ἄλλῳ ἄμεινον.

τοῦτο μὲν οὖν τὸ σημεῖον ἐγένετο τρισὶ μησὶν ἀνωτέρω 4
τῆς Ἀλεξάνδρου παρουσίας ἐπὶ τὰς Θήβας, ὑπ' αὐτὴν

1 *παριέναι*] codd. *παρεῖναι*; corr. Hultzsch diss. Hal p. 37. **6** *πρὸς τὸν κίνδυνον*] fort. ortum ex seq. *κινδύνων* et scribendum *πρὸς τὴν πολιορκίαν*; cf. XVII 11, 1. **10** *γ'* om. F. **11** *ἑαυτὴν* om. F, suppl. 2. m. in marg. **16** *ἱμάτιον* X. *δὲ* om. Dind. **26** *ἐπ' αὐτὴν* F.

δὲ τὴν ἔφοδον τοῦ βασιλέως οἱ κατὰ τὴν ἀγορὰν ἀνδριάντες ἐφάνησαν ἱδρῶτας ἀφιέντες καὶ μεστοὶ σταλαγμῶν μεγάλων. χωρὶς δὲ τούτων ἧκόν τινες τοῖς ἄρχουσιν ἀπαγγέλλοντες τὴν ἐν Ὀγχηστῷ λίμνην μυκήματι παραπλήσιον φωνὴν ἀφιέναι, τῇ δὲ Δίρκῃ κατὰ 168
τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος αἱματοειδῆ φρίκην ἐπιτρέ-
5 *χειν. ἕτεροι δὲ ἧκον ἐκ Δελφῶν μηνύοντες ὅτι ὁ ἀπὸ Φωκέων ναός, ὃν ἱδρύσαντο Θηβαῖοι, ᾑματωμένην ἔχων τὴν ὀροφὴν ὁρᾶται. οἱ δὲ περὶ τὴν τῶν σημείων διάκρισιν ἀσχολούμενοι σημαίνειν ἔφασαν τὸ μὲν ὕφασμα θεῶν ἀπὸ τῆς πόλεως χωρισμόν, τὸ δὲ τῆς ἴριδος χρῶμα πραγμάτων ποικίλων χειμῶνα, τὸν δὲ τῶν ἀνδριάντων ἱδρῶτα ὑπερβάλλουσαν κακοπάθειαν, τὸ δ' ἐν πλείοσι τόποις φαινόμενον αἷμα φόνον πολὺν*
6 *κατὰ τὴν πόλιν ἐσόμενον. συνεβούλευον οὖν τῶν θεῶν φανερῶς σημαινόντων τὴν ἐσομένην τῇ πόλει συμφορὰν μὴ συγκαταβαίνειν εἰς τὸ διὰ μάχης κρίνειν τὸν πόλεμον, ἑτέραν δὲ διάλυσιν ζητεῖν διὰ λόγων ἀσφαλεστέραν. οὐ μὴν οἱ Θηβαῖοί γε ταῖς ψυχαῖς ἐμαλακύνοντο, τοὐναντίον δὲ τοῖς θυμοῖς προαχθέντες ἀνεμίμνησκον ἀλλήλους τὴν ἐν Λεύκτροις εὐημερίαν καὶ τῶν ἄλλων παρατάξεων ἐν αἷς θαυμαστῶς ταῖς ἰδίαις ἀνδραγαθίαις ἀνελπίστους νίκας περιεποιήσαντο. οἱ μὲν οὖν Θηβαῖοι τοῖς παραστήμασιν ἀνδρειότερον μᾶλλον ἢ φρονιμώτερον χρησάμενοι προέπεσον εἰς*
11 *πάνδημον τῆς πατρίδος ὄλεθρον· ὁ δὲ βασιλεὺς ἐν*

3 *μεγάλων μεστοὶ σταλάγμων* X. **4** *Ὀγχιστῷ* F. **5** *Δέρκῃ* M. **7** *ὅτι*] *ὡς* Kaelker p. 313. *ὁ ἀπὸ Φωκέων ναός*] cf. Plut. de Pyth. orac. 15. **9** *περὶ*] *ἐπὶ* codd.; corr. Reiske. **21** *τῆς .. εὐημερίας* Hertl. II, 2 p. 3.

τρισὶ ταῖς πάσαις ἡμέραις ἑτοιμασάμενος τὰ πρὸς τὴν
πολιορκίαν τὰς δυνάμεις διείλετο εἰς τρία μέρη καὶ
τὸ μὲν τοῖς χαρακώμασι τοῖς πρὸ τῆς πόλεως κατ-
εσκευασμένοις προσβάλλειν ἔταξε, τὸ δὲ τοῖς Θηβαίοις
ἀντιτάττεσθαι, τὸ δὲ τρίτον ἐφεδρεύειν τῷ πονοῦντι
μέρει τῆς δυνάμεως καὶ διαδέχεσθαι τὴν μάχην. οἱ 2
δὲ Θηβαῖοι τοὺς μὲν ἱππεῖς ἐντὸς τοῦ χαρακώματος
ἔταξαν, τοὺς δ' ἐλευθερωθέντας οἰκέτας καὶ τοὺς
φυγάδας καὶ τοὺς μετοίκους τοῖς πρὸς τὰ τείχη βιαζο-
μένοις ἀντέταξαν, αὐτοὶ δὲ τοῖς μετὰ τοῦ βασιλέως
Μακεδόσι πολλαπλασίοις οὖσι συνάπτειν μάχην πρὸ
τῆς πόλεως ἡτοιμάζοντο. τέκνα δὲ καὶ γυναῖκες συν- 3
έτρεχον εἰς τὰ ἱερὰ καὶ τοὺς θεοὺς ἱκέτευον σῶσαι
τὴν πόλιν ἐκ τῶν κινδύνων. ὡς δ' ἤγγισαν οἱ Μακε-
δόνες καὶ τοῖς τεταγμένοις μέρεσιν ἕκαστοι προσέπεσον,
αἱ μὲν σάλπιγγες ἐσήμαινον τὸ πολεμικόν, αἱ δὲ παρ'
ἀμφοτέροις δυνάμεις ὑφ' ἕνα καιρὸν συνηλάλαξαν καὶ
τὰ κοῦφα τῶν βελῶν ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἔβαλον.
ταχὺ δὲ τούτων ἐξαναλωθέντων καὶ πάντων εἰς τὴν 4
ἀπὸ τοῦ ξίφους μάχην συμπεσόντων μέγας ἀγὼν συν-
ίστατο. οἱ μὲν γὰρ Μακεδόνες διὰ τὸ πλῆθος τῶν
ἀνδρῶν καὶ τὸ βάρος τῆς φάλαγγος δυσυπόστατον
εἶχον τὴν βίαν, οἱ δὲ Θηβαῖοι ταῖς τῶν σωμάτων
ῥώμαις ὑπερέχοντες καὶ τοῖς ἐν τοῖς γυμνασίοις συν-
εχέσιν ἀθλήμασιν, ἔτι δὲ τῷ παραστήματι τῆς ψυχῆς

1 ἑτοιμασάμενος τὰ πρὸς τὴν πολιορκίαν καὶ τὰς δυνάμεις διείλετο τὴν στρατιάν RX, ἑτοιμασάμενος πρὸς τὴν πολιορκίαν τὰς δυνάμεις διείλετο τὴν στρατιάν F; corr. Dind. **6** τῆς δυνάμεως καὶ διαδέχεσθαι om. F, suppl. 2. m. in marg. **11** -πλασίοις οὖσι συνάπτειν μάχην om. F, suppl. 2. m. in marg. **12** post γυναῖκες fort. addendum <καὶ γονεῖς>: cf. XVII 13, 6; XVIII 22, 4; 24, 2. **18** ἔβαλλον R.

5 πλεονεκτοῦντες ἐνεκαρτέρουν τοῖς δεινοῖς. διὸ καὶ παρ' ἀμφοτέροις πολλοὶ μὲν κατετιτρώσκοντο, οὐκ ὀλίγοι δ' ἔπιπτον ἐναντίας λαμβάνοντες πληγάς. ὁμοῦ δ' ἦν κατὰ τὰς ἐν τοῖς ἀγῶσι συμπλοκὰς μυγμὸς καὶ βοὴ καὶ παρακελευσμός, παρὰ μὲν τοῖς Μακεδόσι μὴ καταισχῦναι τὰς προγεγενημένας ἀνδραγαθίας, παρὰ δὲ τοῖς Θηβαίοις μὴ περιιδεῖν τέκνα καὶ <γυναῖκας καὶ> γονεῖς ὑπὲρ ἀνδραποδισμοῦ κινδυνεύοντας καὶ τὴν πατρίδα πανοίκιον ὑπὸ τοὺς Μακεδόνων θυμοὺς ὑπο- 169 πεσοῦσαν, μνησθῆναι δὲ τῆς ἐν Λεύκτροις καὶ ἐν Μαντινείᾳ μάχης καὶ τῶν παρὰ πᾶσι περιβοήτων ἀνδραγαθημάτων. ἐπὶ πολὺν μὲν οὖν χρόνον ἰσόρροπος ἦν ἡ μάχη διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς τῶν ἀγωνιζομένων
12 ἀνδρείας. μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Ἀλέξανδρος ὁρῶν τοὺς μὲν Θηβαίους ἑτοίμως ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνιζομένους, τοὺς δὲ Μακεδόνας κάμνοντας τῇ μάχῃ προσέταξε τοὺς ἐπὶ τῆς ἐφεδρίας τεταγμένους διαδέξασθαι τὸν ἀγῶνα. οἱ μὲν οὖν Μακεδόνες ἄφνω προσπεσόντες τοῖς Θηβαίοις κατακόποις βαρεῖς ἐπέκειντο τοῖς πολε-
2 μίοις καὶ πολλοὺς ἀνῄρουν. οὐ μὴν οἱ Θηβαῖοι τῆς νίκης ἐξεχώρουν, τοὐναντίον δὲ τῇ φιλοτιμίᾳ προαχθέντες πάντων τῶν δεινῶν κατεφρόνουν. ἐπὶ τοσοῦτο δὲ ταῖς ἀνδραγαθίαις προέβησαν ὥστε βοᾶν ὅτι Μακεδόνες ὁμολογοῦσιν ἥττους εἶναι Θηβαίων, καὶ τῶν ἄλλων πάντων εἰωθότων ἐν ταῖς διαδοχαῖς τῶν πολεμίων δεδιέναι τοὺς ἀκεραίους τῶν ἐφεδρευόντων οὗτοι μόνοι τότε θρασύτεροι πρὸς τοὺς κινδύνους

6 καταισχύνειν F. 7 <γυναῖκας καὶ> recte suppl. Radermacher Rh. Mus. n. s. XL p. 137. 9 τοῦ . θυμοῦ F. 10 τοῖς F. καὶ <τῆς> ἐν Μαντ. Hertl. III p. 27. 13 ὑπερβολήν] ἐπιβολήν F. 17 ἐφεδρίας R (corr. 2. m.) X. 23 τοσοῦτο] τόδε F, corr. 2. m.

*ὑπῆρξαν, ὅϑ' οἱ πολέμιοι διαδοχὴν ἐξέπεμψαν τοῖς
καταπονουμένοις ὑπὸ τῆς κακοπαϑείας. ἀνυπερβλήτου* 3
*δὲ τῆς φιλοτιμίας γινομένης ὁ βασιλεὺς κατανοήσας
τινὰ πυλίδα καταλελειμμένην ὑπὸ τῶν φυλάκων ἐξ-
απέστειλε Περδίκκαν μετὰ στρατιωτῶν ἱκανῶν κατα-
λαβέσϑαι ταύτην καὶ παρεισπεσεῖν εἰς τὴν πόλιν.
τούτου δὲ ταχὺ τὸ προσταχϑὲν ποιήσαντος οἱ μὲν* 4
*Μακεδόνες διὰ τῆς πυλίδος παρεισέπεσον εἰς τὴν
πόλιν, οἱ δὲ Θηβαῖοι καταπεπονηκότες μὲν τὴν πρώτην
φάλαγγα τῶν Μακεδόνων, ἀντιταχϑέντες δ' εὐρώστως
τῇ δευτέρᾳ εὐέλπιδες ἦσαν περὶ τῆς νίκης· ὡς δὲ
κατενόησαν μέρος τῆς πόλεως κατειλημμένον, εὐϑὺς
ἀνεχώρησαν ἐντὸς τῶν τειχῶν. ἅμα δὲ τούτοις πρατ-* 5
*τομένοις οἱ μὲν τῶν Θηβαίων ἱππεῖς ὁμοίως τοῖς
πεζοῖς συνέτρεχον εἰς τὴν πόλιν καὶ πολλοὺς μὲν τῶν
ἰδίων συμπατοῦντες διέφϑειρον, αὐτοὶ δὲ τεταραγ-
μένως εἰσίππευον εἰς τὴν πόλιν, ἐν δὲ ταῖς διεξόδοις
καὶ τάφροις τοῖς οἰκείοις ὅπλοις περιπίπτοντες ἐτελεύ-
των. οἱ δὲ τὴν Καδμείαν φρουροῦντες ἐκχυϑέντες
ἐκ τῆς ἀκροπόλεως ἀπήντων τοῖς Θηβαίοις καὶ τετα-
ραγμένοις ἐπιπεσόντες πολὺν ἐποίουν φόνον.*

Τῆς δὲ πόλεως τοῦτον τὸν τρόπον καταλαμβα- 13
*νομένης πολλαὶ καὶ ποικίλαι περιστάσεις ἐντὸς τῶν
τειχῶν ἐγίνοντο. οἱ μὲν γὰρ Μακεδόνες διὰ τὴν
ὑπερηφανίαν τοῦ κηρύγματος πικρότερον ἢ πολεμικώ-
τερον προσεφέροντο τοῖς Θηβαίοις καὶ μετὰ πολλῆς
ἀπειλῆς ἐπιφερόμενοι τοῖς ἠτυχηκόσιν ἀφειδῶς ἀν-
ῄρουν πάντας τοὺς περιτυγχάνοντας. οἱ δὲ Θηβαῖοι* 2

1 *ἀντῆρξαν* F, sed suprascr. 1. m. *ὑπ-*. *οἵϑ' οἱ* X. *ἐν τοῖς καταπονουμένοις* F. **5** *Περδίκαν* F. **16** *τεταραγμένοι* F. **19** *Καδμίαν* F. **25** *ὑπερηφανίαν*] *περιφάνειαν* F.

τὸ φιλελεύθερον τῆς ψυχῆς διαφυλάττοντες τοσοῦτον
ἀπεῖχον τοῦ φιλοζωεῖν ὥστ' ἐν ταῖς ἀπαντήσεσι συμ-
πλέκεσθαι καὶ τὰς παρὰ τῶν πολεμίων ἐπισπᾶσθαι
πληγάς· ἑαλωκυίας γὰρ τῆς πόλεως οὐδεὶς Θηβαίων
ἑωράθη δεηθεὶς τῶν Μακεδόνων φείσασθαι τοῦ ζῆν
οὐδὲ προσέπιπτον τοῖς τῶν κρατούντων γόνασιν ἀγεν-
3 νῶς. ἀλλ' οὔτε τὸ τῆς ἀρετῆς πάθος ἠλεεῖτο παρὰ 170
τοῖς πολεμίοις οὔτε τὸ τῆς ἡμέρας μῆκος ἤρκει πρὸς
τὴν ὠμότητα τῆς τιμωρίας, πᾶσα δὲ ἡ πόλις ἐξεφορεῖτο
παιδίων ὁμοῦ καὶ παρθένων ἑλκομένων καὶ τὸ τῆς
τεκούσης οἰκτρὸν ἐπιβοωμένων ὄνομα· καθόλου δὲ τῶν
οἴκων σὺν ὅλαις ταῖς συγγενείαις ἁρπαζομένων πάν-
4 δημος ὑπῆρχε τῆς πόλεως ἀνδραποδισμός. τῶν δὲ
ὑπολελειμμένων Θηβαίων οἱ μὲν κατατετρωμένοι τὰ
σώματα καὶ λιποψυχοῦντες συνεπλέκοντο τοῖς πολε-
μίοις, συναποθνήσκοντες τῇ τῶν ἐχθρῶν ἀπωλείᾳ, οἱ
δὲ κλάσματι δόρατος ἐρειδόμενοι συνήντων τοῖς ἐπι-
φερομένοις καὶ διαγωνιζόμενοι τὸν ὕστατον ἀγῶνα
5 προετίμων τὴν ἐλευθερίαν τῆς σωτηρίας. πολλοῦ δὲ
φόνου γενομένου καὶ τῆς πόλεως κατὰ πάντα τόπον
νεκρῶν πληρουμένης οὐκ ἦν ὅστις ἰδὼν οὐκ ἂν ἠλέησε
τὰς τύχας τῶν ἀκληρούντων. καὶ γὰρ τῶν Ἑλλήνων
Θεσπιεῖς καὶ Πλαταιεῖς, ἔτι δ' Ὀρχομένιοι καί τινες
ἄλλοι τῶν ἀλλοτρίως διακειμένων πρὸς τοὺς Θηβαίους
συστρατευόμενοι τῷ βασιλεῖ συν<εισ>έπεσον εἰς τὴν
πόλιν καὶ τὴν ἰδίαν ἔχθραν ἐν τοῖς τῶν ἠτυχηκότων
6 ἀκληρήμασιν ἐναπεδείκνυντο. διὸ καὶ πάθη πολλὰ
καὶ δεινὰ κατὰ τὴν πόλιν ὁρᾶν ἦν γινόμενα· Ἕλληνες

4 ἑαλωκύας R. **9** ἡ om. F. **10** παίδων F. **11** malim οἰκτρῶς. καθόλου] codd. καθόλων; corr. Rhod. **20** malim γινομένου; cf. XVII 33, 6. **25** συν<εισ>έπεσον] libri συνέπεσον, corr. Hertl. II, 2 p. 3.

γὰρ ὑφ' Ἑλλήνων ἀνηλεῶς ἀνῃροῦντο καὶ συγγενεῖς
ὑπὸ τῶν κατὰ γένος προσηκόντων ἐφονεύοντο, μηδεμίαν
ἐντροπὴν τῆς ὁμοφώνου διαλέκτου παρεχομένης. τέλος
δὲ τῆς νυκτὸς ἐπικαταλαβούσης αἱ μὲν οἰκίαι διηρ-
πάγησαν, τέκνα δὲ καὶ γυναῖκες καὶ οἱ γεγηρακότες
εἰς τὰ ἱερὰ καταπεφευγότες μετὰ τῆς ἐσχάτης ὕβρεως
ἀπήγοντο. τῶν δὲ Θηβαίων ἀνῃρέθησαν μὲν ὑπὲρ 14
τοὺς ἑξακισχιλίους, αἰχμάλωτα δὲ σώματα συνήχθη
πλείω τῶν τρισμυρίων, χρημάτων δὲ ἄπιστον πλῆθος
διεφορήθη.

Ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺς μὲν τελευτήσαντας τῶν Μα-
κεδόνων ἔθαψε, πλείους ὄντας τῶν πεντακοσίων, τοὺς
δὲ συνέδρους τῶν Ἑλλήνων συναγαγὼν ἐπέτρεψε τῷ
κοινῷ συνεδρίῳ πῶς χρηστέον τῇ πόλει τῶν Θηβαίων.
προτεθείσης οὖν βουλῆς τῶν ἀλλοτρίως διακειμένων 2
τοῖς Θηβαίοις τινὲς ἐπεχείρουν συμβουλεύειν ἀπαραι-
τήτοις τιμωρίαις δεῖν περιβαλεῖν αὐτούς, ἀπεδείκνυον
δ' αὐτοὺς τὰ τῶν βαρβάρων πεφρονηκότας κατὰ τῶν
Ἑλλήνων· καὶ γὰρ ἐπὶ Ξέρξου συμμαχοῦντας τοῖς
Πέρσαις ἐστρατευκέναι κατὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ μόνους
τῶν Ἑλλήνων ὡς εὐεργέτας τιμᾶσθαι παρὰ τοῖς βασι-
λεῦσι τῶν Περσῶν καὶ πρὸ τῶν βασιλέων τοῖς πρεσ-
βεύουσι τῶν Θηβαίων τίθεσθαι θρόνους. πολλὰ δὲ 3
καὶ ἄλλα τοιαῦτα διελθόντες παρώξυναν τὰς τῶν συν-
έδρων ψυχὰς κατὰ τῶν Θηβαίων καὶ πέρας ἐψηφίσαντο
τὴν μὲν πόλιν κατασκάψαι, τοὺς δ' αἰχμαλώτους ἀπο-
δόσθαι, τοὺς δὲ φυγάδας τῶν Θηβαίων ἀγωγίμους
ὑπάρχειν ἐξ ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος καὶ μηδένα τῶν

7 ἀπηγάγοντο X. 8 de numeris cf. Droysen Hell. I² 1 p. 141 a. 1. 17 δεῖ F. 18 κατὰ τῶν Ἑλλήνων] οὐ τῶν Ἑλλήνων F. 21 ὡς om. F.

4 Ἑλλήνων ὑποδέχεσθαι Θηβαῖον. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀκο-
λούθως τῇ τοῦ συνεδρίου γνώμῃ τὴν μὲν πόλιν κατα-
σκάψας πολὺν ἐπέστησε φόβον τοῖς ἀφισταμένοις τῶν 171
Ἑλλήνων, τοὺς δ' αἰχμαλώτους λαφυροπωλήσας ἤθροι-
σεν ἀργυρίου τάλαντα τετρακόσια καὶ τεσσαράκοντα.
15 Μετὰ δὲ ταῦτα εἰς τὰς Ἀθήνας ἐξαπέστειλε τοὺς
ἐξαιτήσοντας τῶν ῥητόρων δέκα τοὺς κατ' αὐτοῦ
πεπολιτευμένους, ὧν ὑπῆρχον ἐπιφανέστατοι Δημο-
σθένης καὶ Λυκοῦργος. συναχθείσης οὖν ἐκκλησίας
καὶ τῶν πρεσβευτῶν· εἰσαχθέντων εἰς τὸ πλῆθος ὁ
μὲν δῆμος ἀκούσας τῶν λόγων εἰς πολλὴν ἀγωνίαν
καὶ ἀπορίαν ἐνέπεσεν. ἅμα μὲν γὰρ ἔσπευδε τὸ τῆς
πόλεως ἀξίωμα τηρεῖν, ἅμα δὲ διὰ τὴν Θηβαίων ἀπώ-
λειαν ἐκπεπληγμένος τὸ δεινὸν περίφοβος καθειστήκει,
2 νουθετούμενος τοῖς τῶν πλησιοχώρων ἀτυχήμασι. πολ-
λῶν δὲ λόγων γινομένων κατὰ τὴν ἐκκλησίαν Φωκίων
μὲν ὁ χρηστός, ἀντιπολιτευόμενος τοῖς περὶ τὸν Δημο-
σθένην, ἔφη δεῖν τοὺς ἐξαιτουμένους μιμήσασθαι τὰς
Λεὼ κόρας καὶ τὰς Ὑακινθίδας καὶ τὸν θάνατον ἑκου-
σίως ὑπομεῖναι ἕνεκα τοῦ μηδὲν ἀνήκεστον παθεῖν
τὴν πατρίδα καὶ τὴν ἀνανδρίαν καὶ δειλίαν ὠνείδιζε
τῶν μὴ βουλομένων ὑπὲρ τῆς πόλεως τελευτᾶν· ὁ δὲ
δῆμος τοῦτον μὲν τοῖς θορύβοις ἐξέβαλε, προσάντως
3 ἀκούων τοὺς λόγους, Δημοσθένους δὲ λόγον πεφρον-
τισμένον διελθόντος ὁ δῆμος εἰς συμπάθειαν τῶν
ἀνδρῶν προαχθεὶς φανερὸς ἦν σώζειν βουλόμενος
τοὺς ἄνδρας. ἐπὶ τελευτῆς δὲ Δημάδης, πεπεισμένος

5 de numeris cf. Clit. ap. Athen. IV 30 (p. 148d); Schaefer Dem. III^2 p. 130 a. 1. 7 δέκα] cf. Plut. Dem. 23. 17 ἀντ- επολιτεύετο μὲν — ἔφη γὰρ F. 19 Λεωκόρας codd.; corr. Wess. 23 πρὸς αὐτῶν F, corr. 1. m.

ὑπὸ τῶν περὶ Δημοσθένην, ὥς φασι, πέντε ταλάντοις
ἀργυρίου, συνεβούλευε μὲν σώζειν τοὺς κινδυνεύοντας,
παρανέγνω δὲ ψήφισμα γεγραμμένον φιλοτέχνως· περι-
εῖχε γὰρ παραίτησιν τῶν ἀνδρῶν καὶ ἐπαγγελίαν τοῦ
κολάζειν κατὰ τοὺς νόμους, ἂν ὦσιν ἄξιοι τιμωρίας.
ὁ μὲν οὖν δῆμος ἀποδεξάμενος τὴν ἐπίνοιαν τοῦ Δημά- 4
δου τό τε ψήφισμα ἐκύρωσε καὶ τὸν Δημάδην μεθ'
ἑτέρων ἀπέστειλε πρεσβευτὴν πρὸς τὸν βασιλέα, δοὺς
ἐντολὴν καὶ περὶ τῶν Θηβαίων φυγάδων ἀξιῶσαι τὸν
Ἀλέξανδρον συγχωρῆσαι τῷ δήμῳ τοὺς πεφευγότας
Θηβαίους ὑποδέχεσθαι. ὁ δὲ Δημάδης πρεσβεύσας 5
καὶ τῇ τοῦ λόγου δεινότητι πάντα κατεργασάμενος
ἔπεισε τὸν Ἀλέξανδρον ἀπολῦσαι τοὺς ἄνδρας τῶν
ἐγκλημάτων καὶ τἄλλα πάντα συγχωρῆσαι τοῖς Ἀθη-
ναίοις.

Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν βασιλεὺς ἐπανελθὼν μετὰ 16
τῆς δυνάμεως εἰς τὴν Μακεδονίαν συνήγαγε τοὺς
ἡγεμόνας τῶν στρατιωτῶν καὶ τοὺς ἀξιολογωτάτους
τῶν φίλων καὶ προέθηκε βουλὴν περὶ τῆς εἰς τὴν
Ἀσίαν διαβάσεως, πότε χρὴ στρατεύειν καὶ τίνι τρόπῳ
χειριστέον τὸν πόλεμον. τῶν δὲ περὶ τὸν Ἀντίπατρον 2
καὶ Παρμενίωνα συμβουλευόντων πρότερον παιδοποι-
ήσασθαι καὶ τότε τοῖς τηλικούτοις ἐγχειρεῖν ἔργοις,
δραστικὸς ὢν καὶ πρὸς πᾶσαν πράξεως ἀναβολὴν ἀλ-
172 λοτρίως διακείμενος ἀντεῖπε τούτοις· αἰσχρὸν γὰρ
ὑπάρχειν ἀπεφαίνετο τὸν ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος ἡγεμόνα
καθεσταμένον τοῦ πολέμου καὶ πατρικὰς ἀνικήτους

3 παραγαγών F, corr. supra versum 2. m. **4** ἐπαγγελείαν F. **8** πρὸς βασιλέα F. **12** πάντα om. F, suprascr. 2. m. **14** τῶν ἄλλων πάντων F. **16** ὁ βασιλεὺς μὲν X. **17** εἰς τὴν om. X. **27** καθιστάμενον F.

δυνάμεις παρειληφότα καθῆσθαι γάμους ἐπιτελοῦντα
3 *καὶ τέκνων γενέσεις ἀναμένοντα. διδάξας οὖν αὐτοὺς*
περὶ τοῦ συμφέροντος καὶ παρορμήσας διὰ τῶν λόγων
πρὸς τοὺς ἀγῶνας θυσίας μεγαλοπρεπεῖς τοῖς θεοῖς
συνετέλεσεν ἐν Δίῳ τῆς Μακεδονίας καὶ σκηνικοὺς
ἀγῶνας Διὶ καὶ Μούσαις, οὓς Ἀρχέλαος ὁ προβασι-
4 *λεύσας πρῶτος κατέδειξε. τὴν δὲ πανήγυριν ἐφ'*
ἡμέρας ἐννέα συνετέλεσεν, ἑκάστῃ τῶν Μουσῶν ἐπώ-
νυμον ἡμέραν ἀναδείξας. σκηνὴν δὲ κατασκευασάμενος
ἑκατοντάκλινον τούς τε φίλους καὶ τοὺς ἡγεμόνας, ἔτι
δὲ τοὺς ἀπὸ τῶν πόλεων πρέσβεις παρέλαβεν ἐπὶ τὴν
εὐωχίαν. λαμπραῖς δὲ παρασκευαῖς χρησάμενος καὶ
πολλοὺς μὲν ἑστιάσας, πάσῃ δὲ τῇ δυνάμει διαδοὺς
ἱερεῖα καὶ τἄλλα τὰ πρὸς τὴν εὐωχίαν ἀνήκοντα προσ-
ανέλαβε τὸ στρατόπεδον.

17 *Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Κτησικλέους Ῥωμαῖοι*
μὲν ὑπάτους κατέστησαν Γάιον Σουλπίκιον καὶ Λεύ-
κιον Παπίριον. Ἀλέξανδρος δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως
πορευθεὶς ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον διεβίβασε τὴν δύ-
2 *ναμιν ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἀσίαν. αὐτὸς δὲ*
μακραῖς ναυσὶν ἑξήκοντα καταπλεύσας πρὸς τὴν Τρῳ-
άδα χώραν πρῶτος τῶν Μακεδόνων ἀπὸ τῆς νεὼς
ἠκόντισε μὲν τὸ δόρυ, πήξας δ' εἰς τὴν γῆν καὶ αὐτὸς
ἀπὸ τῆς νεὼς ἀφαλλόμενος παρὰ τῶν θεῶν ἀπεφαίνετο
3 *τὴν Ἀσίαν δέχεσθαι δορίκτητον. καὶ τοὺς μὲν τάφους*
τῶν ἡρώων Ἀχιλλέως τε καὶ Αἴαντος καὶ τῶν ἄλλων
ἐναγίσμασι καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς πρὸς εὐδοξίαν ἀνήκου-

14 *τὰ ἄλλα* F. **16. 17** cf. Liv. VIII 15. **18** *Παπήριον* FO. **21** *ἑξήκοντα* <*καὶ ἑκατὸν*> scribi voluit Beloch Gr. Gesch. II p. 625 a. 4 (cf. Arr. I 18, 4). **24** *νηός* F. **25** *δορύκτητον* XF. **27** *ἤκουσιν* R.

σιν ἐτίμησεν, αὐτὸς δὲ τὸν ἐξετασμὸν τῆς ἀκολου-
θούσης δυνάμεως ἀκριβῶς ἐποιήσατο. εὑρέθησαν δὲ
πεζοὶ Μακεδόνες μὲν μύριοι καὶ δισχίλιοι, σύμμαχοι
δὲ ἑπτακισχίλιοι, μισθοφόροι δὲ πεντακισχίλιοι, καὶ
τούτων ἁπάντων Παρμενίων εἶχε τὴν ἡγεμονίαν.
Ὀδρύσαι δὲ καὶ Τριβαλλοὶ καὶ Ἰλλυριοὶ συνηκολού- 4
θουν ἑπτακισχίλιοι, τοξοτῶν δὲ καὶ τῶν Ἀγριάνων
καλουμένων χίλιοι, ὥστε τοὺς ἅπαντας εἶναι πεζοὺς
τρισμυρίους <καὶ δισχιλίους>. ἱππεῖς δ' ὑπῆρχον
Μακεδόνες μὲν χίλιοι καὶ ὀκτακόσιοι, Φιλώτου τοῦ
Παρμενίωνος ἡγουμένου, Θετταλοὶ δὲ χίλιοι καὶ ὀκτα-
κόσιοι, ὧν ἡγεῖτο Κάλλας ὁ Ἁρπάλου, τῶν δ' ἄλλων
Ἑλλήνων οἱ πάντες ἑξακόσιοι, ὧν ἡγεῖτο Ἐρίγυιος,
Θρᾷκες δὲ πρόδρομοι καὶ Παίονες ἐννακόσιοι, Κάσαν-
δρον ἔχοντες ἡγεμόνα, ὥστε <τοὺς> σύμπαντας ὑπάρ-
173 χειν ἱππεῖς τετρακισχιλίους καὶ πεντακοσίους. οἱ μὲν
οὖν μετ' Ἀλεξάνδρου διαβάντες εἰς τὴν Ἀσίαν τοσοῦ-
τοι τὸ πλῆθος ἦσαν. οἱ δ' ἐπὶ τῆς Εὐρώπης ἀπο- 5
λελειμμένοι στρατιῶται, ὧν Ἀντίπατρος εἶχε τὴν ἡγε-

3 *μὲν* om. F. de catalogo cf. Droysen Herm. XII p. 226 sqq.; Alex. Heerw. p. 8 sqq.; Hell. I² 1 p. 171 a. 3. *δισχίλιοι* codd. omnes. **4** *μισθοφόροι δὲ πεντακισχίλιοι* om. F, suppl. 2. m. in marg. **7** *ἑπτακισχίλιοι* codd. omnes; edd. *πεντακισχ.* **9** <*καὶ δισχιλίους*> addendum videtur ex Iust. XI 6, 2. **10. 11** *ὀκτακόσιοι* libri omnes (nisi quod in Reg. 2 margine Wess. teste adscribitur *φ'*, ex mera coniectura, ut iam Droys. censuit). **12** *Κάλλας ὁ Ἁρπάλου — ἡγεῖτο* om. X. **13** *Ἐρίγυιος*] *Εὐρύγυιος* RXF; corr. Blancardus ad Arr. I p. 30 (Wess.); cf. XVII 57, 3 saepius. **14** *ἐννακόσιοι* RX. *Κάσανδρον* libri semper. **15** <*τοὺς*> add. sec. Diodori genus dic. (cf. e. q. XVII 19, 4). **16** *τετρακισχ. καὶ πεντακ.*] re vera efficiuntur *πεντακισχ. καὶ ἑκατόν* (cf. Arr. I 11, 3; attamen cum Iustinus quoque equitum quattuor milia quingentos numeret, error Diodori statuendus esse videtur varias inter se miscentis relationes (cf. Plut. Alex. 15).

μονίαν, πεζοὶ μὲν ὑπῆρχον μύριοι καὶ δισχίλιοι, ἱππεῖς
δὲ χίλιοι καὶ πεντακόσιοι.

6 Τοῦ δὲ βασιλέως ἀναζεύξαντος ἐκ τῆς Τρῳάδος
καὶ καταντήσαντος πρὸς τὸ τέμενος τῆς Ἀθηνᾶς ὁ
μὲν θύτης Ἀλέξανδρος κατανοήσας πρὸ τοῦ νεὼ κει-
μένην εἰκόνα χαμαὶ τοῦ Φρυγίας ποτὲ σατραπεύσαν-
τος Ἀριοβαρζάνου καί τινων οἰωνῶν αἰσίων ἄλλων
ἐπιγενομένων προσῆλθε τῷ βασιλεῖ καὶ νικήσειν αὐ-
τὸν ἱππομαχίᾳ μεγάλῃ διεβεβαιοῦτο καὶ μάλιστ', ἂν
7 τύχῃ περὶ τὴν Φρυγίαν ἀγωνισάμενος. προσετίθει δὲ
καὶ διότι ταῖς ἰδίαις χερσὶν ἀποκτενεῖ μαχόμενος ἐν
παρατάξει στρατηγὸν ἐπιφανῆ τῶν πολεμίων· ταῦτα
γὰρ αὐτῷ προσημαίνειν τοὺς θεοὺς καὶ μάλιστα τὴν
Ἀθηνᾶν, ἣν καὶ συνεργήσειν <ἐν> τοῖς εὐημερήμασιν.
18 ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἀποδεξάμενος τὴν τοῦ μάντεως πρόρ-
ρησιν τῇ μὲν Ἀθηνᾷ λαμπρὰν ἐπετέλεσε θυσίαν καὶ
τὸ μὲν ἴδιον ὅπλον ἀνέθηκε τῇ θεῷ, τῶν δ' ἐν τῷ
νεῷ κειμένων ὅπλων τὸ κράτιστον ἀναλαβὼν καὶ
τούτῳ καθοπλισθεὶς ἐχρήσατο κατὰ τὴν πρώτην μάχην,
ἣν διὰ τῆς ἰδίας ἀνδραγαθίας κρίνας περιβόητον ἔσχε
τὴν νίκην. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον ἡμέραις ὀλίγαις
2 ἐπράχθη. οἱ δὲ τῶν Περσῶν σατράπαι καὶ στρατηγοὶ
τοῦ μὲν κωλῦσαι τῶν Μακεδόνων τὴν διάβασιν ὑστέρη-
σαν, ἀθροισθέντες δ' ἐβουλεύοντο πῶς χρὴ διαπολε-

1 ἱππεῖς δὲ μύριοι καὶ χίλιοι καὶ πεντακόσιοι codd. (ad duo milia Cosp.); corr. Rhod. **4** ὁ μὲν θύτης Ἀλέξανδρος] libri omnes; ὁ μὲν θύτης Ἀλεξάνδρου Rhod.; Freinsh. in ind. Curt. ex Arr. et Plut. restituit Ἀρίστανδρος; Cobet p. 248 ὁ μὲν θύτης mutari iussit in ὁ μάντις; fort. ὁ μὲν θύτης <καὶ μάντις> cf. App. Hisp. 85. **5** κατακειμένην F. **8** ἐπιγινομένων XF. **10** τύχοι F. **11** ὅτι XF. ἀποκτείνει codd.; corr. edd. **14** <ἐν> recte suppl. Kallenb. I p. 15. **16** τὴν θυσίαν F.

*μεῖν τοῖς περὶ Ἀλέξανδρον. Μέμνων μὲν οὖν ὁ Ῥόδιος,
διαβεβοημένος ἐπὶ συνέσει στρατηγικῇ, συνεβούλευε
κατὰ στόμα μὲν μὴ διακινδυνεύειν, τὴν δὲ χώραν
φθείρειν καὶ τῇ σπάνει τῶν ἀναγκαίων εἴργειν τοὺς
Μακεδόνας τῆς εἰς τοὔμπροσθεν πορείας, διαβιβάζειν
δὲ καὶ δυνάμεις εἰς τὴν Μακεδονίαν ναυτικάς τε καὶ
πεζικὰς καὶ τὸν ὅλον πόλεμον εἰς τὴν Εὐρώπην μετ-
αγαγεῖν. ὁ δ' ἀνὴρ οὗτος ἄριστα μὲν συνεβούλευεν,* 3
*ὡς ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων ἐγενήθη φανερόν, οὐ μὴν
ἔπεισε τοὺς ἄλλους ἡγεμόνας, ὡς ἀνάξια συμβουλεύων
τῆς Περσῶν μεγαλοψυχίας. διόπερ ἐπικρατούσης τῆς* 4
*τοῦ διαγωνίζεσθαι γνώμης οὗτοι μὲν τὰς πανταχόθεν
δυνάμεις μεταπεμψάμενοι καὶ πολλαπλάσιοι γενόμενοι
τῶν Μακεδόνων προῆγον ἐπὶ Φρυγίας τῆς ἐφ' Ἑλλη-
σπόντου. κατεστρατοπέδευσαν δὲ παρὰ τὸν Γρανικὸν
ποταμόν, προβαλλόμενοι τὸ ῥεῖθρον τοῦ προειρημένου*
174 *ποταμοῦ. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος πυθόμενος τὴν συνδρομὴν* 19
*τῶν βαρβαρικῶν δυνάμεων προῆγε καὶ σύντομον τὴν
πορείαν ποιησάμενος ἀντεστρατοπέδευσε τοῖς πολε-
μίοις, ὥστε ἀνὰ μέσον ῥεῖν τῶν παρεμβολῶν τὸν
Γρανικόν. οἱ μὲν οὖν βάρβαροι τὴν ὑπώρειαν κατ-* 2
*ειλημμένοι τὴν ἡσυχίαν ἦγον, κεκρικότες τοῖς πολε-
μίοις ἐπιθέσθαι κατὰ τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ· καὶ
διεσπασμένης τῆς τῶν Μακεδόνων φάλαγγος ῥᾳδίως
προτερήσειν ὑπελάμβανον ἐν τῇ μάχῃ· ὁ δὲ Ἀλέξαν-* 3
*δρος τεθαρρηκὼς ἅμ' ἡμέρᾳ περαιώσας τὴν δύναμιν
ἔφθασε τοὺς πολεμίους ἐκτάξας τὴν δύναμιν ἡρμοσ-*

1 *μὲν* om. F. **2** *συνεβούλευσε μὲν* R. **11** *ἐπικρατοῦσι* F, corr. 1. m. **13** *γινόμενοι* codd.; corr. Dind. **14** *ἐφ' Ἑλλήσποντον* libri; corr. Wess. (cf. XVIII 3, 1; 5, 4; 39, 6; 51, 1). **18** *σύντομον* codd.; *σύντονον* Wess. **24** *διεσπαρμένης* R. **26** *περεώσας* F. **27** *ἡρμοσμένην πρὸς ἀγῶνα* F.

μένως πρὸς τὸν ἀγῶνα. οἱ δὲ βάρβαροι πρὸς ὅλην τὴν τάξιν τῶν Μακεδόνων ἔστησαν τὸ πλῆθος τῶν ἱππέων καὶ διὰ τούτων προκρίνειν τὴν μάχην διεγνώ-
4 *κεισαν. τὸ μὲν οὖν εὐώνυμον μέρος εἶχε Μέμνων ὁ Ῥόδιος καὶ Ἀρσαμένης ὁ σατράπης ἔχοντες τοὺς ἰδίους ἱππεῖς, μετὰ δὲ τούτους Ἀρσίτης ἐτέτακτο τοὺς ἐκ Παφλαγονίας ἔχων ἱππεῖς, ἔπειτα Σπιθροβάτης ὁ Ἰωνίας σατράπης Ὑρκανῶν ἱππέων ἡγούμενος· τὸ δὲ δεξιὸν κέρας ἐπεῖχον χίλιοι μὲν Μῆδοι, δισχίλιοι δὲ οἱ μετὰ Ῥεομίθρους ἱππεῖς καὶ Βακτριανοὶ τούτοις ἴσοι· τὸν δὲ μέσον τόπον ἐπεῖχον οἱ τῶν ἄλλων ἐθνῶν ἱππεῖς, πολλοὶ μὲν τὸν ἀριθμὸν ὄντες, ἐπίλεκτοι δὲ ταῖς ἀρεταῖς. οἱ δὲ πάντες ἱππεῖς ὑπῆρχον πλείους*
5 *τῶν μυρίων. οἱ δὲ πεζοὶ τῶν Περσῶν ἦσαν μὲν οὐκ ἐλάττους τῶν δέκα μυριάδων, ὄπισθεν δ' ἐπιτεταγμένοι τὴν ἡσυχίαν ἦγον, ὡς τῶν ἱππέων ἱκανῶν ὄντων*
6 *καταπονῆσαι τοὺς Μακεδόνας. τῶν δ' ἱππέων παρ' ἀμφοτέροις προθύμως εἰς τὸν κίνδυνον συμπεσόντων τὸ μὲν εὐώνυμον μέρος ἐπέχοντες οἱ τῶν Θετταλῶν ἱππεῖς Παρμενίωνος ἡγουμένου τεθαρρηκότως ἐδέχοντο τὴν ἐπιφορὰν τῶν καθ' αὑτοὺς τεταγμένων, Ἀλέξανδρος δὲ τοὺς ἀρίστους τῶν ἱππέων κατὰ τὸ δεξιὸν κέρας ἔχων μεθ' αὑτοῦ πρῶτος ἐφίππευσε τοῖς Πέρσαις καὶ συμπλακεὶς τοῖς πολεμίοις πολὺν ἐποιεῖτο*

3 *προκρίνειν*] *προκινεῖν* libri; corr. Reiske. **5** *Ἀρσάμης* Arr. I 12, 8. **6** *Ἀρσείτης* F. **7** *Σπιθριδάτης* Arr. I 12, 8; Plut. Alex. 16. **10** *μετὰ Ἀρρεομίθρους* RX *μετὰ Ἐρρεομ.* F; corr. Freinsh. in Curtii ind. (cf. XVII 34, 5; *Ῥεωμ.* XV 92, 1; Arr. I 12, 8). **15** *δώδεκα* F; de numeris cf. Droysen H. I^2 1 p. 185 a. 1. *δὲ* om. X; *ὄπισθεν δ' ἑστῶτες τεταγμένοι* F. **16** *ἦγον*] *εἶχον* F suprascripto *ἤ* **17** *καταπονήσειν* F. **18** *ἐμπεσόντων* F. **21** *καθ' ἑαυτοὺς* F. **23** *ἔχων κατὰ τὸ δεξιὸν κέρας* F. *μεθ' ἑαυτοῦ* F. *ἐφιππεύσας ἐν* F. **24** *ἐποιεῖτο* RX (cf. XV 65, 2) *ἐποίει* F.

φόνον. τῶν δὲ βαρβάρων εὐρώστως ἀγωνιζομένων 20
καὶ τοὺς ἑαυτῶν θυμοὺς ταῖς τῶν Μακεδόνων ἀρεταῖς
ἀντιταττόντων ἡ τύχη συνήγαγεν εἰς ἕνα τόπον τοὺς
ἀρίστους εἰς τὴν ὑπὲρ τῆς νίκης κρίσιν. ὁ γὰρ τῆς
Ἰωνίας σατράπης Σπιθροβάτης, γένει μὲν ὢν Πέρσης,
Δαρείου δὲ τοῦ βασιλέως γαμβρός, ἀνδρείᾳ δὲ διαφέ-
ρων, μετὰ μεγάλης δυνάμεως ἱππέων ἐπέρραξε τοῖς
Μακεδόσιν, ἔχων δὲ συναγωνιστὰς τεταγμένους τεσσα-
ράκοντα συγγενεῖς ἀρεταῖς διαφόρους ἐνέκειτο τοῖς
ἀνθεστηκόσι καὶ θρασέως ἀγωνιζόμενος οὓς μὲν ἀνῄρει
τῶν ἀνθισταμένων, οὓς δὲ κατετραυμάτιζε. δυσυπο-
175 στάτου δὲ τῆς περὶ αὐτὸν οὔσης βίας ὁ Ἀλέξανδρος 3
ἐπιστρέψας τὸν ἵππον ἐπὶ τὸν σατράπην ἐφίππευσε
τῷ βαρβάρῳ. ὁ δὲ Πέρσης νομίσας παρὰ τῶν θεῶν
αὐτῷ δεδόσθαι τὸν τῆς μονομαχίας καιρόν, εἰ συμβή-
σεται διὰ τῆς ἰδίας ἀνδραγαθίας ἐλευθερωθῆναι τῶν
μεγίστων φόβων τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν περιβόητον Ἀλε-
ξάνδρου τόλμαν ταῖς ἰδίαις χερσὶ καταλυθῆναι καὶ
τὴν τῶν Περσῶν δόξαν μὴ καταισχυνθῆναι φθάνει
βαλὼν τὸ σαυνίον ἐπὶ τὸν Ἀλέξανδρον καὶ οὕτω μετὰ
σφοδρᾶς εἰσπεσὼν ῥύμης καὶ βιαίως τὸ δόρυ ὠσάμενος
διαρρήξας τε τήν τε ἀσπίδα Ἀλεξάνδρου καὶ τὴν δεξιὰν
ἐπωμίδα διήλασε διὰ τοῦ θώρακος. ὁ δὲ βασιλεὺς τὸ 4
μὲν βέλος τῷ βραχίονι παρελκόμενον ἀπέρριψε, τῷ δ'

1 εὐρώστως om. F. **5** Σπιθρωβάτης F. **6** ἀνδρείᾳ διαφέρων καὶ F. **7** ἱππεύων F, corr. 2. m. **8** τεσσαράκοντα τεταγμένους F. **10** ἀγωνιζομένους X. **14** τὸν βάρβαρον F. **17** Ἀλεξάνδρου — καὶ τὴν om. F; supplentur in margine ab 2. m., quae totum adscribit locum defectum eis quae in sequentibus omittuntur ab RX. **18** καὶ τὴν — καταισχυνθῆναι om. RX. **20** καὶ οὕτω — **22** Ἀλεξάνδρου om. RX. **24** παρελκόμενον] codd. περιελκόμενον; corr. Cobet p. 248 (cf. Plut. Cam. 2).

ἵππῳ προσβαλὼν τὰ κέντρα καὶ τῇ ῥύμῃ τῆς φορᾶς
συνεργῷ χρησάμενος εἰς μέσον τοῦ σατράπου τὸ
5 στῆθος ἐνήρεισε τὸ ξυστόν. οὗ συντελεσθέντος αἱ
μὲν πλησίον τάξεις παρ' ἀμφοτέροις διὰ τὴν ὑπερ-
βολὴν τῆς ἀνδρείας ἀνεβόησαν, τῆς δ' ἐπιδορατίδος
περὶ τὸν θώρακα συντριβείσης καὶ τοῦ θραύσματος
ἀποπηδήσαντος ὁ μὲν Πέρσης σπασάμενος τὸ ξίφος
ἐπὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἐπεφέρετο, ὁ δὲ βασιλεὺς διαλα-
βὼν τὸ ξυστὸν ἔφθασεν ἐνερεῖσαι τῷ προσώπῳ καὶ
6 διήλασε τὴν πληγήν. καθ' ὃν δὴ χρόνον ὁ ἀδελφὸς
τοῦ πεσόντος Ῥωσάκης προσιππεύσας κατήνεγκε τῷ
ξίφει κατὰ τῆς κεφαλῆς Ἀλεξάνδρου οὕτως ἐπικίνδυνον
πληγὴν ὥστε τὸ μὲν κράνος διαπτύξαι, τοῦ δὲ χρωτὸς
7 βραχέως ἐπιψαῦσαι. κατὰ δὲ τὴν αὐτὴν διαίρεσιν ἐπι-
φέροντος ἄλλην πληγὴν τοῦ Ῥωσάκου Κλεῖτος ὁ μέλας
ἐπικαλούμενος προσελάσας τὸν ἵππον ἀπέκοψε τὴν
21 χεῖρα τοῦ βαρβάρου. περὶ δ' ἀμφοτέρων τῶν πεσόν-
των οἱ συγγενεῖς ἀθρόοι συστραφέντες τὸ μὲν πρῶτον
ἠκόντιζον ἐπὶ τὸν Ἀλέξανδρον, ἔπειτα δὲ καὶ συστάδην
μαχόμενοι πάντα κίνδυνον ὑπέμενον ὑπὲρ τοῦ φο-
2 νεῦσαι τὸν βασιλέα. ὁ δὲ καίπερ πολλοῖς καὶ μεγάλοις
κινδύνοις συνεχόμενος ὅμως οὐκ ἐνικᾶτο τοῖς πλήθεσι
τῶν πολεμίων, ἀλλὰ δύο μὲν ἔχων εἰς τὸν θώρακα
πληγάς, μίαν δὲ εἰς τὸ κράνος, τρεῖς δ' εἰς τὸ καθαι-
ρεθὲν ὅπλον ἐκ τοῦ νεὼ τῆς Ἀθηνᾶς ὅμως οὐκ

1 ῥώμῃ codd.; corr. Reiske. τὰς φορὰς X. **3** ἐνήρισε τὸν ξυστόν F. **4** ὑποβολήν X. **6** θραύματος F, corr. 2. m.; cf. Kallenb. I p. 15. **9** τὸν ξ. F. **11** Ρωσάκκης F; Ῥοισάκης Arr. I 15, 7 et Plut. Alex. 16; at cf. XVI 47, 2. **12** Ἀλεξάνδρου om. RX. **13** διαπτύξαι] διαρρῆξαι Madv. I p. 505. **16** τὰς χεῖρας F, corr. 1. m. **20** πάντα] παρὰ τόν F, corr. in marg. 2. m. **25** ναοῦ X.

ἐνεδίδου, ἀλλὰ τῷ παραστήματι τῆς ψυχῆς ἐπαιρό-
μενος παντὸς δεινοῦ κατεξανίστατο. μετὰ δὲ ταῦτα 3
καὶ τῶν ἄλλων ἐπιφανῶν ἡγεμόνων παρ' αὐτὸν ἐν
τοῖς Πέρσαις ἔπεσον πλείους, ὧν ἦσαν ἐπιφανέστατοι
Ἀτιζύης καὶ Φαρνάκης ὁ τῆς Δαρείου γυναικὸς
176 ἀδελφός, ἔτι δὲ Μιθροβουζάνης ὁ Καππαδοκῶν ἡγού-
μενος. διὸ καὶ πολλῶν ἡγεμόνων ἀναιρεθέντων καὶ 4
τῶν Περσικῶν τάξεων ἁπασῶν ὑπὸ τῶν Μακεδόνων
ἡττωμένων πρῶτον μὲν οἱ κατὰ τὸν Ἀλέξανδρον
τεταγμένοι φυγεῖν ἠναγκάσθησαν, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ
τῶν ἄλλων τραπέντων ὁ μὲν βασιλεὺς ὁμολογούμενον
τῆς ἀνδραγαθίας τὸ πρωτεῖον ἀπηνέγκατο καὶ τῆς
ὅλης νίκης ἔδοξε μάλιστ' αἴτιος γεγονέναι, μετὰ δὲ
τοῦτον οἱ τῶν Θετταλῶν ἱππεῖς ἄριστα ταῖς εἴλαις
χρώμενοι καὶ διαφόρως ἀγωνισάμενοι μεγάλην ἐπ'
ἀνδρείᾳ δόξαν ἔσχον. μετὰ δὲ τὴν τῶν ἱππέων τρο- 5
πὴν οἱ πεζοὶ συμβαλόντες ἀλλήλοις ὀλίγον χρόνον
ἠγωνίσαντο· οἱ γὰρ βάρβαροι διὰ τὴν τῶν ἱππέων
τροπὴν καταπλαγέντες καὶ ταῖς ψυχαῖς ἐνδόντες πρὸς
φυγὴν ὥρμησαν. ἀνῃρέθησαν δὲ τῶν Περσῶν οἱ 6
πάντες πεζοὶ μὲν πλείους τῶν μυρίων, ἱππεῖς δὲ οὐκ
ἐλάττους δισχιλίων, ἐζωγρήθησαν δ' ὑπὲρ τοὺς δισμυ-
ρίους. μετὰ δὲ τὴν μάχην ὁ βασιλεὺς τοὺς τετελευτη-
κότας ἔθαψε μεγαλοπρεπῶς, σπεύδων διὰ ταύτης τῆς

1 ἀλλὰ om. F, qui τῷ δὲ παραστήματι. **3** καὶ om. RX. παρ' αὐτῶν τοῖς (ὧν suprascr.) ἐν Πέρσαις F, corr. 2 m. **5** Ἀτιξύης RX Ἀτυζύης F; cf. XVII 34, 5 ubi libri Ἀντιξύης, quem eundem esse ac nostrum Arrianus testis est II 11, 8 (Curt. III 11, 10). **6** Μιθρωβαρζάνης F; cf. Arr. I 16, 3. **11** ὁμολογουμένως F. **12** πρωτεῖον] πρώτιστον codd.; corr. Steph. **13** μάλιστ' αἴτιος R. **14** εἴλαις R semper; rell. saepe ἴλαις. **15** διαφερόντως Kallenb. I p. 6. **18** ἱππέων] ἰδίων F. **20** οἱ πάντες] ἅπαντες F. **21** de numeris cf. Droysen Hell. I² 1 p. 193.

τιμῆς τοὺς στρατιώτας προθυμοτέρους κατασκευάσαι
πρὸς τοὺς ἐν ταῖς μάχαις κινδύνους.
7 Αὐτὸς δ' ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν προῆγε διὰ τῆς
Λυδίας, καὶ τὴν μὲν τῶν Σαρδιανῶν πόλιν καὶ τὰς
ἀκροπόλεις, ἔτι δὲ τοὺς ἐν αὐταῖς θησαυροὺς παρ-
έλαβε Μιθρίνους τοῦ σατράπου παραδόντος ἑκουσίως.
22 εἰς δὲ τὴν Μίλητον συμπεφευγότων τῶν διασωθέντων
ἐκ τῆς μάχης Περσῶν μετὰ Μέμνονος τοῦ στρατηγοῦ
ὁ μὲν βασιλεὺς πλησίον τῆς πόλεως στρατοπεδεύσας
καθ' ἡμέραν συνεχεῖς προσβολὰς τοῖς τείχεσιν ἐκ
2 διαδοχῆς ἐποιεῖτο, οἱ δὲ πολιορκούμενοι τὸ μὲν πρῶ-
τον ῥαδίως ἀπὸ τῶν τειχῶν ἠμύνοντο, πολλῶν μὲν
στρατιωτῶν ἠθροισμένων εἰς τὴν πόλιν, βελῶν δὲ καὶ
τῶν ἄλλων τῶν εἰς τὴν πολιορκίαν χρησίμων δαψιλῆ
3 χορηγίαν ἔχοντες· ἐπεὶ δὲ ὁ βασιλεὺς φιλοτιμότερον
ταῖς τε μηχαναῖς ἐσάλευε τὰ τείχη καὶ τὴν πολιορκίαν
ἐνεργεστάτην ἐποιεῖτο κατὰ γῆν ἅμα καὶ κατὰ θάλατ-
ταν οἵ τε Μακεδόνες διὰ τῶν πιπτόντων τειχῶν
εἰσεβιάζοντο, τηνικαῦτα κατισχυόμενοι πρὸς φυγὴν
4 ἐτράποντο. εὐθὺ δ' οἱ Μιλήσιοι μεθ' ἱκετηριῶν τῷ
βασιλεῖ προσπίπτοντες παρέδωκαν σφᾶς αὐτοὺς καὶ
τὴν πόλιν. τῶν δὲ βαρβάρων οἱ μὲν ὑπὸ τῶν Μακε-
δόνων ἀνῃρέθησαν, οἱ δὲ τῆς πόλεως ἐκπίπτοντες
5 ἔφευγον, οἱ δ' ἄλλοι πάντες ἥλωσαν. ὁ δ' Ἀλέξανδρος
τοῖς μὲν Μιλησίοις φιλανθρώπως προσηνέχθη, τοὺς
δ' ἄλλους ἅπαντας ἐξηνδραποδίσατο. τῆς δὲ ναυτικῆς

1 κατασκευάσασθαι F. **3** προήγετο F. **4** τὰς μὲν τ. Σ. πόλεις F, corr. 2. m., quae in marg. supplevit καὶ τὰς ἀκροπόλεις. **6** Μιθρίνους X Μιθρίννους R Μιθρήνους F; cf. XVII 64, 6; Arr. I 17, 3; III 16, 5. **8** ἐκ] διὰ F. **15** ἐχόντων F. **20** εὐθύ RX εὐθὺς δ' οἱ om. F, suppl. 2. m. post Μιλήσιοι add. δὲ F. **24** malim ἔφυγον (aliter Hultzsch diss. Hal. p. 20). **26** πάντας F.

δυνάμεως οὔσης ἀχρήστου καὶ δαπάνας μεγάλας ἐχού-
σης κατέλυσε τὸ ναυτικὸν πλὴν ὀλίγων νεῶν, αἷς
ἐχρῆτο πρὸς τὴν παρακομιδὴν τῶν πολιορκητικῶν
ὀργάνων, ἐν αἷς ἦσαν αἱ παρ' Ἀθηναίων νῆες συμμα-
177 *χίδες εἴκοσιν. ἔνιοι δὲ λέγουσι τὸν Ἀλέξανδρον στρα-* 23
τηγικῶς ἐπινοῆσαι τὴν τοῦ στόλου κατάλυσιν· προσ-
δοκίμου γὰρ ὄντος τοῦ Δαρείου καὶ μελλούσης μεγάλης
παρατάξεως συντελεῖσθαι νομίσαι τοὺς Μακεδόνας
ἐκθυμότερον ἀγωνιεῖσθαι παραιρεθείσης τῆς κατὰ τὴν
φυγὴν ἐλπίδος. τὸ δ' αὐτὸ πρᾶξαι κατὰ τὴν ἐπὶ 2
Γρανικῷ μάχην· κατὰ νώτου γὰρ λαβεῖν τὸν ποταμόν,
ὅπως μηδεὶς ἐπιβάληται φεύγειν προδήλου τῆς ἀπω-
λείας οὔσης τῶν διωκομένων ἐν τῷ τοῦ ποταμοῦ
ῥείθρῳ. καὶ γὰρ κατὰ τοὺς ὕστερον χρόνους Ἀγα-
θοκλέα τὸν Συρακοσίων βασιλέα μιμησάμενον τὴν
Ἀλεξάνδρου στρατηγίαν ἀνέλπιστον καὶ μεγάλην νίκην
περιποιήσασθαι· διαβάντα γὰρ αὐτὸν εἰς Λιβύην μετ' 3
ὀλίγης δυνάμεως καὶ τὰς ναῦς ἐμπρήσαντα παρελέσθαι
μὲν τῶν στρατιωτῶν τὰς ἐκ τοῦ φεύγειν ἐλπίδας,
συναναγκάσαι δὲ γενναίως ἀγωνίσασθαι καὶ διὰ τοῦτο
Καρχηδονίων ἀντιταχθέντων πολλαῖς μυριάσι νικῆσαι.

Μετὰ δὲ τὴν ἅλωσιν τῆς Μιλήτου τὸ πλῆθος τῶν 4
Περσῶν καὶ τῶν μισθοφόρων, ἔτι δ' οἱ πρακτικώτατοι
τῶν ἡγεμόνων συνέδραμον εἰς τὴν Ἁλικαρνασσόν.
αὕτη δὲ ἡ πόλις μεγίστη τῶν κατὰ τὴν Καρίαν ἦν,
βασίλεια μὲν ἐσχηκυῖα τὰ Καρῶν, ἀκροπόλεσι δὲ
καλῶς κεκοσμημένη. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν Μέμ- 5

4 *αἵτινες ἦσαν παρὰ τῶν Ἀ. νῆες* F. **8** *νομίσας* F. **11** *νῶτον* F. **14** fort. scribendum *καὶ γὰρ* <*καὶ*> *κατὰ τ. ὑ. χ. Ἀγαθοκλῆν* F. **17** sqq. cf. XX 7. **24** *Ἁλικαρνασόν* RX. **26** *βασιλέα μὲν ἐσχηκυῖα τὸν Κάρην* F.

νων μὲν τήν τε γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα πρὸς Δαρεῖον
ἔπεμψε καὶ τούτῳ παραθέμενος ἅμα μὲν ὑπέλαβε τῆς
ἀσφαλείας αὐτῶν καλῶς πεπρονοῆσθαι, ἅμα δὲ τὸν
βασιλέα καλοὺς ὁμήρους ἔχοντα προθυμότερον ἐμπι-
στεύσειν αὐτῷ τὴν τῶν ὅλων ἡγεμονίαν· ὅπερ καὶ
6 συνέβη γενέσθαι. εὐθὺς γὰρ ὁ Δαρεῖος ἔπεμψεν ἐπι-
στολὰς πρὸς τοὺς κατὰ θάλατταν οἰκοῦντας, προστάτ-
των ἅπαντας ὑπακούειν τῷ Μέμνονι. διόπερ οὗτος
παραλαβὼν τὴν τῶν ὅλων ἡγεμονίαν παρεσκευάζετο
πάντα τὰ χρήσιμα πρὸς πολιορκίαν ἐν τῇ πόλει τῶν
24 Ἁλικαρνασσέων. ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος τὰ μὲν
πολιορκητικὰ τῶν ὀργάνων καὶ σῖτον κατὰ θάλατταν
ἐκόμισεν ἐπὶ τὴν Ἁλικαρνασσόν, αὐτὸς δὲ μετὰ πάσης
τῆς δυνάμεως προῆγεν ἐπὶ Καρίας καὶ τὰς ἐν τῇ
παρόδῳ πόλεις προσήγετο ταῖς φιλανθρωπίαις· μάλιστα
δ' εὐεργέτει τὰς Ἑλληνίδας πόλεις, ποιῶν αὐτὰς αὐτο-
νόμους καὶ ἀφορολογήτους, προσεπιλέγων ὅτι τῆς τῶν
Ἑλλήνων ἐλευθερώσεως ἕνεκα τὸν πρὸς Πέρσας πόλε-
2 μον ἐπανῄρηται. ὄντι δ' αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν
ἀπήντησέν τι γύναιον, ὄνομα μὲν Ἄδα, γένει δὲ προσ-
ήκουσα τῇ Καρῶν ἀρχῇ. ἐντυχούσης δ' αὐτῆς περὶ
τῆς προγονικῆς δυναστείας καὶ δεηθείσης βοηθῆσαι
ταύτην μὲν ἐκέλευσε παραλαβεῖν τὴν τῆς Καρίας
ἀρχήν, τοὺς δὲ Κᾶρας ἰδίους ἐποιήσατο ταῖς εὐνοίαις
3 διὰ τὴν τῆς γυναικὸς ταύτης εὐεργεσίαν· εὐθὺς γὰρ
αἱ πόλεις ἅπασαι πρεσβείας ἀποστέλλουσαι χρυσοῖς
στεφάνοις ἐτίμησαν τὸν βασιλέα καὶ πάντα συμπράτ- 178

2 ἀπέπεμψε F. **3** προνοεῖσθαι F. **5** αὐτόν F, corr. 1. m. **6** ὁ Δαρεῖος om. F. **7** κατὰ] παρά F. **16** εὐηργέτει Hertl. III p. 28. **17** τῶν om. RX. **23** ταύτη F. **24** ἰδίους om. F, suprascr. 2. m. **25** τὴν om. F, suprascr. 2. m. **26** ἀποστείλασαι F. **27** συμπράξειν Hertl. III p. 28.

τειν ἐπηγγείλαντο. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος πλησίον τῆς πό-
λεως στρατοπεδεύσας συνεστήσατο πολιορκίαν ἐνεργὸν
καὶ καταπληκτικήν. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον τοῖς τείχεσι 4
προσβολὰς συνεχεῖς ἐκ διαδοχῆς ἐποιεῖτο καὶ διημέ-
ρευεν ἐν τοῖς κινδύνοις· μετὰ δὲ ταῦτα παντοδαπὰς
μηχανὰς ἐπιστήσας καὶ τὰς πρὸ τῆς πόλεως τάφρους
χωστρίσι χελώναις ἀναπληρώσας διὰ τῶν κριῶν ἐσάλευε
τοὺς πύργους καὶ τὰ μεταξὺ μεσοπύργια. καταβαλὼν
δὲ μέρος τι τοῦ τείχους τὸ λοιπὸν ἤδη διὰ τῆς ἐκ
χειρὸς μάχης ἐβιάζετο διὰ τοῦ πτώματος εἰς τὴν πόλιν
εἰσπεσεῖν. Μέμνων δὲ τὸ μὲν πρῶτον τοὺς προσ- 5
βάλλοντας τοῖς τείχεσι Μακεδόνας ῥᾳδίως ἠμύνετο,
πολλῶν ὄντων ἐν τῇ πόλει στρατιωτῶν· κατὰ δὲ τὰς
τῶν ὀργάνων προσβολὰς μετὰ πολλῶν στρατιωτῶν
ἐκχεόμενος ἐκ τῆς πόλεως νυκτὸς πῦρ ἐνέβαλλε ταῖς
μηχαναῖς. μεγάλων δ' ἀγώνων πρὸ τῆς πόλεως συν- 6
ισταμένων οἱ μὲν Μακεδόνες ταῖς ἀρεταῖς πολὺ προ-
εῖχον, οἱ δὲ Πέρσαι τῷ πλήθει καὶ ταῖς παρασκευαῖς
ἐπλεονέκτουν· συνήργουν γὰρ αὐτοῖς οἱ ἀπὸ τῶν
τειχῶν συναγωνιζόμενοι καὶ τοῖς ὀξυβελέσι κατα-
πέλταις οὓς μὲν ἀπέκτεινον τῶν πολεμίων, οὓς δὲ
κατετίτρωσκον. ὁμοῦ δὲ αἵ τε σάλπιγγες ἐσήμαινον 25
παρ' ἀμφοτέροις τὸ πολεμικὸν καὶ βοὴ πανταχόθεν
ἐγίνετο, συνεπισημαινομένων τῶν στρατιωτῶν ταῖς
παρ' ἑκατέρων ἀνδραγαθίαις. οἱ μὲν γὰρ τὴν ἐν ταῖς 2
μηχαναῖς αἱρομένην εἰς ὕψος φλόγα κατέπαυον, οἱ δ'
εἰς χεῖρας συμπλεκόμενοι πολὺν ἐποίουν φόνον, ἄλλοι

7 χωστρίσι] τρισὶ libri; correxi (cf. II 27, 1). **11** εἰσελθεῖν suprascr. πεσεῖν F. προσβαλόντας RX. **13** κατὰ δὲ τὰς] πρὸς τάς F, δὲ suprascr. 2. m. **14** μετά] καὶ μετά F. **15** ἐν-έβαλε F. **21** ἀπέκτενον F. **22** ὅμως F. **24** ἐγένετο F. τὰς … ἀνδραγαθίας F. **26** αἱρουμένην F.

δ' ἐντὸς τῶν πιπτόντων τειχῶν ἀντῳκοδόμουν ἕτερα
τείχη πολὺ τῶν προϋπαρχόντων βαρύτερα ταῖς κατα-
3 σκευαῖς. τῶν δ' ἡγεμόνων τῶν περὶ τὸν Μέμνονα
προκινδυνευόντων καὶ μεγάλας δωρεὰς διδόντων τοῖς
ἀνδραγαθοῦσιν ἀνυπέρβλητος φιλοτιμία παρ' ἀμφοτέ-
4 ροις ἐγίνετο περὶ τῆς νίκης. διὸ καὶ παρῆν ὁρᾶν
τοὺς μὲν τραύμασιν ἐναντίοις περιπίπτοντας καὶ κατὰ
τὰς λιποψυχίας ἀποφερομένους ἐκ τῆς μάχης, τοὺς
δὲ περιβαίνοντας τὰ πίπτοντα σώματα καὶ περὶ τῆς
τούτων ἀναιρέσεως μεγάλους ἀγῶνας συνισταμένους,
ἄλλους δὲ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῶν δεινῶν ἐνδιδόντας
ἤδη καὶ διὰ τῆς ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων παρακλήσεως
πάλιν θαρροῦντας καὶ νεαροὺς ταῖς ψυχαῖς γινομένους.
5 τέλος δὲ πρὸς αὐταῖς ταῖς πύλαις ἔπεσόν τινες τῶν
Μακεδόνων καὶ σὺν αὐτοῖς Νεοπτόλεμος ἡγεμών, ἀνὴρ
ἐπιφανής. μετὰ δὲ ταῦτα δύο μὲν πύργων εἰς ἔδαφος
καθῃρημένων καὶ δυεῖν μεσοπυργίων ἐρριμμένων τῶν
μὲν Περδίκκου στρατιωτῶν τινες μεθυσθέντες προ-
πετῶς νυκτὸς προσέβαλλον τοῖς τῆς ἀκροπόλεως τείχε-
σιν· οἱ δὲ περὶ τὸν Μέμνονα συννοήσαντες τὴν
ἀπειρίαν τῶν προσβαλλόντων καὶ ἐπεξελθόντες καὶ τῷ
πλήθει πολὺ προέχοντες ἐτρέψαντο τοὺς Μακεδόνας
6 καὶ πολλοὺς ἀνῄρουν. γνωσθέντος δὲ τοῦ συμβεβη-
κότος ἐξεβοήθουν πολλοὶ τῶν Μακεδόνων καὶ μεγάλης
μάχης γενομένης καὶ τῶν περὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἐπι- 179

1 πεπτωκότων F. 2 παρασκευαῖς codd.; κατασκευαῖς Dind. 4 διαδόντων F. 11 τῆς ὑπερβολῆς F, corr. 2. m. 17 δυεῖν RX. ἐρριμένων F; cf. XVIII 24, 2. τῶν μερῶν μὲν τοῦ Π. X. 18 Περδίκου F. 21 ἀπειρίαν] an παροινίαν? τῶν προσβ.] αὐτῶν π. F. καὶ τῷ πλήθει — Μακεδόνας καὶ om. F; καὶ τῷ πλήθει πολὺ προέχοντες suppl. 2. m. in marg. 25 τῶν περὶ τῶν Α. X.

φανέντων οἱ μὲν Πέρσαι βιασθέντες συνεκλείσθησαν
εἰς τὴν πόλιν, ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺς πεσόντας πρὸ τοῦ
τείχους Μακεδόνας διακηρυκευσάμενος ᾔτησεν ὑποσπόν-
δους. Ἐφιάλτης μὲν οὖν καὶ Θρασύβουλος οἱ Ἀθηναῖοι
συμμαχοῦντες τοῖς Πέρσαις συνεβούλευον μὴ διδόναι
τοὺς νεκροὺς πρὸς ταφήν, ὁ δὲ Μέμνων συνεχώρησε.

Μετὰ δὲ ταῦτα Ἐφιάλτης βουλευομένων τῶν ἡγε- 26
μόνων συνεβούλευε μὴ περιμένειν ἕως ἂν ἁλούσης
τῆς πόλεως αἰχμάλωτοι καταστῶσιν, ἀλλ' αὐτοὺς τοὺς
ἡγεμόνας προκινδυνεύοντας τῶν μισθοφόρων ἐπιθέσθαι
τοῖς πολεμίοις. ὁ δὲ Μέμνων ὁρῶν τὸν Ἐφιάλτην 2
πρὸς ἀρετὴν ὁρμώμενον καὶ μεγάλας ἔχων ἐλπίδας ἐν
αὐτῷ διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν τοῦ σώματος ῥώμην
συνεχώρησεν αὐτῷ πράττειν ὃ βούλοιτο. ὁ δὲ δισχι- 3
λίους τῶν μισθοφόρων ἐπιλέκτους ἀναλαβὼν καὶ τοῖς
ἡμίσεσι διαδοὺς δᾷδας ἡμμένας, τοὺς δ' ἄλλους ἀντι-
τάξας τοῖς πολεμίοις ἄφνω τὰς πύλας πάσας ἀνεπέτα-
σεν. ἅμα δ' ἡμέρᾳ μετὰ τούτων ἐκχυθεὶς τοῖς μὲν
μηχανήμασιν ἐνῆκε πῦρ καὶ παραχρῆμα πολλὴν συνέβη
γενέσθαι φλόγα, τῶν δ' ἄλλων ἐν βαθείᾳ φάλαγγι 4
πεπυκνωμένων αὐτὸς προηγεῖτο καὶ τοῖς ἐκβοηθοῦσι
Μακεδόσιν ἐπέρραξεν. ὁ δὲ βασιλεὺς κατανοήσας τὸ
γινόμενον τοὺς μὲν προμάχους τῶν Μακεδόνων πρώ-
τους ἔταξε, ἐφέδρους δ' ἔστησε τοὺς ἐπιλέκτους· ἐπὶ
δὲ τούτοις τρίτους ἐπέταξεν ἑτέρους τοὺς ταῖς ἀνδρα-
γαθίαις ὑπεράγοντας. αὐτὸς δὲ πρὸ πάντων τούτων

3 ᾔτησεν ἐν F, del. ἐν 2. m. **10** <μετὰ> τῶν μισθοφ. scribi iusserunt Rhod. et Wess. (cf. XI 31, 2). **16** δ' F; om. RX. ἀντιτάξασθαι F. **17** πάσας om. F. **19** συνέβη πολλήν F. **24** τοὺς δ' ἐφέδρους ἔστησε RX πρὸς τοὺς ἐφέδρους δὲ ἔστησε F; τούτοις δ' ἐ. Reiske; corr. Dind. **26** ὑπερέχοντας F.

ἡγούμενος ὑπέστη τοὺς πολεμίους, δόξαντας διὰ τὸ
βάρος ἀκαταγωνίστους εἶναι. ἐξέπεμψε δὲ καὶ τοὺς
κατασβέσοντας τὴν φλόγα καὶ βοηθήσοντας ταῖς μηχα-
5 ναῖς. ἅμα δὲ παρ' ἀμφοτέροις τῆς τε βοῆς ἐξαισίου
γινομένης καὶ τῶν σαλπίγγων σημαινουσῶν τὸ πολε-
μικὸν μέγας ἀγὼν συνέστη διὰ τὰς ἀρετὰς τῶν ἀγωνι-
ζομένων καὶ τὴν ὑπερβολὴν τῆς φιλοτιμίας. τὸ μὲν
6 οὖν πῦρ ἐκώλυσαν οἱ Μακεδόνες ἐπινεμηθῆναι, κατὰ
δὲ τὴν μάχην ἐπλεονέκτουν οἱ περὶ τὸν Ἐφιάλτην·
οὗτος γὰρ πολὺ προέχων τῶν ἄλλων τῇ τοῦ σώματος
ῥώμῃ πολλοὺς ἀνῄρει τῶν εἰς χεῖρας ἐρχομένων. οἵ
τ' ἐφεστῶτες ἐπὶ τῷ προσφάτως ἀντικατασκευασθέντι
τείχει πολλοὺς ἀνῄρουν πυκνοῖς τοῖς βέλεσι χρώμενοι·
ἑκατὸν γὰρ πηχῶν τὸ ὕψος πύργος ξύλινος κατεσκεύ-
7 αστο, πλήρης καταπελτῶν ὀξυβελῶν. πολλῶν δὲ Μα-
κεδόνων πιπτόντων καὶ τῶν ἄλλων ἀναχωρούντων
διὰ τὸ πλῆθος τῶν βελῶν, τοῦ τε Μέμνονος πολλα-
πλασίοις στρατιώταις ἐπιβοηθοῦντος καὶ αὐτὸς ὁ βασι-
27 λεὺς εἰς πολλὴν ἀμηχανίαν ἐνέπιπτεν. ἔνθα δὴ τῶν
ἐκ τῆς πόλεως κατισχυόντων παραδόξως ὁ κίνδυνος
παλίντροπον τὴν *μάχην ἔσχεν. οἱ γὰρ πρεσβύτατοι
τῶν Μακεδόνων, διὰ μὲν τὴν ἡλικίαν ἀπολελυμένοι
τῶν κινδύνων, συνεστρατευμένοι δὲ Φιλίππῳ καὶ πολ- 180
2 λὰς μάχας κατωρθωκότες, ὑπὸ τῶν καιρῶν εἰς ἀλκὴν
προεκλήθησαν, φρονήματι δὲ καὶ ταῖς κατὰ πόλεμον

1 τοῖς πολεμίοις F, corr. 2. m. δόξαντας ... ἀκαταγωνίστους, σι super αντας et ..οις super ..ους posito F (1. m.). 5 σημεσι νουσῶν, αι suprascr. F. 6 διά τε τὰς ἀρετὰς F. 15 τῶν Μακεδόνων F. 21 μάχην] codd. omnes; ῥοπὴν coni. Madv. I p. 505 recte, ut videtur (cf. e. q. XVI 4, 6); fort. post κατισχυόντων addendum est <τῇ μάχῃ> (cf. XVII 45, 7), quod omissum et alieno loco insertum haud scio an suo loco moverit τὴν ῥοπήν. 24 κατωρθοκότες X.

*ἐμπειρίαις πολὺ προέχοντες τοῖς μὲν φυγομαχοῦσι
νεωτέροις πικρῶς ὠνείδισαν τὴν ἀνανδρίαν, αὐτοὶ δὲ
συναθροισθέντες καὶ συνασπίσαντες ὑπέστησαν τοὺς
δοκοῦντας ἤδη νενικηκέναι. τέλος δὲ τόν τε Ἐφιάλτην* 3
*καὶ πολλοὺς ἄλλους ἀνελόντες τοὺς λοιποὺς ἠνάγκασαν
εἰς τὴν πόλιν συμφυγεῖν. οἱ δὲ Μακεδόνες τῆς νυκτὸς* 4
*ἐπιλαβούσης τοῖς φεύγουσι συνεισέπεσον ἐντὸς τῶν
τειχῶν· τοῦ δὲ βασιλέως κελεύσαντος σημῆναι τὸ
ἀνακλητικὸν ἀνεχώρησαν εἰς τὸ στρατόπεδον. οἱ δὲ* 5
*περὶ τὸν Μέμνονα στρατηγοὶ καὶ σατράπαι συνελθόν-
τες ἔγνωσαν τὴν μὲν πόλιν ἐκλιπεῖν, εἰς δὲ τὴν ἀκρό-
πολιν τοὺς ἀρίστους τῶν στρατιωτῶν καταστήσαντες
μετὰ τῆς ἁρμοζούσης χορηγίας τὸν λοιπὸν ὄχλον καὶ
τὰ χρήματα ἀπεκόμισαν εἰς τὴν Κῶν. ὁ δ' Ἀλέξαν-* 6
*δρος ἅμ' ἡμέρᾳ γνοὺς τὸ γεγενημένον τὴν μὲν πόλιν
κατέσκαψε, τῇ δ' ἀκροπόλει περιέθηκε τεῖχος καὶ
τάφρον ἀξιόλογον· αὐτὸς δὲ μέρος τῆς δυνάμεως μετὰ
στρατηγῶν ἐξέπεμψεν εἰς τὴν μεσόγειον, προστάξας τὰ
συνεχῆ τῶν ἐθνῶν χειροῦσθαι.*

*Οὗτοι μὲν οὖν ἐνεργῶς πολεμήσαντες, πᾶσαν τὴν
χώραν μέχρι τῆς μεγάλης Φρυγίας καταστρεψάμενοι,
διέθρεψαν τοὺς στρατιώτας ἐκ τῆς πολεμίας· ὁ δ'* 7
*Ἀλέξανδρος τὴν παραθαλαττίαν πᾶσαν μέχρι Κιλικίας
χειρωσάμενος πολλὰς πόλεις κατεκτήσατο καὶ φρούρια
καρτερὰ φιλοτιμότερον πολιορκήσας τῇ βίᾳ κατεπόνη-
σεν, ἐν οἷς ἑνὸς παραδόξως ἐκράτησε, περὶ οὗ διὰ
τὴν ἰδιότητα τῆς περιπετείας οὐκ ἄξιον παραλιπεῖν.
τῆς γὰρ Λυκίας περὶ τὰς ἐσχατιὰς πέτραν μεγάλην* 28
ὀχυρότητι διαφέρουσαν ᾤκουν οἱ Μαρμαρεῖς ὀνομαζό-

11 *μὲν* om. X. **13** *καὶ τὸν λοιπόν* FX. **14** *Κῶ* F.
16 *προέθηκε* F. **20** *οὖν* om. F. **26** *διά*] *δέ* X. **28** *Κιλικίας* Cosp.

*μενοι, οἵτινες παριόντος Ἀλεξάνδρου τὸ χωρίον ἐπέ-
θεντο τοῖς κατὰ τὴν οὐραγίαν Μακεδόσι καὶ συχνοὺς
ἀνελόντες πολλὰ τῶν σωμάτων καὶ τῶν ὑποζυγίων
2 ἀφήρπασαν. ἐπὶ δὲ τούτοις ὁ βασιλεὺς παροξυνθεὶς
συνεστήσατο πολιορκίαν καὶ πᾶσαν εἰσεφέρετο σπουδὴν
βίᾳ κρατῆσαι τοῦ χωρίου. οἱ δὲ Μαρμαρεῖς ἀνδρείᾳ
διαφέροντες καὶ τῇ τῶν τόπων ἐρυμνότητι πιστεύοντες
ὑπέμενον εὐρώστως τὴν πολιορκίαν. ἐπὶ μὲν οὖν
ἡμέρας δύο συνεχεῖς ἐγίνοντο προσβολαὶ καὶ φανερὸς
ἦν ὁ βασιλεὺς οὐκ ἀποστησόμενος ἕως ἂν ἕλῃ τὴν
3 πέτραν. οἱ δὲ πρεσβύτεροι τῶν Μαρμαρέων τὸ μὲν
πρῶτον συνεβούλευον τοῖς νέοις παυσαμένοις τῆς βίας
ἐφ' οἷς ἦν δυνατὸν συλλυθῆναι πρὸς τὸν βασιλέα· οὐ
πειθομένων δ' αὐτῶν, ἀλλὰ πάντων φιλοτιμουμένων
συναποθανεῖν τῇ τῆς πατρίδος ἐλευθερίᾳ παρεκάλεσαν
αὐτοὺς τέκνα μὲν καὶ γυναῖκας καὶ τοὺς γεγηρακότας
ἀνελεῖν, αὐτοὺς δὲ τοὺς δυναμένους διὰ τῆς ἀλκῆς
σώζεσθαι νυκτὸς διὰ μέσων τῶν πολεμίων διεκπεσεῖν
4 καὶ καταφυγεῖν εἰς τὴν πλησίον ὀρεινήν. συγκαταθε-
μένων δὲ τῶν νέων καὶ προσταξάντων κατ' οἰκίαν* 181
*ἑκάστους μετὰ τῆς συγγενείας ἀπολαύσαντας τῶν προσ-
ηνεστάτων βρωτῶν τε καὶ ποτῶν ὑπομεῖναι τὸ δεινὸν
ἔδοξε τοῖς νέοις, οὖσιν ὡς ἑξακοσίοις, τοῦ μὲν φονεύειν
τοὺς προσήκοντας ἀποσχέσθαι, τὰς δ' οἰκίας ἐμπρῆσαι
καὶ διὰ τῶν πυλῶν ἐκχυθέντας εἰς τὴν ὀρεινὴν ἀπο-
5 χωρῆσαι. οὗτοι μὲν οὖν τὰ δεδογμένα συντελέσαντες
ταῖς ἰδίαις ἑστίαις ἑκάστους ἐποίησαν ἐνταφῆναι, αὐτοὶ*

16 *τέκνα μὲν — ἀνελεῖν* om. F, suppl. in marg. 2. m. 17 *ἄλλης* F, corr. 2. m. 18 *μέσον* F. *διεκπεσεῖν*] *διεκφυγεῖν* RX. 20 *κατ' οἰκίαν ἑκάστους* invertit F. 22 *βροτῶν* X. 23 *φονεύειν μὲν* F, *τοῦ* add. 2. m. 24 *τὰς δ' οἰκίας*] *τοὺς δ' οἴκους πάντας* F.

δὲ διὰ μέσων τῶν περιεστρατοπεδευκότων ἔτι νυκτὸς οὔσης διεκπεσόντες ἔφυγον εἰς τὴν πλησίον ὀρεινήν. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Νικοκράτους ἐν Ῥώμῃ 29
τὴν ὕπατον ἀρχὴν διεδέξατο Καίσων Οὐαλλέριος καὶ
Λεύκιος Παπίριος. ἐπὶ δὲ τούτων Δαρεῖος χρημάτων
πλῆθος ἐξέπεμψε τῷ Μέμνονι καὶ τοῦ πολέμου παντὸς
ἀπέδειξε στρατηγόν. ὁ δὲ μισθοφόρων πλῆθος ἀθροί- 2
σας καὶ τριακοσίας ναῦς πληρώσας ἐνεργῶς διῴκει τὰ
κατὰ τὸν πόλεμον. Χῖον μὲν οὖν προσηγάγετο· πλεύ-
σας δ' ἐπὶ Λέσβον Ἄντισσαν μὲν καὶ Μήθυμναν καὶ
Πύρραν καὶ Ἐρεσσὸν ῥᾳδίως ἐχειρώσατο, τὴν δὲ Μι-
τυλήνην μεγάλην οὖσαν καὶ παρασκευαῖς μεγάλαις καὶ
πλήθει τῶν ἀμυνομένων ἀνδρῶν κεχορηγημένην πολ-
λὰς ἡμέρας πολιορκήσας καὶ πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν
ἀποβαλὼν μόγις εἷλε κατὰ κράτος. εὐθὺ δὲ τῆς περὶ 3
τὸν στρατηγὸν ἐνεργείας διαβοηθείσης αἱ πλείους τῶν
Κυκλάδων νήσων διεπρεσβεύοντο. προσπεσούσης δὲ
φήμης εἰς τὴν Ἑλλάδα διότι Μέμνων μετὰ τοῦ στόλου
μέλλει πλεῖν ἐπ' Εὐβοίας αἱ μὲν κατὰ τὴν νῆσον
ταύτην πόλεις περίφοβοι καθειστήκεισαν, οἱ δὲ τὰ
τῶν Περσῶν αἱρούμενοι τῶν Ἑλλήνων, ἐν οἷς ὑπῆρχον
καὶ Σπαρτιᾶται, μετέωροι ταῖς ἐλπίσιν ἐγίνοντο πρὸς

1 *μέσον* F. **4** *δ'* om. X. **5** *διεδέξατο* RXF. *Οὐαλέριος* F; Caeso Duillius ap. Liv. VIII 16; unde Diodoro *Δουΐλιος* reddi iussit Rhod. **6** *Παπείριος* F. **9** *ἐνῶρα*, suprascr ab. 2. m. . . *εργῶς* F. **10** *Χίον* F. **11** *Ἄντησσαν* F. *Μήθυμναν* R, mut. *η* in *ι* 2. m.; *Μίθυμναν* X; cf. CIGr. XII 2, 499; 509; Head p. 486. **12** *Ἐρεσσόν* RX *Ἔρεσσον* F; cf. Strab. XIII 2, 4; Ptol. V 2, 19; *Ἐρεσός* CIGr XII 2, 533; Head p. 486. post *Μιτυλήνην* (*Μυτιλ.* Dind.; at cf. V 81, 7; XII 27, 4 saepius) in libris additur *καὶ Λέσβον*; om. Cosp. **18** fort. addendum <*πρὸς αὐτόν*>. **23** libri *ἐγίγνοντο*; corr. Dind.

4 καινοτομίαν. ὁ δὲ Μέμνων χρήμασι διαφθείρων πολ-
λοὺς τῶν Ἑλλήνων ἔπεισε κοινωνεῖν τῶν Περσικῶν
ἐλπίδων. οὐ μὴν ἡ τύχη <γ'> εἴασεν ἐπὶ πλέον
προελθεῖν τὴν τἀνδρὸς ἀρετήν· ὁ γὰρ Μέμνων περι-
πεσὼν ἀρρωστίᾳ καὶ πάθει παραβόλῳ συσχεθεὶς μετ-
ήλλαξε καὶ τῇ τούτου τελευτῇ συνετρίβη καὶ τὰ τοῦ
30 Δαρείου πράγματα. προσεδόκησε μὲν γὰρ ὁ βασιλεὺς
μεταθήσεσθαι <αὐτὸν> τὸν πάντα πόλεμον ἐκ τῆς
Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην· ὡς δ' ἤκουσε τὴν Μέμνονος
τελευτήν, συνήγαγε τῶν φίλων συνέδριον καὶ προ-
έθηκε βουλὴν πότερον δεῖ στρατηγοὺς καὶ στρατιὰν
καταπέμπειν ἐπὶ θάλατταν ἢ τὸν βασιλέα μετὰ πάσης
τῆς δυνάμεως καταβάντα διαγωνίζεσθαι τοῖς Μακε-
2 δόσιν. ἔνιοι μὲν οὖν ἔφασαν δεῖν αὐτὸν τὸν βασιλέα
παρατάττεσθαι καὶ τὸ πλῆθος τῶν Περσῶν ἀπεφαί-
νοντο προθυμότερον ἀγωνιεῖσθαι· Χαρίδημος δ' Ἀθη-
ναῖος, ἀνὴρ θαυμαζόμενος ἐπ' ἀνδρείᾳ καὶ δεινότητι
στρατηγίας, συνεστράτευτο μὲν Φιλίππῳ τῷ βασιλεῖ 182
καὶ πάντων τῶν ἐπιτευγμάτων ἀρχηγὸς καὶ σύμβουλος
γεγονὼς ἦν, συνεβούλευεν δὲ τῷ Δαρείῳ μὴ προπετῶς
ἀποκυβεῦσαι περὶ τῆς βασιλείας, ἀλλ' αὐτὸν μὲν τὸ
βάρος καὶ τὴν τῆς Ἀσίας ἀρχὴν συνέχειν, ἐπὶ δὲ τὸν
πόλεμον ἀποστέλλειν στρατηγὸν πεῖραν δεδωκότα τῆς
3 ἰδίας ἀρετῆς. δύναμιν δ' ἱκανὴν εἶναι δέκα μυριάδων,
ἧς τὸ τρίτον Ἕλληνας ποιῆσαι μισθοφόρους, καὶ δι'

3 <γ'> recte add. Kallenb. I p. 16 (cf. XVII 101, 1). **4** τοῦ ἀνδρός F. **8** <αὐτὸν> addidi; μεταβήσεσθαι scribi voluit Madv. I p. 505. **10** τὸ τῶν φίλων συνέδριον F. **12** ἐπὶ θαλάττης F. **13** τῆς om. RX. **14** τὸν om. F. **15** ἀπέφαινον F. **16** Χ. Δ. δὲ ἀνὴρ X. **18** στρατηγείας F. συνεστρατεύσατο codd.; corr. Bekk. **19** ἐπιτηδευμάτων libri; correxi (cf. I 1). **20** ἦν γεγονὼς F. συνεβούλευέν τε τῷ Δ. RX συνεβούλευε δὲ Δαρείῳ F. **24** ἀρετῆς] ἀρχῆς codd.; corr. Rhod. εἶναι om. F. τῶν δέκα F.

ἐμφάσεως αὐτὸς ἀνεδέχετο κατορθώσειν τὴν ἐπιβολὴν
ταύτην. τὸ μὲν οὖν πρῶτον ὁ βασιλεὺς συγκατετίθετο 4
τοῖς λεγομένοις, μετὰ δὲ ταῦτα τῶν φίλων γενναιότερον
ἀντειπόντων καὶ τὸν Χαρίδημον εἰς ὑποψίαν ἀγόντων
ὅτι τῆς στρατηγίας ὀρέγεται τυχεῖν, ὅπως τοῖς Μακε-
δόσι προδῷ τὴν Περσῶν ἡγεμονίαν, ὁ μὲν Χαρίδημος
παροργισθεὶς καὶ προχειρότερον ὀνειδίσας τὴν Περσῶν
ἀνανδρίαν ἐποίησεν ἐπὶ πλεῖον προσκόψαι τὸν βασιλέα
τοῖς λόγοις, τοῦ θυμοῦ δὲ τὸ συμφέρον ἀφαιρουμένου
ὁ μὲν Δαρεῖος ἐπιλαβόμενος τῆς τοῦ Χαριδήμου ζώνης
κατὰ τὸν τῶν Περσῶν νόμον παρέδωκε τοῖς ὑπηρέταις
καὶ προσέταξεν ἀποκτεῖναι, ὁ δὲ Χαρίδημος ἀπαγό- 5
μενος ἐπὶ τὸν θάνατον ἀνεβόησεν μεταμελήσειν ταῦτα
ταχὺ τῷ βασιλεῖ καὶ τῆς ἀδίκου τιμωρίας αὐτοῦ σύν-
τομον ἕξειν τὴν κόλασιν, ἐπιδόντα τὴν κατάλυσιν τῆς
βασιλείας. Χαρίδημος μὲν οὖν μεγάλων ἐλπίδων ἐκ-
πεσὼν διὰ παρρησίαν ἄκαιρον τοιαύτην ἔσχε τὴν τοῦ
βίου καταστροφήν· ὁ δὲ βασιλεὺς ἀνέντος τοῦ θυμοῦ 6
τὴν ψυχὴν εὐθὺς μετενόησε καὶ κατεμέμψατο ἑαυτὸν
ὡς τὰ μέγιστα ἡμαρτηκότα. ἀλλ' οὐ γὰρ ἦν δυνατὸν
τὸ γεγονὸς διὰ τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας ἀγένητον κατα-
σκευάσαι. διόπερ ὀνειροπολούμενος ταῖς Μακεδόνων 7
ἀρεταῖς καὶ τὴν ἐνέργειαν τὴν Ἀλεξάνδρου πρὸ ὀφθαλ-
μῶν λαμβάνων ἐζήτει στρατηγὸν ἀξιόχρεων τὸν διαδεξό-
μενον τὴν τοῦ Μέμνονος ἡγεμονίαν· οὐ δυνάμενος δ'
εὑρεῖν αὐτὸς ἠναγκάζετο καταβαίνειν εἰς τὸν ὑπὲρ

1 κατορθῶσαι F. ἐπιβουλὴν F. **8** ἀνανδρείαν F. πλείω RF; πλέον Dind. **9** συμφέρον] an τὸ σῶφρον vel σωφρονικόν? ἀναιρουμένου, φ super ν posito F. **11** τὸν om. F, suprascr. 2. m. **13** τὸν om. F. **14** καὶ τῆς αὐτοῦ τιμωρίας ἀδίκου F. **17** τὴν om. F. **19** ἑαυτοῦ ... ἡμαρτηκότος F. **22** ὀνειροπολούμενος suspectum; an ὀνειροφοβούμενος?

31 τῆς βασιλείας κίνδυνον. εὐθὺς οὖν μετεπέμπετο τὰς
πανταχόθεν δυνάμεις καὶ προσέταξεν ἀπαντᾶν εἰς Βα-
βυλῶνα καὶ τῶν φίλων καὶ τῶν συγγενῶν ἐπελέγετο
τοὺς εὐθέτους, ὧν τοῖς μὲν τὰς ἁρμοζούσας ἡγεμονίας
κατεμέριζε, τοὺς δὲ μεθ' αὐτοῦ κινδυνεύειν προσ-
2 έταττεν. ὡς δ' ὁ τῆς στρατείας ἀφωρισμένος χρόνος
προσεγένετο, κατήντησαν ἅπαντες εἰς τὴν Βαβυλῶνα.
ὁ δ' ἀριθμὸς ἦν τῶν στρατιωτῶν πεζοὶ μὲν πλείους
τῶν τετταράκοντα μυριάδων, ἱππεῖς δὲ οὐκ ἐλάττους
τῶν δέκα μυριάδων.

Δαρεῖος μὲν οὖν μετὰ τοσαύτης δυνάμεως ἀνα-
ζεύξας ἐκ Βαβυλῶνος προῆγεν ἐπὶ Κιλικίας, ἔχων
μεθ' ἑαυτοῦ τήν τε γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα, υἱὸν καὶ
3 δύο θυγατέρας, καὶ τὴν μητέρα· Ἀλέξανδρος δὲ πρὸ 183
μὲν τῆς Μέμνονος τελευτῆς πυνθανόμενος Χῖον καὶ
τὰς ἐν Λέσβῳ πόλεις κεχειρῶσθαι, τὴν δὲ Μιτυλήνην
κατὰ κράτος ἡλωκυῖαν, πρὸς δὲ τούτοις τὸν Μέμνονα
τριακοσίαις τριήρεσι καὶ πεζῇ δυνάμει μέλλοντα στρα-
τεύειν ἐπὶ Μακεδονίαν, τῶν δ' Ἑλλήνων τοὺς πλείους
4 ἑτοίμους εἶναι πρὸς ἀπόστασιν οὐ μετρίως ἠγωνία, ὡς
δ' ἧκόν τινες ἀπαγγέλλοντες τὴν Μέμνονος τελευτήν,
ἀπελύθη τῆς πολλῆς ἀγωνίας. μετ' ὀλίγον δὲ εἰς
ἀρρωστίαν βαρυτέραν ἐμπεσὼν καὶ χαλεπῷ πάθει συν-
5 εχόμενος συνεκάλεσε τοὺς ἰατρούς. τῶν μὲν οὖν ἄλλων
ἕκαστος δυσχερῶς εἶχε πρὸς τὴν θεραπείαν, Φίλιππος
δ' Ἀκαρνὰν τὸ γένος παραβόλοις καὶ συντόμοις θερα-
πείαις χρώμενος ἐπηγγείλατο διὰ φαρμακείας λύσειν

5 προσέταξεν X. 6 στρατιᾶς F. 9 cf. Curt. III 2, 4; Iust. XI 9; Niese G. d. gr. u. m. St. I p. 73 a. 5. 13 μετ' αὐτοῦ F. τὰ τέκνα om. F. 20 ἑτοίμους γε πρός F. 21 τοῦ Μέμνονος F. 24 οὖν om. F. 26 θεραπείαις RX ἰατρείαις F.

τὴν νόσον. ἀσμένως δὲ τοῦ βασιλέως ὑπακούσαντος 6
διὰ τὸ λέγεσθαι Δαρεῖον μετὰ τῆς δυνάμεως ἐκ Βα-
βυλῶνος ὡρμηκέναι ὁ μὲν ἰατρὸς δοὺς φάρμακον
πιεῖν καὶ συνεργὸν λαβὼν τὴν φύσιν τοῦ κάμνοντος
καὶ τὴν τύχην εὐθὺς ἀπήλλαξε τῆς νόσου τὸν Ἀλέ-
ξανδρον. οὗτος μὲν οὖν παραδόξως ἐκφυγὼν τὸν
κίνδυνον καὶ τὸν ἰατρὸν τιμήσας μεγαλοπρεπῶς κατ-
έταξεν αὐτὸν εἰς τοὺς εὐνουστάτους τῶν φίλων.

Ἡ δὲ μήτηρ τοῦ βασιλέως ἔγραψε πρὸς τὸν Ἀλέ- 32
ξανδρον τά τε ἄλλα τῶν χρησίμων καὶ διότι φυλά-
ξασθαι προσήκει τὸν Λυγκηστὴν Ἀλέξανδρον. οὗτος
δ' ὢν ἀνδρείᾳ διάφορος καὶ φρονήματος πλήρης καὶ
συμπαρακολουθῶν τῷ βασιλεῖ μετὰ τῶν ἄλλων φίλων
ἐπιστεύετο. πολλῶν δὲ καὶ ἄλλων εὐλόγων συνδρα- 2
μόντων πρὸς ταύτην τὴν διαβολὴν συλληφθεὶς καὶ
δεθεὶς εἰς φυλακὴν παρεδόθη, ὡς τευξόμενος δικα-
στηρίου.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος πυθόμενος τὸν Δαρεῖον ὀλίγων
ἡμερῶν ὁδὸν ἀπέχειν Παρμενίωνα μὲν μετὰ τῆς δυνά-
μεως ἀπέστειλεν προκαταληψόμενον τὰς παρόδους καὶ
τὰς ὀνομαζομένας <Κιλικίας> Πύλας· οὗτος δ' ἐπι-
βαλὼν τοῖς τόποις καὶ τοὺς προκατειληφότας τὰς
δυσχωρίας βαρβάρους βιασάμενος κύριος ἐγένετο τῶν
παρόδων. Δαρεῖος δὲ βουλόμενος εὔζωνον ποιῆσαι 3
τὴν δύναμιν τὰ μὲν σκευοφόρα καὶ τὸν περιττὸν ὄχλον
εἰς Δαμασκὸν τῆς Συρίας ἀπέθετο, τὸν δ' Ἀλέξανδρον
πυθόμενος τὰς δυσχωρίας προκατειληφέναι καὶ νομίσας

4 *τοῦ πιεῖν* F. **6** *οὕτως* F. **11** *Λυγκηστήν* Wess. (ita R XVII 80, 2); codd. *Λυγκιστήν*. **12** *ἀνδρείᾳ τε διαφέρων* F. **14** *εὐλόγων*] *λόγων* R. **21** <*Κιλικίας*> addendum esse censeo; cf. XIV 20, 1; Arr. II 4, 2; 4. *οὗτος*] *αὐτὸς* F. **27** *κατειλη-φέναι* RX.

αὐτὸν μὴ τολμᾶν ἐν τῷ πεδίῳ διαγωνίζεσθαι προῆγεν
4 ἐπ' αὐτὸν σύντομον τὴν ὁδοιπορίαν ποιούμενος. οἱ
δ' ἐγχώριοι τῆς μὲν τῶν Μακεδόνων ὀλιγότητος κατα-
φρονήσαντες, τὸ δὲ πλῆθος τῆς τῶν Περσῶν στρατιᾶς
καταπεπληγμένοι καταλιπόντες τὸν Ἀλέξανδρον προσ-
έθεντο τῷ Δαρείῳ καὶ τάς τε τροφὰς καὶ τὴν ἄλλην
παρασκευὴν μετὰ πολλῆς προθυμίας ἐχορήγουν τοῖς 184
Πέρσαις καὶ διὰ τῆς ἰδίας κρίσεως προεσήμαινον τοῖς
βαρβάροις τὴν νίκην. ὁ δ' Ἀλέξανδρος τὴν μὲν Ἰσσὸν
33 πόλιν ἀξιόλογον καταπληξάμενος ἐχειρώσατο· τῶν δὲ
κατασκόπων ἀπαγγειλάντων αὐτῷ τριάκοντα σταδίους
ἀπέχειν τὸν Δαρεῖον καὶ συντεταγμένῃ τῇ δυνάμει
προσιέναι καταπληκτικῶς, ὑπολαβὼν παρὰ τῶν θεῶν
αὐτῷ δεδόσθαι τὸν καιρὸν ὥστε μιᾷ παρατάξει νική-
σαντα καταλῦσαι τὴν Περσῶν ἡγεμονίαν τοὺς μὲν
στρατιώτας τοῖς οἰκείοις λόγοις παρεκάλεσεν ἐπὶ τὸν
περὶ τῶν ὅλων ἀγῶνα, τὰ δὲ τάγματα τῶν στρατιωτῶν
καὶ τὰς τῶν ἱππέων εἴλας οἰκείως τοῖς ὑποκειμένοις
τόποις διατάξας τοὺς μὲν ἱππεῖς ἔστησε πρὸ πάσης
τῆς στρατιᾶς, τὴν δὲ τῶν πεζῶν φάλαγγα κατόπιν
2 ἐφεδρεύειν προσέταξεν. αὐτὸς δὲ προηγούμενος τοῦ
δεξιοῦ μέρους ἀπήντα τοῖς πολεμίοις, ἔχων μεθ'
ἑαυτοῦ τοὺς κρατίστους τῶν ἱππέων· τὸ δ' εὐώνυμον
μέρος ἐπεῖχον οἱ τῶν Θετταλῶν ἱππεῖς, πολὺ τῶν
ἄλλων διαφέροντες ταῖς τε ἀνδραγαθίαις καὶ ταῖς
3 ἐμπειρίαις. ὡς δ' αἱ δυνάμεις ἐντὸς βέλους ἐγίνοντο,
τοῖς μὲν περὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἐπέρριψαν οἱ βάρβαροι

2 σύντομον codd.; σύντονον Wess. ὁδοιπορίαν] πορείαν F. 18 τὰς . . . εἴλας om. F, suppl. 2. m. οἰκείως] ἐν οἰκείοις F. 19 ἐπέστησε codd.; corr. Bekk. 20 στρατειᾶς F. τῶν πεζῶν δὲ τὴν φ. X. 26 ἐγίνοντο codd.

τοσοῦτον πλῆθος βελῶν ὥστε διὰ τὴν πυκνότητα
τῶν βαλλομένων ἀλλήλοις συγκρουόντων ἀσθενεστέρας
γίνεσθαι τὰς πληγάς. τῶν δὲ σαλπικτῶν παρ' ἀμφοτέ- 4
ροις τὸ πολεμικὸν σημαινόντων οἱ Μακεδόνες πρῶτοι
συναλαλάξαντες βοὴν ἐξαίσιον ἐποίησαν, μετὰ δὲ ταῦτα
τῶν βαρβάρων ἀντιφθεγξαμένων συνήχησε μὲν ἡ σύν-
εγγυς ὀρεινὴ πᾶσα, τὸ δὲ μέγεθος τῆς βοῆς ὑπερῆρε
τὴν προγεγενημένην κραυγήν ὡς ἂν πεντήκοντα
μυριάδων μιᾷ φωνῇ συνηχουσῶν. ὁ δ' Ἀλέξανδρος 5
πάντῃ τὴν ὄψιν βάλλων καὶ σπεύδων κατιδεῖν τὸν
Δαρεῖον ἅμα τῷ κατανοῆσαι παραχρῆμα μετὰ τῶν
περὶ αὐτὸν ἱππέων ἐπ' αὐτὸν ἐφέρετο τὸν βασιλέα,
σπεύδων οὐχ οὕτω καταπροτερῆσαι τῶν Περσῶν ὡς
τὸ δι' αὐτοῦ περιποιήσασθαι τὴν νίκην. ἅμα δὲ τούτῳ 6
καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ἱππέων συμπεσόντων ἀλλήλοις
καὶ πολλοῦ φόνου γινομένου ἡ μὲν μάχη διὰ τὰς τῶν
ἀγωνιζομένων ἀρετὰς ἀμφίδοξον εἶχε τὴν τῶν ὅλων
κρίσιν· ἐταλαντεύετο γὰρ δεῦρο κἀκεῖσε, τῆς τροπῆς
ἐναλλὰξ γινομένης. οὔτε γὰρ ἀκοντίσας οὔτε πατάξας 7
οὐδεὶς ἄπρακτον ἔσχε τὴν πληγήν ὡς ἂν διὰ τὸ
πλῆθος ἑτοίμου τοῦ σκοποῦ κειμένου. διὸ καὶ πολλοὶ
τραύμασιν ἐναντίοις περιτυγχάνοντες ἔπιπτον καὶ
μέχρι τῆς ἐσχάτης ἀναπνοῆς θυμομαχοῦντες τὸ ζῆν
πρότερον ἢ τὴν ἀρετὴν ἐξέλειπον. οἱ δὲ ἑκάστης 34
τάξεως ἡγεμόνες τῶν ὑποτεταγμένων προαγωνιζόμενοι

3 γένεσθαι R. σαλπιστῶν F; τῶν δὲ σαλπίγγων κρουομένων καὶ παρ' ἀμφ. X. **8** πεντηκ. μυρ.] quadringentorum millium Cosp. **10** παντὶ F. **13** προτερῆσαι F, corr. 2. m.; <τὸ> καταπρ. Hertl. III p. 28. τῶν Περσῶν libri; τὸν Πέρσην Reiske. **16** γενομένου F, corr. 2. m. **18** τροπῆς] ῥοπῆς Madv. I p. 505. **21** πολλοὶ F, mut. 2. m. in πολλοῖς, quod cett. praebent. **22** post ἔπιπτον add. οἱ δὲ (ortum ex v. 24) F. **24** ἐξέλιπον X. ἑκάστης τῆς τάξεως F.

διὰ τῆς ἰδίας ἀρετῆς τοὺς πολλοὺς ἀνδραγαθεῖν προ-
ετρέψαντο. διὸ καὶ παρῆν ὁρᾶν πολλὰς μὲν διαθέσεις
τραυμάτων γινομένας, ποικίλους δὲ καὶ μεγάλους
2 ἀγῶνας συνισταμένους ὑπὲρ τῆς νίκης. Ὀξάθρης δ'
ὁ Πέρσης, ἀδελφὸς μὲν ὢν Δαρείου, κατὰ δὲ τὴν ἀν- 185
δρείαν ἐπαινούμενος, ὡς εἶδεν τὸν Ἀλέξανδρον ἀκα-
τασχέτως ἱέμενον ἐπὶ τὸν Δαρεῖον, ἐφιλοτιμήθη τῆς
3 αὐτῆς τύχης κοινωνῆσαι τἀδελφῷ. ἀναλαβὼν οὖν
τοὺς ἀρίστους τῶν ἱππέων τῶν μεθ' ἑαυτοῦ τεταγ-
μένων μετὰ τούτων ἐπέρραξε τοῖς περὶ τὸν Ἀλέξαν-
δρον καὶ νομίσας τὸ φιλάδελφον τῆς ψυχῆς οἴσειν
αὐτῷ περιβόητον παρὰ Πέρσαις δόξαν προεμάχετο τοῦ
Δαρείου τεθρίππου καὶ μετ' ἐμπειρίας εὐτόλμως τοῖς
4 πολεμίοις συμπλεκόμενος πολλοὺς ἀπέκτεινε. τῶν δὲ
περὶ τὸν Ἀλέξανδρον ὑπερβαλλομένων ταῖς ἀνδραγα-
θίαις περὶ μὲν τὸ τοῦ Δαρείου τέθριππον ταχὺ
νεκρῶν ἐσωρεύθη πλῆθος· πάντες γὰρ ἐφιέμενοι τοῦ
βασιλέως ψαῦσαι πρὸς ἀλλήλους ἐκθυμότατα διηγωνί-
5 ζοντο καὶ τοῦ ζῆν οὐδεμίαν ἐποιοῦντο φειδώ. ἔπεσον
δ' ἐν τῷ κινδύνῳ τούτῳ πολλοὶ τῶν παρὰ Πέρσαις
ἐπιφανῶν ἡγεμόνων, ἐν οἷς ὑπῆρχεν Ἀτιζύης καὶ
Ῥεομίθρης καὶ ὁ τῆς Αἰγύπτου σατράπης Τασιάκης.
ὁμοίως δὲ πολλῶν καὶ παρὰ τοῖς Μακεδόσι πεσόντων
συνέβη καὶ αὐτὸν τὸν Ἀλέξανδρον τρωθῆναι τὸν
6 μηρόν, περιχυθέντων αὐτῷ τῶν πολεμίων. οἱ δὲ τὸν

1 προετρέποντο F. 6 ἴδε R saepius; cf. Winer-Schm. p. 4559. ἀκατασχέτως τὸν Ἀ. F. 8 τῷ ἀδελφῷ XF. 12 τῷ . . τεθρίππῳ F, corr. 1. m. 14 δὲ om. F. 16 τὸ . . τέθριππον] τὸ (ν add. ab alt. m.) R, τὸν X. 18 ἐκθυμωτ. F, corr. 1. m. 21 ὑπῆρχεν RX (cf. XVII 36, 2); cett. ὑπῆρχον. Ἀτιζύης] codd. Ἀντιξύης; corr. Wess.; cf. XVII 21, 3. 22 Ῥεωμίθρης F. Τασιάκης RX (cf. Curt. III 11, 10, qui IV 1, 28 Sataces); Σπασιάκης F; Σαβάκης Arr. II 11, 8 recte; cf. Iusti Iran. Namenb. p. 323; 268.

τοῦ Δαρείου τεθρίππου ζυγὸν ἐπέχοντες ἵπποι, τραυ-
ματιζόμενοι πυκνῶς καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν περὶ αὐ-
τοὺς σωρευομένων νεκρῶν πτυρόμενοι, τὰ μὲν χαλινὰ
διεσείοντο, παρ' ὀλίγον δὲ καὶ αὐτὸν τὸν Δαρεῖον
εἰς τοὺς πολεμίους ἐξήνεγκαν. διὸ καὶ κινδυνεύων
ἐσχάτως ὁ βασιλεὺς αὐτὸς ἥρπασε τοὺς ῥυτῆρας, συν-
αναγκαζόμενος λῦσαι τὴν σεμνότητα τῆς προστασίας
καὶ τὸν παρὰ Πέρσαις τοῖς βασιλεῦσι κείμενον νόμον
ὑπερβῆναι. προσήχθη δὲ καὶ τέθριππον ἕτερον ὑπὸ 7
τῶν ὑπηρετῶν τῷ Δαρείῳ καὶ κατὰ τὴν εἰς τοῦτο
μετάβασιν ταραχῆς γενομένης ὁ μὲν Δαρεῖος ἐπικει-
μένων τῶν πολεμίων εἰς ἔκπληξιν καὶ δέος ἐνέπιπτεν,
οἱ δὲ Πέρσαι τὸν βασιλέα κατανοήσαντες ταραττόμενον
εἰς φυγὴν ὥρμησαν. τὸ δ' αὐτὸ καὶ τῶν ἐχομένων
ἱππέων ποιησάντων ταχὺ πάντες ἐτράπησαν. τῆς δὲ 8
φυγῆς οὔσης ἐν τόποις στενοῖς καὶ τραχέσι συμπίπ-
τοντες ἀλλήλους συνεπάτουν καὶ πολλοὶ χωρὶς πολε-
μίας πληγῆς ἀπέθνησκον. ἔκειντο γὰρ ὁμοῦ σωρευ-
θέντες οἱ μὲν ἄνευ τῶν ὅπλων, οἱ δὲ τηροῦντες τὰς
πανοπλίας· τινὲς δὲ γεγυμνωμένα τὰ ξίφη διαφυλά-
ξαντες τοὺς περὶ ταῦτα ἀναπειρομένους ἀνῄρουν· οἱ
δὲ πλεῖστοι εἰς τὰ πεδία διεκπεσόντες διὰ τούτων ἀπὸ
κράτους ἐλαύνοντες τοὺς ἵππους εἰς τὰς συμμαχίδας
πόλεις κατέφευγον. ἡ δὲ τῶν Μακεδόνων φάλαγξ καὶ 9
τὸ τῶν Περσῶν πεζὸν στράτευμα βραχὺν χρόνον ἐν
τῇ μάχῃ διέμεινεν· προηττημένων γὰρ τῶν ἱππέων
οἱονεί τις προαγὼν ἐγεγόνει τῆς ὅλης νίκης. πάντων
δὲ τῶν βαρβάρων ταχὺ τραπέντων καὶ τοσούτων

17 κατεπάτουν (suprascr. alt. m. συν-) F. **20** καὶ δια-φυλάξαντες F. **22** ἀπὸ κράτους] ἀνὰ κράτος Cobet p. 248; (at cf. XVII 37, 2 saepius). **24** κατέφυγον F.

μυριάδων ἐν στενοῖς τόποις τὴν φυγὴν ποιουμένων
ταχὺ πᾶς ὁ συνεχὴς τόπος νεκρῶν ἐπληρώθη.
35 Νυκτὸς δ' ἐπιλαβούσης οἱ μὲν Πέρσαι ῥᾳδίως 186
διεσπάρησαν εἰς πολλοὺς τόπους, οἱ δὲ Μακεδόνες
παυσάμενοι τοῦ διωγμοῦ πρὸς ἁρπαγὴν ὥρμησαν καὶ
μάλιστα περὶ τὰς βασιλικὰς σκηνὰς διὰ τὸ πλῆθος
2 τῆς πολυτελείας ἠσχολοῦντο. διόπερ πολὺς μὲν ἄργυ-
ρος, οὐκ ὀλίγος δὲ χρυσός, παμπληθεῖς δὲ καὶ πολυ-
τελεῖς ἐσθῆτες ἐκ τῆς βασιλικῆς γάζης διεφοροῦντο.
ὁμοίως δὲ καὶ τῶν τοῦ βασιλέως φίλων καὶ συγγενῶν
καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων οὐκ ὀλίγος διηρπάγη πλοῦ-
3 τος. οὐ μόνον γὰρ αἱ τῆς βασιλικῆς οἰκίας, ἀλλὰ καὶ
αἱ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων γυναῖκες ἐφ' ἁρμάτων
ὀχούμεναι καταχρύσων συνηκολούθουν κατά τι πάτριον
4 ἔθος τῶν Περσῶν· ἑκάστη δὲ τούτων διὰ τὴν ὑπερ-
βολὴν τοῦ πλούτου καὶ τῆς τρυφῆς περιήγετο πλῆθος
πολυδαπάνου κατασκευῆς καὶ γυναικείου κόσμου.
πάθος δ' ἦν δεινότατον περὶ τὰς αἰχμαλωτιζομένας
5 γυναῖκας. αἱ γὰρ πρότερον διὰ τρυφὴν ἐπ' ἀπήναις
πολυτελέσι μόγις κατακομιζόμεναι καὶ γυμνὸν μέρος
τοῦ σώματος οὐδὲν φαίνουσαι, τότε μονοχίτωνες καὶ
τὰς ἐσθῆτας περιρρήττουσαι μετ' ὀδυρμῶν ἐκ τῶν
σκηνῶν ἐξεπήδων, ἐπιβοώμεναι θεοὺς καὶ προσπίπτου-
6 σαι τοῖς τῶν κρατούντων γόνασι. περιαιρούμεναι δὲ
ταῖς χερσὶ τρεμούσαις τὸν τοῦ σώματος κόσμον καὶ
τὰς κόμας ἀνειμέναι διὰ τόπων τραχέων ἔθεον καὶ
πρὸς ἀλλήλας συντρέχουσαι βοηθοὺς ἐπεκαλοῦντο τὰς

1 ἐν στενῷ τόπῳ F, corr. 2. m. 9 γάζης] σκηνῆς R (sed corr. in marg. 1. m.) X. 12 ἀλλὰ καὶ τῶν RX. 14 συνηκολούθων F. fort. κατὰ τὸ πάτριον ἔθος; cf. XVIII 67, 6. 20 fort. παρακομιζόμεναι (cf. II 17, 2). 22 περιρήττουσαι R; cf. Winer-Schm. p. 56. 26 ἀνιμέναι RX.

παρ' ἑτέρων ἐπικουρίας δεομένας. ἦγον δ' αὐτὰς οἱ 7
μὲν ἀπὸ τῆς κόμης ἐπισπώμενοι τὰς ἠτυχηκυίας, οἱ δὲ
τὰς ἐσθῆτας περιρηγνύντες καὶ γυμνοῖς τοῖς σώμασιν
ἐπιβάλλοντες τὰς χεῖρας καὶ ταῖς στάθμαις τῶν δορά-
των τύπτοντες καὶ τὰ τιμιώτατα καὶ περιβόητα τῶν
βαρβάρων ταῖς τῆς τύχης δωρεαῖς ὑβρίζοντες. οἱ δ' 36
ἐπιεικέστατοι τῶν Μακεδόνων τὴν μεταβολὴν τῆς
τύχης ὁρῶντες συμπαθεῖς ἐγίνοντο καὶ τὰς τῶν ἀκλη-
ρούντων συμφορὰς ἠλέουν, αἷς τὰ μὲν προσήκοντα
καὶ *μεγάλα μακρὰν ἀπήρτητο, τὰ δ' ἀλλόφυλα καὶ
πολέμια παρῆν σύνεγγυς ... καὶ πρὸς ἀτυχῆ καὶ ἐπονεί-
διστον αἰχμαλωσίαν παρώρμητο. μάλιστα δὲ τοὺς 2
παρόντας εἰς δάκρυα καὶ συμπάθειαν ἤγαγεν ἡ Δα-
ρείου μήτηρ καὶ γυνὴ καὶ δύο θυγατέρες ἐπίγαμοι καὶ
υἱὸς παῖς τὴν ἡλικίαν. ἐπὶ γὰρ τούτων ἡ μεταβολὴ 3
τῆς τύχης καὶ τὸ μέγεθος τῶν ἀνελπίστων ἀκληρημά-
των ἐν ὄψει κείμενον εὐλόγως τοὺς ὁρῶντας ἐποίει
συμπάσχειν τοῖς ἠτυχηκόσι. περὶ μὲν γὰρ Δαρείου 4
πότερον ζῇ καὶ περίεστιν ἢ καὶ μετὰ τῆς τῶν ἄλλων
187 φθορᾶς ἀπόλωλεν οὐκ ἐγίνωσκον, ἑώρων δὲ τὴν
σκηνὴν διαρπάζοντας ἐνόπλους πολεμίους ἄνδρας,
ἀγνοοῦντας μὲν τὰς ἡλωκυίας, πολλὰ δὲ διὰ τὴν
ἄγνοιαν ἀπρεπῆ πράττοντας, καὶ τὸ σύνολον ὅλην τὴν
Ἀσίαν αἰχμάλωτον μεθ' αὐτῶν γεγενημένην καὶ ταῖς
μὲν τῶν σατραπῶν γυναιξὶ προσπιπτούσαις καὶ δεο-
μέναις βοηθεῖν οὐχ οἷον συνεπιλαβέσθαι τινὸς ἴσχυον,

1 αὐτὰς om. RX. **3** περιρηγνύντες codd. **4** στάθμαις] αἰχμαῖς Madv. I p. 506. **8** ἐγένοντο F. **10** μεγάλα depravatum; μειλίχια Wess.; φίλια Bezzel p. 32. **11** ante καὶ . . . παρώρμητο lacuna esse videtur (interpr.: sors denique ad infelicissimam captivitatem devenisset). **19** πρότερον X, corr. 1. m. **20** ἀπώλωλεν F, corr. 1. m. **21** ἐν ὅπλοις F. **26** ὅσον F.

ἀλλὰ καὶ αὐταὶ ταύτας ἠξίουν συνεπικουρῆσαι τοῖς
5 ἑαυτῶν ἀκληρήμασιν. οἱ δὲ τοῦ βασιλέως παῖδες κατα-
λαβόμενοι τὴν τοῦ Δαρείου σκηνὴν τἀκείνου λουτρὰ
καὶ δεῖπνα παρεσκευάζοντο καὶ λαμπάδων πολλὴν
πυρὰν ἅψαντες προσεδέχοντο τὸν Ἀλέξανδρον, ὅπως
ἀπὸ τοῦ διωγμοῦ γενόμενος καὶ καταλαβὼν ἑτοίμην
πᾶσαν τὴν παρασκευὴν τοῦ Δαρείου οἰωνίσηται τὴν
6 ὅλην τῆς Ἀσίας ἡγεμονίαν. κατὰ δὲ τὴν μάχην ἐτε-
λεύτησαν τῶν βαρβάρων πεζοὶ μὲν πλείους τῶν δέκα
μυριάδων, ἱππεῖς δ' οὐκ ἐλάττους τῶν μυρίων, τῶν
δὲ Μακεδόνων πεζοὶ μὲν εἰς τριακοσίους, ἱππεῖς δὲ
περὶ ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα. ἡ μὲν οὖν ἐν Ἰσσῷ τῆς
Κιλικίας μάχη τοιοῦτον ἔσχε τὸ τέλος.
37 Τῶν δὲ βασιλέων Δαρεῖος μὲν κατὰ κράτος ἡττη-
μένος εἰς φυγὴν ὥρμησεν καὶ μεταλαμβάνων ἄλλον
ἐξ ἄλλου τῶν ἀρίστων ἵππων κατὰ κράτος ἤλαυνε,
διαφυγεῖν σπεύδων τὰς Ἀλεξάνδρου χεῖρας καὶ τῶν
2 ἄνω σατραπειῶν ἅψασθαι προαιρούμενος· Ἀλέξαν-
δρος δὲ μετὰ τῆς ἑταιρικῆς ἵππου καὶ τῶν ἄλλων
ἀρίστων ἱππέων ἐποιεῖτο τὸν διωγμόν, σπεύδων
ἐγκρατὴς γενέσθαι τοῦ Δαρείου. διανύσας δὲ σταδίους
διακοσίους ἀνέκαμψεν εἰς τὴν παρεμβολὴν περὶ μέσας
νύκτας, τοῖς δὲ λουτροῖς θεραπεύσας τὸν ἐκ τῆς
κακοπαθείας κόπον ἐτρέπετο πρὸς ἄνεσιν καὶ δειπνο-
3 ποιίαν. πρὸς δὲ τὴν γυναῖκα καὶ τὴν μητέρα τοῦ
Δαρείου προσελθών τις ἀπήγγειλεν ὅτι πάρεστιν Ἀλέ-

7 ἅπασαν τὴν τοῦ Δ. παρασκευήν F. 9 πλείω — ἐλάττω F, corr. 2. m. δέκα] ita F (cf. Curt. III 11, 27); δώδεκα RX; cf. Droysen H. I² 1 p. 267 a. 1. 15 καὶ ἄλλων ἐξ ἄλλου μεταλαμβάνων τῶν ἀ. ἵππων F. 16 κατὰ κράτος] ἀπὸ κράτους Dind. 15 ἄλλων F. ἄλλον ἐξ ἄλλου μεταλ. X. 19 <τῶν> ἀρίστων Dind. 22 κατὰ μέσας ν. F. 23 διὰ τῆς κακοπ. F. 25 τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα X.

*ξανδρος ἀπὸ τοῦ διωγμοῦ, τὸν Δαρεῖον ἐσκυλευκώς.
ἔνθα δὴ κραυγῆς μεγάλης καὶ κλαυθμοῦ περὶ τὰς
γυναῖκας γενομένου καὶ τοῦ πλήθους τῶν αἰχμαλώτων
διὰ τὴν ἀπαγγελίαν συμπενθοῦντος καὶ πολὺν ὀδυρ-
μὸν προϊεμένου, πυθόμενος ὁ βασιλεὺς τὸ περὶ τὰς
γυναῖκας πάθος ἐξέπεμψεν ἕνα τῶν φίλων Λεοννάτον
καταπαύσοντα τὴν ταραχὴν καὶ παραμυθησόμενον τὰς
περὶ τὴν Σισύγγαμβριν καὶ δηλώσοντα διότι Δαρεῖος
μὲν ζῇ, ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἐπιμέλειαν αὐτῶν ποιήσεται
τὴν προσήκουσαν καὶ διότι πρῴ βούλεται προσ-
αγορεῦσαί τε αὐτὰς καὶ διὰ τῶν ἔργων ἀποδείξασθαι
τὴν ἰδίαν φιλανθρωπίαν. αἱ μὲν οὖν αἰχμαλωτίδες* 4
προσπεσούσης αὐταῖς παραδόξου καὶ παντελῶς ἀπ-
188 *ηλπισμένης εὐτυχίας τόν τε Ἀλέξανδρον ὡς θεὸν προσ-
εδέξαντο καὶ τῶν ὀδυρμῶν ἀπηλλάγησαν. ὁ δὲ βασι-* 5
*λεὺς ἅμ' ἡμέρᾳ λαβὼν ἕνα τῶν φίλων τὸν μάλιστα
τιμώμενον Ἡφαιστίωνα παρῆλθε πρὸς τὰς γυναῖκας.
ἐχόντων δ' ἀμφοτέρων ἐσθῆτας μὲν ὁμοίας, τῷ μεγέθει
δὲ καὶ κάλλει προέχοντος τοῦ Ἡφαιστίωνος ἡ Σισύγ-
γαμβρις τοῦτον ὑπολαβοῦσα εἶναι τὸν βασιλέα προσ-
εκύνησεν· διανευόντων δ' αὐτῇ τῶν παρεστώτων καὶ
τῇ χειρὶ δεικνύντων τὸν Ἀλέξανδρον ἡ μὲν Σισύγ-
γαμβρις αἰδεσθεῖσα τὴν ἄγνοιαν πάλιν ἐξ ἀρχῆς προσ-
εκύνει τὸν Ἀλέξανδρον, ὁ δὲ βασιλεὺς ὑπολαβὼν εἶπεν* 6
*Μηδὲν φροντίσῃς, ὦ μῆτερ· καὶ γὰρ καὶ οὗτος Ἀλέ-
ξανδρός ἐστιν. οὐ μὴν ἀλλὰ τὴν πρεσβῦτιν μητέρα
προσαγορεύσας διὰ τῆς φιλανθρωποτάτης προσηγορίας*

4 *ἀγγελίαν* F. **6** *Λεονάτον* RX; alioquin semper *Λεοννάτος*; aliter XVI 94, 4. **8** *Σισύγγαμβριν* codd. semper; alioquin *Σισύγαμβις*; cf. Justi J. N. p. 304. *ὅτι* F. **10** *ὅτι* F. **11** *τε* om. F. **20** *ὑπολαβοῦς' εἶναι* Kaelker p. 316. **25** *φροντήσῃς* F, corr. 1. m. *καὶ γὰρ* om. RX. **26** *πρεσβύτην* F.

προεσήμαινε τοῖς προητυχηκόσι τὴν μέλλουσαν ἔσεσθαι
φιλανθρωπίαν. διαβεβαιωσάμενος δ' αὐτὴν ὑπάρξειν
δευτέραν μητέρα τοῖς ἔργοις εὐθὺς ἐκύρωσε τὴν διὰ
38 τῶν λόγων ἐπαγγελίαν. περιέθηκε γὰρ αὐτῇ κόσμον
τε βασιλικὸν καὶ τὸ προγεγονὸς ἀξίωμα ταῖς προσ-
ηκούσαις τιμαῖς ἀποκατέστησε· τὴν μὲν γὰρ θεραπείαν
αὐτῇ πᾶσαν τὴν δοθεῖσαν ὑπὸ Δαρείου παρέδωκεν,
ἰδίαν δ' ἄλλην οὐκ ἐλάττονα τῆς προϋπαρχούσης προσ-
εδωρήσατο καὶ τῆς μὲν τῶν παρθένων ἐκδόσεως βέλ-
τιον τῆς Δαρείου κρίσεως ἐπηγγείλατο προνοήσεσθαι,
τὸν παῖδα δὲ θρέψειν ὡς υἱὸν ἴδιον καὶ βασιλικῆς
2 τιμῆς ἀξιώσειν. προσκαλεσάμενος δ' αὐτὸν καὶ φιλή-
σας, ὡς ἴδεν ἀδεῶς βλέψαντα καὶ μηδὲν ὅλως κατα-
πλαγέντα, πρὸς τοὺς περὶ τὸν Ἡφαιστίωνα εἶπεν ὅτι
ὁ παῖς ὢν ἓξ ἐτῶν καὶ τὴν ἀρετὴν ὑπὲρ τὴν ἡλικίαν
προφαίνων πολλῷ βελτίων ἐστὶ τοῦ πατρός. περὶ δὲ
τῆς Δαρείου γυναικὸς καὶ τῆς περὶ αὐτὴν σεμνότητος
πρόνοιαν ἕξειν ἔφησεν ὅπως μηδὲν ἀνάξιον πάθῃ τῆς
3 προγεγενημένης εὐδαιμονίας. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα πρὸς
ἔλεον καὶ φιλανθρωπίαν διαλεχθεὶς ἐποίησε τὰς γυναῖ-
κας διὰ τὸ μέγεθος τῆς ἀνελπίστου χαρᾶς εἰς ἀκατά-
σχετα προπεσεῖν δάκρυα. ἐπὶ δὲ πᾶσι τοῖς προειρη-
μένοις δοὺς τὴν δεξιὰν οὐ μόνον ὑπὸ τῶν εὖ παθόν-
των ἐπαίνων ἐτύγχανεν, ἀλλὰ καὶ παρὰ πᾶσι τοῖς
συστρατευομένοις περιβόητον ἔσχε τὴν ὑπερβολὴν τῆς
4 ἐπιεικείας. καθόλου δ' ἔγωγε νομίζω πολλῶν καὶ

3 μητέραν F. τοῖς λόγοις F. 5 προγεγονώς F, corr. 1. m. 6 ἀπεκατέστησε F. 7 παρέδωκεν] ἀπέδωκεν? Bekk. 10 προνοήσασθαι codd. omnes; προνοήσεσθαι edd. 11 τὸν δὲ παῖδα τρέφειν F. 13 ἴδεν RX εἶδεν F. ἀτενῶς F. 16 ἔσται F. 21 ἀκατάσχετον .. δάκρυον X. 22 προσπεσεῖν RX. 26 Καθόλου δὲ γέγονεν ἔργον τοῦτο μέγα καὶ περιβόητον· ἐγὼ δὲ νομίζω X.

*καλῶν ἔργων ὑπ' Ἀλεξάνδρου συντετελεσμένων μηδὲν
τούτων μεῖζον ὑπάρχειν μηδὲ μᾶλλον ἄξιον ἀναγραφῆς
καὶ μνήμης ἱστορικῆς εἶναι. αἱ μὲν γὰρ τῶν πόλεων
πολιορκίαι καὶ παρατάξεις καὶ τὰ ἄλλα τὰ κατὰ τὸν
πόλεμον προτερήματα τὰ πλείονα διὰ τύχην ἢ δι'
ἀρετὴν ἐπιτυγχάνεται, ὁ δ' ἐν ταῖς ἐξουσίαις εἰς τοὺς*
189 *ἐπταικότας ἔλεος μεριζόμενος διὰ μόνης τῆς φρονήσεως
γίνεται. οἱ πλεῖστοι γὰρ διὰ τὴν *εὐτυχίαν ἐπαίρονται* 6
*μὲν ταῖς εὐπραξίαις, ὑπερήφανοι δ' ἐν ταῖς εὐτυχίαις
γινόμενοι τῆς ἀνθρωπίνης καὶ κοινῆς ἀσθενείας ἐπι-
λανθάνονται· διὸ καὶ τοὺς πλείστους ὁρᾶν ἔστι τὴν
εὐτυχίαν ὥσπερ τι βαρὺ φορτίον φέρειν ἀδυνατοῦντας.
Ἀλέξανδρος μὲν οὖν, καίπερ πολλαῖς γενεαῖς προ-* 7
*γεγονὼς τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου, τυγχανέτω καὶ παρὰ τῶν
μεταγενεστέρων δικαίου καὶ πρέποντος ταῖς ἰδίαις
ἀρεταῖς ἐπαίνου.*

Δαρεῖος δὲ διανύσας εἰς Βαβυλῶνα καὶ τοὺς ἀπὸ 39
*τῆς ἐν Ἰσσῷ μάχης διασωζομένους ἀναλαβὼν οὐκ ἔπεσε
τῷ φρονήματι, καίπερ μεγάλῃ περιπεπτωκὼς συμφορᾷ,
ἀλλὰ πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ἔγραψεν ἀνθρωπίνως
φέρειν τὴν εὐτυχίαν καὶ τοὺς αἰχμαλώτους ἀλλά-
ξασθαι χρημάτων πλῆθος λαβόντα· προσετίθει δὲ καὶ
τῆς Ἀσίας τὴν ἐντὸς Ἅλυος χώραν καὶ πόλεις συγχω-
ρήσειν, ἐὰν βουληθῇ γενέσθαι φίλος. ὁ δ' Ἀλέξανδρος* 2
συναγαγὼν τοὺς φίλους καὶ τὴν μὲν ἀληθινὴν ἐπι-

4 *τἄλλα* F. *κατὰ πόλεμον* F. **6** fort. addendum *ἐν ταῖς* <*κατὰ τὴν εὐτυχίαν*> *ἐξουσίαις* (cf. XVIII 59, 5). **8** **εὐτυχίαν*] quid D. scripserit pro certo statui nequit; *εὐήθειαν* coni. Dind., *ῥαθυμίαν* Bezzel p. 33. **10** *γιγνόμενοι* RX. **11** *διὸ καὶ νῦν* F. **12** *τι* om. RX. **16** *ἀρεταῖς*] *ἱστορίαις* RX (marg. F). **18** *ἀνασωζομένους* F. **21** *ἀλάξασθαι* RX. **23** *Ἅλυος* R. *συγχωρήσειν*] *συνεχώρησεν* libri; corr. Reiske. **25** *ἀλιθινήν* F, corr. 1. m.

*στολὴν ἀποκρυψάμενος, ἑτέραν δὲ γράψας ῥέπουσαν
πρὸς τὸ ἑαυτῷ συμφέρον προσήνεγκε τοῖς συνέδροις
3 καὶ τοὺς πρέσβεις ἀπράκτους ἐξαπέστειλεν. διόπερ ὁ
Δαρεῖος ἀπογνοὺς τὴν διὰ τῶν ἐπιστολῶν σύνθεσιν
παρασκευὰς μεγάλας ἐποιεῖτο πρὸς τὸν πόλεμον καὶ
τοὺς μὲν κατὰ τὴν τροπὴν ἀποβεβληκότας τὰς παν-
οπλίας καθώπλιζεν, ἄλλους δ' ἐπιλεγόμενος εἰς στρα-
τιωτικὰς τάξεις κατέγραφε· τὰς δ' ἐκ τῶν ἄνω σατρα-
πειῶν δυνάμεις, ἃς ἀπολελοιπὼς ἦν διὰ τὴν ὀξύτητα
4 τῆς στρατείας, μετεπέμπετο. καὶ τέλος τοσαύτην εἰσ-
ηνέγκατο σπουδὴν εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς δυνάμεως
ὥστε διπλασίαν γενέσθαι τῆς ἐν Ἰσσῷ παραταξαμένης·
ὀγδοήκοντα μὲν γὰρ μυριάδες πεζῶν, εἴκοσι δ' ἱππέων
ἠθροίσθησαν καὶ χωρὶς ἁρμάτων δρεπανηφόρων πλῆθος.
ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.*
40 *Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Νικηράτου Ῥωμαῖοι κατ-
έστησαν ὑπάτους Μάρκον Ἀτίλιον καὶ Μάρκον Οὐα-
λέριον, ὀλυμπιὰς δ' ἤχθη δευτέρα πρὸς ταῖς ἑκατὸν καὶ
δέκα, καθ' ἣν ἐνίκα Γρύλος Χαλκιδεύς. ἐπὶ δὲ τού-
των Ἀλέξανδρος μετὰ τὴν ἐν Ἰσσῷ νίκην τοὺς μὲν
τελευτήσαντας ἔθαψεν, ἐν οἷς καὶ τῶν πολεμίων τοὺς
ἐν ταῖς ἀνδραγαθίαις θαυμασθέντας· μετὰ δὲ ταῦτα
τοῖς θεοῖς μεγαλοπρεπεῖς θυσίας συντελέσας καὶ τοὺς
ἐν τῇ μάχῃ κατ' ἀρετὴν διαφόρους γενομένους τιμήσας
ταῖς ἀξίαις ἑκάστους δωρεαῖς ἐφ' ἡμέρας τινὰς ἀνέλαβε
2 τὴν δύναμιν. ἔπειτα προάγων ἐπ' Αἰγύπτου καὶ κατ-*

7 *καθόπλιζεν* X. **10** *εἰσενέγκατο* F. **16** *δ'* om. X. *Νικηράτου*] verum eius nomen *Νικήτην* esse et scriptorum locis probatur et sat multis inscriptionibus. **17. 18** cf. Liv. VIII 16. **19** *Γρύλος* RX (cf. Paus. I 3, 4) *Πρύαλος* F (in cuius marg. adscr. 2. m. *Γρύλλος*). *Χαλκηδεύς* R, corr. 1. m.; Eurylas Eus. **22** *ἐν*] *ἐπὶ* Hertl. II, 1 p. 20.

αντήσας εἰς τὴν Φοινίκην τὰς μὲν ἄλλας πόλεις παρ-
έλαβεν, ἑτοίμως τῶν ἐγχωρίων προσδεξαμένων αὐτόν·
190 οἱ δὲ Τύριοι βουλομένου τοῦ βασιλέως τῷ Ἡρακλεῖ
τῷ Τυρίῳ θῦσαι προπετέστερον διεκώλυσαν αὐτὸν τῆς
εἰς τὴν πόλιν εἰσόδου. τοῦ δ' Ἀλεξάνδρου χαλεπῶς 3
ἐνέγκαντος καὶ διαπειλησαμένου πολεμήσειν τὴν πόλιν
οἱ Τύριοι τεθαρρηκότως ὑπέμενον τὴν πολιορκίαν,
ἅμα μὲν Δαρείῳ χαριζόμενοι καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν
εὔνοιαν βεβαίαν τηροῦντες καὶ νομίζοντες μεγάλας
δωρεὰς ἀντὶ ταύτης τῆς χάριτος ἀντιλήψεσθαι παρὰ
τοῦ βασιλέως, ἐπισπώμενοι μὲν τὸν Ἀλέξανδρον εἰς
πολυχρόνιον καὶ ἐπικίνδυνον πολιορκίαν, διδόντες δ'
ἄνεσιν τῷ Δαρείῳ πρὸς τὰς παρασκευάς, ἅμα δὲ καὶ
πιστεύοντες τῇ τε ὀχυρότητι τῆς νήσου καὶ ταῖς ἐν
αὐτῇ παρασκευαῖς, ἔτι δὲ τοῖς ἀπογόνοις αὐτῶν Καρ-
χηδονίοις. ὁ δὲ βασιλεὺς ὁρῶν κατὰ θάλατταν μὲν 4
δυσπολιόρκητον οὖσαν τὴν πόλιν διά τε τὴν παρα-
σκευὴν τῶν κατὰ τὸ τεῖχος ἔργων καὶ τὴν ὑπάρχουσαν
ἐν αὐτῇ δύναμιν ναυτικήν, κατὰ δὲ γῆν σχεδὸν ἀπραγ-
μάτευτον οὖσαν διὰ τὸ τέτταρσι σταδίοις διείργε-
σθαι τῆς ἠπείρου ὅμως ἔκρινε συμφέρειν πάντα κίνδυ-
νον καὶ πόνον ὑπομένειν ὑπὲρ τοῦ μὴ καταφρονηθῆναι
τὴν τῶν Μακεδόνων δύναμιν ὑπὸ μιᾶς καὶ τῆς τυχού-
σης πόλεως. εὐθὺς οὖν καθαιρῶν τὴν παλαιὰν λεγο- 5
μένην Τύρον καὶ πολλῶν μυριάδων κομιζουσῶν τοὺς
λίθους χῶμα κατεσκεύαζε δίπλεθρον τῷ πλάτει. παν-
δημεὶ δὲ προσλαβόμενος τοὺς κατοικοῦντας τὰς πλη-

4 προπρετέστερον X. **6** ἐνεγκόντος F. malim πολιορκήσειν non nescius idem legi IV 66, 1; XIX 68, 2. **15** αὐτῶν F. **17** κατασκευὴν F, corr. 2. m. **18** κατὰ τὸ τεῖχος] περὶ τ. τ. F. **24** καθαίρων F.

*σίον πόλεις ταχὺ διὰ τὰς πολυχειρίας ἠνύετο τὰ τῶν
ἔργων.*

41 *Οἱ δὲ Τύριοι τὸ μὲν πρῶτον προσπλέοντες τῷ
χώματι κατεγέλων τοῦ βασιλέως, εἰ τοῦ Ποσειδῶνος
ἑαυτὸν δοκεῖ περιέσεσθαι· μετὰ δὲ ταῦτα παραδόξως
τοῦ χώματος αὐξομένου τέκνα μὲν καὶ γυναῖκας καὶ
τοὺς γεγηρακότας εἰς Καρχηδόνα διακομίζειν ἐψηφί-
σαντο, τοὺς δ' ἀκμάζοντας ταῖς ἡλικίαις ἐπέλεξαν
πρὸς τὴν τειχομαχίαν καὶ ναυμαχίαν ἑτοίμως παρε-*
2 *σκεύαζον, ἔχοντες τριήρεις ὀγδοήκοντα. τέλος δὲ τῶν
τέκνων καὶ γυναικῶν μέρος μὲν ἔφθασαν ὑπεκθέμενοι
πρὸς τοὺς Καρχηδονίους, καταταχούμενοι δ' ὑπὸ τῆς
πολυχειρίας καὶ ταῖς ναυσὶν οὐκ ὄντες ἀξιόμαχοι συν-
ηναγκάσθησαν ὑπομεῖναι πανδημεὶ τὴν πολιορκίαν.*
3 *ἔχοντες δὲ πολλὴν δαψίλειαν καταπελτῶν καὶ τῶν
ἄλλων μηχανῶν τῶν πρὸς πολιορκίαν χρησίμων ἑτέρας
πολλαπλασίους κατεσκεύασαν ῥᾳδίως διὰ τῶν ἐν τῇ
Τύρῳ μηχανοποιῶν καὶ τῶν ἄλλων τεχνιτῶν παντοδα-*
4 *πῶν ὄντων. διὰ δὲ τούτων [τῶν] ὀργάνων παντοδα-
πῶν καὶ ξένων ταῖς ἐπινοίαις κατασκευαζομένων ἅπας
μὲν ὁ περίβολος τῆς πόλεως ἐπληρώθη τῶν μηχανῶν,
μάλιστα δὲ κατὰ τὸν τόπον τοῦτον ἐν ᾧ τὸ χῶμα*
5 *συνήγγιζε τῷ τείχει. ὡς δ' εἰς τὴν ἄφεσιν τοῦ βέλους
διέτεινε τὸ κατασκευαζόμενον. ὑπὸ τῶν Μακεδόνων
ἔργον, καὶ παρὰ τῶν θεῶν τινα προεσημαίνετο τοῖς*

1 *διὰ τὰς πολυχειρίας*] libri *διὰ τῆς π.*; correxi sec. Diodori genus dicendi (cf. Kallenb. I p. 6 sq.). **9** *κατεσκεύαζον* RX (<*πρὸς τὴν*> *ν. κ.* Wess.). **10** *τέλος δὲ τῶν τέκνων* F, suprascr. ab 2. m. *γυναικῶν καί*. **19** *ὄντων* om. RX. [*τῶν*] uncis circumcludendum censeo. **20** *πᾶς* F. **23** *εἰς τὴν ἄφεσιν τοῦ βέλους*] neuter articulus est infra 42, 7, id quod iam Dind. et Madv. I p. 506 animadverterunt. **24** *διετείνετο* F.

κινδυνεύουσιν. ἐκ μὲν γὰρ τοῦ πελάγους ὁ κλύδων
προσεπέλασε τοῖς ἔργοις κῆτος ἄπιστον τὸ μέγεθος,
191 ὃ προσπεσὸν τῷ χώματι κακὸν μὲν οὐδὲν εἰργάσατο,
τῷ δ' ἑτέρῳ μέρει τοῦ σώματος προσανακεκλιμένον ἐπὶ
πολὺν χρόνον ἔμενε καὶ πολλὴν κατάπληξιν παρείχετο
τοῖς θεωμένοις τὸ παράδοξον, πάλιν δ' εἰς τὸ πέλαγος 6
νηξάμενον εἰς δεισιδαιμονίαν ἀμφοτέρους προηγάγετο·
ἑκάτεροι γὰρ ὡς τοῦ Ποσειδῶνος αὐτοῖς βοηθήσειν
μέλλοντος διέκρινον τὸ σημεῖον, ῥέποντες ταῖς γνώμαις
πρὸς τὸ ἴδιον συμφέρον. ἐγίνετο δὲ καὶ ἄλλα σημεῖα 7
παράδοξα, δυνάμενα διατροπὴν καὶ φόβον τοῖς ὄχλοις
παρασχέσθαι. κατὰ γὰρ τὰς τροφὰς παρὰ τοῖς Μακε-
δόσιν οἱ διακλώμενοι τῶν ἄρτων αἱματοειδῆ τὴν πρόσ-
οψιν εἶχον. ἑωρακέναι δέ τις ἔφησεν ὄψιν καθ' ἣν
ὁ Ἀπόλλων ἔλεγε μέλλειν ἑαυτὸν ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν.
τοῦ δὲ πλήθους ὑπονοήσαντος ὅτι πεπλακὼς εἴη τὸν 8
λόγον χαριζόμενος Ἀλεξάνδρῳ καὶ διὰ τοῦτο τῶν νεω-
τέρων ὁρμησάντων ἐπὶ τὸ λιθοβολῆσαι τὸν ἄνθρωπον
οὗτος μὲν διὰ τῶν ἀρχόντων <ἐκ>κλαπεὶς καὶ κατα-
φυγὼν εἰς τὸ τοῦ Ἡρακλέους ἱερὸν διέφυγε τὴν τιμω-
ρίαν διὰ τὴν ἱκεσίαν, οἱ δὲ Τύριοι δεισιδαιμονήσαντες
χρυσαῖς σειραῖς προσέδησαν τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ξόανον
τῇ βάσει, ἐμποδίζοντες, ὡς ᾤοντο, τοῦ θεοῦ τὸν ἐκ
τῆς πόλεως χωρισμόν. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν Τύριοι 42
τὴν αὔξησιν τοῦ χώματος εὐλαβηθέντες ἐπλήρωσαν
πολλὰ τῶν ἐλαττόνων σκαφῶν ὀξυβελῶν τε [καὶ] κατα-
πελτῶν καὶ τοξοτῶν καὶ σφενδονητῶν ἀνδρῶν καὶ

4 χώματος F. 15 ἐκλείπειν F. 18 ἐπὶ τῷ λ. F. 19 διὰ τῶν ἀρχ.] ὑπὸ τ. α. F. <ἐκ>κλαπεὶς] codd. κλαπείς; corr. Hertl. III p. 28 (cf. XII 27, 3; XIX 75, 2). 22 περιέδησαν RX. 25 τὴν om. Dind. 26 πολλούς F. [καὶ] del. Dind. recte.

προσπλεύσαντες τοῖς ἐργαζομένοις τὸ χῶμα πολλοὺς
2 μὲν κατέτρωσαν, οὐκ ὀλίγους δὲ ἀπέκτειναν· εἰς ἀν-
όπλους γὰρ καὶ πυκνοὺς πολλῶν καὶ παντοίων βελῶν
φερομένων οὐδεὶς ἡμάρτανεν, ἑτοίμων καὶ ἀφυλάκτων
τῶν σκοπῶν κειμένων. συνέβαινε γὰρ οὐ μόνον κατὰ
πρόσωπον τὰ φερόμενα βέλη προσπίπτειν, ἀλλὰ καὶ
πρὸς τὰ νῶτα τῶν ἀντιπροσώπων ὄντων ἐν στενῷ
χώματι δικνεῖσθαι καὶ μηδένα δύνασθαι διαφυλάξα-
σθαι τοὺς ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν κατατιτρώσκοντας.
3 ὁ δ' Ἀλέξανδρος τὸ παράλογον τῆς συμφορᾶς βουλό-
μενος ὀξέως διορθώσασθαι, πληρώσας πάσας τὰς ναῦς
καὶ καθηγούμενος αὐτὸς ἔπλει κατὰ σπουδὴν ἐπὶ τὸν
λιμένα τῶν Τυρίων καὶ τὴν ἐπάνοδον τῶν Φοινίκων
4 ὑπετέμνετο. οἱ δὲ βάρβαροι φοβηθέντες μήποτε κυ-
ριεύσας τῶν λιμένων καταλάβηται τὴν πόλιν ἔρημον
οὖσαν στρατιωτῶν, κατὰ πολλὴν σπουδὴν ἀνέπλεον εἰς
τὴν Τύρον. ἀμφοτέρων δὲ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς
φιλοτιμίας ταῖς εἰρεσίαις πυκναῖς χρωμένων καὶ τῶν
Μακεδόνων ἤδη πλησιαζόντων τοῖς λιμέσιν οἱ Φοίνικες
παρ' ὀλίγον μὲν ἦλθον τοῦ πάντες ἀπολέσθαι, παρ-
εισπεσόντες δ' ὅμως τῇ βίᾳ καὶ τὰς τελευταίας ναῦς
5 ἀποβαλόντες διεσώθησαν εἰς τὴν πόλιν. ὁ δὲ βασι-
λεὺς μεγάλης ἐπιβολῆς ἀποτυχὼν πάλιν προσεκαρτέρει
τῷ χώματι καὶ τῷ πλήθει τῶν νεῶν παρείχετο τοῖς
ἐργαζομένοις τὴν ἀσφάλειαν. τῶν δ' ἔργων πλησιαζόν- 192
των τῇ πόλει καὶ τῆς ἁλώσεως προσδοκωμένης ἀργέσ-
της ἄνεμος μέγας ἐπεγένετο καὶ τοῦ χώματος πολὺ

2 ἀόπλους Dind. 3 καὶ πυκνούς] πυκνούς RX. 14 ὑπ-ετέμνοντο F, corr. 1. m. 16 εἰς τὴν πόλιν R, suprascr. pr. m. Τύρον; τὴν om. X. 20 πάντας F, corr. 2. m. 22 post ἀπο-βαλόντες F add.: καὶ μεγάλας ἀποβολάς, quod tamen del. 2. m. 23 ἐπιβολῆς] ἀποβολῆς F. 26 ἀργέτης X.

μέρος ἐλυμήνατο. ὁ δ' Ἀλέξανδρος εἰς ἀμηχανίαν 6
ἐμπίπτων διὰ τὴν αὐτόματον τῶν ἔργων φθορὰν μετε-
μέλετο μὲν ἐπὶ τῇ τῆς πολιορκίας ἐπιβολῇ, ὅμως δὲ τῇ
φιλοτιμίᾳ προαγόμενος ἐκ τῆς ὀρεινῆς ἐκκόπτων ὑπερ-
μεγέθη δένδρα παρεκόμιζε καὶ σὺν αὐτοῖς τοῖς κλάδοις
ἐγχώσας ἐνέφραξε τὴν βίαν τοῦ κλύδωνος. ταχὺ δ' 7
ἀποκαταστήσας τὰ πεπονηκότα τοῦ χώματος καὶ τῇ
πολυχειρίᾳ προκόψας εἰς βέλους ἄφεσιν ἐπέστησε τὰς
μηχανὰς ἐπ' ἄκρον τὸ χῶμα καὶ τοῖς μὲν πετροβόλοις
κατέβαλλε τὰ τείχη, τοῖς δ' ὀξυβελέσιν ἀνεῖργε τοὺς
ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων ἐφεστῶτας· συνηγωνίζοντο δὲ τού-
τοις οἵ τε τοξόται καὶ σφενδονῆται καὶ πολλοὺς τῶν
ἐν τῇ πόλει παραβοηθοῦντας κατετίτρωσκον. οἱ δὲ 43
Τύριοι χαλκεῖς ἔχοντες τεχνίτας καὶ μηχανοποιοὺς
κατεσκεύασαν φιλότεχνα βοηθήματα. πρὸς μὲν γὰρ τὰ
καταπελτικὰ βέλη τροχοὺς κατεσκεύασαν διειλημμένους
πυκνοῖς διαφράγμασι, τούτους δὲ διά τινος μηχανῆς
δινεύοντες τὰ μὲν συνέτριβον, τὰ δὲ παρέσυρον τῶν
βελῶν, πάντων δὲ τὴν ἐκ τῆς βίας φορὰν ἐξέλυον·
τοὺς δ' ἐκ τῶν πετροβόλων φερομένους λίθους δεχό-
μενοι μαλακαῖς τισι καὶ συνενδιδούσαις κατασκευαῖς
ἐπράυνον τὴν ἐκ τῆς ὀργανικῆς βίας δύναμιν. ὁ δὲ 2
βασιλεὺς ἅμα τῇ κατὰ τὸ χῶμα προσβολῇ παντὶ τῷ
στόλῳ περιέπλει τὴν πόλιν καὶ τὰ τείχη περιεσκέπτετο
καὶ φανερὸς ἦν πολιορκήσων τὴν πόλιν κατὰ γῆν ἅμα
καὶ κατὰ θάλατταν. τῶν δὲ Τυρίων ἀνταναχθῆναι μὲν 3

8 πολιχειρίᾳ X. **10** κατέβαλε X. **13** παραβοηθούντων F. **14** χαλκεῖς] codd. ἁλιεῖς; correxi ex V 13, 2; Doehner (p. 14) proposuerat οἱ T. ἁλίζοντες (vel συναλίζοντες) τεχνίτας, Madv. I p. 506 ἅλις, Bezzel p. 34 ἀλύοντας. **18** διανεύοντες RX. **19** πάντων] πᾶσαν F. **21** συνδιδούσαις F, corr. 2. m. **25** πολιορκήσειν F, corr. 2. m.

τῷ στόλῳ μηκέτι τολμώντων, τρισὶ δὲ ναυσὶν ὁρμούν-
των πρὸ τοῦ λιμένος ὁ βασιλεὺς ἐπιπλεύσας αὐταῖς
καὶ πάσας συντρίψας ἐπανῆλθεν ἐπὶ τὴν ἰδίαν στρατο-
πεδείαν. οἱ δὲ Τύριοι βουλόμενοι διπλασιάσαι τὴν ἀπὸ
τῶν τειχῶν ἀσφάλειαν, ἀποστήσαντες πέντε πήχεις ἕτε-
ρον τεῖχος ᾠκοδόμουν δέκα πηχῶν τὸ πλάτος καὶ τὴν
ἀνὰ μέσον τῶν τειχῶν σύριγγα λίθων καὶ χώματος
4 ἐπλήρουν. ὁ δ' Ἀλέξανδρος τὰς τριήρεις ζευγνύων
καὶ μηχανὰς παντοδαπὰς αὐταῖς ἐπιστήσας κατέβαλεν
ἐπὶ πλέθρον τοῦ τείχους· καὶ διὰ τοῦ πτώματος εἰσ-
5 έπιπτον εἰς τὴν πόλιν. οἱ δὲ Τύριοι τοὺς εἰσβιαζο-
μένους πυκνοῖς βέλεσι βάλλοντες μόγις ἀπεστρέψαντο
καὶ τὸ πεπτωκὸς μέρος τοῦ τείχους ἀνῳκοδόμησαν
νυκτὸς ἐπιλαβούσης. μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ χώματος συν-
άψαντος τῷ τείχει καὶ τῆς πόλεως χερρονήσου γενο-
μένης πολλοὺς καὶ μεγάλους ἀγῶνας συνέβαινε γίνε- 193
6 σθαι κατὰ τὴν τειχομαχίαν. οἱ μὲν γὰρ τὸ δεινὸν
ἔχοντες ἐν ὀφθαλμοῖς καὶ τὴν ἐκ τῆς ἁλώσεως συμ-
φορὰν ἀναλογιζόμενοι ταῖς ψυχαῖς οὕτω παρέστησαν
πρὸς τὸν κίνδυνον ὥστε τοῦ θανάτου καταφρονῆσαι.
7 τῶν γὰρ Μακεδόνων προσαγόντων πύργους ὑψηλοὺς
ἴσους τοῖς τείχεσι καὶ διὰ τούτων τὰς ἐπιβάθρας ἐπι-
βαλλόντων καὶ θρασέως ταῖς ἐπάλξεσιν ἐπιβαινόντων
οἱ μὲν Τύριοι διὰ τὴν ἐπίνοιαν τῶν ὀργανοποιῶν
8 πολλὰ πρὸς τὴν τειχομαχίαν εἶχον βοηθήματα. χαλ-
κευσάμενοι γὰρ εὐμεγέθεις τριόδοντας παρηγκιστρω-
μένους τούτοις ἔτυπτον ἐκ χειρὸς τοὺς ἐπὶ τῶν πύργων

1 ὁρμώντων codd.; corr. edd. **11** τοὺς βιαζομένους RX. **12** ἀπεστρέψαντο RF (cf. Pol. III 102, 7) ἀπετρέψαντο X; ἀπετρί-ψαντο Wess. **16** συνέβη F, corr. 2. m. **19** οὕτως F. **27** ἐπὶ τὸν πύργον F.

καθεστῶτας. ἐμπηγνυμένων δὲ εἰς τὰς ἀσπίδας τούτων
καὶ κάλους ἐχόντων προσδεδεμένους εἷλκον πρὸς ἑαυ-
τοὺς ἐπιλαμβανόμενοι τῶν κάλων. ἀναγκαῖον οὖν ἦν 9
ἢ προΐεσθαι τὰ ὅπλα καὶ γυμνουμένους τὰ σώματα
κατατιτρώσκεσθαι πολλῶν φερομένων βελῶν ἢ τηροῦν-
τας τὰ ὅπλα διὰ τὴν αἰσχύνην πίπτειν ἀφ' ὑψηλῶν
πύργων καὶ τελευτᾶν. ἄλλοι δ' ἁλιευτικὰ δίκτυα τοῖς 10
ἐπὶ τῶν ἐπιβαθρῶν διαμαχομένοις ἐπιρριπτοῦντες καὶ
τὰς χεῖρας ἀχρήστους ποιοῦντες κατέσπων καὶ περι-
εκύλιον ἀπὸ τῆς ἐπιβάθρας ἐπὶ τὴν γῆν. ἕτερον δ' 44
ἐπενόησαν εὕρεμα φιλότεχνον κατὰ τῆς τῶν Μακε-
δόνων ἀνδρείας, δι' οὗ τοὺς ἀρίστους τῶν πολεμίων
ἀμηχάνοις καὶ δειναῖς περιέβαλον τιμωρίαις. κατα-
σκευάσαντες γὰρ ἀσπίδας χαλκᾶς καὶ σιδηρᾶς καὶ
ταύτας πληρώσαντες ἄμμου φλογὶ πολλῇ συνεχῶς
ὑπέκαιον καὶ διάπυρον κατεσκεύαζον τὴν ἄμμον. ταύ- 2
την δὲ διά τινος μηχανῆς τοῖς θρασύτατα μαχομένοις
ἐπερρίπτουν καὶ ταῖς ἐσχάταις συμφοραῖς περιέβαλλον
τοὺς ὑποπεσόντας· διὰ γὰρ τῶν θωράκων καὶ τῶν
ὑποδυτῶν παρεισπίπτουσα ἡ ἄμμος καὶ διὰ τὴν ὑπερ-
βολὴν τῆς θερμασίας λυμαινομένη τὰς σάρκας ἀβοήθη-
τον ἐποίει τὸ ἀτύχημα. διὸ καὶ παραπλησίως τοῖς 3
βασανιζομένοις πᾶσαν δεητικὴν φωνὴν προϊέμενοι τοὺς
μὲν ἐπικουρήσοντας οὐκ εἶχον, αὐτοὶ δὲ διὰ τὴν δει-
νότητα τοῦ πάθους εἰς μανιώδεις διαθέσεις ἐμπίπτοντες
ἐτελεύτων, ἐλεεινῷ καὶ ἀμηχάνῳ πάθει περιπίπτοντες.
ἅμα δὲ καὶ πῦρ ἐπερρίπτουν καὶ σαυνία καὶ λίθους 4
ἐπέβαλλον οἱ Φοίνικες καὶ τῷ πλήθει τῶν βελῶν κατ-

3 ἐπιλαβόμενοι X. **6** ὑψηλοῦ πύργου X. **11** ἐπινόησαν. **16** τὸν ἄμμον F, corr. 2. m. **17** θρασυτάτως F. **21** λυμαινομένης F. **23** δεκτικήν X. **25** διαθέσεις om. F, suppl. 2. m.

επόνουν τὰς ἀρετὰς τῶν ἀνθισταμένων καὶ ταῖς μὲν
δρεπανηφόροις κεραίαις τὰς τῶν κριῶν ὁρμιστηρίας
ὑποτέμνοντες ἄχρηστον τὴν τῶν ὀργάνων βίαν ἐποίουν,
ταῖς δὲ πυρφόροις μύδρους μεγάλους διαπύρους ἐπ- 194
έβαλλον εἰς τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων καὶ διὰ τὴν
πυκνότητα τῶν ἀνδρῶν οὐχ ἡμάρτανον τῶν σκοπῶν,
τοῖς δὲ κόραξι καὶ ταῖς σιδηραῖς χερσὶν ἀνήρπαζον
5 τοὺς τοῖς θωρακείοις ἐφεστῶτας. τῇ δὲ πολυχειρίᾳ
πάσας τὰς μηχανὰς ἐνεργεῖς ποιοῦντες πολλοὺς τῶν
45 βιαζομένων ἀπέκτεννον. ἀνυπερβλήτου δὲ τῆς ἐκπλή-
ξεως οὔσης καὶ τῆς ἐν τοῖς ἀγῶσι δεινότητος ἀνυποστά-
του γινομένης οὐδ' ὣς ἔληγον τῆς τόλμης οἱ Μακεδόνες,
ἀλλὰ τοὺς ἀεὶ πίπτοντας ὑπερβαίνοντες οὐκ ἐνουθε-
2 τοῦντο ταῖς τῶν ἄλλων συμφοραῖς. ὁ δ' Ἀλέξανδρος
ἐπιστήσας ἐπὶ <τοὺς ἁρμόζοντας τόπους> τοὺς πετρο-
βόλους καταπέλτας καὶ λίθους μεγάλους ἀφιεὶς ἐσάλευε
τὰ τείχη, τοῖς δ' ὀξυβελέσιν ἀπὸ τῶν πύργων τῶν
ξυλίνων ἐκβάλλων βελῶν παντοδαπῶν πλῆθος δεινῶς
3 κατετίτρωσκε τοὺς ἐφεστῶτας τοῖς τείχεσιν. ἀντι-
μηχανώμενοι δὲ πρὸς ταῦτα οἱ Τύριοι πρὸ μὲν τῶν
τειχῶν μαρμαρίνους τροχοὺς ἵστανον καὶ διά τινων
ὀργάνων τούτους δινεύοντες τὰ φερόμενα βέλη κατα-
πελτικὰ συνέτριβον καὶ εἰς τὰ πλάγια μέρη παράγοντες
4 ἀπράκτους ἐποίουν τὰς τῶν ἀφιεμένων πληγάς. πρὸς

2 ὁρμητηρίας codd., quod in cod. F 1. m. mut. in ὁρμιτηρίας; corr. Casaub. 8 θωρακίοις F. 9 ἐνεργεῖς] ἀνεργεῖς RX ἀνενεργεῖς F; ἅμ' ἐνεργεῖς Dind. 10 βιαζομένων] διαγωνιζομένων F. ἀπέκτεννον RX. 12 γενομένης F. 15 ἐπὶ RX; om. F, suppl. 2. m.; lacunam supplevi ex Pol. V 4, 6; fort. mavis scribere cum Arriano (II 22, 6; 23, 1) ἐπὶ <τὰς ναῦς>; ἐπὶ omitti iussit Reiske. 16 ἀφιεὶς] ἐφ' οἷς F. 18 ἐμβάλλων R (κ supra μ) ἐμβ. F. 19 ἐπὶ τοῖς τείχεσιν F. ἀντιμηχανόμενοι F, corr. 2. m.

δὲ τούτοις βύρσας καὶ διπλᾶς διφθέρας πεφυκωμένας καταράπτοντες εἰς ταύτας ἀπεδέχοντο τὰς ἀπὸ τῶν πετροβόλων πληγάς· καὶ μαλακῆς τῆς ἐνδόσεως γινομένης ἐξελύετο τῶν φερομένων πετρῶν ἡ βία. καθόλου 5 δὲ οἱ Τύριοι πάντα τρόπον εὐρώστως ἀμυνόμενοι καὶ κατευποροῦντες τοῖς βοηθήμασι κατεθάρρησαν τῶν πολεμίων καὶ τὸ τεῖχος καὶ τὰς ἐντὸς τῶν πύργων στάσεις ἀπολιπόντες ἐπ' αὐτὰς ὠθοῦντο τὰς ἐπιβάθρας καὶ ταῖς τῶν πολεμίων ἀνδραγαθίαις ἀντέταττον τὰς ἑαυτῶν ἀρετάς. διὸ καὶ συμπλεκόμενοι τοῖς πολεμίοις 6 καὶ τὴν μάχην ἐκ χειρὸς συνιστάμενοι μέγαν ἀγῶνα τὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος συνίσταντο καί τινες πελέκεσι τῶν ἀπαντώντων τὸ προσπεσὸν μέρος τοῦ σώματος ἀπέκοπτον· ἔνθα δὴ τῶν παρὰ τοῖς Μακεδόσιν ἡγεμόνων τις, ὄνομα μὲν Ἄδμητος, διαφέρων δὲ ἀνδρείᾳ καὶ σώματος ῥώμῃ, τεθαρρηκὼς τὴν βίαν τῶν Τυρίων ὑπέστη καὶ πληγεὶς πελέκει μέσην τὴν κεφαλὴν παραχρῆμα κατέστρεψε τὸν βίον ἡρωικῶς.

Ὁ δ' Ἀλέξανδρος ὁρῶν τῇ μάχῃ [τῶν Τυρίων] κατ- 7 ισχυομένους τοὺς Μακεδόνας ἀνεκαλέσατο τῇ σάλπιγγι τοὺς στρατιώτας νυκτὸς ἤδη γενομένης. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἔκρινε λῦσαι τὴν πολιορκίαν καὶ τὴν στρατείαν ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον ποιεῖσθαι· μετανοήσας δὲ πάλιν καὶ
195 νομίσας αἰσχρὸν εἶναι παραχωρῆσαι Τυρίοις τῆς κατὰ τὴν πολιορκίαν δόξης καὶ τῶν φίλων ἕνα μόνον ὁμογνωμονοῦντα λαβὼν Ἀμύνταν τὸν Ἀνδρομένους πάλιν πρὸς τὴν πολιορκίαν ἐτρέπετο.

1 βύρας XF (corr. 2. m.). **2** καταράπτοντες RX. **3** γενομένης F. **8** ὠθοῦντο codd.; ἐωθοῦντο Dind. **9** πολέμων X. **16** τεθαρρηκως] τὸ θράσος καὶ F, corr. in marg. 2. m. **19** [τῶν Τυρίων] ex v. 16 inepte repetitum. **23** μετανοηθείς F, corr. 2. m. **24** αἰσχρόν ἐστι F. **25** ἐν τῇ πολιορκίᾳ F. **26** Ἀμύντα F, corr. 2. m.

46 *Παρακαλέσας δὲ τοὺς Μακεδόνας ἑαυτοῦ μὴ λει-
φθῆναι κατ' ἀνδρείαν ἁπάσας τὰς ναῦς πολεμικῶς
κατασκευάσας προσέβαλλε τοῖς τείχεσιν ἐκθύμως κατὰ
γῆν ἅμα καὶ κατὰ θάλατταν. κατανοήσας δὲ περὶ τὰ
νεώρια τὸ τεῖχος ἀσθενέστερον ὑπάρχειν τούτῳ προσ-
ήγαγε τὰς τριήρεις ἐξευγμένας καὶ φερούσας τὰς ἀξιο-*
2 *λογωτάτας μηχανάς. ἐνταῦθα δὲ ἐτόλμησεν ἐπιτελέ-
σασθαι πρᾶξιν οὐδ' αὐτοῖς τοῖς ὁρῶσι πιστευομένην·
ἐπιβάθραν γὰρ ἀπὸ τοῦ ξυλίνου πύργου τοῖς τῆς
πόλεως τείχεσιν ἐπιβαλὼν διὰ ταύτης μόνος ἐπέβη τῷ
τείχει, οὔτε τὸν ἀπὸ τῆς τύχης φθόνον εὐλαβηθεὶς
οὔτε τὴν τῶν Τυρίων δεινότητα καταπλαγείς, ἀλλὰ τὴν
καταγωνισαμένην τοὺς Πέρσας δύναμιν ἔχων θεωρὸν
τῆς ἰδίας ἀνδραγαθίας τοῖς μὲν ἄλλοις Μακεδόσιν
ἀκολουθεῖν προσέταξεν, αὐτὸς δὲ καθηγούμενος τῶν
εἰς χεῖρας βιαζομένων τοὺς μὲν τῷ δόρατι, τοὺς δὲ
τῇ μαχαίρᾳ τύπτων ἀπέκτεινεν, ἐνίους δ' αὐτῇ τῇ
περιφερείᾳ τῆς ἀσπίδος ἀνατρέπων ἐπισχεῖν τοῦ πολλοῦ*
3 *θράσους ἐποίησε τοὺς πολεμίους. ἅμα δὲ τούτοις πρατ-
τομένοις καθ' ἕτερον μέρος ὁ κριὸς τύπτων κατέβαλε
πολὺ μέρος τοῦ τείχους· διὰ δὲ τοῦ πτώματος εἰσπε-
σόντων τῶν Μακεδόνων καὶ τῶν περὶ τὸν Ἀλέξανδρον
διὰ τῆς ἐπιβάθρας διαβάντων ἐπὶ τὸ τεῖχος ἡ μὲν
πόλις κατείληπτο, οἱ δὲ Τύριοι πρὸς ἀλκὴν τραπέντες
καὶ παρακαλέσαντες ἀλλήλους ἐνέφραξαν τοὺς στενω-
ποὺς καὶ μαχόμενοι πλὴν ὀλίγων ἅπαντες κατεκόπησαν,*
4 *ὄντες πλείους τῶν ἑπτακισχιλίων. ὁ δὲ βασιλεὺς τέκνα*

3 *προσεβάλετο* F. 5 *ὑπάρχον* F. 7 *ἐνταῦθα*] *ἐν ταύταις* codd.; corr. Dind. *ἐτόλμησαν* X. 9 *ἀπὸ τοῦ ξ. π.*] malim *ἀπό τινος ξ. π.* 10 *ἐπιβάλλων* F. 17 *μαχερᾳ* X. 21 *πολὺ τοῦ τείχους μέρος* F. 24 *ἄλλην* F, corr. 2. m. 27 de numeris cf. Arr. II 24, 4. 5; Curt. IV 4, 17.

μὲν καὶ γυναῖκας ἐξηνδραποδίσατο, τοὺς δὲ νέους
πάντας, ὄντας οὐκ ἐλάττους τῶν δισχιλίων, ἐκρέμασε.
σώματα δ' αἰχμάλωτα τοσαῦτα τὸ πλῆθος εὑρέθη ὥστε
τῶν πλείστων εἰς Καρχηδόνα κεκομισμένων τὰ ὑπο-
λειφθέντα γενέσθαι πλείω τῶν μυρίων καὶ τρισχιλίων.
Τύριοι μὲν οὖν γενναιότερον μᾶλλον ἢ φρονιμώ- 5
τερον ὑποστάντες τὴν πολιορκίαν τοσαύταις περιέπεσον
συμφοραῖς, πολιορκηθέντες μῆνας ἑπτά. ὁ δὲ βασιλεὺς 6
τοῦ μὲν Ἀπόλλωνος τὰς χρυσᾶς σειρὰς καὶ τὰ δεσμὰ
περιελόμενος παρήγγειλεν ὀνομάζειν τὸν θεὸν τοῦτον
Ἀπολλὼ φιλαλέξανδρον, τῷ δὲ Ἡρακλεῖ μεγαλοπρεπεῖς
θυσίας συντελέσας καὶ τοὺς ἀνδραγαθήσαντας τιμήσας,
ἔτι δὲ τοὺς τετελευτηκότας μεγαλοπρεπῶς θάψας τῆς
196 μὲν Τυρίων πόλεως κατέστησε βασιλέα τὸν ὀνομαζό-
μενον Βαλλώνυμον, περὶ οὗ τὰ κατὰ μέρος οὐκ ἄξιον
παραλιπεῖν διὰ τὸ τῆς περιπετείας παράδοξον. τοῦ 47
γὰρ προϋπάρχοντος βασιλέως Στράτωνος διὰ τὴν πρὸς
Δαρεῖον φιλίαν ἐκπεσόντος ἐκ τῆς ἀρχῆς ὁ Ἀλέξανδρος
ἔδωκεν ἐξουσίαν Ἡφαιστίωνι καταστῆσαι βασιλέα τῆς
Τύρου τῶν ἰδιοξένων ὃν ἂν προαιρῆται. τὸ μὲν οὖν 2
πρῶτον οὗτος εὐδοκήσας τῷ ξένῳ, παρ' ᾧ τὴν ἐπι-
σταθμίαν ἐπεποίητο κεχαρισμένως, τοῦτον ἐπεβάλετο
κύριον ἀναγορεῦσαι τῆς πόλεως· ὁ δὲ πλούτῳ μὲν καὶ
δόξῃ διαφέρων τῶν πολιτῶν, οὐδεμίαν δὲ συγγένειαν

2 ἅπαντας F. 4 κεκοσμένων X. 5 cf. Droysen Hell. I² 1 p. 295 a. 1. 7 τοιαύταις F. 11 Ἀπολλὼ R ..λῶ XF; cf. W.-Schm. p. 95. 15 Βαλλώνυμον RF Βαλώνυμον X; Ἀβδαλώνυμον Wess. ex Curt. IV 1, 19 et Iust. XI 10, 8; at cf. Plut. de fluv. XII 4; ap. Plut. (de Alex. fort. II 8) nomen corruptum est in libris; corr. Cobet p. 249; ceterum cf. de Abdalonymo et Stratone Droysen Hell. I² 1 p. 281 a. 1. 20 τῶν ἰδίων ξένων F, corr. 2. m. 21 τῶν ξένων F. παρ' ᾧ τὴν] πρώτην F, corr. 2. m. 23 μὲν om. F, add. 2. m.

ἔχων πρὸς τοὺς <προ>γεγονότας βασιλεῖς οὐκ ἐδέξατο
3 τὴν δωρεάν. τοῦ δ' Ἡφαιστίωνος ἐπιτρέψαντος αὐτῷ
τὴν ἐκλογὴν ποιήσασθαι ἐκ τοῦ γένους τῶν βασιλέων
ἔφησεν εἶναί τινα τῆς βασιλικῆς οἰκίας ἀπόγονον τὰ
μὲν ἄλλα σώφρονα καὶ ἀγαθὸν ἄνδρα, πένητα δὲ καθ'
4 ὑπερβολήν. συγχωρήσαντος δὲ τοῦ Ἡφαιστίωνος τούτῳ
τὴν δυναστείαν ὁ λαβὼν τὴν ἐπιτροπὴν κατήντησεν
ἐπὶ τὸν ὠνομασμένον μετὰ βασιλικῆς ἐσθῆτος καὶ κατ-
έλαβεν αὐτὸν ἔν τινι κήπῳ μισθοῦ μὲν ἀντλοῦντα,
5 ῥάκεσι δὲ τοῖς τυχοῦσιν ἐσθῆτι χρώμενον. δηλώσας
δὲ τὴν περιπέτειαν καὶ περιθεὶς τὴν βασιλικὴν στολὴν
καὶ τὸν ἄλλον τὸν ἁρμόζοντα κόσμον ἀνήγαγεν αὐτὸν
εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ ἀπέδειξε βασιλέα τῶν Τυρίων.
6 ἀσμένως δὲ τοῦ πλήθους προσδεξαμένου καὶ τὸ παρά-
δοξον τῆς τύχης θαυμάσαντος οὗτος μὲν φίλος γενό-
μενος Ἀλεξάνδρῳ τὴν βασιλείαν ἔσχε παράδειγμα τοῖς
ἀγνοοῦσι τὴν τῆς τύχης παράδοξον μεταβολήν· ἡμεῖς
δ' ἐπεὶ τὰ περὶ τὸν Ἀλέξανδρον διήλθομεν, μεταληψό-
μεθα τὴν διήγησιν.
48 Κατὰ γὰρ τὴν Εὐρώπην Ἆγις μὲν ὁ τῶν Λακεδαι-
μονίων βασιλεὺς τῶν ἐκ τῆς ἐν Ἰσσῷ μάχης διασωθέν-
των μισθοφόρων ἀναλαβὼν ὀκτακισχιλίους νεωτέρων
2 πραγμάτων ἀντείχετο, χαριζόμενος Δαρείῳ. προσλαβὼν
δὲ παρὰ τούτου καὶ ναῦς καὶ χρημάτων πλῆθος ἔπλευ-
σεν εἰς Κρήτην καὶ τῶν πόλεων τὰς πλείους χειρωσά-
μενος ἠνάγκασε τὰ Περσῶν αἱρεῖσθαι. Ἀμύντας δ' ὁ
φυγὼν ἐκ Μακεδονίας καὶ πρὸς Δαρεῖον ἀναβὰς συν-
ηγωνίσατο μὲν τοῖς Πέρσαις ἐν τῇ Κιλικίᾳ, διασωθεὶς

1 <προ>γεγονότας scripsi; libri γεγονότας. 4 εἶναι om. F, suppl. 2. m. 8 ὀνομασμένον F. 14 δὲ del. R. τὸ πλῆθος προσδεξάμενος F, corr. 2. m. 26 Ἀ. δὲ φυγὼν RX.

δ' ἐκ τῆς ἐν Ἰσσῷ παρατάξεως μετὰ τετρακισχιλίων
μισθοφόρων καὶ πρὸ τῆς Ἀλεξάνδρου παρουσίας δια-
νύσας εἰς Τρίπολιν τῆς Φοινίκης ἐπέλεξεν ἐκ τοῦ
παντὸς στόλου τὰς ἀρκούσας ναῦς εἰς τὸν πλοῦν τοῖς
ἰδίοις στρατιώταις, τὰς δ' ἄλλας ἐνέπρησε. διαπλεύσας 3
δ' εἰς τὴν Κύπρον καὶ προσλαβόμενος στρατιώτας καὶ
197 ναῦς διέπλευσεν εἰς τὸ Πηλούσιον. τῆς δὲ πόλεως
ἐγκρατὴς γενόμενος ἀπέφαινεν ἑαυτὸν ὑπὸ Δαρείου
τοῦ βασιλέως ἀπεστάλθαι στρατηγὸν διὰ τὸ τὸν ἡγού-
μενον τῆς Αἰγύπτου σατράπην συναγωνιζόμενον ἐν
Ἰσσῷ τῆς Κιλικίας πεπτωκέναι. ἀναπλεύσας δ' εἰς 4
Μέμφιν τὸ μὲν πρῶτον πρὸ τῆς πόλεως παραταξάμενος
τοῖς ἐγχωρίοις ἐνίκησε· μετὰ δὲ ταῦτα πρὸς ἁρπαγὴν
τῶν στρατιωτῶν τραπέντων ἐπεξελθόντες ἐκ τῆς πόλεως
ἐπέθεντο τοῖς ἀτάκτως διαρπάζουσι τὰς ἐπὶ τῆς χώρας
κτήσεις καὶ τόν τε Ἀμύνταν ἀπέκτειναν καὶ τοὺς μετ'
αὐτοῦ πάντας ἄρδην ἀνεῖλον. Ἀμύντας μὲν οὖν με- 5
γάλαις ἐπιβολαῖς ἐγχειρήσας καὶ παρ' ἐλπίδα σφαλεὶς
τοιοῦτον ἔσχε τοῦ βίου τὸ τέλος. ὁμοίως δὲ τούτῳ
καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων καὶ στρατηγῶν τινες ἐκ τῆς
ἐν Ἰσσῷ μάχης μετὰ στρατιωτῶν διασωθέντες ἀντ-
είχοντο τῶν Περσικῶν ἐλπίδων. οἱ μὲν γὰρ πόλεις 6
ἐπικαίρους καταλαμβανόμενοι διεφύλαττον ταύτας τῷ
Δαρείῳ, οἱ δ' ἔθνη προσαγόμενοι καὶ δυνάμεις περὶ
αὐτοὺς κατασκευαζόμενοι τὰς ἁρμοζούσας χρείας τοῖς
ὑποκειμένοις καιροῖς παρείχοντο. οἱ δὲ σύνεδροι τῶν
Ἑλλήνων ἐψηφίσαντο πέμψαι πρέσβεις πεντεκαίδεκα

1 τρισχιλίων Q; cf. Curt. IV 2, 27 (Arr. II 13, 2). **8** γενόμενος] ἐγένετο F. **11** ἀναπλεύσας] ἀνακάμψας F. **12** παραταξαμένοις R; παρατάξασθαι ἐνίκησε τοῖς ἐγχωρίοις X. **14** <οἱ> ἐκ τῆς πόλεως Reiske. **18** παρ' ἐλπίδας F. **19** τὸ om. F. **23** ταύτας] αὐτὰς δὲ F. **25** παρασκευαζόμενοι F.

στέφανον φέροντας χρυσοῦν παρὰ τῆς Ἑλλάδος ἀρι-
στιον Ἀλεξάνδρῳ καὶ συνησθησομένους τῇ κατὰ Κιλι-
7 κίαν νίκῃ. Ἀλέξανδρος δὲ στρατεύσας ἐπὶ Γάζαν φρου-
ρουμένην ὑπὸ Περσῶν καὶ δίμηνον προσεδρεύσας εἷλε
κατὰ κράτος τὴν πόλιν.
49 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀριστοφάνους ἐν Ῥώμῃ
κατεστάθησαν ὕπατοι Σπούριος Ποστόμιος καὶ Τῖτος
Οὐετούριος. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς τὰ
περὶ τὴν Γάζαν διοικήσας Ἀμύνταν μὲν μετὰ δέκα
νεῶν εἰς Μακεδονίαν ἐξέπεμψε, προστάξας τῶν νέων
τοὺς εὐθέτους ἐπιλέξαι πρὸς στρατείαν, αὐτὸς δὲ μετὰ
πάσης τῆς δυνάμεως παρῆλθεν εἰς Αἴγυπτον καὶ παρ-
2 έλαβε πάσας τὰς ἐν αὐτῇ πόλεις χωρὶς κινδύνων· οἱ
γὰρ Αἰγύπτιοι τῶν Περσῶν ἠσεβηκότων εἰς τὰ ἱερὰ
καὶ βιαίως ἀρχόντων ἄσμενοι προσεδέξαντο τοὺς Μακε-
δόνας. καταστήσας δὲ τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον προῆλθεν
εἰς Ἄμμωνος, βουλόμενος χρήσασθαι τῷ θεῷ. κατὰ
μέσην δὲ τὴν ὁδὸν ἀπήντησαν αὐτῷ πρέσβεις παρὰ
Κυρηναίων στέφανον κομίζοντες καὶ μεγαλοπρεπῆ
δῶρα, ἐν οἷς ἦγον ἵππους τε πολεμιστὰς τριακοσίους
3 καὶ πέντε τέθριππα τὰ κράτιστα. ὁ δὲ τούτους μὲν
ἀποδεξάμενος φιλίαν καὶ συμμαχίαν συνέθετο πρὸς
αὐτούς, αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν συναποδημούντων προῆγεν
ἐπὶ τὸ ἱερόν· καὶ διανύσας ἐπὶ τὴν ἔρημον καὶ ἄνυδρον, 198
ὑδρευσάμενος διῄει τὴν χώραν ἔχουσαν ἄμμου μέγεθος
ἀέριον. ἐν ἡμέραις δὲ τέσσαρσιν ἐξαναλωθέντων τῶν
κομιζομένων ὑδάτων εἰς δεινὴν σπάνιν παρεγένοντο.
4 εἰς ἀθυμίαν οὖν πάντων ἐμπεσόντων ἄφνω πολὺς

1 ἀριστεῖον F. 7 Σπόριος F. cf. Liv. VIII 16. 9 διοικησάμενος F. 11 πρὸς τὴν στρατείαν F. 18 ὑπήντησαν F. 20 τε om. R. 23 συνεπιδημούντων F. 26 ἀναλωθέντων R.

ὄμβρος ἐξ οὐρανοῦ κατερράγη, τὴν ὑπάρχουσαν τῶν
ὑγρῶν ἔνδειαν παραδόξως διωρθούμενος· διὸ καὶ τὸ
συμβὰν ἔδοξεν ἀνελπίστως σωθεῖσι θεῶν προνοίᾳ
γεγονέναι. ὑδρευσάμενοι δ' ἔκ τινος κοιλάδος, ἐπὶ 5
τέσσαρας ἡμέρας ἔχοντες ἀρκοῦσαν τὴν βοήθειαν καὶ
*διελθόντες ἡμέρας τέσσαρας *διεξέπεσαν τὴν ἄνυδρον.*
ἀδήλου δὲ τῆς ὁδοῦ καθεστώσης διὰ τὸ πλῆθος τῆς
ἄμμου οἱ καθηγούμενοι τῆς ὁδοῦ προσήγγειλαν τῷ
βασιλεῖ διότι κόρακες δεξιοὶ κλάζοντες τὴν τρίβον τῆς
ἐπὶ τὸ ἱερὸν φερούσης ἀτραποῦ προσημαίνουσιν. οἰω- 6
νισάμενος δὲ τὸ συμβαῖνον ὁ Ἀλέξανδρος καὶ δια-
λαβὼν δέχεσθαι τὸν θεὸν ἀσμένως τὴν παρουσίαν
αὐτοῦ προῆγε κατὰ σπουδήν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον
κατήνυσεν ἐπὶ τὴν πικρὰν καλουμένην λίμνην, μετὰ
δὲ ταῦτα πορευθεὶς σταδίους ἑκατὸν παρήλλαξε τὰς
ἐπικαλουμένας Ἄμμωνος πόλεις· ἐντεῦθεν δ' ὁδοιπορή-
σας μίαν ἡμέραν συνήγγισε τῷ τεμένει.

Ἡ δὲ περὶ τὸ ἱερὸν τοῦτο χώρα περιέχεται ὑπὸ 50
ἐρήμου καὶ ἀνύδρου τῆς ἀμμώδους, πάσης φιλανθρω-
πίας ἐστερημένης. αὐτὴ δ' ἐπὶ μῆκος καὶ πλάτος ἐπὶ
σταδίους πεντήκοντα παρήκουσα πολλοῖς μὲν καὶ καλοῖς
ὕδασι ναματιαίοις διαρρεῖται, δένδρων δὲ παντοδαπῶν
καὶ μάλιστα καρπίμων πληθύει· καὶ τὸν μὲν ἀέρα τῇ
κράσει παραπλήσιον ἔχει ταῖς ἐαριναῖς ὥραις, τόποις

1. 2 *τὴν — διορθούμενος*] *καὶ τὴν — διωρθώσατο* F. **3** *σύμπαν* F. **6** *διεξέπεσαν* codd. omnes. *ἡμέρας τέσσαρας* deleri iubet Kallenb. I p. 16 et transponi *τὴν ἄνυδρον διεξέπεσαν*; ego addiderim ex usu Diodoreo (cf. IV 54, 7; XII 56, 2; XVII 34, 8) <*εἰς τὸ ἱερόν*> ita ut legatur *καὶ διελθόντες ἡμέρας τέσσαρας τὴν ἄνυδρον διεξέπεσαν* <*εἰς τὸ ἱερόν*>. **14** *κατήντησεν* F. *ἐπὶ τὴν*] *ἐς* F. **16** *δὲ* om. X. **18** *ὑπὸ ἀνύδρου καὶ ἐρήμου* F. **19** *ἀμμώδους*] *ἄμμου* RX. *καὶ* ante *πάσης* add. F. **20** *ἐστερημένη* codd.; corr. Cosp. *αὐτὴ* Cosp.; *αὕτη* codd. **21** *πεντήκοντα*] *ν'* X. **23** *πλήθει* F. **24** *ἔχειν* F.

δὲ καυματώδεσι περιεχομένη μόνη παρηλλαγμένην παρ-
2 έχεται τοῖς ἐνδιατρίβουσι τὴν εὐκρασίαν. τὸ μὲν οὖν
τέμενός φασιν ἱδρύσασθαι Δαναὸν τὸν Αἰγύπτιον, τὴν
δὲ ἱερὰν τοῦ θεοῦ χώραν περιοικοῦσι κατὰ μὲν τὴν
μεσημβρίαν καὶ δύσιν Αἰθίοπες, κατὰ δὲ τὴν ἄρκτον
Λιβύων νομαδικὸν ἔθνος καὶ πρὸς τὴν μεσόγειον
3 ἀνῆκον τὸ τῶν Νασαμώνων ὀνομαζομένων ἔθνος. τῶν
δ' Ἀμμωνίων κωμηδὸν οἰκούντων κατὰ μέσην αὐτῶν
τὴν χώραν ἀκρόπολις ὑπάρχει τριπλοῖς ὠχυρωμένη
τοῖς τείχεσι· καὶ ταύτης ὁ μὲν πρῶτος περίβολος ἔχει
τῶν ἀρχαίων δυναστῶν βασίλεια, ὁ δ' ἕτερος τὴν
γυναικωνῖτιν αὐλὴν καὶ τὰς τῶν τέκνων καὶ γυναικῶν
καὶ συγγενῶν οἰκήσεις καὶ φυλακτήρια τῶν σκοπῶν,
ἔτι δὲ τὸν τοῦ θεοῦ σηκὸν καὶ τὴν ἱερὰν κρήνην, ἀφ'
ἧς τὰ τῷ θεῷ προσφερόμενα τυγχάνει τῆς ἁγνείας, ὁ
δὲ τρίτος τὰς τῶν δορυφόρων καταλύσεις καὶ τὰ 199
4 φυλακτήρια τῶν τὸν τύραννον δορυφορούντων. καθ-
ίδρυται δὲ τῆς ἀκροπόλεως ἐκτὸς οὐ μακρὰν ἕτερος
ναὸς Ἄμμωνος πολλοῖς καὶ μεγάλοις δένδροις σύσκιος.
τούτου δὲ πλησίον ὑπάρχει κρήνη διὰ τὸ συμβεβηκὸς
ὀνομαζομένη Ἡλίου κρήνη· αὕτη δὲ τὸ ὕδωρ ἔχει συμ-
μεταβαλλόμενον αἰεὶ ταῖς ἡμεριναῖς ὥραις παραδόξως.
5 ἅμ' ἡμέρᾳ γὰρ ἐξίησι τὴν πηγὴν χλιαράν, προϊούσης
δὲ τῆς ἡμέρας τῇ προσθέσει τῶν ὡρῶν ἀνάλογον κατα-
ψύχεται, τοῦ μεσημβρινοῦ δὲ καύματος ἀκμάζει τῇ

4 περιοικοῦσι χάραν F. **5** κατὰ δὲ τὴν ἄρκτον] μεσημβρίαν τε καὶ δύσιν add. F. **6** Λικύων X. καὶ] καὶ τὸ F. μεσογείαν F. **7** Ἀσαμώνων F. **8** αὐτὴν τὴν χώραν F. **10** τοῖς om. F. ταύτης] ταῦτα F. **13** συγγενῶν καὶ γυναικῶν F. σκοπῶν] codd. τόπων; τροφέων Madv. I p. 506; correxi. **19** δένδρεσι F. **22** ἀεὶ F. **23** ἅμ' ἡμέραν γενέσθαι γὰρ παραδόξως ἔξεισι τὴν πηγὴν χλιαρόν F.

ψυχρότητι· πάλιν δὲ ἀνάλογον ἀπολήγει πρὸς τὴν
ἑσπέραν καὶ τῆς νυκτὸς ἐπιλαβούσης ἀναθερμαίνεται
μέχρι μέσων νυκτῶν καὶ τὸ λοιπὸν ἀπολήγει, μέχρι
ἂν ἅμα τῷ φωτὶ πρὸς τὴν ἐξ ἀρχῆς ἀποκατασταθῇ
τάξιν. τὸ δὲ τοῦ θεοῦ ξόανον ἐκ σμαράγδων καί 6
τινων ἄλλων <πολυτελῶν λίθων> περιέχεται καὶ τὴν
μαντείαν ἰδιάζουσαν παντελῶς ποιεῖται. ἐπὶ νεὼς γὰρ
περιφέρεται χρυσῆς ὑπὸ ἱερέων ὀγδοήκοντα· οὗτοι δ'
ἐπὶ τῶν ὤμων φέροντες τὸν θεὸν προάγουσιν αὐτο-
μάτως ὅποι ποτ' ἂν ἄγῃ τὸ τοῦ θεοῦ νεῦμα τὴν πορείαν.
συνακολουθεῖ δὲ πλῆθος παρθένων καὶ γυναικῶν παι- 7
ᾶνας ᾀδουσῶν κατὰ πᾶσαν τὴν ὁδὸν καὶ πατρίῳ κα-
θυμνουσῶν ᾠδῇ τὸν θεόν.

Τοῦ δ' Ἀλεξάνδρου διὰ τῶν ἱερέων εἰσαχθέντος 51
εἰς τὸν νεὼν καὶ τὸν θεὸν κατανοήσαντος ὁ μὲν προ-
φητεύων ἀνὴρ πρεσβύτερος τὴν ἡλικίαν προσελθὼν
αὐτῷ, Χαῖρε, εἶπεν, ὦ παῖ· καὶ ταύτην παρὰ τοῦ θεοῦ
ἔχε τὴν πρόσρησιν. ὁ δ' ὑπολαβών, Δέχομαι, φησίν, 2
ὦ πάτερ, καὶ τὸ λοιπὸν κεκλήσομαι σός. ἀλλ' <εἰπέ
μοι> εἴ μοι δίδως τὴν ἁπάσης <τῆς> γῆς ἀρχήν. τοῦ
δὲ ἱερέως προσελθόντος τῷ σηκῷ καὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν
αἰρόντων τὸν θεὸν κινηθέντων τεταγμένοις τισὶ τῆς
φωνῆς συμβόλοις ὁ μὲν ἀνεῖπεν βεβαίως αὐτῷ διδόναι
τὸν θεὸν τὴν αἴτησιν, ὁ δ' Ἀλέξανδρος ὑπολαβών,

3 μεσονυκτίου X. μέχρις F. **5** καί τινων ἄλλων <πολυτελῶν λίθων> scripsi (I 33, 3); καί τινων ἄλλων codd.; καὶ λίθων ἄλλων Blanc.; καὶ <γενῶν> τινων ἄλλων Hertl. Herm. IX p. 360 (cf. III p. 29). **10** ὅποι] ὅπου libri; corr. Dind. ἄγοι RX. πορείαν] προθυμίαν F. **12** ᾀδουσῶν — καθυμνουσῶν] ᾀδόντων — καθυμνούντων codd.; corr. Wess. **17** τοῦ om. R, suppl. 1. m. **18** δέχομαι ναί φησιν F. **19** <εἰπέ μοι> recte suppl. Madv. I p. 506. **20** <τῆς> suppl. Dind. ex XVII 93, 4. **21** καὶ τῶν αἰρόντων ἀνδρῶν F.

Τὸ λοιπόν, εἶπεν, ὦ δαῖμον, ἀπόφηναί μοι τῶν ζητου-
μένων, εἰ πάντας ἤδη μετελήλυθα τοὺς γενομένους
3 *φονεῖς τοῦ πατρὸς ἤ τινες διαλελήθασιν. ὁ δὲ προ-*
φήτης ἀνεβόησεν Εὐφήμει· οὐδένα γὰρ ἀνθρώπων
ὑπάρχειν τὸν δυνησόμενον ἐπιβουλεῦσαι τῷ γεννήσαντι
αὐτόν, τοὺς δὲ τοῦ Φιλίππου φονεῖς ἅπαντας τετευχέναι
τιμωρίας. τεκμήρια δ' ἔσεσθαι τῆς ἐκ τοῦ θεοῦ γε-
νέσεως τὸ μέγεθος τῶν ἐν ταῖς πράξεσι κατορθωμάτων·
καὶ γὰρ πρότερον ἀήττητον αὐτὸν γεγονέναι καὶ μετὰ 200
4 *ταῦτ' ἔσεσθαι διὰ παντὸς ἀνίκητον. ὁ δ' Ἀλέξανδρος*
ἡσθεὶς ἐπὶ τοῖς κεχρησμῳδημένοις καὶ τὸν θεὸν μεγα-
λοπρεπέσιν ἀναθήμασι τιμήσας ἐπανῆλθεν εἰς τὴν
Αἴγυπτον.

52 *Κρίνας δ' ἐν ταύτῃ πόλιν μεγάλην κτίσαι προσ-*
έταξε τοῖς ἐπὶ τὴν ἐπιμέλειαν ταύτην καταλειπομένοις
ἀνὰ μέσον τῆς τε λίμνης καὶ τῆς θαλάσσης οἰκίσαι τὴν
2 *πόλιν. διαμετρήσας δὲ τὸν τόπον καὶ ῥυμοτομήσας*
φιλοτέχνως τὴν πόλιν ἀφ' αὐτοῦ προσηγόρευσεν
Ἀλεξάνδρειαν, εὐκαιρότατα μὲν κειμένην πλησίον τοῦ
Φάρου λιμένος, εὐστοχίᾳ δὲ τῆς ῥυμοτομίας ποιήσας
διαπνεῖσθαι τὴν πόλιν τοῖς ἐτησίοις ἀνέμοις καὶ τού-
των πνεόντων μὲν διὰ τοῦ μεγίστου πελάγους, κατα-
ψυχόντων δὲ τὸν κατὰ τὴν πόλιν ἀέρα πολλὴν τοῖς
3 *κατοικοῦσιν εὐκρασίαν καὶ ὑγίειαν κατεσκεύασεν. καὶ*
τὸν μὲν περίβολον αὐτῆς ὑπεστήσατο τῷ τε μεγέθει
διαφέροντα καὶ κατὰ τὴν ὀχυρότητα θαυμάσιον· ἀνὰ

3 *διελελήθασιν* X. **5** *τὸν γεννήσαντα* F, corr. 2. m. **14** *ἐν ταύτῃ*] *ἐνταῦθα* F. **15** *παραλειπομένοις* F, corr. 2. m. **16** *λίμνης*] scil. *Μαρίας* (Arr. III 1, 5) vel *Μαρείας* vel *Μαρεώτιδος* (Strab. XVII 1, 7); nomen fort. excidit. *θαλάττης* F semper. **18** *ἀφ' ἑαυτοῦ* X. **20** *τῇ δ' εὐστοχίᾳ* F. **21** *διαπνεῖσθαι*] *διεγνῶσθαι* F. **23** *τὸν*] *τῶν* RX. **24** *ὑγείαν* F.

μέσον γὰρ ὢν μεγάλης λίμνης καὶ τῆς θαλάσσης δύο
μόνον ἀπὸ τῆς γῆς ἔχει προσόδους στενὰς καὶ παντε-
λῶς εὐφυλάκτους. τὸν δὲ τύπον ἀποτελῶν χλαμύδι
παραπλήσιον ἔχει πλατεῖαν μέσην σχεδὸν τὴν πόλιν
τέμνουσαν καὶ τῷ τε μεγέθει καὶ κάλλει θαυμαστήν·
ἀπὸ γὰρ πύλης ἐπὶ πύλην διήκουσα τεσσαράκοντα μὲν
σταδίων ἔχει τὸ μῆκος, πλέθρου δὲ τὸ πλάτος, οἰκιῶν
δὲ καὶ ἱερῶν πολυτελέσι κατασκευαῖς πᾶσα κεκόσμηται.
προσέταξεν δ' ὁ Ἀλέξανδρος καὶ βασίλεια κατασκευάσαι 4
θαυμαστὰ κατὰ τὸ μέγεθος καὶ βάρος τῶν ἔργων. οὐ
μόνον δ' ὁ Ἀλέξανδρος, ἀλλὰ καὶ οἱ μετ' αὐτὸν βασι-
201 λεύσαντες Αἰγύπτου μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου σχεδὸν
ἅπαντες πολυτελέσι κατασκευαῖς ηὔξησαν τὰ βασίλεια.
καθόλου δ' ἡ πόλις τοσαύτην ἐπίδοσιν ἔλαβεν ἐν τοῖς 5
ὕστερον χρόνοις ὥστε παρὰ πολλοῖς αὐτὴν πρώτην
ἀριθμεῖσθαι τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην· καὶ γὰρ κάλλει
καὶ μεγέθει καὶ προσόδων πλήθει καὶ τῶν πρὸς τρυ-
φὴν ἀνηκόντων πολὺ διαφέρει τῶν ἄλλων. τὸ δὲ τῶν 6
κατοικούντων [οἰκητόρων] αὐτὴν πλῆθος ὑπερβάλλει

1 ὢν .. **3** ἀποτελῶν] οὖσα .. ἀποτελοῦσα Rhod. et Wess. **1** μεγάλης λίμνης RX τῆς τε λίμνης F. καὶ θαλάσσης RX. **2** ἀπὸ τῆς γῆς om. R, suppl. 2. m. in marg. ὁδοὺς στενὰς ἔχει RX. **5** τῷ μεγέθει F. κάλλει RF, suprascr. in utroque libro 2. m. πλάτει; πλάτει X. **6** τεσσαράκοντα (τετταρ. F)] aliter Strab. XVII 1, 8; Jos. b. J. II 16 (346); Steph. B. s. v. **7** πλέθρον δὲ πλάτος F. **6. 7** totum locum ita praebet X: διήκουσαν· ἔχει μὲν τὸ μῆκος σταδίων μ', πλέθρον δὲ τὸ πλάτος. **7** οἰκιῶν καὶ ἱερῶν F. **9** καὶ om. F. **11** οἱ μετὰ ταῦτα βασιλεύσαντες τῆς Αἰγ. F. **13** αὐτὰ τὰ βασίλεια F. X iterum male depravatus omnem sic exhibet locum: Οἱ μετ' αὐτὸν βασιλεῖς ἅπαντες πολυτελέσι κατασκευαῖς ηὔξησαν τὰ βασίλεια, ὅσοι σχεδὸν τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου τῆς Αἰγύπτου ἐκράτησαν. **15** αὐτὴν om. F. **17** πλήθει τῶν F, καὶ suppl. 2. m. τροφὴν R. **18** τὸ δὲ τῶν κατοικούντων οἰκητόρων αὐτὴν πλῆθος RX τὸ δὲ κατοικοῦν πλῆθος F; οἰκητόρων (quod ortum videtur ex οἰκήτορας) delendum (cf. e. gr. XVII 40, 5).

τοὺς ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν οἰκήτορας· καθ' ὃν γὰρ ἡμεῖς παρεβάλομεν χρόνον εἰς Αἴγυπτον, ἔφασαν οἱ τὰς ἀναγραφὰς ἔχοντες τῶν κατοικούντων εἶναι τοὺς ἐν αὐτῇ διατρίβοντας ἐλευθέρους πλείους τῶν τριάκοντα μυριάδων, ἐκ δὲ τῶν προσόδων τῶν κατ' Αἴγυπτον λαμβάνειν τὸν βασιλέα πλείω τῶν ἑξακισχι-
7 *λίων ταλάντων. ὁ δ' οὖν βασιλεὺς Ἀλέξανδρος ἐπιστήσας τινὰς τῶν φίλων ἐπὶ τὴν κατασκευὴν τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ διοικήσας ἅπαντα τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον ἐπανῆλθε μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς τὴν Συρίαν.*

53 *Δαρεῖος δὲ πυθόμενος αὐτοῦ τὴν παρουσίαν συνηθροίκει μὲν τὰς πανταχόθεν δυνάμεις καὶ πάντα τὰ πρὸς τὴν παράταξιν χρήσιμα κατεσκεύαστο. τὰ μὲν γὰρ ξίφη καὶ τὰ ξυστὰ πολὺ μείζω τῶν προγεγενημένων ἐποίησε διὰ τὸ δοκεῖν διὰ τούτων πολλὰ τὸν Ἀλέξανδρον ἐν τῇ περὶ Κιλικίαν μάχῃ πεπλεονεκτηκέναι· κατεσκεύασε δὲ καὶ ἅρματα δρεπανηφόρα διακόσια πρὸς κατάπληξιν καὶ φόβον τῶν πολεμίων*
2 *εὐθέτως ἐπινενοημένα. τούτων γὰρ ἑκάστου παρ' ἑκάτερον τῶν σιροφόρων ἵππων ἐξέκειτο προσηλωμένα*
τῷ ζυγῷ ξῦστρα παραμήκη τρισπίθαμα, τὴν ἐπιστροφὴν 202
τῆς ἀκμῆς ἔχοντα πρὸς τὴν κατὰ πρόσωπον ἐπιφάνειαν, πρὸς δὲ ταῖς κατακλείσεσι τῶν ἀξόνων ἐπ' εὐθείας ἄλλα δύο, τὴν μὲν τομὴν ὁμοίαν ἔχοντα πρὸς τὴν κατὰ

1 *πόλεσιν* om. F, suppl. 2. m. *καθ' ὃν γὰρ δὴ καιρὸν* F; cf. I 44, 1. **5** cf. Wachsmuth J. f. Nat. u. Stat. 3. s. XIX p. 802 sqq. **7** cf. Boeckh (-Fränkel) St. d. Ath. I³ p. 13. *ὁ δ' οὖν Ἀλ. βασιλεὺς* F. **10** *τῆς* om. F. **12** *πάντα πρὸς* F. **13** *χρησίμως κατεσκεύαζε* F. **16** *πεπλεονεκτηκέναι*] *νενικηκέναι* F, corr. 2. m. in marg. **19** *ἕκαστον* F, corr. 1. m. **20** *σειροφόρων* F. *ἱππέων* R. *ἐξέκειτο*] *ἐξεῖχε* F, corr. 2. m. **21** *ξαίσταια* (sic) F, corr. 2. m. **23** *κατακλίσεσι* libri; *κατακλείσεσι* Bosius et Reiske; *κατάκλεισι* Dind. **24** malim *ὁμοίως*. *πρὸς—ἐπιφάνειαν* om. F, suppl. in marg. 2. m.

*πρόσωπον ἐπιφάνειαν τοῖς προτέροις, τὸ δὲ μῆκος
μείζω καὶ πλατύτερα· συνήρμοστο δὲ ταῖς τούτων
ἀρχαῖς δρέπανα. πᾶσαν δὲ τὴν δύναμιν ἔν τε ὅπλοις* 3
*ἐπισήμοις καὶ ἡγεμόνων ἀρεταῖς κοσμήσας ἀνέζευξεν
ἐκ τῆς Βαβυλῶνος ἔχων πεζοὺς μὲν περὶ ὀγδοήκοντα
μυριάδας, ἱππεῖς δὲ οὐκ ἐλάττους τῶν εἴκοσι μυριάδων.
κατὰ δὲ τὴν ὁδοιπορίαν δεξιὸν μὲν ἔχων τὸν Τίγριν,
ἀριστερὸν δὲ τὸν Εὐφράτην προήει διὰ χώρας εὐδαί-
μονος καὶ δυναμένης τοῖς κτήνεσι δαψιλῆ χορτάσματα
παρασχέσθαι, τῷ δὲ πλήθει τῶν στρατιωτῶν ἱκανὰς
τροφὰς χορηγῆσαι. ἔσπευδε γὰρ περὶ τὴν Νίνον* 4
*ποιήσασθαι τὴν παράταξιν, εὐθετωτάτων ὄντων τῶν
περὶ αὐτὴν πεδίων καὶ πολλὴν εὐρυχωρίαν παρεχο-
μένων τῷ μεγέθει τῶν ἠθροισμένων ὑπ' αὐτοῦ δυ-
νάμεων. καταστρατοπεδεύσας δὲ περὶ κώμην τὴν ὀνο-
μαζομένην Ἄρβηλα τὰς δυνάμεις ἐνταῦθα καθ' ἡμέραν
ἐξέταττε καὶ τῇ συνεχεῖ διατάξει καὶ μελέτῃ κατεσκεύ-
ασεν εὐπειθεῖς· σφόδρα γὰρ ἠγωνία μήποτε πολλῶν
καὶ ἀσυμφώνων ἐθνῶν ἠθροισμένων ταῖς διαλέκτοις
ταραχή τις γένηται κατὰ τὴν παράταξιν.*

Περὶ δὲ διαλύσεως καὶ πρότερον μὲν ἐξέπεμψε 54
*πρεσβευτὰς πρὸς Ἀλέξανδρον, ἐκχωρῶν αὐτῷ τῆς ἐντὸς
Ἅλυος ποταμοῦ χώρας, καὶ προσεπηγγέλλετο δώσειν*

1 *τοῖς πρότερον* RX. **2** *συνήρμωστο* R (corr. 2. m.) X. **5** *τῆς* om. F. de numeris cf. Arr. III 8, 6; Plut. Alex. 31; Curt. IV 12, 13; Just. XI 12, 5. **8** *ἀριστερὸν δὲ τὸν Εὐφράτην* del. Palm.; at cf. Curt. IV 9, 6. *προῆγε* F. **10** *παρέχεσθαι* F. *τῷ τε πλήθει* X. **11** *ἐπὶ τὴν Νῖνον* F; *Νῖνον* etiam X. **12** *τῶν αὐτῆς πεδίων* F. **14** *ὑπὲρ αὐτοῦ* F. **17** *ἐξέταττον* F. **19** *καὶ ταῖς δ. ἀσυμφώνων* F; quae tradita sunt ita commutari iussit Dind.: *μήποτε πολλῶν ἠθροισμένων καὶ ταῖς διαλέκτοις ἀσυμφώνων.* **21** *καὶ πρότερον*] *πρῶτον* F. *ἔπεμψε* F. **23** *προσεπήγγελε* F.

2 ἀργυρίου τάλαντα δισμύρια. ὡς δ' οὐ προσεῖχεν αὐτῷ,
πάλιν ἐξέπεμψεν ἄλλους πρέσβεις, ἐπαινῶν μὲν αὐτὸν
ἐπὶ τῷ καλῶς κεχρῆσθαι τῇ τε μητρὶ καὶ τοῖς ἄλλοις
αἰχμαλώτοις, ἀξιῶν δὲ φίλον γενέσθαι καὶ λαβεῖν τὴν
ἐντὸς Εὐφράτου χώραν καὶ τάλαντ' ἀργυρίου τρισμύρια
καὶ τὴν ἑτέραν τῶν ἑαυτοῦ θυγατέρων γυναῖκα, καθ-
όλου δὲ γενόμενον γαμβρὸν καὶ τάξιν υἱοῦ λαβόντα
3 καθάπερ κοινωνὸν γενέσθαι τῆς ὅλης βασιλείας. ὁ δ'
Ἀλέξανδρος εἰς τὸ συνέδριον παραλαβὼν πάντας τοὺς
φίλους καὶ περὶ τῶν προτιθεμένων αἱρέσεων ἀνα-
κοινωσάμενος ἠξίου τὴν ἰδίαν γνώμην ἕκαστον μετὰ
4 παρρησίας ἀποφήνασθαι. τῶν μὲν οὖν ἄλλων οὐδεὶς
ἐτόλμα συμβουλεῦσαι διὰ τὸ μέγεθος τῆς ὑποκειμένης
ζητήσεως, Παρμενίων δὲ πρῶτος εἶπεν, Ἐγὼ μὲν ὢν
Ἀλέξανδρος ἔλαβον ἂν τὰ διδόμενα καὶ τὴν σύνθεσιν
5 ἐποιησάμην. ὁ δ' Ἀλέξανδρος ὑπολαβὼν εἶπεν, Κἀγὼ
εἰ Παρμενίων ἦν ἔλαβον ἄν. καθόλου δὲ καὶ ἄλλοις
μεγαλοψύχοις λόγοις χρησάμενος καὶ τοὺς μὲν λόγους
τῶν Περσῶν ἀποδοκιμάσας, προτιμήσας δὲ τὴν εὐδοξίαν
τῶν προτεινομένων δωρεῶν τοῖς μὲν πρέσβεσιν ἀπό-
κρισιν ἔδωκεν ὡς οὔθ' ὁ κόσμος δυεῖν ἡλίων ὄντων 203
τηρῆσαι δύναιτ' ἂν τὴν ἰδίαν διακόσμησίν τε καὶ τάξιν

1 ἀργύριον X. δισχίλια R πεντακισχίλια F; δισμύρια scripsi, ex permutatis inter se litteris β et κ errorem natum esse ratus. v. infra. 2 αὐτῶν F, corr. 1. m. 3 τε om. R. 5 καὶ (ἀργυρίου τάλαντα) τρισμύρια F, suprascr. ab 2. m. -χίλια; τρισχίλια RX; triginta millia talentum auri Curt. IV 11, 6. 12; triginta millia talentum Just. XI 12, 10 (μύρια τ. Arr. II 25, 1; Plut. Alex. 29). 6 ἑτέραν] ὑστέραν F. 9 ἅπαντας F. 12 ἀπο-φαίνεσθαι F. 14 ἐγώ] ὡς ἐγώ F. 16 ἂν ἐποιησάμην F. εἶπεν ὑπολαβὼν F. 17 κἀγὼ εἰ Παρμενίων ἦν] εἰ Π. κἀγὼ ἦν X; κἀγὼ Παρμενίων ὢν F; cf. Plut. Alex. 29. 18 λόγοις μεγαλο-ψύχοις F. καὶ ... ἀποδοκιμάσας] ἀπεδοκίμασε F. 19 δὲ om. F. 20 προτεινομένων] προσγενομένων F. 21 οὐδὲ F. 22 δύναται RX.

οὔθ' ἡ οἰκουμένη δύο βασιλέων ἐχόντων τὴν ἡγεμονίαν
ἀταράχως καὶ ἀστασιάστως διαμένειν ἂν δύναιτο. δι- 6
όπερ ἀπαγγέλλειν αὐτοὺς ἐκέλευσε τῷ Δαρείῳ, εἰ μὲν
τῶν πρωτείων ὀρέγεται, διαμάχεσθαι πρὸς αὐτὸν περὶ
τῆς τῶν ὅλων μοναρχίας· εἰ δὲ δόξης καταφρονῶν
προκρίνει τὴν λυσιτέλειαν καὶ τὴν ἐκ τῆς ῥᾳστώνης
τρυφήν, αὐτὸς μὲν Ἀλεξάνδρῳ ποιείτω τὰ προσταττό-
μενα, ἄλλων δὲ ἄρχων βασιλευέτω, συγχωρουμένης
αὐτῷ τῆς ἐξουσίας ὑπὸ τῆς Ἀλεξάνδρου χρηστότητος.
τὸ δὲ συνέδριον διαλύσας καὶ τὴν δύναμιν ἀναλαβὼν 7
προῆγεν ἐπὶ τὴν τῶν πολεμίων στρατοπεδείαν. ἅμα
δὲ τούτοις πραττομένοις τῆς τοῦ Δαρείου γυναικὸς
ἀποθανούσης ὁ Ἀλέξανδρος ἔθαψεν αὐτὴν μεγαλο-
πρεπῶς.

Δαρεῖος δὲ τῶν ἀποκρίσεων ἀκούσας καὶ τὴν διὰ 55
τῶν λόγων σύνθεσιν ἀπογνοὺς τὴν μὲν δύναμιν καθ'
ἡμέραν συνέταττε καὶ πρὸς τὴν ἐν τοῖς κινδύνοις
εὐηκοΐαν ἑτοίμην κατεσκεύαζε, τῶν δὲ φίλων Μαζαῖον
μὲν μετὰ στρατιωτῶν ἐπιλέκτων ἐξαπέστειλε παρα-
φυλάξοντα τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ καὶ τὸν πόρον
προκαταληψόμενον, ἑτέρους δ' ἐξέπεμψε τὴν χώραν
πυρπολήσοντας δι' ἧς ἀναγκαῖον ἦν διελθεῖν τοὺς
πολεμίους· ἐνόμιζε γὰρ τῷ μὲν ῥεύματι τοῦ ποταμοῦ
προβλήματι χρῆσθαι πρὸς τὴν ἔφοδον τῶν Μακε-
δόνων. τούτων δ' ὁ μὲν Μαζαῖος ὁρῶν ἀδιάβατον 2

3 *ἐκέλευσεν αὐτούς* F. **4** *πρωτείων*] *προτέρων* R. **6** *προ-κρίνειν* F. **7** *τὰ προσταττόμενα* F. **8** *βασιλευέτω*] *βασιλεύς* F, corr. 1. m. **11** *δύναμιν καὶ στρατοπεδείαν* X. **17** *πρὸς* om. F, suprascr. 2. m. **19** *παραφυλάξαντα* F. **21** <*τοὺς*> *τ. χ. πυρπολήσοντας* (. . *σαντας* F) proposuit Rademacher Rhein. Mus. XLIX p. 165. **23** *μὲν* om. F, add. 2. m. *τοῦ ποταμοῦ προβλή-ματι* om. F, suppl. 2. m. in marg. **24** *χρῆσθαι* RX *χρήσασθαι* F; *χρήσεσθαι* Dind.

ὄντα τὸν ποταμὸν διά τε τὸ βάθος καὶ τὴν σφοδρότητα
τοῦ ῥεύματος τῆς μὲν τούτου φυλακῆς ἠμέλησε, τοῖς
δὲ τὴν χώραν πυρπολοῦσι συνεργήσας καὶ πολλὴν γῆν
διαφθείρας ὑπέλαβεν ἄβατον ἔσεσθαι τοῖς πολεμίοις
3 διὰ τὴν σπάνιν τῆς τροφῆς. ὁ δ' Ἀλέξανδρος
παραγενόμενος πρὸς τὴν διάβασιν τοῦ Τίγρεως ποτα-
μοῦ καὶ τὸν πόρον ὑπό τινων ἐγχωρίων μαθὼν διεβί-
βασε τὴν δύναμιν οὐ μόνον ἐπιπόνως, ἀλλὰ καὶ παν-
4 τελῶς ἐπικινδύνως. τοῦ γὰρ πόρου τὸ μὲν βάθος ἦν
ὑπὲρ τῶν μαστῶν, τοῦ δὲ ῥεύματος ἡ ὀξύτης πολλοὺς
τῶν διαβαινόντων παρέσυρεν καὶ τὴν βάσιν τῶν
σκελῶν παρῃρεῖτο, τό τε ῥεῦμα τοῖς ὅπλοις ἐμπῖπτον
πολλούς τε παρέφερε καὶ τοῖς ἐσχάτοις κινδύνοις περι-
5 έβαλλεν. ὁ δ' Ἀλέξανδρος πρὸς τὴν σφοδρότητα τοῦ
ῥεύματος ἀντιμηχανώμενος παρήγγειλε πᾶσι τὰς χεῖρας
ἀλλήλοις συμπλέκειν καὶ τὴν ὅλην τῶν σωμάτων
6 πυκνότητα ποιεῖν ζεύγματι παραπλησίαν. παραβόλου
δὲ γενομένης τῆς διαβάσεως καὶ τῶν Μακεδόνων
μόγις διασωθέντων τὴν μὲν ἡμέραν ταύτην προσ-
ανέλαβε τὴν δύναμιν, τῇ δ' ὑστεραίᾳ συντεταγμένην
ἔχων τὴν στρατιὰν προῆγεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους καὶ
σύνεγγυς γενόμενος τῶν Περσῶν κατεστρατοπέδευσεν.

56 Ἀναλογιζόμενος δὲ τὸ πλῆθος τῆς τῶν Περσῶν 204
δυνάμεως καὶ τὸ μέγεθος τῶν ἐπικειμένων κινδύνων,
ἔτι δὲ τὴν περὶ τῶν ὅλων κρίσιν ἐν χερσὶν οὖσαν
διηγρύπνησε τὴν νύκτα συνεχόμενος τῇ περὶ τοῦ

1 τε om. RX. 3 γῆν] χώραν RX. 4 ἄβατον] ἀνεπίβατον F. 6 Τίγριδος F; cf. Eust. D. P. 97. 7 ὑπό] ἀπὸ Dind. διεβίβαζε F. 10 τὸν μαστόν F, corr. 2. m. ἡ δὲ τοῦ ῥεύματος ὀξύτης F. 15 ἀντιμαχόμενος RX. 23 ἀναλογισάμενος F. 24 προκειμένων F. 25 περὶ τῶν ὅλων ἀγώνων XF.

μέλλοντος φροντίδι· ὑπὸ δὲ τὴν ἑωθινὴν φυλακὴν
τραπεὶς εἰς ὕπνον οὕτως ἐκοιμήθη βαθέως ὥστε τῆς
ἡμέρας ἐπιγενομένης μὴ δύνασθαι διεγερθῆναι. τὸ 2
μὲν οὖν πρῶτον οἱ φίλοι τὸ συμβὰν ἡδέως ἑώρων,
νομίζοντες τὸν βασιλέα πρὸς τὸν ὑποκείμενον κίνδυνον
εὐτονώτερον ἔσεσθαι τετευχότα πολλῆς ἀνέσεως· ὡς
δ' ὁ μὲν χρόνος προέβαινεν, ὁ δ' ὕπνος συνεῖχε τὸν
βασιλέα, Παρμενίων πρεσβύτατος ὢν τῶν φίλων ἀφ'
ἑαυτοῦ πρόσταγμα διέδωκε τοῖς πλήθεσιν ἑτοιμάζεσθαι
τὰ πρὸς τὴν μάχην. οὐκ ἀνιεμένου δ' αὐτοῦ προσ- 3
ελθόντες οἱ φίλοι μόγις διήγειραν τὸν Ἀλέξανδρον.
θαυμαζόντων δ' ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι πάντων καὶ τὴν
αἰτίαν ἀκοῦσαι βουλομένων ἔφησεν ὁ Ἀλέξανδρος
Δαρεῖον εἰς ἕνα τόπον ἠθροικότα τὰς δυνάμεις ἀπο-
λελυκέναι πάσης ἀγωνίας αὐτόν· μιᾷ γὰρ ἡμέρᾳ κρι- 4
θέντα περὶ τῶν ὅλων παύσεσθαι τῶν πόνων καὶ
πολυχρονίων κινδύνων. οὐ μὴν ἀλλὰ παρακαλέσας
τοὺς ἡγεμόνας τοῖς οἰκείοις λόγοις καὶ πρὸς τοὺς ἐπι-
φερομένους κινδύνους εὐθαρσεῖς καταστήσας προῆγε
τὴν δύναμιν συντεταγμένην ἐπὶ τοὺς βαρβάρους, τῆς
τῶν πεζῶν φάλαγγος τὰς τῶν ἱππέων εἴλας προτάξας.
ἐπὶ μὲν οὖν τὸ δεξιὸν κέρας ἔταξε τὴν βασιλικὴν 57
εἴλην, ἧς εἶχε τὴν ἡγεμονίαν Κλεῖτος ὁ μέλας ὀνομαζό-
μενος, ἐχομένους δὲ ταύτης τοὺς ἄλλους φίλους, ὧν
ἡγεῖτο Φιλώτας ὁ Παρμενίωνος, ἑξῆς δὲ τὰς ἄλλας

1 ὑπό] ἐπί F. τὴν om. R. **2** τὴν ἡμέραν ἐπιγενομένην F, corr. 1. m. **14** ὡς Δαρεῖον F. ἀπολελυκέναι πάσης ἀγωνίας] ἀπολῦσαι τῆς ἀγωνίας F. **16** περὶ τῶν ὅλων κριθέντων F. παύσασθαι RX. τῶν πόνων] πόνων RX. **21** εἴλας codd. προτάξας post βαρβάρους (20) ponit F. **22** ἔταξε] ἔστησε F, corr. 2. m. βασιλικὴν om. R. **23** ἴλην F. Κλίτος R, corr. 2. m.; Κλῆτος F, corr. 2. m. **24** φίλους] ἑταίρους F (cf. Arr. III 11, 8).

ἱππαρχίας ἑπτὰ τεταγμένας ὑπὸ τὸν αὐτὸν ἡγεμόνα.
2 ὄπισθεν δὲ τούτων ὑπετάγη τὸ τῶν ἀργυρασπίδων πεζῶν τάγμα, διαφέρον τῇ τε τῶν ὅπλων λαμπρότητι καὶ τῇ τῶν ἀνδρῶν ἀρετῇ· καὶ τούτων ἡγεῖτο Νικάνωρ ὁ Παρμενίωνος. ἐχομένην δὲ τούτων ἔστησε τὴν Ἐλιμιῶτιν καλουμένην στρατηγίαν, ἧς Κοῖνος ἡγεῖτο, ἑξῆς δὲ τὴν τῶν Ὀρεστῶν καὶ Λυγκηστῶν τάξιν ἔστησε, Περδίκκου τὴν στρατηγίαν ἔχοντος. καὶ τὴν μὲν ἐχομένην στρατηγίαν Μελέαγρος εἶχε, τὴν δὲ συνεχῆ ταύτης Πολυπέρχων, τεταγμένων ὑπ' αὐτὸν τῶν
3 ὀνομαζομένων Στυμφαίων. Φίλιππος δ' ὁ Βαλάκρου τὴν συνεχῆ ταύτης στρατηγίαν ἐπλήρου καὶ τῆς μετὰ ταύτην Κρατερὸς ἡγεῖτο. τῶν δὲ προειρημένων ἱππέων τὴν συνεχῆ τάξιν ἀπεπλήρουν οἱ ἀπὸ Πελοποννήσου καὶ Ἀχαΐας συστρατεύσαντες ἱππεῖς καὶ Φθιῶται καὶ Μαλιεῖς, ἔτι δὲ Λοκροὶ καὶ Φωκεῖς, ὧν ἡγεῖτο Ἐρίγυιος
4 ὁ Μιτυληναῖος. ἑξῆς δ' εἱστήκεισαν Θετταλοί, Φί- 205
λιππον μὲν ἔχοντες ἡγεμόνα, ἀνδρείᾳ δὲ καὶ τῇ τῶν εἱλῶν ἱππασίᾳ πολὺ προέχοντες τῶν ἄλλων. ἐχο-

2 ὄπισθεν δὲ τούτων ἀσπίδων F, omissa suppl. in marg. 2. m. **3** πεζῶν om. F. τάγμα] ἄγημα F (cf. Arr. III 11, 9). **3** τε om. F. **5** τούτων om. F, suppl. 2. m. Ἐλιμιῶτιν] Ἐλικιῶτιν X ὦτιν F, corr. 2. m.; cf. Arr. I 7, 5; Strab. IX 5, 11; Ptol. III 12, 3. 18; Steph. s. v. **6** στρατηγίαν scripsi; codd. στρατιάν. **7** τὴν Ὀρεστῶν κ. Λυγκιστῶν F. καὶ Λυγκηστῶν om. RX; ast. not. Steph. σύνταξιν F. **10** Πολυπέρχων] haec iusta nominis forma (cf. Niese, Gesch. d. gr. u. mak. St. I p. 234 u. 1), quam RX fere semper praebent; Πολυσπέρχων F. **11** Στυμφαίων] cf. XX 28, 1; Arr. I 7, 5; saepius apud geogr. legitur sane Τυμφαῖοι, sed haud raro occurrit etiam altera illa nominis forma (cf. Mueller ad Ptol. III 12, 40). **12** ταύτης om. F, suprascr. 2. m. ἐπλήρου] ἐκλήρου Palm. μετ' αὐτὴν RX. **13** Κρατερὸς] ita libri semper; item Plut.; Κράτερος Arr. **14** ἀπεπλήρουν RX ἐπλήρουν F. **15** συστρατεύσαντες om. F. **16** Φωκεῖς καὶ Λοκροί F. Ἐρίγυος RX; at cf. XVII 81, 4; 83, 6. **19** ταῖς ἱππασίαις F.

*μένους δὲ τούτων τοὺς ἐκ Κρήτης τοξότας ἔταξε καὶ
τοὺς ἐκ τῆς Ἀχαΐας μισθοφόρους. ἐφ' ἑκατέρου δὲ* 5
*τοῦ κέρατος ἐπικάμπιον ἐποίησε <τὴν> τάξιν, ὅπως
μὴ δύνωνται κυκλοῦν οἱ πολέμιοι τῷ πλήθει τῶν
στρατιωτῶν τὴν ὀλιγότητα τῶν Μακεδόνων. πρὸς δὲ* 6
*τὰς τῶν δρεπανηφόρων ἁρμάτων ἐπιφορὰς μηχανώ-
μενος ὁ βασιλεὺς παρήγγειλε τοῖς ἐν τῇ φάλαγγι
πεζοῖς, ὅταν πλησιάζῃ τὰ τέθριππα, συνασπίσαι καὶ
ταῖς σαρίσαις τὰς ἀσπίδας τύπτειν, ὅπως διὰ τὸν ψόφον
πτυρόμενα τὴν εἰς τοὐπίσω ποιήσηται φοράν, τοῖς δὲ
βιαζομένοις διδόναι διαστήματα, δι' ὧν ποιήσονται τὴν
διέξοδον ἀκίνδυνον τοῖς Μακεδόσιν. αὐτὸς δὲ τοῦ
δεξιοῦ μέρους ἡγούμενος καὶ λοξὴν τὴν τάξιν ποιού-
μενος δι' ἑαυτοῦ τὴν ὅλην κρίσιν τοῦ κινδύνου
ποιεῖσθαι διεγνώκει.*

Ὁ δὲ Δαρεῖος κατὰ τὰς τῶν ἐθνῶν περιοχὰς τὴν 58
*ἔκταξιν πεποιημένος κατά τε τὸν Ἀλέξανδρον τεταγ-
μένος προῆγεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους. ὡς δ' ἐπλησίαζον
ἀλλήλαις αἱ δυνάμεις, οἱ μὲν σαλπικταὶ παρ' ἀμφοτέ-
ροις ἐσήμαινον τὸ πολεμικόν, οἱ δ' ἄνδρες μετὰ πολλῆς
βοῆς ἀλλήλοις ἐπεφέροντο. καὶ πρῶτον τὰ δρεπανηφόρα* 2
*τῶν ἁρμάτων ἀπὸ κράτους ἐλαυνόμενα πολλὴν ἔκπληξιν
καὶ φόβον τοῖς Μακεδόσιν ἐπέστησεν· καὶ γὰρ Μα-
ζαῖος ὁ τῶν ἱππέων ἡγούμενος πυκναῖς ταῖς εἴλαις
σὺν τοῖς δρεπανηφόροις ἐπήλαυνε, καταπληκτικωτέραν
ποιῶν τὴν ἐπιφορὰν τῶν δρεπανηφόρων. τῆς δὲ* 3

3 <*τὴν*> add. Dind. **6** malim <*ἀντι*>*μηχανώμενος* (cf. XVII 55, 5). **8** *πλησιάζει* F. **9** *τύπτειν*] *κτυπεῖν* F. *διὰ τῶν ψόφων* F. **16** *τὴν ἔκταξιν*] *τὰς τάξεις* F, corr. 2. m. in marg. **17** *κατά τε*] *καὶ κατὰ* F. **18** *ἐπὶ τοῖς πολεμίοις* F, corr. 2. m. **20** *πολλῆς* om. RX. **21** *δρέπανα* X *δρεπανικά* F. **25** *σὺν* om. F. *καταπληκτικώτερον* F, corr. 2. m. **26** *δρεπανηφ.*] *τεθρίππων* F.

φάλαγγος συνασπιζούσης καὶ κατὰ τὰς τοῦ βασιλέως
παραγγελίας ταῖς σαρίσαις πάντων τυπτόντων τὰς
4 ἀσπίδας συνέβαινε ψόφον πολὺν γίνεσθαι. διόπερ τὰ
πολλὰ τῶν ἁρμάτων πτυρομένων τῶν ἵππων ἐστρέφετο
καὶ τὴν ῥύμην ἀκατάσχετον ποιοῦντα πρὸς τοὺς ἰδίους
βιαίως ἀνέστρεφε. τῶν δ' ἄλλων προσπεσόντων τῇ
φάλαγγι καὶ τῶν Μακεδόνων ποιούντων ἀξιόλογα
<τὰ> διαστήματα διὰ τούτων φερόμενα τὰ μὲν συνηκον-
τίσθη, τὰ δὲ διεξέπεσεν, ἔνια δὲ τῇ βίᾳ τῆς ῥύμης φερό-
μενα καὶ ταῖς τῶν σιδήρων ἀκμαῖς ἐνεργῶς χρησάμενα
πολλὰς καὶ ποικίλας διαθέσεις θανάτων ἀπειργάζετο.
5 τοιαύτη γὰρ ἦν ἡ ὀξύτης καὶ βία τῶν κεχαλκευμένων
πρὸς ἀπώλειαν ὅπλων ὥστε πολλῶν μὲν βραχίονας
σὺν αὐταῖς ταῖς ἀσπίσιν ἀποκόπτεσθαι, οὐκ ὀλίγων
δὲ τραχήλους παρασύρεσθαι καὶ τὰς κεφαλὰς πίπτειν
ἐπὶ τὴν γῆν βλεπόντων ἔτι τῶν ὀμμάτων καὶ τῆς τοῦ
προσώπου διαθέσεως διαφυλαττομένης, ἐνίων δὲ τὰς 206
πλευρὰς ἐπικαιρίοις τομαῖς ἀναρήττεσθαι καὶ θανά-
59 τους ὀξεῖς ἐπιφέρεσθαι. ὡς δ' ἤγγισαν ἀλλήλαις αἱ
δυνάμεις καὶ διὰ τῶν τόξων καὶ σφενδονῶν, ἔτι δὲ
τῶν ἀκοντιζομένων σαυνίων τὰ ῥιπτούμενα βέλη παρα-

1 καὶ κατὰ — παραγγελίας] κατὰ — παραγγελίας καὶ F. 3 γενέσθαι F, corr. 1. m.; γίγνεσθαι RX. τὰ ante πολλὰ om. F, suppl. 2. m. 4 ἐστρέφετο] ἐστρέφοντο X ἐπέστρεφε F. 8 τὰ φερόμενα codd.; transp. διηκοντίσθη F. 10 χρώμενα F. 13 μὲν] ὤμων F. 15 δὲ om. X. παρασύρεσθαι] αἴρεσθαι F, corr. in marg. 2. m. 16 τῆς γῆς F, corr. 2. m. ἔτι om. F. 18 ἐπικαιρίως ἀρήτοις (sic) τομαῖς X. 18. 19 ἀναρήττεσθαι — ἐπιφέρεσθαι] ἀναρηττόντων (ἀναρριπτόντων F) — ἐπιφερόντων codd.; corr. Wess.; ἀνέρρηττον — ἐπέφερον Madv. I p. 56. 19 ὡς δ' om. F. 20 τόξων καὶ σφενδονῶν] τοξοτῶν καὶ σφενδονητῶν F. 21 κατανάλωσαν F. 20. 21 omnis locus suspectus. fort. scribendum: καὶ διὰ τῶν τόξων καὶ σφενδονῶν τὰ ῥιπτούμενα βέλη παρανήλωτο, ἔτι δὲ τῶν σαυνίων ἀκοντιζομένων.

νήλωτο, πρὸς τὴν ἐκ χειρὸς μάχην κατήντησαν. καὶ 2
πρῶτον τῶν ἱππέων συστησαμένων ἀγῶνα καὶ τῶν Μακεδόνων τῷ δεξιῷ κέρατι διαγωνιζομένων ὁ μὲν Δαρεῖος τοῦ λαιοῦ κέρατος ἡγούμενος συναγωνιστὰς εἶχε τοὺς συγγενεῖς ἱππεῖς, ἐπιλέκτους ταῖς ἀρεταῖς καὶ ταῖς εὐνοίαις, χιλίους ἐν μιᾷ περιειλημμένους εἴλῃ.
οὗτοι δὲ θεατὴν ἔχοντες τῆς ἰδίας ἀνδραγαθίας τὸν 3
βασιλέα τὸ πλῆθος τῶν ἐπ' αὐτὸν φερομένων βελῶν προθύμως ἐξεδέχοντο. συνῆσαν δὲ τούτοις οἵ τε μηλοφόροι, <διάφοροι> ταῖς ἀνδραγαθίαις καὶ πολλοὶ κατὰ τὸ πλῆθος, πρὸς δὲ τούτοις Μάρδοι καὶ Κοσσαῖοι, ταῖς τε τῶν σωμάτων ὑπεροχαῖς καὶ ταῖς λαμπρότησι
τῶν ψυχῶν θαυμαζόμενοι. συνηγωνίζοντο δὲ τούτοις 4
οἵ τε περὶ τὰ βασίλεια διατρίβοντες καὶ τῶν Ἰνδῶν οἱ κράτιστοι κατ' ἀνδρείαν. οὗτοι μὲν οὖν μετὰ πολλῆς βοῆς ἐπιρράξαντες τοῖς πολεμίοις ἐκθύμως ἠγωνίζοντο
καὶ τῷ πλήθει κατεπόνουν τοὺς Μακεδόνας· Μαζαῖος 5
δὲ τὸ δεξιὸν ἔχων κέρας καὶ μετὰ τῶν ἀρίστων ἱππέων διαγωνιζόμενος εὐθὺς κατὰ τὴν πρώτην ἔφοδον τῶν ἀνθεστώτων ἀνεῖλεν οὐκ ὀλίγους, δισχιλίους δὲ Καδουσίους καὶ χιλίους τῶν Σκυθῶν ἱππεῖς ἐπιλέκτους ἐξέπεμψε, προστάξας περιιππεῦσαι τὸ κέρας τὸ τῶν πολεμίων καὶ προσελάσαντας τῇ παρεμβολῇ τῆς ἀπο-
σκευῆς κυριεῦσαι. ὧν ὀξέως ποιησάντων τὸ προσ- 6
ταχθὲν καὶ παρεισπεσόντων εἰς τὴν στρατοπεδείαν τῶν

1 πρὸς] πρὸς δὲ F. 2 πρῶτον om. F, suppl. 2. m. 6 χιλίους om. R, suppl. 1. m.; μυρίους F, corr. 2. m. 8 ἐπ' αὐτὸν F, suprascr. αὐτῶν 1. m. φερομένων] ἐρχομένων F. 9 μηλοφόροι] μισθοφόροι F. 10 <διάφοροι> recte suppl. Hertl. II, 2 p. 4; ὅμοιοι Madv. I p. 506. πολλοὶ om. F. 11 Κισσαῖοι RX; cf. XVII 111, 4; Curt. IV 12, 10. 16 βοῆς om. X. ἐπιρρήξαντες F. 19 ἀγωνιζόμενος R.

Μακεδόνων τῶν αἰχμαλώτων τινὲς ἁρπάσαντες ὅπλα συνήργουν τοῖς Σκύθαις καὶ διήρπαζον τὰς ἀποσκευάς· βοὴ δ' ἦν καὶ ταραχὴ διὰ τὸ παράδοξον καθ'
7 ὅλην τὴν παρεμβολήν. αἱ μὲν οὖν ἄλλαι τῶν αἰχμαλωτίδων πρὸς τοὺς βαρβάρους ἀπεχώρουν, ἡ δὲ μήτηρ τοῦ Δαρείου Σισύγγαμβρις παρακαλουσῶν αὐτὴν τῶν αἰχμαλωτίδων οὐ προσέσχεν, ἀλλ' ἐφ' ἡσυχίας ἔμεινε φιλοφρόνως, οὔτε τῷ παραδόξῳ τῆς τύχης πιστεύσασα οὔτε τὴν πρὸς Ἀλέξανδρον εὐχαριστίαν λυμαινομένη.
8 τέλος δὲ οἱ Σκύθαι πολλὴν τῆς ἀποσκευῆς διαρπάσαντες ἀφίππευσαν πρὸς τοὺς περὶ Μαζαῖον καὶ τὴν εὐημερίαν ἀπήγγειλαν. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν περὶ Δαρεῖον τεταγμένων ἱππέων τινὲς καταπονήσαντες τῷ πλήθει τοὺς ἀνθεστῶτας Μακεδόνας φεύγειν ἠνάγκα-
60 σαν. δευτέρου δὲ προτερήματος τοῖς Πέρσαις γενομένου ὁ μὲν Ἀλέξανδρος σπεύδων δι' ἑαυτοῦ τὴν ἧτταν διορθώσασθαι τῶν ἰδίων μετὰ τῆς βασιλικῆς εἴλης καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐπιφανεστάτων ἱππέων ἐπ'
2 αὐτὸν ἤλαυνε τὸν Δαρεῖον. ὁ δὲ τῶν Περσῶν βασιλεὺς δεξάμενος τὴν ἐπιφορὰν τῶν πολεμίων αὐτὸς μὲν ἐφ' ἅρματος ἀγωνιζόμενος ἠκόντιζεν εἰς τοὺς ἐπιφερομένους, πολλῶν δ' αὐτῷ συναγωνιζομένων καὶ τῶν 207
βασιλέων ἐπ' ἀλλήλους ἱεμένων ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ἀκοντίσας ἐπὶ τὸν Δαρεῖον τούτου μὲν ἥμαρτεν, τοῦ δὲ παρεστῶτος ἡνιόχου τοῦ βασιλέως κατατυχὼν κατ-
3 έβαλεν. τῶν δὲ περὶ τὸν Δαρεῖον ἀναβοησάντων οἱ

2 ἥρπαζον F. 3 διὰ τὸ π.] καὶ τὸ π. F. 6 ἡ Σ. F. 8 φιλοφρόνως] ἐμφρόνως Bekk.; φιλοχωροῦσα Madv. I p. 506; φιλοστόργως (καὶ ἐμφρόνως) Bezzel p. 35. παραδόξῳ] παραλόγῳ R (suprascr. 1. m. δόξῳ) F. 11 τὸν Μαζαῖον F. 16 τὴν ἧτταν τῶν ἰδίων διορθώσασθαι F. 18 τῶν ἄλλων om. RX. 21 ἀφ' ἅρματος Hertl. II, 2 p. 4. εἰς om. F.

πορρώτερον ἀφεστηκότες ὑπέλαβον αὐτὸν τὸν βασιλέα
πεπτωκέναι· καὶ τούτων τῆς φυγῆς ἀρξαμένων οἱ συν-
εχεῖς συνείποντο καὶ τὸ συνεστὸς <αἰεὶ> τῷ Δαρείῳ
σύνταγμα κατ' ὀλίγον παρερρήγνυτο. διὸ καὶ τῆς
ἑτέρας πλευρᾶς παραγυμνωθείσης τῶν συναγωνιζο-
μένων καὶ αὐτὸς καταπλαγεὶς πρὸς φυγὴν ὥρμησεν.
τούτων δὲ οὕτως φευγόντων καὶ τοῦ κονιορτοῦ τῶν 4
ἱππέων πρὸς ὕψος αἰρομένου καὶ τῶν περὶ τὸν Ἀλέ-
ξανδρον ἐκ ποδὸς ἑπομένων διὰ τὸ πλῆθος καὶ τὴν
πυκνότητα τοῦ κονιορτοῦ συνιδεῖν μὲν οὐκ ἦν τὸν
Δαρεῖον ὅποι ποιεῖται τὴν φυγήν, στεναγμὸς δὲ τῶν
πιπτόντων ἀνδρῶν καὶ κτύπος τῶν ἵππων, ἔτι δὲ τῶν
μαστίγων συνεχὴς ψόφος ἐγίνετο. ἅμα δὲ τούτοις 5
πραττομένοις Μαζαῖος ὁ τοῦ δεξιοῦ κέρατος ἡγούμενος,
πλείστους ἔχων καὶ κρατίστους ἱππεῖς, βαρὺς ἐπέκειτο
τοῖς κατ' αὐτὸν τεταγμένοις· Παρμενίων δὲ μετὰ τῶν
Θετταλῶν ἱππέων καὶ τῶν ἄλλων τῶν μετ' αὐτοῦ
κινδυνευόντων ὑπέστη τοὺς πολεμίους. τὸ μὲν οὖν 6
πρῶτον λαμπρῶς ἀγωνιζόμενος διὰ τὰς ἀρετὰς τῶν
Θετταλῶν προετέρει· τῶν δὲ περὶ τὸν Μαζαῖον τῷ τε
πλήθει καὶ βάρει τοῦ συστήματος ἐγκειμένων κατ-
επονεῖτο τὸ τῶν Μακεδόνων ἱππικόν. πολλοῦ δὲ 7
φόνου γινομένου καὶ τῆς τῶν βαρβάρων βίας δυσυπο-
στάτου γινομένης ὁ Παρμενίων ἐξέπεμψέ τινας τῶν
περὶ αὐτὸν ἱππέων πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, λέγων κατὰ
τάχος βοηθῆσαι. ὀξέως δὲ τούτων τὸ παραγγελθὲν
πραττόντων καὶ τὸν Ἀλέξανδρον πυθομένων πολὺ τῆς
τάξεως ἀπεσπάσθαι κατὰ τὸν διωγμὸν οὗτοι μὲν

3 συνεστός] συνεχές RX. 3. 4 αἰεὶ παρερρήγνυτο libri; transposui (cf. XVI 86, 4). 11 ὅποι] οὗ F. 12 ἵππων] ἱππέων codd.; corr. Rhod. 20 ἐπροτέρει Wess. 21 ἐγκειμένου X. 25 περὶ αὑτὸν RX. λέγων] ἀξιῶν F. 28 ἐπεσπᾶσθαι F.

8 ἐπανῆλθον ἄπρακτοι, ὁ δὲ Παρμενίων ταῖς τῶν Θετταλῶν εἴλαις χρώμενος ἐμπειρότατα καὶ πολλοὺς καταβαλὼν μόλις ἐτρέψατο τοὺς βαρβάρους, μάλιστα κατα-
61 πλαγέντας τῇ κατὰ τὸν Δαρεῖον φυγῇ. ὁ δὲ Δαρεῖος τῇ στρατηγίᾳ διαφέρων καὶ συνεργὸν ἔχων τὸ πλῆθος τοῦ κονιορτοῦ τὴν ἀποχώρησιν οὐχ ὁμοίαν τοῖς ἄλλοις βαρβάροις ἐποιεῖτο, εἰς τοὐναντίον δὲ μέρος ὁρμήσας καὶ κρυπτομένην ἔχων διὰ τὸν ἐξαιρόμενον κονιορτὸν τὴν ἰδίαν ἀποχώρησιν ἀκινδύνως αὐτός τε διέφυγεν τούς τε μεθ' ἑαυτοῦ πάντας εἰς τὰς κατόπιν κειμένας
2 τῶν Μακεδόνων κώμας διέσωσε. τέλος δὲ πάντων τῶν βαρβάρων πρὸς φυγὴν ὁρμησάντων καὶ τῶν Μακεδόνων τοὺς ἐσχάτους ἀεὶ κτεινόντων ταχὺ πᾶς ὁ
3 πλησίον τοῦ πεδίου τόπος νεκρῶν ἐπληρώθη. διὸ καὶ τῶν βαρβάρων ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ κατεκόπησαν οἱ πάντες ἱππεῖς τε καὶ πεζοὶ πλείους τῶν ἐννέα μυριάδων· τῶν δὲ Μακεδόνων ἀνῃρέθησαν μὲν εἰς πεντακοσίους, τραυματίαι δ' ἐγένοντο παμπληθεῖς, ἐν οἷς καὶ τῶν ἐπιφανεστάτων ἡγεμόνων Ἡφαιστίων μὲν εἰς τὸν βραχίονα ξυστῷ βληθεὶς ἐτρώθη, τῶν σωματοφυλάκων ἡγούμενος, τῶν δὲ στρατηγῶν Περδίκκας καὶ Κοῖνος, ἔτι δὲ Μενίδας καί τινες ἕτεροι τῶν ἐπιφανῶν ἡγεμόνων. ἡ μὲν οὖν περὶ Ἄρβηλα γενομένη παρά- 208
ταξις τοιοῦτον ἔσχε τὸ πέρας.

62 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀριστοφῶντος ἐν Ῥώμῃ διεδέξαντο τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν Γάιος Δομέττιος καὶ

3 μόγις F. 9 τε om. F. 18 παννυπληθεῖς X; de numeris cf. Arr. III 15, 6; Curt. IV 16, 26; Droysen Hell. I² 1 p. 340 a. 1.

22 Κόϊντος RX Κόννος F; corr. edd. Μινίδας (ε supra ι) R Μινίδας X; cf. Arr. III 15, 2; Curt. IV 16, 32. 23 Ἄρβιλα F. 26 Γάιος Δομέττιος codd. omnes; aliter Liv. VIII 17 ex quo Γνήιος recipi iusserunt Sig. et Rhod.

209 *Αὖλος Κορνήλιος. ἐπὶ δὲ τούτων εἰς τὴν Ἑλλάδα τῆς
περὶ Ἄρβηλα μάχης διαδοθείσης πολλαὶ τῶν πόλεων
ὑφορώμεναι τὴν αὔξησιν τῶν Μακεδόνων ἔγνωσαν,
ἕως ἔτι τὰ Περσῶν πράγματα διαμένει, τῆς ἐλευθερίας
ἀντέχεσθαι· βοηθήσειν γὰρ αὐτοῖς Δαρεῖον καὶ χρη- 2
μάτων τε πλῆθος χορηγήσειν πρὸς τὸ δύνασθαι ξενικὰς
μεγάλας δυνάμεις συνίστασθαι καὶ τὸν Ἀλέξανδρον
μὴ δυνήσεσθαι διαιρεῖν τὰς δυνάμεις. εἰ δὲ περι- 3
όψονται τοὺς Πέρσας καταπολεμηθέντας, μονωθήσε-
σθαι τοὺς Ἕλληνας καὶ μηκέτι δυνήσεσθαι φροντίσαι
τῆς ἑαυτῶν ἐλευθερίας. προεκαλέσατο δὲ πρὸς τὴν 4
ἀπόστασιν τοὺς Ἕλληνας καὶ ὁ περὶ τὴν Θρᾴκην
νεωτερισμὸς κατὰ τοὺς ὑποκειμένους καιροὺς γενό-
μενος· Μέμνων γὰρ ὁ καθεσταμένος στρατηγὸς τῆς 5
Θρᾴκης, ἔχων δύναμιν καὶ φρονήματος ὢν πλήρης,
ἀνέσεισε μὲν τοὺς βαρβάρους, ἀποστάτης δὲ γενόμενος
Ἀλεξάνδρου καὶ ταχὺ μεγάλης δυνάμεως κυριεύσας
φανερῶς ἀπεκαλύψατο πρὸς τὸν πόλεμον. διόπερ Ἀντί- 6
πατρος πᾶσαν ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν προῆλθε διὰ
Μακεδονίας εἰς Θρᾴκην καὶ διεπολέμει πρὸς τὸν
Μέμνονα. τούτου δὲ περὶ ταῦτ' ὄντος οἱ Λακεδαι-
μόνιοι καιρὸν ἔχειν ὑπολαβόντες τοῦ παρασκευάσασθαι
τὰ πρὸς τὸν πόλεμον παρεκάλουν τοὺς Ἕλληνας συμ-
φρονῆσαι περὶ τῆς ἐλευθερίας. Ἀθηναῖοι μὲν οὖν, 7
παρὰ πάντας τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ὑπ' Ἀλεξάνδρου
προτιμώμενοι, τὴν ἡσυχίαν ἦγον· Πελοποννησίων δ'
οἱ πλείους καὶ τῶν ἄλλων τινὲς συμφρονήσαντες*

2 *Ἄρβιλα* F. **4** *διαμένη* RX. **9. 10** *μονωθέντες μὴ δύνασθαι φροντίσαι* RX. **11** *αὐτῶν* RX. **16** *δὲ* om. F. **18** *διό* R, suprascr. 2. m. *περ.* *ὁ Ἀντιπ.* F. **19** *ἅπασαν* F. **23** *συμφονῆσαι* X. **25** *ἄλλους* om. F.

ἀπεγράψαντο πρὸς τὸν πόλεμον καὶ κατὰ δύναμιν τῶν
πόλεων καταγράφοντες τῶν νέων τοὺς ἀρίστους κατ-
έλεξαν στρατιώτας πεζοὺς μὲν οὐκ ἐλάττους τῶν
8 δισμυρίων, ἱππεῖς δὲ περὶ δισχιλίους. τὴν δ' ἡγε-
μονίαν ἔχοντες Λακεδαιμόνιοι πανδημεὶ πρὸς τὸν ὑπὲρ
τῶν ὅλων κίνδυνον ὥρμησαν, Ἄγιδος τοῦ βασιλέως
63 τὴν πάντων ἔχοντος ἡγεμονίαν. Ἀντίπατρος δὲ πυθό-
μενος τὴν τῶν Ἑλλήνων συνδρομὴν τὸν μὲν ἐν τῇ
Θρᾴκῃ πόλεμον ὥς ποτ' ἦν δυνατὸν κατέλυσεν, εἰς δὲ
τὴν Πελοπόννησον ἧκε μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως.
προσλαβόμενος δὲ καὶ παρὰ τῶν συμμαχούντων Ἑλλή-
νων στρατιώτας ἤθροισε τοὺς ἅπαντας οὐκ ἐλάττους
2 τῶν τετρακισμυρίων. γενομένης δὲ παρατάξεως μεγά-
λης ὁ μὲν Ἄγις μαχόμενος ἔπεσεν, οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι
πολὺν μὲν ἐκθύμως χρόνον ἀγωνιζόμενοι διεκαρτέρουν,
τῶν δὲ συμμάχων βιασθέντων καὶ αὐτοὶ τὴν ἀναχώρη-
3 σιν εἰς τὴν Σπάρτην ἐποιήσαντο. ἀνῃρέθησαν δ' ἐν
τῇ μάχῃ τῶν μὲν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν συμμάχων
πλείους τῶν πεντακισχιλίων καὶ τριακοσίων, τῶν δὲ 209
4 μετ' Ἀντιπάτρου τρισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι. ἴδιον δέ
τι συνέβη καὶ περὶ τὴν τοῦ Ἄγιδος τελευτὴν γενέ-
σθαι· ἀγωνισάμενος γὰρ λαμπρῶς καὶ πολλοῖς τραύ-
μασιν ἐναντίοις περιπεσὼν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν εἰς
τὴν Σπάρτην ἀπεκομίζετο· περικατάληπτος δὲ γενό-
μενος καὶ τὰ καθ' ἑαυτὸν ἀπογνοὺς τοῖς μὲν ἄλλοις
στρατιώταις προσέταξεν ἀπιέναι τὴν ταχίστην καὶ δια-
σώζειν αὑτοὺς εἰς τὴν τῆς πατρίδος χρείαν, αὐτὸς δὲ

1 malim ἀπεκαλύψαντο. **12** πάντας X. **14** Ἄγις codd. **20** cf. Curt. VI 1, 16; Droysen Hell. I[2] 1 p. 398 a. 4. **24** ἀπεκομίζετο] codd. omnes ἀπεκομίσθη, nisi quod manus recentior in marg. codicis R. adscripsit ἀπεκομίζετο. **27** αὐτοὺς X.

καθοπλισθεὶς καὶ εἰς γόνυ διαναστὰς ἠμύνατο τοὺς
πολεμίους καί τινας καταβαλὼν καὶ συνακοντισθεὶς
κατέστρεψε τὸν βίον, ἄρξας ἔτη ἐννέα. ἡμεῖς δὲ 5
διεληλυθότες τὰ πραχθέντα κατὰ τὴν Εὐρώπην ἐν
μέρει τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν συντελεσθέντα διέξιμεν.

Δαρεῖος μὲν γὰρ ἡττηθεὶς ἐν τῇ περὶ Ἄρβηλα 64
παρατάξει τὴν φυγὴν ἐπὶ τὰς ἄνω σατραπείας ἐποιή-
σατο, σπεύδων τῷ διαστήματι τῶν τόπων λαβεῖν ἀνα-
στροφὴν καὶ χρόνον ἱκανὸν εἰς παρασκευὴν δυνάμεως.
τὸ μὲν οὖν πρῶτον εἰς Ἐκβάτανα τῆς Μηδείας δια-
νύσας ἐνταῦθα διέτριβεν καὶ τοὺς μὲν ἐκ τῆς φυγῆς
ἀνασωζομένους ἀνεδέχετο, τοὺς δὲ ἀνόπλους καθώπλι-
ζεν. μετεπέμπετο δὲ καὶ στρατιώτας ἐκ τῶν πλησιο- 2
χώρων ἐθνῶν καὶ πρὸς τοὺς ἐκ Βάκτροις καὶ ταῖς
ἄνω σατραπείαις σατράπας καὶ στρατηγοὺς διεπέμπετο,
παρακαλῶν διαφυλάττειν τὴν πρὸς αὐτὸν εὔνοιαν.
Ἀλέξανδρος δὲ μετὰ τὴν νίκην θάψας τοὺς τετελευτη- 3
κότας ἐπέβαλε τοῖς Ἀρβήλοις καὶ πολλὴν μὲν εὗρεν
ἀφθονίαν τῆς τροφῆς, οὐκ ὀλίγον δὲ κόσμον καὶ
γάζαν βαρβαρικήν, ἀργυρίου δὲ τάλαντα τρισχίλια.
συλλογισάμενος δὲ τὴν μέλλουσαν ἔσεσθαι φθορὰν
τοῦ περιέχοντος ἀέρος διὰ τὸ πλῆθος τῶν νεκρῶν
εὐθὺς ἀνέζευξε καὶ κατήντησε μετὰ πάσης τῆς δυνά-
μεως εἰς Βαβυλῶνα. τῶν δ' ἐγχωρίων προθύμως 4
ὑποδεξαμένων αὐτὸν καὶ κατὰ τὰς ἐπισταθμίας λαμ-

3 ἐννέα] ἑπτά Unger Philol. XL p. 105; at cf. XVI 88, 4. **5** τελεσθέντα F, corr. 2. m. διέξειμεν F. Hoc loco legitur in codicibus: τέλος τοῦ α' βιβλίου τῆς ιξ RX τῆς ἑπτακαιδεκάτης τῶν Διοδώρου βίβλων εἰς δύο διῃρημένης τὸ τέλος τῆς α' F. inscriptiones novae non adduntur. **6** μὲν γὰρ om. R (add. m. 2. in marg.) X. **10** Μηδείας codd. **14** πρὸς om. F, suprascr. 2. m. **17** τελευτηκότας X. **20** τρισχίλια] quattuor milia talentum Curt. V 1, 10.

πρῶς ἑστιώντων τοὺς Μακεδόνας ἀνέλαβε τὴν δύναμιν ἐκ τῆς προγεγενημένης ταλαιπωρίας. πλείους δὲ τῶν τριάκοντα ἡμερῶν ἐνδιέτριψε τῇ πόλει διά τε τὴν δαψίλειαν τῶν ἐπιτηδείων καὶ τὴν φιλοξενίαν τῶν
5 *ἐγχωρίων. μετὰ δὲ ταῦτα τὴν μὲν ἄκραν παρέδωκε τηρεῖν Ἀγάθωνι τῷ Πυδναίῳ, συστήσας αὐτῷ Μακεδόνας στρατιώτας ἑπτακοσίους· Ἀπολλόδωρον δὲ τὸν Ἀμφιπολίτην καὶ Μένητα τὸν Πελλαῖον ἀπέδειξε στρατηγοὺς τῆς τε Βαβυλῶνος καὶ τῶν σατραπειῶν μέχρι Κιλικίας, δοὺς δὲ αὐτοῖς ἀργυρίου τάλαντα χίλια προσ-* 210
6 *έταξε ξενολογεῖν στρατιώτας ὡς πλείστους. Μιθρίνῃ δὲ τῷ παραδόντι τὴν ἐν Σάρδεσιν ἄκραν Ἀρμενίαν ἔδωκεν. ἐκ δὲ τῶν ληφθέντων χρημάτων τῶν μὲν ἱππέων <τῶν Μακεδόνων> ἑκάστῳ ἓξ μνᾶς ἐδωρήσατο, τῶν δὲ συμμάχων πέντε, τῶν δ' ἐκ τῆς φάλαγγος Μακεδόνων δύο, τοὺς δὲ ξένους διμήνου μισθοφοραῖς ἐτίμησε πάντας.*

65 *Τοῦ δὲ βασιλέως ἀναζεύξαντος ἐκ τῆς Βαβυλῶνος καὶ κατὰ τὴν πορείαν ὄντος ἧκον πρὸς αὐτὸν παρὰ μὲν Ἀντιπάτρου πεμφθέντες ἱππεῖς μὲν Μακεδόνες πεντακόσιοι, πεζοὶ δὲ ἑξακισχίλιοι, ἐκ δὲ Θρᾴκης ἱππεῖς μὲν ἑξακόσιοι, Τραλλεῖς δὲ τρισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι, ἐκ δὲ Πελοποννήσου πεζοὶ μὲν τετρακισχίλιοι, ἱππεῖς δὲ βραχὺ λείποντες τῶν χιλίων, ἐκ δὲ τῆς Μακεδονίας*

1 *ἑστιων* F, corr. 2. m. **3** *διέτριψε* R, corr. 1. m. **6** *τῶ Πυδναίως· στήσας* F; *δναίῳ* (in initio lineolae) X; cf. Curt. V 1, 43. **9** *Βαβυλωνίας* F. **11** *ξενοστράτολογεῖν* F. *Μιθρίνῃ* RX *Μιθρήνῃ* F; cf. XVII 21, 7; Arr. III 16, 4. 5; *Μιθράνης* Dio Chrys. LXXIII 2, 251, 17. **14** <*τῶν Μακεδόνων*> addidi (cf. Curt. l. l.). **16** *διμήνου μισθοφοραῖς* RX (cf. XVII 48, 7); *διμηνίοις μισθ.* F (corr. ex *διμηνίους μισθοφόρους*). **22** *Τραλλεεῖς* RX *Τραλεεῖς* F; corr. Valet.; cf. Steph. Byz.; Hes.; *Τράλλοι* St. B.; *Τράλλιοι* Strab. XIV 2, 42. **24** cf. Curt. V 1, 40. 41.

τῶν φίλων τοῦ βασιλέως υἱοὶ πεντήκοντα πρὸς τὴν
σωματοφυλακίαν ὑπὸ τῶν πατέρων ἀπεσταλμένοι. ὁ 2
δὲ βασιλεὺς τούτους παραλαβὼν προῆγε καὶ κατήντη-
σεν ἑκταῖος εἰς τὴν Σιττακινὴν ἐπαρχίαν. τῆς δὲ
χώρας ταύτης πολλὴν ἀφθονίαν ἐχούσης τῶν ἐπι-
τηδείων πάντων ἐν ταύτῃ πλείους ἡμέρας ἔμεινεν,
ἅμα μὲν σπεύδων ἐκ τῆς κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν ταλαι-
πωρίας ἀναλαβεῖν τὴν δύναμιν, ἅμα δὲ τῆς στρα-
τιωτικῆς τάξεως διανοούμενος ἐπιμεληθῆναι καὶ τὰς
ἡγεμονίας ἀναβιβάσαι καὶ τὴν δύναμιν ἰσχυροποιῆσαι
τῷ τε πλήθει καὶ ταῖς ἀρεταῖς τῶν ἡγεμόνων. συν- 3
τελέσας δὲ τὰ δεδογμένα καὶ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας
περὶ τῶν ἀριστίων κρίσιν ποιησάμενος καὶ πολλοὺς
ἀπὸ τῆς *μεγάλης ἡγεμονίας ἐπὶ μεγάλας ἐξουσίας
ἀναβιβάσας πάντας τοὺς ἡγεμόνας εἰς ἀξίωμα μεῖζον
καὶ στοργὴν ἰσχυρὰν πρὸς ἑαυτὸν προήγαγεν. ἐπεμε- 4
λήθη δὲ καὶ τῆς ἰδιωτικῆς τῶν στρατιωτῶν διατάξεως
καὶ πολλὰ πρὸς τὴν εὐχρηστίαν ἐπινοησάμενος ἐπὶ τὸ
κρεῖττον διωρθώσατο. κατασκευάσας δὲ πᾶσαν τὴν
στρατιὰν εὐνοίᾳ τε πρὸς τὸν ἡγούμενον διαφέρουσαν
καὶ πρὸς τὰ παραγγελλόμενα πειθαρχοῦσαν, ἔτι δὲ
ταῖς ἀνδραγαθίαις ὑπερβάλλουσαν ἐπὶ τοὺς ὑπολειπο-
μένους ἀγῶνας ὥρμησεν. εἰς δὲ τὴν Σουσιανὴν κατ- 5
αντήσας ἀκινδύνως παρέλαβε τὰ περιβόητα ἐν Σούσοις

1 υἱεῖς F. **4** Σιτακινήν RXF; (cf. XVII 110, 4; XVIII 6,4); alii Σιττακηνὴ cf. Strab. XVII 1, 17; Ptol. VI 1, 6; Steph. Byz. s. v. **13** ἀρίστων RX ἀριστείων F; cf. XVII 48, 6. **14. 15** ἡγεμονίας — τοὺς om. X; locus depravatus; μεγάλης delendum censeo (ortum ex eo quod sequitur μεγάλας) et scribendum ἀπὸ τῆς <κατὰ λεπτὸν> ἡγεμονίας (cf. XIV 19, 9) vel <δευτέρας> (cf. XIX 22, 2). **17** τῶν ἰδιωτικῶν ... διατάξεων F, corr. 2. m. **18** ἐπινοησάμενος ἐπὶ τὸ] ἐποίησε καὶ πρὸς τό X. **19** τὴν om. F. **20** εὐνοίαν F. **22** ἐπὶ] ὑπέρ F.

βασίλεια, ἑκουσίως Ἀβουλεύτου τοῦ σατράπου παρα-
δόντος αὐτῷ τὴν πόλιν, ὡς μὲν ἔνιοι γεγράφασι,
προστάξαντος Δαρείου τοῖς πεπιστευμένοις ὑπ' αὐτοῦ.
τοῦτο δὲ πρᾶξαι τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν, ὅπως ὁ
μὲν Ἀλέξανδρος εἰς περισπασμοὺς ἀξιολόγους καὶ παρα- 211
λήψεις ἐπιφανεστάτων πόλεων καὶ θησαυρῶν μεγάλων
ἐμπεσὼν ἐν ἀσχολίαις ὑπάρχῃ, ὁ δὲ Δαρεῖος τῇ φυγῇ
λαμβάνῃ χρόνον εἰς τὴν τοῦ πολέμου παρασκευήν.
66 Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος παραλαβὼν τὴν πόλιν καὶ τοὺς
ἐν τοῖς βασιλείοις θησαυροὺς εὗρεν ἀσήμου χρυσοῦ
καὶ ἀργύρου πλείω τῶν τετρακισμυρίων ταλάντων.
2 ταῦτα δὲ ἐκ πολλῶν χρόνων οἱ βασιλεῖς ἄθικτα διετή-
ρησαν, πρὸς τὰ παράλογα τῆς τύχης ἀπολιπόντες
αὐτοῖς καταφυγάς. χωρὶς δὲ τούτων ὑπῆρχεν ἐννα-
κισχίλια τάλαντα χρυσοῦ χαρακτῆρα δαρεικὸν ἔχοντα.
3 ἴδιον δέ τι συνέβη γενέσθαι τῷ βασιλεῖ κατὰ τὴν
παράληψιν τῶν χρημάτων. καθίσαντος γὰρ αὐτοῦ ἐπὶ
τὸν βασιλικὸν θρόνον καὶ τούτου μείζονος ὄντος ἢ
κατὰ τὴν συμμετρίαν τοῦ σώματος, τῶν παίδων τις
ἰδὼν τοὺς πόδας ἀπολείποντας πολὺ τοῦ κατὰ τὸν
θρόνον ὑποβάθρου βαστάσας τὴν Δαρείου τράπεζαν
4 ὑπέθηκε τοῖς ποσὶν αἰωρουμένοις. ἁρμοστῆς δὲ γενο-
μένης ὁ μὲν βασιλεὺς ἀπεδέξατο τὴν τοῦ πράξαντος
εὐστοχίαν, τῶν δὲ παρεστώτων τις τῷ θρόνῳ εὐνοῦχος
κινηθεὶς τὴν ψυχὴν τῇ μεταβολῇ τῆς τύχης ἐδάκρυσεν.

1 Ἀβουλήτου F Plut. Alex. 68; Ἀβουλίτης Arr. III 16, 9; Curt. V 2, 8; Suid. 6 ἐπιφανεστάτας τῶν πόλεων codd.; corr. Reiske. 11 cf. Plut. Alex. 36; aliter Arr. III 16, 7; Curt. V 2, 11; cf. Droysen H. I[2] 2 p. 293 n. 3. 13 ἀπολείποντες F. 14 αὐτοῖς RX. ἐνναχισχ. codd. 20 ἀπολιπόντας F, corr. 2. m. τὸν om. F, suppl. 2. m. 22 ἑωρουμένοις R (suprascr. 2. m. αἰ) X. 24 παρεστώντων X.

ὃν ἰδὼν ὁ Ἀλέξανδρος ἤρετο, Τί κακὸν ἰδὼν γεγονὸς 5
κλαίεις; ὁ δὲ εὐνοῦχος ἔφησε, Νῦν μὲν σός εἰμι
δοῦλος, πρότερον δὲ Δαρείου, καὶ φύσει φιλοδέσποτος
ὢν ἤλγηκα ἰδὼν τὸ παρ' ἐκείνῳ μάλιστα τιμώμενον
νῦν ἄτιμον γεγονὸς σκεῦος. ὁ δὲ βασιλεὺς διὰ τῆς 6
ἀποκρίσεως λαβὼν ἔννοιαν τῆς ὅλης κατὰ τὴν Περ-
σικὴν βασιλείαν μεταβολῆς ὑπέλαβεν ἑαυτὸν ὑπερ-
ήφανόν τι πεποιηκέναι καὶ τῆς πρὸς τὰς αἰχμαλωτίδας
ἐπιεικείας ἀλλοτριώτατον. διόπερ προσκαλεσάμενος τὸν 7
θέντα τὴν τράπεζαν ἐπέταξεν ἆραι πάλιν. ἐνταῦθα
παρεστὼς Φιλώτας, Ἀλλ' οὐχ ὕβρις ἐστίν, εἶπεν, τὸ
μὴ ὑπὸ σοῦ προσταχθέν, ἀλλὰ δαίμονός τινος ἀγαθοῦ
προνοίᾳ καὶ βουλήσει. ὁ δὲ βασιλεὺς οἰωνισάμενος τὸ
ῥηθὲν προσέταξεν ἐᾶν κειμένην ὑπὸ τῷ θρόνῳ τὴν
τράπεζαν.

Μετὰ δε ταῦτα τὴν μὲν Δαρείου μητέρα καὶ τὰς 67
θυγατέρας καὶ τὸν υἱὸν ἀπέλιπεν ἐν Σούσοις καὶ
παρακατέστησε τοὺς διδάξοντας τὴν Ἑλληνικὴν διά-
λεκτον, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ἀναζεύξας τεταρ-
ταῖος ἐπὶ τὸν Τίγριν ποταμὸν ἀφίκετο. ὃς ῥέων ἀπὸ 2
212 τῆς Οὐξίων ὀρεινῆς τὸ μὲν πρῶτον φέρεται διὰ χώρας
τραχείας καὶ χαράδραις μεγάλαις διειλημμένης ἐπὶ
σταδίους χιλίους, ἔπειτα διαρρεῖ χώραν πεδιάδα,
πραϋνόμενος αἰεὶ μᾶλλον, καὶ διελθὼν σταδίους ἑξα-
κοσίους ἐξίησιν εἰς τὴν κατὰ Πέρσας θάλασσαν.
διαβὰς δὲ τὸν Τίγριν προῆγεν ἐπὶ τὴν Οὐξίων χώραν, 3

10 ἐπέταξε πάλιν ἆραι F. **13** τὸ om. F, suppl. 2. m. **18** παρέστησε X. **20** Τίγριν] haud dubie est Pasitigris (cf. XIX 18, 3; 21, 2; 48, 6); cf. Arr. III 17, 1; nec tamen quidquam mutandum (cf. Curt. V 3, 1 sqq.). **23** χιλίους] aliter (non rectius) Curtius l. l. **24** πραϋνόμενος] suprascr. in cod. R 2. m. πρᾶος γενόμενος. ἑπτακοσίους XIX 17, 3; cf. Strab. XV 3, 5.

οὖσαν πάμφορον καὶ δαψιλέσιν ὕδασι διαρρεομένην καὶ πολλοὺς καὶ παντοδαποὺς ἐκφέρουσαν καρπούς· διὸ καὶ τῆς ὡρίμου ξηραινομένης ὀπώρας παντοδαπὰ πλάσματα χρήσιμα πρὸς ἀπόλαυσιν οἱ τὸν Τίγριν πλέοντες ἔμποροι κατάγουσιν εἰς τὴν Βαβυλωνίαν.
4 *καταλαβὼν δὲ τὰς παρόδους φυλαττομένας ὑπὸ Μαδέτου, συγγενοῦς μὲν ὄντος Δαρείου, δύναμιν δὲ ἔχοντος ἀξιόλογον, κατεσκέψατο τὴν ὀχυρότητα τῶν τόπων. ἀπαροδεύτων δ' ὄντων κρημνῶν τῶν ἐγχωρίων τις ἀνήρ, Οὔξιος μὲν τὸ γένος, ἔμπειρος δὲ τῶν τόπων, ἐπηγγείλατο τῷ βασιλεῖ διά τινος στενῆς ἀτραποῦ καὶ παραβόλου ἄξειν τοὺς στρατιώτας, ὥστε*
5 *ὑπερδεξίους γενέσθαι τῶν πολεμίων. ὁ δ' Ἀλέξανδρος προσδεξάμενος τοὺς λόγους τούτῳ μὲν συναπέστειλε τοὺς ἱκανοὺς στρατιώτας, αὐτὸς δὲ τὴν δίοδον κατασκευάσας ἐφ' ὅσον ἦν ἐνδεχόμενον ἐκ διαδοχῆς προσέβαλε τοῖς ἐπὶ τῶν παρόδων ἐφεστηκόσιν. ἐνεργῶς δὲ τοῦ κινδύνου συνεστῶτος καὶ τῶν βαρβάρων περισπωμένων περὶ τὸν ἀγῶνα παραδόξως οἱ πεμφθέντες ἐφάνησαν ὑπερδέξιοι τοῖς τὴν πάροδον φυλάττουσι. καταπλαγέντων δὲ τῶν βαρβάρων καὶ πρὸς φυγὴν ὁρμησάντων ἐγκρατὴς ἐγένετο τῆς διεξόδου καὶ ταχέως πασῶν τῶν κατὰ τὴν Οὐξιανὴν πόλεων.*

68 *Ἐντεῦθεν δ' ἀναζεύξας προῆγεν ἐπὶ τὴν Περσίδα καὶ πεμπταῖος ἧκεν ἐπὶ τὰς Σουσιάδας καλουμένας*

1 *δαψιλοῖς* F. **4** *π. πλ.*] cf. V 13, 2. **6** *Μαδέου τοῦ* F *Μέτου* RX; Madetes Cosp.; Medates audit ap. Curt. V 3, 4, *Μαιδάτης* in inscr. (cf. Justi Iran. Namenb. p. 185). **16** *ἐφ' ὧν* codd.; *ἀφ' ὧν* Wess.; *ἐφ' ὅσον* scripsi (cf. I 93, 2 saepius). **17** *ἐπὶ τοῖς* F. *παρόδων*] *παραδόξων* X. *ἐκ διαδοχῆς δὲ ἐνεργῶς τοῦ κ. σ.* libri; quae verba sec. Diodori genus dic. transponenda censui (cf. XVI 74, 2. 6; XVII 22, 1 saepius). **23** *πόλεων*] *ἐγκρατὴς ὑπῆρξεν* add. F. **25** *Οὐσιάδας* F, corr. 2. m.

*πέτρας. ταύτας δὲ προκατειληφὼς ἦν ὁ Ἀριοβαρζάνης
μετὰ στρατιωτῶν πεζῶν μὲν δισμυρίων καὶ πεντα-
κισχιλίων, ἱππέων δὲ τριακοσίων. ὁ δὲ βασιλεὺς δόξας* 2
*τῇ βίᾳ κρατήσειν τῆς πύλης προῆγε διὰ τόπων στενῶν
καὶ τραχέων οὐδενὸς παρενοχλοῦντος. οἱ δὲ βάρβαροι
μέχρι μέν τινος εἴων αὐτὸν διαπορεύεσθαι τὰς παρ-
όδους, ἐπεὶ δὲ εἰς μέσας τὰς δυσχωρίας ἧκον, ἄφνω
τὴν ἐπίθεσιν ἐποιοῦντο καὶ πολλοὺς μὲν ἁμαξιαίους
λίθους ἐπεκύλιον, οἳ προσπίπτοντες ἄφνω τοῖς Μακε-
δόσιν ἀθρόοις πολλοὺς διέφθειρον, οὐκ ὀλίγοι δ' ἀπὸ
τῶν κρημνῶν ἀκοντίζοντες εἰς πεπυκνωμένους οὐκ
ἀπετύγχανον τῶν σκοπῶν· ἄλλοι δ' ἐκ χειρὸς τοῖς
λίθοις βάλλοντες τοὺς βιαζομένους τῶν Μακεδόνων
ἀνέστελλον. πολλὰ δ' αὐτοῖς τῆς δυσχωρίας συν-
εργούσης ἐπλεονέκτουν καὶ συχνοὺς μὲν ἀπέκτεννον,
οὐκ ὀλίγους δὲ κατετίτρωσκον. ὁ δ' Ἀλέξανδρος τῇ* 3
δεινότητι τοῦ πάθους ἀδυνατῶν βοηθεῖν καὶ θεωρῶν
213 *μηδένα τῶν πολεμίων μήτε τεθνηκότα μήτε ὅλως
τετρωμένον, τῶν δὲ ἰδίων ἀπολωλότας μὲν πολλούς,
κατατετρωμένους δὲ σχεδὸν ἅπαντας τοὺς προσβάλλον-
τας ἀνεκαλέσατο τῇ σάλπιγγι τοὺς στρατιώτας ἀπὸ τῆς
μάχης. ἀναχωρήσας δὲ ἀπὸ τῶν παρόδων σταδίους* 4
τριακοσίους κατεστρατοπέδευσε καὶ παρὰ τῶν ἐγχωρίων

1 *πέτρας*] *πύλας* Freinsh. (cf. Arr. III 18, 4; Polyaen. IV 3, 27; Curt. V 3, 17). **2** cf. Curt. V 3, 17; aliter Arr. l. l. **8** *ἁμαξιαίους λίθους τοῖς μεγέθεσιν* F. **10** *ἀθρόοι* F (om. RX); *ἀθρόοις* scripsi (cf. XVII 64, 4; Pol. III 74, 6; X 6, 5). *ὀλίγους* F. *ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ* X. **15** *ἀπέκτεννον* R *ἀπέκτενον* X *ἀπέκτει-νον* F; cf. Blass, Gr. d. n. Gr. p. 43; Winer-Schm. p. 128. **16** *τὴν δεινότητα* F. **20** *προσβαλόντας* F. **21** *ἀπὸ τῆς μάχης* om. F. **22** *ἀποχωρήσας* F. **23** *τριακοσίους* RX *τετρακοσίους* F; rectius *τριάκοντα* Wess. (cf. Curt. V 3, 23; Polyaen. IV 3, 27; Droysen Hell. I² 1 p. 357 a. 1).

*ἐπυνθάνετο μή τις ἑτέρα ἐστὶ διεκβολή. πάντων δ'
ἀποφαινομένων δίοδον μὲν μηδεμίαν ἄλλην ὑπάρχειν,
περίοδον δὲ εἶναι πολλῶν ἡμερῶν αἰσχρὸν εἶναι νομί-
σας ἀτάφους ἀπολιπεῖν τοὺς τετελευτηκότας καὶ τὴν
αἴτησιν τῶν νεκρῶν οὖσαν ὁρῶν ἀσχήμονα καὶ περι-
έχουσαν ἥττης ὁμολόγησιν προσέταξεν ἀναγαγεῖν ἅπαν-*
5 *τας τοὺς αἰχμαλώτους. ἐν δὲ τούτοις ἧκεν ἀναγόμενος
ἀνὴρ δίγλωττος, εἰδὼς <τὴν μὲν Ἑλληνικὴν καὶ> τὴν
Περσικὴν διάλεκτον· οὗτος δὲ ἑαυτὸν ἀπεφαίνετο
Λύκιον μὲν εἶναι τὸ γένος, αἰχμάλωτον δὲ γενόμενον
ποιμαίνειν κατὰ τὴν ὑποκειμένην ὀρεινὴν ἔτη πλείω·
δι' ἣν αἰτίαν ἔμπειρον γενέσθαι τῆς χώρας καὶ δύνα-
σθαι τὴν δύναμιν ἀγαγεῖν διὰ τῆς καταδένδρου καὶ*
6 *κατόπιν ποιῆσαι τῶν τηρούντων τὰς παρόδους. ὁ δὲ
βασιλεὺς μεγάλαις δωρεαῖς τιμήσειν ἐπαγγειλάμενος
τὸν ἄνδρα τούτου καθηγουμένου διῆλθεν ἐπιπόνως
τὴν ὀρεινὴν νυκτὸς πολλὴν μὲν πατήσας χιόνα, πᾶσαν
δὲ κρημνώδη χώραν περάσας, χαράδραις βαθείαις καὶ*
7 *πολλαῖς φάραγξι διειλημμένην. ἐπιφανεὶς δὲ ταῖς
προφυλακαῖς τῶν πολεμίων τοὺς μὲν πρώτους κατ-
έκοψε, τοὺς δ' ἐπὶ τῆς δευτέρας φυλακῆς τεταγμέ-
νους ἐξώγρησε, τοὺς δὲ τρίτους τρεψάμενος ἐκράτησε
τῶν παρόδων καὶ τοὺς πλείστους τῶν περὶ τὸν Ἀριο-
βαρζάνην ἀπέκτεινε.*

69 *Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ τὴν Περσέπολιν προάγων
κατὰ τὴν ὁδὸν ἐπιστολὴν ἐκομίσατο παρὰ τοῦ κυ-*

5 *ὁρῶν* om. F. **6** *ἀπαγαγεῖν* RX. **7** *ἀναγόμενος*] *ἀπαγόμενος* RX *ὑπαγόμενος* F, add. ab. 2. m. supra versum *ἀπ.*; corr. Dind. **8** <*τὴν μὲν Ἑλληνικὴν καὶ*> addidi. **9** *ἑαυτὸν μὲν ἀπεφ.* R. **10** *εἶναι*] *ὄντα* F. **13** *καταδένδρου*] fort. *κατακρήμνου* (v. infra § 6; cf. XI 8, 4; XIV 20, 1. 101, 3; XIX 19, 2). **15** *ἐπαγγελλόμενος* F. **19** *φάραγξιν εἰλημμένην* X. **25** *προαγαγὼν* F.

*ριεύοντος τῆς πόλεως Τιριδάτου. ἐν ταύτῃ δ' ἦν γεγραμ-
μένον <ὅτι> ἐὰν παραγενόμενος φθάσῃ τοὺς ἐπιβαλλο-
μένους διατηρῆσαι Δαρείῳ τὴν Περσέπολιν, κύριος
ἔσται ταύτης ὑπ' αὐτοῦ παραδοθείσης. διόπερ ὁ* 2
*Ἀλέξανδρος κατὰ σπουδὴν ἦγε τὴν δύναμιν καὶ τὸν
Ἀράξην ποταμὸν ζεύξας διεβίβασε τοὺς στρατιώτας.
προάγοντος δὲ τοῦ βασιλέως θέαμα παράδοξον καὶ
δεινὸν ὤφθη, μισοπονηρίαν μὲν περιέχον κατὰ τῶν
πραξάντων, ἔλεον δὲ καὶ συμπάθειαν ἐπιφέρον πρὸς
τοὺς ἀνήκεστα πεπονθότας. ἀπήντησαν γὰρ αὐτῷ μεθ'* 3
*ἱκετηριῶν Ἕλληνες ὑπὸ τῶν πρότερον βασιλέων ἀνά-
στατοι γεγονότες, ὀκτακόσιοι μὲν σχεδὸν τὸν ἀριθμὸν
ὄντες, ταῖς δ' ἡλικίαις οἱ πλεῖστοι μὲν γεγηρακότες,
ἠκρωτηριασμένοι δὲ πάντες, οἱ μὲν χεῖρας, οἱ δὲ πό-
δας, οἱ δὲ ὦτα καὶ ῥῖνας· τῶν δ' ἐπιστήμας ἢ τέχνας* 4
εἰδότων καὶ ἐν παιδείᾳ προκεκοφότων τὰ μὲν ἄλλα
214 *τῶν ἀκρωτηρίων ἀπεκέκοπτο, αὐτὰ δὲ μόνα τὰ συνερ-
γοῦντα πρὸς τὰς ἐπιστήμας ἀπελέλειπτο· ὥστε πάντας
ὁρῶντας τὰ τῆς ἡλικίας ἀξιώματα καὶ τὰς περιεχούσας
τὰ σώματα συμφορὰς ἐλεεῖν τὰς τύχας τῶν ἀκληρούν-
των, μάλιστα δὲ αὐτὸν τὸν Ἀλέξανδρον συμπαθῆ
γενέσθαι τοῖς ἠτυχηκόσι καὶ μὴ δύνασθαι κατασχεῖν
τὰ δάκρυα. ἀναβοησάντων δὲ ἅμα ἁπάντων καὶ τὸν* 5

1 *Τηριδάτου* XF; cf. Curt. V 6, 2 sqq.; Justi p. 326. **2** <*ὅτι*> addendum esse censeo. *ἐπιβαλλομένους*] *ἐπιβαλομένους* Hultzsch pr. P. p. 12; *ἐπικαλουμένους* F. **3** *κύριος ἔσται* R *κύριος δ' ἔσται* X *κύριος ἔσεσθαι* F; *κύριον ἔσεσθαι* Dind. **4** *ὑπ'* om. F, suppl. 2. m. **8** *περιέχον*] *παρέχον* coni. Bekk.; at cf. Hertl. II, 2 p. 4. **10** *ἀνηκέστατα* X. **12** *ὀκτακόσιοι*] cf. Just. XI 14, 11; aliter Curt. V 5, 5. **13** *μὲν* om. RX. **14** *ἅπαντες* F. **16** *καὶ* om. F. **17** *ἀπέκοπτον* RX *ἀπέκοπτεν* F; corr. Dind. **20** *τύχας*] *ψυχάς* RX. **23** *ἅμα* om. R, suppl. in marg. 2. m. *πάντων* F.

Ἀλέξανδρον ἀξιούντων ἀμῦναι ταῖς ἰδίαις συμφοραῖς
ὁ μὲν βασιλεὺς προσκαλεσάμενος τοὺς προεστηκότας
καὶ τῆς αὐτοῦ μεγαλοψυχίας ἀξίως τιμήσας ἐπηγγείλατο
πολλὴν πρόνοιαν ποιήσασθαι τῆς ἐπ' οἶκον ἀνακομιδῆς.
6 οἱ δὲ συνελθόντες καὶ βουλευσάμενοι προέκριναν τὴν
αὐτόθι μονὴν τῆς εἰς οἶκον ἀνακομιδῆς. ἀνασωθέντας
μὲν γὰρ αὐτοὺς διασπαρήσεσθαι κατ' ὀλίγους καὶ περι-
όντας ἐν ταῖς πόλεσιν ἐπονείδιστον ἕξειν τὴν ἐκ τῆς
τύχης ἐπήρειαν· μετ' ἀλλήλων δὲ βιοῦντας, τὴν ὁμοίαν
συμφορὰν ἔχοντας, παραμύθιον ἕξειν τῆς ἰδίας ἀκληρίας
7 τὴν τῶν ἄλλων τῆς ἀκληρίας ὁμοιότητα. διὸ καὶ πάλιν
ἐντυχόντες τῷ βασιλεῖ καὶ τὴν ἰδίαν κρίσιν δηλώσαντες
ἐδέοντο πρὸς ταύτην τὴν ὑπόστασιν οἰκείαν παρέχεσθαι
8 βοήθειαν. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος συγκαταθέμενος τοῖς δεδογ-
μένοις τρισχιλίας μὲν ἑκάστῳ δραχμὰς ἐδωρήσατο καὶ
στολὰς ἀνδρείας πέντε καὶ γυναικείας ἴσας, ζεύγη δὲ
βοϊκὰ δύο καὶ πρόβατα πεντήκοντα καὶ πυρῶν μεδίμ-
νους πεντήκοντα· ἐποίησεν δὲ καὶ ἀτελεῖς αὐτοὺς παν-
τὸς βασιλικοῦ φόρου καὶ τοῖς ἐπιστάταις προσέταξε
9 φροντίζειν ὅπως μηδ' ὑφ' ἑνὸς ἀδικῶνται. Ἀλέξανδρος
μὲν οὖν ἀκολούθως τῇ κατ' αὐτὸν ἐπιεικείᾳ τοιαύταις
εὐεργεσίαις τὰς τῶν ἠτυχηκότων συμφορὰς διωρθώσατο.

70 Τὴν δὲ Περσέπολιν, μητρόπολιν οὖσαν τῆς Περσῶν βασιλείας, ἀπέδειξε τοῖς Μακεδόσι πολεμιωτάτην τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν πόλεων καὶ τοῖς στρατιώταις ἔδωκεν

2 προσκαλεσάμενος τοὺς προεστηκότας ἐπηγγείλατο πολλὴν πρόνοιαν ποιήσασθαι (ποιήσεσθαι F) καὶ τῆς αὐτοῦ μεγαλοψυχίας ἀξίως τιμήσας φροντίδα ποιήσασθαι (ποιήσειν RX) τῆς ἐπ' οἶκον (cf. XVII 99, 6) ἀνακομιδῆς libri; corr. Dind. **6** ἀνασωθέντες X. **7** αὐτοὺς om. X. περιϊόντας coni. Steph. **8** μὲν ἕξειν F. **14** συνθέμενος F. **15** cf. Curt. V 5, 24. **16** πέντε om. F, suppl. 2. m. **17** βοϊκὰ RX; Εὐβοϊκὰ F, corr. 2. m. **21** καθ' αὐτόν F. **24** πολεμιωτάτην] πολεμίαν codd.; corr. Reiske.

εἰς διαρπαγὴν χωρὶς τῶν βασιλείων. πλουσιωτάτης δ' 2
οὔσης τῶν ὑπὸ τὸν ἥλιον καὶ τῶν ἰδιωτικῶν οἴκων
πεπληρωμένων ἐκ πολλῶν χρόνων παντοίας εὐδαιμονίας
οἱ Μακεδόνες ἐπῄεσαν τοὺς μὲν ἄνδρας πάντας φονεύ-
οντες, τὰς δὲ κτήσεις διαρπάζοντες, πολλὰς μὲν τοῖς
πλήθεσιν ὑπαρχούσας, κατασκευῆς δὲ καὶ κόσμου παν-
τοίου γεμούσας. ἔνθα δὴ πολὺς μὲν ἄργυρος διεφο- 3
ρεῖτο, οὐκ ὀλίγος δὲ χρυσὸς διηρπάζετο, πολλαὶ δὲ
καὶ πολυτελεῖς ἐσθῆτες, αἱ μὲν θαλασσίαις πορφύραις,
αἱ δὲ χρυσοῖς ἐνυφάσμασι πεποικιλμέναι, τοῖς κρατοῦσιν
ἔπαθλα καθίσταντο. τὰ δὲ μεγάλα καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν
οἰκουμένην περιβόητα βασίλεια πρὸς ὕβριν καὶ παν-
τελῆ φθορὰν ἀπεδέδεικτο. οἱ δὲ Μακεδόνες ἐνη- 4
μερεύσαντες ταῖς ἁρπαγαῖς τὴν ἄπληστον τοῦ πλείονος
215 ἐπιθυμίαν οὐκ ἐδύναντο πληρῶσαι. τοσαύτη γὰρ ἦν 5
τῆς πλεονεξίας ὑπερβολὴ κατὰ τὰς τούτων ἁρπαγὰς
ὥστε καὶ πρὸς ἀλλήλους διαμάχεσθαι καὶ πολλοὺς
ἀναιρεῖν τῶν τὰ πολλὰ τῆς ἁρπαγῆς ἐξιδιοποιου-
μένων· τινὲς δὲ τὰ πολυτελέστατα τῶν εὑρισκομένων
τοῖς ξίφεσι διακόπτοντες τὰς ἰδίας ἀπεκόμιζον μερίδας,
ἔνιοι δὲ τὰς τῶν ἐπιβαλλόντων τοῖς ἀμφισβητουμένοις
χεῖρας ἀπέκοπτον, συνεκφερόμενοι τοῖς θυμοῖς· τὰς δὲ 6
γυναῖκας σὺν αὐτοῖς τοῖς κόσμοις πρὸς βίαν ἀπῆγον,
τὴν *αἰχμαλωσίαν δουλαγωγοῦντες. ἡ μὲν οὖν Περ-
σέπολις ὅσῳ τῶν ἄλλων πόλεων ὑπερεῖχεν εὐδαιμονίᾳ,
τοσοῦτον ὑπερεβάλετο τὰς ἄλλας τοῖς ἀτυχήμασιν.

4 ἐπῆσαν Dind. 9 καὶ om. R, suppl. 2. m. in marg. 13 ἐνημερεύσαντες] εὐημερήσαντες Rhod. 18 πολλοὺς μὲν ἀναιρεῖν F. 19 πολυτελέστερα RX. 21 τοῖς ἀμφισβητοῦσι RX. 23 τοῖς om. F, suppl. 2. m. 24 τὴν αἰχμαλωσίαν δουλαγωγοῦντες RX τὴν αἰχμάλωτον τύχην (cf. XXVII 6, 2) δουλαγωγοῦντες F; <εἰς> τὴν αἰχμ. δουλ. Steph. 26 ὑπερεβάλλετο F.

71 Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος παρελθὼν εἰς τὴν ἄκραν παρ-
έλαβε τοὺς ἐν αὐτῇ θησαυρούς. οὗτοι δέ, ἀπὸ Κύρου
τοῦ πρώτου Περσῶν βασιλεύσαντος μέχρι τῶν ὑποκει-
μένων καιρῶν ἠθροισμένων τῶν προσόδων, ἔγεμον
ἀργυρίου τε καὶ χρυσίου· εὑρέθησαν γὰρ ἐν αὐτοῖς
δώδεκα μυριάδες ταλάντων, εἰς ἀργυρίου λόγον
2 <ἀν>αγομένου τοῦ χρυσίου. βουλόμενος δὲ τῶν
χρημάτων ἃ μὲν μεθ' ἑαυτοῦ κομίζειν πρὸς τὰς εἰς
τὸν πόλεμον χρείας, ἃ δ' εἰς Σοῦσα καταθέσθαι καὶ
φυλάττειν ἐν ταύτῃ τῇ πόλει μετεπέμψατο ἐκ Βαβυ-
λῶνος καὶ Μεσοποταμίας, ἔτι δ' ἐκ Σούσων ἡμιόνων
πλῆθος, τῶν μὲν ἀχθοφόρων, τῶν δὲ ζευγιτῶν, πρὸς
δὲ τούτοις καμήλους ἀχθοφόρους τρισχιλίας καὶ διὰ
τούτων πάντα ἀπεκόμισεν εἰς τοὺς προκριθέντας τό-
3 πους· σφόδρα γὰρ ἀλλοτρίως ἔχων πρὸς τοὺς ἐγχω-
ρίους ἠπίστει τε αὐτοῖς καὶ τὴν Περσέπολιν εἰς τέλος
ἔσπευδε καταφθεῖραι.

Οὐκ ἀνοίκειον δ' εἶναι νομίζομεν περὶ τῶν ἐν
ταύτῃ τῇ πόλει βασιλείων διὰ τὴν πολυτέλειαν τῆς
4 κατασκευῆς βραχέα διελθεῖν. οὔσης γὰρ ἄκρας ἀξιο-
λόγου περιείληφεν αὐτὴν τριπλοῦν τεῖχος, οὗ τὸ μὲν
πρῶτον ἀναλήμματι πολυδαπάνῳ κατεσκεύαστο καὶ τὸ
ὕψος εἶχε πηχῶν ἑκκαίδεκα ἐπάλξεσι κεκοσμημένον,

2 *οὗτοι δὲ*] *τούτων* F, corr. 2. m. **3** *μέχρις* F. **4** *ἔγεμον* om. F. **5** *ἀργυρίου* scripsi; *ἀργύρου* codd. *χρυσίου* RX *χρυσοῦ* F. **7** <*ἀν*>*αγομένου* scripsi (cf. XVI 56, 6) *ἀγομένου* codd.; cf. Curt. V 6, 9; aliter Plut. Alex. 37; cf. Droysen Hell. I^{2} 2 p. 293 a. 3. **10** *ἐν ταύτῃ τῇ π.*] *ἐν αὐτῇ τῇ π.* codd.; corr. Dind. **13** *τρισχιλίους* F (corr. 2. m.) X; aliter Plut. l. l. **16** *ἠπίστει τε*] *ἠπιστεῖτο* F, corr. 2. m. **19** *τὴν* om. F. **22** *ἀναλήματι* R (in ras. η et suprascr. alt. μ) XF (supra versum pos. ω). **23** *εἶχεν ἑξκαίδεκα πύργῳ ταῖς ἐπάλξεσι κεκοσμημένων* F, supra versum et in marg. add. ab 2. m. *πηχῶν*; *εἶχε πηχῶν ἑκκαίδεκα πυργωταῖς ἐπάλξεσι κ.* Dind.

τὸ δὲ δεύτερον τὴν μὲν ἄλλην κατασκευὴν ὁμοίαν 5
ἔχει τῷ προειρημένῳ, τὸ δ' ὕψος διπλάσιον. ὁ δὲ
τρίτος περίβολος τῷ σχήματι μέν ἐστι τετράπλευρος,
τὸ δὲ τούτου τεῖχος ὕψος ἔχει πηχῶν ἑξήκοντα, λίθῳ
σκληρῷ καὶ πρὸς διαμονὴν αἰωνίαν εὖ πεφυκότι κατ-
εσκευασμένον. ἑκάστη δὲ τῶν πλευρῶν ἔχει πύλας 6
χαλκᾶς καὶ παρ' αὐτὰς σταυροὺς χαλκοῦς εἰκοσιπήχεις,
οὓς μὲν πρὸς τὴν ἐκ τῆς θέας κατάπληξιν, ἃς δὲ πρὸς
ἀσφάλειαν ἡρμοσμένας. ἐν δὲ τῷ πρὸς ἀνατολὰς μέρει 7
τῆς ἄκρας τέτταρα πλέθρα διεστηκὸς ὄρος ἐστὶν τὸ
καλούμενον βασιλικόν, ἐν ᾧ τῶν βασιλέων ὑπῆρχον
οἱ τάφοι. πέτρα γὰρ ἦν κατεξαμμένη καὶ κατὰ μέσον
οἴκους ἔχουσα πλείονας, ἐν οἷς σηκοὶ τῶν τετελευτηκό-
216 *των ὑπῆρχον, πρόσβασιν μὲν οὐδεμίαν ἔχοντες χειρο-*
ποίητον, ὑπὸ ὀργάνων δέ τινων [χειροποιήτων] ἐξαι-
ρομένων τῶν νεκρῶν δεχόμενοι τὰς ταφάς. κατὰ δὲ 8
τὴν ἄκραν ταύτην ἦσαν καταλύσεις βασιλικαὶ καὶ
στρατηγικαὶ πλείους πολυτελεῖς ταῖς κατασκευαῖς καὶ
θησαυροὶ πρὸς τὴν τῶν χρημάτων παραφυλακὴν εὐ-
θέτως κατεσκευασμένοι.

Ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἐπινίκια τῶν κατορθωμάτων ἐπι- 72
τελῶν θυσίας τε μεγαλοπρεπεῖς τοῖς θεοῖς συνετέλεσεν
καὶ τῶν φίλων λαμπρὰς ἑστιάσεις ἐποιήσατο. καὶ δή
ποτε τῶν ἑταίρων εὐωχουμένων καὶ τοῦ μὲν πότου
προβαίνοντος, τῆς δὲ μέθης προϊούσης κατέσχε λύσσα
ἐπὶ πολὺ τὰς ψυχὰς τῶν οἰνωμένων. ὅτε δὴ καὶ μία 2
τῶν παρουσῶν γυναικῶν, ὄνομα μὲν Θαΐς, Ἀττικὴ δὲ

4 *τὸ δὲ τοῦ τείχους ὕψος* F. **5** *αἰώνιον* F. *κατασκευασμένον* F. **7** *εἰκοσαπήχεις* F. **9** *ἡρμοσμένας* ast. not. Steph. **10** *διεστηκός*] unde? **15** *χειροποιήτων* (ex antecedentibus inepte repetitum) delevi. **19** *φυλακὴν* F. **20** *κατασκ.* X. **26** *οἰνομένων* F. *δὴ*] *δὲ* F.

*τὸ γένος, εἶπεν κάλλιστον Ἀλεξάνδρῳ τῶν κατὰ τὴν
Ἀσίαν πεπραγμένων ἔσεσθαι, ἐὰν κωμάσας μετ' αὐτῶν
ἐμπρήσῃ τὰ βασίλεια καὶ τὰ Περσῶν περιβόητα γυναι-
3 κῶν χεῖρες ἐν βραχεῖ καιρῷ ποιήσωσιν ἄφαντα. τού-
των δὲ ῥηθέντων εἰς ἄνδρας νέους καὶ διὰ τὴν μέθην
ἀλόγως μετεωριζομένους, ὡς εἰκός, ἄγειν τις ἀνεβόησε
καὶ δᾷδας ἅπτειν καὶ τὴν εἰς τὰ τῶν Ἑλλήνων ἱερὰ
4 παρανομίαν ἀμύνασθαι παρεκελεύετο. συνεπευφημούν-
των δὲ καὶ ἄλλων καὶ λεγόντων μόνῳ τὴν πρᾶξιν
ταύτην προσήκειν Ἀλεξάνδρῳ καὶ τοῦ βασιλέως συν-
εξαρθέντος τοῖς λόγοις πάντες ἀνεπήδησαν ἐκ τοῦ
πότου καὶ τὸν ἐπινίκιον κῶμον ἄγειν Διονύσῳ παρ-
5 ήγγειλαν. ταχὺ δὲ πλήθους λαμπάδων ἀθροισθέντος
καὶ γυναικῶν μουσουργῶν εἰς τὸν πότον παρειλημ-
μένων μετ' ᾠδῆς καὶ αὐλῶν καὶ συρίγγων προῆγεν ὁ
βασιλεὺς ἐπὶ τὸν κῶμον, καθηγουμένης τῆς πράξεως
6 Θαΐδος τῆς ἑταίρας. αὕτη δὲ μετὰ τὸν βασιλέα πρώτη
τὴν δᾷδα καιομένην ἠκόντισεν εἰς τὰ βασίλεια· καὶ
τῶν ἄλλων ταὐτὰ πραξάντων ταχὺ πᾶς ὁ περὶ τὰ
βασίλεια τόπος κατεφλέχθη διὰ τὸ μέγεθος τῆς φλογὸς
καὶ τὸ πάντων παραδοξότατον, τὸ Ξέρξου τοῦ Περσῶν
βασιλέως γενόμενον ἀσέβημα περὶ τὴν ἀκρόπολιν τῶν
Ἀθηναίων μία γυνὴ πολῖτις τῶν ἀδικηθέντων ἐν
παιδιᾷ πολλοῖς ὕστερον ἔτεσι μετῆλθε τοῖς αὐτοῖς
πάθεσιν.*

73 *Ἀλέξανδρος δὲ ἀπὸ τούτων γενόμενος τὰς κατὰ
τὴν Περσίδα πόλεις ἐπῆλθεν καὶ τὰς μὲν βίᾳ χειρωσά-*

13 *ἀθροισθέντων* F. 14 *εἰς τὸν πότον* om. F, suppl. 2. m. in marg. 18 *εἰς τὰ βασίλεια ἠκόντισεν* X. 19 *ταῦτα* F. 21 *παραδοξώτατον* F. 23 *ἀδικηθέντων* F, supra versum mut. ab eadem manu in *ἀδικηθεισῶν*.

μενος, τὰς δὲ διὰ τὴν ἰδίαν ἐπιείκειαν προσαγό-
μενος ἀνέζευξεν ἐπὶ τὸν Δαρεῖον. οὗτος δ' ἐπεβάλετο 2
μὲν ἀθροίζειν τὰς ἐκ τῆς Βακτριανῆς καὶ τῶν ἄνω
σατραπειῶν δυνάμεις, καταταχούμενος δὲ καὶ μετὰ
τρισμυρίων Περσῶν τε καὶ μισθοφόρων Ἑλλήνων τὴν
φυγὴν εἰς Βάκτρα ποιούμενος ὑπὸ Βήσσου τοῦ
Βάκτρων σατράπου κατὰ τὴν ἀναχώρησιν συλληφθεὶς
ἐδολοφονήθη. ἄρτι δ' αὐτοῦ τετελευτηκότος Ἀλέξαν- 3
217 δρος μετὰ τῶν ἱππέων ἐπιδιώκων καὶ τὸν Δαρεῖον
τετελευτηκότα καταλαβὼν τῆς βασιλικῆς ταφῆς ἠξίωσεν.
ὡς δ' ἔνιοι γεγράφασιν, ἔμπνουν ἔτι καταλαβὼν τοῖς 4
μὲν ἀτυχήμασιν αὐτοῦ συνήλγησε, παρακληθεὶς δὲ ὑπὸ
τοῦ Δαρείου μετελθεῖν τὸν φόνον καὶ καθομολογήσας
ἐδίωξε τὸν Βῆσσον. ἐκείνου δὲ πολὺ προειληφότος
καὶ συμφυγόντος εἰς τὴν Βακτριανὴν ἐπανῆλθεν ἀπο-
γνοὺς τὸν τῶν πολεμίων διωγμόν. καὶ τὰ μὲν κατὰ
τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν.

Κατὰ δὲ τὴν Εὐρώπην Λακεδαιμόνιοι μὲν ἐπται- 5
κότες μεγάλῃ παρατάξει διὰ τὴν συμφορὰν ἠναγκάσθη-
σαν διαπρεσβεύεσθαι πρὸς Ἀντίπατρον· ἐκείνου δὲ ἐπὶ
τὸ κοινὸν τῶν Ἑλλήνων συνέδριον τὴν ἀπόκρισιν
ἀποστείλαντος οἱ μὲν σύνεδροι συνήχθησαν εἰς Κόριν-
θον καὶ πολλῶν ῥηθέντων λόγων πρὸς ἑκάτερον μέρος
ἔδοξεν αὐτοῖς ἀκέραιον τὴν κρίσιν ἐπὶ τὸν Ἀλέξανδρον
ἀναπέμψαι. ὁ μὲν οὖν Ἀντίπατρος ὁμήρους ἔλαβε τοὺς 6
ἐπιφανεστάτους τῶν Σπαρτιατῶν πεντήκοντα, οἱ δὲ
Λακεδαιμόνιοι πρέσβεις ἐξέπεμψαν εἰς τὴν Ἀσίαν,

1 προσαγαγόμενος Dind. **3** ἄνω] codd. ἄλλων; corr. Dind. **4** μετὰ τρισμυρίων στρατιωτῶν F, corr. 2. m.; cf. Curt. V 8, 3. **10** λαβὼν X. **11** γράφουσιν X. **14** πολλοῦ F.

ἀξιοῦντες αὐτοῖς δοῦναι συγγνώμην ἐπὶ τοῖς ἠγνοημένοις.

74 *Τοῦ δ' ἔτους τούτου διεληλυθότος Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Κηφισοφῶν, ἐν Ῥώμῃ δὲ κατεστάθησαν ὕπατοι Γάιος Οὐαλλέριος καὶ Μάρκος Κλώδιος. ἐπὶ δὲ τούτων Βῆσσος μὲν μετὰ τὴν Δαρείου τελευτὴν μετὰ Ναβαρ<ζά>νου καὶ Βαρξάεντος καὶ πολλῶν ἄλλων διαφυγὼν τὰς Ἀλεξάνδρου χεῖρας διήνυσε μὲν εἰς τὴν Βακτριανήν, ἀποδεδειγμένος δὲ ταύτης σατράπης ὑπὸ Δαρείου καὶ τοῖς πλήθεσι γεγονὼς γνώριμος διὰ τὴν ἀρχὴν παρεκάλει τὰ πλήθη τῆς ἐλευθερίας ἀντέχεσθαι·*
2 *ἀπεδείκνυε δὲ τὴν χώραν αὐτοῖς πολλὰ συνεργήσειν οὖσαν δυσείσβολον καὶ πλῆθος ἱκανὸν ἔχουσαν ἀνδρῶν εἰς κατάκτησιν τῆς αὐτονομίας. ἐπαγγελλόμενος δὲ καθηγήσασθαι τοῦ πολέμου καὶ τὸ πλῆθος πείσας ἀνέδειξεν ἑαυτὸν βασιλέα. οὗτος μὲν οὖν στρατιώτας τε κατέγραφε καὶ πλῆθος ὅπλων κατεσκεύαζε καὶ τἄλλα φιλοτίμως πρὸς τὴν κατεπείγουσαν χρείαν παρ-*
3 *εσκευάζετο· Ἀλέξανδρος δὲ ὁρῶν τοὺς Μακεδόνας τέλος τῆς στρατείας τὴν Δαρείου τελευτὴν τάττοντας καὶ μετεώρους ὄντας πρὸς τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπάνοδον τούτους μὲν ἀθροίσας εἰς ἐκκλησίαν καὶ λόγοις οἰκείοις παρορμήσας εὐπειθεῖς πρὸς τὴν ὑπολειπομένην στρατείαν παρεσκεύασεν, τοὺς δ' ἀπὸ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων συμμαχήσαντας συναγαγὼν καὶ περὶ*

1 *αὐτοῖς* codd.; corr. Dind. **5** *Οὐαλέριος* F; aliud praenomen ap. Liv. VIII 18. **6** *Κῆσσος* X. *μετὰ* om. F. **7** *Ναβάρνου* codd.; corr. Rhod. (cf. Arr. III 21, 1; Curt. III 7, 12 saepius). *Βαρξάεντος*] *Βαρζαέντου* Dind. (cf. Curt. VI 6, 36); Arriano l. l. est *Βαρσαέντης*. **12** *τήν τε χώραν* R. **13** *δυσέμβολον* F (at cf. II 2, 4). **15** *καθηγήσεσθαι* F. post *πλῆθος* add. RX *ἱκανῶς*. **17** *τε* om. F. *κατέγραψε* codd.; corr. Dind. **24** *ὑπό* F, corr. 1. m.

τῶν πεπραγμένων ἐπαινέσας ἀπέλυσε μὲν τῆς στρατείας, ἐδωρήσατο δὲ τῶν μὲν ἱππέων ἑκάστῳ τάλαντον, τῶν δὲ πεζῶν μνᾶς δέκα, χωρὶς δὲ τούτων τούς τε ὀφειλομένους μισθοὺς ἀπέλυσε καὶ τοὺς κατὰ τὴν ἀνακομιδὴν μέχρι τῆς εἰς τὰς πατρίδας καθόδου προσέθηκεν· τῶν δ' ἑλομένων μένειν ἐν τῇ στρατιᾷ τῇ 4
μετὰ τοῦ βασιλέως ἔδωκεν ἑκάστῳ τρία τάλαντα.
218 μεγάλαις δὲ δωρεαῖς ἐτίμησε τοὺς στρατιώτας ἅμα μὲν φύσει μεγαλόψυχος ὤν, ἅμα δὲ τῇ διώξει τοῦ Δαρείου πολλῶν χρημάτων κεκυριευκώς· παρὰ μὲν γὰρ τῶν 5
γαζοφυλακούντων παρέλαβεν ὀκτακισχιλίων ταλάντων ἀριθμόν, χωρὶς δὲ τούτων τὰ νεμηθέντα τοῖς στρατιώταις σὺν τῷ κόσμῳ καὶ τοῖς ἐκπώμασιν ὑπῆρχε μύρια καὶ τρισχίλια τάλαντα, τὰ δὲ διακλαπέντα καὶ ἁρπαχθέντα πλείω τῶν εἰρημένων ὑπενοεῖτο.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀναζεύξας ἐπὶ τὴν Ὑρκανίαν 75
τριταῖος κατεστρατοπέδευσε πλησίον πόλεως τῆς ὀνομαζομένης Ἑκατονταπύλου. εὐδαίμονος δ' αὐτῆς οὔσης καὶ πάντων τῶν πρὸς ἀπόλαυσιν ἀνηκόντων πολλῆς ἀφθονίας ὑπαρχούσης ἐνταῦθα τὴν δύναμιν ἀνέλαβεν ἐπί τινας ἡμέρας. διελθὼν δὲ σταδίους ἑκατὸν καὶ 2
πεντήκοντα κατεστρατοπέδευσε πλησίον πέτρας μεγάλης· ὑπὸ δὲ τὴν ῥίζαν αὐτῆς ἄντρον ὑπῆρχε θεοπρεπές, ἐξ οὗ μέγας ποταμὸς ἐξέπιπτεν ὁ καλούμενος Στιβοίτης. οὗτος δὲ λάβρῳ τῷ ῥεύματι φερόμενος

3 cf. Curt. V 2, 10. 17. **4** *ἀπέλυσε* (Plat. Crat. 417 B; cf. XVII 106, 3)] *ἀπέδωκε* Cobet p. 249 non male (cf. Arr. III 19, 5). **6** *στρατειᾷ* F. **10** *γὰρ* om. F. **15** *εἰρημένων. ὑπενοεῖτο δὲ ὁ Ἀλ.* F. **17** *τριταῖος*] cf. Curt. VI 4, 2 **18** *Ἑκατονταπύλου* codd.; *Ἑκατομπύλου* (c. Cosp.) Dind. (cf. IV 18, 1); at cf. Pol. I 73, 1. **22** cf. Curt. VI 4, 3. **25** *Στιβοίτης*] Ziobetis Curt. VI 4, 4.

ἐπὶ τρεῖς σταδίους σχίζεται διπλοῦς περί τινα πέτραν
μαστοειδῆ, ἔχουσαν ὑφ' αὐτὴν χάσμα γῆς παμμέγεθες·
εἰς δὲ τοῦτο καταράττων μετὰ πολλοῦ ψόφου καὶ
γινόμενος ἀφρώδης διὰ τῆς πρὸς τὴν πέτραν πληγῆς
φέρεται ὑπὸ γῆν σταδίους τριακοσίους, ἔπειτα πάλιν
3 ἀνοίγει τὰς ἐκβολάς. ὁ δ' Ἀλέξανδρος μετὰ τῆς δυνά-
μεως ἐμβαλὼν εἰς τὴν τῶν Ὑρκανῶν χώραν πάσας
τὰς ἐν αὐτῇ πόλεις ἐχειρώσατο μέχρι τῆς Κασπίας
καλουμένης θαλάττης, ἣν Ὑρκανίαν τινὲς ὀνομάζουσιν.
ἐν ταύτῃ δέ φασι πολλοὺς μὲν καὶ μεγάλους ὄφεις
γεννᾶσθαι, ἰχθῦς δὲ παντοδαποὺς πολὺ τῇ χροιᾷ τῶν
4 παρ' ἡμῖν διαλλάττοντας. διεξιὼν δὲ τὴν Ὑρκανίαν
κατήντησε πρὸς τὰς καλουμένας Εὐδαίμονας καὶ πρὸς
ἀλήθειαν οὔσας κώμας· πολὺ γὰρ τοῖς καρποῖς ἡ χώρα
5 τούτων ὑπεράγει τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις. τῶν μὲν γὰρ
ἀμπέλων φασὶν ἑκάστην μετρητὴν φέρειν οἴνου, τῶν
δὲ συκίνων δένδρων ἔνια καρποφορεῖν ἰσχάδων ξηρῶν
μεδίμνους δέκα. τὸν δ' ἐν τῷ θερισμῷ παραλειφθέντα
σῖτον ἐπὶ τὴν γῆν πεσόντα βλαστάνειν ἄσπορον ὄντα
6 καὶ πρὸς τὸ τέλος ἄγειν δαψιλῆ καρπόν. ἔστι δὲ καὶ
δένδρον παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις παραπλήσιον δρυῒ κατὰ
τὴν ἐπιφάνειαν, ἀπὸ δὲ τῶν φύλλων ἀπολεῖβον μέλι·
καὶ τοῦτό τινες συνάγοντες δαψιλῆ τὴν ἀπόλαυσιν
7 αὐτοῦ ποιοῦνται. ἔστι δὲ καὶ ζῷον κατὰ τὴν χώραν
ἐπτερωμένον, ὃ καλεῖται μὲν ἀνθρηδών, λειπόμενον δὲ

1 περί τινι πέτρᾳ μαστοειδεῖ ἐχούσῃ F. **2** ὑπ' αὐτήν RX. **4** γιγνόμενος RX. **5** ὑπὸ σταδίους F; ἐπὶ coni. Wess.; cf. Curt. VI 4, 5. **10** μὲν ante μεγάλους posuit X. ὄφις F. **11** χρόᾳ F. **15** περάγει F, corr. 2. m. **16** μετριτήν F, corr. 2. m. **17** συκήνων RX. **18** μεδίμνους δέκα] ἑξήκοντα Strab. II 1, 14; XI 7, 2. παραληφθέντα F. **22** ἀπολεῖβον] ἀπέθλιβον F, corr. 2. m. supra versum. **25** ἀρθρηδών RX; cf. Hes. s. v. τενθρηδών.

219 μεγέθει μελίττης μεγίστην ἔχει τὴν ὠφέλειαν· ἐπινεμόμενον γὰρ τὴν ὀρεινὴν ἄνθη παντοῖα δρέπεται καὶ ταῖς κοιλάσι πέτραις καὶ τοῖς κεραυνοβόλοις τῶν δένδρων ἐνδιατρῖβον κηροπλαστεῖ καὶ κατασκευάζει χύμα διάφορον τῇ γλυκύτητι, τοῦ παρ' ἡμῖν μέλιτος οὐ πολὺ λειπόμενον.

Ἀλέξανδρος δὲ τὴν Ὑρκανίαν καὶ τὰ συνορίζοντα 76
τῶν ἐθνῶν ταύτῃ τῇ χώρᾳ προσηγάγετο· καὶ πολλοὶ τῶν συμπεφευγότων ἡγεμόνων τῷ Δαρείῳ παρέδωκαν αὐτούς· οἷς ἐπεικῶς προσενεχθεὶς μεγάλην δόξαν
ἐπιεικείας ἀπηνέγκατο· εὐθὺ γὰρ οἱ Δαρείῳ συνεστρα- 2
τευμένοι τῶν Ἑλλήνων ὄντες περὶ χιλίους καὶ πεντακοσίους ἀνδρείᾳ τε διαφέροντες, παρέδοσαν ἑαυτοὺς Ἀλεξάνδρῳ καὶ συγγνώμης ἀξιωθέντες κατετάχθησαν
εἰς τὰς τάξεις ἐπὶ ταῖς αὐταῖς μισθοφοραῖς. ὁ δ' 3
Ἀλέξανδρος ἐπελθὼν τὴν παραθαλάσσιον τῆς Ὑρκανίας ἐνέβαλεν εἰς τὴν χώραν τῶν ὀνομαζομένων Μάρδων. οὗτοι γὰρ ἀλκῇ διαφέροντες ὑπερεφρόνησαν τὴν αὔξησιν τοῦ βασιλέως καὶ οὐδεμιᾶς ἐντεύξεως ἢ τιμῆς
ἠξίωσαν αὐτόν, προκαταλαβόμενοι δὲ τὰς εἰσβολὰς 4
στρατιώταις ὀκτακισχιλίοις τεθαρρηκότως τὴν τῶν Μακεδόνων ἔφοδον ὑπέμενον. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπιθέμενος αὐτοῖς καὶ συνάψας μάχην τοὺς πλείους μὲν

1 ὠφέλειαν] ἐπιφάνειαν (ex v. 22 p. 250 inepte repetitum) codd.; ὁμοιότητα Reiske; ὠφέλειαν Dind. probabiliter. **9** συμφευγότων F. **10** αὑτοὺς X. **11** συστρατευμένοι RX; cf. Arr. III 23, 9; Curt. VI 5, 9 **15** μισθοφορίαις F. **16** ἀπελθών F. **18** περιέφρόνησαν F. **19** τιμῶν F. **22** ἐπιθέμενος] scr. ex coniectura (cf. XVI 38, 7; XVII 105, 8; XVIII 13, 5); ἐπιμένων RX ὑπομένων F; ἐπιβαίνων Rhod., ἐπιβαλών Wess.; ἐπιπεσών Dind.; ἐπιμηνίων (vel ἐπιμένων αὐτοῦ) Kallenb. I p. 16; ἐπιχειρῶν Jacoby Wochenschr. f. kl. Phil. 1902. 20. p. 548; possis etiam ἐπιγενόμενος.

κατέκοψε, τοὺς δὲ λοιποὺς εἰς τὰς δυσχωρίας κατ-
5 εδίωξε. πυρπολοῦντος δ' αὐτοῦ τὴν χώραν καὶ τῶν
τοὺς βασιλικοὺς ἵππους ἀγόντων παίδων βραχὺ τοῦ
βασιλέως χωρισθέντων ἐπιβαλόντες τινὲς τῶν βαρ-
βάρων ἀφήρπασαν <Βουκεφάλαν> τὸν ἄριστον τῶν
6 ἵππων. οὗτος δ' ἐδόθη δῶρον μὲν ὑπὸ Δημαράτου
τοῦ Κορινθίου, συνηγώνιστο δὲ τῷ βασιλεῖ πάντας
τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν ἀγῶνας. γυμνὸς δ' ὢν ἔτι τὸν
πωλοδαμαστὴν μόνον προσεδέχετο, τυχὼν δὲ τῆς βασι-
λικῆς σκευῆς οὐδὲ τοῦτον ἔτι προσίετο, μόνῳ δὲ Ἀλε-
ξάνδρῳ παρίστατο καὶ συγκαθίει τὸ σῶμα πρὸς τὴν
7 ἀνάβασιν. ὁ δὲ βασιλεὺς διὰ τὴν ἀρετὴν τοῦ ζῴου
δυσφορήσας τὴν μὲν χώραν δενδροτομεῖν προσέταξε,
διὰ δὲ τῶν ὁμοφώνων τοῖς ἐγχωρίοις κηρύττειν ὡς ἂν
μὴ τὸν ἵππον ἀποδῶσι, τήν τε χώραν εἰς τέλος ὄψον-
ται κατεφθαρμένην τούς τ' ἐνοικοῦντας πανδημεὶ
8 κατεσφαγμένους. τῶν δ' ἀπειλῶν ὀξέως ἐπιτελουμένων
καταπλαγέντες οἱ βάρβαροι τὸν ἵππον ἀποκατέστησαν
καὶ μετ' αὐτοῦ πολυτελέστατα δῶρα προσεκόμισαν, πρὸς
δὲ τούτοις καὶ πεντήκοντ' ἄνδρας ἀπέστειλαν, δεόμενοι
τυχεῖν συγγνώμης. ὁ δ' Ἀλέξανδρος τοὺς μὲν ἀξιο-
λογωτάτους τῶν ἀνδρῶν ἔλαβεν ὁμήρους.
77 Ἐπανελθόντος δ' αὐτοῦ πάλιν εἰς τὴν Ὑρκανίαν 220
ἧκεν πρὸς αὐτὸν ἡ βασίλισσα τῶν Ἀμαζόνων, ὄνομα
μὲν Θάλληστρις, βασιλεύουσα δὲ τῆς μεταξὺ τοῦ Φάσι-

5 <*Βουκεφάλαν*> addendum esse censeo. *τὸν* om. F. **6** *μὲν* om. F. **8** *ἔτι* om. F, ast. not. Steph. **9** *πολοδαμάστην* F. **10** *προσείετο* F. **11** *συγκαθιεὶς* F. **15** *εἰ μὴ .. ἀποδώσειεν* F. **16** *τ'*] *δ'* R. **18** *ἀπεκατέστησαν* F. **19** *καὶ μετ' αὐτοῦ*] *μετ' αὐτοῦ δὲ καὶ* F. **20** *καὶ* om. F. **24** *ἧκεν ἡ βασίλισσα πρὸς αὐτόν* X. **25** *Θάλληστρις* RX semper *Θάληστρις* F (cf. Curt. VI 5, 25); *Θαληστρία* Strab. XI 5, 4.

δος καὶ Θερμώδοντος χώρας. ἦν δὲ τῷ τε κάλλει
καὶ τῇ τοῦ σώματος ῥώμῃ διαφέρουσα καὶ παρὰ τοῖς
ὁμοεθνέσι θαυμαζομένη κατ' ἀνδρείαν, καὶ τὸ μὲν
πλῆθος τῆς στρατιᾶς ἐπὶ τῶν ὅρων τῆς Ὑρκανίας
ἀπολελοιπυῖα, μετὰ δὲ τριακοσίων Ἀμαζονίδων κεκοσ-
μημένων πολεμικοῖς ὅπλοις παραγενομένη. τοῦ δὲ 2
βασιλέως θαυμάζοντος τό τε παράδοξον τῆς παρουσίας
καὶ τὸ ἀξίωμα τῶν γυναικῶν καὶ τὴν Θάλληστριν ἐρο-
μένου τίνα χρείαν ἔχουσα πάρεστιν, ἀπεφαίνετο παιδο-
ποιίας ἕνεκεν ἥκειν. ἐκεῖνον μὲν γὰρ τῶν ἁπάντων 3
ἀνδρῶν διὰ τὰς πράξεις ἄριστον ὑπάρχειν, αὑτὴν δὲ
τῶν γυναικῶν ἀλκῇ τε καὶ ἀνδρείᾳ διαφέρειν· εἰκὸς
οὖν τὸ γεννηθὲν ἐκ δυεῖν γονέων πρωτευόντων ὑπερ-
έξειν ἀρετῇ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. καὶ πέρας ἡσθεὶς
ὁ βασιλεὺς καὶ προσδεξάμενος τὴν ἔντευξιν αὐτῆς καὶ
συμπεριενεχθεὶς ἡμέρας τρεισκαίδεκα τιμήσας τε ἀξιο-
λόγοις δώροις ἐξαπέστειλεν εἰς τὴν οἰκείαν.

Μετὰ δὲ ταῦτα δόξας ἤδη κεκρατηκέναι τῆς ἐπι- 4
βολῆς καὶ τὴν βασιλείαν ἀδήριτον ἔχειν ἤρξατο ζηλοῦν
τὴν Περσικὴν τρυφὴν καὶ τὴν πολυτέλειαν τῶν Ἀσια-
νῶν βασιλέων. καὶ πρῶτον μὲν περὶ τὴν αὐλὴν εἶχε
ῥαβδούχους Ἀσιαγενεῖς, ἔπειτα τοὺς ἐπιφανεστάτους
τῶν <Ἀσιανῶν> ἀνδρῶν δορυφορεῖν ἔταξεν, ἐν οἷς
ἦν καὶ ὁ Δαρείου ἀδελφὸς Ὀξάθρης. εἶτα τό τε Περ- 5
σικὸν διάδημα περιέθετο καὶ τὸν διάλευκον ἐνεδύσατο

1 τε om. RX. **3** τὸ μὁiρὸν πλῆθος F, add. 2. m. μὲν. **5** τριακοσίων] τῶν X; cf. Curt. VI 5, 26. **6** παραγεγενημένη F. **10** ἥκειν om. F. μὲν om. F. τῶν] τὸν F. **11** αὐτὴν codd.; corr. Dind. **13** γεννηθέν] γενόμενον F. **15** αὐτῆς] αὐτῶν F, corr. 1. m. **16** τρισκαίδεκα F; cf. Curt. VI 5, 32. τε om. F. **17** οἰκίαν F. **22** ῥαβδούχους εἶχεν F. **23** <Ἀσιανῶν> addidi. **24** τε om. F. **25** ἐνέδυ F.

χιτῶνα καὶ τὴν Περσικὴν ζώνην καὶ τἄλλα πλὴν τῶν
ἀναξυρίδων καὶ τοῦ κάνδυος. διέδωκε δὲ καὶ τοῖς
ἑταίροις περιπορφύρους στολὰς καὶ τοῖς ἵπποις Περ-
6 *σικὰς σκευὰς περιέθηκε. πρὸς δὲ τούτοις τὰς παλ-*
λακίδας ὁμοίως τῷ Δαρείῳ περιήγε<το>, τὸν μὲν
ἀριθμὸν οὔσας οὐκ ἐλάττους πλήθει τῶν κατὰ τὸν ἐνι-
αυτὸν ἡμερῶν, κάλλει δὲ διαπρεπεῖς ὡς ἂν ἐξ ἁπασῶν
7 *τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν γυναικῶν ἐπιλελεγμένας. αὗται*
δὲ ἑκάστης νυκτὸς περιήεσαν τὴν κλίνην τοῦ βασιλέως,
ἵνα τὴν ἐκλογὴν αὐτὸς ποιήσηται τῆς μελλούσης αὐτῷ
συνεῖναι. τούτοις μὲν οὖν τοῖς ἐθισμοῖς Ἀλέξανδρος
σπανίως ἐχρῆτο, τοῖς δὲ προϋπάρχουσι κατὰ τὸ
πλεῖστον ἐνδιέτριβε, φοβούμενος τὸ προσκόπτειν τοῖς
78 *Μακεδόσιν. ὅμως δὲ πολλῶν αὐτῷ μεμψιμοιρούντων*
τούτους μὲν ταῖς δωρεαῖς ἐθεράπευεν, αὐτὸς δὲ πυ-
θόμενος τὸν Ἀρείας σατράπην Σατιβαρζάνην ἀνῃρηκέναι
μὲν τοὺς καταλελειμμένους ὑπ᾽ αὐτοῦ στρατιώτας,
συμφρονεῖν δὲ Βήσσῳ καὶ κεκρικέναι μετ᾽ αὐτοῦ
διαπολεμεῖν Μακεδόσιν ἐστράτευσεν ἐπ᾽ αὐτόν. ὁ δὲ 221
Σατιβαρζάνης τὴν μὲν δύναμιν ἤθροισεν εἰς Χορτά-
κανα, πόλιν ἐπιφανεστάτην τῶν ἐν τούτοις τοῖς τόποις

2 *ἀναξυρίδων — κάνδυος*] in marg. cod. R 1. m. adnotavit *βασιλικῶν ὑποδημάτων* et *ἐσθῆτος Περσικῆς*. *ἀνέδωκε* R, corr. 1. m. **3** *παραπορφύρους* RX; at cf. Plut. de Alex. fort. I 8. *τοὺς ἵππους* F. **4** *σκευάς*] *στολάς* F. *παλακίδας* F. **5** *περιήγετο*] *περιῆγε* codd.; corr. Hertl. II, 2 p. 4 et Cobet p. 249. **7** cf. Curt. VI 6, 8. **8** *αὐταὶ* F. **11** *συνεῖναι*] *συνιέναι* codd.; corr. Schaefer Melet. p. 63. **12** *ἐχρήσατο* F. *ὑπάρχουσι* RX. **15** *ταῖς δ.*] an <*μεγά*>*λαις δ.*? cf. XVII 102, 4. **16** *τὸν μὲν Δαρείου σατράπην* RX *τὸν ἐν Δαρείας σ.* F, corr. sec. alt. classis lect. 2. m.; corr. Reiske. **17** *καταλελεγμένους* RX *κατελεγμένους* F; corr. Wess. (cf. Arr. III 25, 1). **18** *κρίναι* F. *μετ᾽ ἐκείνου* F. **20** *Σατιβαρσάνης* F. *Χορτάκανα*] *Ἀρτακόανα* iusta nominis forma, quod variis modis depravatum occurrit (cf. Tomaschek ap. P.—W. s. v.).

καὶ φυσικῇ διαφέρουσαν ὀχυρότητι, τοῦ δὲ βασιλέως 2 *ἐγγίσαντος κατεπλάγη τό τε μέγεθος τῆς δυνάμεως καὶ τὰς διαβεβοημένας τῶν Μακεδόνων ἀνδραγαθίας. διόπερ αὐτὸς μὲν μετὰ δισχιλίων ἱππέων ἐξίππευσε πρὸς Βῆσσον, παρακαλέσων βοηθεῖν κατὰ τάχος, τοῖς δ' ἄλλοις παρήγγειλε καταφυγεῖν εἰς ὄρος καλούμενον <Βαγῶον>, ἔχον πολλὰς δυσχωρίας καὶ <κατα>φυγὰς εὐθέτους τοῖς μὴ τολμῶσι κατὰ στόμα διακινδυνεύειν. ὧν πραξάντων τὸ παραγγελθὲν ὁ βασιλεὺς τῇ συνήθει* 3 *φιλοτιμίᾳ χρησάμενος καὶ τοὺς καταφυγόντας εἴς τινα πέτραν ὀχυρὰν καὶ μεγάλην πολιορκήσας ἐνεργῶς ἠνάγκασεν ἑαυτοὺς παραδοῦναι. μετὰ δὲ ταῦτα πάσας τὰς* 4 *κατὰ τὴν σατραπείαν ταύτην πόλεις ἐν τριάκονθ' ἡμέραις κατακτησάμενος προῆγεν ἐκ τῆς Ὑρκανίας καὶ διανύσας εἰς τὰ βασίλεια τῆς Δραγγινῆς ἐνταῦθα διέτριβε καὶ τὴν δύναμιν ἀνελάμβανε.*

Κατὰ δὲ τούτους τοὺς καιροὺς περιέπεσε πράξει 79 *μοχθηρᾷ καὶ τῆς ἰδίας χρηστότητος ἀλλοτρίᾳ. τῶν γὰρ φίλων τις τοῦ βασιλέως ὄνομα Δίμνος, μεμψιμοιρήσας τῷ βασιλεῖ περί τινων καὶ τῷ θυμῷ προπεσών, ἐπιβουλὴν συνεστήσατο κατ' αὐτοῦ. ἔχων δ' ἐρώμενον* 2 *Νικόμαχον τοῦτον ἔπεισε κοινωνῆσαι τῆς ἐπιβουλῆς.*

2 *ἐγγίσαντος*] libri *ἐπιστάντος*; corr. ex XVII 87, 4. *τῆς δυνάμεως*] *τοῦ βασιλέως* F, corr. 2. m. **3** *βεβοημένας* F. **4** *δισχιλίων*] cf. Curt. VI 6, 22. **5** *βοηθήσειν* F. **7** *<Βαγῶον>* add. quamvis dubitanter ex Ptol. VI 17. *καταφυγάς*] *φυγάς* codd.; corr. Cobet p. 249. **10** *εἴς τινα*] *εἰς τὴν* F. **11** *ἐναργῶς* F (corr. 2. m.) X. **12** *αὐτοὺς ἑαυτῷ* F, corr. 2. m. *προδοῦναι* RX. **15** *Δραγγίνης* RXF (corr. 2. m. in *Δραγγήνης*); *Δραγγηνή* verior nominis forma (cf. Steph. Byz.); alii *Δραγγιανή* (cf. Strab. XI 10; Ptol. VI 19). **19** *Δίμνος*] Dymnus ap. Curt. VI 7, 2 vocatur, *Λίμνος* ap. Plut. Alex. 49. *πεμψιμ.* F. **21** *ἐρρώμενον* X.

οὗτος δὲ νέος ὢν παντελῶς ἀνεκοινώσατο τὴν πρᾶξιν
τῷ ἀδελφῷ Κεβαλίνῳ. ὁ δὲ φοβηθεὶς μὴ φθάσῃ τις
τῶν συνειδότων καὶ δηλώσῃ τὴν ἐπιβουλὴν τῷ βασι-
3 λεῖ, αὐτὸς ἔκρινε μηνῦσαι. παρελθὼν οὖν ἐπὶ τὴν
αὐλὴν καὶ συντυχὼν Φιλώτᾳ καὶ διαλεχθεὶς παρεκε-
λεύετο τὴν ταχίστην ἀπαγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ τὴν πρᾶξιν.
ὁ δὲ Φιλώτας εἴτε καὶ διὰ τὸ κοινωνεῖν τῆς ἐπιβουλῆς
εἴτε καὶ διὰ ῥᾳθυμίαν τὸν ῥηθέντα λόγον ἀργῶς ἐδέ-
ξατο καὶ παρελθὼν πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον καὶ πολλῆς
καὶ παντοδαπῆς κοινολογίας μετασχὼν οὐδὲν τῶν ὑπὸ
4 Κεβαλίνου ῥηθέντων ἀπήγγειλεν. ἐξελθὼν δὲ πρὸς
τὸν Κεβαλῖνον εἶπεν ὅτι καιρὸν ἐπιτήδειον οὐκ ἔσχε
διασαφῆσαι, ἐπηγγέλλετο δὲ τῇ ὑστεραίᾳ συντεύξεσθαι
μόνῳ τῷ βασιλεῖ καὶ πάντα δηλώσειν τὰ ῥηθέντα. τὸ
δὲ αὐτὸ πράξαντος τοῦ Φιλώτου καὶ τῇ ὑστεραίᾳ ὁ
Κεβαλῖνος, εὐλαβηθεὶς μὴ δι' ἑτέρου μηνύσεως γενο-
μένης αὐτὸς κινδυνεύσῃ, τὸν μὲν Φιλώταν παρέπεμψε,
τῶν τὲ βασιλικῶν τινι παίδων προσελθὼν καὶ τὰ κατὰ
μέρος ἀπαγγείλας ἠξίωσε τὴν ταχίστην ἀπαγγεῖλαι τῷ
5 βασιλεῖ. ὁ δὲ τὸν μὲν Κεβαλῖνον εἰς τὴν ὁπλοθήκην
εἰσαγαγὼν ἀπέκρυψεν, αὐτὸς δὲ τῷ βασιλεῖ μεταξὺ
λουομένῳ προσελθὼν ἀπήγγειλε τὰ ῥηθέντα καὶ διότι
τὸν Κεβαλῖνον παρ' ἑαυτῷ φυλάττει. ὁ δὲ βασιλεὺς 222
καταπλαγεὶς εὐθὺς τόν τε Δίμνον συνέλαβε καὶ μαθὼν
ἅπαντα μετεπέμψατο τόν τε Κεβαλῖνον καὶ τὸν Φιλώ-
6 ταν. ἀνακρινομένων δ' ἁπάντων καὶ τῆς πράξεως
ἐξεταζομένης ὁ μὲν Δίμνος ἑαυτὸν κατέσφαξε, τοῦ δὲ

1 νέος] lacuna hic est in cod. R usque ad medium caput 81; unum excidit folium. 10 κοινωλογίας X. 13 τὴν ὑστεραίαν F. 14 τὸ δέ] τοῦτο δὲ X. 16 ἑτέρων F. τῆς μηνύσεως F. 17 κινδυνεύσει X. 22 λουμένῳ Dind.

Φιλώτου ῥᾳθυμίαν μὲν ἑαυτοῦ προσομολογήσαντος,
τὴν δ' ἐπιβουλὴν ἀπαρνουμένου τὴν κρίσιν ὑπὲρ τού-
του τοῖς Μακεδόσιν ἐπέτρεψεν. πολλῶν δὲ ῥηθέντων 80
λόγων οἱ Μακεδόνες κατέγνωσαν τοῦ Φιλώτου καὶ
τῶν <συγ>καταιτιαθέντων θάνατον· ἐν οἷς ὑπῆρχε
Παρμενίων ὁ πρῶτος εἶναι δοκῶν τῶν Ἀλεξάνδρου
φίλων, τότε δὲ οὐ παρών, ἀλλὰ δόξας διὰ τοῦ ἰδίου
υἱοῦ Φιλώτου πεποιῆσθαι τὴν ἐπιβουλήν. ὁ μὲν οὖν 2
Φιλώτας, βασανισθεὶς πρότερον καὶ ὁμολογήσας τὴν
ἐπιβουλήν, κατὰ τὸ τῶν Μακεδόνων ἔθος μετὰ τῶν
συγκαταγνωσθέντων ἐθανατώθη. ὁμοίως δὲ τούτῳ
καὶ ὁ Λυγκιστὴς Ἀλέξανδρος, αἰτίαν ἔχων ἐπιβεβου-
λευκέναι τῷ βασιλεῖ, τριετῆ μὲν χρόνον ἐν φυλακῇ
τηρούμενος διετέλεσε, διὰ τὴν πρὸς Ἀντίγονον οἰκει-
ότητα τετευχὼς ἀναβολῆς, τότε δ' εἰς τὴν τῶν Μακε-
δόνων κρίσιν παραχθεὶς καὶ κατὰ τὴν ἀπολογίαν ἀπο-
ρηθεὶς λόγων ἐθανατώθη. ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἐκπέμψας 3
τινὰς ἐπὶ δρομάδων καμήλων καὶ φθάσας τὴν φήμην
τῆς περὶ τὸν Φιλώταν τιμωρίας τὸν πατέρα τοῦ Φι-
λώτου Παρμενίωνα ἐδολοφόνησε, τεταγμένον μὲν τῆς
Μηδείας ἄρχοντα, πεπιστευμένον δὲ τοὺς βασιλικοὺς
θησαυροὺς ἐν Ἐκβατάνοις, ἔχοντας ταλάντων ὀκτωκαί-
δεκα μυριάδας. ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἐπιλεξάμενος ἐκ τῶν 4
Μακεδόνων τοὺς ἀλλοτρίας κατ' αὐτοῦ προϊεμένους
φωνὰς καὶ τοὺς ἠγανακτηκότας ἐπὶ τῷ τοῦ Παρμενίω-
νος θανάτῳ, πρὸς δὲ τούτοις τοὺς ἐν ταῖς ἀποστα-
λείσας εἰς Μακεδονίαν ἐπιστολαῖς ἀλλότριόν τι γεγρα-

2 τούτων X. **5** <συγ>καταιτιαθέντων conieci. θανάτου F. **6** εἶναι] καὶ F, corr. 2. m. **12** Λυγκιστής XF. **13** τριετεῖ ... χρόνῳ F. **12** cf. XVII 32, 1 sqq. **14** πρὸς Ἀντίγονον] πρὸς Ἀντίπατρον (cuius gener Alexander erat) Freinsh. **21** Μηδείας XF. **23** μυριάδων F. **26** τοὺς om. F.

φότας τοῖς οἰκείοις περὶ τῶν τῷ βασιλεῖ συμφερόντων εἰς ἓν κατέλεξε σύστημα καὶ προσηγόρευσεν ἀτάκτων τάγμα, ὅπως μὴ διὰ τὰς τούτων ἀκαίρους φωνὰς καὶ παρρησίας τὸ λοιπὸν πλῆθος τῶν Μακεδόνων συνδιαφθείρηται.

81 *Ἀπὸ δὲ τούτων γενόμενος καὶ τὰ κατὰ τὴν Δραγγινὴν καταστήσας ἀνέζευξε μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπὶ τοὺς πρότερον μὲν Ἀριμασπούς, νῦν δ' Εὐεργέτας ὀνομαζομένους διὰ τοιαύτας τινὰς αἰτίας. Κῦρος ὁ τὴν Μήδων ἀρχὴν μεταστήσας εἰς Πέρσας ἔν τινι στρατείᾳ περιληφθεὶς ἐν ἐρήμῳ χώρᾳ [καὶ] πάσῃ σπάνει τῶν ἀναγκαίων ἦλθε μὲν ἐπὶ τοὺς ἐσχάτους κινδύνους, διὰ τὴν ἔνδειαν τῆς τροφῆς ἀναγκαζομένων τῶν στρατιωτῶν ἀλλήλους σαρκοφαγεῖν, τῶν δ' Ἀριμασπῶν τρισμυρίας ἁμάξας σίτου γεμούσας παρακομισάντων σωθεὶς* 223
παραδόξως ἀτελείαις τε καὶ ἄλλαις δωρεαῖς ἐτίμησε τὸ ἔθνος καὶ τὴν προϋπάρχουσαν προσηγορίαν ἀφελόμενος
2 *προσηγόρευσεν Εὐεργέτας. τότε δὲ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν τούτων χώραν στρατεύσας καὶ τῶν ἐγχωρίων φιλοφρόνως αὐτὸν προσδεξαμένων ἐτίμησε τὸ ἔθνος ταῖς ἁρμοζούσαις δωρεαῖς. τὸ δ' αὐτὸ καὶ τῶν ὁμόρων τῶν ὀνομαζομένων Κεδρωσίων ποιησάντων καὶ τούτους*

6 *Δραγγινήν* X *Δραγγύνην* F. **8** *Ἀριμάσπους*] cf. Curt. VII 3, 1; Just. XII 5, 9; ep. Mett. p. 97, 17; Steph. Byz.; *Ἀριάσπαι* Arr. III 27, 4; Strab. I 2, 10; Ptol. VI 19. **10** *στρατιᾷ* F, corr. 2. m. **11** *περιλειφθεὶς* F. [*καὶ*] del. Dind. **12** *ἐπὶ* codd.; *εἰς* Hertl. II, 2 p. 5; *ἦλθε μὲν καὶ τοὺς ἐσχάτους κινδύνους ὑπέστη* F. **15** *σωθεὶς παραδ.*] *εὐθὺς παραδ.* F, *σωθεὶς* suprascr. 2. m. **18** *ὁ Ἀλ.* F. **19** *στρατοπεδεύσας* X. **20** *αὐτῷ* (corr. 2. m.) *φιλοφρόνως* F. *προσδεξαμένων*] hic denuo incipit R. **22** *Κεδρωσίων*] ita D. semper (cf. XVII 104, 4 sqq.; XVIII 3, 3); cf. Curt. IX 10, 5 sqq.; Just. XIII 4, 22; Steph. Byz. s. v. *Κεδρ.*; alii *Γεδρωσία* (Plut. Alex. 66; Strab. XV 2, 3; Ptol. VI 21; Steph. Byz. s. v. *Γεδρ.*) vel *Γαδρωσία* (cf. Arr. III 28, 1; VI 23, 4 sqq.).

ταῖς πρεπούσαις χάρισιν ἠμείψατο. ἀμφοτέρων δὲ τῶν
εἰρημένων ἐθνῶν τὴν στρατηγίαν Τιριδάτῃ παρέδωκεν.
περὶ ταῦτα δὲ αὐτοῦ διατρίβοντος ἧκόν τινες ἀπαγ- 3
γέλλοντες ὅτι Σατιβαρζάνης ἐκ τῆς Βακτριανῆς μετὰ
δυνάμεως πολλῆς ἱππικῆς παραγενόμενος εἰς τὸ τῶν
Ἀρίων ἔθνος ἀπέστησε τοὺς ἐγχωρίους ἀπ' Ἀλεξάνδρου.
ὁ δὲ βασιλεὺς ἀκούσας τὸ γεγονὸς ἀπέστειλεν ἐπ' αὐ-
τὸν μέρος τῆς δυνάμεως, στρατηγοὺς ἐπιστήσας Ἐρι-
γυιὸν καὶ Στασάνορα, αὐτὸς δὲ τὴν Ἀραχωσίαν κατα-
στρεψάμενος ὀλίγαις ἡμέραις ὑπήκοον ἐποίησεν.

Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθήνησι 82
μὲν ἦρχεν Εὐθύκριτος, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατικὴν
ἀρχὴν διεδέξαντο Λεύκιος Πλάτιος καὶ Λεύκιος Πα-
πίριος, ὀλυμπιὰς δ' ἤχθη τρίτη πρὸς ταῖς ἑκατὸν δέκα,
<καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Κλείτων Μακεδών.> ἐπὶ δὲ
τούτων Ἀλέξανδρος ἐστράτευσεν ἐπὶ τοὺς ὀνομαζο-
μένους Παροπανισάδας. ἡ δὲ τούτων χώρα κεῖται μὲν 2
ὑπ' αὐτὰς τὰς ἄρκτους, χιονοβολεῖται δὲ πᾶσα καὶ
τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι δυσεπίβατός ἐστι διὰ τὴν ὑπερ-
βολὴν τοῦ ψύχους. ἡ πλείστη δὲ πεδιὰς οὖσα καὶ
ἄξυλος πολλαῖς κώμαις διείληπται. αὗται δὲ τὰς τῶν 3

2 Τηριδάτῃ XF (cf. XVII 69, 1). 4 Σατιβαρσάνης F. 6 Ἀρίων RX semper Ἀρείων F; cf. Strab. XI 10 sqq.; Steph. Byz. s. v.; ceteri Ἀρεία. 8 ἐπιστήσας ἐν αὐτοῖς X. 9 Στασάνορα] Κάρανον Arr. III 28, 2; Curt. VII 3, 2. Ἀραχοσίαν R (corr. 2. m.); cf. XVIII 3, 3. 10 ἐπήκοον F, corr. 2. m. 11 ἐνιαυσιαίου F. 13 διεδέξατο X. Πλάτιος libri omnes (Plautius Cosp.); cf. Liv. VIII 19. καί] καὶ μετ' αὐτὸν X. Παπείριος F. 15 olympionicae nomen ex Eus. chron. suppl. Wess. 17 Παροπανισάδας] ita codd. semper recte (cf. Niese, Gesch. d. gr. u. mak. St. I p. 112 a. 3); cf. Ptol. VI 18; Steph. Byz. Παροπάννισος; usitatiores formae Παροπαμισάδαι (cf. Strab. XV 2, 9 sqq.) vel Παραπαμισάδαι (cf. Arr. V 3, 2 sqq.). 19 ἀλλοεθνέσι Dind. Jahrb. f. kl. Phil. 99 (1869) p. 472. 21 διείληπτο F. αὗται] αὐτάς F.

*οἰκιῶν στέγας ἔχουσιν ἐκ πλίνθων *εἰς ὀξὺ συνηγ-*
μένων ἐχούσας καμάραν· κατὰ δὲ μέσην τὴν ὀροφὴν
ἀπολελειμμένης διαυγείας διὰ ταύτης ὁ καπνὸς ἐκφέρε-
ται καὶ πανταχόθεν τῆς οἰκοδομίας περιεχούσης οἱ
4 *κατοικοῦντες πολλῆς σκέπης τυγχάνουσιν. οἱ δ' ἐγχώριοι*
διὰ τὸ πλῆθος τῆς χιόνος τὸ πλέον μέρος τοῦ ἐνι-
αυτοῦ ταῖς οἰκίαις ἐνδιατρίβουσι, παρεσκευασμένας
ἔχοντες τὰς ἰδίας τροφάς· τὰς δ' ἀμπέλους καὶ τὰ
καρποφόρα τῶν δένδρων περιχώσαντες καὶ τὴν τοῦ
χειμῶνος ὥραν ἐάσαντες πάλιν ἀναστέλλουσι τὴν γῆν
5 *κατὰ τὸν τοῦ βλαστοῦ καιρόν. ἅπασα δ' ἡ τῆς χώρας*
φύσις οὔτε χλωρὰν οὔθ' ἥμερον ἔχει πρόσοψιν, ἀλλὰ
λευκὴν καὶ ἀνταυγῆ <διὰ> τὴν χιόνα καὶ τὸν ἐν
αὐτῇ πηγνύμενον κρύσταλλον. διόπερ οὔτ' ὀρνέου
προσκαθίζοντος οὔτε θηρίου διοδεύοντος ἄξενα καὶ
6 *ἀνεπίβατα πάντα τὰ μέρη τῆς χώρας ὑπῆρχεν. ἀλλ'*
ὅμως ὁ βασιλεὺς τούτων ἁπάντων ἀντιπραττόντων τῇ
στρατιᾷ τῇ συνήθει τόλμῃ καὶ καρτερίᾳ τῶν Μακε-
7 *δόνων περιεγίνετο τῆς τοπικῆς δυσχρηστίας. διὸ δὴ* 224
πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν ἐκτὸς τῆς τάξεως
συνακολουθούντων ἐξαδυνατοῦντες ἀπελείποντο· ἔνιοι
δὲ διὰ τὴν τῆς χιόνος ἀνταύγειαν καὶ σκληρότητα τῆς

1 *στέγας*] ϛιας F (in ras.). **εἰς ὀξὺ συνηγμένων ἐχούσας* (*ἐχουσῶν* F) *καμάραν* codd.; *εἰς ὀξὺ συνηγμένην ἐχούσας καμάραν* Hertl. II, 2 p. 5; fort. *ἐχούσας* (*ἐχουσῶν*) delendum (rep. ex v. 1) et scribendum *εἰς ὀξὺ συνηγμένης <τῆς> καμάρας*. (cf. II 9, 2; 34, 5; XVII 105, 5); cf. Curt. VII 3, 8 sqq. **2** *τὴν* om. F. **4** *καὶ πανταχόθεν*] *πανταχόθεν οὖν* F. *οἱ <τῇδε> κ.* XVII 105, 5. **13** <*διὰ*> addendum videtur. **15** *ἄξενα* om. F, suppl. 2. m. **16** *πάντα* om. F, suppl. 2. m. *τῆς γῆς* F, suprascr. 2. m. *ἐκείνης*. **19** *περιεγίνετο* cf. Hultzsch pr. Pas. p. 12. *δυστραπελείας* R (corr. 2. m.) XF. **22** *ἀνταυγίαν* F. *σκληρότητι* F, corr. 2. m.; cf. Suid. s. v. *ἀνταυγεῖς κόρας*.

*ἀναβαλλομένης ἀνακλάσεως ἐφθείροντο <τὴν ὅρασιν>.
σαφὲς δ' οὐδὲν ἐκ διαστήματος ἦν ἰδεῖν, ἀλλὰ μόνῳ* 8
*τῷ καπνῷ δηλουμένων τῶν κωμῶν *ἐλάμβανον οἱ
Μακεδόνες οὗ κατοικοῦσιν ἐφιστάμενοι. τούτῳ δὲ τῷ
τρόπῳ τῶν κωμῶν ἁλισκομένων, καὶ τῶν στρατιωτῶν
τῷ πλήθει τῆς ὠφελείας διορθουμένων τὴν κακο-
πάθειαν ταχὺ πάντων τῶν ἐγχωρίων ὁ βασιλεὺς ἐκυ-
ρίευσεν.*

Μετὰ δὲ ταῦτα παρελθὼν πλησίον τοῦ Καυκάσου 83
*κατεστρατοπέδευσεν, ὅ τινες Παροπάνισον ὄρος προσ-
αγορεύουσι. τὸ δ' ὄρος τοῦτο κατὰ πλάτος διελθὼν
ἐν ἡμέραις ἑκκαίδεκα πόλιν ἔκτισε κατὰ τὴν εἰσβολὴν
τὴν φέρουσαν εἰς τὴν Ἰνδικήν, ἣν ὠνόμασεν Ἀλεξάν-
δρειαν. κατὰ δὲ μέσον τὸν Καύκασον ἔστι πέτρα δέκα
σταδίων ἔχουσα τὴν περίμετρον, τεττάρων δὲ σταδίων
τὸ ὕψος, ἐν ᾗ καὶ τὸ Προμηθέως σπήλαιον ἐδείκνυθ'
ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων καὶ ἡ τοῦ μυθολογηθέντος ἀετοῦ
κοίτη καὶ τὰ τῶν δεσμῶν σημεῖα. ὁ δ' Ἀλέξανδρος* 2
*καὶ ἄλλας πόλεις ἔκτισεν, ἡμέρας ὁδὸν ἀπεχούσας τῆς
Ἀλεξανδρείας. κατῴκισε δ' εἰς ταύτας τῶν μὲν βαρ-
βάρων ἑπτακισχιλίους, τῶν δ' ἐκτὸς τάξεως συνακολου-
θούντων τρισχιλίους καὶ τῶν μισθοφόρων τοὺς βουλο-*

1 *ἐφθείροντο*] *<τὴν ὅρασιν>* addidi ex XVI 34, 5; *ἐτυ-φλοῦντο* Madv. I p. 506. **3** **ἐλάμβανον οἱ Μακ. οὗ κατοικοῦσιν ἐφιστάμενοι*] sensus apertus (cf. Curt. VII 3, 15); *ἐπιστάμενοι* Wess.; *ἐλάνθανον οἱ Μακ. τοῖς κατοικοῦσιν ἐφιστάμενοι* Madv. I p. 506. **12** *ἑκκαίδεκα*] *ἑξκ.* F; aliter Curt. VII 3, 22; Strab. XV 2, 10. **13** *Ἰνδικήν*] *Μηδικήν* codd.; corr. Reiske; cf. ep. Mett. p. 97, 17 (Niese l. l. p. 113 a. 3). **14** *ἔστι* om. F. *κἀὶ δέκα* F. **14. 15** cf. Curt. VII 3, 22; aliter Strab. XV 1, 8. **19** *ἄλλας πόλεις ἀπεχούσας*] *ἄλλην πόλιν ἀπέχουσαν* F; at cf. Droysen Hell. I^2 2 p. 37 a. 1. **20** *αὐτὰς*] *ταύτας* F. **21** *ἐκτὸς τάξεων* RX (contra D. consuetudinem); cf. XVII 82, 7. **21. 22** cf. Curt. VII 3, 23.

3 μένους. αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν προῆγεν εἰς τὴν Βακτριανήν, ἀκούων τὸν Βῆσσον διάδημά τε ἀνειληφέναι καὶ δυνάμεις ἀθροίζειν. καὶ τὰ μὲν περὶ Ἀλέξανδρον ἐν τούτοις ἦν.

4 Οἱ δ' εἰς τὴν Ἀρίαν ἀπεσταλμένοι στρατηγοὶ καταλαβόντες τοὺς ἀφεστηκότας δυνάμεις ἀξιολόγους ἠθροικότας καὶ στρατηγὸν ἔχοντας Σατιβαρζάνην, ἄνδρα στρατηγικὸν καὶ ἀνδρείᾳ διαφέροντα, κατεστρατοπέδευσαν πλησίον τῶν πολεμίων. γινομένων δὲ πολλάκις ἀκροβολισμῶν μέχρι μέν τινος μάχαι κατ' ὀλίγους
5 ἐγίνοντο, μετὰ δὲ ταῦτα παρατάξεως γενομένης καὶ τῶν βαρβάρων ἰσόμαχον ποιούντων τὸν κίνδυνον ὁ τῶν ἀποστατῶν στρατηγὸς Σατιβαρζάνης, ἀφελὼν ταῖς χερσὶ τὸ περὶ τὴν κεφαλὴν κράνος καὶ δείξας αὐτὸν ὅς ἦν, προεκαλέσατο τὸν βουλόμενον τῶν στρατηγῶν
6 μονομαχῆσαι. ὑπακούσαντος δὲ τοῦ Ἐριγυιοῦ καὶ γενομένης μάχης ἡρωικῆς συνέβη νικῆσαι τὸν Ἐριγυιόν. οἱ δὲ βάρβαροι διὰ τὸν τοῦ στρατηγοῦ θάνατον καταπλαγέντες καὶ λαβόντες τὴν ἀσφάλειαν παρέδωκαν ἑαυτοὺς τῷ βασιλεῖ.

7 Βῆσσος δ' ἑαυτὸν ἀναδεδειχὼς βασιλέα τοῖς θεοῖς ἔθυσε καὶ τοὺς φίλους παραλαβὼν εἰς τὴν εὐωχίαν κατὰ τὸν πότον διηνέχθη πρός τινα τῶν ἑταίρων, 225
ὄνομα Βαγωδάραν. τῆς δὲ φιλοτιμίας ἐπὶ πλέον προελθούσης ὁ μὲν Βῆσσος παροξυνθεὶς ἐπεβάλετο τὸν Βαγωδάραν ἀνελεῖν καὶ ὑπὸ τῶν φίλων πεισθεὶς μετ-

2 Βακτρίαν οὗ ἦν ἀκούων F. 5 Ἀρρίαν R Ἀρίαν F (Ἀρείαν 2. m.). 7 Σατιβαρσάνην F. 8 στρατηγίᾳ καὶ F. 10 κατ' ὀλίγον X. 16 Ἐριγίου F. 17 Ἐρίγιον F. 24 Βαγωδάραν] Βαγωδάρην ἂν (sic) F; Cobares Curt. VII 4, 8 sqq. πλεῖον F. 25 Βῦσσος X semper. παροξυνθεὶς] παρορμηθεὶς F. 26 Βαγωδάρην F.

ενόησεν. ὁ δὲ τὸν κίνδυνον ἐκφυγὼν νυκτὸς ἔφυγε 8
πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον. τῇ δὲ τούτου σωτηρίᾳ καὶ ταῖς
δοθησομέναις ὑπ' Ἀλεξάνδρου δωρεαῖς προκληθέντες
οἱ μέγιστοι τῶν ἡγεμόνων συνεφρόνησαν καὶ συλλα-
βόντες τὸν Βῆσσον ἀπήγαγον πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον.
ὁ δὲ βασιλεὺς τούτους μὲν ἐτίμησεν ἀξιολόγοις δωρεαῖς, 9
τὸν δὲ Βῆσσον παρέδωκε τῷ ἀδελφῷ τοῦ Δαρείου καὶ
τοῖς ἄλλοις συγγενέσιν εἰς τιμωρίαν. οἱ δὲ πᾶσαν
ὕβριν καὶ αἰκίαν προσενεγκάμενοι καὶ τὸ σῶμα κατὰ
λεπτὸν συγκόψαντες τὰ μέλη διεσφενδόνησαν.

* * *

Ἐπὶ δὲ τούτοις γενομένων τῶν ὅρκων ἡ μὲν βασί- 84
λισσα τὴν μεγαλοψυχίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου θαυμάσασα
δῶρά τε κράτιστα ἐξέπεμψε καὶ πᾶν τὸ προσταττόμενον
ποιήσειν ἐπηγγείλατο. * οἱ δὲ μισθοφόροι παραχρῆμα
κατὰ τὰς ὁμολογίας ἐκ τῆς πόλεως ἀπελθόντες καὶ
σταδίους ὀγδοήκοντα προελθόντες ἀνεπικωλύτως κατ-
εστρατοπέδευσαν, οὐδεμίαν ἔννοιαν λαμβάνοντες τοῦ
μέλλοντος. ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἀμετάθετον ἔχων τὴν 2
πρὸς τοὺς μισθοφόρους ἀλλοτριότητα διεσκευασμένην
ἔχων τὴν δύναμιν ἐπηκολούθησε τοῖς βαρβάροις καὶ
προσπεσὼν αὐτοῖς ἄφνω πολὺν ἐποίει φόνον. οἱ δὲ
μισθοφόροι τὸ μὲν πρῶτον ἐβόων παρὰ τοὺς ὅρκους
αὐτοὺς πολεμεῖσθαι καὶ τοὺς ἀσεβουμένους ὑπ' αὐτοῦ

2 τὸν om. R. **3** δώροις F. **11** hic vasta lacuna, qua sedecim indicis capita perierunt; lacunae signa posuerunt R et F, in quo tria folia vacua relinquuntur; non animadvertit Cospus qui pergit: „regina autem Bessi". intelligitur Cleophis regina de qua Curtius VIII 10, 22sqq. et Justinus XII 7, 9sqq. (cf. Arr. IV 27, 4). **14** κράτιστ' ἐξέπεμψε Kaelker p. 316. **15** hic lacuna minor; de eis quae sequuntur cf. Arr. IV 27, 3. 4. **18** λαβόντες ἢ λαμβάνοντες X. **24** αὐτοὺς codd.; corr. edd.

θεοὺς ἐπεκαλοῦντο· ὁ δ' Ἀλέξανδρος μεγάλῃ τῇ φωνῇ
πρὸς αὐτοὺς ἀνεβόησεν ὅτι συνεχώρησεν αὐτοῖς ἐκ τῆς
πόλεως ἀπελθεῖν, οὐ φίλους εἶναι διὰ παντὸς Μακε-
3 δόνων. οἱ δὲ μισθοφόροι τὸ μέγεθος τῶν κινδύνων
οὐ καταπλαγέντες συνεφράξαντο καὶ τὴν ὅλην τάξιν
ποιήσαντες κυκλοτερῆ τά τε τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας
εἰς μέσον ἀπέλαβον, ὥστε πανταχόθεν τοῖς προσμαχο-
μένοις ἀσφαλῶς ἀντιτάττεσθαι. ἀπονοηθέντων δ' αὐ-
τῶν καὶ διὰ τὴν τόλμαν καὶ διὰ τὴν ἐν τοῖς ἀγῶσιν
ἀρετὴν ἰσχυρὰν μάχην συστησαμένων καὶ τῶν Μακε-
δόνων φιλοτιμουμένων μὴ λειφθῆναι τῆς τῶν βαρ-
βάρων ἀνδραγαθίας μεγάλην κατάπληξιν εἶχεν ὁ κίν-
4 δυνος. ἐκ χειρὸς γὰρ τῆς μάχης οὔσης καὶ συμπλεκο-
μένων τῶν ἀγωνιζομένων ἀλλήλοις πολλαὶ καὶ παντοῖαι
διαθέσεις θανάτων καὶ τραυμάτων ἐγίνοντο· οἱ γὰρ
Μακεδόνες ταῖς σαρίσαις ἀναρρήσσοντες τὰς τῶν βαρ- 226
βάρων πέλτας τὰς ἀκμὰς τοῦ σιδήρου τοῖς πνεύμοσιν
ἐνήρειδον, οἱ δὲ μισθοφόροι τὰς λόγχας ἀκοντίζοντες
εἰς ἀθρόους τοὺς πολεμίους οὐχ ἡμάρτανον, σύνεγγυς
5 κειμένου τοῦ σκοποῦ. διὸ καὶ πολλῶν μὲν τραυματι-
ζομένων, οὐκ ὀλίγων δὲ τελευτώντων αἱ γυναῖκες τὰ
τῶν πεσόντων ὅπλα λαμβάνουσαι συνηγωνίζοντο τοῖς
ἀνδράσιν· ἡ γὰρ ὀξύτης τοῦ κινδύνου καὶ τὸ τῆς
ἐνεργείας δεινὸν ἠνάγκαζεν αὐτὰς παρὰ φύσιν τρέπε-
σθαι πρὸς ἀλκήν. διὸ καὶ τινὲς μὲν αὐτῶν καθοπλι-
σθεῖσαι συνήσπιζον τοῖς ἰδίοις ἀνδράσι, τινὲς δὲ ἄνευ
ὅπλων ἐμπίπτουσαι τῶν ἀσπίδων ἐπελαμβάνοντο καὶ

1 τῇ om. F. 6 τε om. F. 7 τοῖς μαχομένοις RX. 14 τῶν συναγωνιζομένων ἐν ἀλλήλοις F. 15 θανάτων καὶ τραυμάτων om. F, suppl. 2. m. in marg. ἐγίγνοντο RX. 16 σαρίσαις] in marg. 1. m. μακροῖς δόρασιν RX. ἀναρρήσσοντες omnes; ἀναρρήττοντες Dind. 17 πνεύμασιν F, corr. 2. m.

πολλὰ τοὺς πολεμίους ἐνεπόδιζον. τέλος δὲ πάντες 6
μετὰ τῶν γυναικῶν ἀγωνισάμενοι καὶ κατακοπέντες
ὑπὸ τοῦ πλήθους τὸν ἔνδοξον θάνατον τῆς ἀγεννοῦς
φιλοζωίας ἠλλάξαντο. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τόν τε ἀχρεῖον
καὶ ἄνοπλον ὄχλον καὶ τῶν γυναικῶν τὰς ὑπολειφθεί-
σας ἀπάγων τοὺς ἱππεῖς συνεπέστησεν.

Πολλὰς δὲ καὶ ἄλλας πόλεις ἐκπολιορκήσας καὶ 85
τοὺς ἀντιταττομένους ἀνελὼν προῆγεν ἐπὶ τὴν πέτραν
τὴν Ἄορνον καλουμένην· εἰς γὰρ ταύτην οἱ περι-
λειφθέντες τῶν ἐγχωρίων διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς
ὀχυρότητος καταπεφεύγεισαν. λέγεται γὰρ τὸ παλαιὸν 2
Ἡρακλέα ταύτην τὴν πέτραν ἐπιβαλόμενον πολιορκεῖν
ἀποστῆναι διά τινας ἐπιγενομένους σεισμοὺς μεγάλους
καὶ διοσημείας. ὁ δ' Ἀλέξανδρος πυθόμενος περὶ τού-
των ἔτι μᾶλλον παρωξύνθη πολιορκῆσαι τὸ ὀχύρωμα
καὶ διαμιλληθῆναι τῇ τοῦ θεοῦ δόξῃ. ἡ δὲ πέτρα 3
τὸν μὲν περίβολον εἶχε σταδίων ἑκατόν, τὸ δ' ὕψος
ἑκκαίδεκα, τὴν δ' ἐπιφάνειαν ὁμαλὴν καὶ πάντῃ περι-
φερῆ· καὶ τὸ μὲν πρὸς μεσημβρίαν μέρος αὐτῆς προσ-
έκλυζεν ὁ Ἰνδὸς ποταμός, μέγιστος ὢν τῶν κατὰ τὴν
Ἰνδικήν, τὰ δ' ἄλλα μέρη περιείχετο φάραγξι βαθείαις
καὶ κρημνοῖς ἀπροσίτοις. τοῦ δὲ Ἀλεξάνδρου κατα- 4
σκεψαμένου τὴν δυσχωρίαν καὶ τὴν ἐκ βίας ἅλωσιν

1—3 τέλος δὲ πάντες ὑπὸ τοῦ πλήθους κατακοπέντες μετὰ γυναικῶν ἀγωνισάμενοι τὸν ἔνδοξον θάνατον X. **6** an τοὺς <ἱκανοὺς> ἱππεῖς? cf. XIX 97, 1. **9** καλουμένην Ἄορνιν F; Ἄορνον RX; cf. Arr. IV 28, 1 sqq.; Strab. XV 1, 8; Aornis Curt. VIII 11, 2; Avernum ep. Mett. p. 103, 31. **11** καταπεφεύγεισαν RX καταπεφεύγεσαν F; cf. Vogel I p. XXXVII; Winer-Schm. p. 99. τὸν παλαιὸν codd.; corr. Steph. **12** ἐπιβαλλόμενον F. **13** μεγάλους σεισμούς F. **14** διοσημείας codd. **17** ἑκατόν] διακοσίων Arr. IV 28, 3; circuitus XVII stadiorum ep. Mett. p. 103, 31; cf. Droysen Hell. I^2 2 p. 116 a. 1; Anspach de Alex. M. exp. Ind. 1901 I p. 30 a. 84. **18** ἑκκαίδεκα] ἕνδεκα Arr. l. l.

ἀπογνόντος ἧκέν τις πρὸς αὐτὸν πρεσβύτης μετὰ δυεῖν
5 υἱῶν. οὗτος δ' ὢν πένης παντελῶς καὶ πολὺν χρόνον
ἐντεθραμμένος τοῖς τόποις κατῴκει μὲν ἔν τινι σπη-
λαίῳ τρεῖς στιβάδας ἔχοντι κατὰ τὴν πέτραν ἐντετμη-
μένας, ἐν αἷς ὁ γέρων μετὰ τῶν υἱῶν ἐναυλιζόμενος
ἐμπειρίαν περιεπεποίητο τῶν τόπων. οὗτος οὖν προσ-
ελθὼν τῷ βασιλεῖ καὶ τὰ περὶ ἑαυτὸν δηλώσας ἐπηγ-
γείλατο καθηγήσεσθαι διὰ τῆς δυσχωρίας καὶ ποιήσειν
αὐτὸν ὑπερδέξιον γενέσθαι τῶν κατειλημμένων τὴν
6 πέτραν βαρβάρων. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐπαγγειλάμενος
μεγάλας δωρεὰς δώσειν καὶ τῷ πρεσβύτῃ χρησάμενος
ὁδηγῷ πρῶτον μὲν τὴν πάροδον τὴν εἰς τὴν πέτραν
φέρουσαν κατελάβετο καὶ μηδεμιᾶς οὔσης ἄλλης ἐξόδου
συνέκλεισε τοὺς βαρβάρους εἰς ἀβοήθητον πολιορκίαν·
ἔπειτα τῇ πολυχειρίᾳ χώσας τὴν φάραγγα κατὰ τὴν 227
ῥίζαν τῆς πέτρας, προσελθὼν ἐνεργῆ πολιορκίαν συνεστή-
σατο, συνεχῶς ἐφ' ἡμέρας ἑπτὰ καὶ τὰς ἴσας νύκτας
7 ἐκ διαδοχῆς τὰς προσβολὰς ποιούμενος. τὸ μὲν οὖν
πρῶτον οἱ βάρβαροι διὰ τὰς τῶν τόπων ὑπεροχὰς
προετέρουν καὶ πολλοὺς ἀνῄρουν τῶν προπετῶς βια-
ζομένων· τοῦ δὲ χώματος συντελεσθέντος καὶ τῶν ὀξυ-
βελῶν καταπελτῶν καὶ τῶν ἄλλων ὀργάνων ἐπισταθέν-
των, πρὸς δὲ τούτοις τοῦ βασιλέως φανεροῦ καθεστῶτος
ὡς οὐκ ἀποστήσεται τῆς πολιορκίας οἱ μὲν Ἰνδοὶ
κατεπλάγησαν, ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἐμφρόνως προϊδόμενος

2 οὗτος δ' ἦν F. 3 μὲν] δ' F. 4 τρεῖς στιβάδας] τρεῖς F in ras. ab 2. m.; scriptum erat haud dubie προστιβάδας; cf. Suid. s. v. προστιβάδες. 6 περιεποιεῖτο RX. 7 αὑτὸν F. 13 κατέλαβε F. διεξόδου F. 15 κατὰ τὴν ῥίζαν] καὶ τὴν ῥίζαν RX (καὶ τὴν δυσχωρίαν F, adscr. 2. m. in marg. ῥίζαν); correxi (cf. II 13, 8). 17 ἐπὶ R. ἑπτά] cf. Curt. VIII 11, 9. 21 συντελεσθέντος om. F, suppl. 2. m. in marg. 25 προειδόμενος RX.

*τὸ μέλλον ἐξέλιπεν τὴν ἐν τῇ παρόδῳ κατειλημμένην
φυλακήν, διδοὺς ἔξοδον τοῖς βουλομένοις ἐκ τῆς πέτρας
ἀναχωρεῖν. οἱ δὲ βάρβαροι φοβηθέντες τάς τε τῶν
Μακεδόνων ἀρετὰς καὶ τὴν τοῦ βασιλέως φιλοτιμίαν
νυκτὸς ἐξέλιπον τὴν πέτραν. ὁ δ' Ἀλέξανδρος τοῖς* 86
*κενοῖς τοῦ πολέμου καταστρατηγήσας τοὺς Ἰνδοὺς
χωρὶς κινδύνου ἐκυρίευσε τῆς πέτρας. καὶ τῷ μὲν
ὁδηγήσαντι τὰς ὡμολογημένας δωρεὰς ἀπέδωκεν, αὐτὸς
δὲ ἀνέζευξε μετὰ τῆς δυνάμεως. καθ' ὃν καιρὸν* 2
*Ἀφρίκης τις Ἰνδός, ἔχων μὲν στρατιώτας δισμυρίους,
ἐλέφαντας δὲ πεντεκαίδεκα, διέτριβε περὶ τὸν τόπον.
τοῦτον δέ τινες ἀνελόντες καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ
πρὸς Ἀλέξανδρον ἐνέγκαντες διὰ ταύτης τῆς εὐεργεσίας
περιεποιήσαντο τὰς ἰδίας σωτηρίας. ὁ δὲ βασιλεὺς* 3
τούτους τε προσηγάγετο καὶ τῶν ἐλεφάντων πλανωμένων κατὰ τὴν χώραν ἐκυρίευσεν.

*Αὐτὸς δὲ παρελθὼν ἐπὶ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν καὶ
καταλαβὼν τάς τε τριακοντόρους κατεσκευασμένας καὶ
τὸν πόρον ἐξευγμένον τριάκοντα μὲν ἡμέρας ἀνέλαβε
τὴν δύναμιν καὶ τοῖς θεοῖς μεγαλοπρεπεῖς συντελέσας
θυσίας διεβίβασε τὴν στρατιὰν καὶ περιέπεσε παραδόξῳ περιπετείᾳ. Ταξίλου γὰρ τοῦ βασιλέως προτε-* 4
*τελευτηκότος υἱὸς αὐτοῦ Μῶφις διαδεξάμενος τὴν
ἀρχὴν διεπέμψατο μὲν καὶ πρότερον πρὸς Ἀλέξανδρον*

1 *κατειλημμένην*] *καταλελειμμένην* libri; corr. Dind. **3** *τε* om. F. **6** *κενοῖς* R, suprascr. a recentissima manu *αι*. **8** *ὁμολογημένας* F. **9** *τῆς* om. F, suprascr. 2. m. **10** *Ἀφρίκης*] Aphices Cosp.; Erices vel Eryx Curt. VIII 12, 1 (Arr. IV 30, 5 nomen non addit); fort. *Αἰρίκης* scribendum esse censet Anspach I p. 32 a. 92. *ἔχων μὲν στρ.*] codd.; *ἔχων στρατ. μὲν* Bekk. *δισμ.*] cf. Curt. l. l. **11** *ἑπτακαίδεκα* F; tredecim Cosp. **18** *καταλαβών τε τὰς* F. **23** rectius Omphis ap. Curt. VIII 12, 6 (cf. Anspach p. 36 a. 106); Mothis ep. Mett. p. 104, 6.

ἐν τῇ Σογδιανῇ διατρίβοντα, ἐπαγγελλόμενος αὐτῷ
συστρατεύειν ἐπὶ τοὺς ἀντιταττομένους τῶν Ἰνδῶν
καὶ τότε πρέσβεις ἀποστείλας ἔφησεν αὐτῷ παραδιδόναι
5 τὴν βασιλείαν. ἀπέχοντος δὲ τεσσαράκοντα σταδίους
τοῦ βασιλέως ἐκτάξας τὴν δύναμιν ὡς εἰς πόλεμον
καὶ τοὺς ἐλέφαντας κοσμήσας ἀπήντα μετὰ τῶν φίλων.
ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ὁρῶν προσιοῦσαν μεγάλην δύναμιν
ἐκτεταγμένην πολεμικῶς καὶ δόξας τὸν Ἰνδὸν ἐπιβούλως
πεποιῆσθαι τὰς ἐπαγγελίας, ὅπως ἀπαρασκεύοις τοῖς
Μακεδόσιν ἐπίθηται, τοῖς μὲν σαλπιγκταῖς παρεκελεύσα-
το σημαίνειν τὸ πολεμικόν, τοὺς δὲ στρατιώτας ἐκτάξας
6 ἀπήντα τοῖς Ἰνδοῖς. ὁ δὲ Μῶφις ὁρῶν τὴν ταραχὴν
τῶν Μακεδόνων καὶ τὸ γεγονὸς συλλογιζόμενος τὴν
μὲν δύναμιν κατέλιπεν, αὐτὸς δὲ μετὰ ὀλίγων προϊπ- 228
πεύσας καὶ τὴν ἄγνοιαν τῶν Μακεδόνων διορθωσάμενος
παρέδωκεν ἑαυτόν τε καὶ τὴν δύναμιν τῷ βασιλεῖ.
7 ἡσθεὶς δὲ ὁ Ἀλέξανδρος τήν τε βασιλείαν ἀπέδωκεν
αὐτῷ καὶ τὸ λοιπὸν διετέλει τούτῳ φίλῳ καὶ συμμάχῳ
χρώμενος καὶ μετωνόμασεν αὐτὸν Ταξίλην. ταῦτα μὲν
οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

87 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Χρέμητος Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Πόπλιον Κορνήλιον καὶ Αὖλον Ποστούμιον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀλέξανδρος ἐν τῇ Ταξίλου χώρᾳ προσαναλαβὼν τὴν δύναμιν ἐστράτευσεν ἐπὶ Πῶρον τὸν τῶν πλησιοχώρων Ἰνδῶν βασιλέα.

2 *συστρατεύειν* RX *στρατεύσειν* F (suprascr. ab 2. m. *συ*). 4 *ἀπέχοντος*] *ἀποσχόντος* codd.; corr. Hultzsch pr. Pas. p. 5. 9 *πεποιῆσθαι κἄϊ* F. *ἀπαρασκεύοις*] *ἀπαρασκεύως* codd.; corr. Steph. **10** *τοῖς σαλπικταῖς* F, addito ab 2. m. *μέν*. **17** *παρέδωκεν* X. **22. 23** *καὶ Αὖλον Ποστούμιον* om. F, suppl. 2. m. in fine folii; aliter Liv. VIII 22 unius anni fasti exciderunt in hiatu (cf. XVII 84).

οὗτος δ' εἶχε πεζοὺς μὲν πλείους τῶν πεντακισμυρίων, 2
ἱππεῖς δὲ περὶ τρισχιλίους, ἅρματα δὲ πλείω τῶν
χιλίων, ἐλέφαντας δὲ ἑκατὸν καὶ τριάκοντα. ἐπεποίητο
δὲ καὶ ἕτερον τῶν πλησιοχώρων βασιλέα σύμμαχον,
ὃς ὠνομάζετο *'Εμβίσαρος, εἶχε δὲ δύναμιν οὐ πολὺ
λειπομένην τῆς τοῦ Πώρου. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀκούσας 3
τοῦτον τὸν βασιλέα τετρακοσίους ἀπέχειν σταδίους
ἔκρινε πρὸ τῆς τούτου παρουσίας ἐπιβαλεῖν τῷ Πώρῳ.
ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ τοῖς Ἰνδοῖς ὁ Πῶρος πυθόμενος 4
πλησίον εἶναι τοὺς πολεμίους εὐθὺς ἐξέταξε τὴν δύνα-
μιν καὶ τοὺς μὲν ἱππεῖς ἐπὶ τὰ κέρατα διεμέρισεν,
τοὺς δ' ἐλέφαντας καταπληκτικῶς κεκοσμημένους κατὰ
μέτωπον ἐν ἴσοις διαστήμασιν ἔστησεν· ἀνὰ μέσον δὲ
τῶν θηρίων τοὺς λοιποὺς ὁπλίτας ἔταξεν, οἷς συντεταγ-
μένον ἦν παραβοηθεῖν τοῖς θηρίοις καὶ διακωλύειν ἐκ
τῶν πλαγίων εἰσακοντίζειν. ἡ μὲν οὖν ὅλη σύνταξις 5
αὐτῶν ὑπῆρχε πόλει παραπλήσιος τὴν πρόσοψιν· ἡ
μὲν γὰρ τῶν ἐλεφάντων στάσις τοῖς πύργοις, οἱ δὲ
ἀνὰ μέσον τούτων στρατιῶται τοῖς μεσοπυργίοις ὡμοί-
ωντο· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατανοήσας τὴν τῶν πολεμίων
τάξιν πρὸς ταύτην τὴν διακόσμησιν οἰκείως ἐξέταξε
τὴν δύναμιν. γενομένης δὲ μάχης τὸ μὲν πρῶτον τοῖς 88
ἱππεῦσιν ἅπαντα σχεδὸν τὰ ἅρματα τῶν Ἰνδῶν διεφ-
θάρη· μετὰ δὲ ταῦτα τῶν ἐλεφάντων ταῖς τε τῶν σω-
μάτων ὑπεροχαῖς καὶ ταῖς ἀλκαῖς δεόντως χρωμένων

1 sqq. aliter Arr. V 15, 4; Plut. Alex. 62; Curt. VIII 13, 6; ep. Mett. p. 104, 38; cf. Anspach II p. 15. **5** *'Εμβίσαρον] ὃς ὠνομάζετο <μὲν> Ἀβισάρης D. scripsisse censeo (cf. XVII 90, 4); Ἀβισάρης Arr. IV 27, 7; V 20, 5; Strab. XV 1, 28; Curt. VIII 14, 1; Abissares ep. Mett. p. 105, 3; cf. Niese l. l. p. 135 a. 1. **9** ἐγγίσαντος] ἐπιστάντος F, corr. 2. m. in marg. **10** ἐξήταξε F. **14** λοιπούς] mirum; lacunosa videtur esse descriptio (cf. Arr. V 15, 7). **24** τῶν (ἐλεφ) om. F, suppl. 2. m. τε om. F.

οἱ μὲν ὑπὸ τῶν θηρίων συμπατούμενοι μετὰ τῶν
ὅπλων θραυομένων τῶν ὀστῶν ἀπώλλυντο, οἱ δὲ ταῖς
προνομαῖς περιλαμβανόμενοι καὶ πρὸς ὕψος ἐξαρθέντες
πάλιν πρὸς τὴν γῆν ἐράττοντο καὶ δεινοῖς θανάτοις
περιέπιπτον, πολλοὶ δὲ τοῖς ὀδοῦσι συγκεντούμενοι
καὶ δι' ὅλων τῶν σωμάτων τιτρωσκόμενοι παραχρῆμα
2 τοῦ ζῆν ἐστερίσκοντο. τῶν δὲ Μακεδόνων εὐρώστως
ὑπομενόντων τὸ δεινὸν καὶ τοὺς ἀνὰ μέσον τῶν θη-
ρίων ταῖς σαρίσαις ἀναιρούντων ἰσόρροπος ἦν ἡ μάχη.
3 μετὰ δὲ ταῦτα τῶν θηρίων συνακοντιζομένων καὶ διὰ
τὸ πλῆθος τῶν τραυμάτων περιοδύνων γινομένων οἱ
μὲν περιβεβηκότες αὐτοῖς Ἰνδοὶ κρατεῖν τῆς ὁρμῆς
τῶν ζῴων οὐκ ἴσχυον· ἐκνεύοντα γὰρ εἰς τοὺς ἰδίους 229
ταῖς ὁρμαῖς ἀκατασχέτως ἐφέρετο καὶ τοὺς φίλους
4 συνεπάτει· ταραχῆς δὲ πολλῆς γινομένης ὁ Πῶρος
συνιδὼν τὸ γινόμενον καὶ τεταγμένος ἐπὶ τοῦ κρατί-
στου τῶν ἐλεφάντων ἤθροισε περὶ αὐτὸν τεσσαράκοντα
τῶν θηρίων τὰ μήπω τεταραγμένα καὶ τῷ βάρει τῶν
ἐλεφάντων ἐπιβαλὼν τοῖς πολεμίοις πολὺν ἐποίει φόνον,
ἅτε καὶ τῇ ῥώμῃ τοῦ σώματος πολὺ προέχων τῶν συ-
στρατευομένων· τὸ γὰρ μῆκος ἦν πηχῶν πέντε, τὸ δ'
εὖρος ὑπῆρχεν ὁ θώραξ αὐτοῦ διπλάσιος τῶν ἄλλων
5 τῶν εὐρωστίᾳ διαφερόντων. διόπερ τὰ βαλλόμενα
σαυνία τοιαύτην εἶχε δύναμιν ὥστε μὴ πολὺ λείπεσθαι
τῶν καταπελτικῶν βελῶν. τῶν δ' ἀντιτεταγμένων Μα-

3 προνομαῖς codd. (cf. Pol. V 84, 3). **4** ἐράττοντο codd. θανάτοις om. F, suppl. 2. m. **8** καὶ τοὺς ἀνὰ μέσον τῶν θηρίων] καί τινα τῶν θηρίων F, corr. 2. m. in marg. **11** περιοδύνων libri omnes. **12** περιβεβληκότες F. **13** οὐκ ἀντίσχυον F. **14** ἐφέροντο F. **15** συνεπάτουν F. γενομένης F. **16** γιγνόμενον RX. **17** αὐτόν X ἑαυτόν F. **21** cf. Arr. V 19, 1. **25** ἀντιταγμένων F.

κεδόνων καταπεπληγμένων τὴν ἀνδραγαθίαν τοῦ Πώρου
ὁ Ἀλέξανδρος μεταπεμψάμενος τοὺς τοξότας καὶ τὰ
ψιλικὰ τῶν ταγμάτων προσέταξεν ἅπαντας βάλλειν ἐπὶ
τὸν Πῶρον. ταχὺ δὲ τῶν στρατιωτῶν πραξάντων τὸ 6
παραγγελθὲν καὶ βελῶν ἅμα πολλῶν ἐνεχθέντων ἐπὶ
τὸν Ἰνδὸν καὶ πάντων ἐπιτυγχανόντων διὰ τὸ μέγεθος
τοῦ σκοποῦ ὁ μὲν Πῶρος ἡρωικῶς ἀγωνισάμενος καὶ
διὰ τὸ πλῆθος τῶν τραυμάτων γενόμενος ἔξαιμος ἐλι-
ποψύχησεν καὶ περικλασθεὶς περὶ τὸ θηρίον πρὸς τὴν
γῆν κατηνέχθη. διαδοθείσης δὲ φήμης ὅτι τετελεύτηκεν 7
ὁ βασιλεύς, τὸ λοιπὸν πλῆθος τῶν Ἰνδῶν πρὸς φυγὴν
ὥρμησεν. ἐν δὲ τῇ φυγῇ πολλοῦ φόνου γενομένου ὁ μὲν 89
Ἀλέξανδρος ἐπιφανεῖ μάχῃ νικήσας ἀνεκαλέσατο τῇ σάλ-
πιγγι τοὺς στρατιώτας. ἔπεσον δὲ ἐν τῇ μάχῃ τῶν Ἰνδῶν
πλείους τῶν μυρίων καὶ δισχιλίων, ἐν οἷς ὑπῆρχον καὶ
δύο υἱοὶ τοῦ Πώρου καὶ οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ ἐπιφανέστα-
τοι τῶν ἡγεμόνων. ζῶντες δὲ ἄνδρες ἑάλωσαν ὑπὲρ τοὺς 2
ἐνναχισχιλίους, ἐλέφαντες δὲ ὀγδοήκοντα. αὐτὸς δὲ ὁ
Πῶρος ἔμπνους ὢν παρεδόθη τοῖς Ἰνδοῖς πρὸς τὴν
θεραπείαν. τῶν δὲ Μακεδόνων ἔπεσον μὲν ἱππεῖς 3
διακόσιοι καὶ ὀγδοήκοντα, πεζοὶ δὲ πλείους τῶν ἑπτα-
κοσίων. ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺς μὲν τετελευτηκότας ἔθαψε,
τοὺς δὲ ἀνδραγαθήσαντας κατὰ τὴν ἀξίαν ἐτίμησεν,
αὐτὸς δὲ Ἡλίῳ ἔθυσεν ὡς δεδωκότι τὰ πρὸς ἀνατολὴν

5 *ἅμα* om. F, suppl. 2. m. *ἐνεχθέντων τῶν* F. **7** *σκοποῦ* ab 2. m. F. **8** *ἐλειποψύχησεν* F. **9** *περικλεισθείς* F, corr. 2. m. *καὶ περικλ.*] *περικλ. γὰρ* X. *θηρίον*] *θωράκιον* R, corr. 1. m. **12** *γενομένου φόνου* F. **15** idem numerus in ep. Mett. p. 106, 6; aliter Arr. V 18, 2. **18** *ἐνναχισχ.* codd. *ὀγδ.*] idem ep. Mett. p. 106, 6. **20** *ἱππεῖς μὲν* Bekk. (at cf. XVII 86, 2). **21** idem ep. Mett. p. 106, 7; aliter Arr. V 18, 3; cf. Anspach II p. 21 a. 179. **24** *θύσας* R, corr. 1. m.; *θύσας δεδωκότι* F, corr. 2. m. in marg. *τὰ πρὸς ἀνατολὴν καταστρ.* F, *μέρη* suprascr. 2. m.

4 μέρη καταστρέψασθαι. τῆς δὲ πλησίον ὀρεινῆς ἐχούσης
πολλὴν μὲν ἐλάτην εὔτροφον, οὐκ ὀλίγην δὲ κέδρον
καὶ πεύκην, ἔτι δὲ τῆς ἄλλης ὕλης ναυπηγησίμου πλῆ-
5 θος ἄφθονον κατεσκεύασε ναῦς ἱκανάς· διενοεῖτο γὰρ
ἐπὶ τὸ τέρμα τῆς Ἰνδικῆς παραγενόμενος καὶ πάντας
τοὺς ἐγχωρίους καταστρεψάμενος διὰ τοῦ ποταμοῦ
6 καταπλεῖν εἰς τὸν Ὠκεανόν. ἔκτισε δὲ δύο πόλεις,
τὴν μὲν πέραν τοῦ ποταμοῦ καθ' ὃν τόπον αὐτὸς διέβη,
τὴν δὲ ἄλλην ἐν ᾧ τόπῳ τὸν Πῶρον ἐνίκησεν. ταχὺ
δὲ τῶν ἔργων κατασκευασθέντων διὰ τὴν πολυχειρίαν
τὸν μὲν Πῶρον θεραπευθέντα βασιλέα κατέστησε διὰ
τὴν ἀρετὴν ἧς πρότερον ἦρχε χώρας, τὴν δὲ δύναμιν
ἐπὶ τριάκοντα ἡμέρας ἀνέλαβε, πολλῆς ἀφθονίας οὔσης
τῶν ἐπιτηδείων.

90 Ἴδιον δέ τι κατὰ τὴν ὀρεινὴν τὴν πλησίον ὑπῆρχε. 230
χωρὶς γὰρ τῆς πρὸς ναυπηγίαν ὕλης εἶχεν ἡ χώρα πολ-
λοὺς καὶ παρηλλαγμένους τοῖς μεγέθεσιν ὄφεις, ὄντας
ἑκκαιδεκαπήχεις, πιθήκων τε γένη πολλὰ καὶ τοῖς
μεγέθεσι διαλλάττοντα, ὧν τὴν τέχνην τῆς θήρας
2 αὐτὸ τὸ ζῷον ὑφηγεῖτο. μιμητικὸν γὰρ ὑπάρχον πάσης
πράξεως βίᾳ μὲν οὐ ῥᾳδίως χειροῦται διά τε τὴν
ἰσχὺν τῶν σωμάτων καὶ διὰ τὴν τῆς ψυχῆς ἀγχίνοιαν·
τῶν δὲ κυνηγῶν οἱ μὲν μέλιτι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀλεί-
φονται, οἱ δὲ βλεπόντων τῶν θηρίων ὑποδοῦνται,
τινὲς δὲ ταῖς κεφαλαῖς κάτοπτρα περιτιθέασιν, καὶ τοῖς

1 δὲ om. F, suppl. 2. m. 6 καταστραψάμενος X. διὰ τῶν ποταμῶν R (corr. 1. m.) F. 9 τόπῳ om. F, suppl. 2. m.; cf. XVII 95, 5. 15 καὶ κατὰ RX. τὴν ὀρεινὴν πλ'ησίον F. 18 ἑξκ. F; cf. Strab. XV 1, 45; Ael. XVII 2. 18 πολλῶν] πολλά codd.; corr. Wess. 19 διαλλαττόντων RX. 21 ῥᾳδίως om. F, suppl. 2. m. τε om. RX. 24 ὑποδ οῦνται (sic) F. 25 τινὲς δὲ κάτοπτρα ταῖς κ. π. X. 23 μέλιτι] error scriptoris subesse videtur; cf. Ael. v. h. XVII 25 (Wess.).

μὲν ὑποδήμασι παραθέντες δεσμοὺς ἀπολείπουσιν, ἀντὶ
δὲ τοῦ μέλιτος ἰξὸν ὑποβάλλουσι, τοῖς δὲ κατόπτροις
ἐπίσπαστρα καθάπτουσι. διόπερ ὅταν βούλωνται τὰ 3
ζῷα τὰς πράξεις τῶν ὁραθέντων ἐπιτελεῖν, ἀδυνατεῖ,
τῶν μὲν βλεφάρων κεκολλημένων, τῶν δὲ ποδῶν δεδε-
μένων, τῶν δὲ σωμάτων κατεχομένων· ὅθεν εὐχείρωτα
πρὸς τὴν θήραν γίνεται.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τὸν ὑστερηκότα τῆς τοῦ Πώρου 4
συμμαχίας βασιλέα ὄνομα *Σασιβισάρην καταπληξάμενος
ἠνάγκασε ποιεῖν τὸ προσταττόμενον, αὐτὸς δὲ μετὰ
τῆς δυνάμεως περάσας τὸν ποταμὸν προῆγε διὰ χώρας
ἀρετῇ διαφερούσης· δένδρων γὰρ εἶχε γένη διαλλάτ- 5
τοντα καὶ τὸ μὲν ὕψος ἔχοντα πηχῶν ἑβδομήκοντα, τὸ
δὲ πάχος μόγις ὑπὸ τεσσάρων ἀνδρῶν περιλαμβανό-
μενα, τριῶν δὲ πλέθρων σκιὰν ποιοῦντα. εἶχε δὲ καὶ
ἡ χώρα ὄφεων πλῆθος, μικρῶν μὲν τοῖς μεγέθεσι,
ταῖς δὲ ποικιλίαις ἐξηλλαγμένων· οἱ μὲν γὰρ χαλκοει- 6
δεῖς ῥάβδους ἐπέφαινον, οἱ δὲ τὴν λόφην δασεῖαν
εἶχον τριχώδη, διὰ δὲ τῶν δηγμάτων ὀξεῖς θανάτους
ἀπειργάζοντο. τὸν δὲ πληγέντα πόνοι δεινοὶ συνεῖχον
καὶ ῥύσις ἱδρῶτος αἱματοειδοῦς κατεῖχε. διόπερ οἱ 7
Μακεδόνες δεινῶς ὑπὸ τῶν δηγμάτων ἀπαλλάττοντες
τὰς κλίνας ἀπὸ τῶν δένδρων ἐξήρτων καὶ τὸ πλεῖστον
τῆς νυκτὸς διηγρύπνουν. μετὰ δὲ ταῦτα παρὰ τῶν

5 κεκολημένων F. **6** ὅθεν εὐχείρωτα — γίνεται om. RX. **9** *Σασιβισάρην R, in marg. Ἐμβίσαρον 2. m. (cf. XVII 87, 2); Σαβαρσάνην F, in marg. 2. m. Σασαβισάρην; ὀνόματι Ἀβισάρην scribendum esse puto (cf. XVII 87, 2). **11** τὸν ποταμόν] cf. Curt. IX 1, 8. **14** τεσσάρων] πέντε Strab. XV 1, 21. **15** ποιούντων RX. **18** ἐπέφαινον ἐξομοιοῦσθαι F. **19** δὲ] τε RX. **21** καὶ ῥύσις — διόπερ om. F qui pergit οἱ δὲ Μακ.; om. suppl. in marg. 2. m. **22** ὑπὸ τῶν δηγμάτων om. RX. ἀπαλλάττοντες] πάσχοντες F. **23** ὑπὲρ τῶν δ. F.

ἐγχωρίων μαθόντες τὴν ἀντιφάρμακον ῥίζαν ἀπελύθη-
σαν τῶν δεινῶν.

91 *Προϊόντος δὲ αὐτοῦ μετὰ τῆς δυνάμεως ἧκόν τινες*
ἀπαγγέλλοντες ὅτι Πῶρος ὁ βασιλεύς, ἀνεψιὸς ὢν τοῦ 231
καταπεπολεμημένου Πώρου, τὴν βασιλείαν ἀπολιπὼν
2 πέφευγεν εἰς τὸ τῶν Γανδαριδῶν ἔθνος. ὁ δὲ Ἀλέ-
ξανδρος παροξυνθεὶς Ἡφαιστίωνα μὲν ἐξέπεμψεν εἰς
τὴν τούτου χώραν μετὰ δυνάμεως καὶ προσέταξε τὴν
βασιλείαν παραδοῦναι τῷ μεθ' αὐτοῦ Πώρῳ· αὐτὸς
δ' εἰς τὸ τῶν Ἀδρεστῶν καλουμένων ἔθνος στρατεύσας
καὶ τῶν πόλεων ἃς μὲν βίᾳ χειρωσάμενος, ἃς δὲ πει-
θοῖ προσαγαγόμενος εἰς τὴν τῶν Καθαίων χώραν
3 παρεγένετο. παρὰ δὲ τούτοις νόμιμον ἦν τὰς γυναῖκας
τοῖς ἀνδράσι συγκατακαίεσθαι· τοῦτο δ' ἐκυρώθη τὸ
δόγμα παρὰ τοῖς βαρβάροις διὰ μίαν γυναῖκα φαρ-
4 μάκοις ἀνελοῦσαν τὸν ἄνδρα. ὁ δ' οὖν βασιλεὺς τὴν
μεγίστην καὶ ὀχυρωτάτην πόλιν μετὰ πολλῶν κινδύνων
ἐκπολιορκήσας ἐνέπρησεν. ἄλλην δ' ἀξιόλογον πολιορ-
κοῦντος αὐτοῦ καὶ μεθ' ἱκετηριῶν δεηθέντων τῶν Ἰν-
δῶν ἀπέλυσε τῶν κινδύνων αὐτούς.

*Μετὰ δὲ ταῦτ' ἐστράτευσεν ἐπὶ τὰς ὑπὸ Σωπεί-
θην τεταγμένας πόλεις, εὐνομουμένας καθ' ὑπερβολήν.*

4 *ἀνεψιός*] cf. Strab. XV 1, 30; *καλοῦσι δὲ Γανδαρίδα τὴν ὑπὸ τούτῳ χώραν.* **6** *Γανδαριδῶν*] ita libri semper (cf. II 37, 3) recte; cf. Plut. Alex. 62; Strab. XVI 26; cf. Niese l. l. p. 128 a. 4; Anspach II p. 26 a. 199 (contra Lassenium J. A. II p. 163 a. 3 et Droysenium Hell. I² 2 p. 148 a. 1); Gangaridae Curt. IX 2, 3; Just. XII 8, 9; ep. Mett. p. 107, 12. **10** *Ἀδρεστῶν*] *Ἀδρεστῶν* F *Ἀνδρεστῶν* RX; Adrestae Just. XII 8, 9; *Ἀδραϊσταί* Arr. V 22, 3 (cf. Tomaschek ap. P.-W. s. v.). *καλουμένων*] *καλούμενον* codd.; corr. Steph. **12** *Καθαίων*] *Καθαρῶν* codd.; corr. Wess.; cf. Arr. V 22, 1; Strab. XV 1, 30; Polyaen. IV 3, 30; Just. XII 8, 9; cf. Ansp. II p. 30 a. 219. **14** *κατακαίεσθαι* F, corr. 2. m. cf. XIX 33. **16** *ὁ δὲ βασιλεύς* F. **21** *Σωπείθην*] cf. Arr. VI 2, 2;

τά τε γὰρ ἄλλα πρὸς δόξαν πολιτεύονται καὶ τὸ κάλ-
λος παρ' αὐτοῖς τιμιώτατον νενόμισται. διόπερ ἐκ 5
νηπίου παρ' αὐτοῖς τὰ βρέφη διακρίνεται καὶ τὰ μὲν ἄρτια καὶ τὴν φύσιν ἔχοντα πρὸς εὐπρέπειαν καὶ ἰσχὺν εὔθετον τρέφεται, τὰ δὲ καταδεῆ τοῖς σώμασιν ἀνάξια
τροφῆς ἡγούμενοι διαφθείρουσιν. ἀκολούθως δὲ τού- 6
τοις καὶ τοὺς γάμους ποιοῦνται προικὸς μὲν καὶ τῆς ἄλλης πολυτελείας ἀφροντιστοῦντες, κάλλους δὲ καὶ
τῆς τοῦ σώματος ὑπεροχῆς μόνον φροντίζοντες. διόπερ 7
οἱ πλεῖστοι τῶν ἐν ταύταις ταῖς πόλεσι κατοικούντων διαφέρουσι τῶν ἄλλων ἀξιώμασιν. παρὰ δὲ πάντας ὁ βασιλεὺς Σωπείθης περίβλεπτος ὢν ἐπὶ τῷ κάλλει καὶ τῷ μήκει τοὺς τέτταρας πήχεις ὑπεράγων προῆλθε μὲν ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἐχούσης τὰ βασίλεια, παραδοὺς δ' αὐτὸν καὶ τὴν βασιλείαν Ἀλεξάνδρῳ πάλιν ταύτην
ἀπέλαβε διὰ τὴν τοῦ κρατοῦντος ἐπιείκειαν. ὁ δὲ 8
Σωπείθης μετὰ πολλῆς προθυμίας τὴν μὲν δύναμιν
ἅπασαν ἐπί τινας ἡμέρας λαμπρῶς εἱστίασε, τῷ δ' 92
Ἀλεξάνδρῳ πολλὰ καὶ μεγάλα δῶρα παραστήσας κύνας ἔδωκεν ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα τοῖς μεγέθεσι καὶ ταῖς
232 *ἀλκαῖς καὶ τοῖς ἄλλοις προτερήμασι θαυμαζομένους,*
οὓς ἔφασαν ταῖς τίγρεσιν ἐπιμεμῖχθαι. βουλόμενος δὲ 2
τὸν Ἀλέξανδρον διὰ τῶν ἔργων λαβεῖν πεῖραν τῆς τῶν κυνῶν ἀρετῆς εἰσήγαγεν εἴς τι περίφραγμα λέοντα τέλειον καὶ τῶν δοθέντων κυνῶν δύο τοὺς εὐτελεστά-

Strab. XV 1, 30; Sophites Curt. IX 1, 24 sqq.; Just. XII 8, 10; Sophes ep. Mett. p. 106, 28; cf. Niese l. l. p. 136 a. 4. **5** *καταδεᾶ* Dind. **6** *ἀκολούθως — ποιοῦνται* om. F, suppl. 2. m. in marg. **11** malim *τῶν ἀλλοεθνῶν* (cf. II 37, 3). **13** *προῆγε* F. *προῆλθε ἐκ τῆς πόλεως μέν* X. **15** *αὑτόν* X. **18** *ἑστίασε* F. **19** *κύνας ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα ἔδωκεν* F. **22** *ταῖς*] *τῆς* F, corr. 2. m.

τους προέβαλε τῷ λέοντι· τούτων δὲ κατισχυομένων
3 *ὑπὸ τοῦ θηρίου δύο ἑτέρους <εἰς>αφῆκεν. τῶν δὲ*
τεττάρων περιγινομένων τοῦ λέοντος πεμφθείς τις ὑπ' αὐτοῦ μετὰ μαχαίρας ἀφῄρει τὸ δεξιὸν σκέλος ἑνὸς τῶν κυνῶν. τοῦ δὲ βασιλέως ἀναβοήσαντος καὶ τῶν σωματοφυλάκων προσδραμόντων καὶ τῆς τοῦ Ἰνδοῦ χειρὸς ἐπιλαβομένων ὁ μὲν Σωπείθης τρεῖς ἀντὶ τούτου δώσειν ἐπηγγείλατο, ὁ δὲ κυνηγὸς ἐπιλαβόμενος τοῦ σκέλους ἔτεμνεν ἡσυχῇ κατ' ὀλίγον. ὁ δὲ κύων οὔτε κλαγγὴν οὔτε μυγμὸν προέμενος, ἀλλὰ τοὺς ὀδόντας ἐμπεπρικὼς ἔμενεν ἕως ὅτου γενόμενος ἔξαιμος ἐναπέθανε τῷ θηρίῳ.

93 *Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις ἧκεν Ἡφαιστίων μετὰ τῆς συναπεσταλμένης δυνάμεως πολλὴν τῆς Ἰνδικῆς καταπεπολεμηκώς. τοῦτον μὲν οὖν διὰ τὰς ἀνδραγαθίας ἐπῄνεσεν· αὐτὸς δὲ εἰς τὴν Φηγέως δυναστείαν ἐμβαλὼν καὶ τῶν ἐγχωρίων ἀσμένως τὴν τῶν Μακεδόνων παρουσίαν προσδεξαμένων καὶ τοῦ Φηγέως μετὰ δώρων πολλῶν ἀπαντήσαντος τήν τε βασιλείαν ἔχειν συνεχώρησε καὶ ξενισθεὶς μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπὶ δύο ἡμέρας λαμπρῶς ἐπὶ τὸν Ὕφασιν ποταμὸν προῆγεν, οὗ τὸ μὲν πλάτος ἦν σταδίων ἑπτά, τὸ δὲ βάθος ἓξ ὀργυιῶν, τὸ δὲ ῥεῦμα σφοδρὸν καὶ*

1 *προσέβαλε* F. 2 <*εἰς*> *αφῆκεν* scripsi (cf. Strab. XV 1, 42); *ἀφῆκεν* RX *ἀφῆκαν* F. 3 *περιγενομένων* F (cf. Hultzsch pr. Pas. p. 12). 7 *τέσσαρας* Strab. XV 1, 31; Ael. h. a. VIII 1. *τούτων* F. 8 *ἐπιβαλόμενος* F, corr. 2. m. 11 *ἐμπεπρηκώς*. *αἴξεμος* X. 12 *ἐπαπέθανε* Hertl. II, 2 p. 5. 14 *μετὰ τῶν συναπεσταλμένων δυνάμεων* F, corr. 2. m. 15 *τοῦτον μὲν οὖν*] *καὶ τοῦτον μὲν* F. 16 *Φηγέως*] cf. Curt. IX 1, 36; 3, 2; ep. Mett. p. 107, 7. 19 *τὴν βασιλείαν ἔχειν τε συνεχώρησε* X. 20 *τῆς* om. F, suppl. 2. m. 21 *δύο*] cf. Curt. IX 2, 1. *Ὕφασιν* RX *Ὕπανσιν* F; aliter (*Ὕπανιν*) II 37, 4; at cf. Arr. V 24, 8; Curt. IX 1, 35; ep. Mett. p. 107, 8. 22 *οὗτος δὲ πλάτος μὲν ἦν* F. *ἑπτά*] sex ep. Mett. p. 107, 9.

δυσδιάβατον. ἀκούσας δὲ τοῦ Φηγέως περὶ τῆς πέραν 2
τοῦ [Ἰνδοῦ] ποταμοῦ χώρας ὅτι δώδεκα μὲν ἡμερῶν
ἔχει δίοδον ἔρημον, μετὰ δὲ ταύτην εἶναι ποταμὸν
τὸν ὀνομαζόμενον Γάγγην, τὸ μὲν πλάτος τριάκοντα
καὶ δυεῖν σταδίων, τὸ δὲ βάθος μέγιστον τῶν κατὰ
τὴν Ἰνδικήν, πέραν δὲ τούτου κατοικεῖν τό τε τῶν
Ταβραισίων καὶ Γανδαριδῶν ἔθνος, τούτων δὲ βασι-
λεύειν Ξανδράμην, ἔχοντα δισμυρίους μὲν ἱππεῖς, πεζῶν
δὲ εἴκοσι μυριάδας, ἅρματα δὲ δισχίλια, ἐλέφαντας δὲ
πολεμικῶς κεκοσμημένους τετρακισχιλίους, ἀπιστήσας
δὲ τοῖς λεγομένοις προσεκαλέσατο τὸν Πῶρον καὶ περὶ
τῶν προσαγγελλομένων τἀκριβὲς διεπυνθάνετο. ὁ δὲ 3
τἄλλα μὲν ὑπάρχειν ἅπαντα ἀληθῆ διεβεβαιοῦτο, τὸν
δὲ βασιλέα τῶν Γανδαριδῶν ἔφησεν εὐτελῆ παντελῶς
εἶναι καὶ ἄδοξον ὡς ἂν κουρέως υἱὸν νομιζόμενον
233 *εἶναι. εὐπρεπῆ γὰρ ὄντα τὸν τούτου πατέρα μεγάλως*
ὑπὸ τῆς βασιλίσσης ἀγαπηθῆναι καὶ τοῦ βασιλέως διὰ
τῆς γυναικὸς δολοφονηθέντος εἰς τοῦτον περιστῆναι
τὴν βασιλείαν. ὁ δ' Ἀλέξανδρος, καίπερ ὁρῶν δυσ- 4

2 [*Ἰνδοῦ*] recte iam delevit Anspach II p. 39 a. 248; *πέραν τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ* coni. Muetzell ad Curt. IX 2, 2. *δώδεκα*] cf. Curt. IX 2, 2; ep. Mett. p. 107, 11. **4** *τριάκοντα* II 37, 2; idem Arr. Ind. IV 7; Plut. Alex. 62, 1; Strab. XV 1, 35; ep. Mett. p. 107, 12. **6** *Ἰνδικήν*] *Ἰνδίαν* X. **7** *Ταβραισίων* codd.; *Πραισίων* Wess.; cf. Plut. Alex. 62; Just XII 8, 9; *Πράσιοι* Strab. XV 1, 36; Ptol. VII 1, 53; Curt. IX 2, 3; ep. Mett. p. 107, 12. **8** *Ξανδράμην*] Aggrammes (vel Agrames) Curt. IX 2, 3; Sacrames ep. Mett. p. 107, 12; cf. Anspach II p. 40 a. 251. *δισμ.*] *δισμυρίων πλῆθος ἱππέων* X; cf. Curt. IX 2, 3; aliter Plut Alex. 62. **9** *εἴκοσι μ.*] cf. Curt. l. l.; Plut. l. l.; ep. Mett. 107, 13. *δισχίλια*] idem Curt. l. l. et ep. Mett.; *ὀκτακισχ.* Plut. **10** *τετρακισχ.*] *τριακισχιλίους* scribi voluit Anspach II p. 40 a. 251 sec. Curtium IX 2, 4. 20; *ἑξακισχ.* Plut. **11** *περί*] *παρά* F, corr. 2. m. **13** *ὑπάρχειν ἅπαντα*] *πάντα ὑπάρχειν* F. **14** *ἔφησε πανευτελῆ* F. **16** *εἶναι* om. F. *εὐπρεπῆ γὰρ ὄντα*] *τὸν ἐκπρεπῆ γὰρ ὄντα* F.

ἐπίτευκτον τὴν ἐπὶ τοὺς Γανδαρίδας στρατείαν οὖσαν, ὅμως οὐκ ἀφίστατο τῆς φιλοτιμίας, ἀλλὰ πιστεύων ταῖς τῶν Μακεδόνων ἀρεταῖς καὶ τοῖς χρησμοῖς ἐλπίδας εἶχε κρατήσειν τῶν βαρβάρων· τὴν μὲν γὰρ Πυθίαν ἀνίκητον αὐτὸν ὠνομακέναι, τὸν δ' Ἄμμωνα συγκεχωρηκέναι τὴν ἁπάσης τῆς γῆς ἐξουσίαν.

94 Ὁρῶν δὲ τοὺς στρατιώτας ταῖς συνεχέσι στρα-
τείαις καταπεπονημένους καὶ σχεδὸν ὀκταετῆ χρόνον
ἐν πόνοις καὶ κινδύνοις τεταλαιπωρηκότας ὑπέλαβεν
ἀναγκαῖον εἶναι τὰ πλήθη τοῖς ἁρμόζουσι λόγοις προ-
τρέψασθαι πρὸς τὴν ἐπὶ τοὺς Γανδαρίδας στρατείαν.
2 πολλὴ μὲν γὰρ φθορὰ τῶν στρατιωτῶν ἐγεγόνει καὶ
λύσις οὐδεμία τῶν πολέμων ἠλπίζετο· καὶ τῶν μὲν
ἵππων διὰ τὴν συνέχειαν τῆς ὁδοιπορίας τὰς ὁπλὰς
ὑποτετρῖφθαι συνέβαινε, τῶν δὲ ὅπλων τὰ πλεῖστα
κατεξάνθαι καὶ τὸν μὲν Ἑλληνικὸν ἱματισμὸν ἐκλελοι-
πέναι, συναναγκάζεσθαι δὲ βαρβαρικοῖς ὑφάσμασι
χρῆσθαι, συντεμόντας τὰ τῶν Ἰνδῶν περιβλήματα.
3 κατὰ τύχην δὲ καὶ χειμῶνες ἄγριοι κατερράγησαν
ἐφ' ἡμέρας ἑβδομήκοντα καὶ βρονταὶ συνεχεῖς καὶ
κεραυνοὶ κατέσκηπτον. ἃ δὴ λογιζόμενος ἐναντιοῦ-
σθαι ταῖς ἰδίαις ἐπιβολαῖς μίαν εἶχεν ἐλπίδα τῆς
ἐπιθυμίας <τυχεῖν>, εἰ τοὺς στρατιώτας διὰ τῆς
4 εὐεργεσίας εἰς εὔνοιαν μεγάλην προαγάγοιτο. διόπερ
λεηλατεῖν μὲν αὐτοῖς συνεχώρησε τὴν πολεμίαν χώραν,
γέμουσαν παντοίας ὠφελείας· ἐν αἷς δ' ἡμέραις ἡ

2 πιστεύων] πρωτεύων codd.; confisus Cosp.; corr. Rhod. 6 τῆς γῆς] τῆς ἡγεμονίας F, corr. 2. m. in marg. 7 στρατιαῖς F. 9 ἐμπόνοις X. 22 τῆς ἐπιθυμίας <τυχεῖν>] τῆς ἐπιθυμίας codd.; τοῦ ἐπιτυχεῖν Bezzel p. 35; <τυχεῖν> add. ex Stob. Flor. I p. 112. 23 διὰ τὰς εὐεργ. RX. 24 προαγάγοιτο F, corr. 2. m. 25 πολεμίαν] παραποταμίαν F, corr. 2. m. in marg.

δύναμις περὶ τὴν προνομὴν ἠσχολεῖτο, συναγαγὼν τὰς
γυναῖκας τῶν στρατιωτῶν καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν γεγονό-
τας παῖδας ταύταις μὲν συνεστήσατο κατὰ μῆνα
διδόναι σῖτον, τοῖς δὲ παισὶν ἐπιφορὰς ταγματικὰς
ἀπένειμε κατὰ τοὺς τῶν πατέρων συλλογισμούς. ὡς 5
δ' ἐπανῆλθον οἱ στρατιῶται πολλῶν πλῆθος ἀγαθῶν
ἐκ τῆς προνομῆς εὑρηκότες συνῆγε πάντας εἰς ἐκκλη-
σίαν. διελθὼν δὲ λόγον πεφροντισμένον περὶ τῆς
ἐπὶ τοὺς Γανδαρίδας στρατείας καὶ τῶν Μακεδόνων
οὐδαμῶς συγκαταθεμένων ἀπέστη τῆς ἐπιβολῆς.

Κρίνας δ' ἐπὶ ταύτης* τοὺς ὅρους θέσθαι τῆς 95
234 στρατείας πρῶτον μὲν τῶν δώδεκα θεῶν βωμοὺς
πεντήκοντα πηχῶν ᾠκοδόμησεν, ἔπειτα τριπλασίαν τῆς
προϋπαρχούσης στρατοπεδείαν περιβαλόμενος ὤρυξε
τάφρον τὸ μὲν πλάτος πεντήκοντα ποδῶν, τὸ δὲ
βάθος τεσσαράκοντα· τὴν δ' ἀναβολὴν ἐντὸς τῆς τάφρου
σωρεύσας τεῖχος ἀξιόλογον ᾠκοδόμησε. προσέταξε δὲ 2
τοῖς μὲν πεζοῖς κατασκηνώσεις ἑκάστῳ δύο στιβάδας
πενταπήχεις <ἐχούσας> οἰκοδομῆσαι, τοῖς δ' ἱππεῦσι
πρὸς ταύταις καὶ δύο φάτνας τῶν εἰθισμένων διπλα-
σίας, ἀκολούθως δὲ καὶ τἄλλα τὰ καταλείπεσθαι μέλ-
λοντα τοῖς μεγέθεσιν αὐξῆσαι. ταῦτα δὲ πράττειν
ἤμελλεν, ἅμα μὲν ἡρωικὴν βουλόμενος ποιήσασθαι
στρατοπεδείαν, ἅμα δὲ τοῖς ἐγχωρίοις ἀπολιπεῖν σημεῖα

1 *περί*] *ἐπὶ* codd.; corr. Wess. (cf. II 40, 4; XVII 99, 5). **5** *συλλογισμούς*] *συλλοχισμούς* Madv. I p. 507. **9** *Μακεδ.*] *στρατιωτῶν* F. **10** *συγκατατιθεμένων* F. **11** *ἐπὶ ταύτης**] quid exciderit non audeo pro certo dicere fort. legendum *ἐπὶ τούτοις τοῖς <τόποις> ὅρους θέσθαι* (cf. Strab. III 5, 5); *ἐπὶ τῷ Ὑπάνι* Madv. I p. 507. *θέσθαι τοὺς ὅρους* F. **14** *στρατοπεδείας* F. **15** *μὲν* om. F. cf. Ansp. II p. 43 a. 266. **19** <*ἐχούσας*> addendum videtur (cf. XVII 85, 5). *τοῖς δ' ἱππεῦσι*] *ἱππεῦσι δὲ* F. **23** *ἔμελλε* F. **24** *ἀπολείπειν* F.

μεγάλων ἀνδρῶν, ἀποφαίνοντα ῥώμας σωμάτων ὑπερ-
3 *φυεῖς. ἀπὸ δὲ τούτων γενόμενος μετὰ πάσης τῆς*
δυνάμεως ταῖς αὐταῖς ὁδοῖς πορευθεὶς ἀνέκαμψεν ἐπὶ
τὸν Ἀκεσίνην ποταμόν· καταλαβὼν δὲ τὰ σκάφη
νεναυπηγημένα καὶ ταῦτα καταρτίσας ἕτερα προσ-
4 *εναυπηγήσατο. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον ἧκον ἐκ*
τῆς Ἑλλάδος σύμμαχοι καὶ μισθοφόροι διὰ τῶν στρα-
τηγῶν ἡγμένοι, πεζοὶ μὲν πλείους τρισμυρίων, ἱππεῖς
δ' οὐ πολὺ λείποντες τῶν ἑξακισχιλίων, ἐκομίσθησαν
δὲ καὶ πανοπλίαι διαπρεπεῖς πεζοῖς μὲν δισμυρίοις
καὶ πεντακισχιλίοις, φαρμάκων δ' ἰατρικῶν ἑκατὸν
τάλαντα. ταῦτα μὲν οὖν διέδωκε τοῖς στρατιώταις.
5 *τῆς δὲ ναυτικῆς παρασκευῆς συντελεσθείσης καὶ δια-*
κοσίων μὲν ἀφράκτων ἡτοιμασμένων, ὀκτακοσίων δὲ
ὑπηρετικῶν τὰς μὲν παρὰ τὸν ποταμὸν κτισθείσας
πόλεις ὠνόμασε τὴν μὲν διὰ τὸ τῷ πολέμῳ κρατῆσαι
Νίκαιαν, τὴν δ' ἀπὸ τοῦ τελευτήσαντος ἵππου κατὰ
96 *τὴν πρὸς Πῶρον μάχην Βουκεφάλαν. αὐτὸς δὲ μετὰ*
τῶν φίλων ἐμβὰς εἰς τὰς ναῦς τὸν διὰ τοῦ ποταμοῦ
πλοῦν ἐπὶ τὸν Ὠκεανὸν τὸν κατὰ μεσημβρίαν ἐποιεῖτο.
τὸ δὲ πολὺ μέρος τῆς δυνάμεως παρὰ τὸν ποταμὸν

1 *μεγάλην* X. *ῥώμην ... ὑπερφυῆ* X *ῥώμη ... ὑπερφυεῖς* F. **3** *ὁδοῖς πορευθείς*] *ὁδοιπορίαις* F. **5** *καταρτήσας* F. **6** *κατὰ τοῦτον δὲ τὸν χρ.* X. **8** *τρισμ.*] VII millia Curt. IX 3, 21; cf. Droysen I[2] 2 p. 171 a. 2 (Heerw. p. 77); Niese l. l. p. 140 a. 4; Anspach I p. 9. *ἱππεῖς δ' οὐ πολὺ λείποντες τῶν ἑξακισχιλίων* om. F, suppl. 2. m. in marg.; V millia Curt. l. l. **10** idem Curt. l. l. **11** post *πεντακισχ.* addi iubet Madv. I p. 507 *ἱππεῦσι δὲ (δισ)χιλίοις*; at nihil huius modi apud Curtium. **13. 14** biremes DCCC penarias CCC ep. Mett. p. 107, 23; mille navigia Curt. IX 3, 22; aliter Arr. Anab. VI 1, 1; 2, 4; Ind. XIX 7. **18** *Πώρον* F. *Βουκεφάλαν*] cf. Ptol. VII 1, 46; Curt. IX 3, 23; Just. XII 8, 8; ep. Mett. p. 106, 10; *Βουκεφάλα* Arr. V 19, 4; Plut. Alex. 61 et Strab. XV 1, 35 *Βουκεφαλίαν*; *Βουκεφάλεια* Steph. Byz.

ὡδοιπόρει, προηγουμένου Κρατεροῦ καὶ Ἡφαιστίωνος.
ὡς δ' ἦλθον ἐπὶ τὴν Ἀκεσίνου καὶ Ὑδάσπου συμβολήν,
ἐκβιβάσας τοὺς στρατιώτας προῆγεν ἐπὶ τοὺς ὀνομαζο-
μένους Σίβους. τούτους δέ φασιν ἀπογόνους εἶναι 2
τῶν μεθ' Ἡρακλέους ἐπὶ τὴν Ἄορνον πέτραν στρατευ-
σάντων καὶ τῆς μὲν πολιορκίας ἀποτυχόντων, ἐν τούτῳ
δὲ τῷ τόπῳ κατοικισθέντων ὑφ' Ἡρακλέους. τοῦ δ'
Ἀλεξάνδρου καταστρατοπεδεύσαντος πλησίον ἐπιφανε-
στάτης πόλεως προῆλθον οἱ δόξῃ πρωτεύοντες τῶν
πολιτῶν. ἐντυχόντες δὲ τῷ βασιλεῖ καὶ τὴν συγγένειαν
ἀνανεωσάμενοι πάντα ποιήσειν ἔφασαν μετὰ προ-
235 θυμίας ὡς ἂν συγγενεῖς ὄντες καὶ δῶρα προσεκόμισαν
μεγαλοπρεπῆ. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀποδεξάμενος αὐτῶν 3
τὴν εὔνοιαν καὶ τὰς πόλεις ἀποδείξας ἐλευθέρας προ-
ῆγεν ἐπὶ τὰ συνορίζοντα τῶν ἐθνῶν. καταλαβὼν δὲ
τοὺς ὀνομαζομένους Ἀγαλασσεῖς ἠθροικότας πεζοὺς μὲν
τετρακισμυρίους, ἱππεῖς δὲ τρισχιλίους, συνάψας αὐτοῖς
μάχην καὶ νικήσας τοὺς μὲν πλείστους κατέκοψεν, τοὺς
δὲ λοιποὺς συμφυγόντας εἰς τὰς πλησίον πόλεις ἐκπο-
λιορκήσας ἐξηνδραποδίσατο. τῶν δὲ ἄλλων ἐγχωρίων 4
συναθροισθέντων δισμυρίους μὲν καταφυγόντας εἰς
πόλιν μεγάλην κατὰ κράτος εἷλε, τῶν δ' Ἰνδῶν δια-
φραξάντων τοὺς στενωποὺς καὶ ἀπὸ τῶν οἰκιῶν μαχο-
μένων εὐρώστως βιαζόμενος ἀπέβαλε τῶν Μακεδόνων
οὐκ ὀλίγους. διὰ δὲ τὴν ὀργὴν ἐμπρήσας τὴν πόλιν 5

1 ὡδοιπόρουν F. **4** Σίβους] Ἴβους codd.; corr. Salm.; cf. Curt. IX 4, 1; Steph. Byz.; Σίβαι Arr. Ind. V; Strab. XV 1, 33. **5** Ἄορνιν F. **9** τῇ δόξῃ προτεύοντες F. **16** Ἀγαλλασσεῖς F; cf. Curt. IX 4, 5 (ex Wess. et Zumpti coni.). πεζούς] στρατιώτας F, corr. 2. m. in marg. **17** τετρακισμ.] cf. Curt. l. l. **19** εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πλ. π. X.

συγκατέκαυσε τοὺς πλείστους· τῶν δ' [ἐγχωρίων τῶν] ὑπολειπομένων εἰς τρισχιλίους συμφυγόντας εἰς τὴν ἀκρόπολιν καὶ μεθ' ἱκετηριῶν δεηθέντας ἀπέλυσεν.

97 Αὐτὸς δὲ πάλιν μετὰ τῶν φίλων ἐμβὰς εἰς τὰς
ναῦς διὰ τοῦ ποταμοῦ τὸν πλοῦν ἐποιεῖτο μέχρι τῆς
συμβολῆς τῶν προειρημένων ποταμῶν καὶ τοῦ Ἰνδοῦ.
μεγάλων δὲ ῥείθρων εἰς ἕνα τόπον συρραττόντων
ἴλιγγες πολλαὶ καὶ φοβεραὶ συνίσταντο καὶ τὰ σκάφη
συστρέφουσαι διέφθειρον. τῆς δὲ τοῦ ῥεύματος βίας
ὀξείας καὶ σφοδρᾶς οὔσης καὶ τῆς τῶν κυβερνητῶν
τέχνης κατισχυομένης δύο μὲν μακραὶ ναῦς κατέδυσαν,
τῶν δὲ ἄλλων πλοίων οὐκ ὀλίγα πρὸς τὴν γῆν ἐξέπεσε.
2 τῆς δὲ ναυαρχίδος καταρράκτῃ μεγάλῳ περιπεσούσης
ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν ἔσχατον ἦλθε κίνδυνον. διὸ καὶ
τοῦ θανάτου πρὸ ὀφθαλμῶν ὄντος ὁ μὲν Ἀλέξανδρος
ἀποθέμενος τὴν ἐσθῆτα γυμνῷ τῷ σώματι τῆς ἐνδεχο-
μένης ἀντείχετο βοηθείας, οἱ δὲ φίλοι παρενήχοντο,
σπεύδοντες ὑποδέξασθαι περιτρεπομένης τῆς νεὼς τὸν
3 βασιλέα. πολλῆς δὲ ταραχῆς περὶ τὴν ναῦν οὔσης
καὶ τῶν μὲν ἀνδρῶν ἀντιταττομένων τῇ τοῦ ῥεύματος
βίᾳ, τοῦ δὲ ποταμοῦ κατισχύοντος πᾶσαν ἀνθρωπίνην
ἐπίνοιάν τε καὶ δύναμιν μόγις ὁ Ἀλέξανδρος μετὰ
τῶν νεῶν εἰς τὴν γῆν ἐξέπεσεν. σωθεὶς δὲ παρα-
δόξως τοῖς θεοῖς ἔθυσεν ὡς μεγίστους ἐκπεφευγὼς
κινδύνους καὶ πρὸς ποταμὸν ὁμοίως Ἀχιλλεῖ διαγωνι-
σάμενος.

1 τῶν δ' ἐγχ. ὑπολειπομένων RX; ἐγχ. ex p. 281 v. 20 inepte repetitum videtur. 3 δεηθέντων F. ἀπέλυσεν] <τῆς τιμωρίας>? cf. XVII 103, 8. 7 συραττόντων F, corr. 2. m. 9 στρέφουσαι F. 10 κυβερνιτῶν F, c. 2. m. 13 καταράκτῃ F, corr. 2. m. 14 κίνδυνον ἦλθε F. 15 ὁ μέγας Ἀλέξ. X. 16 γυμνός F. 18 δέξασθαι RX. 24 ἔθυσεν <σωτήρια> addi voluit Stephanus (cf. XVII 100, 1).

Μετὰ δὲ ταῦτα στρατεύσας ἐπὶ Συδράκας καὶ τοὺς 98
ὀνομαζομένους Μαλλούς, ἔθνη πολυάνθρωπα καὶ μά-
χιμα, κατέλαβε τοὺς ἐγχωρίους ἠθροικότας πεζοὺς μὲν
πλείους τῶν ὀκτακισμυρίων, ἱππεῖς δὲ μυρίους, ἅρματα
236 *δ' ἑπτακόσια. οὗτοι πρὸ μὲν τῆς Ἀλεξάνδρου παρου-*
σίας ἐπολέμουν ἀλλήλοις, ὡς δ' ὁ βασιλεὺς ἤγγισε τῇ
χώρᾳ, συνεφρόνησαν καὶ μυρίας παρθένους δόντες καὶ
λαβόντες διὰ τῆς ἐπιγαμίας ταύτης διηλλάγησαν. οὐ 2
μὴν συγκατέβησαν εἰς παράταξιν, ἀλλὰ πάλιν στασιά-
σαντες ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας εἰς τὰς σύνεγγυς πόλεις
ἀπεχώρησαν. ὁ δ' Ἀλέξανδρος τῇ πρώτῃ πόλει πλη-
σιάσας ἐξ ἐφόδου διενοεῖτο πολιορκεῖν ταύτην. ἔνθα 3
δὴ τῶν τερατοσκόπων τις Δημοφῶν ὄνομα προσελθὼν
αὐτῷ διά τινων οἰωνῶν ἔφη προδηλοῦσθαι τῷ βασιλεῖ
μέγαν κίνδυνον ἐκ τραύματος ἐσόμενον ἐν τῇ πο-
λιορκίᾳ. διόπερ ἠξίου τὸν Ἀλέξανδρον ἀφεῖναι μὲν
ταύτην τὴν πόλιν ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἐφ' ἑτέρας δὲ
πράξεις ἐπιβάλλειν τὸν νοῦν. ὁ δὲ βασιλεὺς τούτῳ 4
μὲν ἐπέπληξεν ὡς ἐμποδίζοντι τὴν ἀρετὴν τῶν ἀγω-
νιζομένων, αὐτὸς δὲ διατάξας τὰ περὶ τὴν πολιορκίαν
πρῶτος ἡγεῖτο πρὸς τὴν πόλιν, φιλοτιμούμενος αὐτὴν
διὰ τῆς βίας χειρώσασθαι. τῶν δὲ μηχανικῶν ὀργά-
νων ὑστερούντων πρῶτος διακόψας πυλίδα καὶ παρ-
εισπεσὼν εἰς τὴν πόλιν πολλοὺς μὲν κατέβαλε, τοὺς
δὲ λοιποὺς τρεψάμενος συνεδίωξεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν.

1 *στρατοπεδεύσας* F. *Συδράκας*] *Συρακούσας* codd.; *Ὀξυδράκας* Cosp.; at *Συδράκαι* vocantur etiam apud Strab. XV 1, 33; Curt. IX 4, 15; Just. XII 9, 3. **2** *Μάλλους* X; om. F. **4. 5** *ὀκτακισμ.*] cf. Just. XII 9, 3 (aliter Curt. IX 4, 15); *μυρίους*] idem Curt. l. l. (aliter Just.); *ἑπτακόσια*] nongentae quadr. Curt. **13** *Δημοφῶν*] cf. Curt. IX 4, 28. **14** *προσδηλοῦσθαι* F. **16** *ἠξίουν* X. **19** *ἐμποδίζοντι τὴν*] *ἐμποδὼν γινομένῳ πρὸς τὴν* F.

5 *τῶν δὲ Μακεδόνων περὶ τὴν τειχομαχίαν ἔτι δια-*
τριβόντων ἁρπάσας κλίμακα καὶ τοῖς τῆς ἄκρας τείχεσι
προσερείσας καὶ τὴν πέλτην ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς ἔχων
προσανέβαινε. τῆς δὲ κατὰ τὴν ἐνέργειαν ὀξύτητος
φθανούσης τοὺς προμαχομένους τῶν βαρβάρων ταχέως
6 *ἐπέβη τῷ τείχει. τῶν δ' Ἰνδῶν εἰς χεῖρας μὲν ἐλθεῖν*
οὐ τολμώντων, ἐκ διαστήματος δὲ ἀκοντιζόντων καὶ
τοξευόντων ὁ μὲν βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν
βελῶν κατεπονεῖτο, οἱ δὲ Μακεδόνες δύο κλίμακας
προσθέντες διὰ τούτων προσανέβαινον ἀθρόοι καὶ
συντριβεισῶν ἀμφοτέρων ἐπὶ τὴν γῆν κατηνέχθησαν.
99 *ὁ δὲ βασιλεὺς ἐρημωθεὶς πάσης βοηθείας ἐτόλμησεν*
ἐπιτελέσαι πρᾶξιν παράδοξον καὶ μνήμης ἀξίαν. τὸ
γὰρ ἀπὸ τοῦ τείχους ἀπελθεῖν ἄπρακτον πρὸς τοὺς
ἰδίους ἀνάξιον κρίνας ὑπάρχειν τῆς ἰδίας εὐπραξίας
2 *καθήλατο μετὰ τῶν ὅπλων μόνος εἰς τὴν πόλιν. συν-*
δραμόντων δ' ἐπ' αὐτὸν τῶν Ἰνδῶν ὑπέστη τεθαρρη-
κότως τὴν τῶν βαρβάρων ἐπιφοράν· προβαλλόμενος
δ' ἐκ τῶν δεξιῶν δένδρον τι παρ' αὐτὸ τὸ τεῖχος
ἐρριζωμένον, ἐκ δὲ τῶν εὐωνύμων αὐτὸ τὸ τεῖχος
ἠμύνετο τοὺς Ἰνδούς, οὕτω τῷ θυμῷ παραστὰς ὡς ἄν
τις βασιλεὺς τηλικούτων ἤδη ἀπειργασμένων ἀνδραγα-
θήσειε, τὴν ἐσχάτην τοῦ βίου καταστροφὴν εὐκλεεστά-
3 *την γενέσθαι φιλοτιμούμενος. πολλὰς μὲν γὰρ εἰς τὸ*
κράνος ἐλάμβανε πληγάς, οὐκ ὀλίγας δὲ εἰς τὴν

3 *προσερίσας* F. 10 *ἀθρόοι* ast. not. Steph. 15 *εὐδοξίας* F. 17 *τεθαρρηκώς* F, corr. 2. m. 18 *προβαλόμενος* F. 19 *δένδρον τι παρ' αὐτὸ τὸ τ.*] *δένδρον ὃ ἦν παρὰ τὸ τ.* F. 20 *ἐρριζόμενον* F, corr. 2. m. 21 *ἠμύνετο τοὺς Ἰνδούς*] *ἠμύνετο· τοὺς δ' Ἰνδοὺς κατέπληξε* F. *οὕτω*] *τούτῳ* codd.; corr. ex XVII 43, 6. 22 *ἀνδραγαθήσαι* F, corr. 2. m. 24 *γὰρ* om. F.

237 πέλτην ἐδέχετο· τέλος δὲ τοξευθεὶς ὑπὸ τὸν μαστὸν
ἔπεσεν εἰς γόνυ, κατισχυθεὶς ὑπὸ τῆς πληγῆς. εὐθὺ
δ' ὁ μὲν τοξεύσας Ἰνδὸς καταφρονήσας προσέδραμε
καὶ καταφέροντος αὐτοῦ πληγὴν ὁ Ἀλέξανδρος ὑπ-
έθηκε τῇ λαγόνι τὸ ξίφος καὶ καιρίου γενομένου τοῦ
τραύματος ὁ μὲν βάρβαρος ἔπεσεν, ὁ δὲ βασιλεὺς
ἐπιλαβόμενος τοῦ πλησίον κλάδου καὶ διαναστὰς προ-
εκαλεῖτο τῶν Ἰνδῶν τοὺς βουλομένους διαγωνίσασθαι.
κατὰ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον Πευκέστης, εἷς τῶν 4
ὑπασπιστῶν, δι' ἑτέρας κλίμακος προσαναβὰς πρῶτος
ὑπερήσπισε τὸν βασιλέα· μετὰ δὲ τοῦτον ἕτεροι
πλείους ἐπιφανέντες καὶ καταπληξάμενοι τοὺς βαρβά-
ρους διέσωσαν τὸν Ἀλέξανδρον. τῆς δὲ πόλεως ἁλού-
σης κατὰ κράτος οἱ μὲν Μακεδόνες διὰ τὸν ὑπὲρ τοῦ
βασιλέως θυμὸν πάντας τοὺς περιτυχόντας ἀνῄρουν
καὶ τὴν πόλιν νεκρῶν ἐπλήρωσαν. ἐπὶ πολλὰς δὲ 5
ἡμέρας τοῦ βασιλέως ἀσχοληθέντος περὶ τὴν θεραπείαν
οἱ κατὰ τὴν Βακτριανὴν καὶ Σογδιανὴν κατοικισθέντες
Ἕλληνες ἐκ πολλοῦ μὲν τὸν ἐν τοῖς βαρβάροις κατ-
οικισμὸν χαλεπῶς ἔφερον, τότε δὲ φήμης προσπεσούσης
αὐτοῖς ὅτι τρωθεὶς ὁ βασιλεὺς τετελεύτηκεν ἀπέστησαν
ἀπὸ τῶν Μακεδόνων. ἀθροισθέντες δὲ εἰς τρισχι- 6
λίους, κατὰ τὴν εἰς οἶκον ἀνακομιδὴν πολλὰ πονή-
σαντες, ὕστερον ὑπὸ τῶν Μακεδόνων κατεκόπησαν
μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρου τελευτήν.

1 τέλος δὲ] τὸ δὲ τέλος F. ὑπὸ] cf. Just. XII 9, 12; ὑπὲρ Arr. VI 10, 1; περὶ τὸν μαστόν Plut. Alex. 63. **2** εἰς τὸ γόνυ F. **4** ὑπέθηκε fort. depravatum. **7** προσεκαλεῖτο F. **9** κατὰ τοῦτον δὲ τὸν χρ. X. **11** ὑπερήσπισε τὸν β.] ὑπερεφάνη πρὸς τὸν β. F, in marg. corr. 2. m. **12** καὶ om. F, suppl. 2. m. **21** sqq. cf. XVIII 7.

100 Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος διασωθεὶς ἐκ τοῦ τραύματος
καὶ θύσας τοῖς θεοῖς σωτήρια μεγάλας ἑστιάσεις τῶν
φίλων ἐποιεῖτο. παρὰ δὲ τὸν πότον ἴδιόν τι συνέβη
2 γενέσθαι καὶ μνήμης ἄξιον. ἐν γὰρ τοῖς ἑταίροις
παραληφθείς τις Μακεδών, ὄνομα Κόραγος, ῥώμῃ
σώματος διαφέρων καὶ πολλάκις ἐν ταῖς μάχαις ἠνδρα-
γαθηκώς, παροξυνθεὶς ὑπὸ τῆς μέθης προεκαλέσατο
μονομαχῆσαι Διώξιππον τὸν Ἀθηναῖον, ἀθλητὴν ἄνδρα
3 καὶ ταῖς ἐπιφανεστάταις νίκαις ἐστεφανωμένον. τῶν
δὲ παρακεκλημένων ἐπὶ τὸν πότον, ὡς εἰκός, συν-
επιλαβομένων τῆς φιλοτιμίας καὶ τοῦ μὲν Διωξίππου
συγκαταθεμένου, τοῦ δὲ βασιλέως ἡμέραν τῆς μάχης
τάξαντος, ὡς ὁ τῆς μονομαχίας χρόνος ἧκεν, πολλαὶ
4 μυριάδες ἀνδρῶν συνήχθησαν ἐπὶ τὴν θέαν. καὶ τῶν
μὲν Μακεδόνων ὁμοεθνῶν ὄντων τῷ Κοράγῳ καὶ τοῦ
βασιλέως συμφιλοτιμουμένου, τῶν δὲ Ἑλλήνων τῷ
Διωξίππῳ συναγωνιώντων προῆλθεν εἰς τὸν ἀγῶνα
ὁ μὲν Μακεδὼν πολυτελέσιν ὅπλοις κεκοσμημένος, ὁ
5 δ' Ἀθηναῖος γυμνὸς ὑπαληλιμμένος, ἔχων ῥόπαλον
σύμμετρον. ἀμφοτέρων δὲ τῇ τε τοῦ σώματος ῥώμῃ
καὶ τῇ τῆς ἀλκῆς ὑπεροχῇ θαυμαζομένων οἱονεί τις 238
θεομαχία μέλλουσα γίνεσθαι προσεδοκήθη· ὁ μὲν γὰρ
Μακεδὼν διά τε τὴν φύσιν τοῦ σώματος καὶ τὴν
λαμπρότητα τῶν ὅπλων μεγάλην ἐπιφέρων κατάπληξιν
Ἄρει παρεμφερὴς ὑπελαμβάνετο, ὁ δὲ Διώξιππος ὑπερ-

3 τι om. F. **5** Κόραγος] Κόρραγος Aelian h. v. X 22; Horratas Curt. IX 7, 17. **7** μέθης] μάχης F. **10** ἐπιλαβομένων F, corr. 2. m. **12** συγκατατιθεμένου RX. τῇ μάχῃ F. **15** μὲν om. F. **19** ὑπαληλειμμένος X ὑπηλιμμένος F, cuius 2. m.
λει
ὑπαλιμμένος. ῥόπαλον] πῖλον codd. (sertum Cosp.); corr. Hemsterh. ad Luc. Nec. 8; cf. Curt. IX 7, 20; ἀγριέλαιον aut πρῖνον Unger?

*ἔχων τε τῇ ῥώμῃ καὶ διὰ τὴν ἐκ τῆς ἀθλήσεως μελέ-
την, ἔτι δὲ διὰ τὴν περὶ τὸ ῥόπαλον ἰδιότητα τὴν
πρόσοψιν Ἡρακλεωτικὴν εἶχεν. ὡς δ' ἐπῆγον ἀλλή- 6
λοις, ὁ μὲν Μακεδὼν ἐκ συμμέτρου διαστήματος
λόγχην ἠκόντισεν, ὁ δ' ἕτερος βραχὺ παρεγκλίνας τὴν
ἐπιφερομένην πληγὴν ἐξένευσεν. εἶθ' ὁ μὲν τὴν Μα-
κεδονικὴν σάρισαν προβεβλημένος ἐπεπορεύετο, ὁ δ'
ἐγγίσαντος αὐτοῦ τῷ ῥοπάλῳ πατάξας τὴν σάρισαν
ἀπέθραυσεν. ὁ δὲ δυσὶν ἐλαττώμασι περιπεσὼν ἐπὶ 7
τὴν ἀπὸ τοῦ ξίφους μάχην κατήντησεν. μέλλοντος δ'
αὐτοῦ σπᾶσθαι τὴν μάχαιραν ἔφθασε προπηδήσας καὶ
τῇ μὲν εὐωνύμῳ κατέλαβε τὴν ἕλκουσαν τὸ ξίφος
χεῖρα, τῇ δ' ἄλλῃ κινήσας ἐκ τῆς βάσεως τὸν ἀντί-
παλον ὑπέσυρε τὰ σκέλη. ῥιφέντος δ' ἐπὶ γῆν ἐπιβὰς 8
ἐπὶ τὸν τράχηλον τῷ ποδὶ καὶ τὸ ῥόπαλον ἀνατεινά-
μενος ἀνέβλεψεν πρὸς τοὺς θεωμένους. ἀναβοήσαντος* 101
*δὲ τοῦ πλήθους διά τε τὸ παράδοξον καὶ τὴν ὑπερ-
βολὴν τῆς ἀνδραγαθίας ὁ μὲν βασιλεὺς προσέταξεν
ἀφεῖναι καὶ τὴν θέαν διαλύσας ἀπηλλάγη, δυσφορῶν
ἐπὶ τῇ τοῦ Μακεδόνος ἥττῃ. ὁ δὲ Διώξιππος ἀφεὶς* 2
*τὸν πεπτωκότα καὶ περιβόητον νίκην ἀπενεγκάμενος
ἀπῄει ταινιούμενος ὑπὸ τῶν ὁμοφύλων, ὡς κοινὴν
πᾶσι τοῖς Ἕλλησι παρεσχημένος εὐδοξίαν. οὐ μὴν ἡ
τύχη γε εἴασεν ἐπὶ πολὺν χρόνον καυχήσασθαι τὸν
ἄνδρα τῇ νίκῃ. ὅ τε γὰρ βασιλεὺς ἀλλοτριώτερον* 3
*αἰεὶ διετέθη πρὸς αὐτόν, οἵ τε φίλοι τοῦ Ἀλεξάνδρου
καὶ πάντες οἱ περὶ τὴν αὐλὴν Μακεδόνες, φθονοῦντες*

1 *τε* om. F. **5** *παρεκκλίνας* Hertl. III p. 29. **7** *σάρεισαν* F. **8** *σάρεισαν* F, corr. 2. m. **10** *ὑπὸ* F, corr. 2. m. **11** *ἔφθασε*] scil. <*ὁ Διώξιππος*> quod haud scio an addendum sit. **16** *πρὸς*] *ἐπί* RX. **19** *ἀφιέναι* F. **22** *ταινιούμενος* F in ras. *ὁμοφύλων*] *ὁμοφώνων* RF. **26** *αἰεὶ* om. F.

αὐτοῦ τῇ ἀρετῇ, ἔπεισαν μὲν τὸν ἐπὶ τῆς διακονίας
τεταγμένον ὑποβαλεῖν ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον χρυσοῦν
ποτήριον, αὐτοὶ δὲ κατὰ τὸν ἑξῆς πότον καταιτιασά-
μενοι κλοπὴν καὶ ποτήριον εὑρηκέναι προσποιηθέντες
4 εἰς αἰσχύνην καὶ ἀδοξίαν ἤγαγον τὸν Διώξιππον. ὁ
δὲ θεωρῶν τὴν ἐπ' αὐτὸν συνδρομὴν τῶν Μακεδόνων
τότε μὲν ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ πότου, μετ' ὀλίγον δὲ ἐπὶ
τὴν ἰδίαν κατάλυσιν παραγενόμενος καὶ γράψας πρὸς
τὸν Ἀλέξανδρον ἐπιστολὴν περὶ τῶν καθ' αὐτοῦ μεμη-
χανημένων ταύτην μὲν ἐνετείλατο τοῖς ἰδίοις δοῦναι
τῷ βασιλεῖ, αὑτὸν δ' ἐκ τοῦ ζῆν μετέστησεν, ἀβούλως
μὲν εἰς τὴν μονομαχίαν συγκαταβάς, πολὺ δ' ἀφρονε-
5 στέραν τὴν τοῦ βίου καταστροφὴν ποιησάμενος. διὸ
καὶ πολλοὶ τῶν καταμεμφομένων αὐτοῦ τὴν ἄνοιαν 239
ἐπιπλήττοντες ἔφασαν χαλεπὸν εἶναι δύναμιν μὲν
6 σώματος ἔχειν μεγάλην, νοῦν δὲ μικρόν. ὁ δὲ βασι-
λεὺς ἀναγνοὺς τὴν ἐπιστολὴν χαλεπῶς μὲν ἤνεγκεν
ἐπὶ τῇ τἀνδρὸς τελευτῇ καὶ πολλάκις ἐπεζήτησε τὴν
ἀρετὴν αὐτοῦ καὶ παρόντι μὲν οὐ χρησάμενος, ἀπόντα
δὲ ἐπιποθήσας ὅτε οὐδὲν ὄφελος ἔγνω τὴν καλοκἀγα-
θίαν τἀνδρὸς ἐκ τῆς τῶν διαβαλόντων κακίας.

102 Ὁ δ' οὖν Ἀλέξανδρος τὴν μὲν στρατιὰν προσ-
έταξεν παρὰ τὸν ποταμὸν ἀντιπαράγειν ταῖς ναυσίν,
αὐτὸς δὲ τὸν διὰ τοῦ ποταμοῦ κατὰ τὸν Ὠκεανὸν
πλοῦν ποιούμενος κατῆρεν εἰς τὴν χώραν τῶν ὀνο-
2 μαζομένων Σαμβαστῶν. οὗτοι δὲ τῷ τε πλήθει τῶν

2 ὑποβαλεῖν χρυσοῦν ποτήριον ὑπὸ τὸ π. F. **9** κατ' αὐτοῦ codd.; corr. edd. **10** ἐστείλατο X. **11** ἑαυτόν F. **15** ἐπι-πλήττεσθαι F. **17** μὲν om. F. **18** ἀνεζήτησε F. **20** ὅτε ὅταν X. **21** διαβαλλόντων F. **22** στρατείαν F, corr. 2. m. **23** παρὰ] ἐπί codd.; corr. Hertl. II, 2 p. 5 et Madv. I p. 507. τᾶς ναῦς F. **26** Σαμβαστῶν] Sabarcae Curt. IX 8, 4; Ἀβαστανοί Arr. VI 15, 1; cf. Droysen I² 2 p. 189 a. 2. τε om. F.

*ἀνδρῶν καὶ ταῖς ἀρεταῖς οὐδενὸς τῶν Ἰνδικῶν ἐθνῶν
λείπονται· οἰκοῦντες δὲ πόλεις δημοκρατουμένας καὶ
τὴν ἔφοδον τῶν Μακεδόνων πυνθανόμενοι στρατιώ-
τας ἤθροισαν πεζοὺς μὲν ἑξακισμυρίους, ἱππεῖς δὲ
ἑξακισχιλίους, ἅρματα δὲ πεντακόσια. τοῦ δὲ στόλου* 3
*<προσ>πλέοντος τῷ ξένῳ καὶ παραδόξῳ τῆς παρουσίας
πτοηθέντες καὶ τὴν διαβεβοημένην δόξαν τῶν Μακε-
δόνων καταπλαγέντες, ἔτι δὲ τῶν πρεσβυτέρων συμ-
βουλευσάντων μὴ διαγωνίζεσθαι πεντήκοντα τοὺς
ἐπιφανεστάτους πρεσβευτὰς ἐξαπέστειλαν, ἀξιοῦντες
φιλανθρώπως αὐτοῖς προσενεχθῆναι. ὁ δὲ βασιλεὺς* 4
*ἐπαινέσας τοὺς ἄνδρας καὶ συγχωρήσας τὴν εἰρήνην
δωρεαῖς τε μεγάλαις καὶ τιμαῖς ἡρωικαῖς ὑπὸ τῶν
ἐγχωρίων ἐτιμήθη. μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς παρὰ τὸν
ποταμὸν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν κατοικοῦντας, ὀνο-
μαζομένους δὲ Σόδρας καὶ Μασσανούς, προσηγάγετο.
περὶ δὲ τούτους τοὺς τόπους ἔκτισε πόλιν Ἀλεξάν-
δρειαν κατὰ τὸν ποταμόν, μυρίους καταλέξας οἰκήτο-
ρας. μετὰ δὲ ταῦτα εἰς τὴν Μουσικάνου τοῦ βασιλέως* 5
*χώραν καταντήσας τόν τε δυνάστην ὑποχείριον λαβὼν
ἀπέκτεινε καὶ τὸ ἔθνος *ὑποχείριον ἐποίησεν. ἑξῆς
δ' εἰς τὴν Πορτικάνου δυναστείαν ἐμβαλὼν δύο μὲν*

1 *τῶν Ἰνδικῶν* F in ras. ab 2. m. **2** *οἰκοῦντες — καὶ τὴν ἔφοδον* om. F, add. 2. m. **4** iidem numeri ap. Curt. l. l. **6** *πλέοντος* codd.; corr. Dind. *καὶ παραδόξῳ* om. F, suppl. 2. m. **10** *πρεσβύτας* X. *ἀπέστειλαν* F. **12** *ἄνδρας*] *πρέσβεις* F. **16** *δὲ* om. RX. *Σόδρας*] iidem esse videntur *Ξάθροι* Arriani (VI 15, 1); cf. Lassen J. A. II p. 173. *Μασσανούς* (*Μασσάνους* XF)] num *Ὀσσάδιοι* Arriani l. l.? **17** *Ἀλ. πόλιν* F. **19** *Μουσικα* F, corr. 2. m.; *Μουσικανός* Arr. VI 15, 5; Strab. XV 1, 33. **21** *ὑπο-χείριον* ex anteced. versu repetitum; scripserim *ὑπήκοον* (cf. XVII 105, 1). **22** *Πορτικάνου*] cf. Curt. IX 8, 11; Strabo XV 1, 33 ubi *Πορτικανός* (ut infra X); *Ὀξυκανός* Arr. VI 16, 1; cf. Lassen II p. 178. *ἐπιβαλών* F, corr. 2. m.

ἐξ ἐφόδου πόλεις ἐξεπολιόρκησε καὶ τοῖς στρατιώταις
ἐφεὶς διαρπάσαι τὰς οἰκίας ἐνέπρησεν, αὐτὸν δὲ τὸν
Πορτικᾶνον εἰς χωρίον ὀχυρὸν καταφυγόντα χειρωσά-
μενος ἀπέκτεινε μαχόμενον. τὰς δὲ πόλεις ἁπάσας τὰς
ὑπὸ τοῦτον τεταγμένας ἐκπολιορκήσας κατέσκαψε καὶ
πολὺν φόβον τοῖς πλησιοχώροις ἐπέστησεν.
6 Ἑξῆς δὲ τήν τε Σάμβου βασιλείαν ἐξεπόρθησε καὶ
τὰς πλείστας πόλεις ἐξανδραποδισάμενος καὶ κατα-
σκάψας κατέκοψε τῶν βαρβάρων ὑπὲρ τὰς ὀκτὼ
7 μυριάδας. τὸ μὲν οὖν ἔθνος τῶν ὀνομαζομένων
Βραχμάνων τοιαύταις περιέπεσε συμφοραῖς· τῶν δὲ
λοιπῶν μεθ' ἱκετηριῶν δεηθέντων τοὺς αἰτιωτάτους
κολάσας τοὺς λοιποὺς ἀπέλυσε τῶν ἐγκλημάτων. ὁ δὲ 240
βασιλεὺς Σάμβος μετὰ τριάκοντα ἐλεφάντων φυγὼν
εἰς τὴν πέραν τοῦ Ἰνδοῦ χώραν διέφυγε τὸν κίνδυνον.
103 Τῆς δ' ἐσχάτης τῶν Βραχμάνων πόλεως, ἣν ὀνο-
μάζουσιν Ἁρματήλια, πεφρονηματισμένης ἐπ' ἀνδρείᾳ
καὶ δυσχωρίαις ἀπέστειλεν ὀλίγους τῶν ψιλῶν, προσ-
τάξας ἐξάπτεσθαι τῶν πολεμίων καὶ ἐὰν ἐπεξίωσιν
2 ὑποφεύγειν. οὗτοι μὲν οὖν ὄντες πεντακόσιοι καὶ
προσμαχόμενοι τοῖς τείχεσι κατεφρονήθησαν. ἐπεξελ-
θόντων δ' ἐκ τῆς πόλεως στρατιωτῶν τρισχιλίων
προσποιηθέντες καταπεπλῆχθαι πρὸς φυγὴν ὥρμησαν.
3 ὁ δὲ βασιλεὺς μετ' ὀλίγον ὑποστὰς τοὺς διώκοντας

6 ὑπέστησε F, corr. 2. m. **7** Σάμβου] cf. Arr. VI 16, 3; Curt. IX 8, 13; ep. Mett. p. 108, 17; Σάβος Strab. l. l.; Σάββας Plut. Alex. 64; Ambus Just. XII 10, 2. **9** ὀκτώ μ.] cf. Curt. IX 8, 15. **12** μεθ' ἱκετηρίας R. **13** ἀπέλυσεν ἐν εἰρήνῃ ἀφεὶς τῶν ἐγκλημάτων XQ. **16** δ' om. F, suppl. 2. m. **17** Ἁρματήλια] Ἅρματα RX (cf. § 8); Ἅρματα πόλις Ἰνδικῆς ap. Steph. Byz. πεφρονηματισμένος F, ... μένοις 2. m. **18** καὶ ἐν δυσχ. F. δυσχωρίᾳ RX. ψιλῶν] φίλων X. **19** ὑπεξίωσιν X. **20** πεντακ.] quinquaginta Cosp. **24** μετ' ὀλίγων Rhod.

τῶν βαρβάρων καὶ μάχην καρτερὰν συστησάμενος οὓς
μὲν ἀπέκτεινε τῶν βαρβάρων, οὓς δ' ἐξώγρησε. τῶν
δὲ μετὰ τοῦ βασιλέως οὐκ ὀλίγοι τρωθέντες εἰς τοὺς
ἐσχάτους ἦλθον κινδύνους· ὁ γὰρ τῶν βαρβάρων 4
σίδηρος κεχρισμένος ἦν φαρμάκου θανασίμου δυνάμει,
ᾗ πεποιθότες κατέβησαν εἰς τὴν διὰ τῆς μάχης κρίσιν.
κατεσκεύαστο δὲ ἡ τοῦ φαρμάκου δύναμις ἔκ τινων
ὄφεων θηρευομένων καὶ τούτων εἰς τὸν ἥλιον νεκρῶν
τιθεμένων. τῆς δ' ἐκ τοῦ καύματος θερμασίας τηκούσης 5
τὴν τῆς σαρκὸς φύσιν ἱδρῶτας ἐκπίπτειν συνέβαινε
καὶ διὰ τῆς νοτίδος συνεκκρίνεσθαι τὸν τῶν θηρίων
ἰόν. διὸ καὶ τοῦ τρωθέντος εὐθὺς ἐνάρκα τὸ σῶμα
καὶ μετ' ὀλίγον ὀξεῖαι συνηκολούθουν ὀδύναι καὶ
σπασμὸς καὶ τρόμος τὸν ὅλον ὄγκον κατεῖχεν, ὅ τε
χρὼς ψυχρὸς καὶ πελιδνὸς ἐγίνετο καὶ διὰ τῶν ἐμέτων
ἐξέπιπτεν χολή, πρὸς δὲ τούτοις ἀπὸ τοῦ τραύματος
μέλας ἀφρὸς ἀπέρρει καὶ σηπεδὼν ἐγεννᾶτο. αὕτη δὲ
νεμομένη ταχέως ἐπέτρεχε τοῖς καιρίοις τόποις τοῦ
σώματος καὶ δεινοὺς θανάτους ἀπειργάζετο. διὸ συν-
έβαινε τὰ ἴσα τοῖς μεγάλα τραύματ' εἰληφόσι καὶ τοῖς
μικρὰν καὶ τὴν τυχοῦσαν ἀμυχὴν ἀναδεξαμένοις. τοι-
αύτῃ δ' ἀπωλείᾳ τῶν τρωθέντων ἀπολλυμένων ἐπὶ
μὲν τοῖς ἄλλοις οὐχ οὕτως ὁ βασιλεὺς ἐλυπήθη, ἐπὶ
δὲ Πτολεμαίῳ τῷ ὕστερον μὲν βασιλεύσαντι, τότε δὲ
ἀγαπωμένῳ μεγάλως ἠχθέσθη. ἴδιον γάρ τι καὶ παρά- 7

1 καὶ μάχην — 2 βαρβάρων om. X. 2 οὓς μὲν ἀπέκτεινε — 4 κινδύνους om. F, suppl. 2. m. in marg.; in textu ita pergit F: ἐπεὶ καὶ ὁ ἐν τοῖς βέλεσι σίδηρος κεχρ. ἦν. 6 ᾗ] τούτοις F, corr. 2. m. 7 κατεσκευάζετο F. 10 ἐκπίπτειν RX. 11 ἐκ-κρίνεσθαι RX. 15 πελιὸς XQ. 17 αὐτὴ F. 18 νεμομένη] γενομένη codd.; corr. Dind. καιρίοις] κυρίοις codd ; corr. ex Plut. apoph. Lac. 223 C. 19 διὸ συνέβαινε τὰ ἴσα] διὸ ταὐτὸ σ. F. 20 τοῖς καὶ μικρὰν F. 25 γάρ τι] δέ τι Rhod.

*δοξον συνέβη γενέσθαι περὶ τὸν Πτολεμαῖον, ὅ τινες
εἰς θεῶν πρόνοιαν ἀνέπεμπον. ἀγαπώμενος γὰρ ὑφ'
ἁπάντων διά τε τὴν ἀρετὴν καὶ ὑπερβολὴν τῆς εἰς
πάντας εὐεργεσίας, οἰκείας τοῦ φιλανθρώπου βοηθείας
ἔτυχεν. ὁ γὰρ βασιλεὺς ἴδεν ὄψιν κατὰ τὸν ὕπνον,
καθ' ἣν ἔδοξεν ὁρᾶν δράκοντα βοτάνην ἐν τῷ στόματι* 241
κρατεῖν καὶ δεῖξαι ταύτης τὴν φύσιν καὶ τὴν δύναμιν
8 *καὶ τὸν τόπον ἐν ᾧ φύεται. ἐγερθεὶς οὖν ὁ Ἀλέξαν-
δρος καὶ τὴν βοτάνην ἀναζητήσας καὶ τρίψας τό τε
σῶμα τοῦ Πτολεμαίου κατέπλασε καὶ πιεῖν δοὺς ὑγιῆ
κατέστησε. γνωσθείσης δὲ τῆς εὐχρηστίας καὶ οἱ λοι-
ποὶ τυχόντες τῆς ὁμοίας θεραπείας διεσώθησαν. τὴν
δὲ πόλιν τῶν Ἁρματηλίων, οὖσαν ὀχυρὰν καὶ μεγάλην,
ἐπεβάλετο μὲν πολιορκεῖν, τῶν δ' ἐγχωρίων ἀπαντη-
σάντων μεθ' ἱκετηριῶν καὶ παραδόντων ἑαυτοὺς ἀπ-
έλυσεν αὐτοὺς τῆς τιμωρίας.*

104 *Αὐτὸς δὲ καταπλεύσας εἰς τὸν Ὠκεανὸν μετὰ τῶν φίλων καὶ δύο νήσους ἐνταῦθα κατιδὼν ἔθυσεν ἐν αὐταῖς τοῖς θεοῖς μεγαλοπρεπῶς καὶ πολλὰ μὲν ἐκπώματα καὶ μεγάλα χρυσᾶ κατεπόντισε ταῖς σπονδαῖς συναφιείς, βωμοὺς δὲ Τηθύος καὶ Ὠκεανοῦ κατασκευάσας ὑπέλαβεν τετελευτηκέναι τὴν προκεχειρισμένην στρατείαν. ἀναζεύξας δ' ἐντεῦθεν εἰς τοὐπίσω διὰ τοῦ ποταμοῦ παρέπλευσεν εἰς Πάταλα, πόλιν ἐπί-*

4 *πάντας*] *τούτους* RX. *οἰκείας τῆς φιλανθρώπου β.* codd.; corr. Wess. **5** *ἰδεῖν* F. **10** *κατέπλασε*] *κατέπασε* Bekk.? **13** *Ἁρματηλιῶν* F. **15** *ἱκετηρίας* F. **18** *κατιδὼν ἔθυσεν ἐν αὐταῖς τοῖς θεοῖς μ.* RX *εὑρὼν ἐν αὐταῖς ἔθυσεν τοῖς θεοῖς μ.* F. **20** *καὶ μεγάλα μὲν καὶ πολλὰ ἐκπώματα χρυσᾶ* RX (idem vitium XVII 106, 6 in cod. R correctum) *καὶ πολλὰ μὲν ἐκπώματα χρυσᾶ* F, suprascr. ab 2. m. *καὶ μεγάλα.* **22** *ὑπελάμβανε* F. **24** *εἰς τὰ ὕαλα* R *εἰς ταύαλα* X *ἐς τέβαλα* F (2. m. in marg. *ταῦαλα*); *Πάταλα* Arr. V 4, 1; VI 18, 3; Strab. XV 1, 33; ep. Mett.

σημον. αὕτη δὲ τὴν πολιτείαν εἶχε διατεταγμένην 2
ὁμοίως τῇ Σπάρτῃ· ἀπὸ δύο γὰρ οἴκων ἐν αὐτῇ
διεδέχοντο δύο βασιλεῖς, αἰεὶ τῶν κατὰ πόλεμον ἡγού-
μενοι πραττομένων, <τὸ> δὲ τῶν γερόντων ἀρχεῖον
τῶν ὅλων προειστήκει. ὁ δ' οὖν Ἀλέξανδρος τὰ 3
πεπονηκότα τῶν σκαφῶν ἐνέπρησε, τὸν δὲ λοιπὸν
στόλον παραδοὺς Νεάρχῳ καί τισιν ἄλλοις τῶν
φίλων προσέταξε τὴν παραλίαν πᾶσαν παραπλεῦσαι
δι' Ὠκεανοῦ καὶ πάντα κατασκεψαμένους ἀπαντᾶν ἐπὶ
τὰς ἐκβολὰς τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ. αὐτὸς δὲ ἀναλα- 4
βὼν τὴν δύναμιν ἐπῆλθε πολλὴν χώραν καὶ τοὺς μὲν
ἐναντιουμένους κατεπολέμησε, τοὺς δὲ πειθαρχοῦντας
φιλανθρώπως προσεδέχετο. τοὺς μὲν γὰρ Ἀβρίτας
ὀνομαζομένους καὶ τοὺς τὴν Κεδρωσίαν οἰκοῦντας
χωρὶς κινδύνων προσηγάγετο, μετὰ δὲ ταῦτα πολλὴν 5
μὲν ἄνυδρον, οὐκ ὀλίγην δὲ ἔρημον διελθὼν ἐπὶ τὰ
Ὠρειτίδος ὅρια κατήντησεν. εἰς τρία δὲ μέρη τὴν
δύναμιν διελόμενος τοῦ μὲν πρώτου μέρους ἀπέδειξεν
ἡγεμόνα Πτολεμαῖον, τοῦ δὲ δευτέρου Λεοννάτον,
καὶ τὴν μὲν παραθαλαττίαν λεηλατεῖν προσέταξε 6
Πτολεμαῖον, τὴν μεσόγειον δὲ κατασῦραι Λεοννάτον,

p. 110, 4 (cf. Curt. IX 8, 28) quod Diodoro reddere cum aliis (cf. Niese l. l p. 146 a 3) non dubito. **4** *πραττομένων δὲ τῶν γ.* codd.; <τὸ> addidi; *τῶν δὲ γ.* Wess. **5** *δ'* om. R, suppl. 2. m. **9** *κατασκεψάμενος* F. *εἰς τὰς ἐκβ.* F. **13** *Ἀβρίτας* R *Ἀβρ.* X *Ἀμβρίτας* F (Orbitas Cosp.); *Ἀρβῖται* Ptol. VI 21, 4, *Ἄρβιες* (cf. Strab. XV 2, 1) *ἢ Ἀρβῖται* Steph. Byz.; *Ἀραβῖται* Arr. VI 21, 4 et Curt. IX 10, 4. **15** *κινδύνου* F. **17** *Ὠρειτιδος*] *Νεωτερίδας* RX *Νεωτερίδος* F (Oritarum Cosp.); corr. Wess. (cf. XVII 105, 8); cf. Arr. VI 22, 1; Strab. XV 2, 1; Plut. Alex. 66; Curt. IX 10, 6. *δὲ* om. RX. **18** *καὶ τοῦ* RX. **19** *τοῦ δὲ δευτέρου Λεωνάτου καὶ τὴν μὲν π. λ. προσέ* (sic) *Πτολεμαίῳ* om. F, (suppl. 2. m. in marg.) qui ita pergit: *τὴν δὲ μεσόγειον.* **20** fort. addendum <*τοῦ δὲ τρίτου ἡγεῖτο αὐτός*>. **21** *Λεωννάτου* F.

τὴν δ' ὑπώρειαν καὶ τὴν ὀρεινὴν αὐτὸς ἐπόρθησεν.
ἅμα δ' ὑφ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν πολλῆς χώρας
δῃουμένης ἔγεμε πᾶς τόπος πυρὸς καὶ διαρπαγῆς καὶ
7 πολλῶν φόνων. διόπερ ταχέως οἱ μὲν στρατιῶται 242
πολλῆς λείας ἐκυρίευσαν, τῶν δ' ἀναιρεθέντων σωμά-
των ἀριθμὸς ἐγένετο πολλῶν μυριάδων. τῇ δὲ τῶν
ἐθνῶν τούτων ἀπωλείᾳ πάντες οἱ πλησιόχωροι περί-
8 φοβοι γενόμενοι προσεχώρησαν τῷ βασιλεῖ. ὁ δ'
Ἀλέξανδρος παρὰ θάλατταν ἐφιλοτιμήθη κτίσαι πόλιν
<καὶ> λιμένα μὲν εὑρὼν ἄκλυστον, πλησίον δ' αὐτοῦ
τόπον εὔθετον ἔκτισεν ἐν αὐτῷ πόλιν Ἀλεξάνδρειαν.
105 εἰς δὲ τὴν τῶν Ὡρειτῶν χώραν διὰ τῶν παρόδων
παρεισελθὼν ταχέως ἅπασαν ὑπήκοον ἐποιήσατο. οἱ
δὲ Ὡρεῖται τὰ μὲν ἄλλα παραπλήσια τοῖς Ἰνδοῖς ἔχου-
2 σιν, ἓν δὲ ἐξηλλαγμένον καὶ παντελῶς ἄπιστον. τῶν
γὰρ τελευτησάντων παρ' αὐτοῖς τὰ σώματα <ἐκ>-
φέρουσιν οἱ συγγενεῖς γυμνοὶ λόγχας ἔχοντες, εἰς δὲ
τοὺς ἐπὶ τῆς χώρας δρυμοὺς θέντες τὸ σῶμα τὸν μὲν
περικείμενον τῷ νεκρῷ κόσμον περιαιροῦνται, τὸ δὲ
σῶμα τοῦ τετελευτηκότος καταλείπουσι βορὰν τοῖς
θηρίοις· τὰς δ' ἐσθῆτας διελόμενοι θύουσι τοῖς κατὰ
γῆν ἥρωσι καὶ τῶν οἰκείων ὑποδοχὴν ποιοῦνται.
3 Μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ Ἀλέξανδρος προῆγεν ἐπὶ τὴν
Κεδρωσίαν, παρὰ θάλατταν τὴν πορείαν ποιούμενος,
καὶ κατήντησεν εἰς ἔθνος ἄξενον καὶ παντελῶς
4 θηριῶδες. τούς τε γὰρ ὄνυχας οἱ τῇδε κατοικοῦντες

2 *καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρόν* F. **10** <*καὶ*> addidi; *φιλοτιμηθεὶς* Reiske. **12** *Ὡρειτῶν*] *Νεωριτῶν* R *Νεωρητῶν* X *Νεωρειτῶν* F (Oritarum Cosp.). **14** *Νεωρῖται* RX *Νεωρεῖται* F. **16** <*ἐκ*>*φέρουσιν* necessarium esse duco (cf. Pol. I 80, 10). **18** *μὲν* om. F. **20** *καταλείπουσιν εἰς βοράν* X. **22** *ἥρωσιν ὑποδοχὴν καὶ τῶν οἰκείων ποιοῦνται* X. **24** *Γεδρωσίαν* F.

ἐκ γενετῆς αὔξουσι μέχρι γήρως καὶ τὸ τρίχωμα πεπι-
λωμένον ἐῶσι, τὸ δὲ χρῶμα διὰ τὴν τοῦ ἡλίου θερμό-
τητα κατακεκαυμένον ἔχουσι καὶ δορὰς θηρίων περι-
βέβληνται. σιτοῦνται δὲ τὰ ἐκβαλλόμενα κήτη σαρκο- 5
φαγοῦντες καὶ τὰς οἰκήσεις κατασκευάζουσι τοὺς μὲν
τοίχους <ἐκ κόγχων> ἀνοικοδομοῦντες, τὰς δ' ὀροφὰς
ἐκ τῶν τοῦ κήτους πλευρῶν, ἐξ ὧν ὀκτωκαιδεκαπήχεις
δοκοὶ κατηρτίζοντο· ἀντὶ δὲ τῶν κεράμων ταῖς φολίσι
τῶν ζῴων τὰς στέγας κατεκάλυπτον. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος 6
διελθὼν τοῦτο τὸ ἔθνος ἐπιπόνως διὰ σπάνιν τροφῆς
ἐνέβαλεν εἰς χώραν ἔρημον καὶ πάντων τῶν εἰς τὸ
ζῆν χρησίμων σπανίζουσαν. πολλῶν δὲ διὰ τὴν ἔνδειαν
διαφθειρομένων ἥ τε δύναμις τῶν Μακεδόνων ἠθύ-
μησεν καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐνέπεσεν οὐκ εἰς τὴν τυχοῦ-
σαν λύπην τε καὶ φροντίδα· δεινὸν γὰρ ἐφαίνετο τοὺς
ἀρετῇ καὶ τοῖς ὅπλοις ἅπαντας ὑπερβαλομένους ἐν
ἐρήμῳ χώρᾳ πάντων σπανίζοντας ἀκλεῶς ἀπόλλυ-
σθαι. διόπερ εὐζώνους ἄνδρας ἐξέπεμψεν εἰς τὴν 7
Παρθυαίαν καὶ Δραγγινὴν καὶ Ἀρίαν καὶ τὰς ἄλλας
τὰς πλησιοχώρους τῇ ἐρήμῳ, προστάξας ταχέως ἀγαγεῖν
ἐπὶ τὰς ἐμβολὰς τῆς Καρμανίας δρομάδας καμήλους
καὶ τὰ νωτοφορεῖν εἰωθότα τῶν *φορτίων, γεμίσαντας
σίτου καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων. οὗτοι μὲν οὖν 8
ὀξέως διανύσαντες πρὸς τοὺς σατράπας τούτων τῶν

2 ἐῶσι] ἔχουσι F. τὸ δὲ τρίχωμα RX. 6 <ἐκ κόγχων> addidi ex Arr. VI 23, 3; cf. III 19, 2. συνοικοδομοῦντες F. τοὺς δ' ὀρόφους F. 12 τῶν πολλῶν δὲ R. 13 ἠθύμησεν] ἠσθένησε F. 16 ὑπερβαλλομένους F. 19 Παρθυείαν F, corr. 2. m. Δραγγίνην RX Δραστίνην F. Ἀρείαν F. τὰς ἄλλας om. F; fort. post ἄλλας excidit <ἐπαρχίας> cf. XVIII 19, 5. 21 τὰς Καρμανίας R. 22 *φορτίων] certe corruptum; ζώων Wess. et Madv. I p. 507 (ὑποζυγίων Arr. VI 27, 6) vel φορταδίων Wess.; ego coniiciam ὀρεικῶν <ζεύγων> (cf. II 11, 5; XVII 71, 2). 24 τῶν om. F.

ἐπάρχιῶν ἐποίησαν παρακομισθῆναι πολλὴν ἀγορὰν ἐπὶ 243
τὸν ὡρισμένον τόπον. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τὸ μὲν πρῶ-
τον διὰ τὴν ἀβοήθητον ἔνδειαν πολλοὺς ἀπέβαλε τῶν
στρατιωτῶν, μετὰ δὲ ταῦτα κατὰ τὴν πορείαν ὄντος
αὐτοῦ τῶν Ὠρειτῶν τινες ἐπιθέμενοι τοῖς περὶ τὸν
Λεοννάτον τεταγμένοις καὶ συχνοὺς καταβαλόντες ἀπ-
έφυγον εἰς τὴν ἑαυτῶν χώραν.

106 Μόγις δὲ περάσας τὴν ἔρημον ἧκεν εἰς χώραν
οἰκουμένην καὶ πάντων τῶν χρησίμων εὐποροῦσαν.
ἐν ταύτῃ δὲ προσαναλαβὼν τὴν δύναμιν ἐφ' ἑπτὰ
μὲν ἡμέρας προῄει κεκοσμημένῃ τῇ δυνάμει πανηγυρι-
κῶς καὶ Διονύσῳ κῶμον ἤγαγεν ἑορτάζων καὶ μέθῃ
2 καὶ πότοις χρώμενος κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν. ἀπὸ τού-
των δὲ γενόμενος, ἀκούσας ὅτι *πολλοὶ τῶν βιαίως καὶ
ὑβριστικῶς κεχρημένων ταῖς ἐξουσίαις παρανενομήκασι,
πολλοὺς τῶν τε σατραπῶν καὶ στρατηγῶν τιμωρίας
ἠξίωσεν. τῆς δ' εἰς τοὺς παρανενομηκότας ἡγεμόνας
μισοπονηρίας διαβοηθείσης πολλοὶ τῶν στρατηγῶν
συνειδότες ἑαυτοῖς ὕβρεις καὶ παρανομίας εἰς φόβον
ἐνέπιπτον καὶ τινὲς μὲν μισθοφόρους ἔχοντες ἀφ-
ίσταντο τοῦ βασιλέως, τινὲς δὲ χρήματα συσκευασά-
3 μενοι δρασμοὺς ἐποιοῦντο. ταῦτα δὲ πυνθανόμενος
ὁ βασιλεὺς πρὸς πάντας τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν στρατη-

5 Ὠρειτῶν] ὀρήων F. 7 ἑαυτῶν 2. m. in cod. F. 10 αὐτῇ F. ἑπτά] cf. Plut. Alex. 67; Curt. IX 10, 27. 12 ἑωρτάζων δὲ μέθῃ F. 13 χρώμενος ἦν F. 14 ἀκούσας τε ὅτι F. πολλοὶ τῶν βιαίως καὶ ὑβριστικῶς κεχρημένων ταῖς ἐξουσίαις παρανενομήκασι, πολλοὺς τῶν τε σατρ. κ. στρατ. τιμωρίας ἠξίωσεν codd.; κεχρημένοι iam Madv. I p. 507 qui post τῶν suppleri iussit <τῶν ἀρχόντων vel ἐπάρχων>; ego suspicor fuisse ὅτι πολλοὶ τῶν τε σατραπῶν καὶ στρατηγῶν βιαίως καὶ ὑβρ. κεχρημένοι ταῖς ἐξουσίαις παρανενομήκασι, τιμωρίας ἠξίωσεν. 20 μὲν om. F. 21 συνεσκευασμένοι F.

γοὺς καὶ σατράπας ἔγραψεν, ἐπειδὰν ἀναγνῶσι τὴν ἐπιστολήν, παραχρῆμα πάντας τοὺς μισθοφόρους ἀπολῦσαι.

Κατὰ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν τοῦ βασιλέως διατρί- 4
βοντος ἔν τινι παραθαλαττίῳ πόλει ὀνομαζομένῃ Σαλμοῦντι καὶ σκηνικοὺς ἀγῶνας ἐν τῷ θεάτρῳ ποιοῦντος κατέπλευσαν οἱ δι' Ὠκεανοῦ πλεῖν τὴν παραθαλάττιον ἀπεσταλμένοι καὶ παραχρῆμα εἰς τὸ θέατρον παρελθόντες τόν τε Ἀλέξανδρον ἠσπάσαντο καὶ περὶ τῶν
πεπραγμένων ἀπήγγειλαν. οἱ δὲ Μακεδόνες ἡσθέντες 5
τῇ παρουσίᾳ τῶν ἀνδρῶν κρότῳ μεγάλῳ τὸ γεγονὸς ἐπεσημήναντο καὶ πᾶν τὸ θέατρον μεστὸν ἦν χαρᾶς
ἀνυπερβλήτου. οἱ δὲ καταπεπλευκότες ἀπήγγελλον 6
ἀμπώτεις τε καὶ πλήμας παραδόξους γίνεσθαι κατὰ τὸν Ὠκεανὸν καὶ κατὰ μὲν τὰς ἀμπώτεις [παραδόξους] νήσους τε ὁρᾶσθαι πολλὰς καὶ μεγάλας ἐπ' ἄκρας τῆς παραθαλαττίου χώρας, κατὰ δὲ τὰς πλήμας ἅπαντας τοὺς προειρημένους τόπους κατακλύζεσθαι, πολλοῦ καὶ βιαίου ῥεύματος φερομένου πρὸς τὴν χέρσον, τῆς δ' ἐπιφανείας ἀφρῷ πολλῷ λευκαινομένης. τὸ δὲ παραδοξότατον, κήτεσι πολλοῖς καὶ τὸ μέγεθος ἀπίστοις
συγκεκυρηκέναι· ταῦτα δὲ φοβηθέντας αὐτοὺς τὸ μὲν 7
πρῶτον ἀπελπίσαι τὸ ζῆν ὡς αὐτίκα μάλα μετὰ τῶν σκαφῶν διαφθαρησομένους, μετὰ δὲ ταῦτα ἐξ ἁπάντων μιᾶς φωνῆς γινομένης καὶ διὰ τῶν ὅπλων πολλοῦ

5 Σαλμοῦντι] urbs ignota. 7 πλεῖν om. RX. 9 τε om. F. 11 τὴν παρουσίαν F. 12 ἐσημήναντο F, corr. 2. m. 14 πλημμύρας F. παραδόξως F. 15 ἀναπώτεις F, corr. 2. m. [παραδόξους] del. Wess. 16 μεγάλας καὶ πολλὰς R (corr. 1. m.) X. ἐπ' ἄκρας om. F. 17 πλημμύρας F. 19 ῥεύματος] πνεύματος codd.; corr. ex Pol. X 14, 8. 20 παραδοξώτατον F. 22 συγκεκηρυκέναι F.

συντελουμένου ψόφου, πρὸς δὲ τούτοις τῶν σαλπίγ- 244
γων ἐνιεμένων τῷ παραδόξῳ πτοηθῆναι τὰ θηρία καὶ
δῦναι πρὸς βυθόν.

107 Ὁ δὲ βασιλεὺς περὶ τούτων διακούσας τοῖς μὲν
ἡγουμένοις τοῦ στόλου παρήγγειλεν ἐπὶ τὸν Εὐφράτην
καταπλεῦσαι, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως πολλὴν
χώραν διελθὼν συνῆψε τοῖς Σουσιανοῖς ὅροις. περὶ
δὲ τοὺς καιροὺς τούτους Κάρανος ὁ Ἰνδός, ἐν φιλο-
σοφίᾳ μεγάλην ἔχων προκοπὴν καὶ τιμώμενος ὑπ'
Ἀλεξάνδρου, παράδοξον ἐποιήσατο τὴν τοῦ βίου κατα-
2 στροφήν. βεβιωκὼς γὰρ ἔτη τρία πρὸς τοῖς ἑβδομή-
κοντα καὶ πάντα τὸν χρόνον ἀπείρατος γεγονὼς ἀρρω-
στίας ἔκρινεν ἑαυτὸν ἐκ τοῦ ζῆν μεταστῆσαι ὡς τὸ
τέλειον τῆς εὐδαιμονίας παρά τε τῆς φύσεως καὶ τῆς
3 τύχης ἀπειληφώς. καταπειραθεὶς δ' ὑπ' ἀρρωστίας καὶ
καθ' ἡμέραν αἰεὶ μᾶλλον βαρυνόμενος ἠξίωσε τὸν βα-
σιλέα πυρὰν αὐτῷ μεγάλην κατασκευάσαι καὶ προσ-
αναβάντος ἐπὶ ταύτην αὐτοῦ προστάξαι τοῖς ὑπηρέταις
4 πῦρ ἐνεῖναι. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τὸ μὲν πρῶτον αὐτὸν
ἀποτρέπειν ἐπειρᾶτο ταύτης τῆς ἐπιβολῆς, ὡς δ' οὐχ
ὑπήκουσεν, ὡμολόγησε συντελέσειν περὶ ὧν ἠξιωκὼς
ἦν. διαγγελθείσης δὲ τῆς πράξεως ἡ μὲν πυρὰ κατ-
εσκευάσθη, τὸ δὲ πλῆθος κατήντησεν ἐπὶ τὴν παρά-
5 δοξον θέαν. ὁ δὲ Κάρανος ἀκολουθήσας τοῖς ἰδίοις
δόγμασι τεθαρρηκότως ἐπέστη τῇ πυρᾷ καὶ μετὰ ταύ-
της καταφλεχθεὶς ἐτελεύτησεν. τῶν δὲ παρόντων οἱ
μὲν μανίαν αὐτοῦ κατέγνωσαν, οἱ δὲ κενοδοξίαν ἐπὶ

3 δῦναι R in ras. 7 Σουσιανῆς Steph. 8. 24 Κάρανος] ita codd. semper; Κάλανος Arr. VII 3, 1 sqq.; Plut. Alex. 69; Strab. XV 1, 68; alii. 15 ὑπέρ X. 18 προστάξας F. 21 ὑπήκουεν Kallenb. philol. XLIV p. 729; I p. 16. 27 καινοδοξίαν F, corr. 2. m.

καρτερίᾳ, τινὲς δὲ τὴν εὐψυχίαν καὶ τὴν τοῦ θανάτου
καταφρόνησιν ἐθαύμασαν. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῦτον μὲν 6
ἔθαψε πολυτελῶς, αὐτὸς δὲ παρελθὼν εἰς Σοῦσα τὴν
μὲν πρεσβυτέραν τῶν Δαρείου θυγατέρων Στάτειραν
ἔγημεν, τὴν δὲ νεωτέραν Ἡφαιστίωνι συνῴκισε Δρυ-
πῆτιν. ἔπεισε δὲ καὶ τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν φίλων
γῆμαι καὶ συνῴκισεν αὐτοῖς τὰς εὐγενεστάτας παρ-
θένους Περσίδας.

Κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἧκον εἰς τὰ Σοῦσα τρισ- 108
μύριοι τῶν Περσῶν, νέοι μὲν παντελῶς ταῖς ἡλικίαις,
ἐπιλελεγμένοι δὲ ταῖς τῶν σωμάτων εὐπρεπείαις τε
καὶ ῥώμαις. κατὰ δέ τινας ἐντολὰς τοῦ βασιλέως 2
ἠθροισμένοι, χρόνον ἱκανὸν ἐπιστάτας καὶ διδασκάλους
ἐσχηκότες τῶν πολεμικῶν ἔργων, πάντες δὲ Μακε-
δονικαῖς πανοπλίαις πολυτελῶς κεκοσμημένοι, παρ-
εμβολὴν μὲν ἐποιήσαντο πρὸ τῆς πόλεως, ἐπιδειξάμενοι
δὲ τῷ βασιλεῖ τὴν ἐν τοῖς ὅπλοις ἄσκησιν καὶ μελέτην
245 ἐτιμήθησαν διαφερόντως. τῶν γὰρ Μακεδόνων πρὸς 3
τὴν τοῦ Γάγγου ποταμοῦ διάβασιν ἀντειπόντων καὶ
πολλάκις ἐν ταῖς ἐκκλησίαις καταβοώντων καὶ τὴν ἐξ
Ἄμμωνος γένεσιν διασυρόντων τοῦτο τὸ σύστημα κατ-
εσκεύασεν ἐκ μιᾶς μὲν ἡλικίας τῶν Περσῶν καὶ ὁμοίας
συνεστηκός, δυνάμενον δὲ ἀντίταγμα γενέσθαι τῇ
Μακεδονικῇ φάλαγγι. καὶ τὰ μὲν περὶ Ἀλέξανδρον
ἐν τούτοις ἦν.

2 ἐθαύμαζον F. **3** αὐτός] αὖθις F. Σούσαν RX. **4** τοῦ Δαρείου θυγατέρα X. **5. 7** συνῴκησε F. Δρυπίτην F; Δρύπετις Arr. VII 4, 5; cf. Justi Ir. Nb. **11** δὲ ταῖς — **13** ἠθροισμένοι om. F, suppl. 2. m. in marg. τρισμ.] cf. Arr. VII 6, 1; Plut. Alex. 71. **15** κεκοσμένοι X. **16** μὲν om. F, suprascr. 2. m. **19** τῷ Γάγγῳ ποταμῷ F, ἐν add. 2. m. **21** τούτων F. **23** συνεστηκώς F, corr. 2. m. δυναμένους F.

4 Ἅρπαλος δὲ τῶν ἐν Βαβυλῶνι θησαυρῶν καὶ τῶν
προσόδων τὴν φυλακὴν πεπιστευμένος, ἐπειδὴ τάχιστα
ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν Ἰνδικὴν ἐστράτευσεν, ἀπέγνω τὴν
ἐπάνοδον αὐτοῦ, δοὺς δ' ἑαυτὸν εἰς τρυφὴν *καὶ
πολλῆς χώρας ἀποδεδειγμένος σατράπης τὸ μὲν πρῶ-
τον εἰς ὕβρεις γυναικῶν καὶ παρανόμους ἔρωτας βαρ-
βάρων ἐξετράπη καὶ πολλὰ τῆς γάζης ἀκρατεστάταις
ἡδοναῖς κατανάλωσεν, ἀπὸ δὲ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης
πολὺ διάστημα κομίζων ἰχθύων πλῆθος καὶ δίαιταν
5 πολυδάπανον ἐνιστάμενος ἐβλασφημεῖτο. μετὰ δὲ
ταῦτ' ἐκ τῶν Ἀθηνῶν τὴν ἐπιφανεστάτην τῶν ἑταιρῶν
ὄνομα Πυθονίκην μετεπέμψατο καὶ ζῶσάν τε αὐτὴν
βασιλικαῖς δωρεαῖς ἐτίμησε καὶ μεταλλάξασαν ἔθαψε
πολυτελῶς καὶ τάφον κατὰ τὴν Ἀττικὴν κατεσκεύασε
6 πολυδάπανον. μετὰ δὲ ταῦτα ἄλλην ἑταίραν Ἀττικὴν
ὄνομα Γλυκέραν μεταπεμψάμενος ἐν ὑπερβαλλούσῃ
τρυφῇ καὶ πολυδαπάνῳ διαιτήματι διεξῆγεν· εἰς δὲ
τὰ παράλογα τῆς τύχης καταφυγὰς ποριζόμενος εὐερ-
γέτει τὸν τῶν Ἀθηναίων δῆμον. τοῦ δὲ Ἀλεξάνδρου
μετὰ τὴν ἐξ Ἰνδῶν ἐπάνοδον πολλοὺς τῶν σατραπῶν
κατηγορηθέντας ἀνελόντος φοβηθεὶς τὴν τιμωρίαν καὶ
συσκευασάμενος ἀργυρίου μὲν τάλαντα πεντακισχίλια,
μισθοφόρους δ' ἀθροίσας ἑξακισχιλίους ἀπῆρεν ἐκ τῆς
7 Ἀσίας καὶ κατέπλευσεν εἰς τὴν Ἀττικήν. οὐδενὸς δὲ

2 ἐπειδὴ τάχιστ' Kaelker p. 315. 4 αὐτὸν εἰς τὴν τρυφήν F. καὶ πολλῆς χώρας ἀποδεδειγμένος σατράπης] malim transponas haec verba post πεπιστευμένος (v. 2). 6 an εἰς ὕβρεις καὶ π. ἔρωτας βαρβάρων γυναικῶν? 8 κατηνάλωσεν F. 10 ἐβλασφημεῖτο („male apud omnes audiebat"; cf. Plut. Alex. 41) vix sanum. 12 Πυθονίκην] (Ποθυνίκην Cosp.); cf. Plut. Phoc. 22; Πυθιονίκη Paus. I 37, 5 et Athen. XIII 67 semper. μεταπεμψάμενος X. 16 ἡ ὄνομα Γλυκέρα RX. 18 καταφυγὴν F. 22 συνεσκευασμένος F. 23 ἑξακισχ.] ἑπτακισχ. XVIII 19, 2; at cf. Arr. Phot. c. 92. ἀπῆρεν .. καὶ] ἀπάρας F.

αὐτῷ προσέχοντος τοὺς μὲν μισθοφόρους ἀπέλιπε περὶ
Ταίναρον τῆς Λακωνικῆς, αὐτὸς δὲ μέρος τῶν χρημά-
των ἀναλαβὼν ἱκέτης ἐγένετο τοῦ δήμου. ἐξαιτούμενος
δὲ ὑπ' Ἀντιπάτρου καὶ Ὀλυμπιάδος καὶ πολλὰ χρήματα
διαδοὺς τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ δημηγοροῦσι ῥήτορσι διέδρα
καὶ κατῆρεν εἰς Ταίναρον πρὸς τοὺς μισθοφόρους.
ἐκεῖθεν δὲ πλεύσας εἰς Κρήτην ὑπὸ Θίβρωνος ἑνὸς 8
τῶν φίλων ἐδολοφονήθη. οἱ δ' Ἀθηναῖοι τῶν τοῦ
Ἁρπάλου χρημάτων λόγον ἀναζητοῦντες Δημοσθένην
καὶ ἄλλους τινὰς τῶν ῥητόρων κατεδίκασαν ὡς
εἰληφότας τῶν Ἁρπάλου χρημάτων.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τῶν Ὀλυμπίων ὄντων ἐκήρυξεν 109
ἐν Ὀλυμπίᾳ τοὺς φυγάδας πάντας εἰς τὰς πατρίδας
246 κατιέναι πλὴν τῶν ἱεροσύλων καὶ φονέων. αὐτὸς δ'
ἐπιλέξας τοὺς πρεσβυτάτους τῶν πολιτῶν ἀπέλυσε τῆς
στρατείας, ὄντας ὡς μυρίους. πυνθανόμενος δὲ πολ- 2
λοὺς αὐτῶν εἶναι καταδανείους ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τὰ
δάνεια βραχὺ λείποντα τῶν μυρίων ταλάντων διέλυσεν.
τῶν δ' ἀπολειπομένων Μακεδόνων ἀπειθούντων καὶ
κατὰ τὴν ἐκκλησίαν καταβοώντων παροξυνθεὶς κατ-
ηγόρησεν αὐτῶν τεθαρρηκότως. καταπληξάμενος δὲ
τὸ πλῆθος ἐτόλμησεν αὐτὸς καταβὰς ἀπὸ τοῦ βήματος
τοὺς αἰτιωτάτους τῆς ταραχῆς ταῖς ἰδίαις χερσὶ παρα-
δοῦναι τοῖς ὑπηρέταις πρὸς τὴν τιμωρίαν. ἐπὶ πολὺ 3
δὲ τῆς διαφορᾶς αὐξανομένης ὁ μὲν βασιλεὺς ἐκ τῶν
ἐκλελεγμένων Περσῶν ἡγεμόνας κατέστησε καὶ τούτους

8 cf. XVIII 19, 2. **12** *Ἀλέξανδρος δὲ* F. **16** *μυρίους*] cf. XVIII 4, 1; 16, 4; 12, 1 (ex coni. Wess.); cf. Arr. VII 12, 1; Curt. X 4, 3; Just. XII 12, 7. **17** *εἶναι καταδανείους*] *ὑποδανείους* F. **18** *λιπόντα* F. *μυρίων*] idem Plut. Alex. 70; Curt. X 2, 10; *δισμυρίων* Arr. VII 5, 1; Just. XII 11, 3. **19** *ἀπολιπομένων* F. **23** *αἰτίους* RX. **24** *ἐπὶ* om. F, suppl. 2. m. **25** *αὐξομένης* F.

προῆγεν ἐπὶ τὸ πρωτεῖον· οἱ δὲ Μακεδόνες μεταvοήσαντες καὶ πολλὰ μετὰ δακρύων δεηθέντες μόγις ἔπεισαν τὸν Ἀλέξανδρον αὐτοῖς διαλλαγῆναι.

110 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀντικλέους Ῥωμαῖοι
κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Κορνήλιον καὶ Κόιντον
Ποπίλλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀλέξανδρος [εἰς] τὸν τῶν
ἀπολελυμένων ἀριθμὸν ἀνεπλήρωσεν ἐκ τῶν Περσῶν
καὶ χιλίους αὐτῶν εἰς τοὺς περὶ τὴν αὐλὴν ἔταξεν
ὑπασπιστὰς καὶ τὸ σύνολον οὐχ ἧττους εἰς πίστιν τῶν
2 Μακεδόνων ὑπέλαβεν. ἧκεν δὲ κατὰ τοῦτον τὸν και-
ρὸν καὶ Πευκέστης ἄγων Πέρσας τοξότας καὶ σφεν-
δονήτας δισμυρίους· καταμίξας δὲ τούτους τοῖς προ-
ϋπάρχουσι στρατιώταις τῇ *καινότητι τῆς καινοτομίας
κατεσκεύασε τὴν ὅλην δύναμιν κεκραμένην καὶ ἁρμό-
3 ζουσαν τῇ ἰδίᾳ προαιρέσει. τῶν δὲ Μακεδόνων ἐκ
τῶν αἰχμαλωτίδων γεγεννηκότων υἱοὺς τὸν ἀριθμὸν
τῶν παίδων ἀκριβῶς ἐσκέψατο, ὄντων δ' αὐτῶν σχεδὸν
μυρίων ἅπασι τὰς ἁρμοζούσας πρὸς τροφὴν ἐλευθέριον
συντάξεις ἀπομερίσας τούτοις μὲν παιδευτὰς ἐπέστησε
τοὺς διδάξοντας τὴν ἁρμόζουσαν παιδείαν, αὐτὸς δὲ
ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν προῆγεν ἐκ τῶν Σούσων καὶ
διαβὰς τὸν Τίγριν ἐν ταῖς Κάραις καλουμέναις κώμαις
4 κατεστρατοπέδευσεν. ἑξῆς δ' ἐν ἡμέραις τέτταρσι τὴν
Σιττακινὴν διανύσας ἧκεν εἰς τὰ καλούμενα Σάμβανα.

5 *Λεύκιον Κορνήλιον Λέντλον* XVII 112, 1. 6 *Ποπίλλιον* codd. omnes; cf. Liv. VIII 22 (aliter ep.; Cass.). [*εἰς*] del. Steph. 8 *χιλίους*] cf. Just. XII 12, 4. 9 *εἰς πίστιν οὐχ ἧττους* F. 11 *Πευκέτης* F. 12 *δισμ.*] Arr. VII 23, 1. 13 *κενότητι* F, corr. 2. m.; *κοινότητι* Madv. I p. 507; fort. *τῇ τοῦ συμβαίνοντος καινοτομίᾳ* (Pol. I 23, 10). 19 *τούτοις*] *αὐτοῖς* F. 22 *Τίγριν*] *Πασιτίγριν* Palm.; at cf. XVII 67, 1. 24 *Σιττακινὴν*] *Σίτταν* RX *Σίττα* F; corr. Wess.; cf. XVII 65, 2. *Σάμβανα*] de Plinii (VI 27) Sabata cog. Wess.

*ἐνταῦθα δὲ μείνας ἡμέρας ἑπτὰ καὶ προσαναλαβὼν
τὴν δύναμιν τριταῖος εἰς τοὺς Κέλωνας προσαγορευο-
μένους ἧκεν, ἐν ᾧ μέχρι νῦν διαμένει γένος Βοιώτιον,
κατὰ μὲν τὴν Ξέρξου στρατείαν ἀνάστατον γεγονός,*
247 *μεμνημένον δ' ἔτι τῶν πατρίων νόμων· ὄντες γὰρ* 5
*οὗτοι δίφωνοι τῇ μὲν ἑτέρᾳ διαλέκτῳ ἐξωμοιώθησαν
τοῖς ἐγχωρίοις, τῇ δ' ἑτέρᾳ πλείστας τῶν Ἑλληνικῶν
λέξεων διετήρουν καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἔνια διεφύ-
λαττον. τέλος δὲ προσμείνας ἡμέρας <μέν τινας>
ἀνέζευξε καὶ παρεγκλίνας τὴν ὑποκειμένην ὁδὸν θέας
ἕνεκεν ἦλθεν εἰς τὴν ὀνομαζομένην Βαγιστάνην,
θεοπρεπεστάτην τε χώραν οὖσαν καὶ πλήρη καρπίμων
δένδρων καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων τῶν πρὸς ἀπόλαυσιν
ἀνηκόντων. μετὰ δὲ ταῦτα παρελθὼν εἴς τινα χώραν* 6
*δυναμένην ἐκτρέφειν ἀγέλας παμπληθεῖς ἵππων, ἐν
ᾗ τὸ παλαιὸν ἔφασαν ἑκκαίδεκα μυριάδας ἵππων
γεγονέναι φορβάδων, κατὰ δὲ τὴν Ἀλεξάνδρου παρ-
ουσίαν ἓξ μόναι μυριάδες ἠριθμήθησαν, ἐνταῦθα δια-
μείνας ἡμέρας τριάκοντα ἑβδομαῖος διήνυσεν εἰς Ἐκ-
βάτανα τῆς Μηδείας. ταύτης δέ φασι διακοσίων μὲν* 7
*καὶ πεντήκοντα σταδίων τὴν περίμετρον ὑπάρχειν,
βασίλεια δ' ἔχειν τῆς ὅλης Μηδείας καὶ θησαυροὺς*

2 *Κέλωνας* RX *Κελῶνας* F; cf. Droysen Hell. I[2] 2 p. 308; Niese l. l. p. 262 a. 4. **3** *μέχρι τοῦ νῦν* F. *Βοιώτιον*] an *Εὐβοϊκόν*? Dind. (cf. Her. VI 119). **8** *τῶν* om. F, suppl. 2. m. **9** <*μέν τινας*> suppl. Kallenb. I p. 17, nisi mavis numerum suppleri cum Steph., Wess., Madvigio (I p. 507). **10** *προσεγκλίνας* F; *παρεκκλίνας τῆς ὑποκειμένης ὁδοῦ* Hertl. III p. 29. **11** *Βαγιστάμην* libri; *Βαγιστάνην* Wess. (cf. II 13, 1); *Βαγιστανηνήν* Mein. ad Steph. Byz. s. v. *Βαγίστανα*. **13** *ἁπάντων πρός* R, corr. 2. m. **16** *ἑξκαίδεκα* F; *πεντεκαίδεκα* Arr. VII 13, 1. **18** *ἕξ*] *πέντε* Arr. l. l. (cf. Strab. XI 13, 7). *διαμείνας*] *δὲ μείνας* F. **20** *Μηδείας* RXF (suprascr. 2. m. *ι*); cf. XVIII 3, 1; 5, 4; 39, 6. **21** cf. Pol. X 24. **22** *Μηδίας* F.

πολλῶν χρημάτων. ἔνθα δὴ χρόνον τινὰ τὴν δύναμιν
ἀναλαβὼν ἀγῶνάς τε θυμελικοὺς ἐποίει καὶ πότους
8 συνεχεῖς τῶν φίλων, ἐν οἷς Ἡφαιστίων ἀκαίροις
μέθαις χρησάμενος καὶ περιπεσὼν ἀρρωστίᾳ τὸν βίον
ἐξέλιπεν· ὁ δὲ βασιλεὺς χαλεπῶς ἐνέγκας τὸ συμβὰν
τὸ σῶμα τοῦ τετελευτηκότος Περδίκκᾳ παρέδωκεν εἰς
Βαβυλῶνα κομίσαι, βουλόμενος ἐπιφανεστάτην αὐτοῦ
ποιήσασθαι τὴν ταφήν.

111 Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις κατὰ τὴν Ἑλλάδα
ταραχαὶ συνίσταντο καὶ πραγμάτων καινῶν κινήσεις,
ἐξ ὧν ὁ Λαμιακὸς πόλεμος κληθεὶς ἔλαβε τὴν ἀρχήν,
ἐκ τοιαύτης τινὸς αἰτίας. τοῦ βασιλέως προστάξαντος
τοῖς σατράπαις ἅπασιν ἀπομίσθους ποιῆσαι τοὺς μισθο-
φόρους καὶ τούτων τὸ πρόσταγμα συντελεσάντων
πολλοὶ τῆς στρατείας ἀπολελυμένοι ξένοι διέτρεχον
καθ' ὅλην τὴν Ἀσίαν πλανώμενοι καὶ τὰς ἀναγκαίας
τροφὰς ἐκ τῶν προνομῶν ποριζόμενοι. μετὰ δὲ ταῦτα
πανταχόθεν διῆραν ἐπὶ Ταίναρον τῆς Λακωνικῆς.
2 ὁμοίως δὲ καὶ τῶν Περσικῶν σατραπῶν καὶ τῶν
ἄλλων ἡγεμόνων οἱ περιλειφθέντες χρήματά τε καὶ
στρατιώτας ἀθροίζοντες ἔπλεον ἐπὶ Ταίναρον καὶ
3 κοινὴν δύναμιν ἤθροιζον. τὸ δὲ τελευταῖον Λεωσθένην
τὸν Ἀθηναῖον, ἄνδρα ψυχῆς λαμπρότητι διάφορον
καὶ μάλιστ' ἀντικείμενον τοῖς Ἀλεξάνδρου πράγμασιν,
εἵλοντο στρατηγὸν αὐτοκράτορα. οὗτος δὲ τῇ βουλῇ
διαλεχθεὶς ἐν ἀπορρήτοις πεντήκοντα μὲν ἔλαβε τά-

2 γυμνικοὺς καὶ μουσικούς Arr. VII 14, 1. καὶ τοὺς F, corr. 2. m. 3 τῶν φίλων, ἐν οἷς Ἡ. ἀκαίροις μέθαις χρησ.] ἐν οἷς καιροῖς τῶν φίλων Η. μέθαις χρησ. RX. 9 ἅμα] ὁμοίως F. 10 καινῶν] πολλῶν F, corr. 2. m. 13 ἅπασιν τοῖς σατράπαις F. ποιῆσθαι F. 14 πρόσταγμα] σύνταγμα R. 18 ἀπῆραν F. 22 Λεωσθένη F. 23 διαφέροντα F. 25 εἵλαντο F, corr. 2. m. βολῇ X.

λαντα πρὸς τὴν μισθοδοσίαν, ὅπλων δὲ πλῆθος ἱκανὸν 248 *εἰς τὰς κατεπειγούσας χρείας, πρὸς δὲ Αἰτωλοὺς ἀλλοτρίως ἔχοντας πρὸς τὸν βασιλέα περὶ συμμαχίας διεπρεσβεύσατο καὶ πάντα τὰ πρὸς τὸν πόλεμον παρεσκευάζετο.* 4

Λεωσθένης μὲν οὖν προορώμενος τὸ μέγεθος τοῦ πολέμου περὶ ταῦτα διέτριβεν. ὁ δ' Ἀλέξανδρος τῶν Κοσσαίων ἀπειθούντων ἐστράτευσεν ἐπ' αὐτοὺς εὐζώνῳ τῇ δυνάμει. τοῦτο δὲ τὸ ἔθνος ἀλκῇ διαφέρον κατοικεῖ μὲν τῆς Μηδείας τὴν ὀρεινήν, πεποιθὸς δὲ τῇ τῶν τόπων δυσχωρίᾳ καὶ ταῖς κατὰ πόλεμον ἀρεταῖς οὐδέποτε δεσπότην ἔπηλυν προσεδέδεκτο, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν Περσῶν βασιλείαν διέμεινεν ἀνάλωτον καὶ τότε πεφρονηματισμένον οὐ κατεπλάγη τὴν τῶν Μακεδόνων ἀρετήν. ὁ δὲ βασιλεὺς προκαταλαβόμενος 5 *τὰς παρόδους καὶ τῆς Κοσσαίας τὴν πλείστην πορθήσας καὶ κατὰ πάσας τὰς συμπλοκὰς προτερῶν πολλοὺς μὲν ἀπέκτεινε τῶν βαρβάρων, πολλαπλασίους δ' ἐζώγρησεν. οἱ δὲ Κασσαῖοι πάντη νικώμενοι καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἑαλωκότων χαλεπῶς φέροντες ἠναγκάσθησαν τῆς τῶν αἰχμαλώτων σωτηρίας τὴν δουλείαν ἀλλάξασθαι. διὸ καὶ τὰ καθ' αὐτοὺς ἐπιτρέψαντες* 6 *ἐτύγχανον εἰρήνης σὺν τῷ ποιεῖν τὸ προσταττόμενον τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐν ἡμέραις ταῖς πάσαις τεσσαράκοντα καταπολεμήσας τὸ ἔθνος καὶ πόλεις ἀξιολόγους ἐν ταῖς δυσχωρίαις κτίσας ἀνελάμβανε τὴν δύναμιν.*

* * *

2 *εἰς*] *πρὸς* RX. **3** *πρὸς* om. F, add. 2. m. **10** *Μηδίας* F. **17** *πρότερον* F. **19** *πάντες* F, corr. 2. m. **22** *τὸ καθ' αὐτοὺς* F. **24** *ὁ δ' Ἀ.*] *ὁ δὲ βασιλεύς* F. *ἐν ἡμέραις*] *ἡμέραις* F. **27** lacuna perisse dierum numerum suspicatur Kallenb. I p. 17.

112 [*Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι .... ἐν Ῥώμῃ κατ-*
εστάθησαν ὕπατοι Λεύκιος Κορνήλιος Λέντλος καὶ
Κόιντος Ποπίλλιος. ἐπὶ δὲ τούτων] *Ἀλέξανδρος*
καταπεπολεμηκὼς τὸ τῶν Κοσσαίων ἔθνος ἀνέζευξε
μετὰ τῆς δυνάμεως καὶ προῆγεν ἐπὶ Βαβυλῶνος,
ἀεὶ δὲ κατὰ τὰς στρατοπεδείας διαλείπων καὶ τὴν
2 *δύναμιν ἀναλαμβάνων ἡσυχῇ προῆγεν. ἀπέχοντος*
δὲ αὐτοῦ τριακοσίους σταδίους τῆς Βαβυλῶνος οἱ
Χαλδαῖοι καλούμενοι, μεγίστην μὲν δόξαν ἐν ἀστρο-
λογίᾳ περιπεποιημένοι, διὰ δέ τινος αἰωνίου παρα-
τηρήσεως προλέγειν εἰωθότες τὰ μέλλοντα, προεχειρί-
σαντο μὲν ἐξ ἑαυτῶν τοὺς πρεσβυτάτους καὶ μεγίστην
ἐμπειρίαν ἔχοντας, διὰ δὲ τῆς τῶν ἀστέρων μαντείας
γνόντες τὴν μέλλουσαν γίνεσθαι τοῦ βασιλέως τε-
λευτὴν ἐν Βαβυλῶνι προσέταξαν μηνῦσαι τῷ βασιλεῖ
τὸν κίνδυνον καὶ παρακελεύσασθαι μηδενὶ τρόπῳ τὴν
3 *εἰς τὴν πόλιν εἴσοδον ποιήσασθαι· δύνασθαι δὲ αὐτὸν*
ἐκφυγεῖν τὸν κίνδυνον, ἐὰν ἀναστήσῃ τὸν καθῃρη-
μένον ὑπὸ Περσῶν τοῦ Βήλου τάφον καὶ τὴν βεβου-
λευμένην ὁδὸν ἐπιστήσας παρέλθῃ τὴν πόλιν. τῶν δὲ
ἀποσταλέντων Χαλδαίων ὁ προκριθείς, ὄνομα Βελεφάν-
της, τῷ μὲν βασιλεῖ συνελθεῖν εἰς λόγους οὐκ ἐτόλ-
μησε διὰ τὸν φόβον, Νεάρχῳ δ' ἑνὶ τῶν Ἀλεξάνδρου
φίλων κατ' ἰδίαν ἐντυχὼν καὶ τὰ κατὰ μέρος ἀπαγγεί-
4 *λας ἠξίου δηλῶσαι τῷ βασιλεῖ. ὁ δ' Ἀλέξανδρος* 249

1 sqq. archontis nomen omissum est in omnibus libris; cf. XVII 110, 1; ineptum hoc additamentum unde originem duxerit docent Wess.; Droysen Hell. I² 2 p. 363. **6** *αἰεὶ* F. *διαλιπών* F, corr. 2. m. **7** *προῆγεν*] *προεῖχεν* F. **8** *σταδίους τριακοσίους* F. **9** *μὲν* om. F, s. 2. m. **11** *προσεχ.* F, corr. 2. m. **12** *ἐξ αὐτῶν* RX. **14** *γίγνεσθαι* RX. **15** *ἐν Βαβυλῶνι τελευτὴν* F. **16** *παρασκευάσασθαι* codd.; corr. Dind. **18** aliter Arr. VII 17, 4. **20** *ἐπιστήσας ἣν παρέλθῃ* F. **21** *Βελεφάντις* F. **23** *Νεάρχῳ δέ τινι* F.

ἀκούσας παρὰ τοῦ Νεάρχου τὴν τῶν Χαλδαίων πρόρρησιν κατεπλάγη καὶ μᾶλλον ἀεὶ τὴν ἀγχίνοιαν τῶν ἀνδρῶν καὶ δόξαν ἀναλογιζόμενος ἐταράττετο τὴν ψυχήν. τέλος δὲ τοὺς πολλοὺς τῶν φίλων ἀποστείλας εἰς τὴν πόλιν αὐτὸς εἰς ἄλλην ἀτραπὸν <μεταβαλὼν> παρήλλαξε τὴν Βαβυλῶνα καὶ καταστρατοπεδεύσας ἀπὸ σταδίων διακοσίων ἡσυχίαν εἶχεν. πάντων δὲ θαυμαζόντων ἧκον πρὸς αὐτὸν ἄλλοι τε πλείους τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν φιλοσόφων οἱ περὶ τὸν Ἀνάξαρχον. οὗτοι δὲ μαθόντες τὴν αἰτίαν καὶ τοῖς ἐκ φιλοσοφίας 5 *χρησάμενοι λόγοις ἐνεργῶς τοσοῦτον μετέθηκαν αὐτὸν ὥστε καταφρονῆσαι μὲν πάσης μαντικῆς, μάλιστα δὲ τῆς παρὰ Χαλδαίοις προτιμωμένης. διόπερ ὁ βασιλεύς, ὡσπερεὶ τετρωμένος τὴν ψυχὴν καὶ τοῖς τῶν φιλοσόφων ὑγιασθεὶς λόγοις, εἰς τὴν Βαβυλῶνα μετὰ τῆς δυνάμεως εἰσῆλθεν. τῶν δ' ἐγχωρίων, καθάπερ καὶ* 6 *πρότερον, φιλανθρώπως ὑποδεχομένων τοὺς στρατιώτας ἅπαντες ὥρμησαν πρὸς ἄνεσιν καὶ τρυφήν, πολλῆς τῶν ἐπιτηδείων παρεσκευασμένης δαψιλείας. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.*

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀγησίου Ῥωμαῖοι κατ- 113 *έστησαν ὑπάτους Γάιον Πόπλιον καὶ Παπίριον, ὀλυμπιὰς δ' ἤχθη τετάρτη πρὸς ταῖς ἑκατὸν καὶ δέκα, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Μικίνας Ῥόδιος. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον ἐξ ἁπάσης σχεδὸν τῆς οἰκουμένης ἧκον*

1 *παρὰ* om. F, s. 2. m. **5** *εἰς ἄλλην ἀτραπὸν παρήλλαξε* RX *εἰς ἄλλην ἀτραπὸν μεταπαρήλλαξε* F; inde concludo excidisse vel *μεταβὰς* vel *μεταβαλών*. **9** cf. Diog. Laert. IX 58; Just. XII 13, 5. **14** *ὥσπερ* F. *καὶ* om. F. **15** *ὑπαχθεὶς λόγοις* RX *λόγοις ὑγιασθείς* F. **18** *πάντες* F. **21** *Ἀγησίου* codd.; iustam nominis formam *Ἡγησίου* esse (Wess.) inscr. evincitur. **22** *Πόπλιον* RX *Ποπίλιον* FQ; *Παπείριον* F; cf. Liv. VIII 23. **24** *στάδιον* om. R. *Μηκίνας* F; *Μικίννας* Eus.

πρέσβεις, οἱ μὲν συγχαίροντες ἐπὶ τοῖς κατορθώμασιν,
οἱ δὲ στεφανοῦντες, ἄλλοι δὲ φιλίας καὶ συμμαχίας
τιθέμενοι, πολλοὶ δὲ δωρεὰς μεγαλοπρεπεῖς κομί-
ζοντες, τινὲς δὲ ὑπὲρ τῶν ἐγκαλουμένων ἀπολογού-
2 μενοι. χωρὶς γὰρ τῶν ἀπὸ τῆς Ἀσίας ἐθνῶν καὶ
πόλεων, ἔτι δὲ δυναστῶν πολλοὶ καὶ τῶν ἐκ τῆς
Εὐρώπης καὶ Λιβύης κατήντησαν, ἐκ μὲν Λιβύης
Καρχηδόνιοι καὶ Λιβυφοίνικες καὶ πάντες οἱ τὴν
παράλιον οἰκοῦντες μέχρι τῶν Ἡρακλείων στηλῶν, ἐκ
δὲ τῆς Εὐρώπης αἵ τε τῶν Ἑλλήνων πόλεις ἐξέπεμψαν
καὶ Μακεδόνες, ἔτι δὲ Ἰλλυριοὶ καὶ τῶν περὶ τὸν
Ἀδρίαν οἰκούντων οἱ πλείους, τά τε Θράκια γένη καὶ
τῶν πλησιοχώρων Γαλατῶν, ὧν τότε πρῶτον τὸ γένος
3 ἐγνώσθη παρὰ τοῖς Ἕλλησιν. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀπο-
γραφὴν λαβὼν τῶν πρέσβεων διέταξε τοῖς μὲν πρώτοις
διδόναι τὰς ἀποκρίσεις καὶ τοῖς ἑξῆς ἅπασι. καὶ πρώ-
τοις μὲν ἐχρημάτισε τοῖς ὑπὲρ τῶν ἱερῶν παρα-
γεγενημένοις, δευτέροις δὲ τοῖς περὶ τῶν δωρεῶν
ἥκουσιν, ἑξῆς δὲ τοῖς ἀμφισβητήσεις ἔχουσι πρὸς τοὺς
ὁμόρους, τετάρτοις δὲ τοῖς περὶ τῶν ἰδιωτικῶν ἥκουσι,
πέμπτοις δὲ τοῖς ἀντιλέγουσι περὶ τῆς καθόδου τῶν
4 φυγάδων. τοῖς μὲν οὖν Ἠλείοις πρώτοις ἐχρημάτισεν,
εἶτα Ἀμμωνιεῦσι καὶ Δελφοῖς καὶ Κορινθίοις, ἔτι δὲ 250
Ἐπιδαυρίοις καὶ τοῖς ἄλλοις, κατὰ τὴν δόξαν τῶν ἱερῶν
προκρίνων τὰς ἐντεύξεις. πάσαις δὲ ταῖς πρεσβείαις
φιλοτιμηθεὶς κεχαρισμένας δοῦναι τὰς ἀποκρίσεις
εὐαρεστουμένας ἀπέλυσε κατὰ τὸ δυνατόν.

2. 3 ἄλλοι δὲ — τιθέμενοι iterum post κομίζοντες add. R, del. 1. m. 5 γάρ] δέ X. 8 Λιβοφ. F. 10 malim post πόλεις addas πρέσβεις; aliter XVIII 54, 2. ἔπεμψαν F. 15 διέταξε τοῖς μὲν om. F, suprascr. 2. m. 19 τὰς ἀμφισβητήσεις F. 23 Ἀμμώνιοι XVII 50, 3.

Ἀπολύσας δὲ τὰς πρεσβείας περὶ τὴν ταφὴν ἐγίνετο 114
τοῦ Ἡφαιστίωνος. τοσαύτην δὲ σπουδὴν ἐποιήσατο
πρὸς τὴν τῆς ἐκφορᾶς ἐπιμέλειαν ὥστε μὴ μόνον τὰς
προγεγενημένας παρ' ἀνθρώποις ταφὰς ὑπερβαλέσθαι,
ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐσομένοις μηδεμίαν ὑπέρθεσιν κατα-
*λιπεῖν. καὶ γὰρ ἠγάπησεν αὐτὸν *ταῖς τῶν ἐν στοργῇ*
φίλων δοξαζομένων καὶ μετὰ τὴν τελευτὴν ἐτίμησεν
αὐτὸν ἀνυπερβλήτως. ζῶντα μὲν γὰρ προετίμησε
πάντων τῶν φίλων, καίπερ Κρατεροῦ φιλίαν ἔχοντος
ἐνάμιλλον. ἐπεὶ γάρ τις τῶν ἑταίρων εἶπεν μηδὲν 2
καταδεέστερον Ἡφαιστίωνος τὸν Κρατερὸν στέργεσθαι,
ἐπεφθέγξατο Κρατερὸν μὲν γὰρ εἶναι φιλοβασιλέα,
Ἡφαιστίωνα δὲ φιλαλέξανδρον. τῆς δὲ Δαρείου μη-
τρὸς κατὰ τὴν πρώτην ἔντευξιν διὰ τὴν ἄγνοιαν
προσκυνούσης τὸν Ἡφαιστίωνα ὡς ὄντα βασιλέα καὶ
μετὰ τὴν ἐπίγνωσιν διατρεπομένης εἶπεν, Μηδὲν
φροντίσῃς, ὦ μῆτερ· καὶ γὰρ <καὶ> οὗτος Ἀλέξαν-
δρος. καθόλου γὰρ ὁ Ἡφαιστίων τοσαύτης ἐξουσίας 3
καὶ φιλικῆς ἐκοινώνει παρρησίας ὡς τῆς Ὀλυμπιάδος
ἀλλοτρίως ἐχούσης πρὸς αὐτὸν διὰ τὸν φθόνον καὶ
κατὰ τὰς ἐπιστολὰς ἐπιτιμώσης αὐτῷ σκληρότερον καὶ
ἀπειλούσης τά τε ἄλλα γράψαι πρὸς αὐτὴν ἐπιπληκτι-
κῶς καὶ κατὰ τὴν ἐπιστολὴν ἐπὶ τελευτῆς θεῖναι ταῦτα.
»Καὶ πρὸς ἡμᾶς παύου διαβαλλομένη καὶ μὴ χαλέπαινε
μηδὲ ἀπείλει· εἰ δὲ μή, μετρίως ἡμῖν μελήσει· οἶδας

2. 15 *Ἡφαιστίονος* F, corr. 2. m. **3** *ἐκ φορᾶς* (sic) F. **4** *ὑπερβάλλεσθαι* F. **5** *ταῖς ἐσομέναις* F. **6** *αὐτὸν ταῖς τῶν* R *αὐτὸν τῶν* XF; *μάλιστα τῶν* Reiske; *πλεῖον* aut *μᾶλλον* Wess.; <*ζῶντα μάλιστα*> coniicio. *ἐν*] *ἐπὶ* Hertl. II, 1 p. 20; at cf. e. g. XII 11, 3. **8** *αὐτὸν* om. F, s 2. m. **12** *γὰρ* om. F. **13** *τῆς Δαρείου δὲ μητρός* F. **16** *εἶπεν ὁ βασιλεύς* X. **17** <*καὶ*> addidi: cf. XVII 37, 6; Arr. II 12, 7; (Curt. III 12, 17). **18** *ὁ* om. F. **19** *τῆς* om. R, s. 2. m.

4 γὰρ ὅτι Ἀλέξανδρος κρείττων ἁπάντων.« ὁ δ' οὖν βασιλεὺς τὰ πρὸς τὴν ἐκφορὰν παρασκευαζόμενος ταῖς μὲν πλησίον πόλεσι προσέταξε κατὰ δύναμιν συμβάλλεσθαι πρὸς τὸν τῆς ἐκφορᾶς κόσμον, πᾶσι δὲ τοῖς κατὰ τὴν Ἀσίαν οἰκοῦσι προσέταξεν τὸ παρὰ τοῖς Πέρσαις ἱερὸν πῦρ καλούμενον ἐπιμελῶς σβέσαι, μέχρι ἂν τελέσῃ τὴν ἐκφοράν· τοῦτο δὲ εἰώθασιν οἱ Πέρσαι
5 ποιεῖν κατὰ τὰς τῶν βασιλέων τελευτάς. τὸ δὲ πλῆθος χαλεπὸν οἰωνὸν ἐτίθετο τὸ πρόσταγμα καὶ τὸ θεῖον ὑπελάμβανον προσημαίνειν τὸν τοῦ βασιλέως θάνατον. ἐγένετο δὲ καὶ ἄλλα σημεῖα παράδοξα προδηλοῦντα τὴν Ἀλεξάνδρου τελευτήν, περὶ ὧν μικρὸν ὕστερον ἐροῦμεν, ὅταν τὸν περὶ τῆς ἐκφορᾶς λόγον ἀποδῶμεν.

115 Τῶν γὰρ ἡγεμόνων καὶ φίλων ἕκαστος στοχαζόμενος τῆς τοῦ βασιλέως ἀρεσκείας κατεσκεύαζεν εἴδωλα δι' ἐλέφαντος καὶ χρυσοῦ καὶ τῶν ἄλλων τῶν θαυμαζομένων παρ' ἀνθρώποις, αὐτὸς δὲ τοὺς ἀρχιτέκτονας ἀθροίσας καὶ λεπτουργῶν πλῆθος τοῦ μὲν τείχους καθεῖλεν ἐπὶ δέκα σταδίους, τὴν δ' ὀπτὴν πλίνθον ἀναλεξάμενος καὶ τὸν δεχόμενον τὴν πυρὰν τόπον ὁμαλὸν κατασκευάσας ᾠκοδόμησε τετράπλευρον πυράν, 251
2 σταδιαίας οὔσης ἑκάστης πλευρᾶς. εἰς τριάκοντα δὲ δόμους διελόμενος τὸν* τόπον καὶ καταστρώσας τὰς ὀροφὰς φοινίκων στελέχεσι τετράγωνον ἐποίησε πᾶν τὸ κατασκεύασμα. μετὰ δὲ ταῦτα περιετίθει τῷ περιβόλῳ παντὶ κόσμον, οὗ τὴν μὲν κρηπῖδα χρυσαῖ

3 κατὰ τὴν δύναμιν F. 6 μέχρις F. 7 εἰώθασιν codd.; rectius εἰώθεσαν Wess. 8 τελετάς X. 16 δι' ἐλέφαντος κατεσκευασμένα F. 17 ἀρχιτέκτωνας F. 18 λειτουργῶν Madv. I p. 507. 8. 20 ἀναδεξάμενος F. 22 σταδιαίαν X. 23 τὸν τόπον ex v. 20 falso repetitum esse opinor; proponam τοὺς τοίχους (I 64, 7). 26 κριπῆδα F, c. 2. m.

πεντηρικαὶ πρῷραι συνεπλήρουν, οὖσαι τὸν ἀριθμὸν
διακόσιαι τεσσαράκοντα, ἐπὶ δὲ τῶν ἐπωτίδων ἔχουσαι
δύο μὲν τοξότας εἰς γόνυ κεκαθικότας τετραπήχεις,
ἀνδριάντας δὲ πενταπήχεις καθωπλισμένους, τοὺς δὲ
μεταξὺ τόπους φοινικίδες ἀνεπλήρουν πιληταί. ὑπερ- 3
άνω δὲ τούτων τὴν δευτέραν ἐπανεῖχον χώραν δᾷδες
πεντεκαιδεκαπήχεις, κατὰ μὲν τὴν λαβὴν ἔχουσαι χρυ-
σοῦς στεφάνους, κατὰ δὲ τὴν ἐκφλόγωσιν ἀετοὺς δια-
πεπετακότας τὰς πτέρυγας καὶ κάτω νεύοντας, παρὰ
δὲ τὰς βάσεις δράκοντας ἀφορῶντας τοὺς ἀετούς. κατὰ
δὲ τὴν τρίτην περιφορὰν κατεσκεύαστο ζῴων παντοδα-
πῶν πλῆθος κυνηγουμένων. ἔπειτα ἡ μὲν τετάρτη 4
χώρα κενταυρομαχίαν χρυσῆν εἶχεν, ἡ δὲ πέμπτη
λέοντας καὶ ταύρους ἐναλλὰξ χρυσοῦς. τὸ δ' ἀνώτε-
ρον μέρος ἐπεπλήρωτο Μακεδονικῶν καὶ βαρβαρικῶν
ὅπλων, ὧν μὲν τὰς ἀνδραγαθίας, ὧν δὲ τὰς ἥττας
σημαινόντων. ἐπὶ πᾶσι δὲ ἐφειστήκεισαν Σειρῆνες
διάκοιλοι καὶ δυνάμεναι λεληθότως δέξασθαι τοὺς ἐν
αὐταῖς ὄντας καὶ ᾄδοντας ἐπικήδιον θρῆνον τῷ τετε-
λευτηκότι. τὸ δ' ὕψος ἦν ὅλου τοῦ κατασκευάσματος 5
πήχεις πλείους τῶν ἑκατὸν τριάκοντα. καθόλου δὲ
τῶν τε ἡγεμόνων καὶ τῶν στρατιωτῶν ἁπάντων καὶ
τῶν πρέσβεων, ἔτι δὲ τῶν ἐγχωρίων φιλοτιμηθέντων
εἰς τὸν τῆς ἐκφορᾶς κόσμον φασὶ τὸ πλῆθος τῶν
ἀναλωθέντων χρημάτων γεγονέναι πλείω τῶν μυρίων
καὶ δισχιλίων ταλάντων. ἀκολούθως δὲ ταύτῃ τῇ 6
μεγαλοπρεπείᾳ καὶ τῶν ἄλλων γενομένων κατὰ τὴν

1 πλῶραι F. 5 φοινικίδαις F. πειληταί, c. 2. m. 8 δια-πεπτακότας RX; cf. XVII 10, 2. 10 ἀφορῶντας περὶ τοὺς ἀετούς F. 11 τρίτην om. F, s. 2. m. 15 ἐπληροῦτο X ἀπο-πεπλήρωτο F. 16 τὰς ἥττας] τὰ F, corr. 2. m. 19 ἐπικήδιον codd.; ἐπικήδειον Dind. τελευτήσαντι X. 26 cf. Plut. Alex. 72.

ἐκφορὰν τιμῶν τὸ τελευταῖον προσέταξεν ἅπασι θύειν Ἡφαιστίωνι θεῷ παρέδρῳ· καὶ γὰρ κατὰ τύχην ἧκεν εἷς τῶν φίλων Φίλιππος, χρησμὸν φέρων παρ' Ἄμμωνος θύειν Ἡφαιστίωνι θεῷ. διόπερ γενόμενος περιχαρὴς ἐπὶ τῷ καὶ τὸν θεὸν κεκυρωκέναι τὴν αὐτοῦ γνώμην πρῶτος τὴν θυσίαν ἐπετέλεσεν καὶ τὸ πλῆθος λαμπρῶς ὑπεδέξατο, μύρια τὸν ἀριθμὸν θύσας ἱερεῖα παντοδαπά.

116 Μετὰ δὲ τὴν ἐκφορὰν εἰς ἀνέσεις καὶ πανηγυρικὸν βίον ἐκτραπέντος τοῦ βασιλέως, δοκοῦντος ἰσχύειν τότε πλεῖστον καὶ μάλιστ' εὐδαιμονεῖν, ἡ πεπρωμένη συνῄρει τὸν ὑπὸ τῆς φύσεως αὐτῷ συγκεχωρημένον τοῦ ζῆν χρόνον. εὐθὺ δὲ καὶ τὸ θεῖον ἐσήμαινε τὴν τελευτὴν αὐτοῦ, πολλῶν καὶ παραδόξων οἰωνῶν καὶ 2 σημείων συντελουμένων. τοῦ γὰρ βασιλέως ἀλειφομένου καὶ τῆς βασιλικῆς ἐσθῆτος καὶ διαδήματος ἐπί 252 τινος θρόνου τεθέντος τῶν ἐγχωρίων τις δεδεμένος ἐλύθη τὰς πέδας αὐτομάτως καὶ λαθὼν τοὺς φύλακας διῆλθε διὰ τῶν τῆς αὐλῆς θυρῶν ἀνεπικωλύτως. 3 προσελθὼν δὲ τῷ θρόνῳ καὶ τὴν βασιλικὴν ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα καὶ τὸ διάδημα περιθέμενος ἐκάθισεν ἐπὶ τὸν θρόνον καὶ τὴν ἡσυχίαν ἦγε. γνωσθείσης δὲ τῆς πράξεως ὁ βασιλεὺς καταπλαγεὶς τὸ παράδοξον προσῆλθε τῷ θρόνῳ καὶ χωρὶς καταπλήξεως ἡσυχῇ τὸν ἄνθρωπον ἀνέκρινε τίς ὢν καὶ τί βουλόμενος 4 τοῦτο ἔπραξε. τοῦ δὲ εἰπόντος μηδὲν ἁπλῶς γινώσκειν τοῖς μάντεσι προσαναθέμενος περὶ τοῦ σημείου τοῦτον

1 ἅπασιν Ἡ. θύειν X. **2** παρέδρῳ] προέδρῳ codd.; corr. Blanc. (ex Luc. de cal. non cred. 17). **5** ἐπὶ τῷ θεῷ κυρώσαντι τὴν αὐτοῦ (codd. ο) γνώμην X. αὑτοῦ Dind. **6** τὰ πλήθη F. **13** εὐθύς F. **20** ἐνδύς F. **22** ἐπὶ τὸν θρόνον codd (cf. XVII 66, 3). γνωρισθείσης F. **24** καταπλήξεως] ἐπιπλήξεως Madv. I p. 508.

μὲν κατὰ τὴν ἐκείνων κρίσιν ἀπέκτεινεν, ὅπως τὰ σημαινόμενα δυσχερῆ εἰς ἐκεῖνον τρέπηται, αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τὴν ἐσθῆτα καὶ θεοῖς ἀποτροπαίοις θύσας ἐν ἀγωνίᾳ καθειστήκει καὶ τῆς τῶν Χαλδαίων προρρήσεως ἐμνημόνευσε καὶ τοὺς μὲν συμπείσαντας φιλοσόφους παρελθεῖν εἰς τὴν Βαβυλῶνα κατεμέμφετο, τὴν δὲ τέχνην τῶν Χαλδαίων καὶ τὴν τῶν ἀνδρῶν ἀγχίνοιαν ἐθαύμαζε, καθόλου δὲ τοὺς ταῖς εὑρησιλογίαις καταδοφιζομένους τὴν δύναμιν τῆς πεπρωμένης ἐβλασφήμει.
*μετ' ὀλίγον δὲ ἄλλο σημεῖον αὐτῷ περὶ τῆς *βασιλείας* 5
τὸ δαιμόνιον ἐπέστησε. βουλομένου γὰρ αὐτοῦ θεάσασθαι τὴν περὶ τὴν Βαβυλῶνα λίμνην καὶ πλέοντος μετὰ τῶν φίλων ἔν τισιν ἀκάτοις ἐφ' ἡμέρας μέν τινας ἀποσχισθείσης τῆς νεὼς ἀπὸ τῶν ἄλλων σκαφῶν ἐπλανήθη μόνος, ὥστε καὶ τὴν σωτηρίαν ἀπογνῶναι·
ἔπειτα διά τινος αὐλῶνος στενοῦ καὶ συμπεπυκασμένου 6
δένδρεσι διαπλέοντος καὶ τῶν μὲν ὑπερκειμένων, τοῦ δὲ διαδήματος ὑπὸ τούτων ἀρθέντος καὶ πάλιν εἰς τὴν λίμνην πεσόντος εἷς τῶν ἐρετῶν προσνηξάμενος καὶ βουλόμενος ἀσφαλῶς σῶσαι τὸ διάδημα προσέθετο τῇ κεφαλῇ καὶ προσενήξατο τῷ πλοίῳ. τρεῖς δὲ ἡμέρας 7
καὶ τὰς ἴσας νύκτας διαπλανηθεὶς διεσώθη καὶ τὸ διάδημα περιθέμενος ἀνελπίστως πάλιν τοῖς μάντεσι προσανέφερε περὶ τῶν προσημαινομένων. τούτων δὲ 117
παρακελευομένων θυσίας ἐπιτελεῖν τοῖς θεοῖς μεγαλοπρεπεῖς μετὰ πάσης σπουδῆς παρεκλήθη πρός τινα τῶν φίλων Μήδιον τὸν Θετταλὸν ἐπὶ κῶμον ἐλθεῖν·

5 *ἐμνημόνευε* F. *συμπείσαντες* X. 6 *Βαβυλωνίαν* RX. 8 *εὑρεσιλογίαις* F. 10 *βασιλείας* libri; scripserat D. haud dubie *τελευτῆς* (cf. § 1; Arr. VII 22, 5). 11 *ἔστησε* F. 12 *Βαβυλωνίαν* R. 16 *αὐλῶνος* om. F, suprascr. 2. m. 19 *ὑπηρετῶν* F. 22 *πλανηθείς* F, corr. 2. m. 25 *πάλιν παρακελευομένων* X.

κἀκεῖ πολὺν ἄκρατον ἐμφορηθεὶς ἐπὶ τελευτῆς Ἡρα-
2 κλέους μέγα ποτήριον πληρώσας ἐξέπιεν. ἄφνω δὲ
ὥσπερ ὑπό τινος πληγῆς ἰσχυρᾶς πεπληγμένος ἀν-
εστέναξε μέγα βοήσας καὶ ὑπὸ τῶν φίλων ἀπηλλάττετο 253
χειραγωγούμενος. εὐθὺς δ' οἱ μὲν περὶ τὴν θεραπείαν
ἐκδεξάμενοι κατέκλιναν αὐτὸν καὶ προσήδρευον ἐπι-
3 μελῶς, τοῦ δὲ πάθους ἐπιτείνοντος καὶ τῶν ἰατρῶν
συγκληθέντων βοηθῆσαι μὲν οὐδεὶς ἐδυνήθη, πολλοῖς
δὲ πόνοις καὶ δειναῖς ἀλγηδόσι συσχεθείς, ἐπειδὴ τὸ
ζῆν ἀπέγνω, περιελόμενος τὸν δακτύλιον ἔδωκε Περ-
4 δίκκᾳ. τῶν δὲ φίλων ἐπερωτώντων, Τίνι τὴν βασι-
λείαν ἀπολείπεις; εἶπεν, Τῷ κρατίστῳ, καὶ προσ-
εφθέγξατο, ταύτην τελευταίαν φωνὴν προέμενος, ὅτι
μέγαν ἀγῶνα αὐτῷ ἐπιτάφιον συστήσονται πάντες οἱ
5 πρωτεύοντες τῶν φίλων. οὗτος μὲν οὖν τὸν προειρη-
μένον τρόπον ἐτελεύτησε βασιλεύσας ἔτη δώδεκα καὶ
μῆνας ἑπτά, πράξεις δὲ μεγίστας κατεργασάμενος οὐ
μόνον τῶν πρὸ αὐτοῦ βασιλευσάντων, ἀλλὰ καὶ τῶν
ὕστερον ἐσομένων μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου.

Ἐπεὶ δέ τινες τῶν συγγραφέων περὶ τῆς τελευτῆς
τοῦ βασιλέως τούτου διαπεφωνήκασιν, ἀποφαινόμενοι
διὰ φαρμάκου θανασίμου γεγονέναι τὸν θάνατον, ἀναγ-
καῖον ἡγούμεθα δεῖν μὴ παραλιπεῖν αὐτῶν τοὺς λό-
118 γους. φασὶ γὰρ Ἀντίπατρον ἐπὶ τῆς Εὐρώπης στρα-
τηγὸν ὑπ' αὐτοῦ καταλειφθέντα διενεχθῆναι πρὸς
Ὀλυμπιάδα τὴν μητέρα τοῦ βασιλέως καὶ τὸ μὲν

4 καὶ μεγάλα βοήσας ὑπὸ τ. φ. F. 8 ἠδυνήθη X. 12 τῷ ἀρίστῳ XVIII 1, 4. 14 συστήσονται] ποιήσασθαι F, corr. 2. m. in marg. 17 ἑπτά] cf. Eus. chr. I 169; alii aliter (cf. Arr. VII 28, 1; Droysen Hell. I² 2 p. 349); ἐννέα coniecit Unger philol. XLI p. 82 a. 6; Diodori numerum defendit Schrader de A. M. vitae tempore (1889) p. 24. 19 ἐσομένων] γενομένων Klueber Eos I p. 256 et Hertl. II, 2 p. 10; at cf. XVII 114, 1.

πρῶτον καταφρονεῖν αὐτῆς διὰ τὸ μὴ προσδέχεσθαι
τὸν Ἀλέξανδρον τὰς κατ' αὐτοῦ διαβολάς, ὕστερον δ'
αἰεὶ τῆς ἔχθρας αὐξομένης, τοῦ βασιλέως διὰ τὸ πρὸς
τὸ θεῖον εὐσεβὲς πάντα βουλομένου τῇ μητρὶ χαρί-
ζεσθαι, πολλὰς ἐμφάσεις διδόναι τῆς πρὸς αὐτὸν ἀλλο-
τριότητος· πρὸς δὲ τούτοις τῆς Παρμενίωνος καὶ Φιλώ-
του σφαγῆς φρίκην ἐμποιούσης τοῖς φίλοις διὰ τοῦ
ἰδίου υἱοῦ τεταγμένου περὶ τὸν κύαθον δοῦναι πιεῖν
θανάσιμον φάρμακον τῷ βασιλεῖ. μετὰ δὲ τὴν τελευ- 2
τὴν πλεῖστον ἰσχύσαντος τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην καὶ
μετὰ ταῦτα Κασάνδρου τοῦ υἱοῦ διαδεξαμένου τὴν
βασιλείαν πολλοὺς συγγραφεῖς μὴ τολμᾶν γράψαι περὶ
τῆς φαρμακείας. φανερὸν δὲ γεγονέναι Κάσανδρον δι'
αὐτῶν τῶν πράξεων ἀλλοτριώτατα διακείμενον τοῖς
Ἀλεξάνδρου πράγμασι· τήν τε γὰρ Ὀλυμπιάδα φονεύ-
σαντα ἄταφον ῥῖψαι καὶ τὰς ὑπ' ἐκείνου κατασκαφεί-
σας Θήβας <ἀν>οικίσαι μετὰ πολλῆς σπουδῆς.

Μετὰ δὲ τὴν τοῦ βασιλέως τελευτὴν Σισύγαμβρις 3
ἡ Δαρείου μήτηρ, πολλὰ καταθρηνήσασα τήν τε Ἀλε-
254 ξάνδρου τελευτὴν καὶ τὴν ἑαυτῆς ἐρημίαν, ἐπὶ τῆς
ἐσχάτης τοῦ βίου γραμμῆς <πρὸς τροφὴν> ἐγκαρτε-
ρήσασα πεμπταία κατέστρεψε τὸν βίον, ἐπιλύπως μέν,
οὐκ ἀκλεῶς δὲ προεμένη τὸ ζῆν. ἡμεῖς δὲ ἐπὶ τὴν 4
Ἀλεξάνδρου τελευτὴν παρόντες κατὰ τὴν ἐν ἀρχῇ τῆς
βίβλου πρόθεσιν τὰς τῶν διαδεξαμένων πράξεις ἐν
ταῖς ἑπομέναις βίβλοις πειρασόμεθα διεξιέναι.

4 *βουλόμενος* F. *τῇ* om. F, add. 2. m. **5** *τῇ — ἀλλοτριότητι* F. **13** *δὲ* om. F. **15** *φονεύσας* F. **17** *οἰκῆσαι* RX *οἰκίσαι* F; <*ἀν*>*οικίσαι* scripsi (cf. XVI 90, 1). **18** *Σισύγαμβρις* codd. **21** <*πρὸς τροφὴν*> addendum censeo; cf. Plut. bruta rat. uti 4 (987 E). **23** *οὐκ ἀκλεῶς*] *οὐ καλῶς* F. subscr.: *Διοδώρου Σικελιώτου ἱστοριῶν ιζ̄* RX; subscr. deest in cod. F.

Τάδε ἔνεστιν ἐν τῇ ὀκτωκαιδεκάτῃ τῶν Διοδώρου βύβλων.

α'. Ἡ γενομένη ταραχὴ καὶ στάσις μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρου τελευτὴν ἐν ταῖς δυνάμεσιν.

β'. Περδίκκου παράληψις τῆς κατὰ τὴν βασιλείαν ἐπιμελείας καὶ διαίρεσις τῶν σατραπειῶν.

γ'. Ἀπόστασις τῶν ἐν ταῖς ἄνω σατραπείαις Ἑλλήνων καὶ ἀποστολὴ στρατηγοῦ Πίθωνος ἐπ' αὐτούς.

δ'. Ἀπαγγελία τῆς κατὰ τὴν Ἀσίαν θέσεως καὶ τῶν ἐν αὐτῇ σατραπειῶν.

ε'. Ὡς Πίθων κατεπολέμησε τοὺς ἀποστάντας Ἕλληνας.

ς'. Ὡς Ἀθηναῖοι πόλεμον ἐξήνεγκαν πρὸς Ἀντίπατρον τὸν ὀνομασθέντα Λαμιακόν.

ζ'. Ὡς Λεωσθένης ἀναδειχθεὶς στρατηγὸς καὶ συστησάμενος δύναμιν ἐνίκησε μάχῃ τὸν Ἀντίπατρον καὶ συνέκλεισεν εἰς πόλιν Λάμιαν.

η'. Λεωσθένους τοῦ στρατηγοῦ τελευτὴ καὶ ἐπιτάφιος.

θ'. Παράληψις τῶν σατραπειῶν ὑπὸ τῶν μεμερισμένων αὐτάς.

ι'. Ἱππομαχία τῶν Ἑλλήνων πρὸς Λεοννάτον καὶ νίκη τῶν Ἑλλήνων.

ια'. Ὡς Ἀντίπατρος Λεοννάτου σφαγέντος ἐν τῇ μάχῃ παρέλαβε τὴν Λεοννάτου δύναμιν.

ιβ'. Ὡς Κλεῖτος ὁ τῶν Μακεδόνων ναύαρχος ἐνίκησε δυσὶ ναυμαχίαις τοὺς Ἕλληνας.

βίβλων F. **5. 6** '*ἀπόστασις — αὐτοὺς* dittographia sunt illorum *ὡς — Πίθων — Ἕλληνας* (v. 9) et loco praepostero ponuntur.' Dind. **6** *Πίθωνος* RX semper *Πύθωνος* F; cf. Niese l. l. I p. 199 a. 2; Ausfeld Rhein. Mus. LVI p. 523 a. 3. **15** *στρατηγοῦ* om. F, suppl. 2. m. **16** *μερισάντων* F. **17** *Λεώννατον* F; cf. XVII 37, 3.

ιγ'. Ὡς Περδίκκας Ἀριαράθην τὸν βασιλέα παρατάξει μεγάλῃ νικήσας ἐζώγρησε τὸν βασιλέα μετὰ καὶ πολλῶν ἄλλων.

ιδ'. Ὡς Κρατερὸς βοηθήσας Ἀντιπάτρῳ ἐνίκησε τοὺς Ἕλληνας καὶ κατέλυσε τὸν Λαμιακὸν πόλεμον.

ιε'. Περὶ τῶν ὑπ' Ἀντιπάτρου πραχθέντων πρὸς Ἀθηναίους καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας.

256 *ις'. Περὶ τῶν πραχθέντων ἐν τῷ κατὰ Κυρήνην πολέμῳ Πτολεμαίῳ.*

ιζ'. Ὡς Περδίκκας ἐμβαλὼν εἰς τὴν Πισιδίαν Λαρανδεῖς μὲν ἐξηνδραποδίσατο, Ἰσαυρεῖς δὲ πολιορκήσας συνηνάγκασεν ἑαυτούς τε κατασφάξαι καὶ τὴν πόλιν ἐμπρῆσαι.

ιη'. Ἀντιπάτρου καὶ Κρατεροῦ στρατεία εἰς Αἰτωλίαν.

ιθ'. Κατακομιδὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου σώματος ἐκ Βαβυλῶνος εἰς Ἀλεξάνδρειαν καὶ τῆς κατὰ τὴν ἁρμάμαξαν πολυτελείας ἀπαγγελία.

κ'. Ὡς Εὐμενὴς παρατάξει νικήσας Κρατερὸν κατέσφαξεν ἐν τῇ μάχῃ καὶ Νεοπτόλεμον.

κα'. Ὡς Περδίκκας εἰς Αἴγυπτον στρατεύσας ὑπὸ τῶν φίλων ἀνῃρέθη.

κβ'. Ὡς τῶν βασιλέων ἐπιμελητὴς ᾑρέθη Πίθων καὶ μετ' αὐτοῦ Ἀρριδαῖος, ὕστερον δ' Ἀντίπατρος.

κγ'. Ὡς Ἀντίπατρος ἡγεμὼν κατασταθεὶς τῶν ὅλων ἐμερίσατο τὰς σατραπείας ἐξ ἀρχῆς ἐν Τριπαραδείσῳ τῆς Συρίας.

κδ'. Ὡς Ἀντίγονος ὑπ' Ἀντιπάτρου κατασταθεὶς στρατηγὸς κατεπολέμησε τὸν Εὐμένη.

κε'. Περὶ Εὐμενοῦς καὶ τῶν περὶ αὐτὸν γενομένων παραδόξων μεταβολῶν.

κς'. Ὡς Πτολεμαῖος τήν τε Φοινίκην καὶ τὴν Κοίλην Συρίαν προσεκτήσατο.

2 *καὶ* om. F. 7 *πολέμῳ*] *τόπῳ* codd.; corr. Dind. (cf. XVIII 19, 1). **11** *ἑαυτοῖς καταφλέξαι τὴν πόλιν σὺν τοῖς φιλτάτοις* F. **14** *καὶ ἡ—ἀπαγγελία* (corr. ex *ἐπαγγελία*) F. **16** *ὡς Εὐμενὴς* (RF; *Ευμένης* X semper) *νικήσας καταπατηθέντος καὶ ἀποθανόντος Κρατεροῦ κατέσφαξεν* F. **17** *καὶ Νεοπτόλεμον* om. R, ast. not. Steph. **20** *βασιλειῶν* F. **22** *ἐπεμερίσατο* R. **23** *Τριπαραδείσῳ* scr. (cf. XVIII 39, 1); *ἔν τινι παραδείσῳ* RX *ἐν τριδιπ.* F, suprascr. ab 2. m. *ἔν τινι*. **26** *γινομένων* R.

2 *θανόντος* F. **3** *Π.*] cf. XVII 57, 2. **8** *βασιλειῶν* codd.; corr. Rhod. *καὶ τῶν Μακεδονικῶν δυνάμεων* F. **10** *βασιλειῶν* codd.; corr. Rhod. **14** *καὶ τῶν πραχθέντων ὑπ' αὐτοῦ* F. *λγʹ* et *λδʹ* inter se coniungit (addito *καὶ*) R. **25** *περὶ τὴν Βαβυλωνίων* F.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ

257 ΒΙΒΛΟΣ ΟΚΤΩΚΑΙΔΕΚΑΤΗ.

Πυθαγόρας ὁ Σάμιος καί τινες ἕτεροι τῶν πα- 1
λαιῶν φυσικῶν ἀπεφήναντο τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώ-
πων ὑπάρχειν ἀθανάτους, ἀκολούθως δὲ τῷ δόγματι
τούτῳ καὶ προγινώσκειν αὐτὰς τὰ μέλλοντα καθ' ὃν
ἂν καιρὸν ἐν τῇ τελευτῇ τὸν ἀπὸ τοῦ σώματος χωρισ-
μὸν ποιῶνται. τούτοις δὲ ἔοικε συμφωνεῖν καὶ ὁ 2
ποιητὴς Ὅμηρος, παρεισάγων τὸν Ἕκτορα κατὰ τὸν
τῆς τελευτῆς καιρὸν προλέγοντα τῷ Ἀχιλλεῖ τὸν μέλ-
λοντα συντόμως αὐτῷ συνακολουθήσειν θάνατον.
ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἐπὶ πολ- 3
λῶν καταστρεφόντων τὸν βίον ἱστορεῖται γεγονέναι
τὸ προειρημένον καὶ μάλιστα ἐπὶ τῆς Ἀλεξάνδρου τοῦ
Μακεδόνος τελευτῆς. οὗτος γὰρ ἐν Βαβυλῶνι μετ- 4
αλλάττων τὸν βίον, κατὰ τὴν ἐσχάτην ἀναπνοὴν ἐρω-
τηθεὶς ὑπὸ τῶν φίλων τίνι τὴν βασιλείαν ἀπολείπει,
εἶπεν Τῷ ἀρίστῳ· προορῶμαι γὰρ ἐπιτάφιον μέγαν
ἀγῶνα γενησόμενόν μοι τῶν φίλων. ὅπερ καὶ πρὸς 5
ἀλήθειαν ἐξέβη· οἱ γὰρ ἐπιφανέστατοι τῶν φίλων ὑπὲρ
τοῦ πρωτείου διενεχθέντες πολλοὺς [πολέμους] καὶ

4 προγιγνώσκειν RX; cf. Winer-Schm. p. 65. **8** cf. Il. X 359. **10** ὁμοίως δὲ κατὰ τῶν τοὺς ν. χρ F. **12** μάλιστ' F. **15** παρὰ τῶν φ. F. **16** τῷ κρατίστῳ XVII 117, 4. **19** [πολέμους] del. Dind.

μεγάλους ἀγῶνας συνεστήσαντο μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρου
τελευτήν. τὰς δὲ συντελεσθείσας ὑπ' αὐτῶν πράξεις
ἡ βύβλος αὕτη περιέχουσα ποιήσει φανερὸν τὸ ῥηθὲν
6 τοῖς φιλαναγνωστοῦσιν. ἡ μὲν γὰρ πρὸ ταύτης [συν-
τελεσθεῖσα] βύβλος τὰς Ἀλεξάνδρου πράξεις ἁπάσας
περιείληφε μέχρι τῆς τελευτῆς· αὕτη δὲ τὰ τοῖς δια-
δεξαμένοις τὴν τούτου βασιλείαν πεπραγμένα περι-
έχουσα τελευτὴν μὲν ἔχει τὸν προηγούμενον ἐνιαυτὸν
τῆς Ἀγαθοκλέους τυραννίδος, περιείληφεν δ' ἔτη ἑπτά.
2 Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησι Κηφισοδώρου Ῥωμαῖοι
μὲν κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Φρούριον καὶ Δέκιον
Ἰούνιον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως
τετελευτηκότος ἄπαιδος ἀναρχία καὶ πολλὴ στάσις
2 ἐγένετο περὶ τῆς ἡγεμονίας. ἡ μὲν γὰρ τῶν πεζῶν 258
φάλαγξ Ἀρριδαῖον τὸν Φιλίππου μὲν υἱόν, ψυχικοῖς
δὲ πάθεσι συνεχόμενον ἀνιάτοις προῆγεν ἐπὶ τὴν βα-
σιλείαν· οἱ δὲ μέγιστον ἔχοντες ἀξίωμα τῶν φίλων
καὶ σωματοφυλάκων συνεδρεύσαντες καὶ προσλαβό-
μενοι τὸ τῶν ἱππέων τῶν ἑταίρων ὀνομαζομένων
σύστημα τὸ μὲν πρῶτον διαγωνίζεσθαι τοῖς ὅπλοις
πρὸς τὴν φάλαγγα διέγνωσαν καὶ πρέσβεις ἀπέστειλαν
πρὸς τοὺς πεζοὺς ἐκ τῶν ἀξίωμα ἐχόντων ἀνδρῶν, ὧν
ἦν ἐπιφανέστατος Μελέαγρος, ἀξιοῦντες πειθαρχεῖν
3 αὐτοῖς. ὁ δὲ Μελέαγρος ὡς ἧκεν πρὸς τοὺς φαλαγγί-

1 συνέστησαν F. **3** βύβλος R. ποιήσει φανερὸν — **7** περιέχουσα om. F, suppl. 2. m. in marg. **4** [συντελεσθεῖσα] del. Dind. **9** ἑπτά] cf. Reuss, Jahrb. f. Phil. XLII (1896) p. 641. **10** Κηφησιδώρου F. **11** Φρούριον libri omnes. Δέκιμον F. **11. 12** aliter Liv. VIII 29 ex quo D—i nomina corrigebant vv. dd. **15** alii Ἀριδαῖος; cf. Kaerst (P.-W. s. v.). ψυχικοῖς δὲ om. F, suppl. 2. m. **16** προσῆγεν X. **24** πρός] εἰς X. πρὸς τοὺς [πεζοὺς ἐκ τῶν ἀξίωμα ἐχόντων ἀνδρῶν ὧν ἦν ἐπιφανέστατος] φαλαγγίτας codd., (del. uncis circumclusa R); del. iam Wess. (praeeunte Castellione) et Dind.

τας, τῆς μὲν πρεσβείας οὐδεμίαν ἐποιήσατο μνείαν, τοὐναντίον δ' ἐπαινέσας αὐτοὺς ἐπὶ τοῖς δεδογμένοις παρώξυνε κατὰ τῶν ἐναντιουμένων. διόπερ οἱ Μακεδόνες ἡγεμόνα καταστήσαντες ἑαυτῶν τὸν Μελέαγρον προῆγον πρὸς τοὺς ἀντιλέγοντας μετὰ τῶν ὅπλων. τῶν δὲ σωματοφυλάκων ἀποχωρησάντων ἐκ τῆς Βαβυ- 4
λῶνος καὶ παρασκευαζομένων εἰς πόλεμον οἱ χαριέστατοι τῶν ἀνδρῶν ἔπεισαν αὐτοὺς ὁμονοῆσαι. εὐθὺ δὲ βασιλέα κατέστησαν τὸν Φιλίππου υἱὸν Ἀρριδαῖον καὶ μετωνόμασαν Φίλιππον, ἐπιμελητὴν δὲ τῆς βασιλείας Περδίκκαν, ᾧ καὶ ὁ βασιλεὺς τὸν δακτύλιον τελευτῶν δεδώκει, τοὺς δὲ ἀξιολογωτάτους τῶν φίλων καὶ σωματοφυλάκων παραλαβεῖν τὰς σατραπείας καὶ ὑπακούειν τῷ τε βασιλεῖ καὶ τῷ Περδίκκᾳ.

Οὗτος δὲ παραλαβὼν τὴν τῶν ὅλων ἡγεμονίαν 3
καὶ συνεδρεύσας μετὰ τῶν ἡγεμόνων Πτολεμαίῳ μὲν τῷ Λάγου τὴν Αἴγυπτον ἔδωκεν, Λαομέδοντι δὲ τῷ Μιτυληναίῳ Συρίαν, Φιλώτᾳ δὲ Κιλικίαν καὶ Πίθωνι μὲν Μηδίαν, Εὐμενεῖ δὲ Παφλαγονίαν καὶ Καππαδοκίαν καὶ πάσας τὰς συνοριζούσας ταύταις χώρας, ἃς Ἀλέξανδρος οὐκ ἐπῆλθεν ἐκκλεισθεὶς ὑπὸ τῶν καιρῶν, ὅτε διεπολέμει πρὸς Δαρεῖον, Ἀντιγόνῳ δὲ Παμφυλίαν καὶ Λυκίαν καὶ τὴν μεγάλην καλουμένην Φρυγίαν, μετὰ δὲ ταῦτα Κασάνδρῳ μὲν Καρίαν,

1 ἐποιήσαντο X. **8** αὐτόν R (corr. 2. m.) XF. **12** δεδώκει codd.; cf. Winer-Schm. p. 99. ἀξιολόγους X. **16** Πτ. μὲν τὴν Αἴγ. ἔδωκε τῷ Λάγου X. **18** Μυτιλ. Dind. Πύθωνι F; cf. Arr. (Phot. c. 92; cf. Arr. Did. p. 241); Dex. fr. 1 (FHG. III p. 668); Curt. X 10, 4; Just. XIII 4, 13; Niese l. l. p. 199 a. 2. Μηδίαν] Μυσίαν vel Πισιδίαν scribi iubet Hertl. II, 2 p. 6 ni malis καὶ Π. μὲν Μηδίαν deleri; at cf. ll. ll.; Niese p. 196 a. 4. **20** πάσας om. F, suppl. 2. m. **24** Κασάνδρῳ codd. omnes (cf. XVIII 39, 6); idem Arr. l. l.; Curt. X 10, 2; Just. XIII 4, 15; rectius Ἀσάνδρῳ (cf. Dex. l. l.) quod Wess. Diodoro reddi voluit.

Μελεάγρῳ δὲ Λυδίαν, Λεοννάτῳ δὲ τὴν ἐφ' Ἑλλη-
σπόντῳ Φρυγίαν. αὗται μὲν οὖν αἱ σατραπεῖαι τοῦ-
2 τον τὸν τρόπον ἐμερίσθησαν. κατὰ δὲ τὴν Εὐρώπην
Λυσιμάχῳ μὲν ἐδόθη Θρᾴκη καὶ τὰ συνορίζοντα τῶν
ἐθνῶν παρὰ τὴν Ποντικὴν θάλασσαν, ἡ δὲ Μακεδονία
καὶ τὰ πλησιόχωρα τῶν ἐθνῶν Ἀντιπάτρῳ προσωρίσθη.
τὰς δὲ κατὰ τὴν Ἀσίαν παραλελειμμένας σατραπείας 259
ἔδοξε μὴ κινεῖν, ἀλλ' ἐᾶν ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ἡγεμό-
νας τεταγμένας<· ὁμοίως δὲ καὶ Ταξίλην καὶ Πῶρον
κυρίους εἶναι τῶν ἰδίων βασιλειῶν, καθάπερ αὐτὸς
3 Ἀλέξανδρος ἦν τεταχώς.> τούτων δὲ τὴν συνορίζου-
σαν σατραπείαν τοῖς περὶ Ταξίλην βασιλεῦσι συν-
εχώρησε· τὴν δὲ παρὰ τὸν Καύκασον κειμένην, ὀνομα-
ζομένην δὲ Παροπανισαδῶν προσώρισεν Ὀξυάρτῃ τῷ
Βακτριανῷ [βασιλεῖ], οὗ τὴν θυγατέρα Ῥωξάνην γεγα-
μηκὼς ἦν Ἀλέξανδρος. καὶ Σιβυρτίῳ μὲν ἔδωκεν
Ἀραχωσίαν καὶ Κεδρωσίαν, Στασάνορι δὲ τῷ Σολίῳ
τὴν Ἀρίαν καὶ Δραγγινήν, Φιλίππῳ δὲ προσώρισε
Βακτριανὴν καὶ Σογδιανήν, Φραταφέρνῃ δὲ Παρθυαίαν
καὶ Ὑρκανίαν καὶ Πευκέστῃ μὲν Περσίδα, Τληπολέμῳ
δὲ Καρμανίαν, Ἀτροπάτῃ δὲ Μηδίαν, Ἄρχωνι δὲ τὴν

1 *Μελεάγρῳ* codd. omnes; *Μενάνδρῳ* Wess.; cf. Arr. (Phot. c. 92); Dex. l. l.; Curt. X 10, 2; Just. XIII 4, 15. **9** <*ὁμοίως — τεταχώς* (*τεταγμένος καὶ τεταχώς* X)> hic omissa et falso loco (§ 4 post *Σέλευκος*) in textum recepta transposui cum Kallenbergio (Philol. XXXVI p. 498 sq.; I p. 17); Madv. I p. 508 scribi iusserat *Πύθωνι δὲ*; Hertl. II, 2 p. 7 *τούτων δὲ* <*Πύθωνι μὲν τῷ Ἀγήνορος*>. **14** *Παροπανισ.* cf. XVII 82, 2. **15** *Βακτριανῶν* F. *βασιλεῖ* del. Wess. **16** *Συβυρτίῳ* R (corr. 2. m.) F. **17** *Γεδρωσίαν* F. *Σολιώτῃ* F. **18** *Ἀρείαν* F. *Δραγγεινήν* F. **19** *Σογδιανήν*] *Σαρδιανήν* R (corr. 2. m.) XF. *Παρθυείαν* F. **21** *Ἀτροπάτῃ*] *Ἀτράπῃ* RX *Ἀτραπῇ* F; corr. Bongarsius; cf. Arr. IV 18, 3; Just. XIII 4, 13. *Μηδείαν* F. *Ἄρχωνι*] cf. Just. XIII 4, 23; alii veluti Dex. l. l. Bab. Seleuco contribuunt.

Βαβυλωνίαν, Ἀρκεσιλάῳ δὲ Μεσοποταμίαν. Σέλευκον 4
δ' ἔταξεν ἐπὶ τὴν ἱππαρχίαν τῶν ἑταίρων, οὖσαν ἐπι-
φανεστάτην· ταύτης γὰρ Ἡφαιστίων πρῶτος μὲν ἡγή-
σατο, μετὰ δὲ τοῦτον Περδίκκας, τρίτος δ' ὁ προειρη-
μένος Σέλευκος. ἐπὶ δὲ τὴν κατακομιδὴν τοῦ σώματος 5
καὶ τὴν κατασκευὴν τῆς ἁρμαμάξης τῆς μελλούσης
κομίζειν τὸ σῶμα τοῦ τετελευτηκότος βασιλέως εἰς
Ἄμμωνα ἔταξαν Ἀρριδαῖον.

Κρατερὸς δὲ τῶν ἐπιφανεστάτων <ἀνδρῶν> ὑπάρ- 4
χων ἔτυχε προαπεσταλμένος εἰς Κιλικίαν ὑπ' Ἀλεξάν-
δρου μετὰ τῶν ἀπολυθέντων τῆς στρατείας, ὄντων
μυρίων. ἅμα δ' εἰληφὼς ἐντολὰς ἣν ἐγγράπτους, ἃς
ἔδωκε μὲν ὁ βασιλεὺς αὐτῷ συντελέσαι, μεταλλάξαντος
δ' Ἀλεξάνδρου τοῖς διαδόχοις ἔδοξε μὴ συντελεῖν τὰ
βεβουλευμένα. ὁ γὰρ Περδίκκας παραλαβὼν ἐν τοῖς 2
ὑπομνήμασι τοῦ βασιλέως τήν τε συντέλειαν τῆς
Ἡφαιστίωνος πυρᾶς, πολλῶν δεομένην χρημάτων, τάς
τε λοιπὰς αὐτοῦ ἐπιβολὰς πολλὰς καὶ μεγάλας οὔσας
καὶ δαπάνας ἀνυπερβλήτους ἐχούσας ἔκρινε συμφέρειν
ἀκύρους ποιῆσαι. ἵνα δὲ μὴ δόξῃ διὰ τῆς ἰδίας 3
γνώμης καθαιρεῖν τι τῆς Ἀλεξάνδρου δόξης ἐπὶ τὸ
κοινὸν τῶν Μακεδόνων πλῆθος ἀνήνεγκε τὴν περὶ
τούτων βουλήν. ἦν δὲ τῶν ὑπομνημάτων τὰ μέγιστα
καὶ μνήμης ἄξια τάδε, χιλίας μὲν ναῦς μακρὰς μείζους 4
τριήρων ναυπηγήσασθαι κατὰ τὴν Φοινίκην καὶ Συρίαν

3 μὲν om. F. **8** Ἀρριδαῖον] cf. XVIII 26, 1; 28, 2; Ἀρριδ. vel Ἀριδαῖος auctores omnes nec non inscriptiones (cf. Wilhelm MAJ. XXII p. 190); Ἀριββαῖος Polyaen. VII 30; cf. Droysen II² 1 p. 13 a. 2 (Niese I p. 198 a. 2) qui genuinam nominis formam Ἀρραβαῖον esse docet. **9** malim addas <ἀνδρῶν> (cf. e. g. IV 21, 2; XVIII 4, 8). **12** μυρίων] cf. XVII 109, 1. εἰληφὼς ἣν ἐντολὰς F. **17** δεομένης F. **20** δὲ om. X. πάνυ post δόξῃ add. F. **21** γνώμης] δόξης RX. διὰ τοῦτο post δόξης add. X.

καὶ Κιλικίαν καὶ Κύπρον πρὸς τὴν στρατείαν τὴν ἐπὶ
Καρχηδονίους καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παρὰ θάλατταν
κατοικοῦντας τῆς τε Λιβύης καὶ Ἰβηρίας καὶ τῆς
ὁμόρου χώρας παραθαλαττίου μέχρι Σικελίας, ὁδο- 260
ποιῆσαι δὲ τὴν παραθαλάττιον τῆς Λιβύης μέχρι
στηλῶν Ἡρακλείων, <ἀκολούθως δὲ τῷ τηλικούτῳ
στόλῳ λιμένας καὶ νεώρια κατασκευάσαι κατὰ τοὺς
ἐπικαίρους τῶν τόπων>, ναούς τε κατασκευάσαι πολυ-
τελεῖς ἕξ, ἀπὸ ταλάντων χιλίων καὶ πεντακοσίων
ἕκαστον, πρὸς δὲ τούτοις πόλεων συνοικισμοὺς καὶ
σωμάτων μεταγωγὰς ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην
καὶ κατὰ τοὐναντίον ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἀσίαν,
ὅπως τὰς μεγίστας ἠπείρους ταῖς ἐπιγαμίαις καὶ ταῖς
οἰκειώσεσιν εἰς κοινὴν ὁμόνοιαν καὶ συγγενικὴν φιλίαν
5 καταστήσῃ. τοὺς δὲ προειρημένους ναοὺς ἔδει κατα-
σκευασθῆναι ἐν Δήλῳ καὶ Δελφοῖς καὶ Δωδώνῃ, κατὰ
δὲ τὴν Μακεδονίαν ἐν Δίῳ μὲν τοῦ Διός, ἐν Ἀμφι-
πόλει δὲ τῆς Ταυροπόλου, ἐν Κύρνῳ δὲ τῆς Ἀθηνᾶς·
ὁμοίως δὲ καὶ ἐν Ἰλίῳ ταύτης τῆς θεᾶς κατα-
σκευασθῆναι ναὸν ὑπερβολὴν ἑτέρῳ μὴ καταλείποντα.
τοῦ δὲ πατρὸς Φιλίππου τάφον πυραμίδι παραπλήσιον
μιᾷ τῇ μεγίστῃ κατὰ τὴν Αἴγυπτον, ἃς ἐν τοῖς ἑπτά
6 τινες μεγίστοις ἔργοις καταριθμοῦσιν. ἀναγνωσθέντων
δὲ τῶν ὑπομνημάτων οἱ Μακεδόνες, καίπερ ἀποδεδεγ-
μένοι καλῶς τὸν Ἀλέξανδρον, ὅμως ὑπερόγκους καὶ

5 *Λυβίης* X. 6 *ἀκολούθως—τόπων* anteposui; codd. exhibent post *ἕκαστον* (v. 10). 8 *κατασκευάσασθαι* F. 18 *Ταυροπώλου* RX. *Κύρνῳ* codd.; rectius *Κύρρῳ* Gron. et Wess. (cf. Thuc. II 100; Ptol. III 12, 36). 20 *καταλιπόντα* F. 22 *τῇ κατὰ τὴν Αἴγ.* F; *τῶν κ. τ. Αἴγ.* Schaefer ad Eur. Orest. v. 910 (Pors. ed. 3). *ἑπταῖς* X. 24 *ἀποδεδειγμένοι* RX.

δυσεφίκτους τὰς ἐπιβολὰς ὁρῶντες ἔκριναν μηδὲν τῶν εἰρημένων συντελεῖν.

Περδίκκας δὲ τὸ μὲν πρῶτον τοὺς ταραχώδεις 7
τῶν στρατιωτῶν καὶ μάλιστα ἀλλοτρίως ἔχοντας τὰ
πρὸς αὐτὸν ἀπέκτεινεν, ὄντας τριάκοντα. μετὰ δὲ
ταῦτα καὶ Μελέαγρον ἐν τῇ στάσει καὶ πρεσβείᾳ προ-
δότην γεγενημένον, ἐπιβαλόμενος οἰκείας διαβολὰς καὶ
κατηγορίας, ὡς ἐπιβουλὴν κατ' αὐτοῦ πεποιημένον
ἐκόλασε. μετὰ δὲ ταῦτα ἐν ταῖς ἄνω σατραπείαις τῶν 8
κατοικισθέντων Ἑλλήνων ἀποστάντων καὶ δύναμιν
ἀξιόλογον συστησαμένων ἕνα τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν
ἐξέπεμψε Πίθωνα, διαπολεμήσοντα πρὸς αὐτούς. ἡμεῖς 5
δὲ πρὸς τὰς μελλούσας ἱστορεῖσθαι πράξεις οἰκεῖον
εἶναι νομίζομεν ἐκθεῖναι πρότερον τάς τε αἰτίας τῆς
ἀποστάσεως καὶ τῆς ὅλης Ἀσίας τὴν θέσιν καὶ τῶν
σατραπειῶν τὰ μεγέθη καὶ τὰς ἰδιότητας. οὕτως γὰρ
μάλιστα εὐπαρακολούθητος τοῖς ἀναγινώσκουσιν ἡ
διήγησις ἔσται, πρὸ ὀφθαλμῶν τεθείσης τῆς ὅλης
τοποθεσίας καὶ τῶν διαστημάτων.

Ἀπὸ τοίνυν τοῦ κατὰ Κιλικίαν Ταύρου συνεχὲς 2
ὄρος δι' ὅλης τῆς Ἀσίας διήκει μέχρι τοῦ Καυκάσου
καὶ τοῦ πρὸς ἀνατολὰς Ὠκεανοῦ· τοῦτο δὲ παν-
τοδαποῖς ἀναστήμασι λόφων διειλημμένον ἰδίας καθ'
ἕκαστον ἔχει προσηγορίας. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον εἰς 3
δύο μέρη διαιρουμένης τῆς Ἀσίας τὸ μὲν πρὸς τὰς
ἄρκτους αὐτῆς νένευκεν, τὸ δὲ πρὸς τὴν μεσημβρίαν.
ἀκολούθως δὲ τούτοις τοῖς κλίμασι τῶν ποταμῶν τὰς

5 *τριάκοντα*] trecenti Curt. X 9, 18. **7** *ἐπιβαλόμενος* (*ἐπι-βαλλόμενος* F) *οἰκείας διαβολῆς* codd.; corr. Wess. (cf. XVIII 23, 4); *ἐπιλαβόμενος — διαβολῆς* Steph. **13** *οἰκεῖον εἶναι ν.*] *οἰκεῖόν τε ν.* F. **23** *πρὸς ἕκαστον* F. **25** *διαιρουμένων* F, corr. 2. m.

ῥύσεις ἐχόντων ἀντιπροσώπους οἱ μὲν εἰς τὴν Κασπίαν θάλατταν, οἱ δὲ εἰς τὸν Εὔξεινον Πόντον, ἔνιοι δὲ εἰς τὸν ὑπὸ τὰς ἄρκτους Ὠκεανὸν ἐξερεύγονται. οἱ δ' ἀντικείμενοι τούτοις οἱ μὲν εἰς τὸν κατὰ τὴν Ἰνδικήν, οἱ δ' ἐπὶ τὸν συνεχῆ τῆς ἠπείρου ταύτης 261 *κείμενον Ὠκεανὸν ἐκβάλλουσιν, ἔνιοι δ' εἰς τὴν καλου-*
4 *μένην Ἐρυθρὰν θάλατταν καταφέρονται. ὁμοίως δὲ τούτοις διειλημμένων τῶν σατραπειῶν αἱ μὲν ἐπὶ τὴν ἄρκτον, αἱ δ' ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν ἔχουσι τὰς κλίσεις. καὶ πρώτη μὲν τῶν πρὸς τὴν ἄρκτον ἐστραμμένων κεῖται παρὰ τὸν Τάναϊν ποταμὸν Σογδιανὴ καὶ Βακτριανὴ καὶ τούτων ἐχομένη Ἀρία καὶ Παρθυαία <καὶ Ὑρκανία>, δι' ἧς συμβαίνει περιέχεσθαι τὴν Ὑρκανίαν θάλατταν, οὖσαν καθ' αὑτήν· μετὰ δὲ ταῦτα Μηδία, πολλὰς μὲν ἔχουσα τόπων προσηγορίας, μεγίστη δ' οὖσα πασῶν τῶν σατραπειῶν· ἑξῆς δ' Ἀρμενία καὶ Λυκαονία καὶ Καππαδοκία, πᾶσαι τὸν ἀέρα δυσχείμερον ἔχουσαι· ταύταις δὲ συνορίζουσαι κατ' εὐθεῖαν μὲν ἥ τε μεγάλη Φρυγία καὶ ἡ ἐφ' Ἑλλησπόντῳ κειμένη, ἐκ δὲ τῶν πλαγίων Λυδία καὶ Καρία, ὑπερδέξιος δὲ τῆς Φρυγίας καὶ παράλληλος ἡ Πισιδικὴ καὶ ταύτης ἐχο-*
5 *μένη Λυκία. ἐν δὲ τοῖς παρὰ θάλασσαν τόποις τούτων τῶν σατραπειῶν αἱ τῶν Ἑλλήνων πόλεις καθίδρυνται, ὧν τὰς προσηγορίας γράφειν οὐκ ἀναγκαῖον πρὸς τὴν ὑποκειμένην ὑπόθεσιν. αἱ μὲν οὖν πρὸς τὴν ἄρκτον ἐστραμμέναι σατραπεῖαι τὸν εἰρημένον*
6 *τρόπον καθίδρυνται. τῶν δὲ πρὸς μεσημβρίαν ἐστραμ-*

4 *εἰς τὴν κατὰ τ. Ἰ.* F. **10** *τῆς — ἐστραμμένης* F, corr. 2. m. **12** *Ἀρεία* F. **13** *<καὶ Ὑρκανία>* addidi (cf. XVIII 3, 3; XVII 75, 3). *περιέρχεσθαι* F. **17** *ἅπασαι* F. **18** *συνορίζουσιν* F. **21** *Πισηδική* F. **24** *ὧν — 27 καθίδρυνται* om. F, suppl. 2. m. in marg. **26** *ἐστραμμέναι*] *ἱδρυμέναι* F.

μένων πρώτη μὲν παρὰ τὸν Καύκασόν ἐστιν Ἰνδική, βασιλεία μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος, οἰκουμένη δ' ὑπὸ πλειόνων Ἰνδικῶν ἐθνῶν, ὧν ἐστι μέγιστον τὸ τῶν Γανδαριδῶν ἔθνος, ἐφ' οὓς διὰ τὸ πλῆθος τῶν παρ' αὐτοῖς ἐλεφάντων οὐκ ἐπεστράτευσεν ὁ Ἀλέξανδρος. ὁρίζει δὲ τὴν χώραν ταύτην καὶ τὴν ἑξῆς Ἰνδικὴν 2
ποταμὸς ὁ <ὀνομαζόμενος Γάγγης>, μέγιστος ὢν τῶν περὶ τοὺς τόπους καὶ τὸ πλάτος ἔχων σταδίων τριάκοντα. ἐχομένη δὲ ταύτης ἡ λοιπὴ τῆς Ἰνδικῆς, ἣν κατεπολέμησεν ὁ Ἀλέξανδρος, [παρα]ποταμίοις ὕδασι κατάρρυτος καὶ κατὰ τὴν εὐδαιμονίαν ἐπιφανεστάτη, καθ' ἣν ὑπῆρχε σὺν ἄλλαις πλείοσι βασιλείαις ἥ τε τοῦ Πώρου καὶ Ταξίλου δυναστεία, δι' ἧς συμβαίνει ῥεῖν τὸν Ἰνδὸν ποταμόν, ἀφ' οὗ τὴν προσηγορίαν ἔσχεν ἡ χώρα. ἐχομένη δὲ τῆς Ἰνδικῆς ἀφώριστο 3
σατραπείας Ἀραχωσία καὶ Κεδρωσία καὶ Καρμανία, πρὸς δὲ ταύταις Περσίς, ἐν ᾗ τὴν Σουσιανὴν καὶ Σιττακινὴν κεῖσθαι συμβέβηκεν· ἑξῆς δὲ Βαβυλωνία μέχρι τῆς κατὰ τὴν Ἀραβίαν ἀοικήτου· ἐκ δὲ θατέρου μέρους, ἀφ' οὗ ποιούμεθα τὴν ἀνάβασιν, Μεσοποταμία περιειλημμένη δυσὶ ποταμοῖς, τῷ τε Εὐφράτῃ καὶ Τίγριδι, δι' οὓς τέτευχε ταύτης τῆς προσηγορίας· ἐχομένη δὲ τῆς Βαβυλωνίας Συρία ἡ ἄνω καλουμένη καὶ αἱ συνεχεῖς ταύτῃ παραθαλάττιοι Κιλικία καὶ Παμ-

3 *ὧν τὸ μέγιστον* F. **4** *Τυνδαρίδων* codd.; corr. edd.; cf. II 37, 3; XVII 93, 2. **6** *ἑξῆς* om. F, suppl. 2. m. **7** *ὁ <ὀνομαζόμενος Γάγγης>* suppl. ex II 37, 1; de Gange cogitari iam viderant Wess. et Cobet p. 249. *τῶν* om. F. **8** *τριάκοντα*] cf. II 37, 2; XVII 93, 2. **10** *ποταμίοις*] *παραποταμίοις* codd.; corr. Reiske (cf. II 39, 3). **13** *Ταξιλίου* F. **15** *ἐχομένης* F. **16** *σατραπεία* F, corr. 2. m. **18** *Σιττακινήν* codd.; cf. XVII 65, 2. **19** *ἐκ θατέρου δὲ μέρους δι' οὗ.* F. **20** *ἐποιούμεθα* Madv. I p. 508. **24** *Παμφιλία* X.

φυλία καὶ ἡ Κοίλη Συρία, καθ' ἣν ἡ Φοινίκη περι-
είληπται. παρὰ δὲ τὰ πέρατα τῆς Κοίλης Συρίας καὶ
τὴν συνεχῶς κειμένην ἔρημον, καθ' ἣν ὁ Νεῖλος φερό-
μενος ὁρίζει Συρίαν τε καὶ τὴν Αἴγυπτον, ἀπεδέδεικτο
σατραπεία πασῶν ἀρίστη καὶ προσόδους ἔχουσα μεγάλας 262
4 Αἴγυπτος. πᾶσαι δ' αὗται καυματώδεις εἰσίν, ὡς ἀντι-
πνέοντος τοῦ κατὰ μεσημβρίαν ἀέρος τῷ πρὸς ἄρκτους
καθήκοντι. αἱ μὲν οὖν ὑπ' Ἀλεξάνδρου καταπολεμη-
θεῖσαι σατραπεῖαι τὸν εἰρημένον τρόπον κείμεναι
διεμερίσθησαν τοῖς ἀξιολογωτάτοις τῶν ἀνδρῶν.

7 Οἱ δ' ἐν ταῖς ἄνω καλουμέναις σατραπείαις κατ-
οικισθέντες Ἕλληνες ὑπ' Ἀλεξάνδρου, ποθοῦντες μὲν
τὴν Ἑλληνικὴν ἀγωγὴν καὶ δίαιταν, ἐν δὲ ταῖς ἐσχα-
τιαῖς τῆς βασιλείας ἐξερριμμένοι, ζῶντος μὲν τοῦ βασι-
λέως ὑπέμενον διὰ τὸν φόβον, τελευτήσαντος δὲ ἀπ-
2 έστησαν. συμφρονήσαντες δὲ καὶ ἑλόμενοι στρατηγὸν
Φίλωνα τὸν Αἰνιᾶνα δύναμιν ἀξιόλογον συνεστήσαντο.
πεζοὺς μὲν γὰρ εἶχον πλείους τῶν δισμυρίων, ἱππεῖς
δὲ τρισχιλίους, πάντας δὲ τῶν κατὰ τὸν πόλεμον ἀγώ-
νων πολλάκις πεῖραν εἰληφότας καὶ διαφόρους ταῖς
3 ἀνδραγαθίαις. Περδίκκας δὲ πυθόμενος τὴν τῶν Ἑλλή-
νων ἀπόστασιν ἐκλήρωσεν ἐκ τῶν Μακεδόνων πεζοὺς
μὲν τρισχιλίους, ἱππεῖς δὲ ὀκτακοσίους. τοῦ δὲ πλή-
θους ἑλόμενος στρατηγὸν Πίθωνα τὸν σωματοφύλακα
μὲν Ἀλεξάνδρου γεγονότα, φρονήματος δὲ πλήρη καὶ
δυνάμενον στρατηγεῖν παρέδωκε τούτῳ τοὺς ἀπο-
κληρωθέντας. δοὺς δ' αὐτῷ πρὸς τοὺς σατράπας ἐπι-

4 ἀποδέδεικτο R. 6 εἰσίν om. F. ὡς <ἂν> Dind. ἀντιπνέοντος] ἀντιπεπονθότος libri; correxi ex II 38, 2. 11 sqq. cf. XVII 99, 5. 14 ἐξεριμένοι F. 16 στρατηγὸν ἑλόμενοι F. 18 πλείους εἶχον F. 19 τὸν ... ἀγῶνα F. 22 ἐκ τῶν] ἐκ τῆς F. 24 ἑλομένου RX. Πύθωνα F (υ mut. ex ι).

στολάς, ἐν αἷς γεγραμμένον ἦν στρατιώτας δοῦναι τῷ
Πίθωνι μυρίους μὲν πεζούς, ἱππεῖς δὲ ὀκτακισχιλίους,
ἐξαπέστειλεν ἐπὶ τοὺς ἀποστάντας. ὁ δὲ Πίθων μεγαλ- 4
επίβολος ὢν ἀσμένως ὑπήκουσεν εἰς τὴν στρατείαν,
διανοούμενος τοὺς μὲν Ἕλληνας ταῖς φιλανθρωπίαις
προσάγεσθαι, τὴν δὲ δύναμιν τῇ τούτων συμμαχίᾳ
μεγάλην ποιήσας ἰδιοπραγεῖν καὶ τῶν ἄνω σατραπειῶν
δυναστεύειν. ὁ δὲ Περδίκκας ὑφορώμενος αὐτοῦ τὴν 5
ἐπιβολὴν διεκελεύσατο καταπολεμήσαντα τοὺς ἀφεστη-
κότας ἅπαντας ἀποκτεῖναι καὶ τὰ λάφυρα διαδοῦναι
τοῖς στρατιώταις. ὁ δὲ Πίθων ἀναζεύξας μετὰ τῶν
δεδομένων αὐτῷ στρατιωτῶν καὶ παρὰ τῶν σατραπῶν
προσλαβόμενος τοὺς συμμάχους ἧκεν μετὰ πάσης τῆς
δυνάμεως ἐπὶ τοὺς ἀφεστηκότας. διὰ δέ τινος Αἰ-
νιᾶνος διαφθείρας Λητόδωρον, ἐπὶ τρισχιλίων στρα-
τιωτῶν παρὰ τοῖς ἀποστάταις τεταγμένον, τοῖς ὅλοις
προετέρησε. γινομένης γὰρ τῆς παρατάξεως καὶ τῆς 6
νίκης ἀμφιδοξουμένης ὁ προδότης ἐγκαταλιπὼν τοὺς
συμμάχους ἀλόγως ἀπῆλθεν ἐπί τινα λόφον, ἔχων
τρισχιλίους. οἱ δ' ἄλλοι δόξαντες τούτους πρὸς φυγὴν
ὡρμηκέναι διεταράχθησαν καὶ τραπέντες ἔφυγον. ὁ δὲ 7
Πίθων νικήσας τῇ μάχῃ διεκηρύξατο πρὸς τοὺς ἡττη-

2 *Πύθωνι* F (*υ* mut. ex *ει*); idem v. 3. 5 *φιλανθρωπείαις* F. 7 *τῶν ἄλλων σ.* R. 9 *ἐπιβουλήν* F. *καταπολεμήσαντας* Rhod. 10 *ἅπαντας* om. RX. 11 *Πείθων* F. 12 *καὶ παρὰ τῶν σατραπῶν* om. F, suppl. 2. m. 13 *τοὺς συμμάχους*] *συμμαχίας* F. 14 *ἐπὶ τοὺς ἀφεστηκότας μετὰ π. τ. δ.* X. *ἐπί*] *πρός* F. *Αἰνιᾶνος* F, mut. 2. m. in *Αἰνειᾶνος*. 15 *Λητόδωρον*] *Λιπόδωρον* RX *Λειπόδ.* F; corr. Dittenberger Herm. XXXI p. 320 (SIG. 6, 36); *Νικόδωρον* Dind. (V p. 512); *Διόδωρον* vel *Ἀσκληπιόδωρον* Niese I p. 199 a. 4. 17 *γενομένης* Hultzsch pr. Pas. p. 9. 20 malim cum Dind. <*τοὺς*> *τρισχ.* 22 *Πίθων* R (*ι* mut. 2. m. in *ει*) X *Πείθων* F. *τῇ μάχῃ* om. F, add. 2. m. *ἐκηρύξατο* F, corr. 2. m. *πρὸς τοὺς ἡγεμόνας τῶν ἡττημένων* XQ.

μένους, κελεύων τὰ μὲν ὅπλα καταθέσθαι, αὐτοὺς δὲ
τὰ πιστὰ λαβόντας ἐπὶ τὰς ἰδίας κατοικίας ἀναχωρῆσαι.
8 γενομένων δ' ἐπὶ τούτοις ὅρκων καὶ τῶν Ἑλλήνων ἀνα- 263
μιχθέντων τοῖς Μακεδόσιν ὁ μὲν Πίθων περιχαρὴς ἦν,
κατὰ νοῦν αὐτῷ προχωρούντων τῶν πραγμάτων, οἱ δὲ
Μακεδόνες μνησθέντες μὲν τῆς τοῦ Περδίκκου παραγ-
γελίας, οὐδὲν δὲ φροντίσαντες τῶν γεγενημένων ὅρκων
9 παρεσπόνδησαν τοὺς Ἕλληνας. ἀπροσδοκήτως γὰρ
αὐτοῖς ἐπιθέμενοι καὶ λαβόντες ἀφυλάκτους ἅπαντας
κατηκόντισαν καὶ τὰ χρήματα διήρπασαν. ὁ μὲν οὖν
Πίθων διαψευσθεὶς τῶν ἐλπίδων ἀπῆλθε μετὰ τῶν
Μακεδόνων πρὸς τὸν Περδίκκαν. καὶ τὰ μὲν κατὰ
τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν.

8 Κατὰ δὲ τὴν Εὐρώπην Ῥόδιοι μὲν ἐκβαλόντες τὴν
Μακεδονικὴν φρουρὰν ἠλευθέρωσαν τὴν πόλιν, Ἀθη-
ναῖοι δὲ πρὸς Ἀντίπατρον πόλεμον ἐξήνεγκαν τὸν
ὀνομασθέντα Λαμιακόν. τούτου δὲ τὰς αἰτίας ἀναγ-
καῖόν ἐστι προεκθέσθαι χάριν τοῦ σαφεστέρας γενέσθαι
2 τὰς ἐν αὐτῷ συντελεσθείσας πράξεις. Ἀλέξανδρος γὰρ
βραχεῖ χρόνῳ πρότερον τῆς τελευτῆς ἔκρινε κατάγειν
ἅπαντας τοὺς ἐν ταῖς Ἑλληνίσι πόλεσι φυγάδας, ἅμα
μὲν δόξης ἕνεκεν, ἅμα δὲ βουλόμενος ἔχειν ἐν ἑκάστῃ
πόλει πολλοὺς ἰδίους ταῖς εὐνοίαις πρὸς τοὺς νεω-
3 τερισμοὺς καὶ τὰς ἀποστάσεις τῶν Ἑλλήνων. διόπερ
ὑπογύων ὄντων τῶν Ὀλυμπίων ἐξέπεμψεν εἰς τὴν
Ἑλλάδα Νικάνορα τὸν Σταγειρίτην, δοὺς ἐπιστολὴν
περὶ τῆς καθόδου· ταύτην δὲ προσέταξεν ἐν τῇ πανη-

2 πλεῖστα F. 4 Πίθων R (corr. 2. m. in ει) X Πεῖθων (sic) F. 9 ἀφυλάκτως F. 11 Πείθων F. 14 τῆς Μακεδονικῆς φρουρᾶς F (corr. 2. m. Μ—ν φ—ν). 16 δὲ om. F. 25 ὑπογυίων F.

γύρει διὰ τοῦ νικήσαντος κήρυκος ἀναγνωσθῆναι
τοῖς πλήθεσιν. τούτου δὲ ποιήσαντος τὸ προσταχθὲν 4
λαβὼν ὁ κῆρυξ ἀνέγνω τὴν ἐπιστολὴν τήνδε. «Βασι-
λεὺς Ἀλέξανδρος τοῖς ἐκ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων
φυγάσι. τοῦ μὲν φεύγειν ὑμᾶς οὐχ ἡμεῖς αἴτιοι
γεγόναμεν, τοῦ δὲ κατελθεῖν εἰς τὰς ἰδίας πατρίδας
ἡμεῖς ἐσόμεθα πλὴν τῶν ἐναγῶν. γεγράφαμεν δὲ
Ἀντιπάτρῳ περὶ τούτων, ὅπως τὰς μὴ βουλομένας
τῶν πόλεων κατάγειν ἀναγκάσῃ.» κηρυχθέντων δὲ 5
τούτων μεγάλῳ κρότῳ ἐπεσήμηνε τὸ πλῆθος· ἀποδε-
ξάμενοι γὰρ οἱ κατὰ τὴν πανήγυριν τὴν χάριν τοῦ
βασιλέως διὰ τὴν χαρὰν ἠμείβοντο τὴν εὐεργεσίαν τοῖς
ἐπαίνοις. ἦσαν δ' οἱ φυγάδες ἀπηντηκότες ἅπαντες
ἐπὶ τὴν πανήγυριν, ὄντες πλείους τῶν δισμυρίων. οἱ 6
μὲν οὖν πολλοὶ τὴν κάθοδον τῶν φυγάδων ὡς ἐπ'
ἀγαθῷ γινομένην ἀπεδέχοντο, Αἰτωλοὶ δὲ καὶ Ἀθηναῖοι
δυσχεραίνοντες τῇ πράξει χαλεπῶς ἔφερον. Αἰτωλοὶ
μὲν γὰρ τοὺς Οἰνιάδας ἐκβεβληκότες ἐκ τῆς πατρίδος
προσεδόκων τὴν ἐπὶ τοῖς παρανομήμασιν ἐπακολου-
θοῦσαν κόλασιν· καὶ γὰρ ὁ βασιλεὺς ἠπειληκὼς ἦν
ὡς οὐκ Οἰνιαδῶν παῖδες, ἀλλ' αὐτὸς ἐπιθήσει τὴν
δίκην αὐτοῖς· ὁμοίως δὲ τούτοις Ἀθηναῖοι τὴν Σάμον 7
κατακεκληρουχηκότες οὐδαμῶς τὴν νῆσον ταύτην προ-
ΐεντο. οὐκ ὄντες δ' ἀξιόμαχοι ταῖς τούτου δυνάμεσι
264 κατὰ μὲν τὸ παρὸν ἡσυχίαν ἦγον, ἐπιτηροῦντες καιρὸν

1 *νικήσαντος κήρυκος*] vix sanum (Luc. de m. per. 32; Suet. Ner. 24; (cf. Schaefer Dem. III² p. 315 a. 1); f. *διὰ τοῦ* <*ἀναγορεύοντος τοὺς*> *νικήσαντας κ.* **4** *ἐκ τῶν Ἑλλήνων* RX. *πόλεων* om. RX; F (suppl. 2. m.). **7** *ἡμεῖς* om. F, suppl. 2. m. *πλὴν τῶν ἐναγῶν*] cf. XVII 109, 1. *γέγραφα* F, corr. 2. m. **9** *καταγαγεῖν* F. **10** *ἐπεσήμαινε* F. **12** *διὰ τῆς χαρᾶς* libri; corr. Dind. an *τοῖς* <*ἁρμόζουσιν*> *ἐπαίνοις*? cf. XVIII 18, 7. **14** *πανήγυριν*] *ἑορτήν* X. **21** *Οἰνιάδων* libri; *Οἰνιαδῶν* Dind. (cf. XIX 67, 4).

9 *εὔθετον, ὃν ἡ τύχη ταχέως αὐτοῖς παρεσκεύασε· μετ'*
ὀλίγον γὰρ τελευτήσαντος Ἀλεξάνδρου καὶ τῆς βασι-
λείας υἱοὺς διαδόχους οὐκ ἔχοντος ἐτόλμησαν ἀντι-
λαβέσθαι τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς κοινῆς τῶν Ἑλλή-
νων ἡγεμονίας. ἀφορμὰς δὲ ἔσχον εἰς τὸν πόλεμον
τό τε πλῆθος τῶν καταλειφθέντων ὑφ' Ἁρπάλου χρη-
μάτων, περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος ἐν τῇ πρὸ ταύτης
βύβλῳ διήλθομεν, ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς κατὰ τὴν
Ἀσίαν ἀμίσθους γενομένους ὑπὸ τῶν σατραπῶν μισθο-
φόρους, ὄντας μὲν ὀκτακισχιλίους, διατρίβοντας δὲ
2 *περὶ Ταίναρον τῆς Πελοποννήσου. διὸ καὶ τούτους*
προσέταξαν ἐν ἀπορρήτοις Λεωσθένει τῷ Ἀθηναίῳ τὸ
μὲν πρῶτον ἀναλαβεῖν αὐτοὺς ὡς ἰδιοπραγοῦντα χωρὶς
τῆς τοῦ δήμου γνώμης, ὅπως ὁ μὲν Ἀντίπατρος
ῥαθυμότερον διατεθῇ πρὸς τὰς παρασκευάς, κατα-
φρονῶν τοῦ Λεωσθένους, οἱ δ' Ἀθηναῖοι σχολὴν
λάβωσι καὶ χρόνον προκατασκευάσαι τι τῶν εἰς τὸν
3 *πόλεμον χρησίμων. διὸ καὶ Λεωσθένης μετὰ πολλῆς*
ἡσυχίας μισθωσάμενος τοὺς προειρημένους παραδόξως
ἑτοίμην ἔσχε πρὸς τὰς πράξεις ἀξιόλογον δύναμιν·
ἐστρατευμένοι γὰρ κατὰ τὴν Ἀσίαν πολὺν χρόνον καὶ
πολλῶν καὶ μεγάλων ἀγώνων μετεσχηκότες ἀθληταὶ
4 *τῶν κατὰ πόλεμον ἔργων ἐγεγένηντο. ταῦτα μὲν οὖν*
οὕτως ἐπράττετο μήπω καλῶς ἐγνωσμένης τῆς Ἀλε-
ξάνδρου τελευτῆς· ἐπεὶ δέ τινες ἐκ Βαβυλῶνος ἧκον
αὐτόπται γεγονότες τῆς τοῦ βασιλέως μεταλλαγῆς, τότε
φανερῶς ὁ δῆμος ἀπεκαλύψατο πρὸς τὸν πόλεμον καὶ

3 *ἔχοντος* scripsi; libri *ἐχούσης*. **8** cf. XVII 108, 4 sqq. **9** *ἀμίσθους*] *ἀπομίσθους* Cobet ex XVII 111, 1; at cf. XI 94, 1; XVIII 21, 1. *ὑπὸ*] *ἀπό* F. **10** aliter Paus. VIII 52, 5. **12** *Λεωσθένη* F. **13** *αὐτὸν* Madv. I p. 508. *ἰδιοπραγοῦντας* R. **23** *κατὰ τὸν πόλεμον* F. *γεγένηντο* F.

τῶν μὲν Ἁρπάλου χρημάτων μέρος ἐξέπεμψε τῷ Λεω-
σθένει καὶ πανοπλίας οὐκ ὀλίγας καὶ παρήγγειλε
μηκέτι παρακρύπτειν, ἀλλὰ φανερῶς πράττειν τι τῶν
συμφερόντων. ὁ δὲ διαδοὺς τοῖς μισθοφόροις τὰς 5
συντάξεις καὶ καθοπλίσας τοὺς ἀνόπλους παρῆλθεν
εἰς Αἰτωλίαν, συνθησόμενος κοινοπραγίαν. ἀσμένως
δὲ τῶν Αἰτωλῶν συνυπακουσάντων καὶ διδόντων
αὐτῷ στρατιώτας ἑπτακισχιλίους ὁ μὲν Λεωσθένης
διαπεμπόμενος πρός τε τοὺς Λοκροὺς καὶ Φωκεῖς καὶ
τοὺς ἄλλους τοὺς πλησιοχώρους παρεκάλει τῆς αὐτο-
νομίας ἀντέχεσθαι καὶ τῆς τῶν Μακεδόνων δεσποτείας
ἐλευθερῶσαι τὴν Ἑλλάδα· ὁ δὲ δῆμος τῶν Ἀθηναίων, 10
τῶν μὲν κτηματικῶν συμβουλευόντων τὴν ἡσυχίαν
ἄγειν, τῶν δὲ δημοκόπων ἀνασειόντων τὰ πλήθη καὶ
παρακαλούντων ἐρρωμένως ἔχεσθαι τοῦ πολέμου, πολὺ
τοῖς πλήθεσιν ὑπερεῖχον οἱ τὸν πόλεμον αἱρούμενοι
265 καὶ τὰς τροφὰς εἰωθότες ἔχειν ἐκ τοῦ μισθοφορεῖν·
οἷς ποτ' ἔφησεν ὁ Φίλιππος τὸν μὲν πόλεμον εἰρήνην
ὑπάρχειν, τὴν δὲ εἰρήνην πόλεμον. εὐθὺς οὖν οἱ μὲν 2
ῥήτορες τὰς τῶν δημοτικῶν ὁρμὰς σωματοποιοῦντες
ἔγραψαν ψήφισμα τῆς κοινῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας
φροντίσαι τὸν δῆμον καὶ τὰς μὲν φρουρουμένας πόλεις
ἐλευθερῶσαι, ναῦς δὲ παρασκευάσαι τετρήρεις μὲν
τεσσαράκοντα, τριήρεις δὲ διακοσίας, στρατεύσασθαι
δὲ πάντας Ἀθηναίους τοὺς μέχρι ἐτῶν τεσσαράκοντα
καὶ τρεῖς μὲν φυλὰς τὴν Ἀττικὴν παραφυλάττειν, τὰς
δ' ἑπτὰ πρὸς τὰς ὑπερορίους στρατείας ἑτοίμους εἶναι.

3 παρακύπτειν F, corr. 2. m. 7 ὑπακουσάντων F, corr. 2. m. 9 πρὸς τοὺς Λοκρούς F. 23 τριήρεις μὲν μ̄, τετρήρεις δὲ σ̄ codd.; corr. Wess.; cf. Schaefer Dem. III[2] p. 360 a. 2; cf. XVIII 15, 8. 27 ὑπαιθρίους F, corr. 2. m.

3 ἐκπέμψαι δὲ καὶ πρέσβεις τοὺς ἐπελευσομένους τὰς
Ἑλληνίδας πόλεις καὶ διδάξοντας ὅτι καὶ πρότερον
μὲν ὁ δῆμος, τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν κοινὴν εἶναι πατρίδα
κρίνων τῶν Ἑλλήνων, τοὺς ἐπὶ δουλείᾳ στρατευσα-
μένους βαρβάρους ἠμύνατο κατὰ θάλασσαν καὶ νῦν
οἴεται δεῖν ὑπὲρ τῆς κοινῆς τῶν Ἑλλήνων σωτηρίας
καὶ σώμασι καὶ χρήμασι καὶ ναυσὶ προκινδυνεύειν.
4 κυρωθέντος δὲ τοῦ ψηφίσματος προχειρότερον ἢ συν-
έφερεν οἱ μὲν συνέσει διαφέροντες τῶν Ἑλλήνων
ἔφασαν τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων τὰ μὲν πρὸς εὐδο-
ξίαν εὖ βεβουλεῦσθαι, τοῦ δὲ συμφέροντος διημαρ-
τηκέναι· προεξανίστασθαι γὰρ αὐτὸν τῶν καιρῶν καὶ
πρὸς ἀνικήτους καὶ μεγάλας δυνάμεις ἐπιβάλλεσθαι
διακινδυνεύειν μηδεμιᾶς ἀνάγκης κατεπειγούσης καὶ
φρονήσει δοκοῦντα διαφέρειν μηδὲ ταῖς περιβοήτοις
5 τῶν Θηβαίων συμφοραῖς νενουθετῆσθαι. οὐ μὴν
ἀλλὰ τῶν πρέσβεων ἐπιπορευομένων τὰς πόλεις καὶ
τῇ συνήθει τῶν λόγων δεινότητι παρορμώντων πρὸς
τὸν πόλεμον αἱ πλεῖσται μὲν συνέθεντο τὴν συμμα-
11 χίαν, αἱ μὲν κατ' ἔθνος, αἱ δὲ κατὰ πόλιν. τῶν δ'
ἄλλων Ἑλλήνων οἱ μὲν πρὸς Μακεδόνας ἀπέκλινον,
οἱ δὲ τὴν ἡσυχίαν εἵλοντο. Αἰτωλοὶ μὲν οὖν ἅπαντες
πρῶτοι συνέθεντο τὴν συμμαχίαν, καθάπερ προείρηται,
μετὰ δὲ τούτους Θετταλοὶ μὲν πάντες πλὴν Πελιν-
ναίων, Οἰταῖοι δὲ πλὴν Ἡρακλεωτῶν, Ἀχαιοὶ δὲ

3 *κοινήν τε πατρίδα* F. **4** *στρατευσομένους* F. **6** post *δεῖν* add. F *προστάξας ἑαυτόν* quod 2. m. punctis superne appositis del. **13** *ἐπιβαλέσθαι* F; cf. Hultzsch pr. Pas. p. 12. **16** *νενουθετεῖσθαι* F. **21** *ἀπέκλιναν* F. **24** *Πελληναίων* RXV *Πελληνέων* F; corr. frequens codicum vitium (cf. Strab. IX 5, 17; Polyaen. IV 2, 19; Steph. Byz. s. v.) Palmerius. **25** *Ἀχαιῶν* libri; corr. Hertl. II, 2 p. 28; cf. Bürgel pyl.-delph. Amph. p. 60 a. 15.

Φθιῶται πλὴν Θηβαίων, Μηλιεῖς δὲ πλὴν Λαμιέων,
ἑξῆς δὲ Δωριεῖς ἅπαντες καὶ Λοκροὶ καὶ Φωκεῖς, ἔτι
δ' Αἰνιᾶνες καὶ Ἀλυζαῖοι καὶ Δόλοπες, πρὸς δὲ τού-
τοις Ἀθαμᾶνες καὶ Λευκάδιοι καὶ Μολοττῶν οἱ περὶ
Ἀρυπταῖον· οὗτος δ' ὕπουλον συμμαχίαν συνθέμενος
ὕστερον διὰ προδοσίας συνήργησε τοῖς Μακεδόσι. τῶν
τ' Ἰλλυριῶν καὶ Θρᾳκῶν ὀλίγοι συνέθεντο συμ-
μαχίαν διὰ τὸ πρὸς τοὺς Μακεδόνας μῖσος. ἑξῆς δὲ 2
266 συνελάβοντο τοῦ πολέμου Καρύστιοι μὲν ἐξ Εὐβοίας,
τελευταῖοι δὲ τῶν Πελοποννησίων Ἀργεῖοι, Σικυώνιοι,
Ἠλεῖοι, Μεσσήνιοι καὶ οἱ τὴν Ἀκτὴν κατοικοῦντες.
οἱ μὲν οὖν συμμαχίαν συνθέμενοι τῶν Ἑλλήνων
ὑπῆρχον οἱ προειρημένοι. ὁ δὲ δῆμος ἀπέστελλε 3
στρατιώτας τῷ Λεωσθένει βοηθήσοντας πολιτικοὺς
μὲν πεζοὺς πεντακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ πεντακοσίους,
μισθοφόρους δὲ δισχιλίους. τούτων δὲ πορευομένων
διὰ τῆς Βοιωτίας ἀλλοτρίους συνέβαινεν εἶναι τοὺς
Βοιωτοὺς τοῖς Ἀθηναίοις διὰ τοιαύτας τινὰς αἰτίας.
Ἀλέξανδρος Θήβας κατασκάψας τὴν χώραν τοῖς πε-
ριοικοῦσι Βοιωτοῖς ἔδωκεν. οὗτοι δὲ κατακληρου- 4
χήσαντες τὰς τῶν ἠτυχηκότων κτήσεις ἐκ τῆς χώρας
μεγάλας ἐλάμβανον προσόδους. διόπερ εἰδότες ὅτι
κρατήσαντες Ἀθηναῖοι τῷ πολέμῳ τοῖς Θηβαίοις ἀπο-

1 Μηλιεῖς (δὲ πλὴν) Λαμιέων] ἠλιεῖς R (prima littera erasa) XV Μιλησεῖς F (δὲ πλὴν) Μαλέων codd.; corr. Palm. et Eckhelius (cf. CIA II 184; Droysen H. II² 1 p. 54 a. 3; Niese p. 202). **3** Ἀλυζαῖοι] Κλυζαῖοι RXV Λυζαῖοι F; corr. Palm., Wassius, Wess., quorum coniectura confirmatur inscriptione laudata; cf. Mueller G. Gr. M. I p. 37; ad Ptol. III 13, 4. καὶ οἱ Δόλοπες F. **4** Ἀθάμαντες libri omnes; corr. Wess.; cf. XIV 82, 7; XVI 29, 1. **5** Ἀρυπταῖος ignotus; cf. Niese p. 203 a. 1. **7** Ἰλυριῶν F. <οὐκ> ὀλίγοι Rhod.; at cf. Hünerwadel Lysim. p. 17. **9** εὐνοίας F. **14** στρατιώτας <τοὺς> βοηθήσοντας Radermacher Rhein. Mus. XLIX p. 164. **17** εἶναι om. F, suppl. 2. m.

καταστήσουσι τήν τε πατρίδα καὶ τὴν χώραν, ἀπέκλινον
5 *πρὸς τοὺς Μακεδόνας. στρατοπεδευόντων δ' αὐτῶν περὶ τὰς Πλαταιὰς ὁ Λεωσθένης μέρος τῆς ἰδίας δυνάμεως ἀναλαβὼν ἧκεν εἰς τὴν Βοιωτίαν. μετὰ δὲ τῶν Ἀθηναίων παραταξάμενος πρὸς τοὺς ἐγχωρίους μάχῃ τε ἐνίκησε καὶ τρόπαιον στήσας ταχέως ἐπανῆλθεν εἰς Πύλας· ἐνταῦθα γὰρ διατρίβων χρόνον τινὰ προκατείληπτο τὰς παρόδους καὶ τὴν τῶν Μακεδόνων δύναμιν ἀνεδέχετο.*

12 *Ἀντίπατρος δ' ἀπολελειμμένος ὑπ' Ἀλεξάνδρου στρατηγὸς τῆς Εὐρώπης ὡς ἐπύθετο τήν τε τοῦ βασιλέως ἐν Βαβυλῶνι τελευτὴν τήν τε τῶν σατραπειῶν διαίρεσιν, πρὸς μὲν Κρατερὸν εἰς Κιλικίαν διεπέμπετο παρακαλῶν τὴν ταχίστην βοηθῆσαι (οὗτος γὰρ προαπεσταλμένος εἰς Κιλικίαν ἤμελλε κατάγειν εἰς Μακεδονίαν τοὺς ἀπολελυμένους τῆς στρατείας Μακεδόνας, ὄντας ὑπὲρ τοὺς μυρίους), πρὸς δὲ Φιλώταν τὸν εἰληφότα σατραπείαν τὴν ἐφ' Ἑλλησπόντῳ Φρυγίαν, ὁμοίως ἀξιῶν καὶ τοῦτον βοηθῆσαι καὶ μίαν τῶν*
2 *ἑαυτοῦ θυγατέρων συνοικεῖν ἐπαγγελλόμενος. πυθόμενος δὲ τὴν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων συνδρομὴν ἐπ' αὐτὸν γεγενημένην τῆς μὲν Μακεδονίας ἀπέλιπε στρατηγὸν Σίππαν, δοὺς στρατιώτας τοὺς ἱκανοὺς καὶ παραγγείλας στρατολογεῖν ὡς πλείστους· αὐτὸς δ' ἀναλαβὼν Μακεδόνας μὲν μυρίους καὶ τρισχιλίους, ἱππεῖς δὲ*

1 *ἀπέκλιναν* F. **4** *ἧκεν* om. F, add. 2. m. **16** *ἀπολελειμμένους τῆς στρατιᾶς* F. **17** *τοὺς μυρίους*] *τρισμυρίους* codd. omnes; corr. Wess. (cf. XVII 109, 1; XVIII 4, 1; 16, 4). *Φιλώταν* libri omnes; *Λεοννάτον* Wess. (cf. XVIII 3, 1; 14, 4; Droysen II² 1 p. 52 a. 3; Schaefer Dem. III² p. 378 a. 1); at scriptoris error esse videtur. **20** *αὐτοῦ* RX *ἑαυτοῦ* F. *συνοικεῖν* F, corr. 2. m. **21** *ὑπὸ* om. F. **23** *Σίππας* ign. *τοὺς* om. X.

ἑξακοσίους (ἐσπάνιζε γὰρ ἡ Μακεδονία στρατιωτῶν πολιτικῶν διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀπεσταλμένων εἰς τὴν Ἀσίαν ἐπὶ διαδοχὴν τῆς στρατείας) ἀνέζευξεν ἐκ τῆς Μακεδονίας εἰς Θετταλίαν, συμπαραπλέοντος αὐτῷ τοῦ στόλου παντός, ὃν ἀπεσταλκὼς ἦν Ἀλέξανδρος παραπέμψοντα πλῆθος χρημάτων ἐκ τῶν βασιλικῶν θησαυρῶν εἰς τὴν Μακεδονίαν, οὐσῶν τῶν πασῶν
τριήρων ἑκατὸν καὶ δέκα. οἱ δὲ Θετταλοὶ τὸ μὲν 3
πρῶτον συμμαχοῦντες τῷ Ἀντιπάτρῳ πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ἱππεῖς ἐξέπεμψαν αὐτῷ· ὕστερον δ' ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων μεταπεισθέντες ἀφίππευσαν πρὸς Λεωσθένην καὶ μετὰ τῶν Ἀθηναίων ταχθέντες διεπολέμουν ὑπὲρ
267 *τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας. μεγάλης δὲ δυνάμεως* 4
ταύτης τοῖς Ἀθηναίοις προσγεγενημένης οἱ μὲν Ἕλληνες ἐκράτουν πολὺ τῶν Μακεδόνων ὑπερέχοντες, ὁ δὲ Ἀντίπατρος μάχῃ λειφθεὶς καὶ τὸ λοιπὸν οὔτε παρατάξασθαι τολμῶν οὔτ' εἰς τὴν Μακεδονίαν ἐπανελθεῖν ἀσφαλῶς δυνάμενος κατέφυγεν εἰς πόλιν Λάμιαν. ἐν ταύτῃ δὲ τὴν δύναμιν συνέχων καὶ τὰ τείχη κατασκευάζων, ἔτι δὲ παρασκευὰς ὅπλων καὶ καταπελτῶν καὶ σίτου ποιούμενος ἐκαραδόκει τοὺς
ἀπὸ τῆς Ἀσίας συμμάχους. Λεωσθένης δὲ μετὰ πάσης 13
τῆς δυνάμεως παρελθὼν πλησίον τῆς Λαμίας καὶ τὴν παρεμβολὴν ὀχυρωσάμενος τάφρῳ βαθείᾳ καὶ χάρακι τὸ μὲν πρῶτον ἐκτάξας τὴν δύναμιν προσῆγε τῇ πόλει καὶ τοὺς Μακεδόνας εἰς μάχην προυκαλεῖτο. μὴ τολμώντων δὲ αὐτῶν διαγωνίσασθαι προσβολὰς καθ'

3 *στρατείας*] *σατραπείας* R (corr 2. m. in marg.) X. **7** *τὴν* om. F *πασῶν τῶν* libri; corr. Kallenb. I p 17. **14** *προγεγενημένης* X. **16** *ληφθείς* F, corr. 2. m. **18** *εἰς τὴν πόλιν* F. **20** *κατεσκεύαζεν* F. **21** *καὶ σιτοποιούμενος* F. **23** *τῆς* om. F. **25** *προσεῖχε* F.

2 ἡμέραν τοῖς τείχεσιν ἐκ διαδοχῆς ἐποιεῖτο. ἀμυνομένων δὲ τῶν Μακεδόνων εὐρώστως πολλοὶ τῶν προπετῶς βιαζομένων Ἑλλήνων ἀπώλλυντο· δυνάμεως γὰρ ἀξιολόγου κατὰ τὴν πόλιν οὔσης καὶ βελῶν παντοδαπῶν ἀφθονίας, ἔτι δὲ τείχους πολυτελοῦς κατεσκευασμένου ῥᾳδίως οἱ πολιορκούμενοι περιεγίνοντο.
3 ὁ δὲ Λεωσθένης ἀπογνοὺς τὴν ἐκ βίας ἅλωσιν τῆς πόλεως τὰς ἀγομένας εἰς ταύτην ἀγορὰς παρῃρεῖτο, νομίζων ῥᾳδίως τῇ σιτοδείᾳ καταπολεμήσειν τοὺς ἐγκεκλεισμένους ἐν τῇ πόλει. κατεσκεύαζε δὲ καὶ τεῖχος καὶ τάφρον ὤρυττεν μεγάλην καὶ βαθεῖαν, εἴργων
4 τοὺς πολιορκουμένους ἀπὸ τῆς ἐξόδου. μετὰ δὲ ταῦτα Αἰτωλοὶ μὲν ἀξιώσαντες τὸν Λεωσθένην διά τινας ἐθνικὰς χρείας κατὰ τὸ παρὸν ἀπελθεῖν ἐπ' οἴκου πάντες ἐπανῆλθον εἰς τὴν Αἰτωλίαν· οὕτως δὲ τῶν περὶ Ἀντίπατρον καταπονηθέντων καὶ τῆς πόλεως κινδυνευούσης ἁλῶναι διὰ τὴν προσδοκωμένην σιτοδείαν ἡ τύχη τι παράδοξον ἀπένειμε τοῖς Μακεδόσιν
5 εὐκλήρημα. τοῦ γὰρ Ἀντιπάτρου τοῖς τὰς τάφρους ὀρύττουσιν ἐπιθεμένου καὶ συμπλοκῆς γενομένης ὁ [μὲν] Λεωσθένης παραβοηθῶν τοῖς ἰδίοις καὶ πληγεὶς εἰς τὴν κεφαλὴν λίθῳ παραχρῆμα μὲν ἔπεσεν καὶ λιποψυχήσας εἰς τὴν παρεμβολὴν ἀπεκομίσθη, τῇ τρίτῃ δ' ἡμέρᾳ τελευτήσαντος αὐτοῦ καὶ ταφέντος ἡρωικῶς διὰ τὴν ἐν τῷ πολέμῳ δόξαν ὁ μὲν δῆμος τῶν Ἀθηναίων τὸν ἐπιτάφιον ἔπαινον εἰπεῖν προσέταξεν

8 αὐτὴν F. **10** καὶ τεῖχος] κατὰ τάχος τεῖχος X. **11** βαθεῖαν καὶ μεγάλην F. **18** τι] libri τὸ; corr. Steph. **19** εὐκλήριμα F, corr. 2. m. **20** ὁ [μὲν] Λεωσθένης codd.; del. Dind. **22** παραχρῆμα ἔπεσεν εἰς τὴν παρεμβολὴν κομισθεὶς λυποψυχήσας X. **23** λειποψ. F, corr. 2. m. τῇ] cf. Kallenb. I p. 17. **25** τῷ om. X.

Ὑπερείδῃ τῷ πρωτεύοντι τῶν ῥητόρων τῇ τοῦ λόγου
δεινότητι καὶ τῇ κατὰ τῶν Μακεδόνων ἀλλοτριότητι·
κατ' ἐκεῖνον γὰρ τὸν καιρὸν ὁ μὲν κορυφαῖος τῶν 6
Ἀθήνησι ῥητόρων Δημοσθένης ἐπεφεύγει, καταδεδι-
κασμένος ὡς εἰληφὼς τῶν Ἁρπαλείων χρημάτων. ἀντὶ
δὲ τοῦ Λεωσθένους κατεστάθη στρατηγὸς Ἀντίφιλος,
ἀνὴρ συνέσει στρατηγικῇ καὶ ἀνδρείᾳ διαφέρων. καὶ
τὰ μὲν κατὰ τὴν Εὐρώπην ἐν τούτοις ἦν.

Κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν τῶν μεμερισμένων τὰς σατρα- 14
πείας Πτολεμαῖος μὲν ἀκινδύνως παρέλαβε τὴν Αἴγυ-
πτον καὶ τοῖς μὲν ἐγχωρίοις φιλανθρώπως προσεφέρετο,
268 παραλαβὼν δὲ ὀκτακισχίλια τάλαντα μισθοφόρους
ἤθροιζε καὶ δυνάμεις παρεσκευάζετο· συνέτρεχε δὲ καὶ
φίλων πλῆθος πρὸς αὐτὸν διὰ τὴν ἐπιείκειαν. πρὸς 2
δὲ Ἀντίπατρον διαπρεσβευόμενος κοινοπραγίαν συν-
έθετο, σαφῶς εἰδὼς ὅτι Περδίκκας ἐπιβαλεῖται παρ-
ελέσθαι τὴν τῆς Αἰγύπτου σατραπείαν. Λυσίμαχος δ'
ἐπιβαλὼν τοῖς κατὰ τὴν Θρᾴκην τόποις καὶ καταλαβὼν
Σεύθην τὸν βασιλέα κατεστρατοπεδευκότα πεζοῖς μὲν
δισμυρίοις, ἱππεῦσι δ' ὀκτακισχιλίοις οὐ κατεπλάγη τὸ
μέγεθος τῆς δυνάμεως. ἔχων δὲ τοὺς σύμπαντας πε-
ζοὺς μὲν οὐ πλείους τῶν τετρακισχιλίων, ἱππεῖς δὲ
δισχιλίους συνῆψε μάχην τοῖς βαρβάροις. ταῖς μὲν 3
οὖν ἀνδραγαθίαις προεῖχεν αὐτῶν, τοῖς δὲ πλήθεσι
λειπόμενος καρτερὰν μάχην συνεστήσατο καὶ πολλοὺς
μὲν τῶν ἰδίων ἀποβαλών, πολλαπλασίους δ' ἀποκτείνας
ἐπανῆλθεν εἰς τὴν στρατοπεδείαν ἀμφίδοξον ἔχων τὴν

1 Ὑπερείδει F. 2 κατὰ om. F. 5 Ἁρπαλίων F, corr. 2. m. 6 Ἀντίφιλος om. F, s. 2. m. 8 τὰ μὲν τὰ F. 9 insigniorem hoc loco lacunam esse statuerunt Krebs et Kallenb. (Philol. XXXVI l. l.).

4 νίκην. τότε μὲν οὖν ἐχωρίσθησαν ἐκ τῶν τόπων αἱ
παρ' ἀμφοτέροις δυνάμεις καὶ παρασκευὰς μείζους
ἐποιοῦντο πρὸς τὴν τῶν ὅλων ἐπίθεσιν. Λεοννάτος
δέ, παραγενομένου πρὸς αὐτὸν Ἑκαταίου πρεσβευτοῦ
καὶ δεομένου βοηθῆσαι τὴν ταχίστην Ἀντιπάτρῳ καὶ
5 Μακεδόσιν, ἐπηγγείλατο συμμαχήσειν. διαβὰς οὖν εἰς
τὴν Εὐρώπην καὶ καταντήσας εἰς Μακεδονίαν προσ-
ελάβετο πολλοὺς στρατιώτας Μακεδόνας· ἀθροίσας δὲ
τοὺς ἅπαντας πεζοὺς μὲν πλείους τῶν δισμυρίων, ἱπ-
πεῖς δὲ χιλίους καὶ πεντακοσίους προῆγεν διὰ τῆς Θεττα-
15 λίας ἐπὶ τοὺς πολεμίους. οἱ δὲ Ἕλληνες λύσαντες τὴν
πολιορκίαν καὶ τὴν στρατοπεδείαν ἐμπρήσαντες τὸν
μὲν ἀχρεῖον εἰς παράταξιν ὄχλον καὶ τὰς παρασκευὰς
εἰς Μελιτίαν πόλιν ἐξέπεμψαν, αὐτοὶ δ' εὔζωνοι καὶ
πρὸς μάχην ὄντες ἕτοιμοι προῆγον, ἀπαντήσοντες τοῖς
περὶ Λεοννάτον πρὸ τοῦ τὸν Ἀντίπατρον συμμῖξαι
καὶ τὰς δυνάμεις ἀμφοτέρας εἰς ἕνα τόπον συνελθεῖν.
2 εἶχον δὲ τοὺς σύμπαντας πεζοὺς μὲν δισμυρίους καὶ
δισχιλίους· οἱ γὰρ Αἰτωλοὶ πάντες προαπηλλαχότες
ἦσαν εἰς τὴν οἰκείαν καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων οὐκ
ὀλίγοι κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ὑπῆρχον εἰς τὰς
πατρίδας κεχωρισμένοι· ἱππεῖς δὲ συνεστρατεύοντο
πλείους τῶν τρισχιλίων καὶ πεντακοσίων, ὧν ἦσαν
Θετταλοὶ δισχίλιοι διάφοροι ταῖς ἀρεταῖς, ἐν οἷς εἶχον
3 μάλιστα τὰς τῆς νίκης ἐλπίδας. γενομένης δ' ἱππομα-

1 τότε μὲν οὖν τὴν νίκην ἐχωρίσθησαν F. 3 ἐπίθεσιν] διάθεσιν libri; corr. Klueber, Eos I p. 256 (cf. II 24, 5); διάκρισιν Madv. I p. 508. Λεοννάτου F. 4 παραγενόμενος X. cf. XVIII 12, 1; Plut. Eum. 3. 10 ἱππεῖς δὲ δισχιλίους F. 14 Μελιτίαν] codd. omnes (nisi quod in marg. cod. R ab 2. m. adscriptum legitur Μελίτειαν: οὕτω Στεφ.); Μελίτειαν legi iussit Wess.; usitatior sane haec nominis forma; sed extat etiam ap. Thuc. IV 78 Μελιτία (cf. Mueller ad Ptol. III 12, 43).

*χίας ἰσχυρᾶς ἐπὶ πολὺν χρόνον καὶ τῶν Θετταλῶν διὰ
τὰς ἀρετὰς ἐπικρατούντων ὁ μὲν Λεοννάτος λαμπρῶς
ἀγωνισάμενος καὶ διακλεισθεὶς εἰς τόπον τελματώδη
τοῖς ὅλοις ἡλαττοῦτο, πολλοῖς δὲ τραύμασι περιπεσὼν
καὶ τελευτήσας ὑπὸ τῶν ἰδίων ἤρθη καὶ πρὸς τὴν
ἀποσκευὴν ἀπηνέχθη τετελευτηκώς· τῇ δ' ἱππομαχίᾳ* 4
*λαμπρῶς τῶν Ἑλλήνων νενικηκότων Μένωνος ἱππαρ-
χοῦντος τοῦ Θετταλοῦ, εὐθὺς ἡ τῶν Μακεδόνων φά-
λαγξ φοβουμένη τοὺς ἱππεῖς ἀπεχώρησεν ἐκ τοῦ πεδίου
πρὸς τὰς ὑπερκειμένας δυσχωρίας καὶ τῇ τῶν τόπων*
269 *ὀχυρότητι τὴν ἀσφάλειαν περιεποιήσατο. τῶν δὲ Θετ-
ταλῶν ἱππέων προσμαχομένων καὶ διὰ τὴν δυσχωρίαν
ἀπράκτων γινομένων οἱ μὲν Ἕλληνες τρόπαιον στήσαντες
καὶ τῶν νεκρῶν κυριεύσαντες ἀπηλλάγησαν ἐκ τῆς
μάχης, τῇ δ' ὑστεραίᾳ παραγενηθέντος Ἀντιπάτρου* 5
*μετὰ τῆς δυνάμεως καὶ συμμίξαντος τοῖς ἡττημένοις
μίαν οἱ πάντες Μακεδόνες ἐποιήσαντο τὴν στρατο-
πεδείαν καὶ τὴν τῶν ὅλων στρατηγίαν παρέλαβεν
Ἀντίπατρος. οὗτος δὲ κρίνας ἐπὶ τοῦ παρόντος* 6
*ἡσυχίαν ἔχειν καὶ θεωρῶν τοὺς πολεμίους ἱππο-
κρατοῦντας τὴν μὲν διὰ τῶν ὁμαλῶν ἀποχώρησιν
ἀπέγνω, διὰ δὲ τῆς δυσχωρίας προάγων καὶ τοὺς
ὑπερδεξίους τόπους προκαταλαμβανόμενος ἀπεχώρησεν
ἐκ τούτων τῶν τόπων. Ἀντίφιλος δὲ ὁ τῶν Ἑλλήνων* 7
στρατηγὸς ἐπιφανεῖ μάχῃ νικήσας τοὺς Μακεδόνας

1 *διὰ τὰς ἀρετάς*] *ταῖς ἀρεταῖς* F. **2** *λαμπρός* F. **3** *καί* om. F. usitatius *συγκλεισθείς* (cf. XVI 31, 4). **4** *ὅλοις*] *ὅπλοις* codd.; corr. Wess. (cf. XIII 37, 3). **5** *ἤρθη*] *ἡρπάγη* F, corr. 1. m. **7** *Μέννωνος* RXV; at cf. XVIII 17, 6; *Μένωνος* etiam Plut. Pyrrh. 1 et Phoc. 25. **11** *περιεποιήσαντο* RX. **12** *καί* om. F. **13** *γενομένων* F. **21** *διὰ τῶν ὁμαλῶν*] *διὰ τῶν ὅπλων* libri; corr. Dind. (cf. Pol. I 30, 13). *προσχώρησιν* F. **23** *ὑπ-εχώρησεν* F. **25** *στρατηγός*] *βασιλεύς* X, corr. 2. m.

ἐφήδρευε περὶ Θετταλίαν διατρίβων καὶ καραδοκῶν
τὴν τῶν πολεμίων ὁρμήν. καὶ τὰ μὲν κατὰ τοὺς
8 *Ἕλληνας ἐν τοιαύταις εὐημερίαις ὑπῆρχε. τῶν δὲ*
Μακεδόνων θαλασσοκρατούντων οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς ταῖς
ὑπαρχούσαις ναυσὶν ἄλλας κατεσκεύασαν, ὥστε γε-
νέσθαι τὰς πάσας ἑκατὸν ἑβδομήκοντα. τῶν δὲ Μακε-
δονικῶν νεῶν οὐσῶν διακοσίων καὶ τεσσαράκοντα τὴν
9 *ναυαρχίαν εἶχε Κλεῖτος. οὗτος δὲ ναυμαχήσας πρὸς*
Ἠετίωνα τὸν Ἀθηναίων ναύαρχον ἐνίκησε δυσὶν
ναυμαχίαις καὶ συχνὰς τῶν πολεμίων νεῶν διέφθειρε
περὶ τὰς καλουμένας Ἐχινάδας νήσους.
16 *Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Περδίκκας, ἔχων*
μεθ' ἑαυτοῦ τόν τε βασιλέα Φίλιππον καὶ τὴν βα-
σιλικὴν δύναμιν, ἐστράτευσεν ἐπὶ Ἀριαράθην τὸν
Καππαδοκίας δυνάστην. οὗτος γὰρ οὐ προσέχων τοῖς
Μακεδόσιν ὑπὸ μὲν Ἀλεξάνδρου παρεωράθη διὰ τοὺς
περὶ Δαρεῖον ἀγῶνας καὶ περισπασμούς, ἀναστροφὴν
2 *δὲ πολυχρόνιον εἶχε κυριεύων τῆς Καππαδοκίας. διὸ*
καὶ πολλὰ μὲν ἐκ τῶν προσόδων χρήματα ἤθροισε,
δυνάμεις δ' ἐγχωρίους καὶ ξενικὰς μεγάλας συνεστήσατο.
διὸ καὶ βασιλείας ἀντιποιούμενος ἕτοιμος ἦν πρὸς τὸν
Περδίκκαν διαγωνίζεσθαι, πεζοὺς μὲν ἔχων τρισμυρίους,

1 *ἐφήδρευσε* F. **6** *ἑκατὸν ἑβδομήκοντα*] cf. XVIII 10, 2; unde *διακοσίας καὶ ἑβδ.* scribendum esse coniecit Wess.; cf. Droysen Rhein. Mus. II p. 525 sq.; Schaefer Dem. III^2 381 a. 2; Schaefer Lam. Kr. p. 66; Kallenb. Phil. XXXVI p. 504. **7** *οὐσῶν νεῶν* codd.; corr. Dind. **8** *ναυαρχήσας* F. **9** *Ἠετίωνα*] rectius *Εὐετίωνα* quod ex inscr. iam viderat Boeckhius (St. III Verb. p. XI; CJA II 270); cf. Droysen II^2 1 p. 66; Schaefer Dem. III^2 p. 381 a. 2; Niese I p. 207 a. 3. *νενίκηκεν* XV. *δυσὶν ν.*] cf. Beloch Gr. G. III, 1 p. 76 a. **11** *Ἐχινάδας*] *Ἐχινώδας* X; *Λιχάδας* Grauert Anal. p. 337 (cf. Schaefer Dem. III^2 p. 382 a. 1; Beloch l. l.); equidem nil mutandum censeo (sicuti Droysen l. l. p. 68. 71 et Niese l. l. p. 207 a. 4). **18** *ἔσχε* F. **19** *ἤθροισε*] *περιῆγε* F, corr. 2. m. in marg.

ἱππεῖς δὲ μυρίους πεντακισχιλίους. ὁ δὲ Περδίκκας συνάψας αὐτῷ μάχην καὶ τῇ παρατάξει νικήσας ἀνεῖλε μὲν εἰς τετρακισχιλίους, ἐζώγρησε δὲ ὑπὲρ τοὺς πεντακισχιλίους, ἐν οἷς ἦν καὶ αὐτὸς ὁ Ἀριαράθης. τοῦτον 3
μὲν οὖν καὶ τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ πάντας αἰκισάμενος ἀνεσταύρωσε· τοῖς δ' ἡττηθεῖσι συγχωρήσας τὴν ἀσφάλειαν καὶ καταστήσας τὰ κατὰ τὴν Καππαδοκίαν παρέδωκε τὴν σατραπείαν Εὐμενεῖ τῷ Καρδιανῷ, καθάπερ ἐξ ἀρχῆς ἦν μεμερισμένος.

Ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς καὶ Κρατερὸς ἐκ 4
Κιλικίας ἀναζεύξας ἧκεν εἰς Μακεδονίαν, βοηθήσων τοῖς περὶ τὸν Ἀντίπατρον καὶ διορθωσόμενος τὰς γεγενημένας ἥττας τῶν Μακεδόνων. ἦγε δὲ πεζοὺς μὲν τῶν εἰς Ἀσίαν Ἀλεξάνδρῳ συνδιαβεβηκότων ἑξακισχιλίους, τῶν δ' ἐν παρόδῳ προσειλημμένων τετρακισχιλίους, Πέρσας δὲ τοξότας καὶ σφενδονήτας
270 χιλίους, ἱππεῖς δὲ χιλίους καὶ πεντακοσίους. παρελθὼν 5
δ' εἰς τὴν Θετταλίαν καὶ τοῦ πρωτείου παραχωρήσας ἑκουσίως Ἀντιπάτρῳ κοινῇ μετ' αὐτοῦ κατεστρατοπέδευσε παρὰ τὸν Πηνειὸν ποταμόν. οἱ δὲ πάντες ἠθροίσθησαν σὺν τοῖς μετὰ Λεοννάτου παραγεγενημένοις πεζοὶ μὲν πλείους τῶν τετρακισμυρίων ἐν τοῖς βαρέσιν ὅπλοις, τοξόται δὲ καὶ σφενδονῆται τρισχίλιοι, ἱππεῖς δὲ πεντακισχίλιοι. οἱ δὲ Ἕλληνες κατὰ τοῦτον 17
τὸν καιρὸν ἀντεστρατοπέδευσαν πολὺ τοῖς πλήθεσι λειπόμενοι· πολλοὶ γὰρ αὐτῶν διὰ τὰς προγεγενημένας εὐημερίας καταφρονοῦντες τῶν πολεμίων εἰς τὰς πα-

1 μυρίους om. F, s. 2. m. in marg. πεντακισχιλίους om. RX. **3** ἐζώγρησε — πεντακισχιλίους om. F, s. 2. m. in marg. **4** ὁ om. RX. **10** καιροὺς om F, s. 2. m. **21** Λεωνάτου F, corr. 2. m. **25** post καιρὸν excidit f. <ἐν Κραννῶνι> (cf. Plut. Phok. 26; Paus. VII 10, 5; Schaefer Dem. III^{2} p. 384 a. 2).

τρίδας ἦσαν ἀπεληλυθότες πρὸς τὴν τῶν ἰδίων ἐπί-
2 σκεψιν. δι' ἃς αἰτίας [πολλοὶ] τῶν στρατιωτῶν ἀτακτούντων ὑπολοίπους εἶχον ἐν τῇ παρεμβολῇ πεζοὺς μὲν δισμυρίους καὶ πεντακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ τρισχιλίους καὶ πεντακοσίους, ἐν οἷς μάλιστα εἶχον τὰς τῆς νίκης ἐλπίδας διά τε τὰς τῶν ἀνδρῶν ἀρετὰς καὶ
3 διὰ τὸ πεδινὴν ὑποκεῖσθαι χώραν. τέλος δὲ τῶν περὶ Ἀντίπατρον καθ' ἡμέραν προαγόντων τὰς δυνάμεις καὶ προκαλουμένων εἰς μάχην τὸ μὲν πρῶτον ἀνέμενον τοὺς ἀπὸ τῶν πόλεων παραγενησομένους, τῶν δὲ καιρῶν κατεπειγόντων ἠναγκάζοντο συγκαταβαίνειν εἰς τὸν ὑπὲρ τῶν ὅλων κίνδυνον. ἐκτάξαντες δὲ τὴν δύναμιν καὶ σπεύδοντες διὰ τῶν ἱππέων κρῖναι τὸν πόλεμον τούτους πρὸ τῆς τῶν πεζῶν φάλαγγος ἔστησαν.
4 γενομένης δὲ ἱππομαχίας καὶ τῶν Θετταλῶν ἱππέων πλεονεκτούντων διὰ τὰς ἀρετὰς οἱ περὶ τὸν Ἀντίπατρον ἐπήγαγον τὴν ἰδίαν φάλαγγα καὶ τοῖς πεζοῖς τῶν πολεμίων ἐπιρράξαντες πολὺν ἐποιοῦντο φόνον. οἱ δ' Ἕλληνες τὸ βάρος καὶ τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων οὐ δυνάμενοι φέρειν εὐθὺς ἀπεχώρησαν πρὸς τὰς δυσχωρίας, τηροῦντες τὰς τάξεις ἐπιμελῶς. διὸ καὶ δραξάμενοι τόπων ὑπερδεξίων ῥᾳδίως ἠμύναντο τοὺς
5 Μακεδόνας, ὑπερδέξιον ἔχοντες τὴν στάσιν. οἱ δὲ τῶν Ἑλλήνων ἱππεῖς ἐπὶ τοῦ προτερήματος ὄντες, ὡς ἔγνωσαν τὴν τῶν πεζῶν ἀποχώρησιν, εὐθὺς πρὸς ἐκείνους ἀφίππευσαν. τότε μὲν οὖν τοῦτον τὸν τρόπον ἀγωνισάμενοι διελύθησαν, ῥεπούσης τῆς νίκης πρὸς

2 [πολλοί] ex antecedentibus iteratum del. Wess. ἀτακτούντων depravatum esse opinatur Kallenb. Phil. XXXVI p. 509 a. 24. 17 καὶ τοῖς πεζοῖς μὲν τῶν π. F. 18 ἐποίουν Dind. 25 εὐθύ F.

*τοὺς Μακεδόνας· ἀπέθανον δ' ἐν τῇ μάχῃ τῶν μὲν
Ἑλλήνων πλείους τῶν πεντακοσίων, τῶν δὲ Μακε-
δόνων ἑκατὸν καὶ τριάκοντα. τῇ δ' ὑστεραίᾳ Μένων* 6
*μὲν καὶ Ἀντίφιλος οἱ τῶν Ἑλλήνων ἡγεμόνες συν-
εδρεύσαντες ἐβουλεύσαντο πότερον ἀναμείναντες τοὺς
ἀπὸ τῶν πόλεων συμμάχους καὶ καταστάντες ἀξιόμαχοι
περὶ τῶν ὅλων διακρίνωνται ἢ τῷ παρόντι καιρῷ
συνείξαντες πρεσβεύωνται περὶ διαλύσεως. ἔδοξεν οὖν
ἀποστέλλειν κήρυκας περὶ τῆς τοῦ πολέμου καταλύσεως.
πραξάντων δ' αὐτῶν τὸ δόξαν ἀπεκρίθησαν οἱ περὶ* 7
271 *τὸν Ἀντίπατρον κατὰ πόλεις πρεσβεύειν· οὐδενὶ γὰρ
τρόπῳ κοινὴν σύλλυσιν ποιήσεσθαι. τῶν δὲ Ἑλλήνων
οὐ προσδεχομένων τὰς κατὰ πόλιν διαλύσεις οἱ μὲν
περὶ τὸν Ἀντίπατρον καὶ Κρατερὸν ἐπολιόρκουν τὰς
ἐπὶ Θετταλίας πόλεις καὶ κατὰ κράτος ᾕρουν, μὴ δυ-
ναμένων τῶν Ἑλλήνων βοηθεῖν. διὸ καὶ τῶν πόλεων
περιφόβων οὐσῶν καὶ κατ' ἰδίαν ἑκάστης πρεσβευούσης
περὶ διαλύσεως πάσαις συγχωρῶν τὴν εἰρήνην ἐπιεικῶς
προσεφέρετο. διόπερ ἐμπεσούσης ὁρμῆς εἰς τὰς πόλεις* 8
*ἰδίᾳ πορίζεσθαι τὴν σωτηρίαν ταχὺ πᾶσαι τῆς εἰρήνης
ἔτυχον. οἱ δ' ἀλλοτριώτατα διακείμενοι πρὸς τοὺς
Μακεδόνας Αἰτωλοὶ καὶ Ἀθηναῖοι, συμμάχων ὄντες
ἔρημοι, μετὰ τῶν ἰδίων στρατηγῶν ἐβουλεύοντο περὶ
τοῦ πολέμου.*

5 *ἐβουλεύοντο* F. *πρότερον* F, corr. 2. m. **7** *διακρίνονται* codd.; corr. edd. (cf. Blass Gr. nt. Gr. p. 215). *καιρῷ* om. F, s. 2. m. **8** *ἀξιόλογον πρεσβεύονται* X *πρεσβεύονται* RF. **12** *ποιήσασθαι* RX. **14** *ἐπολιούρκουν* F. **15** *ἐπὶ Θετταλίας* scr. (cf. e. gr. XVI 71, 1); *ἐπὶ Θετταλίαν* codd.; *περὶ Θ.* Dind. **17** *κατιδία* F. **18** f. addendum post *πάσαις* <*ὁ Ἀντίπατρος*>. **19** *ὀργῆς* X, corr. 2. m. **21** *ἀλλοτριώτατον* F. **23** *μετὰ τῶν ἰδίων στρατιωτῶν* R, corr. 1. m.; *μ. τ. ἰ. στρατηγῶν ἐπάνοδον* F; *ἐπανελθόντες* vel *ἐπανιόντων* coni. vv. dd. (cf. Schaefer Lam. Kr. p. 67).

18 Ἀντίπατρος δὲ διὰ ταύτης τῆς στρατηγίας δια-
λύσας τὸ σύστημα τῶν Ἑλλήνων ἤγαγε τὴν δύναμιν
πᾶσαν ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους. ὁ δὲ δῆμος ἐρημωθεὶς
τῆς τῶν συμμάχων βοηθείας ἐν ἀπορίᾳ πολλῇ καθει-
στήκει· πάντων δὲ καταφερομένων ἐπὶ τὸν Δημάδην
καὶ βοώντων τοῦτον ἐκπέμπειν πρεσβευτὴν πρὸς Ἀντί-
πατρον ὑπὲρ τῆς εἰρήνης οὗτος μὲν καλούμενος σύμ-
2 βουλος οὐχ ὑπήκουσεν· ἦν γὰρ τρὶς ἡλωκὼς παρα-
νόμων καὶ διὰ τοῦτο γεγονὼς ἄτιμος καὶ κωλυόμενος
ὑπὸ τῶν νόμων συμβουλεύειν· ἀπολαβὼν δὲ τὴν ἐπι-
τιμίαν ὑπὸ τοῦ δήμου παραχρῆμα ἐξεπέμφθη πρεσβευ-
3 τὴς μετὰ Φωκίωνος καί τινων ἑτέρων. τοῦ δ' Ἀντι-
πάτρου διακούσαντος τῶν λόγων καὶ δόντος ἀπόκρισιν
ὡς ἄλλως οὐ μὴ συλλύσηται τὸν πρὸς Ἀθηναίους πό-
λεμον, ἐὰν μὴ τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἐπιτρέψωσιν αὐτῷ (καὶ
γὰρ ἐκείνους συγκλείσαντας εἰς Λάμιαν τὸν Ἀντίπατρον
τὰς αὐτὰς ἀποκρίσεις πεποιῆσθαι πρεσβεύσαντος αὐ-
τοῦ περὶ τῆς εἰρήνης) ὁ δῆμος οὐκ ὢν ἀξιόμαχος
ἠναγκάσθη τὴν ἐπιτροπὴν καὶ τὴν ἐξουσίαν πᾶσαν
4 Ἀντιπάτρῳ δοῦναι περὶ τῆς πόλεως. ὁ δὲ φιλανθρώ-
πως αὐτοῖς προσενεχθεὶς συνεχώρησεν ἔχειν τήν τε
πόλιν καὶ τὰς κτήσεις καὶ τἄλλα πάντα· τὴν δὲ πολι-
τείαν μετέστησεν ἐκ τῆς δημοκρατίας καὶ προσέταξεν
ἀπὸ τιμήσεως εἶναι τὸ πολίτευμα καὶ τοὺς μὲν κεκτη-
μένους πλείω δραχμῶν δισχιλίων κυρίους εἶναι τοῦ

2 ἦγε F. **8** τρίς] ἑπτάκις Plut. Phoc. 26; δίς Suid. s. v. Δημάδης (cf. Droysen l. l. p. 48 a. 1; Schaefer Dem. III[2] p. 361 a. 3; Niese p. 208 a. 4); Diodorus recte; cf. Kallenb. Philol. XXXVI p. 510 a. 26. **10** ἀπολαβών F, suprascr. 1. m. (ἀπο)βαλ(ών). **11** παραχρῆμ' F. **18** ὁ δὲ δῆμος R (punctis superne positis) XF (cf. Madv. I p. 508). **19** ἠναγκάσθη Ἀντιπάτρῳ τὴν ἐπιτρ. X. **24** ἀπὸ τῆς τιμήσεως F; cf. XVIII 74, 3. **25** πλείω] cf. Wess. ad I 92, 2; πλέον Dind.; τῶν δισχ. δρ. F. εἶναι] τε F.

πολιτεύματος καὶ τῆς χειροτονίας, τοὺς δὲ κατωτέρω
τῆς τιμήσεως ἅπαντας ὡς ταραχώδεις ὄντας καὶ πολε-
μικοὺς ἀπήλασε τῆς πολιτείας καὶ τοῖς βουλομένοις
χώραν ἔδωκεν εἰς κατοίκησιν ἐν τῇ Θρᾴκῃ. οὗτοι μὲν 5
οὖν ὄντες πλείους τῶν [δισ]μυρίων καὶ δισχιλίων
μετεστάθησαν ἐκ τῆς πατρίδος, οἱ δὲ τὴν ὡρισμένην
τίμησιν ἔχοντες περὶ ἐννακισχιλίους ἀπεδείχθησαν
κύριοι τῆς τε πόλεως καὶ χώρας καὶ κατὰ τοὺς Σόλω-
272 νος νόμους ἐπολιτεύοντο· πάντες δὲ τὰς οὐσίας εἰάθη-
σαν ἔχειν ἀναφαιρέτους. φρούραρχον δὲ Μένυλλον
καὶ φρουρὰν ἠναγκάσθησαν δέξασθαι τὴν οὐκ ἐπιτρέ-
ψουσαν οὐδενὶ νεωτερίζειν. περὶ δὲ τῆς Σάμου τὴν 6
ἀναφορὰν ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς ἐποιήσαντο. Ἀθηναῖοι
μὲν οὖν παρ' ἐλπίδα φιλανθρωπευθέντες ἔτυχον τῆς
εἰρήνης καὶ τὸ λοιπὸν ἀταράχως πολιτευόμενοι καὶ
τὴν χώραν ἀδεῶς καρπούμενοι ταχὺ ταῖς οὐσίαις
προσανέδραμον. ὁ δ' Ἀντίπατρος ἐπανελθὼν εἰς τὴν 7
Μακεδονίαν τὸν μὲν Κρατερὸν ταῖς ἁρμοζούσαις τιμαῖς
τε καὶ δωρεαῖς ἐκόσμησε καὶ τῶν θυγατέρων μίαν
συνοικίσας αὐτῷ τὴν πρεσβυτάτην Φίλαν τὴν εἰς τὴν
Ἀσίαν ἐπάνοδον συγκατεσκεύασεν. ὁμοίως δὲ καὶ ταῖς 8
ἄλλαις Ἑλληνίσι πόλεσιν ἐπιεικῶς προσενεχθείς καὶ
τὰ πολιτεύματα συναγαγὼν καὶ καλῶς καταστήσας ἐπαί-
νων καὶ στεφάνων ἔτυχεν. ὁ δὲ Περδίκκας ἀποκατα- 9
στήσας τοῖς Σαμίοις τήν τε πόλιν καὶ χώραν κατήγαγεν

5 *[δισμ]υρίων καὶ δισχιλίων]* *ὑπὲρ μυρίους καὶ δισχιλίους* Plut. Phoc. 28 unde *μυρίων* Diodoro reddidit Wess. recte (cf. Kallenb. Philol. XXXVI p. 512; Boeckh (-Fränkel) St. d. Ath. I p. 46 a. f. p. 571); *μυρίων καὶ χιλίων* Bergk Jahrb. f. Philol. 1852 p. 399. **8** *τῆς χώρας* F. **10** *Μενύλλον* F; cf. Plut. Phoc. 28. **13** *ἐποιήσατο* Hertl. II, 2 p. 8. **17** *ἀνέδραμον* F, corr. 2. m. **20** *συνοικήσας* F, corr. 2. m. *Φίλαν τήν]* *φιλανθρω ποτάτην* F, corr. 2. m. **23** *σ. καὶ καλῶς κ.]* libri *σ. καλῶς καὶ κ.*

αὐτοὺς εἰς τὴν πατρίδα, πεφευγότας ἔτη τρισὶ πλείω
τῶν τεσσαράκοντα.

19 Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὰς κατὰ τὸν Λαμιακὸν πόλεμον
ἐπιτελεσθείσας πράξεις διήλθομεν, μεταβησόμεθα πρὸς
τὸν ἐν τῇ Κυρήνῃ γενόμενον πόλεμον, ἵνα μὴ μακρὰν
τοῖς χρόνοις ἀποπλανῶμεν τὸ σύνεχὲς τῆς ἱστορίας.
ἀναγκαῖον δ' ἐστὶ βραχὺ τοῖς χρόνοις προσαναδραμεῖν,
ὅπως σαφεστέρας ποιήσωμεν τὰς κατὰ μέρος πράξεις.
2 Ἁρπάλου γὰρ τὸν ἐκ τῆς Ἀσίας δρασμὸν ποιησαμένου
καὶ καταπλεύσαντος εἰς Κρήτην μετὰ τῶν μισθοφόρων,
καθάπερ ἐν τῇ πρὸ ταύτης βύβλῳ δεδηλώκαμεν, Θίβρων,
εἷς τῶν φίλων νομιζόμενος, δολοφονήσας τὸν Ἅρπαλον
κύριος ἐγένετο τῶν τε χρημάτων καὶ τῶν στρατιωτῶν,
3 ὄντων ἑπτακισχιλίων. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν νεῶν ἐγ-
κρατὴς γενόμενος καὶ τοὺς στρατιώτας εἰς ταύτας
θέμενος κατέπλευσεν εἰς τὴν χώραν τῶν Κυρηναίων.
ἀνειληφὼς δὲ μεθ' αὑτοῦ τοὺς ἐκ τῆς Κυρήνης φυ-
γάδας καὶ τούτους ἔχων καθηγουμένους τῆς ἐπιβουλῆς
διὰ τὴν τῶν τόπων ἐμπειρίαν, ἀπαντησάντων τῶν
Κυρηναίων καὶ μάχης γενομένης ὁ Θίβρων νικήσας
πολλοὺς μὲν ἀπέκτεινεν, οὐκ ὀλίγους δ' ἐζώγρησε.
4 κυριεύσας δὲ τοῦ λιμένος καὶ πολιορκήσας καὶ κατα-
πληξάμενος τοὺς Κυρηναίους ἠνάγκασεν ὁμολογίας
ποιήσασθαι ὥστε αὐτοὺς δοῦναι ἀργυρίου τάλαντα

1 ἔτη τρισὶ πλείω τῶν τεσσαράκοντα] recte; cf. Curtius Inschr. u. Stud. z. Gesch. v. Samos p. 6; (aliter iudicaverunt Wess., Boeckh, Droysen (Hell. II^{2} 1 p. 81 a. 4). **3** Λαλαμιακόν F. **5** ἵνα δὲ μὴ F. **7** δ' om. F. προαναδρ. F. **10** τῶν om. F. **11** cf. XVII 108, 8. **12** νομιζόμενος] ὀνομαζόμενος Hertl. III p. 30. **14** ἑπτακισχ. libri; ἑξακισχ. Blanc. (cf. XVII 108, 6; Arr. Phot. c. 92); at cf. XVIII 21, 1. **17** μετ' αὐτοῦ libri; corr. Dind. τῆς Κυρήνης F in ras. **18** ἐπιβουλῆς libri, F in ras. **22** καὶ πολιορκήσας] ἐκπολιορκήσας libri; in cod. R corr. 2. m.

πεντακόσια, τῶν δὲ ἁρμάτων τά ἡμίση πρὸς τὰς
στρατείας συνεκπέμπειν. διεπρεσβεύσατο δὲ καὶ πρὸς 5
τὰς ἄλλας πόλεις, ἀξιῶν συμμαχεῖν ὡς μέλλοντος
αὐτοῦ τὴν πλησιόχωρον Λιβύην καταστρέφεσθαι. διήρ-
πασε δὲ καὶ τῶν ἐμπόρων τὰ καταληφθέντα χρήματα
ἐν τῷ λιμένι καὶ τοῖς στρατιώταις εἰς διαρπαγὴν ἔδω-
273 κεν, ἐκκαλούμενος αὐτῶν τὰς προθυμίας εἰς τὸν πόλε-
μον. οὕτω δὲ τῶν πραγμάτων τῷ Θίβρωνι προχωρούν- 20
των ἡ τύχη ταχὺ μεταβαλοῦσα ἐταπείνωσεν αὐτὸν διὰ
τοιαύτας αἰτίας. τῶν ἡγεμόνων τῶν παρ' αὐτῷ τις
Κρὴς μὲν τὸ γένος, ὄνομα δὲ Μνασικλῆς, ἐμπειρίαν
δ' ἔχων τῶν πολεμικῶν πράξεων διηνέχθη πρὸς αὐτόν,
ἐγκαλέσας [μὲν] περὶ τοῦ μερισμοῦ τῶν λαφύρων, καὶ
φύσει ταραχώδης ὢν καὶ θρασὺς ηὐτομόλησε πρὸς
τοὺς Κυρηναίους. κατηγορήσας δὲ πολλὰ τοῦ Θίβρω- 2
νος εἰς ὠμότητα καὶ ἀπιστίαν ἔπεισε λῦσαι τὰς ὁμο-
λογίας καὶ τῆς ἐλευθερίας ἀντέχεσθαι. διὸ καὶ ταλάν-
των ἑξήκοντα μόνον ἀποδεδομένων, τῶν δὲ λοιπῶν
χρημάτων οὐ διδομένων ὁ μὲν Θίβρων ἐγκαλέσας
τοῖς ἀφεστηκόσι συνέλαβε τῶν Κυρηναίων τοὺς παρόν-
τας ἐν τῷ λιμένι, ὄντας περὶ ὀγδοήκοντα, εὐθὺ δὲ
τὴν δύναμιν ἐπαγαγὼν ἐπὶ τὴν πόλιν ἐπολιόρκει τὴν
Κυρήνην· οὐδὲν δὲ δυνάμενος πρᾶξαι πάλιν πρὸς τὸν
λιμένα ἐπανῆλθε. τῶν δὲ Βαρκαίων καὶ τῶν Ἑσπερι- 3
τῶν συμμαχούντων τῷ Θίβρωνι Κυρηναῖοι μέρος μὲν

1 ἡμίσει F. **6** τοῖς om. F, s. 2. m. **8** οὕτως F. **9** μεταλαβοῦσα F, corr. 2. m. **10** παρ' αὐτοῦ F. **11** Κρῆς R, corr. 2. m. **13** [μὲν] del. Bekk. **17** διὸ καί] καὶ διὰ τοῦτο X. **18** μόνον] μόνων libri, ο super ω pos. F. τῶν δὲ λοιπῶν — διδομένων om. F, in marg. add. 2. m. **21** εὐθύς F. **22** ἐπὶ τὴν πόλιν om. F. **24** Βαρκαικῶν RX; cf. Mueller ad Ptol. IV 4, 6. Ἑσπεριτῶν] cf. Steph. Byz.; usitatius Ἑσπερίδες (cf. Strab. XVII 3, 20; Ptol. IV 4, 3).

τῆς δυνάμεως ἀπέλιπον ἐν τῇ Κυρήνῃ, [τῷ] μέρει δὲ στρατεύσαντες ἐπόρθουν τὴν τῶν ἀστυγειτόνων χώραν.
4 τούτων δ' ἐπικαλεσαμένων βοηθεῖν τὸν Θίβρωνα ἅπαντας τοὺς στρατιώτας ἐξήγαγεν ἐπὶ τὴν συμμαχίαν. καθ' ὃν δὴ χρόνον ὁ Κρὴς συλλογισάμενος τὴν ἐρημίαν τοῦ λιμένος ἔπεισε τοὺς ἐν Κυρήνῃ καταλειφθέν-
5 τας ἐπιθέσθαι τῷ λιμένι. ὑπακουσάντων δ' εὐθὺς αὐτὸς καθηγούμενος ἐπέθετο τῷ λιμένι καὶ διὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ Θίβρωνος ῥᾳδίως ἐγκρατὴς γενόμενος τὰ περιλειπόμενα τῶν φορτίων ἀποκατέστησε τοῖς
6 ἐμπόροις καὶ τὸν λιμένα φιλοτίμως ἐτήρει. ὁ δὲ Θίβρων τὸ μὲν πρῶτον ἀθύμως εἶχεν, ἀπολωλεκὼς τόπον ἐπίκαιρον καὶ τὰς τῶν στρατιωτῶν ἀποσκευάς· μετὰ δὲ ταῦτα θαρσήσας καὶ τὴν πόλιν τὴν ὀνομαζομένην Ταύχειρα ἐκπολιορκήσας ἀνέδραμε ταῖς ἐλπίσι. μετ' ὀλίγον δὲ πάλιν αὐτὸν συνέβη περιπεσεῖν μεγαλοις
7 ἐλαττώμασιν. οἱ γὰρ ἐν ταῖς ναυσὶν ὄντες τοῦ λιμένος ἐστερημένοι, τροφῆς δὲ ἀποροῦντες εἰώθεισαν καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὴν χώραν ἐξιέναι καὶ τὰς τροφὰς ἐκ ταύτης πορίζεσθαι. οἱ δὲ Λίβυες ἐνεδρεύσαντες αὐτοὺς πλανωμένους κατὰ τὴν χώραν πολλοὺς μὲν ἀπέκτειναν, οὐκ ὀλίγους δ' ἐζώγρησαν· οἱ δὲ περιλειφθέντες ἐκ τοῦ κινδύνου καταφυγόντες εἰς τὰς ναῦς ἀπέπλεον εἰς τὰς συμμαχίδας πόλεις. ἐπιγενομένου δὲ μεγάλου

1 ἀπελειπον F, corr. 2. m. [τῷ] μέρει RX τῶν ἐν μέρει F; art. uncis circumclusi. 3 τῷ Θίβρωνι F, corr. 2. m. 4 ἐξήγαγον codd.; corr. Rhod. 10 ἀπεκατέστησε F, mut. 2. m. 12 ἀπολελωκώς F. 14 μετὰ ταῦτα δὲ F. θαρρήσας F. 15 Ταύχειρα] Τάχιρα R (corr. 2. m. in Ταύχειρα) X Τεύχειρα F (in ras.); Ταύχειρα Strab. XVII 3, 20. 21; Steph. Byz.; Τεύχειρα Arr. Ph. c. d.; Ptol. IV 4, 3; Plin. IV 32. 18 τροφῆς δὲ ἀποροῦντες om. F, suppl. 2. m. in marg. 22 περι(λη)φθεντες X. 23 καὶ φυγόντες F.

πνεύματος αἱ πλεῖσται μὲν ὑπὸ τῆς θαλάσσης κατε-
πόθησαν, τῶν δ' ἄλλων αἱ μὲν εἰς Κύπρον, αἱ δ' εἰς
274 Αἴγυπτον ἀπερρίφησαν. ὁ δὲ Θίβρων τηλικαύτῃ 21
συμφορᾷ περιπεσὼν ὅμως ἀντείχετο τοῦ πολέμου, προ-
χειρισάμενος δὲ τῶν φίλων τοὺς εὐθέτους ἔπεμψεν εἰς
τὴν Πελοπόννησον ἀναληψομένους τῶν ξένων τοὺς
ἐνδιατρίβοντας περὶ Ταίναρον. ἔτι γὰρ <τῶν>
ἀμισθώτων γενομένων πολλοὶ διεπλανῶντο ζητοῦντες
τοὺς μισθοδοτήσοντας καὶ τότε περὶ Ταίναρον ὑπῆρχον
πλείους τῶν δισχιλίων καὶ πεντακοσίων. τούτους δὲ 2
οἱ πεμφθέντες ἀνέλαβον, τὸν δὲ εἰς Κυρήνην πλοῦν
ἐποιοῦντο. τῆς δὲ τούτων <πρότερον> παρουσίας
οἱ μὲν Κυρηναῖοι θαρρήσαντες τοῖς γεγονόσι προτερ-
ήμασι μάχην συνῆψαν καὶ νικήσαντες τὸν Θίβρωνα
πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν ἀπέκτειναν. διὰ δὲ τὰς 3
ἐλαττώσεις ὁ Θίβρων ἀπογινώσκων ἤδη τὰ κατὰ τὴν
Κυρήνην παραδόξως πάλιν ἐθάρρησε. τῶν γὰρ ἀπὸ
Ταινάρου στρατιωτῶν καταπλευσάντων καὶ μεγάλης
αὐτῷ χειρὸς προσγενομένης εὔελπις ἐγένετο τῇ ψυχῇ.
οἱ δὲ Κυρηναῖοι πάλιν θεωροῦντες τὸν πόλεμον αὐξό- 4
μενον μετεπέμψαντο τὴν συμμαχίαν παρὰ τῶν πλησιο-
χώρων Λιβύων καὶ παρὰ τῶν Καρχηδονίων, ἀθροί-
σαντες δὲ τοὺς ἅπαντας μετὰ τῶν πολιτικῶν στρατιώ-
τας τρισμυρίους ἡτοιμάζοντο παρατάξει περὶ τῶν ὅλων

1 ὑπὸ τοῦ πνεύματος F. κατεπόθησαν] κατεποντήθησαν R (τ suprascr.) κατεποντίσθησαν XF; κατεπόθησαν Wess. (cf. Pol. II 41, 7). 7 περὶ] ἐπί codd.; corr. Reiske; ἐπὶ Ταινάρῳ XX 104, 2. <τῶν> add. Wess. 8 ἀμισθώτων libri; usitatius ἀμίσθων Wess.; ἀπο-μίσθων Cobet (cf. XVIII 9, 1). 12 τῆς δὲ τούτων <πρότερον> παρουσίας scripsi (cf. Pol. II 57, 2); τῇ δὲ τούτων παρουσίᾳ R (suprascr. 2. m. ἀπουσίᾳ) XF; πρὸ δὲ τῆς τούτων παρουσίας Rhod.; τῇ δὲ τούτων ἀπουσίᾳ — θαρρήσαντες <καὶ> τοῖς γ. π. Wess.

*διακριθῆναι. γενομένης δὲ παρατάξεως μεγάλης ὁ μὲν
Θίβρων νικήσας τῇ μάχῃ καὶ πολλοὺς ἀνελὼν περι-
χαρὴς ἦν, ὡς αὐτίκα μάλα κυριεύσων τῶν πλησίον
5 πόλεων, οἱ δὲ Κυρηναῖοι τῶν στρατηγῶν ἁπάντων
ἀνῃρημένων ἐν τῇ μάχῃ τὸν Κρῆτα Μνασικλῆν μεθ'
ἑτέρων εἵλοντο στρατηγόν. Θίβρων δ' ἐπαρθεὶς τῇ
νίκῃ τὸν λιμένα τῶν Κυρηναίων ἐπολιόρκησε καὶ τῇ
6 Κυρήνῃ καθ' ἡμέραν προσβολὰς ἐποιεῖτο. χρονίζοντος
δὲ τοῦ πολέμου Κυρηναῖοι μὲν σπανίζοντες τροφῆς
ἐστασίασαν πρὸς ἀλλήλους· ἐπικρατούντων δὲ τῶν
δημοτικῶν καὶ τοὺς κτηματικοὺς ἐκβαλλόντων οἱ τῆς
πατρίδος στερηθέντες ἔφυγον οἱ μὲν πρὸς Θίβρωνα,
7 οἱ δ' εἰς Αἴγυπτον. οὗτοι δὲ πείσαντες τὸν Πτολε-
μαῖον κατάγειν αὐτοὺς ἧκον ἄγοντες δύναμιν ἀξιό-
λογον πεξικήν τε καὶ ναυτικὴν καὶ στρατηγὸν Ὀφέλ-
λαν· ὧν τὴν παρουσίαν ἀκούσαντες οἱ παρὰ τῷ Θί-
βρωνι φυγάδες, νυκτὸς ἐπιχειρήσαντες πρὸς τούτους
8 ἀπιέναι λάθρᾳ, φωραθέντες ἅπαντες κατεκόπησαν. οἱ
δὲ τῆς Κυρήνης στρατηγοῦντες δημοτικοί, φοβηθέντες
τὴν τῶν φυγάδων κάθοδον, διελύσαντο πρὸς τὸν Θί-
βρωνα καὶ κοινῇ πολεμεῖν πρὸς τὸν Ὀφέλλαν παρε-
9 σκευάζοντο. Ὀφέλλας δὲ καταπολεμήσας τὸν Θίβρωνα
καὶ ζωγρήσας, ἔτι δὲ τῶν πόλεων ἐγκρατὴς γενόμενος
παρέδωκε τάς τε πόλεις καὶ τὴν χώραν Πτολεμαίῳ τῷ
βασιλεῖ. οἱ μὲν οὖν Κυρηναῖοι καὶ αἱ περιοικοῦσαι
πόλεις τοῦτον τὸν τρόπον ἀποβαλοῦσαι τὴν ἐλευθερίαν
ὑπὸ τὴν Πτολεμαϊκὴν βασιλείαν ἐτάχθησαν.*

5 *Μνασικλήν* RX. *μεθ' ἑτέρων* <*τινῶν*>? cf. XVIII 18, 2. **9** *τῆς τροφῆς* F. **15** *πεζήν* Dind. *Ὀφέλλαν* libri semper; rectius *Ὀφέλαν* (cf. Niese l. l. p. 216 a. 3; Wilhelm MAJ. XXII (97) p. 194). **17** *τοῦτον* F. **20** *συνελύσαντο* F.

Περδίκκας δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς Φίλιππος καταπεπολε- 22
275 *μηκότες Ἀριαράθην καὶ τὴν σατραπείαν αὐτοῦ Εὐμενεῖ
παραδόντες ἐχωρίσθησαν ἐκ τῆς Καππαδοκίας. καταντή-
σαντες δὲ εἰς τὴν Πισιδικὴν ἔκριναν ἀναστάτους
ποιῆσαι δύο πόλεις, τήν τε τῶν Λαρανδέων καὶ τὴν
τῶν Ἰσαυρέων· αὗται γὰρ ἔτι ζῶντος Ἀλεξάνδρου
Βάλακρον τὸν Νικάνορος ἀπέκτειναν, ἀποδεδειγμένον
στρατηγὸν ἅμα καὶ σατράπην. τὴν μὲν οὖν τῶν Λα-* 2
*ρανδέων πόλιν ἐξ ἐφόδου χειρωσάμενοι καὶ τοὺς
ἡβῶντας κατασφάξαντες, τοὺς δ' ἄλλους ἐξανδραποδι-
σάμενοι κατέσκαψαν· τὴν δὲ τῶν Ἰσαυρέων, οὖσαν
ὀχυρὰν καὶ μεγάλην, ἔτι δὲ πλήθουσαν ἀλκίμων ἀν-
δρῶν, ἐπὶ μὲν ἡμέραις δύο πολιορκήσαντες ἐνεργῶς
καὶ πολλοὺς τῶν ἰδίων ἀποβαλόντες ἀνεχώρησαν· οἱ* 3
*γὰρ ἐγχώριοι βελῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν πρὸς πολιορ-
κίαν ἀνηκόντων εὐποροῦντες, ἔτι δὲ ταῖς ψυχαῖς ὑπο-
μένοντες τὸ δεινὸν παραστατικῶς ἑτοίμως ὑπὲρ τῆς
ἐλευθερίας ἀπέθνησκον. τῇ δὲ τρίτῃ πολλῶν μὲν* 4
*ἀνῃρημένων, τῶν δὲ τειχῶν ἐλλειπεῖς ἐχόντων τὰς
φυλακὰς διὰ τὴν σπάνιν τῶν ἀνδρῶν ἐπετελέσαντο
πρᾶξιν οἱ κατὰ τὴν πόλιν ἡρωικὴν καὶ μνήμης ἀξίαν.
ὁρῶντες γὰρ ἀπαραίτητον οὖσαν τὴν κατ' αὐτῶν τιμω-
ρίαν καὶ δύναμιν οὐκ ἔχοντες ἀξιόχρεων τὴν ἀμυνο-
μένην τὸ μὲν ἐγχειρίσαι τὴν πόλιν καὶ τὰ κατ' αὐτοὺς
ἐπιτρέψαι τοῖς πολεμίοις οὐκ ἔκριναν, ἐμφανοῦς οὔσης
τῆς μεθ' ὕβρεως τιμωρίας, νυκτὸς δ' ὁμοθυμαδὸν πρὸς*

5. 8 *Λαρανδαίων* et *Ἰσαυραίων* RX; at cf. infra §§ 5. 7; St. Byz. ss. vv.; BCH. XI p. 67. **11** *Ἰσαυραίων* R (corr. 2. m.) *Ἰσαυριαίων* X. **13** *ἡμέρας* Hertl. II, 2 p. 8. **19** *ἐλλειπεῖς* R (corr. 2. m.) XF. **22** *καθ' αὐτῶν* Dind. **23** *ἀμυνουμένην* Dind. (cf. Raderm. Rh. Mus. XLIX p. 164). **24** *ἐγχειρῆσαι* F. *καθ' αὐτοὺς* Dind. **25** *τοὺς πολεμίους* F.

τὸν εὐγενῆ θάνατον ὁρμήσαντες τέκνα μὲν καὶ γυναῖκας καὶ γονεῖς εἰς τὰς οἰκίας ἐγκλείσαντες ἐνέπρησαν, κοινὸν θάνατον καὶ τάφον διὰ τοῦ πυρὸς ἑλόμενοι.
5 *τῆς δὲ φλογὸς ἄφνω πρὸς ὕψος αἰρομένης οἱ μὲν Ἰσαυρεῖς τὰ κτήματα καὶ πάντα τὰ δυνάμενα τοῖς κρατοῦσιν ὠφελείας παρέχεσθαι τῷ πυρὶ παρέβαλον, οἱ δὲ περὶ τὸν Περδίκκαν θαυμάσαντες τὸ γινόμενον περιέστησαν τὴν δύναμιν καὶ κατὰ πάντα τόπον*
6 *ἐβιάζοντο παρεισπεσεῖν εἰς τὴν πόλιν. τῶν δ' ἐγχωρίων ἀπὸ τῶν τειχῶν ἀμυνομένων καὶ πολλοὺς τῶν Μακεδόνων καταβαλλόντων ἔτι μᾶλλον ὁ Περδίκκας καταπληττόμενος ἐζήτει τὴν αἰτίαν δι' ἣν οἱ τὰς οἰκίας καὶ τὰ λοιπὰ πάντα τῷ πυρὶ παραδεδωκότες φιλοτίμως*
7 *τὰ τείχη φυλάττουσι. τέλος δὲ τοῦ Περδίκκου καὶ τῶν Μακεδόνων ἀπὸ τῆς πόλεως ἀποχωρησάντων οἱ Ἰσαυρεῖς εἰς τὸ πῦρ ἑαυτοὺς ῥίψαντες ἐν ταῖς οἰκίαις*
8 *συνετάφησαν τοῖς οἰκείοις. Περδίκκας δὲ νυκτὸς διελθούσης ἔδωκε τοῖς στρατιώταις τὴν πόλιν εἰς διαρπαγήν. οὗτοι δὲ τὴν φλόγα κατασβέσαντες πολὺν ἄργυρόν τε καὶ χρυσόν εὗρον, ὡς ἂν πόλεως γεγενημένης εὐδαίμονος ἐκ πολλῶν χρόνων.*

23 *Μετὰ δὲ τὴν ἀπώλειαν τῶν πόλεων ἧκον δύο γυναῖκες εἰς συνοικισμὸν τῷ Περδίκκᾳ, Νίκαιά τε ἡ Ἀντιπάτρου θυγάτηρ, ἣν αὐτὸς ὁ Περδίκκας ἦν μεμνηστευκώς, καὶ Κλεοπάτρα ἡ Ἀλεξάνδρου μὲν*

3 *διὰ πυρός* F. **4** *ἄφνω*] *ἐμφανῶς* F. *αἰρομένης*] *φερομένης* F. **6** *παρέβαλλον* F. **7** *περὶ τὸν Π. ὄντες* F. *γινόμενον*] *γενόμενον* libri; corr. Hertl. II, 2 p. 8. **13** *τὰ λοιπά*] *τἄλλα* F. **16** *ἑαυτοὺς εἰς τὸ πῦρ ῥ.* F. **17** <*τῆς*> *νυκτὸς δ.* Dind.; at cf. XVIII 36, 3. **18** *τοὺς στρατιώτας* F. **19** *πολὺν εὗρον ἄ. τε κ. χρ.* F. **20** *πόλεως*] artic. desid. Dind. **22** *πόλεων*] *πολεμίων* codd.; corr. Dind. **25** *ἡ Κλεοπάτρα* F. cf. XVI 91, 4.

ἀδελφὴ γνησία, θυγάτηρ δὲ Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου.
276 ὁ δὲ Περδίκκας πρότερον μὲν ἦν κεκρικὼς κοινο- 2
πραγίαν Ἀντιπάτρῳ καὶ διὰ τοῦτο τὴν μνηστείαν
ἐπεποίητο, μήπω τῶν κατ' αὐτὸν πραγμάτων βεβαίως
ἐστερεωμένων· ὡς δὲ παρέλαβε τάς τε βασιλικὰς δυνά-
μεις καὶ τὴν τῶν βασιλέων προστασίαν, μετέπεσε τοῖς
λογισμοῖς. ὀρεγόμενος γὰρ βασιλείας ἔσπευδε τὴν 3
Κλεοπάτραν γῆμαι, νομίζων διὰ ταύτης προτρέψεσθαι
τοὺς Μακεδόνας συγκατασκευάζειν αὐτῷ τὴν τῶν ὅλων
ἐξουσίαν. οὔπω δὲ βουλόμενος ἀποκαλύψασθαι πρὸς
τὴν ἐπιβολὴν κατὰ μὲν τὸ παρὸν ἦγε τὴν Νίκαιαν,
ὅπως μὴ τὸν Ἀντίπατρον ἀλλότριον ἔχῃ ταῖς ἰδίαις
ἐπιβολαῖς· μετὰ δὲ ταῦτα Ἀντιγόνου τὴν προαίρεσιν
αὐτοῦ κατανοήσαντος καὶ φιλίαν ἔχοντος πρὸς Ἀντί-
πατρον, ἔτι δὲ ὄντος τοῦ ἀνδρὸς τούτου πρακτικω-
τάτου τῶν ἡγεμόνων ἔκρινεν αὐτὸν ἐκποδῶν ποι-
ήσασθαι. ἐπιβαλὼν οὖν αὐτῷ διαβολὰς ψευδεῖς καὶ 4
κατηγορίας ἀδίκους φανερὸς ἦν ἀναιρήσων αὐτόν. ὁ δ'
Ἀντίγονος συνέσει καὶ τόλμῃ διαφέρων φανερῶς μὲν
ἀπεφαίνετο βούλεσθαι περὶ τῶν ἐγκαλουμένων ἀπολο-
γήσασθαι, λάθρᾳ δὲ παρασκευασάμενος τὰ πρὸς τὸν
δρασμὸν ἔλαθε μετὰ τῶν ἰδίων φίλων καὶ τοῦ υἱοῦ
Δημητρίου νυκτὸς εἰσβὰς εἰς τὰς Ἀττικὰς ναῦς. ἐν
δὲ ταύταις κομισθεὶς εἰς τὴν Εὐρώπην προῆγε συμ-
μίξων Ἀντιπάτρῳ. κατὰ δὲ τούτους τοὺς καιροὺς 24
Ἀντίπατρος καὶ Κρατερὸς ἐπὶ τοὺς Αἰτωλοὺς ἐστρά-
τευσαν, ἔχοντες πεζοὺς μὲν τρισμυρίους, ἱππεῖς δὲ

3 μνειστείαν F. 6 βασιλείων RX. 8 προτρέψασθαι RX. 18. 19 φανερὸς — διαφέρων om. X. 23 εἰς τὰς Ἀ. ναῦς] malim εἴς τινας Ἀ. ν. (cf. Hake, Beitr. z. Historiogr. Diodors p. 4). 24 συμίξων F.

δισχιλίους καὶ πεντακοσίους· οὗτοι γὰρ τῶν ἐν τῷ Λαμιακῷ πολέμῳ διαπολεμησάντων ὑπόλοιποι διέμενον
2 *ἀχείρωτοι. οἱ δὲ Αἰτωλοὶ τηλικούτων δυνάμεων ἐπ᾽ αὐτοὺς ὡρμημένων οὐ κατεπλάγησαν ταῖς ψυχαῖς, ἀλλὰ τοὺς μὲν ἀκμάζοντας ταῖς ἡλικίαις ἀθροίσαντες εἰς μυρίους κατέφυγον εἰς τοὺς ὀρεινοὺς καὶ τραχεῖς τόπους, εἰς οὓς τέκνα καὶ γυναῖκας καὶ τοὺς γεγηρακότας καὶ τὸ τῶν χρημάτων πλῆθος ἀπέθεντο, καὶ τὰς μὲν ἀνωχύρους πόλεις ἐξέλιπον, τὰς δὲ ὀχυρότητι διαφερούσας φρουραῖς ἀξιολόγοις διαλαβόντες εὐτόλμως*
25 *ὑπέμενον τὴν τῶν πολεμίων ἔφοδον. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀντίπατρον καὶ Κρατερὸν εἰσβαλόντες εἰς τὴν Αἰτωλίαν καὶ τὰς εὐχειρώτους πόλεις ὁρῶντες ἐρήμους ὥρμησαν ἐπὶ τοὺς ἀνακεχωρηκότας εἰς τὰς δυσχωρίας. τὸ μὲν οὖν πρῶτον οἱ Μακεδόνες πρὸς τόπους ὀχυροὺς καὶ τραχεῖς βιαζόμενοι πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν ἀπέβαλον· ἡ γὰρ τόλμα τῶν Αἰτωλῶν προσλαβοῦσα τὴν ἐν τοῖς τόποις ὀχυρότητα ῥᾳδίως ἠμύνετο τοὺς διὰ τὴν προπέτειαν εἰς ἀβοηθήτους κινδύνους προπίπτοντας· μετὰ δὲ ταῦτα τῶν περὶ Κρατερὸν στεγνὰ κατασκευασάντων καὶ συναναγκαζόντων τοὺς πολεμίους μένειν τὸν χειμῶνα καὶ διακαρτερεῖν ἐν τόποις χιονοβολουμένοις καὶ τροφῆς ἐνδεέσιν εἰς τοὺς ἐσχάτους ἦλθον κινδύνους·* 277
2 *ἀναγκαῖον γὰρ ἦν ἢ καταβάντας ἀπὸ τῶν ὀρέων διαγωνίσασθαι πρὸς δυνάμεις πολλαπλασίους καὶ στρατηγοὺς ἐπιφανεῖς ἢ μένοντας ὑπ᾽ ἐνδείας καὶ*

1 *δισχ.*] *χιλίους* QBas. **5** *μὲν* om. F, suppl. 2. m. **6** *ὀρινούς* F. **9** *ἀνοχύρους* F. **16** *ἀπέβα·λ·λον* F. **19** *προσπίπτοντας* codd.; corr. Dind. **22. 23** *ἐν τόποις χιονοβολουμένοις καὶ τροφῆς ἐνδεέσιν*] *ἐν τοῖς χιονοβολουμένοις* (*χιονοβόλοις* F, corr. 2. m.) *καὶ τροφῆς ἐνδεεῖς* codd.; corr. Madv. I p. 509. **24** *ἀπό*] *ἐκ* F.

κρυμοῦ διαφθαρῆναι. ἤδη δ' αὐτῶν ἀπογινωσκόντων
τὴν σωτηρίαν αὐτόματός τις λύσις τῶν κακῶν ἐφάνη,
καθάπερ θεῶν τινος ἐλεοῦντος αὐτῶν τὴν εὐψυχίαν.
Ἀντίγονος γὰρ ὁ πεφευγὼς ἐκ τῆς Ἀσίας συμμίξας 3
τοῖς περὶ τὸν Ἀντίπατρον ἐδίδαξεν αὐτοὺς περὶ τῆς
ὅλης ἐπιβουλῆς τοῦ Περδίκκου καὶ διότι τὴν Κλεο-
πάτραν γαμήσας εὐθὺς ἥξει μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς
Μακεδονίαν ὡς βασιλεὺς καὶ τὴν ἡγεμονίαν αὐτῶν
παραιρήσεται. οἱ δὲ περὶ τὸν Κρατερὸν καὶ Ἀντί- 4
πατρον διὰ τὸ παράδοξον τῆς προσαγγελίας καταπλα-
γέντες συνήδρευσαν μετὰ τῶν ἡγεμόνων. προτεθείσης
οὖν βουλῆς περὶ τούτων ἔδοξεν ὁμογνωμόνως πρὸς
μὲν Αἰτωλοὺς ἐφ' οἷς ἦν δυνατὸν διαλυθῆναι, τὰς δὲ
δυνάμεις κατὰ τάχος περαιοῦν εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ τῷ
μὲν Κρατερῷ τὴν τῆς Ἀσίας ἡγεμονίαν περιτιθέναι,
τῷ δ' Ἀντιπάτρῳ τὴν τῆς Εὐρώπης, πρεσβεύειν δὲ
καὶ πρὸς Πτολεμαῖον περὶ κοινοπραγίας, ὄντα τοῦ
μὲν Περδίκκου παντελῶς ἀλλότριον, ἑαυτοῖς δὲ φίλον,
κοινῇ δὲ ἐπιβουλευόμενον. εὐθὺς οὖν πρὸς μὲν 5
Αἰτωλοὺς διάλυσιν ἐποιήσαντο, διεγνωκότες ὕστερον
αὐτοὺς καταπολεμῆσαι καὶ μεταστῆσαι πανοικίους
ἅπαντας εἰς τὴν ἐρημίαν καὶ πορρωτάτω τῆς Ἀσίας
κειμένην χώραν, αὐτοὶ δὲ δόγμα γράψαντες ἀκόλουθον
τοῖς προειρημένοις παρεσκευάζοντο τὰ πρὸς τὴν στρα-
τείαν. Περδίκκας δὲ τούς τε φίλους καὶ τοὺς ἡγε- 6
μόνας ἀθροίσας προέθηκε βουλὴν πότερον ἐπὶ τὴν

6 *ἐπιβολῆς* Rhod. **7** *γήμας* Dind. *τῆς* om. F. **11** *προσ-τεθείσης* F. **15** *περιτεθῆναι* RX. **17** *καὶ* om. F. **21** *κατα-πολεμῆσαι πανοικίους καὶ μεταγαγεῖν ἅπαντας εἰς* F. **22** *εἰς τὴν ἐρημίαν* codd.; *εἴς τινα ἐρήμην* Madv. I p. 509. *Ἀσίας*] *οἰκείας* propositum a vv. dd.; at noli quidquam mutare; cf. Schaefer Lam. Kr. p. 69. **24** *τὰ* om. F. *στρατιὰν* F, corr. 2. m.

Μακεδονίαν χρὴ στρατεύειν ἢ πρότερον ἐπὶ τὸν Πτολεμαῖον ὁρμῆσαι. πάντων δ' ἐπενεχθέντων ἐπὶ τὸ πρότερον καταπολεμῆσαι τὸν Πτολεμαῖον, ὅπως μηδὲν ἐμπόδιον ἔχωσι τῆς κατὰ τὴν Μακεδονίαν ὁρμῆς, Εὐμενῆ μὲν ἐξέπεμψε μετὰ δυνάμεως ἀξιολόγου, προστάξας ἐφεδρεύειν τοῖς περὶ τὸν Ἑλλήσποντον τόποις καὶ τὴν διάβασιν κωλύειν, αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν <τὴν δύναμιν> ἐκ τῆς Πισιδικῆς τὴν πορείαν ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον ἐποιεῖτο. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

26 *Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Φιλοκλέους ἐν Ῥώμῃ κατεστάθησαν ὕπατοι Γάιος Σολπίκιος καὶ Γάιος Αἴλιος. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀρριδαῖος ὁ κατασταθεὶς ἐπὶ τὴν κατακομιδὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου σώματος, συντετελεκὼς τὴν ἁρμάμαξαν ἐφ' ἧς ἔδει κατακομισθῆναι τὸ βασιλικὸν σῶμα, παρεσκευάζετο τὰ πρὸς τὴν*
2 *κομιδήν. ἐπεὶ δὲ τὸ κατασκευασθὲν ἔργον, ἄξιον ὑπάρχον τῆς Ἀλεξάνδρου δόξης, οὐ μόνον κατὰ τὴν δαπάνην διήνεγκε τῶν ἄλλων, ὡς ἀπὸ πολλῶν ταλάντων κατασκευασθέν, ἀλλὰ καὶ τῇ κατὰ τὴν τέχνην περιττότητι περιβόητον ὑπῆρξε, καλῶς ἔχειν ὑπολαμβά-*
3 *νομεν ἀναγράψαι περὶ αὐτοῦ. πρῶτον μὲν γὰρ τῷ* 278
σώματι κατεσκευάσθη χρυσοῦν σφυρήλατον ἁρμόζον καὶ τοῦτ' ἀνὰ μέσον ἐπλήρωσαν ἀρωμάτων τῶν ἅμα

2 *ἐπενεχθέντων τῶν* F. 7 <*τὴν δύναμιν*> addidi ex usu Diodoreo; <*τὴν στρατείαν*> Reiske. 12 *Σουλπ.* F; cf. Liv. VIII 37. 13 cf. XVIII 3, 5. 17 *ἄξιον*] *ἀξιόλογον* codd.; corr. Dind. 19 *ὡς* <*ἄν*> Hertl. II, 2 p. 33. 22 sqq. cf. Mueller d. Leichenwagen Al. d. Gr. Lpzg. 1905. 23 <*φέρετρον*> suppl. Rhod. (cf. Ael. v. h. XII c. ult.), <*ἄγγος*> Madv. I p. 509; ego addiderim <*ἀγγεῖον*> (cf. XIX 44, 2) et scripserim *πρῶτον μὲν γὰρ ἁρμόζον τῷ σώματι κατεσκευάσθη χρυσοῦν σφυρήλατον* <*ἀγγεῖον*>. 24 *ἐπλήρωσεν* RX. *τῶν δ' ἅμα* F.

δυναμένων τὴν εὐωδίαν καὶ τὴν διαμονὴν παρέχεσθαι
τῷ σώματι. ἐπάνω δὲ τῆς θήκης ἐπετέθειτο καλυπτὴρ 4
χρυσοῦς, ἁρμόζων ἀκριβῶς καὶ περιλαμβάνων τὴν
ἀνωτάτω περιφέρειαν. ταύτης δ' ἐπάνω περιέκειτο
φοινικὶς διαπρεπὴς χρυσοποίκιλτος, παρ' ἣν ἔθεσαν
τὰ τοῦ μετηλλαχότος ὅπλα, βουλόμενοι συνοικειοῦν
τὴν ὅλην φαντασίαν ταῖς προκατειργασμέναις πράξεσι.
μετὰ δὲ ταῦτα παρέστησαν τὴν τοῦτο κομιοῦσαν 5
ἁρμάμαξαν, ἧς κατεσκεύαστο κατὰ μὲν τὴν κορυφὴν
καμάρα χρυσῆ, ἔχουσα φολίδα λιθοκόλλητον, ἧς ἦν τὸ
μὲν πλάτος ὀκτὼ πηχῶν, τὸ δὲ μῆκος δώδεκα, ὑπὸ δὲ
τὴν ὑπωροφίαν παρ' ὅλον τὸ ἔργον θριγκὸς χρυσοῦς,
τῷ σχήματι τετράγωνος, ἔχων τραγελάφων προτομὰς
ἐκτύπους, ἐξ ὧν ἤρτηντο κρίκοι χρυσοῖ διπάλαιστοι,
δι' ὧν κατακεκρέμαστο στέμμα πομπικόν, χρώμασι
παντοδαποῖς διαπρεπῶς κατηνθισμένον. ἐπὶ δὲ τῶν 6
ἄκρων ὑπῆρχε θύσανος δικτυωτός, ἔχων εὐμεγέθεις
κώδωνας, ὥστ' ἐκ πολλοῦ διαστήματος προσπίπτειν
τὸν ψόφον τοῖς ἐγγίζουσι. κατὰ δὲ τὰς τῆς καμάρας
γωνίας ἐφ' ἑκάστης ἦν πλευρᾶς Νίκη χρυσῆ τροπαιο-
φόρος. τὸ δ' ἐκδεχόμενον τὴν καμάραν περίστυλον
χρυσοῦν ὑπῆρχεν, ἔχον Ἰωνικὰ κιονόκρανα. ἐντὸς δὲ
τοῦ περιστύλου δίκτυον ἦν χρυσοῦν, τὸ πάχος τῇ
πλοκῇ δακτυλιαῖον καὶ πίνακας παραλλήλους ζῳο-
φόρους τέσσαρας ἴσους τοῖς τοίχοις ἔχον. τούτων δ' 27
ὁ μὲν πρῶτος ἦν ἔχων ἅρμα τορευτὸν καὶ καθήμενον

2 *ἐπετίθετο* codd.; corr. Dind. **8** *παρέστησαν* f. depr. **10** *φολίδα*] codd. (cf. Mueller p. 50); an *ψαλίδα* (cf. II 9, 2)? **12** *ὑπωρωφίαν* X *ὑπορωφίαν* F. *θριγκός*] *θρόνος* libri; *θρᾶνος* Ussing Z. f. A. VI p. 494; emend. C. Wachsmuth (cf. Mueller p. 57). **14** *διπάλεστοι* F. **13** *κατακεκράμαστο* X; *κατεκεκρέμαστο* Dind. **16** *διαπρεπέσιν* RX. **25** *ἴσας* F, corr. 2. m. **26** *ἔχων* F, c. 2. m.

ἐπὶ τούτου τὸν Ἀλέξανδρον, μετὰ χεῖρας ἔχοντα
σκῆπτρον διαπρεπές· περὶ δὲ τὸν βασιλέα μία μὲν
ὑπῆρχε θεραπεία καθωπλισμένη Μακεδόνων, ἄλλη δὲ
Περσῶν μηλοφόρων καὶ πρὸ τούτων ὁπλοφόροι· ὁ δὲ
δεύτερος εἶχε τοὺς ἐπακολουθοῦντας τῇ θεραπείᾳ
ἐλέφαντας κεκοσμημένους πολεμικῶς, ἀναβάτας ἔχοντας
ἐκ μὲν τῶν ἔμπροσθεν Ἰνδούς, ἐκ δὲ τῶν ὄπισθεν
Μακεδόνας καθωπλισμένους τῇ συνήθει σκευῇ, ὁ δὲ
τρίτος ἱππέων εἴλας μιμουμένας τὰς ἐν ταῖς παρατάξεσι
συναγωγάς, ὁ δὲ τέταρτος ναῦς κεκοσμημένας πρὸς
ναυμαχίαν. καὶ παρὰ μὲν τὴν εἰς τὴν καμάραν
εἴσοδον ὑπῆρχον λέοντες χρυσοῖ, δεδορκότες πρὸς τοὺς
2 εἰσπορευομένους· ἀνὰ μέσον δὲ ἑκάστου τῶν κιόνων
ὑπῆρχε χρυσοῦς ἄκανθος ἀνατείνων ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον
μέχρι τῶν κιονοκράνων. ἐπάνω δὲ τῆς καμάρας κατὰ
μέσην τὴν κορυφὴν φοινικὶς ὑπῆρχεν ὑπαίθριος, ἔχουσα 279
χρυσοῦν στέφανον ἐλαίας εὐμεγέθη, πρὸς ὃν ὁ ἥλιος
προσβάλλων τὰς ἀκτῖνας κατεσκεύαζε τὴν αὐγὴν ἀπο-
στίλβουσαν καὶ σειομένην, ὥστ' ἐκ μακροῦ διαστή-
ματος ὁρᾶσθαι τὴν πρόσοψιν ἀστραπῇ παραπλησίαν.
3 ἡ δ' ὑπὸ τὴν καμάραν καθέδρα δύο εἶχεν ἄξονας, οὓς
περιεδίνευον τροχοὶ Περσικοὶ τέσσαρες, ὧν ὑπῆρχε τὰ
μὲν πλάγια καὶ αἱ κνημίδες κατακεχρυσωμέναι, τὸ δὲ
προσπῖπτον τοῖς ἐδάφεσι μέρος σιδηροῦν. τῶν δ' ἀξό-
νων τὰ προέχοντα χρυσᾶ κατεσκεύαστο, προτομὰς
4 ἔχοντα λεόντων σιβύνην ὀδὰξ κατεχούσας. κατὰ δὲ

1 τοῦτο F. 8 καθοπλισμ. X. 13 ἑκάστοτε coni. C. Wachsmuth (cf. Mueller p. 68). 16 φοινικὶς (cf. Mueller p. 51)] Νίκη Reiske. 21 οὕσπερ ἐδίνευον libri; corr. Dind. 22 τὰ μὲν πλάγια] vix sanum; αἱ μὲν πλῆμναι Wess. 23 κνημίδες codd. 26 σιβήνην RX σιβύνην 2. m. in marg. cod. F, qui in textu σῦν; (cf. XX 33, 6).

μέσον τὸ μῆκος εἶχον πόλον ἐνηρμοσμένον μηχανικῶς
ἐν μέσῃ τῇ καμάρᾳ, ὥστε δύνασθαι διὰ τούτου τὴν
καμάραν ἀσάλευτον εἶναι κατὰ τοὺς σεισμοὺς καὶ
ἀνωμάλους τόπους. τεσσάρων δ' ὄντων ῥυμῶν ἑκάστῳ 5
τετραστοιχία ζευγῶν ὑπέζευκτο, τεσσάρων ἡμιόνων
ἑκάστῳ ζεύγει προσδεδεμένων, ὥστε τοὺς ἅπαντας
ἡμιόνους εἶναι ἑξήκοντα καὶ τέσσαρας, ἐπιλελεγμένους
ταῖς τε ῥώμαις καὶ τοῖς ἀναστήμασιν. ἕκαστος δὲ
τούτων ἐστεφάνωτο κεχρυσωμένῳ στεφάνῳ καὶ παρ'
ἑκατέραν τῶν σιαγόνων εἶχεν ἐξηρτημένον κώδωνα
χρυσοῦν, περὶ δὲ τοὺς τραχήλους χλιδῶνας λιθο-
κολλήτους. ἡ μὲν οὖν ἁρμάμαξα, τοιαύτην ἔχουσα 28
τὴν κατασκευὴν καὶ διὰ τῆς ὁράσεως μᾶλλον ἢ τῆς
ἀπαγγελίας φαινομένη μεγαλοπρεπεστέρα, πολλοὺς
ἐπεσπᾶτο θεωροὺς διὰ τὴν περιβόητον δόξαν· οἱ γὰρ
ἐκ τῶν πόλεων καθ' ἃς αἰεὶ γίνοιτο πανδημεὶ συνήν-
των καὶ πάλιν προέπεμπον, οὐκ ἐμπιμπλάμενοι τῆς
κατὰ τὴν θεωρίαν τέρψεως. ἀκολούθως δὲ ταύτῃ τῇ 2
μεγαλοπρεπείᾳ παρηκολούθει πλῆθος ὁδοποιῶν καὶ
τεχνιτῶν, ἔτι δὲ τῶν στρατιωτῶν παραπεμπόντων.

Ἀρριδαῖος μὲν οὖν σχεδὸν ἔτη δύο καταναλώσας
περὶ τὴν κατασκευὴν τῶν ἔργων ἀπεκόμισε τὸ σῶμα
τοῦ βασιλέως ἐκ Βαβυλῶνος εἰς Αἴγυπτον· Πτολεμαῖος 3
δὲ τιμῶν τὸν Ἀλέξανδρον ἀπήντησε μετὰ δυνάμεως
μέχρι τῆς Συρίας καὶ παραλαβὼν τὸ σῶμα τῆς μεγίστης

1 *κατὰ δὲ τὸ μέσον* X. *μηχανικόν* F, corr. 2. m. **3** *σεισμούς*] vix sanum; fort. *κατὰ τοὺς βουνοειδεῖς καὶ ἀνωμάλους τόπους* (cf. V 40, 5; Pol. V 22, 1). **5** *τεσσάρων* — **6** *προσδεδεμένων* del. Studniczka (cf. Mueller p. 72). **7** *τριάκοντα καὶ δύο* Studniczka l. l. **11** *χελῶνας* F *χλίδωνας* Dind. **14** *ἐπαγγελίας* F, corr. 2. m. **15** *ἐπεσπάσατο* X. **16** *γίνοιντο* RX *γένοιτο* F. **17** *ἐμπιπλάμενοι* F. **20** *τῶν* del. Dind. **22** *παρασκευὴν* F. **24. 25** *ἀπήντησε* — *καὶ* om. F, s. 2. m. in marg. **24** *μετὰ τῆς δ.* F.

*φροντίδος ἠξίωσεν. ἔκρινε γὰρ ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς
μὲν Ἄμμωνα μὴ παρακομίζειν, κατὰ δὲ τὴν ἐκτισμένην
ὑπ' αὐτοῦ πόλιν, ἐπιφανεστάτην οὖσαν σχεδόν τι τῶν
4 κατὰ τὴν οἰκουμένην, ἀποθέσθαι. κατεσκεύασεν οὖν
τέμενος κατὰ τὸ μέγεθος καὶ κατὰ τὴν κατασκευὴν
τῆς Ἀλεξάνδρου δόξης ἄξιον, ἐν ᾧ κηδεύσας αὐτὸν
καὶ θυσίαις ἡρωικαῖς καὶ ἀγῶσι μεγαλοπρεπέσι τιμήσας
οὐ παρ' ἀνθρώπων μόνον, ἀλλὰ καὶ παρὰ θεῶν καλὰς
5 ἀμοιβὰς ἔλαβεν. οἱ μὲν γὰρ ἄνθρωποι διὰ τὸ τῆς
ψυχῆς εὐχάριστον καὶ μεγαλόψυχον συνέτρεχον πάν-* 280
*τοθεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ προθύμως ἑαυτοὺς
εἰς τὴν στρατείαν παρείχοντο, καίπερ τῆς βασιλικῆς
δυνάμεως μελλούσης πολεμεῖν πρὸς Πτολεμαῖον, καὶ
κινδύνων προδήλων καὶ μεγάλων ὄντων ὅμως ἅπαντες
τὴν τούτου σωτηρίαν τοῖς ἰδίοις κινδύνοις ἑκουσίως
6 περιεποιήσαντο· οἱ δὲ θεοὶ διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ εἰς
πάντας τοὺς φίλους ἐπιείκειαν ἐκ τῶν μεγίστων κιν-
δύνων παραδόξως αὐτὸν διέσωσαν.*

29 *Περδίκκας γὰρ ὑφορώμενος αὐτοῦ τὴν αὔξησιν
αὐτὸς μὲν ἔκρινε μετὰ τῶν βασιλέων τῷ πλείστῳ
μέρει τῆς δυνάμεως στρατεύειν ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον,
Εὐμενῆ δ' ἐξέπεμψεν ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον κωλύσοντα
τοὺς περὶ τὸν Ἀντίπατρον καὶ Κρατερὸν διαβαίνειν
εἰς τὴν Ἀσίαν, δοὺς αὐτῷ τὴν ἁρμόζουσαν δύναμιν.
2 συνεξέπεμψε δὲ καὶ τῶν ἀξιολόγων ἡγεμόνων τοὺς
ἱκανούς, ὧν ἦσαν ἐπιφανέστατοι Ἀλκέτας ὁ ἀδελφὸς
καὶ Νεοπτόλεμος, καὶ τούτοις παρεκελεύσατο πάντα*

3 *τι* om. F. 4 *κατασκευάσας* F. 6 *ἀξίαν* X. 10 *πανταχόθεν* F. 11 *προθύμους* R. 14 *ὁμοίως* F, corr. 2. m. 22 *Εὐμένει* X. 23 *τὸν* om. F. cf. XVIII 25, 6. 24 *αὐτῷ τὴν ἁρμόζουσαν αὐτῷ δ.* F. 25 *ἐξέπεμψε* F, corr. 2. m.

*πειθαρχεῖν Εὐμενεῖ διά τε τὴν στρατηγίαν αὐτοῦ καὶ
διὰ τὴν τῆς πίστεως βεβαιότητα. ὁ δ' Εὐμενὴς μετὰ* 3
*τῆς δοθείσης δυνάμεως παρελθὼν ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον
καὶ προκατασκευασάμενος ἐκ τῆς ἰδίας σατραπείας
ἵππων πλῆθος ἐκόσμησε τὴν στρατιάν, ἐλλειπῆ καθε-
στῶσαν κατὰ τοῦτο τὸ μέρος. τῶν δὲ περὶ Κρατερὸν* 4
*καὶ Ἀντίπατρον περαιωσάντων τὰς δυνάμεις ἐκ τῆς
Εὐρώπης ὁ μὲν Νεοπτόλεμος φθονήσας τῷ Εὐμενεῖ
καὶ περὶ αὐτὸν ἔχων Μακεδονικὴν δύναμιν ἀξιόλογον
λάθρᾳ διεπρεσβεύσατο πρὸς τοὺς περὶ τὸν Ἀντίπατρον
καὶ συνθέμενος κοινοπραγίαν ἐπεβούλευσε τῷ Εὐμενεῖ.
καταφανὴς δὲ γενόμενος καὶ συναναγκασθεὶς μάχην
συνάψαι αὐτός τε ἐκινδύνευσεν ἀναιρεθῆναι καὶ τὴν
δύναμιν σχεδὸν ἅπασαν ἀπέβαλεν· ὁ γὰρ Εὐμενὴς* 5
*νικήσας καὶ πολλοὺς ἀνελὼν τὸ λοιπόν τε πλῆθος τῶν
στρατιωτῶν προσηγάγετο καὶ τὴν δύναμιν τὴν ἰδίαν
οὐ μόνον διὰ τῆς νίκης ἐπηύξησεν, ἀλλὰ καὶ προσ-
λαβόμενος Μακεδόνων ἀγαθῶν ἀνδρῶν πλῆθος. Νεο-* 6
*πτόλεμος μὲν οὖν μετὰ τριακοσίων ἱππέων διασωθεὶς
ἐκ τῆς παρατάξεως ἀφίππευσε μετὰ τούτων πρὸς τοὺς
περὶ τὸν Ἀντίπατρον· οὗτοι δὲ συνεδρεύσαντες περὶ* 7
*τοῦ πολέμου διέγνωσαν τὰς δυνάμεις εἰς δύο μέρη
διελεῖν καὶ τὸ μὲν ἕτερον Ἀντίπατρον ἀναλαβόντα
προάγειν ἐπὶ Κιλικίας, διαπολεμήσοντα πρὸς Περδίκκαν,
τὸ δὲ ἄλλο μέρος ἔχοντα Κρατερὸν ἐπιβαλεῖν τοῖς
περὶ τὸν Εὐμενῆ καὶ τούτους καταπολεμήσαντα καταν-
τᾶν πρὸς Ἀντίπατρον, ὅπως εἰς ταὐτὸ συναχθεισῶν*

4 *προσκατασκευασάμενος* Dind. 5 *στρατειάν* F, corr. 2. m. *ἐλλιπῆ* XF. 8 *τὸν Εὐμενῆ* F. 9 *περὶ αὐτόν* R. 15 *τε* om. F. 16 *προηγάγετο* F, corr. 2. m. *καὶ τὴν δύναμιν τὴν ἰδίαν*] *καὶ τὴν ἰδίαν δύναμιν* F. 17 *καὶ προσλ.*] *προσλ. καὶ* X; *καὶ* om. F. 25 *τὸ δὲ ἄλλον ἔχοντα* X. 26 *καταπολεμήσοντα* F.

τῶν δυνάμεων καὶ τοῦ Πτολεμαίου προσληφθέντος εἰς τὴν συμμαχίαν δυνατοὶ γένωνται περιγενέσθαι τῶν βασιλικῶν δυνάμεων.

30 Εὐμενὴς δὲ πυνθανόμενος προάγειν ἐπ' αὐτὸν
τοὺς πολεμίους ἤθροισε πανταχόθεν τὰς δυνάμεις καὶ
μάλιστα τὴν ἱππικήν· τοῖς γὰρ πεζοῖς οὐ δυνάμενος
ἐξισωθῆναι τῇ Μακεδονικῇ φάλαγγι κατεσκεύαζεν ἀξιό-
λογον σύστημα τῶν ἱππέων, δι' ὧν ἤλπιζε κρατήσειν
2 τῶν ἐναντίων. ὡς δ' ἤγγισαν ἀλλήλαις αἱ δυνάμεις,
ὁ μὲν Κρατερὸς συναγαγὼν εἰς ἐκκλησίαν τὸ πλῆθος 281
καὶ παρορμήσας εἰς τὸν ἀγῶνα τοῖς οἰκείοις λόγοις
ἔφησε διδόναι τοῖς στρατιώταις, ἐὰν κρατήσωσι τῇ
μάχῃ, διαρπάσαι τῶν πολεμίων πάσας τὰς ἀποσκευάς.
3 πάντων δὲ προθύμων γενομένων <ἐξ>έταξε τὴν
δύναμιν, τοῦ μὲν δεξιοῦ κέρατος αὐτὸς ἡγούμενος,
τοῦ δ' εὐωνύμου τὴν ἡγεμονίαν παραδοὺς Νεο-
4 πτολέμῳ. εἶχε δὲ τοὺς σύμπαντας πεζοὺς μὲν δισ-
μυρίους, ὧν ἦσαν οἱ πλείους Μακεδόνες, διαβεβοημένοι
ταῖς ἀνδραγαθίαις, ἐν οἷς εἶχε μάλιστα τὰς ἐλπίδας
τῆς νίκης· ἱππεῖς δὲ συνηκολούθουν πλείους τῶν
5 δισχιλίων. Εὐμενὴς δ' εἶχε πεζοὺς μὲν δισμυρίους,
παντοδαποὺς τοῖς γένεσιν, ἱππεῖς δὲ πεντακισχιλίους,
δι' ὧν τὸν κίνδυνον κρίνειν διεγνώκει. ἀμφοτέρων
δὲ τοὺς ἱππεῖς <δι>ελομένων ἐπὶ τὰ κέρατα καὶ πολὺ
πρὸ τῆς φάλαγγος προϊππευσάντων ὁ μὲν Κρατερὸς
πρῶτος μετὰ τῶν ἐπιλέκτων ἐπιρράξας τοῖς πολεμίοις
ἠγωνίσατο μὲν περιβλέπτως, σφαλέντος δὲ τοῦ ἵππου

9 ἀλλήλοις F, corr. 2. m. **11** καὶ om. RX. **12** τὴν μάχην F, corr. 2. m. **14** <ἐξ>έταξε] ἔταξε libri; corr. Hertl. II, 2 p. 9. **18** Μακεδόνες] Μακεδόνων libri; corr. Bekk. διαβεβοημένων X. **24** <δι>ελομένων] ἑλομένων codd.; corr. Wess. (cf. XIX 40, 1).

ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν, διὰ δὲ τὸν φυρμὸν καὶ τὴν
πυκνότητα τῶν ἐφιππευόντων ἀγνοηθεὶς ὃς ἦν συν-
επατήθη καὶ τὸν βίον ἀλόγως κατέστρεψεν. τῇ δὲ 6
τούτου τελευτῇ τῶν πολεμίων ἐπαρθέντων καὶ τῷ
πλήθει πανταχόθεν περιχεομένων πολὺς ἐγίνετο φόνος.
καὶ τὸ μὲν δεξιὸν κέρας τοῦτον τὸν τρόπον θλιβόμενον
ἠναγκάσθη καταφυγεῖν πρὸς τὴν τῶν πεζῶν φάλαγγα,
κατὰ κράτος ἡττημένον, κατὰ δὲ τὸ εὐώνυμον Νεο- 31
πτολέμου κατ' αὐτὸν τὸν Εὐμενῆ τεταγμένου συνέστη
φιλοτιμία μεγάλη τῶν ἡγεμόνων ἐπ' ἀλλήλους ὁρμη-
σάντων. γνωρισθέντες γὰρ ἀπό τε τῶν ἵππων καὶ 2
τῶν ἄλλων ἐπισήμων συνεπλάκησαν ἀλλήλοις καὶ τῇ
καθ' αὑτοὺς μονομαχίᾳ τὴν νίκην ἐποίησαν ἀκολου-
θῆσαι. τὸ μὲν οὖν πρῶτον τοῖς ξίφεσιν ἀλλήλων
καθικόμενοι παράδοξον καὶ παντελῶς ἐξηλλαγμένην
μονομαχίαν συνεστήσαντο· ἐκφερόμενοι γὰρ τῷ θυμῷ
καὶ τῇ πρὸς ἀλλήλους δυσμενείᾳ ταῖς ἀριστεραῖς
χερσὶν ἀφέντες τὰς ἡνίας ἀλλήλων ἐδράξαντο. οὗ
συμβάντος οἱ μὲν ἵπποι κατὰ τὴν ὁρμὴν ⟨ὑπ⟩εξέδρα-
μον, αὐτοὶ δ' ἔπεσον ἐπὶ τὴν γῆν. τῆς δ' ἐπαναστά- 3
σεως διὰ τὴν ὀξύτητα καὶ βίαν τοῦ πτώματος χαλεπῶς
γινομένης ἀμφοτέροις, ἅτε καὶ τῶν ὅπλων ἐμποδι-
ζόντων τὰ σώματα, ὁ μὲν Εὐμενὴς ἔφθασε, πρότερος
διαναστάς, τοῦ Νεοπτολέμου τὴν ἰγνὺν πατάξαι.

2 *ἐφιππευόντων*] *ἀφιππευόντων* libri; corr. Wess. **5** *περιχεομένων*] *περιεχομένων* libri; corr. Wess. (cf. XVI 80, 1). *ἐγένετο* F. **8** *κατὰ κράτος ἡττημένον* (*-νων* F) ante *καταφυγεῖν* ponit X (*ἡττημένον κατὰ κρ.*). **11** *ἱππέων* F, corr. 2. m.; fort. *ὅπλων* (cf. XIX 5, 3). **12** *ἀλλήλους* RX. **13** *ἐποίησεν* F, corr. 2. m. **19** *ὁ μὲν ἵππος — ἐξέδραμεν* F, corr. 2. m. ⟨*ὑπ*⟩*εξέδραμον*] *ἐξέδραμον* codd.; correxi ex Plut Eum. 7. **22** *γενομ.* libri; corr. Dind. **23** *πρότερος*] *πρότερος ἐκεῖ τὸ πρότερον* F. **24** *διαναστάς*] *δ. καὶ* F. *πατάξας* F.

4 μεγάλης δὲ γενομένης διαιρέσεως καὶ σφαλείσης τῆς
βάσεως ὁ μὲν πληγεὶς παραλελυμένος ἔκειτο, κωλυό-
μενος ὑπὸ τοῦ τραύματος διαναστῆναι· ὅμως δὲ τῆς
εὐψυχίας ὑπεραγούσης τὴν τοῦ σώματος ἐλάττωσιν ἐν
γόνασι βεβηκὼς ἔτρωσε τὸν ἀντίπαλον εἴς τε τὸν
5 βραχίονα καὶ τοὺς μηροὺς τρισὶ πληγαῖς. οὐδεμιᾶς δ'
οὔσης πληγῆς καιρίου καὶ τῶν τραυμάτων ἔτι θερμῶν
ὄντων ὁ Εὐμενὴς δευτέραν πληγὴν ἐπὶ τὸν τράχηλον
32 ἐπενέγκας ἀπέκτεινε τὸν Νεοπτόλεμον. ἅμα δὲ τούτοις
πραττομένοις καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος τῶν ἱππέων συμ- 282
πεσὸν εἰς μάχην πολὺν ἐποίει φόνον. διὸ καὶ τῶν
μὲν πιπτόντων, τῶν δὲ τραυματιζομένων τὸ μὲν πρῶ-
τον ἰσόρροπος ἦν ὁ κίνδυνος, μετὰ ταῦτα δὲ φανερᾶς
γενομένης τῆς τοῦ Νεοπτολέμου τελευτῆς καὶ τῆς ἐπὶ
θατέρου κέρατος τροπῆς ἅπαντες πρὸς φυγὴν ὥρμησαν
καὶ καθάπερ πρὸς τεῖχος ὀχυρὸν <πρὸς> τὴν τῶν
2 πεζῶν φάλαγγα κατέφυγον. ὁ δ' Εὐμενὴς ἀρκεσθεὶς
τῷ προτερήματι καὶ τῶν στρατηγικῶν σωμάτων ἀμφο-
τέρων κυριεύσας ἀνεκαλέσατο τῇ σάλπιγγι τοὺς στρα-
τιώτας. στήσας δὲ τρόπαιον καὶ τοὺς νεκροὺς θάψας
διεπέμψατο πρὸς τὴν τῶν ἡττημένων φάλαγγα, παρα-
καλῶν ἑαυτῷ προσθέσθαι καὶ διδοὺς ἐξουσίαν ἑκάστοις
3 ὅποι βούλονται τὴν ἀποχώρησιν ποιήσασθαι. δεξα-
μένων δὲ τὰς διαλύσεις τῶν Μακεδόνων καὶ δόντων
τὰς διὰ τῶν ὅρκων πίστεις ἔλαβον ἐξουσίαν ἔν τισι
κώμαις πλησίον κειμέναις ἐπισιτίσασθαι καὶ παρεκρού-
σαντο τὸν Εὐμενῆ· ἀναλαβόντες γὰρ ἑαυτοὺς καὶ τὰς

1 διαιρέσεως] cf. Herw. p. 227. 2 ἔκειτο κωλυόμενος om. F, s. 2. m. 3 ἐκ τοῦ τρ. F. 7 ἔτι] ἐπὶ ἔτι F; cf. XIII 79, 3. 13 μετὰ δὲ ταῦτα F. 16 <πρὸς> addendum censeo. 23 ὅποι] ὅσοι codd.; corr. Steph. 24 δὲ τὰς bis F. 27 ἀνα-λαβόντας F.

τροφὰς παρασκευασάμενοι νυκτὸς ἀπηλλάγησαν καὶ
λαθραίως ἀπεχώρουν πρὸς τὸν Ἀντίπατρον. ὁ δ' 4
Εὐμενὴς ἐπεβάλετο μὲν κολάσαι τὴν ἀθεσίαν τῶν
παραβεβηκότων τοὺς ὅρκους καὶ διώκειν ἐκ ποδῶν
τὴν φάλαγγα, οὐδὲν δὲ δυνάμενος πρᾶξαι διά τε τὰς
ἀρετὰς τῶν ἀποχωρούντων καὶ διὰ τὴν ἐκ τῶν τραυ-
μάτων ἐλάττωσιν ἀπέγνω τὸν διωγμόν. οὗτος μὲν
οὖν ἐπιφανεῖ μάχῃ νικήσας καὶ δύο μεγάλους ἡγεμόνας
ἀνελὼν μεγάλης ἔτυχε δόξης.

Ἀντίπατρος δὲ τοὺς ἀπὸ τῆς φυγῆς διασωθέντας 33
ἐκδεξάμενος καὶ προσαναλαβὼν προῆγεν ἐπὶ Κιλικίαν,
σπεύδων βοηθῆσαι τῷ Πτολεμαίῳ. Περδίκκας δὲ πυθό-
μενος τὴν κατὰ τὸν Εὐμενῆ νίκην πολλῷ θρασύτερος
ἐγένετο πρὸς τὴν εἰς Αἴγυπτον στρατείαν· ὡς δ' ἐγγὺς
ἐγένετο τοῦ Νείλου, κατεστρατοπέδευσεν οὐ μακρὰν
πόλεως Πηλουσίου. ἐπιχειρήσας δὲ διώρυγά τινα πα- 2
λαιὰν ἀνακαθαίρειν καὶ τοῦ ποταμοῦ λάβρως ἐκραγέντος
καὶ τὰ ἔργα λυμηναμένου πολλοὶ τῶν φίλων ἐγκατα-
λιπόντες ἀπεχώρησαν πρὸς τὸν Πτολεμαῖον· καὶ γὰρ 3
φονικὸς ἦν καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων περιαιρούμενος
τὰς ἐξουσίας καὶ καθόλου πάντων βουλόμενος ἄρχειν
βιαίως, ὁ δὲ Πτολεμαῖος τοὐναντίον εὐεργετικὸς καὶ
ἐπιεικὴς καὶ μεταδιδοὺς πᾶσι τοῖς ἡγεμόσι τῆς παρ-
ρησίας, πρὸς δὲ τούτοις διειληφὼς πάντας τοὺς ἐπι-
καιροτάτους Αἰγύπτου τόπους φυλακαῖς ἀξιολόγοις καὶ
βέλεσι παντοδαποῖς καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν εὖ κατ-
εσκευασμένος. διὸ καὶ κατὰ τὰς ἐπιβολὰς κατὰ τὸ 4

2 λαθρέως F. ἀνεχώρουν F. 4 ἐκ ποδὸς F. 11 ἐπὶ Κιλικίαν] cf. XVIII 29, 7. 16 παλαιά F. 17 καθαίρειν RX. 20 φονικός] φορτικός Bezzel p. 36; καταφρονητικός Madv. I p. 509. 26 κατεσκευασμένοις libri (κατασκ. F); corr. Dind.; κατεσκευασμέναις Dind. ed. 2. 27 ἐπιβουλὰς X εἰσβολὰς F,

πλεῖστον ἐπλεονέκτει, πολλοὺς ἔχων εὐνοοῦντας καὶ
5 προθύμως διακινδυνεύοντας. ὁ δ' οὖν Περδίκκας
διορθούμενος τὰς ἐλαττώσεις συνήγαγε τοὺς ἡγεμόνας
καὶ τοὺς μὲν δωρεαῖς, τοὺς δ' ἐπαγγελίαις μεγάλαις,
πάντας δὲ φιλανθρώποις ὁμιλίαις ἐξιδιοποιησάμενος
προετρέψατο πρὸς τοὺς ἐπιφερομένους κινδύνους.
παραγγείλας δὲ ἑτοίμους εἶναι πρὸς ἀναζυγὴν ὥρμησε
μετὰ τῆς δυνάμεως ἀφ' ἑσπέρας, οὐδενὶ δηλώσας τὸν
6 τόπον εἰς ὃν διεγνωκὼς ἦν καταντᾶν. τὴν δὲ νύκτα 283
πᾶσαν ὁδοιπορήσας ἐν τάχει κατεστρατοπέδευσε παρὰ
τὸν Νεῖλον πλησίον φρουρίου τινος ὃ προσηγορεύετο
Καμήλων τεῖχος. διαφαινούσης δὲ τῆς ἡμέρας διεβίβαζε
τὴν δύναμιν ἡγουμένων τῶν ἐλεφάντων, ἐπακολουθούν-
των δὲ τῶν ὑπασπιστῶν καὶ κλιμακοφόρων καὶ τῶν
ἄλλων δι' ὧν ἔμελλε τὴν τειχομαχίαν ποιεῖσθαι. ἐπὶ
πᾶσι δὲ ἐπεβάλοντο οἱ κράτιστοι τῶν ἱππέων, οὓς διε-
νοεῖτο <ἐπι>πέμπειν τοῖς περὶ τὸν Πτολεμαῖον, ἐὰν
34 τύχωσιν ἐπιφαινόμενοι. μεσοπορούντων δ' αὐτῶν ἐπ-
εφάνησαν οἱ περὶ τὸν Πτολεμαῖον δρόμῳ προσιόντες
πρὸς τὴν τοῦ πολίσματος ἐπικουρίαν. φθασάντων δ'
αὐτῶν καὶ παρεισπεσόντων εἰς τὸ χωρίον καὶ διά τε
τῶν σαλπίγγων καὶ βοῆς φανερὰν ποιησάντων τὴν
ἑαυτῶν παρουσίαν οἱ μὲν περὶ τὸν Περδίκκαν οὐ κατ-
επλάγησαν, ἀλλὰ τολμηρῶς προσῆγον τοῖς τειχίσμασιν.
2 εὐθὺ δ' οἱ μὲν ὑπασπισταὶ προσθέμενοι τὰς κλίμακας
ἀνέβαινον, οἱ δ' ἐπὶ τῶν ἐλεφάντων τὸν χάρακα διέσπων
καὶ τὰς ἐπάλξεις ἐρρίπτουν. ὁ δὲ Πτολεμαῖος ἔχων

corr. in marg. 2. m. **5** ἐξιδιοσάμενος F, corr. 2. m. **10** πᾶς F, corr. 2. m. **11** προσηγόρευτο X. **13** ἡγουμένων <μὲν> Rhod. **16** ἐπέβαλον Dind.; at cf. XIX 55, 9. **17** <ἐπι>πέμπειν] πέμπειν codd.; corr. Wess. **21** διά τε τῆς τῶν σαλπίγγων βοῆς F. **25** εὐθύς F. **27** ἔρριπτον F; cf. XVII 25, 5.

περὶ αὐτὸν τοὺς ἀρίστους καὶ βουλόμενος προτρέψα-
σθαι τοὺς ἄλλους ἡγεμόνας καὶ φίλους προσιέναι τοῖς
δεινοῖς αὐτὸς ἀναλαβὼν τὴν σάρισαν καὶ στὰς ἐπ'
ἄκρου τοῦ προτειχίσματος τὸν μὲν ἡγούμενον τῶν
ἐλεφάντων ἐξετύφλωσεν, ὑπερδέξιον ἔχων τὴν στάσιν,
τὸν δὲ ἐπικαθήμενον Ἰνδὸν τραυματίαν ἐποίησεν, τοὺς
δὲ διὰ τῆς κλίμακος ἀναβαίνοντας καταπεφρονηκότως
τύπτων καὶ κατατραυματίζων περιεκύλισεν εἰς τὸν
ποταμὸν μετὰ τῶν ὅπλων. ἀκολούθως δὲ τούτῳ καὶ 3
τῶν φίλων τοῦ Πτολεμαίου διαγωνιζομένων τὸ μὲν
ἐχόμενον θηρίον κατακοντισθέντος τοῦ κυβερνῶντος
αὐτὸ Ἰνδοῦ παντελῶς ἄχρηστον ἐγένετο. ἐπὶ πολὺν 4
δὲ χρόνον τῆς τειχομαχίας συνεστώσης οἱ μὲν περὶ τὸν
Περδίκκαν ἐκ διαδοχῆς προσβάλλοντες πᾶσαν σπουδὴν
εἰσεφέροντο κατὰ κράτος ἑλεῖν τὸ χωρίον, ὁ δὲ Πτολε-
μαῖος, αὐτὸς ἀριστεύων καὶ τοὺς φίλους παρακαλῶν
ἐνδείξασθαι τὴν εὔνοιαν ἅμα καὶ τὴν ἀρετήν, ἡρωικοὺς
ἀγῶνας συνεστήσατο. πολλῶν δ' ἀπολλυμένων παρ' 5
ἀμφοτέροις διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς τῶν ἡγεμόνων
φιλοτιμίας καὶ τῶν περὶ τὸν Πτολεμαῖον ταῖς ὑπερ-
οχαῖς τῶν τόπων πλεονεκτούντων, τῶν δὲ περὶ τὸν
Περδίκκαν τοῖς πλήθεσιν ὑπερεχόντων, τὸ τελευταῖον
ἀμφοτέρων διημερευσάντων <ἐν> τοῖς κινδύνοις ὁ μὲν
Περδίκκας λύσας τὴν πολιορκίαν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν
ἰδίαν στρατοπεδείαν.

1 αὑτὸν Dind. **3** σαρίσαν F. στὰς] τάς X. **6** ἐπικείμενον F. **7** διὰ κλίμακος IV 65, 8; cf. XIX 7, 3. **8** περιέκλεισεν F. **14** προσβαλόντες F. **16** καὶ om. F, suppl. 2. m. **19** διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν τῶν ἡγεμόνων φιλοτιμίαν F. **23** ἀμφοτέρων — κινδύνοις om. F, suppl. 2. m. in marg. <ἐν> add. Dind.; cf. XII 61, 5; XVI 46, 9.

6 Νυκτὸς δ' ἀναζεύξας λαθραίαν ἐποιεῖτο τὴν πορείαν
καὶ κατήντησεν εἰς τὸν ἀπέναντι τόπον τῆς Μέμφεως,
πρὸς ᾗ συμβαίνει σχίζεσθαι τὸν Νεῖλον καὶ ποιεῖν
νῆσον δυναμένην ἀσφαλῶς δέξασθαι στρατοπεδείαν τε
7 καὶ δύναμιν τὴν μεγίστην. εἰς ταύτην οὖν διεβίβαζε
τὴν δύναμιν ἐπιπόνως τῶν στρατιωτῶν περαιουμένων
διὰ τὸ βάθος τοῦ ποταμοῦ· μέχρι γὰρ τοῦ γενείου τὸ
ῥεῦμα προσπῖπτον ἐσάλευε τὰ σώματα τῶν διαβαινόν-
των, ἅτε καὶ τῶν ὅπλων ἐμποδιζόντων τοὺς ἄνδρας.
35 ὁ δὲ Περδίκκας κατανοήσας τὴν δυσκολίαν τοῦ ῥείθρου 284
τοὺς μὲν ἐλέφαντας *[τοῦ ποταμοῦ] ἐκ τῶν εὐωνύμων
ἐπέστησεν, ἐκδεχόμενος τὴν καταφορὰν τοῦ ποταμοῦ,
καταπραΰνοῦντας τὸ ῥεῖθρον, τοὺς δ' ἱππεῖς ἐκ τοῦ
δεξιοῦ μέρους ἔταξε, δι' ὧν ἐξεδέχετο τοὺς παραφερο-
μένους ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ καὶ διέσωζεν εἰς τὸ πέραν.
2 ἴδιον δέ τι καὶ παράδοξον συνέβη γενέσθαι κατὰ τὴν
διάβασιν τῆς δυνάμεως ταύτης. τῶν πρώτων γὰρ
ἀσφαλῶς διαβάντων οἱ μετὰ ταῦτα περαιούμενοι μεγά-
λοις περιέπιπτον κινδύνοις· ὁ γὰρ ποταμὸς οὐδεμιᾶς
οὔσης αἰτίας φανερᾶς πολλῷ βαθύτερος ἐγίνετο καὶ
τῶν σωμάτων ὅλων καταδυομένων ἅπαντες εἰς πολλὴν
3 ἀμηχανίαν περιέπιπτον. τῆς δὲ κατὰ τὴν πλήρωσιν
αἰτίας ἐπιζητουμένης τὸ μὲν ἀληθὲς ἀσυλλόγιστον ἦν,
ἔφασαν δ' οἱ μὲν ἐν τοῖς ἄνω τόποις ἐγκεχωσμένην

2 ἀπεναντίον RX; F (corr. 2. m.); cf. Pol. I 86, 3. **3** πρὸς ἣν F. **5** ταύτην] τὴν αὐτήν F. διεβίβαζε codd. omnes. **10** δυσκολίαν] malim δυσπορίαν (cf. Xen. Anab. IV 3, 7). **11** [τοῦ ποταμοῦ] recte del. Dind.; at quae deinceps sequuntur ἐκδεχόμενος τὴν καταφορὰν τοῦ ποταμοῦ hoc loco ponenda esse censeo. **12. 13** ἐκδεχομένους — καὶ καταπραΰνοντας Rhod. **13** καταπραΰνοντας RX. **20** ἐγένετο XF. **21** εἰς τὴν π. ἀ. περιεγίνοντο F; παρεγίνοντο Dind. **24** ἐν om. F, s. 2. m. ἐγκεχωσμένην ἦν (del. 2. m.) διώρυχα F.

διώρυγα πάλιν ἐκφραχθῆναι καὶ συμμιχθεῖσαν τῷ ποταμῷ βαθύτερον πεποιηκέναι τὸν πόρον, οἱ δ' ὄμβρους ἐν τοῖς ἄνω τόποις γενομένους αὐξῆσαι τὸ μέγεθος τοῦ Νείλου. τούτων δ' οὐδέτερον ἦν, ἀλλὰ τοῦ πόρου 4
τὴν μὲν πρώτην διάβασιν ἀσφαλεστέραν συνέβαινε γεγονέναι ἀκεραίου τῆς κατὰ τὴν διάβασιν ἄμμου γεγενημένης, κατὰ δὲ τὰς ἄλλας ὑπὸ τῶν προδιαβεβηκότων ἵππων τε καὶ ἐλεφάντων, ἔτι δὲ πεζῶν τοῖς μὲν ποσὶ τὴν ἄμμον πατουμένην καὶ κινουμένην ὑπὸ τοῦ ῥείθρου κατενεχθῆναι καὶ διὰ τοῦτο κοιλωθέντος τοῦ πόρου βαθυτέραν γενέσθαι τὴν διάβασιν κατὰ μέσον τὸν ποταμόν. διὰ δὲ ταύτην τὴν αἰτίαν ἀδυνατούσης 5
τῆς λοιπῆς δυνάμεως διαβῆναι τὸν ποταμὸν ὁ Περδίκκας εἰς πολλὴν ἀπορίαν ἐνέπιπτεν <καὶ> τῶν μὲν διαβεβηκότων οὐκ ἀξιομάχων ὄντων τοῖς πολεμίοις, τῶν δ' ἐν τῷ πέραν μὴ δυναμένων βοηθεῖν τοῖς ἰδίοις προσέταξεν εἰς τοὐπίσω πάλιν ἀπιέναι πάντας. διόπερ 6
ἀναγκασθέντων ἁπάντων περαιοῦσθαι τὸ ῥεῖθρον οἱ μὲν ἐπιστάμενοι καλῶς νεῖν καὶ τοῖς σώμασιν ἰσχυρότατοι μετὰ πολλῆς κακοπαθίας διενήξαντο τὸν Νεῖλον, πολλὰ τῶν ὅπλων ἀποβαλόντες, τῶν δ' ἄλλων διὰ τὴν ἀπειρίαν οἱ μὲν ὑπὸ τοῦ ῥείθρου κατεπόθησαν, οἱ δὲ πρὸς τοὺς πολεμίους ἐξέπεσον, οἱ πλεῖστοι δὲ παρενεχθέντες ἐπὶ πολὺν τόπον ὑπὸ τῶν ἐν τῷ ποταμῷ θηρίων κατεβρώθησαν. ἀπολομένων δὲ πλειόνων 36

5 διάβασιν in ras. F. **10. 11** καὶ — γενέσθαι om. X. **11** γενέσθαι] γεγονέναι F. **13** ὁ <μὲν> Περδ. in cod. F add. 2. m. **14** <καὶ> add. Wess. **17** διόπερ προσέταξεν Bekk. **18** fort. <ἀντι>περαιοῦσθαι. **19** νεῖν] βαίνειν F 2. m. ἰσχυρότεροι F. **20** κακοπαθείας F. **22** fort. addendum <τοῦ κολυμβᾶν>; cf. XIX 18, 7. **24** ἐπὶ (ὑπὸ F) πολὺν χρόνον codd. (cf. XIX 76, 2); corr. Dind. **25** ἀπολωμένων F.

ἢ δισχιλίων, ἐν οἷς καὶ τῶν ἐπιφανῶν τινες ἡγεμόνων ὑπῆρχον, ἀλλοτρίως τὸ πλῆθος ἔσχε πρὸς τὸν Περδίκκαν. ὁ δὲ Πτολεμαῖος τὰ σώματα τῶν πρὸς αὐτὸν ἐκπεσόντων καύσας καὶ τῆς ἁρμοζούσης κηδείας ἀξιώσας ἀπέστειλε τὰ ὀστᾶ πρὸς τοὺς οἰκείους τε καὶ φίλους τῶν τετελευτηκότων.

2 Τούτων δὲ πραχθέντων οἱ παρὰ τῷ Περδίκκᾳ Μακεδόνες πρὸς μὲν τοῦτον πολλῷ μᾶλλον ἀπεθηριώθησαν, πρὸς δὲ τὸν Πτολεμαῖον ἀπέκλιναν ταῖς
3 εὐνοίαις. ἐπιγενομένης δὲ νυκτὸς πλήρης ἦν ἡ παρεμβολὴ κλαυθμοῦ καὶ πένθους, τοσούτων μὲν ἀνδρῶν ἀλόγως ἀπολωλότων ἄνευ πολεμίας πληγῆς καὶ τούτων 285 οὐκ ἐλαττόνων ἢ χιλίων θηριοβρώτων γεγονότων.
4 πολλοὶ μὲν <οὖν> τῶν ἡγεμόνων συνίσταντο καὶ κατηγόρουν τοῦ Περδίκκου, πᾶσα δ' ἡ φάλαγξ τῶν πεζῶν ἀπαλλοτριωθεῖσα φανερὰν διὰ τῆς ἀπειλούσης φωνῆς τὴν ἰδίαν κατεσκεύασεν ἀλλοτριότητα. διόπερ πρῶτοι τῶν ἡγεμόνων ἀπέστησαν ὡς ἑκατόν, ὧν ἦν ἐπιφανέστατος Πίθων ὁ τοὺς ἀποστάντας Ἕλληνας καταπολεμήσας, οὐδενὸς δὲ τῶν Ἀλεξάνδρου λειπόμενος φίλων ἀρετῇ τε καὶ δόξῃ· μετὰ δὲ ταῦτα καὶ τῶν ἱππέων τινὲς συμφρονήσαντες ἐπὶ τὴν σκηνὴν τοῦ Περδίκκου κατήντησαν καὶ προσπεσόντες ἀθρόοι κατ-
6 έσφαξαν τὸν Περδίκκαν. τῇ δ' ὑστεραίᾳ γενομένης ἐκκλησίας ὁ Πτολεμαῖος καταβὰς καὶ τοὺς Μακεδόνας ἀσπασάμενος περί τε τῶν καθ' αὐτὸν ἀπελογήσατο καὶ

6 τελευτηκότων F, corr. 2. m. **9** ἀπέκλινον F. **14** <οὖν> add. Dind. **16** φανερῶς F. **17** διόπερ] διότι F. **19** Πίθων libri omnes. ἀποστάντας] $\overset{οστ}{\text{ἅπαντας}}$ R ἅπαντας rell. **21** φίλων om. F, s. 2. m. **25** καταβὰς susp.; cf. Arr. (Phot. 71 a 20). **26** cf. II 46, 4.

τῶν ἐπιτηδείων ἐκλελοιπότων ἐχορήγησε σῖτόν τε δαψιλῆ ταῖς δυνάμεσι καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων ἐπλήρωσε τὴν παρεμβολήν. μεγάλης δὲ τυγχάνων ἀποδοχῆς καὶ δυνάμενος παραλαβεῖν τὴν ἐπιμέλειαν τῶν βασιλέων διὰ τὴν τοῦ πλήθους εὔνοιαν τούτου μὲν οὐκ ὠρέχθη, τῷ δὲ Πίθωνι καὶ Ἀρριδαίῳ χάριτας ὀφείλων συγκατεσκεύασε τὴν τῶν ὅλων ἡγεμονίαν· οἱ γὰρ Μακεδόνες 7
βουλῆς προτεθείσης περὶ τῆς ἡγεμονίας καὶ συμβουλεύσαντος Πτολεμαίου πάντες προθύμως εἵλαντο τῶν βασιλέων ἐπιμελητὰς αὐτοκράτορας Πίθωνα καὶ Ἀρριδαῖον τὸν τὸ σῶμα τοῦ βασιλέως κατακομίσαντα. Περδίκκας μὲν οὖν ἄρξας ἔτη τρία τοῦτον τὸν τρόπον ἀπέβαλε τὴν ἡγεμονίαν ἅμα καὶ τὴν ψυχήν.

Μετὰ δὲ τὴν τούτου τελευτὴν εὐθὺς ἧκόν τινες 37
ἀπαγγέλλοντες ὅτι παρατάξεως γενομένης περὶ Καππαδοκίαν Εὐμενὴς νενίκηκε, Κρατερὸς δὲ καὶ Νεοπτόλεμος ἡττηθέντες ἀνῄρηνται. τοῦτο δ' εἰ δυσὶ πρότερον ἡμέραις ἐγένετο τῆς Περδίκκου τελευτῆς, οὐδεὶς ἂν ἐτόλμησε τὰς χεῖρας Περδίκκᾳ προσενεγκεῖν διὰ τὸ μέγεθος τῆς εὐημερίας. οἱ δ' οὖν Μακεδόνες πυθόμενοι τὰ περὶ τὸν Εὐμενῆ κατέγνωσαν αὐτοῦ θάνατον καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν πεντήκοντα, ἐν οἷς ἦν καὶ Ἀλκέτας ὁ ἀδελφὸς τοῦ Περδίκκου. ἀπέκτειναν δὲ καὶ τῶν φίλων τοῦ Περδίκκου τοὺς μάλιστα πιστοτάτους καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ Ἀταλάντην, ἣν ἦν γεγαμηκὼς Ἄτταλος ὁ τοῦ στόλου τὴν ἡγεμονίαν παρειληφώς.

1 τε om. RX. **4** διὰ τὴν τοῦ πλήθους εὔνοιαν βιαζόμενος F. **6** Πύθωνι F (υ ab 2. m. mut. ex ι). **9** εἵλοντο F. **17** ἀνῄρηντο R; ἀνῄρηντο δὲ ἡττηθέντες Κρ. κ. Ν. X. **19** Περδίκκᾳ om. F, s. 2. m. προενεγκεῖν F, corr. 2. m. **22** καὶ τὸν X. πεντήκ.] cf. Arr. (Phot. 71 a 30). **23** Ἀλκίτας F. **26** ἦν om. X.

3 *Μετὰ δὲ τὴν ἀναίρεσιν τοῦ Περδίκκου Ἄτταλος ὁ τοῦ στόλου τὴν ἡγεμονίαν ἔχων διέτριβε μὲν περὶ τὸ Πηλούσιον, ὡς δ' ἐπύθετο τὴν τῆς γυναικὸς ἀναίρεσιν καὶ τοῦ Περδίκκου, τὸν στόλον ἀναλαβὼν*
4 *ἐξέπλευσε καὶ κατήντησεν εἰς Τύρον. ὁ δὲ τῆς πόλεως ταύτης φρούραρχος Ἀρχέλαος, Μακεδὼν τὸ γένος, τὸν Ἄτταλον φιλοφρόνως ὑπεδέξατο καὶ τήν τε πόλιν παρέδωκεν αὐτῷ καὶ τὰ χρήματα, δεδομένα μὲν ὑπὸ Περδίκκου φυλάττειν, τότε δὲ δικαίως ἀποδεδομένα, τὸ δὲ πλῆθος ὄντα ταλάντων ὀκτακοσίων. ὁ δ'* 286 *Ἄτταλος ἐν τῇ Τύρῳ διατρίβων ἀνελάμβανε τῶν Περδίκκου φίλων τοὺς διασωζομένους ἐκ τῆς πρὸς τῇ Μέμφει στρατοπεδείας.*

38 *Ἀντιπάτρου δ' εἰς τὴν Ἀσίαν διαβεβηκότος Αἰτωλοὶ κατὰ τὰς πρὸς Περδίκκαν συνθήκας ἐστράτευσαν εἰς τὴν Θετταλίαν, ἀντιπερισπάσαι βουλόμενοι τὸν Ἀντίπατρον. εἶχον δὲ στρατιώτας πεζοὺς μὲν μυρίους καὶ δισχιλίους, ἱππεῖς δὲ τετρακοσίους, ὧν ἦν στρατηγὸς*
2 *Ἀλέξανδρος Αἰτωλός. ἐν παρόδῳ δὲ τοὺς Ἀμφισσεῖς Λοκροὺς πολιορκήσαντες τήν τε χώραν αὐτῶν κατέδραμον καί τινα τῶν πλησίον πολισμάτων εἷλον. ἐνίκησαν δὲ μάχῃ τὸν Ἀντιπάτρου στρατηγὸν Πολυκλῆν καὶ τοῦτόν τε καὶ τῶν στρατιωτῶν οὐκ ὀλίγους ἀνεῖλον· τῶν δὲ ζωγρηθέντων οὓς μὲν ἀπέδοντο, οὓς δὲ ἀπ-*
3 *ελύτρωσαν. μετὰ δὲ ταῦτα εἰς Θετταλίαν ἐμβαλόντες τοὺς πλείστους τῶν Θετταλῶν ἔπεισαν κοινωνεῖν τοῦ πρὸς Ἀντίπατρον πολέμου· καὶ ταχέως ἠθροίσθησαν*

7 *τε* om. F. **8** *τὰ δεδομένα* F. *ὑπὸ τοῦ Π.* F. **9** *τότε δὲ*] *τά τε* F. **16** *ἀντιπαρασπᾶσαι* F. **18** *τετρακισχιλίους* RX (in marg. cod. F adscripsit 2. m., sed delevit eadem): cf. § 3. **19** *Ἀμφεισσεῖς* F, corr. 2. m. **23** *καὶ τούτου τε τῶν στρατιωτῶν* F.

οἱ πάντες πεζοὶ μὲν δισμύριοι πεντακισχίλιοι, ἱππεῖς
δὲ χίλιοι πεντακόσιοι. τούτων δὲ προσαγομένων τὰς 4
πόλεις Ἀκαρνᾶνες ἀλλοτρίως ἔχοντες πρὸς Αἰτωλοὺς
ἐνέβαλον εἰς τὴν Αἰτωλίαν καὶ τήν τε χώραν ἐδῄουν
καὶ τὰς πόλεις ἐπολιόρκουν. οἱ δὲ Αἰτωλοὶ πυθόμενοι 5
τὰς ἰδίας πατρίδας κινδυνεύειν τοὺς μὲν ἄλλους
στρατιώτας ἀπέλιπον ἐν Θετταλίᾳ, Μένωνα τὸν Φαρ-
σάλιον ἐπιστήσαντες στρατηγόν, αὐτοὶ δὲ τοὺς πολι-
τικοὺς ἀναλαβόντες ἧκον συντόμως εἰς τὴν Αἰτωλίαν
καὶ τοὺς Ἀκαρνᾶνας καταπληξάμενοι τὰς πατρίδας
ἠλευθέρωσαν τῶν κινδύνων. τούτων δὲ περὶ ταῦτα 6
ἀσχολουμένων Πολυπέρχων ὁ καταλελειμμένος ἐν
Μακεδονίᾳ στρατηγὸς ἧκεν εἰς τὴν Θετταλίαν μετὰ
δυνάμεως ἀξιολόγου, νικήσας δὲ παρατάξει τοὺς πολε-
μίους τόν τε στρατηγὸν Μένωνα ἀνεῖλε καὶ τῶν
ἄλλων κατέκοψε τοὺς πλείστους καὶ τὴν Θετταλίαν
ἀνεκτήσατο.

Κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν Ἀρριδαῖος καὶ Πίθων οἱ τῶν 39
βασιλέων ἐπιμεληταὶ ἀναζεύξαντες ἀπὸ τοῦ Νείλου
μετὰ τῶν βασιλέων καὶ τῆς δυνάμεως ἧκον εἰς Τρι-
παράδεισον τῆς ἄνω Συρίας. ἐνταῦθα δὲ Εὐρυδίκης 2
τῆς βασιλίσσης πολλὰ περιεργαζομένης καὶ ταῖς τῶν
ἐπιμελητῶν ἐπιβολαῖς ἀντιπραττούσης οἱ μὲν περὶ τὸν
Πίθωνα δυσχρηστούμενοι καὶ τοὺς Μακεδόνας ὁρῶντες
τοῖς ἐκείνης προστάγμασιν ἀεὶ μᾶλλον προσέχοντας
συνήγαγον ἐκκλησίαν καὶ τὴν ἐπιμέλειαν ἀπείπαντο,
οἱ δὲ Μακεδόνες ἐπιμελητὴν εἵλαντο τὸν Ἀντίπατρον 3

3 αἱ πόλεις X. **7** Μένωνα] Μένονα F; cf. XVIII 15, 4. **10** Ἀκαρνάνας XF saepe. **18. 24** Πύθων F (υ ex ει corr.). **21** cf. Beloch Gr. G. III, 1 p. 93 a. 2. **24** cf. Arr. **26** ἐπι-μέλειαν ἒϋ ἀπείπαντο F. **27** εἵλοντο F.

αὐτοκράτορα. οὗτος δὲ μετ' ὀλίγας ἡμέρας καταντήσας
εἰς Τριπαράδεισον κατέλαβε τὴν Εὐρυδίκην στασιά-
ζουσαν καὶ τοὺς Μακεδόνας ἀπαλλοτριοῦσαν ἀπὸ τοῦ
4 *Ἀντιπάτρου. ταραχῆς δὲ μεγάλης οὔσης ἐν ταῖς*
δυνάμεσι καὶ κοινῆς ἐκκλησίας συναχθείσης ὁ μὲν
Ἀντίπατρος διαλεχθεὶς τοῖς πλήθεσι τὴν μὲν ταραχὴν 287
κατέπαυσε, τὴν δ' Εὐρυδίκην καταπληξάμενος ἔπεισε
5 *τὴν ἡσυχίαν ἄγειν. μετὰ δὲ ταῦτα τὰς σατραπείας ἐξ*
ἀρχῆς ἐμερίσατο καὶ Πτολεμαίῳ μὲν τὴν προϋπάρ-
χουσαν προσώρισεν· ἀδύνατον γὰρ ἦν τοῦτον μετα-
θεῖναι διὰ τὸ δοκεῖν τὴν Αἴγυπτον διὰ τῆς ἰδίας
6 *ἀνδρείας ἔχειν οἱονεὶ δορίκτητον. καὶ Λαομέδοντι μὲν*
τῷ Μιτυληναίῳ Συρίαν ἔδωκε, Φιλοξένῳ δὲ τὴν
Κιλικίαν, τῶν δ' ἄνω σατραπειῶν Μεσοποταμίαν μὲν
καὶ τὴν Ἀρβηλῖτιν Ἀμφιμάχῳ, τὴν δὲ Βαβυλωνίαν
Σελεύκῳ, Ἀντιγένει δὲ τὴν Σουσιανὴν διὰ τὸ τοῦτον
πρῶτον πεποιῆσθαι τὴν ἐπὶ τὸν Περδίκκαν ἐπίθεσιν,
Πευκέστῃ δὲ τὴν Περσίδα, Τληπολέμῳ δὲ τὴν Καρ-
μανίαν, Πίθωνι δὲ Μηδίαν, Φιλίππῳ δὲ τὴν Παρ-
θυαίαν, Ἀρίαν δὲ καὶ Δραγγηνὴν Στασάνδρῳ τῷ
Κυπρίῳ, τὴν δὲ Βακτριανὴν καὶ Σογδιανὴν Στασάνορι
τῷ Σολίῳ ἀπὸ τῆς αὐτῆς ὄντι νήσου. Παροπανισάδας
δὲ Ὀξυάρτῃ προσώρισε τῷ Ῥωξάνης πατρὶ τῆς Ἀλε-
ξάνδρου γυναικός, τῆς δὲ Ἰνδικῆς τὰ μὲν συνορίζοντα

12 *ἀνδρίας* F. *δορύκτητον* F. **13** *Μυτειλιναίῳ* F. **14** *ἄνω*] *ἄλλων* R (suprascr. 2. m. *ἄνω*) XF. **15** *Ἀρβηλίτιν* RX *Ἀρβε-λείτιν* F; cf. Ptol. VI 1, 2. *Ἀμφιμάχῳ*] cf. Arr. Ph. 71b 27; Droysen Hell. II² 1 p. 143 a. 1. **16** *Ἀντιγένει*] *Ἀντιγόνῳ* codd. omnes; at cf. p. 377 v. 7; XVIII 62, 4 sqq.; corr. ex Arr. l. l. Freinsh. **19** *Φιλίππῳ*] *Φιλώττα* (sic) in marg. cod. R 2. m. **20** *Ἀρίαν* F, mut. 2. m. in *ει*. *Δραγγήνην* RX *Δρογγίνην* (suprascr. *α*) F. **22** *Παραπανισάδας* F. **23** *δὲ* om. F, s. 2. m.

Παροπανισάδαις Πίθωνι τῷ Ἀγήνορος, τὰς δ' ἐχομένας βασιλείας τὴν μὲν παρὰ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν Πώρῳ, τὴν δὲ παρὰ τὸν Ὑδάσπην Ταξίλῃ (οὐ γὰρ ἦν τούτους τοὺς βασιλεῖς μετακινῆσαι χωρὶς βασιλικῆς δυνάμεως καὶ ἡγεμόνος ἐπιφανοῦς), τῶν δὲ πρὸς τὴν ἄρκτον κεκλιμένων Καππαδοκίαν μὲν Νικάνορι, Φρυγίαν δὲ τὴν μεγάλην καὶ Λυκίαν Ἀντιγόνῳ, καθάπερ πρότερον ἔσχε, Καρίαν δὲ Κασάνδρῳ, Λυδίαν δὲ Κλείτῳ, Φρυγίαν δὲ τὴν ἐφ' Ἑλλησπόντῳ Ἀρριδαίῳ. στρατηγὸν 7
δὲ τῆς βασιλικῆς δυνάμεως ἀπέδειξεν Ἀντίγονον, ᾧ προστεταγμένον ἦν καταπολεμῆσαι Εὐμενῆ τε καὶ Ἀλκέταν· παρέζευξε δὲ τῷ Ἀντιγόνῳ χιλίαρχον τὸν υἱὸν Κάσανδρον, ὅπως μὴ δύνηται διαλαθεῖν ἰδιοπραγῶν. αὐτὸς δὲ τοὺς βασιλεῖς ἀναλαβὼν καὶ τὴν ἰδίαν δύναμιν προῆγεν ἐπὶ Μακεδονίαν, κατάξων τοὺς βασιλεῖς ἐπὶ τὴν πατρίδα.

Ἀντίγονος δὲ [ἐπὶ] τῆς Ἀσίας ἀποδεδειγμένος 40
στρατηγὸς διαπολεμήσων πρὸς Εὐμενῆ ἤθροισεν ἐκ τῆς χειμασίας τὰς δυνάμεις. παρασκευασάμενος δὲ τὰ πρὸς τὴν μάχην προῆγεν ἐπὶ τὸν Εὐμενῆ, διατρίβοντα περὶ Καππαδοκίαν. ὁ δ' Εὐμενής, ἀποστάντος ἀπ' 2
αὐτοῦ τινος τῶν ἐπιφανῶν ἡγεμόνων ὀνόματι Περ-

1 *Παραπανισάδαις* F. *Πύθωνι* F (corr. ex *ει*). **2** *Πόρρῳ* F. **5** *ἡγεμόνος* F (in marg. 2. m. *ἡγεμονίας*) *ἡγεμονίας* rell. (cf. XVIII 43, 2). **6** *Νικάνορι*] cf. Droysen Hell. II² 1 p. 145 a. 2. **8** *Κασάνδρῳ* libri omnes (cf. XVIII 3, 1); idem Arr. *Λυδίαν*] *Λυκίαν* R (corr. 2. m.) XF (suprascr. 2. m. *Κιλικίαν*); *Λυδίαν* Arr. l. l.; cf. XVIII 52, 5. **13** *καὶ σάνδρον* R (corr. 2. m.) F (corr. 2. m.); cf. XVII 17, 4. **14** *τοὺς βασιλεῖς ἐπὶ τὴν πατρίδα ἀναλαβὼν* F. **15** *ἐπὶ τὴν Μ.* F. **17** lacuna hic quaedam perisse statuerunt vv. dd. (cf. Droysen Hell. II² 1 p. 157); at cf. Kallenb. Philol. XXXVI p. 321. [*ἐπί*] ex antecedentibus repetitum delevi; cf. XVIII 50, 1 saepius. **18** *διαπολεμῆσαι* RX. **21** *ἀπ'* om. R, suppl. 1. m. **22** *ἡγεμόνος* RX. *ὄνομα* F.

δίκκου, στρατοπεδεύοντος ἀπὸ τριῶν ἡμερῶν ὁδοῦ
μετὰ τῶν συναποστάντων στρατιωτῶν πεζῶν μὲν τρισ-
χιλίων, ἱππέων δὲ πεντακοσίων, ἐξέπεμψεν ἐπ᾽ αὐτὸν
Φοίνικα τὸν Τενέδιον, ἔχοντα πεζοὺς μὲν ἐπιλέκτους
3 *τετρακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ χιλίους. οὗτος δὲ νυκτο-*
πορίᾳ συντόνῳ χρησάμενος προσέπεσε τοῖς ἀποστάταις
ἀπροσδοκήτως περὶ δευτέραν φυλακὴν νυκτερινήν·
καταλαβὼν δ᾽ αὐτοὺς κοιμωμένους τόν τε Περδίκκαν 288
4 *ἐξώγρησε καὶ τῆς δυνάμεως ἐγκρατὴς ἐγένετο. Εὐμενὴς*
δὲ τοὺς αἰτιωτάτους τῆς ἀποστάσεως ἡγεμόνας ἐθανά-
τωσε· τοὺς δὲ στρατιώτας τοῖς ἄλλοις ἀναμίξας καὶ
φιλανθρώπως προσενεχθεὶς ἰδίους ταῖς εὐνοίαις ἐποι-
5 *ήσατο. μετὰ δὲ ταῦθ᾽ ὁ μὲν Ἀντίγονος διαπεμψάμενος*
πρὸς Ἀπολλωνίδην τινά, τῶν ἱππέων ἀφηγούμενον
παρ᾽ Εὐμενεῖ, μεγάλαις ἐπαγγελίαις δι᾽ ἀπορρήτων
ἔπεισε προδότην γενέσθαι καὶ κατὰ τὴν μάχην αὐτο-
6 *μολῆσαι. τοῦ δ᾽ Εὐμενοῦς στρατοπεδεύοντος τῆς*
Καππαδοκίας ἔν τισιν εὐθέτοις πεδίοις πρὸς ἱππο-
μαχίαν ἐπιβαλὼν ὁ Ἀντίγονος μετὰ πάσης τῆς δυνά-
μεως κατελάβετο τὴν ὑπερκειμένην τῶν πεδίων ὑπω-
7 *ρίαν. εἶχε δ᾽ ὁ μὲν Ἀντίγονος κατ᾽ ἐκείνους τοὺς*
καιροὺς πεζοὺς μὲν πλείω τῶν μυρίων, ὧν ἦσαν οἱ
ἡμίσεις Μακεδόνες, θαυμαστοὶ κατὰ τὰς ἀνδραγαθίας,
ἱππεῖς δὲ δισχιλίους, ἐλέφαντας δὲ τριάκοντα, ὁ δ᾽
Εὐμενὴς πεζοὺς μὲν οὐκ ἐλάττους τῶν δισμυρίων,

2 *μετὰ τῶν ἐπιφανῶν* (del. 2. m.) *ἀποστάντων* F. **6** *συν-τόμως* F, corr. 2. m. in marg. **13** *ταῦτα* XF. **14** *πρὸς* om. F. **16** *ἔπεισε*] *ἐποίησε* libri; corr. Steph. (cf. XVIII 49, 2). *κατὰ μάχην* F. **17** *στρατοπεδεύοντος πολιορκεῖν* F. **18** *ἐν τοῖς* F; cf. Plut. Eum. 9. **19** *ἐπιβαλὼν* om. RX; ast. not. Steph. **20** *ὑπωρίαν* RXF (mut. 2. m. in *ει*). **22** *πλείους* F; cf. Wess. ad I 92, 2. *ὧν ἦσαν* om. F, add. 2. m.

ἱππεῖς δὲ πεντακισχιλίους. γενομένης δὲ μάχης ἰσχυ- 8
ρᾶς καὶ τοῦ Ἀπολλωνίδου μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν
ἱππέων ποιήσαντος ἀλόγως ἀπὸ τῶν ἰδίων διάστασιν
ἐνίκησεν ὁ Ἀντίγονος καὶ ἀνεῖλεν τῶν ἐναντίων εἰς
ὀκτακισχιλίους. ἐκυρίευσε δὲ καὶ τῆς ἀποσκευῆς
ἁπάσης, ὥστε τοὺς περὶ τὸν Εὐμενῆ στρατιώτας διὰ
μὲν τὴν ἧτταν καταπλαγῆναι, διὰ δὲ τὴν ἀπώλειαν
τῆς ἀποσκευῆς ἀθυμῆσαι.

Μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ μὲν Εὐμενὴς ἐπεβάλετο φεύγειν 41
εἰς Ἀρμενίαν καὶ τῶν ἐν ταύτῃ κατοικούντων τινὰς
πρὸς τὴν συμμαχίαν συλλαβέσθαι· καταταχούμενος δὲ
καὶ τοὺς στρατιώτας ὁρῶν ἀποχωροῦντας πρὸς τὸν
Ἀντίγονον κατελάβετο χωρίον ὀχυρὸν ὃ προσηγορεύετο
Νῶρα. ἦν δὲ τὸ φρούριον τοῦτο παντελῶς μικρὸν 2
διὰ τὸ τὸν περίβολον ἔχειν μὴ πλείω δυεῖν σταδίων,
κατὰ δὲ τὴν ἐρυμνότητα θαυμαστόν· ἐπὶ γὰρ πέτρας
ὑψηλῆς εἶχε τὰς οἰκίας συνῳκοδομημένας καὶ τὰ μὲν
ὑπὸ τῆς φύσεως, τὰ δ' ὑπὸ τῆς ἐκ τῶν χειρῶν κατα-
σκευῆς θαυμαστῶς ὠχύρωτο. εἶχε δὲ καὶ παραθέσεις 3
σίτου πολλοῦ καὶ ξύλων καὶ ἁλῶν ὥστ' εἰς ἔτη πολλὰ
δύνασθαι χορηγῆσαι πάντα τοῖς εἰς αὐτὴν κατα-
φυγοῦσι. συνέφυγον δὲ μετ' αὐτοῦ τῶν φίλων οἱ
ταῖς εὐνοίαις διαφέροντες καὶ κεκρικότες συναπο-
θνήσκειν αὐτῷ κατὰ τοὺς ἐσχάτους κινδύνους· οἱ δὲ
πάντες ὑπῆρχον ἱππεῖς τε καὶ πεζοὶ περὶ ἑξακοσίους.
Ἀντίγονος δὲ παραλαβὼν τὴν μετ' Εὐμενοῦς δύναμιν 4

8 ἀθυμῆσαι RF οὐ τολμῆσαι XQ. **10** ἐν τῇ ταύτῃ F. **12** πρὸς Ἀντίγ. F. **14** cf. Plut. Eum. 10; Strab. XII 2, 6; cf. Droysen Hell. II[2] 1 p. 161 a. 3. παντελῶς] παντί F, corr. 2. m. **15** πλεῖον F. **17** συνοικοδομημένας F. **20** καὶ ἄλλων libri; correxi ex Plut. Eum. 11. **21** καταφεύγουσι F. **26** cf. XVIII 53, 7; Plut. Eum. 10.

καὶ τῶν σατραπειῶν καὶ τῶν ἐν ταύταις προσόδων
κύριος γενόμενος, ἔτι δὲ παραλαβὼν πλῆθος χρημάτων
μειζόνων πραγμάτων ὠρέγετο· οὐκέτι γὰρ οὐδεὶς τῶν
κατὰ τὴν Ἀσίαν ἡγεμόνων ἀξιόμαχον εἶχε δύναμιν
5 *διαγωνίσασθαι πρὸς αὐτὸν περὶ τῶν πρωτείων. διὸ* 289
καὶ πρὸς Ἀντίπατρον κατὰ μὲν τὸ παρὸν προσεποιεῖτο
φιλικῶς διακεῖσθαι, διεγνώκει δὲ τὰ καθ' αὐτὸν ἀσφα-
λισάμενος μηκέτι προσέχειν μήτε τοῖς βασιλεῦσι μήτε
6 *Ἀντιπάτρῳ. τὸ μὲν οὖν πρῶτον περιέλαβε τοὺς*
καταπεφευγότας εἰς τὸ φρούριον διπλοῖς τοῖς τείχεσι
καὶ τάφροις καὶ χαρακώμασι θαυμαστοῖς· μετὰ ταῦτα
δ' εἰς σύλλογον ἐλθὼν Εὐμενεῖ καὶ τὴν προϋπάρ-
χουσαν φιλίαν ἀνανεωσάμενος ἔπειθεν αὐτὸν κοινο-
πραγεῖν. ὁ δὲ εἰδὼς τὴν τύχην ὀξέως μεταβάλλουσαν
μείζονας ᾔτει φιλανθρωπίας τῆς περὶ αὐτὸν οὔσης
7 *περιστάσεως· ᾤετο γὰρ δεῖν αὐτῷ συγχωρηθῆναι τὰς ἐξ*
ἀρχῆς δεδομένας σατραπείας καὶ τῶν ἐγκλημάτων ἁπάν-
των ἀπόλυσιν. ὁ δὲ Ἀντίγονος περὶ μὲν τούτων ἐπὶ τὸν
Ἀντίπατρον τὴν ἀναφορὰν ἐποιήσατο, τοῦ δὲ χωρίου
τὴν ἱκανὴν φυλακὴν ἀπολιπὼν ὥρμησεν ἐπὶ τοὺς
⟨ἐπι⟩πορευομένους ἡγεμόνας τῶν πολεμίων καὶ δυνά-
μεις ἔχοντας Ἀλκέταν τε τὸν ἀδελφὸν τοῦ Περδίκκου
καὶ Ἄτταλον τὸν τοῦ στόλου παντὸς κυριεύοντα.

42 *Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Εὐμενὴς πρὸς τὸν Ἀντίπατρον*
πρεσβευτὰς ἀπέστειλε περὶ τῶν ὁμολογιῶν, ὧν ἦν
ἡγούμενος Ἱερώνυμος ὁ τὰς τῶν διαδόχων ἱστορίας

7 *τὰ*] libri *τό*; corr. Dind. (cf. XVII 111, 6; XVIII 18 3). *κατ' αὐτὸν* RX. **10** *καταφεύγοντας* F. **13** *αὐτῷ* F. **17** *διδο-μένας* F. **21** <*ἐπι*>*πορευομένους*] *πορευομένους* libri; corr. Rhod. (cf. Pol. II 18, 7); *πλανωμένους* (XVIII 53, 6) vel *ὑπολειπο-μένους* (XVIII 44, 1) Unger SB. d. bayr. G. d. W. 1878 p. 408 a. 12. **25** *ἦν* om. F, s. 2. m.

γεγραφώς. αὐτὸς δὲ πολλαῖς καὶ ποικίλαις κεχρημένος
τοῦ βίου μεταβολαῖς οὐκ ἐταπεινοῦτο τῷ φρονήματι,
σαφῶς εἰδὼς τὴν τύχην ὀξείας τὰς εἰς ἀμφότερα τὰ
μέρη ποιουμένην μεταβολάς. ἑώρα γὰρ τοὺς μὲν τῶν 2
Μακεδόνων βασιλεῖς κενὸν ἔχοντας τὸ τῆς βασιλείας
πρόσχημα, πολλοὺς δὲ καὶ μεγάλους τοῖς φρονήμασιν
ἄνδρας διαδεχομένους τὰς ἡγεμονίας, πάντας δὲ ἰδιο-
πραγεῖν βουλομένους. ἤλπιζεν οὖν, ὅπερ ἦν πρὸς
ἀλήθειαν, πολλοὺς αὐτοῦ χρείαν ἕξειν διά τε τὴν
φρόνησιν καὶ τὴν ἐμπειρίαν τῶν πολεμικῶν, ἔτι δὲ τὴν
ὑπερβολὴν τῆς ἐν τῇ πίστει βεβαιότητος. ὁρῶν δὲ 3
τοὺς ἵππους, διὰ τὴν ἐν τῇ στενοχωρίᾳ τραχύτητα μὴ
δυναμένους γυμνάζεσθαι, πρὸς τὴν ἐν ταῖς ἱππο-
μαχίαις χρείαν ἀχρήστους ἐσομένους ἐπενοήσατό τινα
ξένην καὶ παρηλλαγμένην τῶν ἵππων γυμνασίαν. τὰς 4
γὰρ κεφαλὰς αὐτῶν ταῖς σειραῖς ἀναδεσμεύων ἔκ
τινων δοκίων ἢ παττάλων <καὶ> δύο ἢ τρεῖς διχάδας
ἑωρήσας συνηνάγκαζεν τοῖς ὀπισθίοις ποσὶν ἐπι-
βεβηκέναι, τοῖς δ' ἔμπροσθεν μόγις ψαύειν τῆς γῆς
μικρὸν ἀπολείποντας· εὐθὺς οὖν ὁ μὲν ἵππος βουλό-
μενος στηρίζεσθαι τοῖς ἐμπροσθίοις διεπονεῖτο τῷ τε
σώματι παντὶ καὶ τοῖς σκέλεσι, συμπασχόντων ἁπάν-
των τῶν κατὰ τὸν ὄγκον μελῶν· τοιαύτης δὲ γινο-
μένης κινήσεως ἱδρώς τε πολὺς ἐκ τοῦ σώματος ἐξ-
εχεῖτο καὶ τῇ τῶν πόνων ὑπερβολῇ τὴν ἀκρότητα τῶν
γυμνασίων τοῖς ζῴοις περιεποιεῖτο. τοῖς δὲ στρατιώ- 5

1 οὗτος R. **3** τὰ om. F, s. 2. m. **10** πολεμίων F. **17** <καὶ> δύο ἢ τρεῖς διχάδας ἑωρήσας συνηνάγκαζεν] codd. δύο ἢ τρεῖς δοκίδας ἑωρήσας καὶ συναναγκάζων; cf. Plut. Eum. 11. **18** αἰωρήσας Rhod. (cf. XVII 66, 3). **19** μόγις] μόνοις codd.; corr. Dind. **20** ἀπολιπόντας F; τοῖς δ' ἔμπρ. ἀπολείποντας μικρὸν μόνοις ψαύειν τῆς γῆς X. **23** κατὰ τὸν <ὅλον> ὄγκον III 27, 2. **24** ἐξηχεῖτο F.

ταις ἅπασι τὰς αὐτὰς τροφὰς παρείχετο, μετέχων αὐτὸς 290 τῆς λιτότητος, καὶ διὰ τῆς ὁμοίας συμπεριφορᾶς πολλὴν εὔνοιαν ἑαυτῷ, τοῖς δὲ συμπεφευγόσι πᾶσιν ὁμόνοιαν συγκατεσκεύασε. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὸν Εὐμενῆ καὶ τοὺς συμπεφευγότας εἰς τὴν πέτραν ἐν τούτοις ἦν.

43 Κατὰ δὲ τὴν Αἴγυπτον Πτολεμαῖος παραδόξως ἀποτετριμμένος τόν τε Περδίκκαν καὶ τὰς βασιλικὰς δυνάμεις τὴν μὲν Αἴγυπτον ὡσανεί τινα <βασιλείαν> δορίκτητον εἶχεν. ὁρῶν δὲ τήν τε Φοινίκην καὶ τὴν Κοίλην ὀνομαζομένην Συρίαν εὐφυῶς κειμένας κατὰ τῆς Αἰγύπτου πολλὴν εἰσεφέρετο σπουδὴν κυριεῦσαι
2 τούτων τῶν τόπων. ἐξαπέστειλεν οὖν τὴν ἱκανὴν δύναμιν καὶ στρατηγόν, ἕνα τῶν φίλων προχειρισάμενος, Νικάνορα. οὗτος δὲ στρατεύσας εἰς τὴν Συρίαν Λαομέδοντα μὲν τὸν σατράπην ἐζώγρησε, τὴν δὲ Συρίαν ἅπασαν ἐχειρώσατο. ὁμοίως δὲ καὶ τὰς κατὰ τὴν Φοινίκην πόλεις προσαγαγόμενος καὶ ποιήσας ἐμφρούρους ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Αἴγυπτον, σύντομον τὴν στρατείαν καὶ πρακτικὴν πεποιημένος.

44 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀπολλοδώρου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Κόιντον Ποπίλλιον καὶ Κόιντον

3 δὲ om. F. πᾶσι (R) καὶ ὁμόνοιαν F. **4** ἐγκατεσκεύασε Dind. κατὰ] περὶ F. **8** <βασιλείαν> recte add. Nitsche, „König Philipps Brief an d. Athener u. Hier. v. Kardia“ p. 17 a. 1 et Kallenb. I p. 18. **9** δορύκτητον F. τε om. F. **10** εὐφυῶς] εὐκλεῶς F, corr. 2. m. in marg. **12** τόπων] πόλεων libri; corr. Dind. (cf. XIX 44, 5). **13** προχειρησάμενος F, corr. 2. m. **17** κατὰ Φοινίκην F. **19** στρατιάν F, corr. 2. m. **20** exciderunt biennii res gestae; de quaestione chronologica cf. Reuss (Hier. v. Kard. p. 162; Jahrb. f. Philol. XLII p. 671); Kallenb. l. l.; Nissen, Rh. Mus. XXV p. 25. 34; Mommsen, Röm. Forsch. II p. 232; Binneboessel, Unters. über Quellen u. Gesch. d. 2. Samniterkr. p. 26. **21** Ποπίλλιον RXV Ποσπίλλιον (π supra σ) F; cf. Liv. IX 7.

*Πόπλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀντίγονος καταπεπολεμηκὼς
τοὺς περὶ τὸν Εὐμενῆ ἔκρινε στρατεύειν ἐπὶ τὸν
Ἀλκέταν καὶ Ἄτταλον· οὗτοι γὰρ ὑπελείποντο τῶν
Περδίκκου φίλων καὶ οἰκείων ἡγεμόνες μὲν ἀξιόλογοι,
στρατιώτας δ' ἔχοντες ἱκανοὺς ἀμφισβητῆσαι πραγ-
μάτων. ἀναζεύξας οὖν μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἐκ
Καππαδοκίας προῆγεν ἐπὶ τὴν Πισιδικήν, ἐν ᾗ συν-
έβαινε διατρίβειν τοὺς περὶ τὸν Ἀλκέταν. ὀξεῖαν δὲ* 2
*καὶ παντελῶς ἐπιτεταμένην τὴν πορείαν ποιησάμενος
ἐν ἡμέραις ἑπτὰ καὶ ταῖς ἴσαις νυξὶ διήνυσε σταδίους
δισχιλίους καὶ πεντακοσίους εἰς τὴν ὀνομαζομένην
Κρητῶν πόλιν. λαθὼν δὲ τοὺς πολεμίους διὰ τὴν
ὀξύτητα τῆς πορείας καὶ γενόμενος πλησίον αὐτῶν
ἀγνοούντων τὴν παρουσίαν ἔφθασεν ἀκρολοφίας τινὰς
καὶ δυσχωρίας προκαταλαβόμενος. οἱ δὲ περὶ τὸν* 3
*Ἀλκέταν πυθόμενοι τὴν παρουσίαν τῶν πολεμίων τὴν
μὲν φάλαγγα ταχέως ἐξέταξαν, τοῖς δ' ἱππεῦσι προσ-
πεσόντες τοῖς τὴν ἀκρώρειαν προκατέχουσιν ἐφιλο-
τιμοῦντο βίᾳ κρατῆσαι καὶ ἀπὸ τῆς ἀκρολοφίας ἐκ-
βαλεῖν. γενομένης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς καὶ πολλῶν* 4
παρ' ἀμφοτέρων πεσόντων ὁ μὲν Ἀντίγονος ἔχων ἱπ-
291 *πεῖς ἑξακισχιλίους ἀπὸ κράτους ἤλαυνεν ἐπὶ τὴν τῶν
ἐναντίων φάλαγγα, σπεύδων ἀποκόψαι τῶν περὶ τὸν
Ἀλκέταν τὴν ἐπὶ ταύτην καταφυγήν. οὗ συντελε-* 5
*σθέντος οἱ μὲν ἐπὶ τῆς ἀκρωρείας ὄντες, πολὺ τοῖς τε
πλήθεσιν ὑπερέχοντες καὶ τῇ δυσχωρίᾳ τῶν τόπων*

5 *ἔχοντας* F, c. 2. m. <*τῶν*> vel <*μειζόνων*> *πραγμ.* Kallenb. I p. 18; at cf. XVIII 49, 1; XIX 70, 2. **12** *Κρητῶν πόλις*] cf. Pol. V 72, 5; *Κρητόπολις* Ptol. V 5, 5; Droysen Hell. II² 1 p. 168 a. 4. **17** *ἔταξαν* R, corr. 1. m. **18** *προκατέχουσιν*] *προκαταλαβοῦσιν* F. **21** *ἀμφοτέροις* F. **24** *ταύτῃ* F. **25** *πολλοί* F. **26** *δυσχωρείᾳ* F.

πλεονεκτοῦντες, ἐτρέψαντο τοὺς προσμαχομένους. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀλκέταν τῆς μὲν ἐπὶ τοὺς πεζοὺς καταφυγῆς ἀποκεκλεισμένοι, τῷ δὲ πλήθει τῶν πολεμίων εἰς μέσον ἀπειλημμένοι πρόδηλον εἶχον τὴν ἀπώλειαν. διὸ καὶ τῆς σωτηρίας δυσβοηθήτου γενομένης ὁ μὲν Ἀλκέτας πολλοὺς ἀποβαλὼν μόλις διεξέπεσε πρὸς τὴν
45 τῶν πεζῶν φάλαγγα, ὁ δ' Ἀντίγονος ἐξ ὑπερδεξίων τόπων ἐπαγαγὼν τούς τε ἐλέφαντας καὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν κατεπλήξατο τοὺς πολεμίους πολὺ τοῖς πλήθεσι λειπομένους· ἦσαν γὰρ οἱ σύμ[μαχοι] πάντες πεζοὶ μὲν μύριοι καὶ ἑξακισχίλιοι, ἱππεῖς δὲ ἐννακόσιοι, οἱ δ' Ἀντιγόνου χωρὶς τῶν ἐλεφάντων πεζοὶ μὲν πλείους τῶν τετρακισμυρίων, ἱππεῖς δὲ ὑπὲρ τοὺς
2 ἑπτακισχιλίους. ἅμα δὲ τῶν ἐλεφάντων ἐπιόντων κατὰ μέτωπον καὶ τῶν ἱππέων διὰ τὸ πλῆθος πανταχῇ περιχεομένων, ἔτι δὲ τῶν πεζῶν πολλαπλασίων καὶ κρειττόνων ὄντων ταῖς ἀρεταῖς καὶ τὴν στάσιν ὑπερδέξιον ἐχόντων πολὺς θόρυβος καὶ φόβος κατεῖχε τοὺς περὶ τὸν Ἀλκέταν· διὰ δὲ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ὀξύτητος καὶ τῆς ἐνεργείας οὐδ' ἐκτάξαι καλῶς τὴν φάλαγγα
3 κατίσχυσε. τροπῆς δὲ παντελοῦς γενομένης Ἄτταλος μὲν καὶ Δόκιμος καὶ Πολέμων καὶ πολλοὶ τῶν ἀξιολόγων ἡγεμόνων ἐξωγρήθησαν, Ἀλκέτας δὲ μετὰ τῶν ἰδίων ὑπασπιστῶν καὶ παίδων ἔφυγε μετὰ τῶν Πισιδῶν τῶν συστρατευομένων εἰς πόλιν Πισιδικὴν ὄνομα

1 τοὺς μαχομένους RX τοὺς προμαχομένους F; corr. Dind. **3** ἀποκεκλισμένοι F, c. 2. m.; ἀποκεκλειμένοι Dind. **6** μόγις Dind. **10** σύμμαχοι corr. (cf. Hertl. III p. 30); scribam σύμπαντες. **16** περιχεομένων] περιεχομένων codd.; corr. Wess. **21** κατίσχυσαν F. **24** τῶν παίδων F; μετὰ τῶν ἰδίων ὑπασπιστῶν καὶ τῶν Πισιδῶν τῶν σ. Bezzel p. 36.

Τερμησσόν. ὁ δ' Ἀντίγονος τούτους μὲν καθ' ὁμολο- 4
γίαν παραλαβὼν τοὺς λοιποὺς εἰς τὰ ἴδια τάγματα*
κατέταξε καὶ φιλανθρώπως αὐτοῖς χρησάμενος ηὔξησε
τὴν ἰδίαν δύναμιν οὐ μετρίως. οἱ δὲ Πισίδαι τὸν 5
ἀριθμὸν ὄντες εἰς ἑξακισχιλίους καὶ ταῖς ἀλκαῖς δια-
φέροντες παρεκάλουν τὸν Ἀλκέταν θαρρεῖν, ἐπαγγελλό-
μενοι μηδ' ἑνὶ τῷ τρόπῳ ἐγκαταλείψειν αὐτόν. διέκειντο
γὰρ πρὸς αὐτὸν εὐνοϊκῶς καθ' ὑπερβολὴν διὰ τοιαύτας
τινὰς αἰτίας.

Ἀλκέτας μετὰ τὸν Περδίκκου θάνατον οὐκ ἔχων 46
συμμάχους κατὰ τὴν Ἀσίαν ἔκρινε τοὺς Πισίδας εὐερ-
γετεῖν, νομίζων ἕξειν συμμάχους πολεμικοὺς ἄνδρας
292 *καὶ χώραν ἔχοντας δυσέμβολον καὶ μεστὴν ὀχυρῶν*
φρουρίων. διόπερ ἐν ταῖς στρατείαις παρὰ πάντας 2
τοὺς συμμάχους ἐτίμα περιττότερον τούτους καὶ τὰς
μὲν ἐκ τῆς πολεμίας ὠφελείας ἐμέριζεν αὐτοῖς, διδοὺς
τῶν λαφύρων τὰ ἡμίση, κατὰ δὲ τὰς ὁμιλίας λόγοις
φιλανθρώποις χρώμενος καὶ κατὰ τὰ σύνδειπνα καθ'
ἡμέραν τοὺς ἀξιολογωτάτους ἐν μέρει παραλαμβάνων
ἐπὶ τὰς ἑστιάσεις, ἔτι δὲ τιμῶν πολλοὺς δωρεαῖς ἀξιο-
λόγοις ἰδίους ταῖς εὐνοίαις κατεσκεύασεν. διόπερ καὶ 3
τότε τὰς ἐλπίδας ἔχοντος ἐν τούτοις Ἀλκέτου τῶν ἐλπί-
δων αὐτὸν οὐ διεψεύσαντο. τοῦ γὰρ Ἀντιγόνου μετὰ πά-
σης τῆς δυνάμεως πλησίον τῆς Τερμησσοῦ καταστρατο-

1 *Τερμισσόν* F, corr. 2. m.; cf. Ptol. V 5, 5; Droysen Hell. II^2 1 p. 170 a. 3. *τούτους* (*τοὺς* F, corr. 2. m.) depravatum esse arbitratur Hertlein II, 2 p. 9 aut lacunam post *μὲν* statuendam esse; ego post *παραλαβὼν* perisse quaedam censeo quae licet suppleas ex eis quae leguntur XIX 16, 1 <*καὶ τοὺς ἡγεμόνας ἔν τινι φρουρίῳ καθ' ὑπερβολὴν ὀχυρῷ φυλάττων*>. **5** *εἰς ἑξακισχιλίους*] *ἑξακισχίλιοι* F. **8** *διὰ τοιαύτης τινὸς* (*τινὰς* 2. m.) *αἰτίας* F. **11** *Πισιδούς* X. **15** *τὰ μὲν* F. **16** *ὠφελίας* R, corr. 2. m. **24** *Τερμισσοῦ* F.

πεδεύσαντος καὶ τὸν Ἀλκέταν ἐξαιτοῦντος, ἔτι δὲ τῶν
πρεσβυτέρων συμβουλευόντων ἐκδοῦναι συστραφέντες οἱ
νεώτεροι πρὸς τοὺς γονεῖς διαστάντες ἐψηφίσαντο πᾶν
4 *ὑπομένειν δεινὸν ἕνεκα τῆς τούτου σωτηρίας. οἱ δὲ*
πρεσβύτεροι τὸ μὲν πρῶτον πείθειν ἐπεχείρουν τοὺς
νέους μὴ δι' ἕνα Μακεδόνα περιιδεῖν τὴν πατρίδα
γινομένην δοριάλωτον· ἐπεὶ δ' ἀμετάθετον αὐτῶν τὴν
ὁρμὴν ἑώρων, λάθρᾳ συμφρονήσαντες ἐξέπεμψαν νυκτὸς
πρεσβείαν πρὸς Ἀντίγονον, ἐπαγγελλόμενοι τὸν Ἀλκέ-
5 *ταν ἢ ζῶντα παραδώσειν ἢ τετελευτηκότα. ἠξίουν δ'*
αὐτὸν ἐφ' ἡμέρας τινὰς προσβάλλοντα τῇ πόλει καὶ δι'
ἀκροβολισμῶν ἐλαφρῶν προαγόμενον τοὺς ἐκ τῆς
πόλεως ὑποχωρεῖν ὡς φεύγοντα· τούτου γὰρ γενομένου
καὶ τῶν νεωτέρων περὶ τὴν μάχην ἐκτὸς τῆς πόλεως
ἀσχολουμένων λήψεσθαι καιρὸν οἰκεῖον ταῖς ἰδίαις
6 *ἐπιβολαῖς. ὁ δ' Ἀντίγονος πεισθεὶς ὑπ' αὐτῶν καὶ*
μακρὰν τῆς πόλεως μεταστρατοπεδεύσας διὰ τῶν ἀκρο-
βολισμῶν προεσπᾶτο τοὺς νέους εἰς τὸν ἐκτὸς τῆς
7 *πόλεως ἀγῶνα. οἱ δὲ πρεσβύτεροι μεμονωμένον*
ὁρῶντες τὸν Ἀλκέταν καὶ τῶν τε δούλων τοὺς πιστο-
τάτους καὶ τῶν ἀκμαζόντων πολιτῶν ἐπιλέξαντες τοὺς
μὴ συστρατευομένους τῷ Ἀλκέτᾳ τὴν ἐπίθεσιν ἐποιή-
σαντο κατὰ τὴν ἀπουσίαν τῶν νέων. ζωγρῆσαι μὲν
οὖν αὐτὸν οὐ κατίσχυσαν (ἔφθασε γὰρ αὑτὸν δια-
χειρισάμενος, ὅπως μὴ ζῶν ὑποχείριος γένηται τοῖς
πολεμίοις), τὸ δὲ σῶμα αὐτοῦ θέντες ἐπὶ κλινίδιον καὶ
συγκατακαλύψαντες εὐτελεῖ τρίβωνι κατὰ τὰς πύλας

4 *ἕνεκεν* F. **5** *τοὺς μὲν νέους* F. **9** *Ἀλκέτα* F, *ν* add. 2. m. **11** *προσβαλόντα* F. **12** *προσαγόμενον* RX *προαγαγόμενον* F. **22** *συνεστρατευμένους* Hertl. III p. 30. **24** *αὐτὸν* XF. **27** *συγκαταλύψαντες* F, corr. 2. m. *τρίβονι* F.

ἐξήνεγκαν καὶ λαθόντες τοὺς ἀκροβολιζομένους παρ-
έδωκαν Ἀντιγόνῳ. διὰ δὲ τῆς ἰδίας ἐπινοίας ἐκ τῶν 47
κινδύνων ἐξελόμενοι τὴν πατρίδα τὸν μὲν πόλεμον
ἀπεστρέψαντο, τὴν δὲ πρὸς τοὺς νέους ἀλλοτριότητα
φυγεῖν οὐ κατίσχυσαν· οὗτοι γὰρ ἀπὸ τῆς μάχης ἐπαν-
ελθόντες καὶ τὸ πεπραγμένον ἀκούσαντες πρὸς τοὺς
ἰδίους ἀπηγριώθησαν διὰ τὴν πρὸς Ἀλκέταν ὑπερ-
βολὴν τῆς εὐνοίας. καὶ τὸ μὲν πρῶτον καταλαβόμενοι 2
μέρος τῆς πόλεως ἐψηφίσαντο τὰς μὲν οἰκίας ἐμπρῆσαι,
μετὰ δὲ τῶν ὅπλων ἐκχυθέντας ἐκ τῆς πόλεως καὶ
293 τῆς ὀρεινῆς ἐχομένους πορθεῖν τὴν ὑπ' Ἀντίγονον
τεταγμένην χώραν, ὕστερον δὲ μετανοήσαντες τοῦ μὲν
ἐμπρῆσαι τὴν πόλιν ἀπέσχοντο, δόντες δ' ἑαυτοὺς εἰς
λῃστείας καὶ καταδρομὰς πολλὴν τῆς πολεμίας χώραν
κατέφθειραν. ὁ δ' Ἀντίγονος παραλαβὼν τὸ σῶμα καὶ 3
καταικισάμενος ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας καὶ τοῦ νεκροῦ σῆψιν
λαβόντος ἀφεὶς αὐτὸν ἄταφον ἀνέζευξεν ἐκ τῆς Πισι-
δικῆς. οἱ δὲ τῶν Τερμησσέων νέοι φυλάττοντες τὴν
πρὸς τὸν ᾐκισμένον εὔνοιαν τό τε σῶμα ἀνείλαντο
καὶ λαμπρῶς ἐκήδευσαν. οὕτως ἡ τῆς εὐεργεσίας
φύσις, ἴδιόν τι φίλτρον ἔχουσα πρὸς τοὺς εὖ πεποιη-
κότας, ἀμετάθετον διαφυλάττει τὴν εἰς αὐτοὺς εὔνοιαν.
ὁ δ' οὖν Ἀντίγονος ἀναζεύξας ἐκ τῆς Πισιδικῆς προῆγεν 4
ἐπὶ Φρυγίας μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως. ὡς δὲ κατήν-
τησεν εἰς Κρητῶν πόλιν, ἧκεν πρὸς αὐτὸν Ἀριστόδημος
ὁ Μιλήσιος ἀπαγγέλλων ὅτι Ἀντίπατρος μὲν τετελεύ-
τηκεν, ἡ δὲ τῶν ὅλων ἡγεμονία καὶ τῶν βασιλέων ἡ

4 ἀπεστρέψαντο codd. (cf. XVII 43, 5); ἀπετρίψαντο Wess. **5** οὐκ ἴσχυσαν F. **10** ἐκχυθέντες F. **11** ἐχομένοις F. **16** σίψην F. **22** πρὸς αὐτούς F. **26** ἀπαγγείλας F. **27** βασιλέων ἐπιμέλεια F.

ἐπιμέλεια μεταπέπτωκεν εἰς Πολυπέρχοντα τὸν Μακε-
5 *δόνα. ἡσθεὶς δ' ἐπὶ τοῖς γεγονόσι μετέωρος ἦν ταῖς*
ἐλπίσι καὶ διενοεῖτο τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἔχεσθαι
πραγμάτων καὶ τῆς κατ' αὐτὴν ἡγεμονίας μηδενὶ παρα-
χωρεῖν. καὶ τὰ μὲν περὶ τὸν Ἀντίγονον ἐν τούτοις ἦν.

48 *Κατὰ δὲ τὴν Μακεδονίαν Ἀντιπάτρου περιπεσόντος*
ἀρρωστίᾳ βαρυτέρᾳ καὶ τοῦ γήρως συνεργοῦντος πρὸς
τὴν ἀπόλυσιν τοῦ βίου Ἀθηναῖοι μὲν ἐξέπεμψαν πρεσ-
βευτὴν πρὸς Ἀντίπατρον Δημάδην, δοκοῦντα καλῶς
πολιτεύεσθαι τὰ πρὸς τοὺς Μακεδόνας, ἀξιοῦντες τὸν
Ἀντίπατρον, καθάπερ ἦν ἐξ ἀρχῆς ὡμολογηκώς, ἐξ-
2 *αγαγεῖν τὴν φρουρὰν ἐκ τῆς Μουνυχίας. ὁ δ' Ἀντί-*
πατρος τὸ μὲν πρῶτον εὐνοϊκῶς διέκειτο πρὸς τὸν
Δημάδην, ὕστερον δὲ Περδίκκου τελευτήσαντος καί
τινων [βασιλικῶν] ἐπιστολῶν εὑρεθεισῶν ἐν τοῖς βασι-
λικοῖς γράμμασιν, ἐν αἷς ἦν ὁ Δημάδης παρακαλῶν
τὸν Περδίκκαν κατὰ τάχος διαβαίνειν εἰς τὴν Εὐρώ-
πην ἐπ' Ἀντίπατρον, ἀπηλλοτριώθη πρὸς αὐτὸν καὶ
3 *κεκρυμμένην ἐτήρει τὴν ἔχθραν. διόπερ τοῦ Δημάδου*
κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ δήμου δεδομένας ἐντολὰς ἀπαιτοῦν-
τος τὴν ἐπαγγελίαν καὶ παρρησιωδέστερον ἀπειλή-
σαντος περὶ τῆς φρουρᾶς ὁ μὲν Ἀντίπατρος οὐδεμίαν
δοὺς ἀπόκρισιν παρέδωκε τοῖς ἐπὶ τὰς τιμωρίας τεταγ-
μένοις αὐτόν τε τὸν Δημάδην καὶ τὸν υἱὸν Δημέαν
4 *συμπρεσβεύοντα τῷ πατρί. οὗτοι μὲν οὖν ἀπαχθέντες*
εἴς τι οἴκημα εὐτελὲς ἐθανατώθησαν διὰ τὰς προειρη-

1 *Πολυπέρχοντα* F, *σ* add. 2. m. **5** *ἦν* om. F. **15** [*βασιλικῶν*] codd. omnes (post *ἐπιστολῶν* F); recte del. Dind. **16** *αἷς*] *οἷς* libri; corr. Dind. **18** *ἀπηλλωτριώθη* F. *καὶ κεκρυμμένην ἐτήρει τὴν ἔχθραν*] *κεκρυμμένην ἔχων τὴν ἔχθραν* F. **24** *Δημαίαν* R (ε suprascr. 2. m.) X *Δημάαν* F; *Δημέαν* Plut. Phoc. 30. Dem. 31; Athen. XIII 591 f.; Suid.

*μένας αἰτίας. ὁ δ' Ἀντίπατρος ἐσχάτως ἤδη διακεί-
μενος ἀπέδειξεν ἐπιμελητὴν τῶν βασιλέων Πολυπέρ-
χοντα καὶ στρατηγὸν αὐτοκράτορα, πρεσβύτατον σχεδὸν
ὄντα τῶν Ἀλεξάνδρῳ συνεστρατευμένων καὶ τιμώμενον
ὑπὸ τῶν κατὰ τὴν Μακεδονίαν, τὸν δ' υἱὸν Κάσανδρον
χιλίαρχον καὶ δευτερεύοντα κατὰ τὴν ἐξουσίαν. ἡ δὲ* 5
*τοῦ χιλιάρχου τάξις καὶ προαγωγὴ τὸ μὲν πρῶτον ὑπὸ
τῶν Περσικῶν βασιλέων εἰς ὄνομα καὶ δόξαν προήχθη,*
294 *μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν ὑπ' Ἀλεξάνδρου μεγάλης ἔτυχεν
ἐξουσίας καὶ τιμῆς, ὅτε καὶ τῶν ἄλλων [τῶν] Περ-
σικῶν νομίμων ζηλωτὴς ἐγένετο. διὸ καὶ Ἀντίπατρος
κατὰ τὴν αὐτὴν ἀγωγὴν τὸν υἱὸν Κάσανδρον ὄντα
νέον ἀπέδειξε χιλίαρχον. οὐ μὴν ὁ Κάσανδρός γε τῇ* 49
*[τοῦ πατρὸς] τάξει συνευδοκήθη, δεινὸν ἡγούμενος εἰ
τὴν τοῦ πατρὸς ἡγεμονίαν ὁ μὴ προσήκων κατὰ γένος
διαδέξεται καὶ ταῦθ' υἱοῦ <γ' ὄντος τοῦ> δυναμένου
πραγμάτων ἡγεῖσθαι καὶ δεδωκότος ἤδη πεῖραν ἱκανὴν
ἀρετῆς τε καὶ ἀνδρείας. τὸ μὲν οὖν πρῶτον εἰς* 2
*ἀγρὸν βαδίσας μετὰ τῶν φίλων τούτοις [τε] διελέγετο
πολλὴν ἔχων εὐκαιρίαν καὶ σχολὴν περὶ τῆς τῶν ὅλων
ἡγεμονίας· ἕκαστον δ' αὐτῶν ἐκλαμβάνων κατ' ἰδίαν
προετρέπετο συγκατασκευάζειν αὐτῷ τὴν δυναστείαν
καὶ μεγάλαις ἐπαγγελίαις πείσας ἑτοίμους ἐποιήσατο
πρὸς τὴν κοινοπραγίαν. ἐξαπέστειλε δὲ καὶ πρὸς* 3

2 *τῶν βασιλέων*] *τοῦ βασιλέως* F, corr. 2. m. **4** *τῷ Ἀλ.* F. **7** *προσαγωγή* RX *προαγωγὴ* F (*σ* ab 2. m. addito); corr. Wess. (cf. XVIII 62, 3). **10** [*τῶν*] del. **14** [*τοῦ πατρός*] r. del. Dind. **15** *κατὰ τὸ γένος* F (cf. Kallenb. I p. 18; at cf. II 47, 7; IV 55, 2). **16** <*γ' ὄντος τοῦ*> add. cum Hertl. III p. 31 (cf. XVIII 50, 2). **18** *οὖν* om. X. **19** [*τε*] del. Dind. **20** *πολλὴν ἔχων εὐκαιρίαν*] *πολλὴν τὴν εὐκαιρίαν* F. *ὅλων* om. F lacuna punctis expleta; *Μακεδόνων* Q. **22** *προέτρεπε* F. **24** *κοινωνίαν καὶ κοινοπραγίαν* X.

Πτολεμαῖον λάθρᾳ πρεσβευτάς, τήν τε φιλίαν ἀνανεούμενος καὶ παρακαλῶν συμμαχεῖν αὐτῷ καὶ ναυτικὴν δύναμιν πέμψαι τὴν ταχίστην ἐκ τῆς Φοινίκης ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον. ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἡγεμόνας καὶ πόλεις ἐξέπεμψε τοὺς προτρεψομένους ἑαυτῷ συμμαχεῖν. αὐτὸς δὲ κυνηγίαν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας συστησάμενος ἀνύποπτον ἑαυτὸν ἐποίει
4 *τῆς ἀποστάσεως. Πολυπέρχων δὲ παραλαβὼν τὴν τῶν βασιλέων ἐπιμέλειαν καὶ συνεδρεύσας μετὰ τῶν φίλων Ὀλυμπιάδα μὲν σὺν τῇ τῶν συνέδρων γνώμῃ μετεπέμπετο, παρακαλῶν τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ Ἀλεξάνδρου υἱοῦ παιδὸς ὄντος παραλαβεῖν καὶ διατρίβειν ἐν Μακεδονίᾳ τὴν βασιλικὴν ἔχουσαν προστασίαν· ἡ δ' Ὀλυμπιὰς ἐν τοῖς ἐπάνω χρόνοις ἐτύγχανεν εἰς Ἤπειρον πεφευγυῖα διὰ τὴν πρὸς Ἀντίπατρον ἀλλοτριότητα. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Μακεδονίαν ἐν τούτοις ἦν.*

50 *Κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν διαβοηθείσης τῆς Ἀντιπάτρου τελευτῆς ἀρχὴ πραγμάτων καινῶν ἐγίνετο καὶ κίνησις, τῶν ἐν ἐξουσίαις ὄντων ἰδιοπραγεῖν ἐπιβαλομένων. τούτων δὲ πρῶτος μὲν Ἀντίγονος προνενικηκὼς Εὐμενῆ περὶ Καππαδοκίαν καὶ τὰς μετ' αὐτοῦ δυνάμεις παρειληφώς, καταπεπολεμηκὼς δ' Ἀλκέταν καὶ Ἄτταλον περὶ τὴν Πισιδικὴν καὶ τὰς δυνάμεις τὰς μετ' αὐτῶν ἀνειληφώς, πρὸς δὲ τούτοις ὑπ' Ἀντιπάτρου τῆς Ἀσίας στρατηγὸς αὐτοκράτωρ ᾑρημένος, ἅμα δὲ καὶ μεγάλης δυνάμεως ἡγεμὼν ἀποδεδειγμένος πλήρης ἦν ὄγκου*
2 *καὶ φρονήματος. περιβαλλόμενος δὲ ταῖς ἐλπίσι τὴν τῶν ὅλων ἡγεμονίαν ἔγνω μὴ προσέχειν μήτε τοῖς*

7 *αὐτὸν* F. **11** *τὴν ἐπιμέλειαν παραλαβεῖν* F. **13** *ἔχουσα* F. **14** *ἐπάνω*] *ἔμπροσθεν* F. **17** *διαφημισθείσης* F. **19** *καινοπραγεῖν* F. *ἐπιβαλλομένων* F (cf. Hultzsch pr. Pas. p. 12).

*βασιλεῦσι μήτε τοῖς ἐπιμεληταῖς αὐτῶν· ὑπελάμβανε
γὰρ αὐτὸν κρείττω δύναμιν ἔχοντα τῶν κατὰ τὴν
Ἀσίαν θησαυρῶν κύριον ἔσεσθαι, μηδενὸς ὄντος τοῦ
δυναμένου πρὸς αὐτὸν ἀντιτάξασθαι. εἶχε γὰρ κατ'* 3
*ἐκεῖνον τὸν χρόνον στρατιώτας πεζοὺς μὲν ἑξακισ-
μυρίους, ἱππεῖς δὲ μυρίους, ἐλέφαντας δὲ τριάκοντα·
χωρὶς δὲ τούτων ἑτοίμας ποιήσασθαι καὶ ἄλλας δυνά-
μεις ἤλπιζεν, ἂν ᾖ χρεία, δυναμένης τῆς Ἀσίας χορη-*
295 *γεῖν ἀνεκλείπτως τοῖς στρατολογουμένοις ξένοις τὰς
μισθοφορίας. ταῦτα δὲ διανοηθεὶς Ἱερώνυμον μὲν* 4
*τὸν τὰς ἱστορίας γράψαντα μετεπέμψατο, φίλον ὄντα
καὶ πολίτην Εὐμενοῦς τοῦ Καρδιανοῦ τοῦ συμπεφευ-
γότος εἰς τὸ χωρίον τὸ καλούμενον Νῶρα. τοῦτον δὲ
μεγάλαις δωρεαῖς προκαλεσάμενος ἐξαπέστειλε πρε-
σβευτὴν πρὸς τὸν Εὐμενῆ, παρακαλῶν τῆς μὲν περὶ
Καππαδοκίαν μάχης γενομένης πρὸς αὐτὸν ἐπιλαθέ-
σθαι, γενέσθαι δὲ φίλον καὶ σύμμαχον αὐτῷ καὶ λαβεῖν
δωρεὰς πολλαπλασίους ὧν πρότερον ἦν ἐσχηκὼς καὶ
σατραπείαν μείζονα καὶ καθόλου πρωτεύοντα τῶν παρ'
ἑαυτοῦ φίλων κοινωνὸν ἔσεσθαι τῆς ὅλης ἐπιβολῆς.
εὐθὺς δὲ καὶ τῶν φίλων συναγαγὼν συνέδριον καὶ* 5
*περὶ τῆς τῶν ὅλων ἐπιβολῆς κοινωσάμενος διέγραψε
τῶν ἀξιολόγων φίλων οἷς μὲν σατραπείας, οἷς δὲ
στρατηγίας· πᾶσι δὲ μεγάλας ἐλπίδας ὑποθεὶς προθύ-
μους κατεσκεύασε πρὸς τὰς ἰδίας ἐπιβολάς. διενοεῖτο
γὰρ ἐπελθεῖν τὴν Ἀσίαν καὶ τοὺς μὲν προϋπάρχοντας*

2 *αὐτόν* XF. *κρείττω ἔχοντα δύναμιν* F. **7** *ἑτοίμους* F, corr. 1. m. *ποιήσεσθαι* Dind. *καὶ* <*τὰς*> *ἄλλας* Rhod. *δυνάμεις ἃς ἤλπιζεν* F. **10** *μισθοφοράς* F. **14** *προσκαλεσάμενος* F. **20** *ἑαυτῷ* F. *ἔσεσθαι*] *γενέσθαι* Hertl. II, 2 p. 10. *ὅλης* om. F. **21** *συνάγων* F. **22** *ἐπιβολῆς* (*ἐπιβουλῆς* X) libri (cf. Pol. I 3, 6); *ἐπιθέσεως* Dind. **26** *προϋπάρχοντας*] *ἄρχοντας* F.

σατράπας ἐκβαλεῖν, πρὸς δὲ τῶν ἑαυτοῦ φίλων καθιστάναι τὰς ἡγεμονίας.

51 Τούτου δὲ περὶ ταῦτ' ὄντος Ἀρριδαῖος <ὁ> τῆς ἐφ' Ἑλλησπόντῳ Φρυγίας σατράπης, γνοὺς αὐτοῦ τὴν ἐπιβολήν, ἔκρινεν ἀσφαλισάμενος τὰ κατὰ τὴν ἰδίαν σατραπείαν καὶ τὰς ἀξιολογωτάτας πόλεις φρουραῖς περιλαμβάνειν. οὔσης δὲ τῆς τῶν Κυζικηνῶν πόλεως ἐπικαιροτάτης καὶ μεγίστης ἀνέζευξεν ἐπ' αὐτὴν ἔχων πεζοὺς μὲν μισθοφόρους πλείους τῶν μυρίων, Μακεδόνας δὲ χιλίους, Πέρσας δὲ τοξότας καὶ σφενδονήτας πεντακοσίους, ἱππεῖς δὲ ὀκτακοσίους, βέλη δὲ παντοδαπὰ καὶ καταπέλτας ὀξυβελεῖς τε καὶ πετροβόλους καὶ τὴν ἄλλην χορηγίαν πᾶσαν τὴν ἀνήκουσαν πρὸς
2 πολιορκίαν. ἄφνω δὲ προσπεσὼν τῇ πόλει καὶ τὸν πολὺν ὄχλον ἀπολαβὼν ἐπὶ τῆς χώρας εἴχετο τῆς πολιορκίας καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει καταπληξάμενος ἠνάγκαζε δέχεσθαι φρουράν. οἱ δὲ Κυζικηνοὶ παραδόξου τῆς ἐπιθέσεως γενομένης καὶ τῶν μὲν πλείστων ἐπὶ τῆς χώρας ἀπειλημμένων, ὀλίγων δ' ὄντων τῶν ὑπολελειμμένων ἀπαράσκευοι παντελῶς ὑπῆρχον πρὸς
3 τὴν πολιορκίαν. ὅμως δὲ κρίναντες ἀντέχεσθαι τῆς ἐλευθερίας φανερῶς μὲν πρέσβεις ἐξέπεμψαν τοὺς διαλεξομένους τῷ Ἀρριδαίῳ λῦσαι τὴν πολιορκίαν· ποιήσειν γὰρ πάντα τὴν πόλιν Ἀρριδαίῳ πλὴν τοῦ δέξασθαι φρουράν· λάθρᾳ δὲ τοὺς νέους ἀθροίζοντες καὶ τῶν οἰκετῶν τοὺς εὐθέτους ἐπιλεγόμενοι καθ-

2 καθεστάναι RX. **3** <ὁ> add. Dind. **4** ὁ σατράπης F. ἐπιβουλήν X. **7** διαπαραλαμβάνειν F; διαλαμβάνειν Dind. **9** μυρίων] ante μ. litterae quaedam erasae F. **12** τε om. F. **14** τὸν πολὺν ὄχλον — **16** ἐν τῇ πόλει om. F, suppl. 2. m. in marg. **15** ἀπολαβὼν] ἀναλαβὼν libri; corr. Wess. ex v. 19; καταλαβὼν Rhod. **17** ἠνάγκασε RX. **22** ἀνέπεμψαν F, corr. 2. m.

ὤπλιζον καὶ τὸ τεῖχος ἀνεπλήρουν τῶν ἀμυνομένων.
τοῦ δὲ Ἀρριδαίου βιαζομένου δέχεσθαι φρουρὰν ἔφη- 4
σαν βούλεσθαι τῷ δήμῳ προσανενεγκεῖν περὶ τούτου.
συγχωρήσαντος δὲ τοῦ σατράπου λαβόντες ἀνοχὴν
ταύτην τε τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ἐπιοῦσαν νύκτα βέλτιον
παρεσκευάσαντο τὰ πρὸς τὴν πολιορκίαν. ὁ δ' Ἀρρι- 5
δαῖος καταστρατηγηθεὶς καὶ τὸν οἰκεῖον ἑαυτῷ προ-
έμενος καιρὸν διεσφάλη τῆς ἐλπίδος· οἱ γὰρ Κυζικηνοὶ
296 πόλιν ἔχοντες ὀχυρὰν καὶ παντελῶς εὐφύλακτον ἀπὸ
τῆς γῆς διὰ τὸ χερρόνησον αὐτὴν εἶναι καὶ θαλαττοκρα-
τοῦντες ῥᾳδίως ἠμύνοντο τοὺς πολεμίους. μετεπέμ- 6
ποντο δὲ καὶ παρὰ Βυζαντίων στρατιώτας καὶ βέλη
καὶ τἄλλα τὰ χρήσιμα πρὸς τὴν πολιορκίαν· ὧν ἅπαντα
συντόμως καὶ προθύμως χορηγησάντων ἀνέλαβον ἑαυ-
τοὺς ταῖς ἐλπίσι καὶ πρὸς τοὺς κινδύνους εὐθαρσεῖς
κατέστησαν. εὐθὺ δὲ καὶ μακρὰς ναῦς καθελκύσαντες 7
παρέπλεον τὴν παραθαλάττιον καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς χώρας
ἀναλαμβάνοντες ἀπεκόμιζον εἰς τὴν πόλιν. ταχὺ δὲ
στρατιωτῶν εὐπορήσαντες καὶ πολλοὺς τῶν πολιορ-
κούντων ἀποκτείναντες ἀπετρίψαντο τὴν πολιορκίαν.
Ἀρριδαῖος μὲν οὖν καταστρατηγηθεὶς ὑπὸ τῶν Κυζι-
κηνῶν ἄπρακτος ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἰδίαν σατραπείαν.

Ἀντίγονος δὲ πυθόμενος τὴν τῶν Κυζικηνῶν πόλιν 52
πολιορκουμένην ἔτυχε μὲν ἐν Κελαιναῖς διατρίβων, κρίνας δὲ τὴν κινδυνεύουσαν πόλιν ἰδίαν κατασκευάσασθαι πρὸς τὰς μελλούσας ἐπιβολὰς ἀπέλεξεν ἐξ ἁπάσης τῆς δυνάμεως τοὺς ἀρίστους, πεζοὺς μὲν δισ-

1 ἀμυνουμένων Dind. **6** τὰ om. F. **7** αὐτῷ F. **13** τὰ om. F. **16** εὐθύς F. **17** παραθαλασσίαν F. **18** παραλαμβάνοντες F. **20** ἀπετρέψαντο F. **23** πόλιν πολιορκουμένην] πολιορκίαν F. **24** Κελεναῖς F. **26** ἀπέλεξεν libri; ἐπέλεξεν Dind.

2 *μυρίους, ἱππεῖς δὲ τρισχιλίους. τούτους δὲ ἀναλαβὼν
ἐν τάχει προῆγε βοηθήσων τοῖς Κυζικηνοῖς. βραχὺ
δὲ τῶν καιρῶν ὑστερήσας φανερὰν μὲν ἔσχε τὴν εἰς
τὴν πόλιν εὔνοιαν, τῆς δὲ ὅλης ἐπιβολῆς ἀπέτυχε.*
3 *πρὸς δὲ Ἀρριδαῖον ἐξέπεμψε πρεσβευτάς, ἐγκαλῶν ὅτι
πρῶτον μὲν Ἑλληνίδα πόλιν σύμμαχον οὖσαν καὶ
μηδὲν ἀδικοῦσαν ἐτόλμησε πολιορκεῖν, ἔπειθ' ὅτι
φανερός ἐστιν ἀποστατήσων καὶ τὴν σατραπείαν ἑαυτῷ
δυναστείαν κατασκευαζόμενος· τὸ δὲ τελευταῖον προσ-
έταττε τῆς σατραπείας παραχωρεῖν καὶ μίαν λαβόντα*
4 *πόλιν εἰς καταβίωσιν τὴν ἡσυχίαν ἄγειν. ὁ δ' Ἀρρι-
δαῖος διακούσας τῶν πρέσβεων καὶ τὸ τῶν λόγων
ὑπερήφανον καταμεμψάμενος οὐκ ἔφη παραχωρήσειν
τῆς σατραπείας, τὰς δὲ πόλεις φρουραῖς διαλαμβάνων
πειράσεσθαι τοῖς ὅπλοις διαγωνίζεσθαι πρὸς αὐτόν.
ἀκολούθως δὲ ταῖς ἀποκρίσεσι τὰς πόλεις ἀσφαλισά-
μενος μέρος τῆς δυνάμεως ἐξέπεμψε καὶ στρατηγὸν ἐπ'
αὐτῆς. τούτῳ δὲ προσέταξε συνάπτειν τοῖς περὶ τὸν
Εὐμενῆ καὶ λύειν τὴν πολιορκίαν τοῦ φρουρίου καὶ
τὸν Εὐμενῆ τῶν κινδύνων ἀπαλλάξαντα ποιήσασθαι*
5 *σύμμαχον. Ἀντίγονος δὲ σπεύδων ἀμύνασθαι τὸν
Ἀρριδαῖον ἐξέπεμψεν ἐπ' αὐτὸν δύναμιν τὴν διαπολε-
μήσουσαν, αὐτὸς δὲ τὴν ἱκανὴν στρατιὰν ἀναλαβὼν
προῆγεν ἐπὶ Λυδίας, βουλόμενος ἐκβαλεῖν τὸν ἐν*
6 *αὐτῇ σατράπην Κλεῖτον. ὁ δὲ προϊδόμενος τὴν ἔφοδον
αὐτοῦ τὰς μὲν ἀξιολογωτάτας πόλεις φρουραῖς ἠσφαλί-
σατο, αὐτὸς δὲ εἰς Μακεδονίαν ἐξέπλευσε, δηλώσων*

2 *Κυζικινοῖς* F (*ι* ex *η* f. 2. m.). **3** *ἔσχε μὲν* X. **8** *ἀποστατήσων*] *ἀποστάτης ὢν* F. **15** *πειρᾶσθαι* libri; corr. Dind. (cf. Hertl. II, 1 p. 4). **17** nomen f. excidit. **23** *δὲ*] *τε* R. *στρατείαν* XF (c. 2. m.).

τοῖς τε βασιλεῦσι καὶ Πολυπέρχοντι τὴν Ἀντιγόνου
τόλμαν καὶ ἀπόστασιν καὶ ἀξιώσων ἑαυτῷ βοηθεῖν.
ὁ δ' Ἀντίγονος τὴν μὲν Ἔφεσον ἐξ ἐφόδου παρέλαβε 7
συνεργησάντων αὐτῷ τινων ἐκ τῆς πόλεως· μετὰ δὲ
ταῦτα καταπλεύσαντος εἰς Ἔφεσον Αἰσχύλου τοῦ
297 Ῥοδίου καὶ κομίζοντος ἐκ Κιλικίας ἐν τέσσαρσι ναυσὶν
ἀργυρίου τάλαντα ἑξακόσια ἀπεσταλμένα εἰς Μακε-
δονίαν πρὸς τοὺς βασιλεῖς παρείλετο, φάσκων ἑαυτῷ
χρείαν ἔχειν πρὸς τὰς τῶν ξένων μισθοφορίας. τοῦτο 8
δὲ πράξας φανερὸς ἐγένετο πρὸς ἰδιοπραγίαν ὡρμη-
μένος καὶ τοῖς βασιλεῦσιν ἐναντιούμενος. μετὰ δὲ
ταῦτα *συμπολιορκήσας ἐπῄει τὰς ἑξῆς πόλεις, ἃς μὲν
βίᾳ χειρούμενος, ἃς δὲ πειθοῖ προσαγόμενος.

Ἡμεῖς δὲ διεληλυθότες τὰ περὶ Ἀντίγονον μεταβι- 53
βάσομεν τὴν ἀναγραφὴν ἐπὶ τὰ συμβάντα περὶ Εὐμενῆ.
οὗτος γὰρ μεγάλαις καὶ παραδόξοις μεταβολαῖς χρώ-
μενος διετέλεσεν ἀεὶ παρ' ἐλπίδας ἀγαθῶν τε καὶ
κακῶν μεταλαμβάνων. πρὸ μὲν γὰρ τούτων τῶν 2
καιρῶν συναγωνιζόμενος Περδίκκᾳ τε καὶ τοῖς βασι-
λεῦσιν ἔλαβε σατραπείαν Καππαδοκίαν καὶ τοὺς συν-
ορίζοντας ταύτῃ τόπους, ἐν οἷς μεγάλων δυνάμεων καὶ
πολλῶν χρημάτων κυριεύσας περιβόητον ἔσχε τὴν
εὐτυχίαν. Κρατερὸν μὲν γὰρ καὶ Νεοπτόλεμον, διωνο- 3
μασμένους ἡγεμόνας καὶ τὰς ἀνικήτους τῶν Μακεδόνων
ἔχοντας δυνάμεις, ἐνίκησε παρατάξει καὶ αὐτοὺς κατὰ
τὴν μάχην ἀνεῖλεν. δόξας δὲ ἀνυπόστατος εἶναι τηλι- 4

1 τε om. RX. **2** αὐτῷ F. **8** παρείλατο F. ἑαυτῷ χρείαν ἔχειν] aut αὐτῶν aut εἶναι scribendum censet Dind.; at cf. Pol. VI 25, 10. **9** μισθοφοράς F. **12** συμπολιορκήσας RX συμπολιορκήσασθαι F; certe corruptum; συμπολιορκήσων vel συμπολιορκῆσαι Wess.; Κύμην ἐκπολιορκήσας Madv. I p. 509; del. Hertl. III p. 31. **15** ἐπί] εἰς F. **21** μεγάλης δυνάμεως F.

*καύτης ἐπειράθη μεταβολῆς ὥστε ὑπ' Ἀντιγόνου μεγάλῃ
παρατάξει λειφθῆναι καὶ μετ' ὀλίγων φίλων ἀναγ-
κασθῆναι καταφυγεῖν εἴς τι χωρίον παντελῶς μικρόν.
εἰς τοῦτο δ' ἐγκλεισθεὶς καὶ περιληφθεὶς ὑπὸ τῶν
πολεμίων διπλοῖς τείχεσιν οὐδένα βοηθὸν ἔσχε τῆς*
5 *ἰδίας συμφορᾶς. ἐνιαυσίου δ' οὔσης τῆς πολιορκίας
καὶ τῆς σωτηρίας ἀπογινωσκομένης ἄφνω παράδοξος
λύσις ἐφάνη τῶν ἀτυχημάτων. ὁ γὰρ πολιορκῶν τὸν
Εὐμενῆ καὶ σπεύδων ἀνελεῖν Ἀντίγονος ἐκ μεταβολῆς
παρεκάλεσεν αὐτὸν πρὸς κοινοπραγίαν καὶ λαβὼν διὰ*
6 *τῶν ὅρκων τὰς πίστεις τῆς πολιορκίας ἀπελύθη. μετὰ
δέ τινα χρόνον ἀνελπίστως διασωθεὶς τότε μὲν περὶ
τὴν Καππαδοκίαν διέτριβεν ἀναλαμβάνων τοὺς προγε-
γονότας φίλους καὶ τοὺς κατὰ τὴν χώραν πλανωμένους
τῶν συνεστρατευκότων αὐτῷ πρότερον. ἀγαπώμενος
δὲ διαφερόντως ταχὺ πολλοὺς ἔσχε κοινωνοὺς τῶν
αὐτῶν ἐλπίδων καὶ πρὸς τὴν μετ' αὐτοῦ στρατείαν*
7 *ὑπακούοντας. τέλος δὲ ἐν ὀλίγαις ἡμέραις χωρὶς τῶν
ἐν τῷ φρουρίῳ συμπεπολιορκημένων φίλων πεντακο-
σίων ἔσχε στρατιώτας ἐθελοντὶ ὑπακούοντας πλείους
τῶν δισχιλίων. τῆς τύχης δ' αὐτῷ συνεργούσης τηλικαύ-
την ἔλαβεν αὔξησιν ὥστε παραλαβεῖν τὰς βασιλικὰς δυνά-
μεις καὶ προστῆναι τῶν βασιλέων πρὸς τοὺς καταλύειν
αὐτῶν τὴν ἀρχὴν τετολμηκότας. ἀλλὰ ταῦτα μὲν μικρὸν
ὕστερον ἀκριβέστερον διέξιμεν ἐν τοῖς οἰκείοις καιροῖς.*

2 *ἀναγκασθῆναι καταφυγεῖν*] *διασωθῆναι καὶ καταφ.* F. **5** *διπλοῖς*] *πολλοῖς* F. *οὐδὲ* F. **6** *ἐνιαυσίου*] aliter Nep. Eum. 5, 7. **15** *ἀγαπώμενος δὲ διαφερόντως*] *γενόμενος δὲ διαφερόντως σπουδαῖος* F; in fine pag. 2. m. *ἀγαπώμενος*. **17** *καὶ τὴν πρὸς ταὐτὸ στρατείαν* F. **20** cf. XVIII 41, 3. *ἐθελοντάς* F; *ἐθελοντὴν* Kaelker p. 319. **21** *χίλιοι* Plut. Eum. 12. **22** *αὔξησιν*] *ἰσχύν* F, corr. 2. m. in marg. **25** *ὕστερον μικρόν* R; *μικρὸν ὕστερον* post *διέξιμεν* pos. F. *οἰκείοις*] *ἰδίοις* X.

Νυνὶ δ' ἀρκούντως τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν διεληλυθότες 54
λυθότες μεταβησόμεθα πρὸς τὰς κατὰ τὴν Εὐρώπην
συντελεσθείσας πράξεις. Κάσανδρος γὰρ ἀποτετευχὼς
τῆς κατὰ τὴν Μακεδονίαν ἡγεμονίας οὐκ ἔπτηξεν, ἀλλ'
ἔκρινεν ἀντέχεσθαι ταύτης, αἰσχρὸν εἶναι διαλαμβάνων
298 τὴν τοῦ πατρὸς ἀρχὴν ὑφ' ἑτέρων διοικεῖσθαι. ὁρῶν 2
δὲ τὴν τῶν Μακεδόνων ὁρμὴν κεκλιμένην πρὸς τὸν
Πολυπέρχοντα τῶν μὲν φίλων οἷς ἐπίστευε κατ' ἰδίαν
προσδιαλεγόμενος ἐξέπεμπεν ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον
ἀνυπόπτως, αὐτὸς δ' ἐφ' ἡμέρας τινὰς σχολάσας ἐπὶ
τῆς χώρας καὶ κυνήγια συνιστάμενος ἐγέννησε περὶ
αὑτοῦ διάληψιν ὡς οὐκ ἀντιποιούμενος τῆς ἀρχῆς. ὡς 3
δ' εὐτρεπῆ πάντα ἦν αὐτῷ τὰ πρὸς τὴν ἀποδημίαν,
ἔλαθεν ἀναζεύξας ἐκ τῆς Μακεδονίας. καταντήσας δ'
εἰς τὴν Χερρόνησον κἀκεῖθεν ἀναζεύξας παρῆλθεν εἰς
Ἑλλήσποντον. διαπλεύσας δ' εἰς τὴν Ἀσίαν πρὸς
Ἀντίγονον ἠξίου βοηθεῖν αὐτῷ, φήσας καὶ Πτολεμαῖον
ἐπηγγέλθαι συμμαχήσειν. ὁ δ' Ἀντίγονος προθύμως
αὐτὸν προσδεξάμενος ἐπηγγείλατο πάντα συμπράξειν
προθύμως αὐτῷ καὶ δύναμιν παραχρῆμα δώσειν πεζικήν
τε καὶ ναυτικήν. ταῦτα δ' ἔπραττε προσποιούμενος 4
διὰ τὴν πρὸς Ἀντίπατρον φιλίαν συνεργεῖν, τῇ δ'
ἀληθείᾳ βουλόμενος τοὺς περὶ Πολυπέρχοντα πολλοὺς
καὶ μεγάλους περισπασμοὺς ἔχειν, ὅπως αὐτὸς ἀκινδύνως
τὴν Ἀσίαν ἐπέλθῃ καὶ τὴν τῶν ὅλων ἡγεμονίαν
εἰς αὑτὸν περιστήσῃ.

1 νῦν X. **4** ἀλλὰ R. **7** πρὸς Πολ. F. **8** ἐπίστευσε F. **12** αὐτοῦ XF. **15** εἰς τὴν Ἑλλήσποντον F. **19** πάντας RX. **20** αὐτῷ om. RX (at cf. XVIII 59, 3 saepius). **23** πολλοὺς καὶ μεγάλους π.] πολέμους καὶ (om. F) μεγάλους π. codd.; corr. Dind. **26** εἰς αὐτόν (ἑαυτόν F)] ὡς αὐτόν RX.

55 Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις κατὰ μὲν τὴν Μακε-
δονίαν Πολυπέρχων ὁ τῶν βασιλέων ἐπιμελητὴς μετὰ
τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ Κασάνδρου προεώρα μὲν τὸ μέ-
γεθος τοῦ πρὸς Κάσανδρον ἐσομένου πολέμου, οὐδὲν
δ' ἄνευ τῆς τῶν φίλων γνώμης κρίνων πράττειν
συνήγαγε τούς τε ἡγεμόνας ἅπαντας καὶ τῶν ἄλλων
2 Μακεδόνων τοὺς ἀξιολογωτάτους. φανεροῦ δ' ὄντος
ὅτι Κάσανδρος μὲν σωματοποιηθεὶς ὑπ' Ἀντιγόνου τῶν
κατὰ τὴν Ἑλλάδα πόλεων ἀνθέξεται διὰ τὸ τὰς μὲν
αὐτῶν πατρικαῖς φρουραῖς φυλάττεσθαι, τὰς δ' ὑπ'
ὀλιγαρχιῶν διοικεῖσθαι, κυριευομένας ὑπὸ τῶν Ἀντι-
πάτρου φίλων καὶ ξένων, πρὸς δὲ τούτοις συμμαχήσειν
τῷ Κασάνδρῳ Πτολεμαῖόν τε τὸν Αἰγύπτου κρατοῦντα
καὶ Ἀντίγονον τὸν φανερῶς ἤδη γενόμενον ἀποστάτην
τῶν βασιλέων, ἀμφοτέρους δὲ καὶ δυνάμεις μεγάλας
καὶ χρημάτων ἔχειν πλῆθος, ἔτι δὲ πολλῶν ἐθνῶν καὶ
πόλεων ἀξιολόγων κυριεύειν — προτεθείσης οὖν βουλῆς
πῶς τούτοις πολεμητέον ἐστὶ καὶ πολλῶν καὶ ποικίλων
λόγων περὶ τοῦ πολέμου ῥηθέντων ἔδοξεν αὐτοῖς τὰς
μὲν κατὰ τὴν Ἑλλάδα πόλεις ἐλευθεροῦν, τὰς δ' ἐν
αὐταῖς ὀλιγαρχίας καθεσταμένας ὑπ' Ἀντιπάτρου κατα-
3 λύειν· οὕτως γὰρ ἂν μάλιστα τὸν μὲν Κάσανδρον
ταπεινώσειν, ἑαυτοῖς δὲ μεγάλην δόξαν καὶ πολλὰς
4 συμμαχίας ἀξιολόγους περιποιήσειν. εὐθὺς οὖν τοὺς
ἀπὸ τῶν πόλεων παρόντας πρεσβευτὰς προσκαλεσά-
μενοι καὶ θαρρεῖν παρακαλέσαντες ἐπηγγείλαντο τὰς

3 προεωραμένος τὸ μ. X προεωρᾶτο μὲν τὸ μ. F (cf. XVIII 60, 1). **4. 8** Κάσσανδρον F. **6** πάντας F. τῶν ἄλλων πάντων Μακ. F. **10** ὑπ' ὀλιγαρχίαν RX. **13** τε] μὲν F. **14** φανερῶς ἤδη γενόμενον] φανερῶς προσγενόμενον F. **19** τὰς μὲν — **21** αὐταῖς om. X. **22** οὕτω F. ἂν del. Dind. **24. 25** τοὺς ἀπὸ τῆς πόλεως καὶ τῶν ἄλλων πόλεων πρεσβευτάς X. **26** παρα-κελευσάμενοι F.

δημοκρατίας ἀποκαταστήσειν ταῖς πόλεσι καὶ τὸ κυρω-
299 θὲν δόγμα γράψαντες ἔδωκαν τοῖς πρεσβευταῖς, ὅπως κατὰ τάχος εἰς τὰς πατρίδας ἐπανελθόντες ἀπαγγείλωσι τοῖς δήμοις τὴν τῶν βασιλέων καὶ τῶν ἡγεμόνων εἰς τοὺς Ἕλληνας εὔνοιαν. ἦν δὲ τὸ διάγραμμα τοιοῦτον.
»Ἐπειδὴ συμβέβηκε τοῖς προγόνοις ἡμῶν πολλὰ τοὺς 56
Ἕλληνας εὐεργετηκέναι, βουλόμεθα διαφυλάττειν τὴν ἐκείνων προαίρεσιν καὶ πᾶσι φανερὰν ποιῆσαι τὴν ἡμετέραν εὔνοιαν ἣν ἔχοντες διατελοῦμεν πρὸς τοὺς
Ἕλληνας. πρότερον μὲν οὖν Ἀλεξάνδρου μεταλλά- 2
ξαντος ἐξ ἀνθρώπων καὶ τῆς βασιλείας εἰς ἡμᾶς καθηκούσης, ἡγούμενοι δεῖν ἐπαναγαγεῖν πάντας ἐπὶ τὴν εἰρήνην καὶ τὰς πολιτείας ἃς Φίλιππος ὁ ἡμέτερος πατὴρ κατέστησεν, ἐπεστείλαμεν εἰς ἁπάσας τὰς πόλεις
περὶ τούτων. ἐπεὶ δὲ συνέβη, μακρὰν ἀπόντων ἡμῶν, 3
τῶν Ἑλλήνων τινὰς μὴ ὀρθῶς γινώσκοντας πόλεμον ἐξενεγκεῖν πρὸς Μακεδόνας καὶ κρατηθῆναι ὑπὸ τῶν ἡμετέρων στρατηγῶν καὶ πολλὰ καὶ δυσχερῆ ταῖς πόλεσι συμβῆναι, τούτων μὲν τοὺς στρατηγοὺς αἰτίους ὑπολάβετε γεγενῆσθαι, ἡμεῖς δὲ τιμῶντες τὴν ἐξ ἀρχῆς προαίρεσιν κατασκευάζομεν ὑμῖν εἰρήνην, πολιτείας δὲ τὰς ἐπὶ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου καὶ τἄλλα πράττειν κατὰ τὰ διαγράμματα τὰ πρότερον ὑπ' ἐκείνων γραφέντα. καὶ τοὺς μεταστάντας ἢ φυγόντας ὑπὸ τῶν 4
ἡμετέρων στρατηγῶν ἐκ τῶν πόλεων ἀφ' ὧν χρόνων Ἀλέξανδρος εἰς τὴν Ἀσίαν διέβη κατάγομεν· καὶ τοὺς ὑφ' ἡμῶν κατελθόντας πάντα τὰ αὑτῶν ἔχοντας καὶ

1. **2** καὶ τὸ κυρωθὲν δόγμα γράψαντες ἔδωκαν] ἔδωκαν δὲ τὸ κυρωθὲν δόγμα γράψαντες X. **4** ἡγεμόνων] δήμων RX. **8** φανερὸν F. **9** διετελοῦμεν R, corr. 1. m. **13** ἃς] ἣν F. ὁ Φίλιππος ἡμ. π. X. **14** εἰς] πρός F. **25** ἀφ' ὃν χρόνον F, corr. 1. m. **27** αὐτῶν codd.; corr. edd.

ἀστασιάστους καὶ ἀμνησικακουμένους ἐν ταῖς ἑαυτῶν
πατρίσι πολιτεύεσθαι· καὶ εἴ τι κατὰ τούτων ἐψήφιστο,
ἄκυρον ἔστω, πλὴν εἴ τινες ἐφ' αἵματι ἢ ἀσεβείᾳ κατὰ
5 νόμον πεφεύγασι. μὴ κατιέναι δὲ μηδὲ Μεγαλοπο-
λιτῶν τοὺς μετὰ Πολυαινέτου ἐπὶ προδοσίᾳ φεύγοντας
μηδ' Ἀμφισσεῖς μηδὲ Τρικκαίους μηδὲ Φαρκαδωνίους
μηδὲ Ἡρακλεώτας· τοὺς δ' ἄλλους καταδεχέσθωσαν
6 πρὸ τῆς τριακάδος τοῦ ξανθικοῦ μηνός. εἰ δέ τινα
τῶν πολιτευμάτων Φίλιππος ἢ Ἀλέξανδρος ἀπέδειξαν
ἑαυτοῖς ὑπεναντία, παραγινέσθωσαν πρὸς ἡμᾶς, ἵνα
διορθωσάμενοι τὰ συμφέροντα καὶ ἡμῖν καὶ ταῖς
πόλεσι πράττωσιν. Ἀθηναίοις δ' εἶναι τὰ μὲν ἄλλα
καθάπερ ἐπὶ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου, Ὠρωπὸν δὲ
7 Ὠρωπίους ἔχειν καθάπερ νῦν. Σάμον δὲ δίδομεν
Ἀθηναίοις, ἐπειδὴ καὶ Φίλιππος ἔδωκεν ὁ πατήρ.
ποιήσασθαι δὲ δόγμα πάντας τοὺς Ἕλληνας μηδένα
μήτε στρατεύειν μήτε πράττειν ὑπεναντία ἡμῖν· εἰ δὲ
μή, φεύγειν αὐτὸν καὶ γενεὰν καὶ τῶν ὄντων στέρε-
σθαι. προστετάχαμεν δὲ καὶ περὶ τούτων καὶ τῶν
8 λοιπῶν Πολυπέρχοντι πραγματεύεσθαι. ὑμεῖς οὖν, 300
καθάπερ ὑμῖν καὶ πρότερον ἐγράψαμεν, ἀκούετε τούτου·
τοῖς γὰρ μὴ ποιοῦσί τι τῶν γεγραμμένων οὐκ ἐπι-
τρέψομεν.«

57 Τούτου δὲ τοῦ διαγράμματος ἐκδοθέντος καὶ πρὸς ἁπάσας τὰς πόλεις ἀποσταλέντος ἔγραψεν ὁ Πολυπέρχων πρός τε τὴν Ἀργείων πόλιν καὶ τὰς λοιπάς,

5 cf. Droysen Hell. II² 1 p. 55 a. 2. **6** *Φαρκαδωνίους* libri omnes; *Φαρκαδονίους* Dind.; *Φαρκαδών* Strab. IX 5, 17; *Φαρκηδών* St. Byz. (*τὸ ἐθνικὸν Φαρκηδόνιος*); cf. Polyaen. IV 2, 18. **8** *ξανθικοῦ*] in cod. R adscr. 2. m. *ἀπριλλίου*; cf. Droysen l. l. p. 212 a. 4. **10** *αὐτοῖς* Dind. *παραγενέσθωσαν* F. **14** *δὲ* om. RX. **17** *ὑπεαντίον* F, corr. 1. m. **19** *καὶ* om. F.

*προστάττων τοὺς ἀφηγησαμένους ἐπ' Ἀντιπάτρου τῶν
πολιτευμάτων φυγαδεῦσαι, τινῶν δὲ καὶ θάνατον
καταγνῶναι καὶ δημεῦσαι τὰς οὐσίας, ὅπως ταπεινω-
θέντες εἰς τέλος μηδὲν ἰσχύσωσι συνεργεῖν Κασάνδρῳ.
ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς Ὀλυμπιάδα τὴν Ἀλεξάνδρου* 2
*μητέρα, διατρίβουσαν ἐν Ἠπείρῳ διὰ τὴν πρὸς
Κάσανδρον ἔχθραν, ἵνα τὴν ταχίστην εἰς Μακεδονίαν
καταντήσῃ καὶ παραλαβοῦσα τὸ Ἀλεξάνδρου παιδίον
ἐπιμέλειαν αὐτοῦ ποιῆται, μέχρι ἂν εἰς ἡλικίαν ἔλθῃ
καὶ τὴν πατρῴαν βασιλείαν παραλάβῃ. ἔπεμψε δὲ καὶ* 3
*πρὸς Εὐμενῆ, γράψας ἐπιστολὴν ἐκ τοῦ τῶν βασιλέων
ὀνόματος, ὅπως πρὸς μὲν Ἀντίγονον μὴ διαλύσηται
τὴν ἀλλοτριότητα, πρὸς δὲ τοὺς βασιλεῖς ἀποκλίνας
εἴτε βούλεται καταντᾶν εἰς Μακεδονίαν καὶ μετ' αὐτοῦ
κοινοπραγῶν ἐπιμελητὴς εἶναι τῶν βασιλέων, εἴτε
μᾶλλον προαιρεῖται μένειν ἐπὶ τῆς Ἀσίας καὶ λαβὼν
δύναμιν καὶ χρήματα διαπολεμεῖν πρὸς Ἀντίγονον,
φανερῶς ἤδη γεγενημένον ἀποστάτην τῶν βασιλέων.
ἀποκαθιστάνειν δ' αὐτῷ τοὺς βασιλεῖς τήν τε σατρα-
πείαν, ἣν Ἀντίγονος ἀφῄρηται, καὶ τὰς δωρεὰς ἁπάσας
ὅσας πρότερον εἶχε κατὰ τὴν Ἀσίαν. τὸ δ' ὅλον* 4
*ἀπεφαίνετο μάλιστα πάντων πρέπειν Εὐμενῆ τῆς βασι-
λικῆς οἰκίας κήδεσθαι καὶ φροντίζειν, ἀκολουθοῦντα
τοῖς ὑπ' αὐτοῦ <προ>πεπολιτευμένοις πρὸς τὴν
βασιλικὴν οἰκίαν. ἐὰν δὲ μείζονος δυνάμεως προσ-
δέηται, καὶ αὐτὸς μετὰ τῶν βασιλέων ἀναζεύξειν ἐκ
Μακεδονίας μετὰ πάσης τῆς βασιλικῆς δυνάμεως. ταῦτα
μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.*

9 *μέχρις* F. 22 *πάντων* om. F. 24 <*προ*>*πεπολιτευμένοις* scripsi; *πεπολιτευμένοις* RF *πολιτευομένοις* X; cf. IV 17, 3; Pol. IV 14, 7.

58 *Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀρχίππου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Κόιντον Αἴλιον καὶ Λεύκιον Παπίριον. ἐπὶ δὲ τούτων Εὐμενὴς μὲν ἄρτι τὴν ἐκ τοῦ φρουρίου πεποιημένος ἀποχώρησιν ἐκομίσατο τὰς ἐπιστολὰς τὰς ἀποσταλείσας ὑπὸ Πολυπέρχοντος, ἐν αἷς ἦν γεγραμμένον χωρὶς τῶν προειρημένων ὅτι πεντακόσια μὲν τάλαντα διδόασιν αὐτῷ δωρεὰν οἱ βασιλεῖς εἰς ἐπανόρθωσιν τῶν γεγενημένων περὶ αὐτὸν ἐλαττωμάτων καὶ διότι γράμματα ἀπέστειλαν οἱ βασιλεῖς πρὸς τοὺς ἐν τῇ Κιλικίᾳ στρατηγοὺς καὶ θησαυροφύλακας, ὅπως αὐτῷ τὰ πεντακόσια τάλαντα δῶσι καὶ τῶν ἄλλων χρημάτων ὅσα ἂν αἰτήσῃ πρός τε τὰς ξενολογίας καὶ τὰς ἄλλας τὰς κατεπειγούσας χρείας, τούς τε τῶν ἀργυρασπίδων Μακεδόνων τρισχιλίων ἀφηγουμένους, ἵνα παραδῶσιν αὐτοὺς Εὐμενεῖ καὶ τἄλλα συμπράττωσι προθύμως, ὡς ἂν ἀποδεδειγμένῳ στρατη-* 301
2 *γῷ τῆς ὅλης Ἀσίας αὐτοκράτορι. ἧκεν δὲ καὶ παρ' Ὀλυμπιάδος αὐτῷ γράμματα, δεομένης καὶ λιπαρούσης βοηθεῖν τοῖς βασιλεῦσι καὶ ἑαυτῇ· μόνον γὰρ ἐκεῖνον πιστότατον ἀπολελεῖφθαι τῶν φίλων καὶ δυνάμενον*
3 *διορθώσασθαι τὴν ἐρημίαν τῆς βασιλικῆς οἰκίας. ἠξίου δ' αὐτὸν ἡ Ὀλυμπιὰς συμβουλεῦσαι πότερον αὐτῷ δοκεῖ συμφέρειν μένειν αὐτὴν ἐν Ἠπείρῳ καὶ μὴ πιστεύειν τοῖς αἰεὶ δοκοῦσι μὲν ἐπιμεληταῖς εἶναι, τῇ δὲ ἀληθείᾳ τὴν βασιλείαν εἰς ἑαυτοὺς μεθιστῶσιν, ἢ*

1 de quaest. chron. cf. ad XVIII 44, 1. **2** *Αἴλιον*] Aulium Liv. IX 15. *Παπύριον* F. **5** *ὑπό*] *ἀπό* RX. **6** *πεντακ.*] cf. XVIII 60, 2; Plut. Eum. 13. **9** *διότι*] *διὰ τοῦτο* F. **10** *τῇ* om. F. **11** *δώσειν* F. **12** *τε* om. F. **15** *παραδώσειν* F. *αὐτοὺς* X. *τὰ ἄλλα* F. **16** *ὡς ἂν* om. RX; *ἂν* del. Hertl. III p. 29. **17** *τῆς Ἀσίας ὅλης* F. **21** *τὴν ἐρημίαν τῆς βασιλικῆς οἰκίας*] *τῆς βασιλικῆς οἰκίας τὰς ἀποστασίας* F. **25** *μεθισταμένοις* F. *ἢ ἐπανέρχεσθαι* om. RX.

ἐπανέρχεσθαι. ὁ δ' Εὐμενὴς πρὸς μὲν τὴν Ὀλυμπιάδα 4
παραχρῆμα ἀντέγραψε, συμβουλεύων κατὰ τὸ παρὸν μένειν ἐν Ἠπείρῳ, μέχρι ἂν ὁ πόλεμος λάβῃ τινὰ κρίσιν. αὐτὸς δ' ἀεὶ τὴν εὔνοιαν βεβαιοτάτην πρὸς τοὺς βασιλεῖς τετηρηκὼς ἔκρινεν Ἀντιγόνῳ μὲν μὴ προσέχειν ἐξιδιαζομένῳ τὴν βασιλείαν, τοῦ δὲ Ἀλεξάνδρου παιδὸς προσδεομένου βοηθείας διά τε τὴν ὀρφανίαν καὶ διὰ τὴν τῶν ἡγεμόνων πλεονεξίαν διέλαβεν ἁρμόζειν ἑαυτῷ πάντα κίνδυνον ἀναδέχεσθαι τῆς τῶν βασιλέων σωτηρίας ἕνεκα. εὐθὺς οὖν παραγγείλας 59
τοῖς περὶ αὐτὸν ἀναζευγνύειν προῆγεν ἐκ Καππαδοκίας, ἔχων ἱππεῖς μὲν περὶ πεντακοσίους, πεζοὺς δὲ πλείους τῶν δισχιλίων· οὐ γὰρ ἔσχεν ἀναστροφὴν προσδέξασθαι τοὺς ἀφυστεροῦντας τῶν ἐπηγγελμένων συστρατεύσεσθαι διὰ τὸ προσάγειν παρ' Ἀντιγόνου δύναμιν ἀξιόλογον καὶ στρατηγοὺς τοὺς περὶ Μένανδρον, κωλύσοντας αὐτὸν ἐνδιατρίβειν τῇ Καππαδοκίᾳ, πολέμιον γενόμενον τοῖς περὶ Ἀντίγονον. ἀλλὰ γὰρ ἡ 2
δύναμις αὕτη τρισὶν ὕστερον ἡμέραις παραγενομένη καὶ τῶν καιρῶν ὑστεροῦσα ἐπεβάλετο μὲν διώκειν τοὺς μετ' Εὐμενοῦς προάγοντας, οὐ δυναμένη δὲ καταλαβεῖν ἐπανῆλθεν εἰς Καππαδοκίαν. ὁ δ' Εὐμενὴς 3
συντόνους τὰς ὁδοιπορίας ποιησάμενος καὶ ταχὺ τὸν Ταῦρον ὑπερβαλὼν ἧκεν εἰς τὴν Κιλικίαν. οἱ δὲ τῶν ἀργυρασπίδων ἡγεμόνες Ἀντιγένης καὶ Τεύταμος, πειθαρχοῦντες ταῖς παρὰ τῶν βασιλέων ἐπιστολαῖς, ἀπάν-

1 τὴν om. F. 3 μέχρις F. 9 αὐτῷ F. 12 περὶ om. F. 12. 13 aliter Plut. Eum 12. 16 Μένανδρον] Λέανδρον F; at cf. Plut. Eum. 9. 18 γενόμενον] γινόμενον codd.; corr. Dind.

21 προϊσάγοντας R προσάγ. X προ(σ)άγοντας F. 22 εἰς τὴν Καππαδοκίαν F. 23 τὰς om. F, qui συντόνως. 25 Τεύταμος (Πεύτ. F, corr. 2. m.)] cf. Plut. Eum. 13; Polyaen. IV 8, 2.

τησιν ἐποιήσαντο τῷ Εὐμενεῖ μετὰ τῶν φίλων ἐκ
πολλοῦ διαστήματος. ἀσπασάμενοι δὲ φιλοφρόνως καὶ
συγχαρέντες ἐπὶ τῷ διασεσῶσθαι παραδόξως αὐτὸν ἐκ
τῶν μεγίστων κινδύνων ἐπηγγέλλοντο πάντα συμπρά-
ξειν αὐτῷ προθύμως· οἵ τε ἀργυράσπιδες Μακεδόνες,
ὄντες περὶ τρισχιλίους, ὁμοίως ἀπήντησαν μετὰ φιλο-
4 φροσύνης τε καὶ ὁρμῆς. πάντες δ' ἐθαύμαζον τὸ τῆς
τύχης εὐμετάβολον καὶ παράδοξον, ὁρῶντες τούς τε
βασιλεῖς καὶ τοὺς Μακεδόνας ὀλίγῳ μὲν χρόνῳ πρό-
τερον κατεγνωκότας Εὐμενοῦς καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ
θάνατον, τότε δὲ ἐπιλαθομένους τῆς ἰδίας κρίσεως μὴ
μόνον ἀθῷον ἀφεικότας τῆς τιμωρίας, ἀλλὰ καὶ πάσης
τῆς βασιλείας τὴν ἡγεμονίαν αὐτῷ παραδεδωκότας.
5 καὶ τοῦτ' εὐλόγως ἔπασχον ἅπαντες οἱ τότε τὰς Εὐμε-
νοῦς ἐπισκοπούμενοι περιπετείας. τίς γὰρ οὐκ ἂν
λαβὼν ἔννοιαν τῆς κατὰ τὸν ἀνθρώπινον βίον ἀνω- 302
μαλίας καταπλαγείη τὴν ἐπ' ἀμφότερα τὰ μέρη τῆς
τύχης παλίρροιαν; ἢ τίς ἂν ταῖς κατὰ τὴν εὐτυχίαν
ἐξουσίαις πιστεύσας ἀναλάβοι φρόνημα μεῖζον τῆς
6 ἀνθρωπίνης ἀσθενείας; ὁ γὰρ κοινὸς βίος ὥσπερ ὑπὸ
θεῶν τινος οἰακιζόμενος ἐναλλὰξ ἀγαθοῖς τε καὶ κακοῖς
κυκλεῖται πάντα τὸν αἰῶνα. διόπερ παράδοξόν ἐστιν
οὐκ εἰ γέγονέν τι παράλογον, ἀλλ' εἰ μὴ πᾶν ἐστι τὸ
γινόμενον ἀνέλπιστον. διὸ καὶ τὴν ἱστορίαν προσ-
ηκόντως ἄν τις ἀποδέξαιτο· τῇ γὰρ τῶν πράξεων
ἀνωμαλίᾳ καὶ μεταβολῇ διορθοῦται τῶν μὲν εὐτυ-
χούντων τὴν ὑπερηφανίαν, τῶν δ' ἀκληρούντων τὴν
ἀτυχίαν.

4 πάντες RX. 12 ἀφηκότας RX. 15 περισκοπούμενοι F. 17 καταπλαγοίη F. τὰ om. F. 23 πᾶν] in marg. codicis R 2. m. πάνυ. 28 ἀτυχίαν] ἀθυμίαν Hertl. III p. 31.

Ἃ καὶ τότε διανοούμενος Εὐμενὴς ἐμφρόνως τὰ 60
καθ' ἑαυτὸν ἠσφαλίσατο, προορώμενος τὴν τῆς τύχης
καινοτομίαν. ὁρῶν γὰρ ἑαυτὸν μὲν ξένον ὄντα καὶ
μηδὲν προσήκοντα βασιλικαῖς ἐξουσίαις, τοὺς δ' ὑπο-
ταττομένους Μακεδόνας θάνατον αὐτοῦ προκατεγνω-
κότας, τοὺς δ' ἐν ταῖς στρατιωτικαῖς ἡγεμονίαις διατρί-
βοντας φρονήματος πλήρεις ὑπάρχοντας καὶ μεγάλων
πραγμάτων ὀρεγομένους ὑπέλαβεν ἔσεσθαι περὶ αὐτὸν
συντόμως καταφρόνησιν ἅμα καὶ φθόνον καὶ τὸ τελευ-
ταῖον τὸν περὶ τοῦ ζῆν κίνδυνον· μηδένα γὰρ ποι-
ήσειν ἑκουσίως τὸ προσταττόμενον ὑπὸ τῶν ἡττόνων
εἶναι δοκούντων μηδὲ καρτερήσειν δεσποζόμενον ὑπὸ
τῶν ὀφειλόντων ἑτέροις ὑποτάττεσθαι. δοὺς δὲ αὐτῷ 2
περὶ τούτων λόγον πρῶτον μὲν διδομένων αὐτῷ τῶν
πεντακοσίων ταλάντων κατὰ τὰς τῶν βασιλέων ἐπιστο-
λὰς εἰς ἀνάληψιν καὶ κατασκευὴν οὐκ ἔφησε λήψεσθαι·*
μὴ γὰρ προσδεῖσθαι τηλικαύτης δωρεᾶς, ὡς ἂν μηδε-
μιᾶς αὐτοῦ σπεύδοντος τυχεῖν ἡγεμονίας. καὶ γὰρ 3
νῦν οὐχ ἑκουσίως αὐτὸν ὑπακηκοέναι πρὸς ταύτην τὴν
χρείαν, ἀλλ' ὑπὸ τῶν βασιλέων συνηναγκάσθαι προσ-
δέξασθαι τὴν τοιαύτην λειτουργίαν. καθόλου γὰρ διὰ
τὴν συνέχειαν τῆς στρατείας μηκέτι δύνασθαι φέρειν
τὰς κακοπαθίας καὶ πλάνας, καὶ ταῦτα μηδεμιᾶς ὑπο-
κειμένης ἀρχῆς ξένῳ καὶ τῆς ὁμοεθνοῦς τοῖς Μακε-
δόσιν ἐξουσίας κεχωρισμένῳ. ἀπεφαίνετο δὲ αὐτὸν 4

1 *εὐφρόνως* F. **3** *ξένον μὲν ὄντα* F. **4** *ὑποτεταγμένους* F. **7** *πλήρης* RX. **8** *αὐτὸν* codd.; *αὑτόν* edd. **15** *πεντακ.*] cf. XVIII 58, 1. **16** *κατασκευὴν**] desiderari quaedam censeo (cf. Pol. VIII 9, 3 *κατασκευὴ τῶν φίλων καὶ τῶν συμμάχων*). **17** *ἂν* del. Hertl. III p. 29. **23** *κακοπαθείας* F. **24** *ἀρχῆς* om. F. **25** *ἐξουσίας ὄντι καὶ κεχωρισμένῳ* F. *δὲ*] *γὰρ* RX. *αὑτὸν* RF.

ἑωρακέναι κατὰ τὸν ὕπνον ὄψιν παράδοξον, ἣν ἀναγκαῖον ἡγεῖσθαι δηλῶσαι πᾶσι· δοκεῖν γὰρ αὐτὴν πολλὰ συνεργήσειν πρός τε ὁμόνοιαν καὶ τὸ κοινῇ συμφέρον.
5 δόξαι γὰρ κατὰ τὸν ὕπνον ὁρᾶν Ἀλέξανδρον τὸν βασιλέα ζῶντα καὶ τῇ βασιλικῇ σκευῇ κεκοσμημένον χρηματίζειν καὶ τὰ προστάγματα διδόναι τοῖς ἡγεμόσι καὶ πάντα τὰ κατὰ τὴν βασιλείαν διοικεῖν ἐνεργῶς.
6 »διόπερ οἶμαι δεῖν ἐκ τῆς βασιλικῆς γάζης κατασκευάσαι χρυσοῦν θρόνον, ἐν ᾧ τεθέντος τοῦ διαδήματος καὶ σκήπτρου καὶ στεφάνου καὶ τῆς ἄλλης κατασκευῆς ἐπιθύειν ἅμ' ἡμέρᾳ πάντας αὐτῷ τοὺς 303
ἡγεμόνας καὶ πλησίον τοῦ θρόνου συνεδρεύειν καὶ τὰ προστάγματα λαμβάνειν ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ βασιλέως, ὡς ζῶντος καὶ προεστηκότος τῆς ἰδίας βασιλείας.«
61 πάντων δ' ἀποδεξαμένων τοὺς λόγους ταχέως ἅπαντα κατεσκευάσθη τὰ πρὸς τὴν χρείαν, ὡς ἂν πολυχρύσου τῆς βασιλικῆς οὔσης γάζης. εὐθὺς οὖν κατασκευασθείσης μεγαλοπρεποῦς σκηνῆς ὅ τε θρόνος ἔχων τὸ διάδημα καὶ τὸ σκῆπτρον ἐτέθη καὶ τὰ ὅπλα οἷς εἰώθει χρῆσθαι καὶ κειμένης ἐσχάρας ἐχούσης πῦρ ἐπέθυον ἐκ κιβωτίου χρυσοῦ πάντες οἱ ἡγεμόνες τόν τε λιβανωτὸν καὶ τῶν ἄλλων <θυμιαμάτων> εὐωδῶν τὰ πολυτελέστατα καὶ προσεκύνουν ὡς θεὸν τὸν Ἀλέ-
2 ξανδρον. ἀκολούθως δὲ τούτοις δίφρων πολλῶν κειμένων ἐκάθιζον ἐπὶ τούτων οἱ τὰς ἡγεμονίας ἔχοντες καὶ συνεδρεύοντες ἐβουλεύοντο περὶ τῶν ἀεὶ κατεπειγόντων. ὁ δ' Εὐμενὴς ἐν πᾶσι τοῖς χρηματιζομένοις

1 ἣν om. F, suprascr. 2. m. ἀναγκαῖον δ' ἡγεῖσθαι F. **3** συνεργήσειν αὐτῷ F. **7** ἐνεργῶς F. **8** οἶμαι codd.; οἴεσθαι Dind. **15** καταδεξαμένων F, corr. 1. m. **16** κατεσκεύασε F. πολλοῦ χρυσοῦ F. **22** <θυμιαμάτων> add. ex I 62, 4; cf. Polyaen. IV 8, 2.

ἴσον ἑαυτὸν τοῖς ἄλλοις ἡγεμόσιν ἀποδεικνύων καὶ
πάντας ταῖς φιλανθρωποτάταις ὁμιλίαις δημαγωγῶν
τόν τε καθ' ἑαυτοῦ φθόνον ἀπετρίψατο καὶ πολλὴν
εὔνοιαν ἐν τοῖς ἡγεμόσι πρὸς ἑαυτὸν κατεσκεύασεν.
ἅμα δὲ καὶ τῆς κατὰ τὸν βασιλέα δεισιδαιμονίας ἐν- 3
ισχυούσης ἀγαθῶν ἐλπίδων ἅπαντες ἐπληροῦντο, καθά-
περ θεοῦ τινος αὐτῶν ἡγουμένου. ὁμοίως δὲ τούτοις
καὶ πρὸς τοὺς ἀργυράσπιδας Μακεδόνας πολιτευόμενος
ἀποδοχῆς μεγάλης ἐτύγχανεν παρ' αὐτοῖς, ὡς ἄξιος ὢν
τῆς τῶν βασιλέων φροντίδος. προχειρισάμενος δὲ τῶν 4
φίλων τοὺς εὐθετωτάτους καὶ δοὺς χρήματα δαψιλῆ
πρὸς τὴν ξενολογίαν ἐξέπεμψεν ὁρίσας ἀξιολόγους
μισθούς. εὐθὺς δ' οἱ μὲν εἰς τὴν Πισιδικὴν καὶ
Λυκίαν καὶ τὴν πλησιόχωρον παρελθόντες ἐξενολόγουν
ἐπιμελῶς, οἱ δὲ τὴν Κιλικίαν ἐπεπορεύοντο, ἄλλοι δὲ
τὴν Κοίλην Συρίαν καὶ Φοινίκην, τινὲς δὲ τὰς ἐν τῇ
Κύπρῳ πόλεις. διαβοηθείσης δὲ τῆς ξενολογίας καὶ 5
τῆς μισθοφορᾶς ἀξιολόγου προκειμένης πολλοὶ καὶ ἐκ
τῶν τῆς Ἑλλάδος πόλεων ἐθελοντὶ κατήντων καὶ πρὸς
τὴν στρατείαν ἀπεγράφοντο. ἐν ὀλίγῳ δὲ χρόνῳ συν-
ήχθησαν πεζοὶ μὲν πλείους τῶν μυρίων, ἱππεῖς δὲ
δισχίλιοι χωρὶς τῶν ἀργυρασπίδων καὶ τῶν μετ'
Εὐμενοῦς κατηντηκότων.

Παραδόξου δὲ καὶ ταχείας τῆς περὶ τὸν Εὐμενῆ 62
γενομένης αὐξήσεως Πτολεμαῖος μὲν μετὰ στόλου
πλεύσας εἰς Ζεφύριον τῆς Κιλικίας διεπέμπετο πρὸς
τοὺς τῶν ἀργυρασπίδων ἡγεμόνας, παρακαλῶν μὴ
προσέχειν τῷ Εὐμενεῖ, καθ' οὗ πάντες Μακεδόνες

18 ἐκ τῶν] τῶν ἐκ libri; corr. Dind. 19 ἐθελονταί F. 20 ὑπεγράφοντο F. 26 Ζεφύριον] cf. Ptol. V 7, 3. 28 τῷ om. XF.

2 θάνατον κατέγνωσαν. ὁμοίως δὲ πρὸς τοὺς ἐπὶ τῶν
ἐν Κυΐνδοις φρουρίων τεταγμένους ἐξέπεμψε, δια-
μαρτυρόμενος μὴ διδόναι μηδὲν τῶν χρημάτων Εὐμε-
νεῖ καὶ τὴν ἀσφάλειαν αὐτοῖς ἐπηγγείλατο παρέξεσθαι.
ἀλλὰ τούτῳ μὲν οὐδεὶς προσεῖχε διὰ τὸ τοὺς βασιλεῖς
καὶ τὸν ἐπιμελητὴν αὐτῶν Πολυπέρχοντα, ἔτι δὲ
Ὀλυμπιάδα τὴν Ἀλεξάνδρου μητέρα γεγραφέναι πάντα 304
ὑπηρετεῖν Εὐμενεῖ, ὡς ὄντι τῆς βασιλείας αὐτοκράτορι
3 στρατηγῷ. μάλιστα δ' Ἀντιγόνῳ δυσηρέστει τότε τὰ
περὶ τὴν Εὐμενοῦς προαγωγὴν καὶ τὸ μέγεθος τῆς
περὶ αὐτὸν συνισταμένης ἐξουσίας· ὑπελάμβανε γὰρ
ὑπὸ τοῦ Πολυπέρχοντος τοῦτον ἑαυτῷ κατασκευάζεσθαι
μέγιστον ἀντίπαλον ἀποστάτῃ γεγονότι τῆς βασιλείας.
4 διόπερ κρίνας ἐπιβουλὴν συστήσασθαι κατ' αὐτοῦ
προεχειρίσατο τῶν φίλων Φιλώταν καὶ τούτῳ μὲν
ἔδωκεν ἐπιστολὴν γεγραμμένην πρός τε τοὺς ἀργυρ-
άσπιδας καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς μετ' Εὐμενοῦς Μακε-
δόνας, συνεξέπεμψε δὲ αὐτῷ καὶ ἄλλους τριάκοντα
Μακεδόνας τῶν περιέργων καὶ λάλων, οἷς ἦν προσ-
τεταγμένον κατ' ἰδίαν ἐντυχεῖν τοῖς ἡγεμόσι τῶν
ἀργυρασπίδων Ἀντιγένει καὶ Τευτάμῳ καὶ διὰ τούτων
συστήσασθαί τινα κατ' Εὐμενοῦς ἐπιβουλήν, δωρεάς τε
μεγάλας ἐπαγγελλομένους καὶ σατραπείας μείζονας,
ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἀργυρασπίδων τοῖς γνωριζομένοις
καὶ πολίταις ἐντυγχάνειν καὶ διαφθείρειν δωρεαῖς
5 πρὸς τὴν κατ' Εὐμενοῦς ἐπιβουλήν. τῶν μὲν οὖν

2 *Κυΐνδοις*] *Ἰσσῷ* F, corr. 2. m. in marg.; cf. XIX 56, 5 (Strab. XIV 5, 10); *Κούϊνδα* XX 108, 2 (Plut. Eum. 13). 2 *τεταγμένων* RX. 4 *ἐπηγγέλλοντο* F. 5 *διά τε τοὺς β.* F. 9 *τότε τά*] *τά τε* Dind. 9. 10 *μάλιστα δ' Ἀντιγόνῳ ἔχοντι μεγάλην προαγωγὴν* F, corr. 2. m. in marg. 19 *λάλλων* F. 23 *ἐπαγγελλόμενος* codd. (*εἰσαγγελλόμενος* F, corr. 2. m.); corr. Reiske.

ἄλλων οὐδένα πεῖσαι κατίσχυσαν, Τεύταμος δὲ ὁ τῶν
ἀργυρασπίδων ἡγεμὼν διαφθαρεὶς ἐπεβάλετο καὶ τὸν
συνάρχοντα Ἀντιγένην πεῖσαι κοινωνῆσαι τῆς πράξεως.
ὁ δ' Ἀντιγένης, συνέσει καὶ πίστεως βεβαιότητι δια- 6
φέρων, οὐ μόνον ἀντεῖπεν, ἀλλὰ καὶ μετέπεισε τὸν
προδιεφθαρμένον. ἐδίδαξε γὰρ αὐτὸν συμφέρειν ζῆν
τὸν Εὐμενῆ μᾶλλον ἢ τὸν Ἀντίγονον· ἐκεῖνον μὲν 7
γὰρ εἰς πλεῖον ἰσχύσαντα παρελεῖσθαι τὰς σατραπείας
αὐτῶν καὶ ἀντικαταστήσειν ἐκ τῶν αὐτοῦ φίλων,
Εὐμενῆ δὲ ξένον ὄντα μηδέποτ' ἰδιοπραγῆσαι τολ-
μήσειν, ἀλλὰ στρατηγὸν ὄντα φίλοις αὐτοῖς χρήσεσθαι
καὶ συμπράξασι φυλάξειν αὐτοῖς τὰς σατραπείας, τάχα
δὲ καὶ ἄλλας προσδώσειν. οἱ μὲν οὖν τὰς κατ' Εὐμε-
νοῦς ἐπιβουλὰς κατασκευάζοντες ἀπέτυχον τὸν προ-
ειρημένον τρόπον· τοῦ δὲ Φιλώτου τὴν κοινὴν ἐπιστο- 63
λὴν ἀναδόντος τοῖς ἡγεμόσι συνήχθησαν οἵ τε ἀργυρ-
άσπιδες καὶ οἱ ἄλλοι Μακεδόνες κατ' ἰδίαν ἄνευ τοῦ
Εὐμενοῦς καὶ τὴν ἐπιστολὴν προσέταξαν ἀναγνω-
σθῆναι. ἦν δ' ἐν αὐτῇ γεγραμμένη κατηγορία μὲν τοῦ 2
Εὐμενοῦς, παράκλησις δὲ τῶν Μακεδόνων συλλαβεῖν
τὸν Εὐμενῆ ταχέως καὶ ἀποκτεῖναι· ἐὰν δὲ ταῦτα μὴ
πράξωσιν, ὅτι μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἥξει πολεμή-
σων αὐτοῖς καὶ τοῖς μὴ πειθαρχοῦσι τὴν προσήκουσαν
ἐπιθήσει τιμωρίαν. ἀναγνωσθείσης δὲ τῆς ἐπιστολῆς 3
εἰς πολλὴν ἀπορίαν ἐνέπεσον οἵ τε ἡγεμόνες καὶ οἱ

7 ἐκεῖνον μὲν γὰρ] ἐκεῖνον γὰρ μέγαν ὄντα F. **8** εἰς πλεῖον] ἐπὶ πλέον Hertl. II, 2 p. 5; III p. 32. παρελέσθαι RX; F 2. m. **9** ἑαυτοῦ F. **10** ἰδιοπραγῆσαι] δικαιοπραγῆσαι στρατηγῆσαι F. τολμῆσαι RX. **11** χρῆσθαι X. **12** συμπράξαντα F. **16** ἀναδιδόντος R, corr. 1. m. **18** προσέταξεν F. **19** ἐν αὐτῇ γεγραμμένη] ἀναγεγραμμένη F, corr. 2. m. in marg. **21** καί] ἢ καὶ F. **23** πειθαρχηκόσι F.

Μακεδόνες πάντες· ἀναγκαῖον γὰρ ἦν αὐτοῖς ἢ πρὸς τοὺς βασιλεῖς ἀποκλίναντας ὑπ' Ἀντιγόνου τιμωρίας τυχεῖν ἢ πειθαρχήσαντας Ἀντιγόνῳ ὑπὸ Πολυπέρ-
4 χοντος καὶ τῶν βασιλέων κολασθῆναι. τοιαύτης δὲ συγχύσεως ἐπεχούσης τὰ πλήθη ἧκεν ὁ Εὐμενὴς καὶ τὴν ἐπιστολὴν ἀναγνοὺς παρεκάλεσε τοὺς Μακεδόνας πράττειν τὰ τοῖς βασιλεῦσι δεδογμένα, τῷ δὲ ἀπο-
5 στάτῃ γεγονότι μὴ προσέχειν. πολλὰ δὲ διαλεχθεὶς οἰκεῖα τῆς ὑποθέσεως οὐ μόνον αὐτὸς ἀπελύθη τῶν ἐνεστώτων κινδύνων, ἀλλὰ καὶ τὸ πλῆθος εἰς εὔνοιαν
6 μείζονα τῆς προϋπαρχούσης παρεστήσατο. οὗτος μὲν οὖν πάλιν εἰς ἀνελπίστους κινδύνους ἐμπεσὼν παραδόξως ἰσχυροτέραν κατεσκεύασε τὴν περὶ αὐτὸν δύναμιν. διὸ καὶ τοῖς στρατιώταις παραγγείλας ἀναζευγνύειν προῆγεν ἐπὶ Φοινίκης, σπεύδων τὰς ναῦς ἐξ ἁπασῶν τῶν πόλεων ἀθροῖσαι καὶ στόλον ἀξιόλογον κατασκευάσαι, ὅπως Πολυπέρχων μὲν προσλαβόμενος τὰς ἐκ τῆς Φοινίκης ναῦς θαλαττοκρατῇ καὶ δύνηται διαβιβάζειν ἀσφαλῶς, ὅταν βούληται, τὰς ἐκ τῆς Μακεδονίας δυνάμεις εἰς τὴν Ἀσίαν ἐπ' Ἀντίγονον. οὗτος μὲν οὖν ἐν Φοινίκῃ διέτριβε κατασκευαζόμενος τὴν ναυτικὴν δύναμιν.

64 *Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Νικάνωρ ὁ τὴν Μουνυχίαν κατέχων ἀκούων τὸν μὲν Κάσανδρον ἐκ Μακεδονίας κεχωρίσθαι πρὸς Ἀντίγονον, τὸν δὲ Πολυπέρχοντα προσδόκιμον εἶναι συντόμως ἥξειν εἰς τὴν Ἀττικὴν μετὰ τῆς δυνάμεως ἠξίου τοὺς Ἀθηναίους*
2 διαφυλάττειν τὴν πρὸς τὸν Κάσανδρον εὔνοιαν. οὐ-

1 *αὐτοὺς* F. **5** *ὑπεχούσης* F. **13** *αὐτὸν* X. **25** *κεχωρῆσθαι* F. **26** *συντόμως*] *αὐτομάτως* F. **28** *πρὸς Κάσανδρον* F.

θενὸς δὲ αὐτῷ προσέχοντος, ἀλλὰ καὶ τὴν φρουρὰν
πάντων οἰομένων δεῖν ἐξάγειν τὴν ταχίστην τὸ μὲν
πρῶτον παρακρουσάμενος τὸν δῆμον ἔπεισεν ὀλίγας
ἡμέρας ἐπισχεῖν· πράξειν γὰρ αὐτὸν τὰ συμφέροντα
τῇ πόλει· μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Ἀθηναίων ἐπί τινας
ἡμέρας ἡσυχίαν ἐχόντων ἔλαθε νυκτὸς κατ᾽ ὀλίγους
στρατιώτας εἰσαγαγὼν εἰς τὴν Μουνυχίαν, ὥστε γενέ-
σθαι δύναμιν ἀξιόχρεων τηρεῖν τὴν φυλακὴν καὶ
διαγωνίζεσθαι πρὸς τοὺς ἐπιβαλλομένους πολιορκεῖν
τὴν φρουράν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι γνόντες τὸν Νικάνορα 3
μηδὲν ὑγιὲς πράττοντα πρὸς μὲν τοὺς βασιλέας καὶ
Πολυπέρχοντα πρεσβείαν ἐξέπεμψαν, ἀξιοῦντες βοηθεῖν
αὐτοῖς κατὰ τὸ διάγραμμα τὸ γραφὲν ὑπὲρ τῆς τῶν
Ἑλλήνων αὐτονομίας· αὐτοὶ δὲ πλεονάκις ἐκκλησίαν
συναγαγόντες ἐβουλεύοντο πῶς χρηστέον εἴη περὶ τοῦ
πρὸς Νικάνορα πολέμου. τούτων δ᾽ ἔτι περὶ ταῦτ᾽ 4
ἀσχολουμένων ὁ Νικάνωρ, πολλοὺς ἐξενολογηκώς, λά-
θρᾳ νυκτὸς ἐξαγαγὼν τοὺς στρατιώτας κατελάβετο τὰ
τείχη τοῦ Πειραιέως καὶ τοῦ λιμένος τὰ κλεῖθρα. οἱ
δὲ Ἀθηναῖοι τὴν μὲν Μουνυχίαν οὐκ ἀπειληφότες,
τὸν δὲ Πειραιᾶ προσαποβεβληκότες χαλεπῶς ἔφερον.
διόπερ ἑλόμενοι πρέσβεις τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν καὶ 5
306 φιλίαν ἐχόντων πρὸς Νικάνορα Φωκίωνα τὸν Φώκου
καὶ Κόνωνα τὸν Τιμοθέου καὶ Κλέαρχον τὸν Ναυσι-
κλέους ἐξαπέστειλαν, ἐγκαλοῦντες μὲν ἐπὶ τοῖς πεπραγ-
μένοις, ἀξιοῦντες δὲ ἀποδοῦναι τὴν αὐτονομίαν αὐτοῖς
κατὰ τὸ γεγενημένον διάταγμα. ὁ δὲ Νικάνωρ ἀπο- 6

4 αὐτὸν Dind. 8 ἀξιόχρεω F. 9 ἐπιβαλομένους Hultzsch pr. Pas. p. 12. 11 τοὺς βασιλέας scripsi (cf. XVIII 65, 1); τὸν βασιλέα codd. 14 cf. XVIII 56. 19 Πειραιῶς Dind.; cf. infra XVIII 65, 5. 21 Πειραιέα F.

κρίσεις ἔδωκε πρεσβεύειν αὐτοὺς πρὸς Κάσανδρον·
ὑπ' ἐκείνου γὰρ καθεσταμένον φρούραρχον μηδαμῶς
65 ἔχειν ἐξουσίαν ἰδιοπραγεῖν. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν
καιρὸν ἧκεν ἐπιστολὴ Νικάνορι παρ' Ὀλυμπιάδος, ἐν
ᾗ προσέταττεν ἀποδοῦναι Ἀθηναίοις τήν τε Μουνυχίαν
καὶ τὸν Πειραιᾶ. ὁ δὲ Νικάνωρ ἀκούων ὅτι μέλλουσιν
οἱ βασιλεῖς καὶ Πολυπέρχων κατάγειν εἰς Μακεδονίαν
τὴν Ὀλυμπιάδα καὶ τοῦ τε παιδίου τὴν ἐπιμέλειαν
ἐκείνῃ παραδιδόναι καὶ τὴν προϋπάρχουσαν ἀποδοχὴν
καὶ τιμὴν Ἀλεξάνδρου ζῶντος ἀποκαθιστάναι Ὀλυμ-
πιάδι, φοβηθεὶς ἐπηγγείλατο μὲν παραδώσειν, ἀεὶ δὲ
2 προφάσεις τινὰς ποιούμενος παρῆγε τὴν πρᾶξιν. οἱ
δὲ Ἀθηναῖοι πεπολυωρηκότες ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρό-
νοις τὴν Ὀλυμπιάδα καὶ νομίσαντες τὰς μὲν ταύτῃ
δεδογμένας τιμὰς ὄντως γεγονέναι, τὴν δὲ ἀπόληψιν
τῆς αὐτονομίας διὰ ταύτης ἐλπίζοντες ἀκινδύνως ἔσε-
3 σθαι περιχαρεῖς ἦσαν. ἀτελέστων δ' ἔτι τῶν ἐπαγ-
γελιῶν οὐσῶν ἧκεν Ἀλέξανδρος ὁ Πολυπέρχοντος υἱὸς
μετὰ δυνάμεως εἰς τὴν Ἀττικήν. οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι
διέλαβον αὐτὸν ἥκειν ἀποκαταστήσοντα τῷ δήμῳ τήν
τε Μουνυχίαν καὶ τὸν Πειραιᾶ, τὸ δ' ἀληθὲς οὐχ
οὕτως εἶχεν, ἀλλὰ τοὐναντίον αὐτὸς ἰδίᾳ παραλη-
ψόμενος ἀμφότερα πρὸς τὰς ἐν τῷ πολέμῳ χρείας.
4 τῶν γὰρ Ἀντιπάτρῳ γεγονότων φίλων τινές, <ὧν>
ὑπῆρχον καὶ οἱ περὶ Φωκίωνα, φοβούμενοι τὰς ἐκ

5 προσέταττε δοῦναι F. **6** Πειραιέα F. **8** τὴν om. F. **9** παραδοῦναι F. ὑποδοχήν F. **10** ὡς Ἀ. ζῶντος F. **11** αἰεὶ F. **15** δεδογμένας libri omnes; δεδομένας Dind. ὄντως suspectum; ὀρθῶς an <συμφερ>όντως (cf. XVIII 69, 3)? **17** δ' ἔτι τῶν] δὲ τινῶν RX δὲ τῶν F. **21** Πειραιέα F. **22** παραληψόμενος] καταλ. Plut. Phoc. 33. **23** τῷ om. F. post χρείας quaedam (ἧκεν vel simile aliquid) deesse statuit Dind. **24** Ἀντι-πάτρου F. <ὧν> add. Reiske.

*τῶν νόμων τιμωρίας ὑπήντησαν τῷ Ἀλεξάνδρῳ καὶ
διδάξαντες τὸ συμφέρον ἔπεισαν αὐτὸν ἰδίᾳ κατέχειν
τὰ φρούρια καὶ μὴ παραδιδόναι τοῖς Ἀθηναίοις, μέχρι
ἂν ὁ Κάσανδρος καταπολεμηθῇ. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος* 5
*πλησίον τοῦ Πειραιῶς καταστρατοπεδεύσας τοὺς μὲν
Ἀθηναίους οὐ παρελάμβανε πρὸς τὰς ἐντεύξεις τὰς
πρὸς τὸν Νικάνορα, ἰδίᾳ δὲ συνιὼν εἰς λόγους καὶ ἐν
ἀπορρήτοις διαπραττόμενος φανερὸς ἦν ἀδικεῖν μέλλων
τοὺς Ἀθηναίους. ὁ δὲ δῆμος εἰς ἐκκλησίαν συνελθὼν* 6
*τὰς μὲν ὑπαρχούσας ἀρχὰς κατέλυσεν, ἐκ δὲ τῶν
δημοτικωτάτων τὰ ἀρχεῖα καταστήσας τοὺς ἐπὶ τῆς
ὀλιγαρχίας γεγονότας ἄρχοντας κατεδίκασε τοὺς μὲν
θανάτῳ, τοὺς δὲ φυγῇ καὶ δημεύσει τῆς οὐσίας· ἐν
οἷς ἦν καὶ Φωκίων ὁ ἐπ' Ἀντιπάτρου τὴν τῶν ὅλων
ἀρχὴν ἐσχηκώς.*

Οὗτοι μὲν οὖν ἐκβληθέντες ἐκ τῆς πόλεως κατ- 66
*έφυγον πρὸς Ἀλέξανδρον τὸν Πολυπέρχοντος καὶ διὰ
τούτου τὴν σωτηρίαν ἑαυτοῖς πορίζειν ἐφιλοτιμοῦντο.
προσδεχθέντες δὲ ὑπ' αὐτοῦ φιλοφρόνως γράμματα
ἔλαβον πρὸς τὸν πατέρα Πολυπέρχοντα, ὅπως μηδὲν
πάθωσιν οἱ περὶ Φωκίωνα, τἀκείνου πεφρονηκότες καὶ
νῦν ἐπαγγελλόμενοι πάντα συμπράξειν. ἀποστείλαντος* 2
307 *δὲ καὶ τοῦ δήμου πρεσβείαν πρὸς τὸν Πολυπέρχοντα
τὴν κατηγοροῦσαν μὲν τῶν περὶ Φωκίωνα, παρα-
καλοῦσαν δὲ τὴν Μουνυχίαν αὐτοῖς δοῦναι μετὰ τῆς
αὐτονομίας ὁ Πολυπέρχων ἔσπευδε μὲν φρουρᾷ κατ-
έχειν τὸν Πειραιᾶ διὰ τὸ πολλὰ δύνασθαι χρησιμεύειν*

2 *διδάξαντας* X. **3** *παραδοῦναι* F. *μέχρις* F. **5** *Πει-
ραιέως* F. **6** *οὐ* om. F. **9** *ἐλθών* F. **10** *προυπαρχούσας* X.
20 *πατέρα* om. F, suprascr. 1 m. **24** *κατηγοροῦσαν* libri (cf.
XII 41, 4); *κατηγορήσουσαν* Madv. I p. 509 (cf. Plut. Phoc. 33).
27 *Πειραιέα* F.

τὸν λιμένα πρὸς τὰς ἐν τοῖς πολέμοις χρείας· αἰσχυνό-
μενος δ' ἐναντία πράττειν τῷ ὑφ' ἑαυτοῦ γεγραμμένῳ
διαγράμματι καὶ νομίζων ἄπιστος κριθήσεσθαι παρὰ
τοῖς Ἕλλησιν, ἐὰν εἰς τὴν ἐπιφανεστάτην παρανομήσῃ
3 πόλιν, μετενόησε τῇ γνώμῃ. διακούσας δὲ τῶν πρέ-
σβεων τοῖς μὲν παρὰ τοῦ δήμου πρεσβεύουσι φιλαν-
θρώπως κεχαρισμένας ἔδωκεν ἀποκρίσεις, τοὺς δὲ περὶ
Φωκίωνα συλλαβὼν ἀπέστειλε δεσμίους εἰς τὰς Ἀθή-
νας, διδοὺς τὴν ἐξουσίαν τῷ δήμῳ εἴτε βούλεται
4 θανατοῦν εἴτ' ἀπολῦσαι τῶν ἐγκλημάτων. συναχθείσης
οὖν ἐκκλησίας ἐν ταῖς Ἀθήναις καὶ προτεθείσης κρί-
σεως τοῖς περὶ τὸν Φωκίωνα πολλοὶ τῶν τε φυγάδων
γεγονότων ἐπ' Ἀντιπάτρου καὶ τῶν ἀντιπολιτευομένων
5 κατηγόρησαν αὐτῶν θανάτου. ἦν δ' ὁ σύμπας τῆς
κατηγορίας λόγος ὅτι οὗτοι παραίτιοι γεγένηνται μετὰ
τὸν Λαμιακὸν πόλεμον τῆς τε δουλείας τῇ πατρίδι καὶ
τῆς καταλύσεως τοῦ δήμου καὶ τῶν νόμων. ὡς δὲ
τοῖς ἀπολογουμένοις ὁ καιρὸς παρεδόθη τῆς ἀπολογίας,
ὁ μὲν Φωκίων ἤρξατο ποιεῖσθαι τὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ
λόγον, τὸ δὲ πλῆθος τοῖς θορύβοις ἐξέσεισε τὴν ἀπο-
λογίαν, ὥστ' εἰς πολλὴν ἀπορίαν παραγενέσθαι τοὺς
6 ἀπολογουμένους. λήξαντος δὲ τοῦ θορύβου πάλιν ὁ
μὲν Φωκίων ἀπελογεῖτο, ὁ δὲ ὄχλος κατεβόα καὶ τὴν
φωνὴν τοῦ κινδυνεύοντος ἐκώλυεν ἐξακούεσθαι· τὸ
γὰρ πλῆθος τῶν δημοτικῶν, ἀπωσμένον τῆς πολιτείας
καὶ παρ' ἐλπίδας τετευχὸς τῆς καθόδου, πικρῶς δι-
έκειτο πρὸς τοὺς ἀφῃρημένους τὴν αὐτονομίαν.

1 πολεμίοις F. 6 φιλανθρώπους καὶ κεχ. F. 8 ἀπέστειλεν ἐν φυλακῇ δεσμίους F. 19. 20 τῶν — λόγων F, corr. 1. m. 19 αὐτοῦ F. 25 ἀπεωσμένον F. 26 ἐλπίδα F. τῆς om. R.

Βιαζομένου δὲ τοῦ Φωκίωνος καὶ πρὸς περίστασιν 67
ἀπεγνωσμένην ὑπὲρ τοῦ ζῆν ἀγωνιζομένου οἱ μὲν
πλησίον ὄντες ἤκουον τῶν τῆς ὑποθέσεως δικαίων, οἱ
δὲ μακρότερον διεστηκότες διὰ τὸ μέγεθος τῆς κραυγῆς
τῶν θορυβούντων ἤκουον μὲν οὐδέν, αὐτὴν δὲ μόνην
ἐθεώρουν τὴν τοῦ σώματος κίνησιν, γινομένην ἐναγώ-
νιον καὶ ποικίλην διὰ τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου.
τέλος δὲ ἀπογνοὺς τὴν σωτηρίαν ὁ Φωκίων ἀνεβόησε, 2
δεόμενος αὐτοῦ μὲν καταψηφίσασθαι τὸν θάνατον,
τῶν δ' ἄλλων φείδεσθαι. ἀμεταθέτου δὲ τῆς τοῦ
πλήθους ὁρμῆς καὶ βίας οὔσης παρεπορεύοντό τινες
τῶν φίλων συνηγορήσοντες τῷ Φωκίωνι, ὧν τὰς μὲν
ἀρχὰς τῶν λόγων ἤκουον, ὁπότε δὲ προβαίνοντες
φανεροὶ καθίσταντο τὴν ἀπολογίαν διεξιόντες, ἐξ-
εβάλλοντο τοῖς θορύβοις καὶ ταῖς ἐναντιουμέναις κραυ-
γαῖς. τὸ δ' ἔσχατον πανδήμῳ φωνῇ καταχειροτονη- 3
θέντες εἰς τὸ δεσμωτήριον ἤγοντο τὴν ἐπὶ θανάτῳ.
συνηκολούθουν δὲ αὐτοῖς πολλοὶ τῶν σπουδαίων ἀν-
δρῶν, ὀδυρόμενοι καὶ συμπάσχοντες ἐπὶ τῷ μεγέθει
τῶν ἀτυχημάτων· τὸ γὰρ πρωτεύοντας ἄνδρας ταῖς 4
δόξαις καὶ ταῖς εὐγενείαις, πολλὰ πεπραχότας ἐν τῷ
308 ζῆν φιλάνθρωπα, μήτε λόγου μήτε κρίσεως δικαίας
τυγχάνειν πολλοὺς ἦγεν εἰς ἐπίστασιν διανοίας καὶ
φόβον, ἀστάτου [δὲ] καὶ κοινῆς ἅπασι τῆς τύχης
οὔσης. πολλοὶ <δὲ> καὶ τῶν δημοτικῶν καὶ πικρῶς 5
διακειμένων πρὸς αὐτὸν ἐλοιδόρουν τε ἀνηλεῶς καὶ

9 αὐτοῦ Dind. **11** βιαίας R. παρεπορεύοντο mirum. **14** καθίσταιντο Dind. **17** τὴν om. R. **20** ἀτυχημάτων] ἀδικημάτων F. **21** καὶ ταῖς εὐγενείαις] καὶ ταῖς εὐεργεσίαις καὶ ταῖς εὐγενείαις X. **24. 25** [δὲ] post ἀστάτου transtulit post πολλοὶ Dind. **25** δημοτικῶς F. **26** τε om. F.

πικρῶς ὠνείδιζον αὐτῷ τὰς συμφοράς· τὸ γὰρ ἐν ταῖς
εὐτυχίαις σιωπώμενον μῖσος, ὅταν ἐκ μεταβολῆς ἐν
ταῖς ἀτυχίαις ἐκραγῇ, ταῖς ὀργαῖς ἀποθηριοῦται
6 πρὸς τοὺς μισουμένους. διὰ δὲ τῆς τοῦ κωνείου
πόσεως κατὰ τὸ πάτριον ἔθος τὸν βίον καταλύσαντες
ἐρρίφησαν ἄταφοι πάντες ἐκ τῶν τῆς Ἀττικῆς ὅρων.
ὁ μὲν οὖν Φωκίων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ διαβληθέντες
τοιαύτην ἔσχον τὴν τοῦ βίου καταστροφήν.

68 Κάσανδρος δὲ παρ' Ἀντιγόνου λαβὼν ναῦς μακρὰς
τριάκοντα καὶ πέντε, στρατιώτας δὲ τετρακισχιλίους
κατέπλευσεν εἰς τὸν Πειραιᾶ. προσδεχθεὶς δ' ὑπὸ
Νικάνορος τοῦ φρουράρχου παρέλαβε τὸν Πειραιᾶ καὶ
τὰ κλεῖθρα τοῦ λιμένος· τὴν δὲ Μουνυχίαν αὐτὸς ὁ
Νικάνωρ κατεῖχεν, [μὲν] ἔχων ἰδίους στρατιώτας ἱκα-
2 νοὺς εἰς τὸ τηρεῖν τὸ φρούριον. Πολυπέρχων δὲ μετὰ
τῶν βασιλέων ἔτυχε μὲν διατρίβων περὶ τὴν Φωκίδα,
πυθόμενος δὲ τὸν εἰς Πειραιᾶ κατάπλουν τοῦ Κασάν-
δρου παρῆλθεν εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ πλησίον τοῦ
3 Πειραιῶς κατεστρατοπέδευσεν. εἶχεν δὲ μεθ' ἑαυτοῦ
στρατιώτας πεζοὺς μὲν Μακεδόνας δισμυρίους, τῶν δ'
ἄλλων συμμάχων περὶ τετρακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ
χιλίους, ἐλέφαντας δὲ ἑξήκοντα πέντε. ἐπεβάλετο μὲν
οὖν πολιορκεῖν τοὺς περὶ τὸν Κάσανδρον, σπανίζων
δὲ τροφῆς καὶ τὴν πολιορκίαν ὑπολαμβάνων ἔσεσθαι
πολυχρόνιον ἠναγκάσθη μέρος τῆς δυνάμεως ἀπολιπεῖν
κατὰ τὴν Ἀττικὴν τὸ δυνάμενον ἔχειν τὴν τοῦ σίτου
χορηγίαν, ἡγουμένου τοῦ υἱοῦ Ἀλεξάνδρου, αὐτὸς δὲ

1 ὠνείδιζον] ὀνειδίζοντες F. αὐτῷ om. F. 4 τοῦ om. F. κωνίου R, corr. 2 m. (cf. XIV 37, 7). 6 ἄταφοι om. F. ἅπαντες F. 11 Πειραιέα F semper. 14 κατεῖχε μὲν ἔχων libri; corr. edd. 21 ἱππεῖς δὲ χιλίους om. RX. 23 σπανιζόντων libri; corr. edd.

τὸ πλεῖστον τῆς δυνάμεως ἀναλαβὼν παρῆλθεν εἰς Πελοπόννησον, συναναγκάσων τοὺς Μεγαλοπολίτας πειθαρχεῖν τοῖς βασιλεῦσιν, οἳ ἐτύγχανον μὲν τὰ Κασάνδρου φρονοῦντες καὶ διὰ τῆς ὑπ' Ἀντιπάτρου καθεσταμένης ὀλιγαρχίας διοικούμενοι.

Τοῦ δὲ Πολυπέρχοντος περὶ ταῦτα διατρίβοντος ὁ 69
Κάσανδρος ἀναλαβὼν τὸν στόλον Αἰγινήτας μὲν προσηγάγετο, τοὺς δὲ Σαλαμινίους ἀλλότρια φρονοῦντας εἰς πολιορκίαν συνέκλεισε. καθ' ἡμέραν δὲ συνεχεῖς ποιούμενος προσβολὰς καὶ βελῶν καὶ στρατιωτῶν εὐπορῶν εἰς τοὺς ἐσχάτους κινδύνους ἤγαγε τοὺς
Σαλαμινίους. κινδυνευούσης δὲ τῆς πόλεως ἁλῶναι 2
κατὰ κράτος ὁ Πολυπέρχων ἐξέπεμψε δύναμιν ἀξιόλογον πεζικήν τε καὶ ναυτικὴν τὴν ἐπιθησομένην τοῖς πολιορκοῦσι. διόπερ ὁ Κάσανδρος καταπλαγεὶς καὶ λύσας τὴν πολιορκίαν ἀπέπλευσεν εἰς τὸν Πειραιᾶ.
Πολυπέρχων δὲ βουλόμενος τὰ κατὰ τὴν Πελοπόννησον 3
309 διοικῆσαι συμφερόντως παρῆλθε καὶ συναγαγὼν ἐκ τῶν πόλεων συνέδρους διελέχθη περὶ τῆς πρὸς αὐτὸν συμμαχίας. ἐξέπεμψε δὲ καὶ πρὸς τὰς πόλεις πρεσβευτάς, προστάττων τοὺς μὲν δι' Ἀντιπάτρου καθεσταμένους ἄρχοντας ἐπὶ τῆς ὀλιγαρχίας θανατῶσαι,
τοῖς δὲ δήμοις ἀποδοῦναι τὴν αὐτονομίαν. πολλῶν δ' 4
ὑπακουσάντων καὶ κατὰ τὰς πόλεις φόνων γινομένων καί τινων φυγαδευομένων οἱ μὲν Ἀντιπάτρου φίλοι διεφθάρησαν, τὰ δὲ πολιτεύματα τὴν ἐκ τῆς αὐτονομίας παρρησίαν ἀπέλαβον καὶ συνεμάχουν τοῖς περὶ τὸν Πολυπέρχοντα. μόνων δὲ τῶν Μεγαλοπολιτῶν

3 οἳ ἐτύγχανον μὲν] διετύγχανον γὰρ F. **4** ὑπ' om. F. **13** ὁ om. F. **14** πεζικὴν καὶ ναυτικήν τε X. ἐπιτεθησομένην F.

διατηρούντων τὴν πρὸς Κάσανδρον φιλίαν ἔκρινε
70 *πολιορκῆσαι τὴν πόλιν αὐτῶν. οἱ δὲ Μεγαλοπολῖται*
γνόντες τὴν ἐπιβουλὴν τοῦ Πολυπέρχοντος ἐψηφίσαντο
τὰ μὲν ἀπὸ τῆς χώρας κατάγειν εἰς τὴν πόλιν, τῶν δὲ
πολιτῶν καὶ ξένων καὶ δούλων ἀριθμὸν ποιησάμενοι
μυρίους καὶ πεντακισχιλίους εὗρον τοὺς δυναμένους
παρέχεσθαι τὰς πολεμικὰς χρείας. εὐθὺς οὖν τοὺς
μὲν εἰς τάξεις κατελόχιζον, οὓς δὲ πρὸς τὰς ὑπηρεσίας
τοῖς ἔργοις καθίστανον, οὓς δ' ἐπὶ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν
2 *τειχῶν ἔταττον. ὑφ' ἕνα δὲ καὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν οἱ*
μὲν περὶ τὴν πόλιν τάφρον ὤρυττον βαθεῖαν, οἱ δὲ
ἀπὸ τῆς χώρας χάρακα παρεκόμιζον, τινὲς δὲ τὰ
πεπονηκότα τῶν τειχῶν κατεσκεύαζον, ἄλλοι δὲ περὶ
τὰς ὁπλοποιίας καὶ τὴν κατασκευὴν τῶν ὀξυβελῶν
καταπελτῶν ἐγίνοντο, πᾶσα δ' ἡ πόλις ἐν ἔργοις
καθειστήκει διά τε τὴν προθυμίαν τῶν ἀνδρῶν καὶ
3 *διὰ τοὺς προσδοκωμένους κινδύνους· διεβεβόητο γὰρ*
τό τε μέγεθος τῆς βασιλικῆς δυνάμεως καὶ τὸ πλῆθος
τῶν συνακολουθούντων ἐλεφάντων καὶ δοκούντων
ἀνυπόστατον ἔχειν τήν τε ἀλκὴν καὶ τὴν τοῦ σώματος
4 *ὁρμήν. ταχὺ δὲ πάντων εὐτρεπῶν γενομένων ὁ μὲν*
Πολυπέρχων ἧκε μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως καὶ πλη-
σίον τῆς πόλεως ἐστρατοπέδευσε δύο θέμενος παρεμ-
βολάς, τὴν μὲν τῶν Μακεδόνων, τὴν δὲ τῶν συμμά-
χων. κατασκευάσας δὲ πύργους ξυλίνους ὑψηλοτέρους

1 *φιλίαν*] *εὔνοιαν* F. **4** *καταγαγεῖν* F. **10** *ὑφ' ἓν δὲ καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρόν* F. **12** *τινὲς τὰ* X. **13** *κατεσκεύαζον* libri; usitatius *ἐπεσκεύαζον* (Hertl. II, 2 p. 29). **14** *ὀξυβελῶν καὶ καταπελτῶν* RX. **15** *ἐγίγνοντο* RX. **16** *τε* om. F. **18** *τε* om. F. *καὶ πλῆθος* F. **20** *τοῦ σώματος τὴν ὁρμήν* F; *ῥώμην*? Wess. et Bekk. (cf. XVIII 71, 3). **21** *ταχὺ δὲ πάντων εὐτρ. γεν.*] *πάντων δ' εὐτρ. γεν.* F. **22** *τῆς* om. RX.

τῶν τειχῶν προσῆγε τῇ πόλει κατὰ τοὺς εὐθέτους
τόπους καὶ βέλη παντοδαπὰ καὶ τοὺς ἀγωνιζομένους
ἐπιστήσας ἀνέστελλε τοὺς ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων ἀντιτεταγ-
μένους. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις διὰ τῶν μεταλ- 5
λευόντων ὑπορύξας τὰ τείχη καὶ τὰς στήριγγας ἐμ-
πρήσας κατέβαλε τρεῖς πύργους τοὺς μεγίστους καὶ
μεσοπύργια τὰ ἴσα. μεγάλου δὲ τοῦ πτώματος καὶ
παραδόξου γενομένου τὸ μὲν πλῆθος τῶν Μακεδόνων
ἀνεβόησεν, οἱ δὲ κατὰ τὴν πόλιν διὰ τὴν δεινότητα
τῆς πράξεως κατεπλάγησαν. ἔνθα δὴ τῶν Μακεδόνων 6
διὰ τοῦ πτώματος εἰσπιπτόντων εἰς τὴν πόλιν οἱ
Μεγαλοπολῖται διεῖλον σφᾶς αὐτοὺς καὶ τῷ μὲν ἑνὶ
μέρει τοὺς πολεμίους ὑποστάντες καὶ τὴν ἐν τῷ πτώ-
ματι δυσχωρίαν συνεργὸν ἔχοντες καρτερὰν μάχην
310 συνίσταντο, τῷ δ' ἑτέρῳ χάρακι διελάμβανον τὸν ἐντὸς
τοῦ πτώματος τόπον καὶ τεῖχος ἕτερον ἀντῳκοδόμουν,
συνεχῶς ἐργαζόμενοι καὶ μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ. ταχὺ 7
δὲ τῶν ἔργων συντελουμένων διά τε τὴν πολυχειρίαν
καὶ τὸ πλῆθος τῆς εἰς ἅπαντα παρασκευῆς τὸ μὲν διὰ
τοῦ πτώματος ἐλάττωμα συντόμως οἱ Μεγαλοπολῖται
διωρθώσαντο, πρὸς δὲ τοὺς ἐπὶ τῶν ξυλίνων πύργων
ἀγωνιζομένους τοῖς τε ὀξυβελέσι καταπέλταις ἐχρῶντο
καὶ τοῖς σφενδονήταις καὶ τοξόταις πολλοὺς τῶν πολε-
μίων κατετίτρωσκον. πολλῶν δὲ πιπτόντων παρ' ἀμ- 71
φοτέροις καὶ κατατραυματιζομένων καὶ τῆς νυκτὸς
περικαταλαβούσης ὁ μὲν Πολυπέρχων ἀνακαλεσάμενος
τῇ σάλπιγγι τοὺς στρατιώτας ἐπανῆλθεν ἐπὶ τὴν ἰδίαν

1 προσῆγε] προσεῖχε F. **2** καὶ τοὺς ἀγ.] κατὰ τοὺς ἀγ. F. **5** στήριγγας] στηριγίας F τερηπάς RX; corr. Scal. (cf. Hes. s. v.). **7** τὰ om. F. **12** διεῖλον σφᾶς αὐτοὺς] <εἰς δύο μέρη> add. Kallenb. I p. 18; at cf. XIX 62, 9. **19** πάντα F. διὰ om. R, suppl. 1. m. **23** σφενδονίταις F.

2 *στρατοπεδείαν. τῇ δ' ὑστεραίᾳ τὸν τοῦ πτώματος*
τόπον ἀνακαθάρας ἐποίησε βάσιμον τοῖς θηρίοις καὶ
διενοεῖτο χρήσασθαι ταῖς τούτων ῥώμαις πρὸς τὴν
ἅλωσιν τῆς πόλεως. οἱ δὲ Μεγαλοπολῖται Δάμιδος
ἡγουμένου καὶ τούτου γεγονότος κατὰ τὴν Ἀσίαν μετ'
Ἀλεξάνδρου καὶ περὶ τὰς φύσεις καὶ χρείας τῶν ἐλε-
φάντων ἐμπειρίαν ἔχοντος οὐ μετρίως προετέρησαν.
3 *οὗτος γὰρ τὴν ἰδίαν ἐπίνοιαν ἀντίταγμα τῇ τῶν*
θηρίων βίᾳ κατασκευάσας ἀχρήστους ἐποίησε τὰς τῶν
σωμάτων ῥώμας. θύρας γὰρ μεγάλας πλείονας ἥλοις
ὀξέσι καταπυκνώσας καὶ ταύτας ἐν ὀρύγμασι ταπεινοῖς
καταστρώσας καὶ τὰς ἐξοχὰς τῶν κέντρων ἐπικρυψά-
μενος κατέλιπε διὰ τούτων δίοδον εἰς τὴν πόλιν καὶ
κατὰ μέτωπον μὲν οὐδένα τῶν στρατιωτῶν ἔστησεν,
ἐκ δὲ τῶν πλαγίων ἔταξε πλῆθος ἀκοντιστῶν καὶ
4 *τοξοτῶν καὶ τῶν καταπελτικῶν βελῶν. τοῦ δὲ Πολυ-*
πέρχοντος ἀνακαθαίροντος πάντα τὸν τόπον τοῦ πτώ-
ματος καὶ τοῖς θηρίοις ἀθρόοις διὰ τούτου τὴν ἔφοδον
ποιουμένου παράδοξος ἐγένετο πρᾶξις περὶ τοὺς ἐλέ-
φαντας. οὐδενὸς γὰρ ἀπαντῶντος κατὰ στόμα τοῖς
θηρίοις οἱ μὲν Ἰνδοὶ συνηνάγκαζον εἰσπίπτειν εἰς τὴν
πόλιν, οἱ δ' ἐλέφαντες τῇ ῥύμῃ προπίπτοντες ἐνέπιπτον
5 *εἰς τὰς κατακεκεντρωμένας θύρας. τραυματιζόμενοι*
δὲ τοὺς πόδας ὑπὸ τῶν ἥλων καὶ διὰ τὸ βάρος περι-
πειρόμενοι τοῖς κέντροις οὔτε προϊέναι πορρώτερον
οὔτε ἀναστρέφειν διὰ τὴν δυσκινησίαν ἠδύναντο. ἅμα
δὲ καὶ βελῶν παντοδαπῶν ἐκ πλαγίων φερομένων οἱ
μὲν ἀπέθνησκον τῶν Ἰνδῶν, οἱ δὲ κατατραυματιζό-

2 *ἀνακαθήρας* Dind. 10 *πλείονας*] *πλείστοις* F. 15 *ἐξ-έταξε* F. 17 *ἀνακαθήραντος* F. 21 *συνηναγκάζοντο* F. 22 *ῥύμῃ*] *ῥώμῃ* libri; corr. Reiske. 24 *βάθος* F. 26 *οὔτ'* F.

μενοι τῆς ἐνδεχομένης χρείας ὑστεροῦντο. τὰ δὲ θηρία 6 *διά τε τὸ πλῆθος τῶν βελῶν καὶ τὴν ἰδιότητα τῆς τῶν ἥλων πληγῆς περιώδυνα γινόμενα τὴν διὰ τῶν φίλων ἐπιστροφὴν ἐποιοῦντο καὶ πολλοὺς αὐτῶν κατεπάτουν. τέλος δὲ τὸ μὲν ἀνδρειότατον αὐτῶν καὶ πλείστην ἔχον κατάπληξιν ἔπεσε, τῶν δὲ ἄλλων τὰ μὲν ἄχρηστα παντελῶς ἐγένετο, τὰ δὲ πολλοῖς τῶν ἰδίων θάνατον ἐπήνεγκεν.*

Μετὰ δὲ τὴν εὐημερίαν ταύτην οἱ μὲν Μεγαλο- 72 *πολῖται ταῖς ψυχαῖς ἐθάρρησαν, ὁ δὲ Πολυπέρχων μετανοηθεὶς ἐπὶ τῇ πολιορκίᾳ καὶ πολὺν χρόνον ἐπιμένειν οὐ δυνάμενος ἐπὶ μὲν τῆς πολιορκίας ἀπέλιπε μέρος τῆς δυνάμεως, αὐτὸς δ' ἐφ' ἑτέρας ἀναγκαιοτέρας πράξεις ἐτρέπετο. καὶ Κλεῖτον μὲν τὸν ναύαρχον* 2 *μετὰ τοῦ στόλου παντὸς ἐξέπεμψε, προστάξας ἐφεδρεύειν τοῖς περὶ τὸν Ἑλλήσποντον τόποις καὶ κωλύειν τὰς ἐκ τῆς Ἀσίας διαβιβαζομένας δυνάμεις εἰς τὴν Εὐρώπην, προσλαβέσθαι δὲ καὶ Ἀρριδαῖον τὸν συμπεφευγότα μὲν μετὰ τῶν στρατιωτῶν εἰς τὴν τῶν Κιανῶν πόλιν, ἐχθρὸν δ' ὄντα τοῖς περὶ Ἀντίγονον. τούτου δὲ πλεύσαντος ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον καὶ προσ-* 3 *αγαγομένου τὰς ἐν τῇ Προποντίδι πόλεις, ἔτι δὲ προσδεξαμένου τὴν μετ' Ἀρριδαίου δύναμιν κατέπλευσεν εἰς τοὺς τόπους ἐκείνους Νικάνωρ ὁ τῆς Μουνυχίας φρούραρχος, ἐξαπεσταλμένος ὑπὸ Κασάνδρου μετὰ παντὸς τοῦ στόλου· προσελάβετο δὲ καὶ τὰς παρ' Ἀντι-*

2 *διὰ τὴν ἰδιότητα* F. *τῆς τῶν ἥλων πληγῆς*] *τῆς τῶν ὅλων χρείας* RX. **3** *περιόδυνα* F. **4** *φιλίων* libri; corr. edd. **11** *μένειν* R, corr. 1. m. **14** *καὶ Κλεῖτον μὲν τὸν ναύαρχον*] *καὶ τὸν μὲν ναύαρχον* F. **18** *Ἀριδαῖον* F semper. **20** *Κιανῶν*] *Κυάνων* (τ supra υ) F; cf. Strab. XII 4, 4; St. B. s. v. *Προῦσα*; Mueller ad Ptol. V 1, 2. **21** *προσαγομένου* R.

γόνου ναῦς, ὥστε τὰς πάσας ἔχειν πλείους τῶν ἑκατόν.
4 γενομένης δὲ ναυμαχίας οὐ μακρὰν τῆς τῶν Βυζαντίων
πόλεως ἐνίκα ὁ Κλεῖτος καὶ κατέδυσε μὲν τῶν ἐναν-
τίων ναῦς ἑπτακαίδεκα, εἷλε δὲ σὺν αὐτοῖς τοῖς ἀν-
δράσιν οὐκ ἐλάττω τῶν τεσσαράκοντα· αἱ δὲ λοιπαὶ
5 κατέφυγον εἰς τὸν τῶν Χαλκηδονίων λιμένα. τοιαύτης
δ' εὐημερίας γενομένης τοῖς περὶ τὸν Κλεῖτον οὗτος
μὲν ὑπέλαβε μηκέτι τολμήσειν τοὺς πολεμίους ναυμα-
χήσειν διὰ τὸ μέγεθος τῆς ἥττης, ὁ δ' Ἀντίγονος
πυθόμενος τὰ περὶ τὸν στόλον ἐλαττώματα παραδόξως
διὰ τῆς ἰδίας ἀγχινοίας καὶ στρατηγίας ἀνεμαχέσατο
6 τὸ γεγονὸς ἐλάττωμα. παρὰ γὰρ Βυζαντίων μετα-
πεμψάμενος νυκτὸς ναῦς ὑπηρετικὰς ταύταις μὲν δι-
εβίβαζεν εἰς τὸ πέραν τοξότας τε καὶ σφενδονήτας καὶ
τῶν ἄλλων τῶν ψιλικῶν ταγμάτων τοὺς ἱκανούς. οὗτοι
δὲ πρὸ ἡμέρας ἐπιθέμενοι τοῖς ἐκ τῶν πολεμίων νεῶν
ἀποβεβηκόσιν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ πεζῇ κατεστρατο-
πεδευκόσι κατεπλήξαντο τοὺς περὶ τὸν Κλεῖτον. ταχὺ
δὲ πάντων διὰ τὸν φόβον τεταραγμένων καὶ εἰς τὰς
ναῦς ἐμπηδώντων πολὺς ἐγένετο θόρυβος διά τε τὰς
7 ἀποσκευὰς καὶ τὸ πλῆθος τῶν αἰχμαλώτων. ἐν τοσού-
τῳ δὲ Ἀντίγονος ἐξαρτύσας τὰς μακρὰς ναῦς καὶ τῶν
ἀλκιμωτάτων πεζῶν πολλοὺς ἐπιβάτας ἐπιστήσας ἀπ-
έστειλε, παρακαλέσας τεθαρρηκότως ἐπιθέσθαι τοῖς

1 *πλείους* (*πλείω* F) *τῶν ἑκατόν*] *ἑκατὸν τριάκοντα* Polyaen. IV 6, 8. **5** *οὐκ* om. F. *ἐλάττους* F. cf. Polyaen. IV 6, 8. **6** *Χαλκηδονίων*] *Χαλκιδονίων* F; *Καλχηδονίων* Dind.; at cf. XII 82, 1; XIX 60, 3; cf. Mueller ad Ptol. V 1, 2. **7** *τοῖς*] *τῆς* F. **8** *τολμήσειν* om. F. **11** *διὰ τῆς ἰδίας* — **12** *ἐλάττωμα* post *ὑπηρετικὰς* (v. 13) ponit F, omisso *παραδόξως*. **12** *παρὰ τῶν Βυζ.* F. **13** *νυκτὸς* om. F; cf. Kallenb. I p. 18. *ταύτας* R. **14** *τε*] *δὲ* X. *σφενδονηστάς* X. **15** *τῶν ψιλῶν καὶ ψιλικῶν* X. post *ἱκανοὺς* add. *κατὰ νύκτα* F. **19** *καὶ* om. F. **23** *πεζοὺς* RX.

*πολεμίοις, ὡς πάντως καθ' ἑαυτοὺς ἐσομένου τοῦ νική-
ματος. τοῦ δὲ Νικάνορος νυκτὸς ἀναχθέντος καὶ* 8
*διαφωσκούσης τῆς ἡμέρας οὗτοι μὲν ἐπιπεσόντες ἄφνω
τοῖς πολεμίοις τεθορυβημένοις εὐθὺς κατὰ τὸν πρῶτον
ἐπίπλουν ἐτρέψαντο καὶ τὰς μὲν τοῖς ἐμβόλοις τύπ-
τοντες ἀνέρρηττον, ὧν δὲ τοὺς ταρσοὺς παρέσυρον,
ὧν δὲ αὐτάνδρων παραδιδομένων ἀκινδύνως ἐκυρίευον·*
312 *τέλος δὲ πλὴν μιᾶς τῆς ναυαρχίδος τῶν λοιπῶν πασῶν
αὐτάνδρων ἐκυρίευσαν. ὁ δὲ Κλεῖτος φυγὼν ἐπὶ τὴν* 9
*γῆν καὶ καταλιπὼν τὴν ναῦν ἐπεβάλετο μὲν διὰ Μακε-
δονίας ἀνασῴζεσθαι, περιπεσὼν δὲ στρατιώταις τισὶ
τοῦ Λυσιμάχου διεφθάρη.*

Ἀντίγονος μὲν οὖν τηλικαύτῃ συμφορᾷ περιβαλὼν 73
*τοὺς πολεμίους μεγάλην ἐπὶ στρατηγίᾳ καὶ συνέσει
δόξαν ἀπηνέγκατο. θαλασσοκρατῆσαι δὲ ἔσπευδε καὶ
τὴν τῆς Ἀσίας ἡγεμονίαν ἀδήριτον περιποιήσασθαι.
διόπερ ἐξ ἁπάσης τῆς δυνάμεως ἐπιλέξας εὐζώνους
πεζοὺς μὲν δισμυρίους, ἱππεῖς δὲ τετρακισχιλίους
προῆγεν ἐπὶ Κιλικίας, σπεύδων τοὺς περὶ τὸν Εὐμενῆ
κατακόψαι πρὸ τοῦ δύναμιν ἁδροτέραν ἀθροῖσαι.
Εὐμενὴς δὲ πυθόμενος τὴν ὁρμὴν τῶν περὶ τὸν Ἀντί-* 2
*γονον ἐπεβάλετο μὲν τὴν Φοινίκην ἀνακτᾶσθαι τοῖς
βασιλεῦσι, κατειλημμένην ἀδίκως ὑπὸ Πτολεμαίου,
καταταχούμενος δ' ὑπὸ τῶν καιρῶν ἀνέζευξεν ἐκ τῆς
Φοινίκης καὶ διὰ τῆς Κοίλης Συρίας προῆγε μετὰ τῆς
δυνάμεως, σπεύδων τῶν ἄνω λεγομένων σατραπειῶν
ἅψασθαι. περὶ δὲ τὸν Τίγριν ποταμὸν ἐπιθεμένων* 3
αὐτῷ τῶν ἐγχωρίων νυκτὸς ἀπέβαλέ τινας τῶν στρα-

3 *διαφαυσκούσης* F. **6** *ἀνέρριπτον* RX. **7** *παραδεδο-μένων* F. **20** *ἀθροῖσαι* F (cf. XVIII 15, 1) *ἀθροίσειν* RX; *ἀθροίζειν* edd.

τιωτῶν. παραπλησίως δὲ καὶ κατὰ τὴν Βαβυλωνίαν ἐπιθεμένου τοῦ Σελεύκου παρὰ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν ἐκινδύνευσε μὲν ἅπασαν ἀποβαλεῖν τὴν δύναμιν, διώρυγός τινος ῥαγείσης καὶ τῆς στρατοπεδείας ὅλης συγκλυσθείσης, ὅμως δὲ διὰ τῆς ἰδίας στρατηγίας, ἐπί τι χῶμα καταφυγὼν καὶ τὴν διώρυγα πάλιν ἀποστρέψας,
4 διέσωσεν αὑτόν τε καὶ τὴν δύναμιν. παραδόξως δὲ τὰς τοῦ Σελεύκου χεῖρας διαφυγὼν διήνυσεν εἰς τὴν Περσίδα μετὰ τῆς δυνάμεως, ἔχων πεζοὺς μὲν μυρίους καὶ πεντακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ τρισχιλίους καὶ τριακοσίους. ἀναλαβὼν δὲ τοὺς στρατιώτας ἐκ τῆς κακοπαθίας διεπέμπετο πρός τε τοὺς σατράπας καὶ στρατηγοὺς τοὺς ἐν ταῖς ἄνω σατραπείαις, μεταπεμπόμενος στρατιώτας τε καὶ χρήματα. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν μέχρι τούτου προέβη <κατὰ> τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

74 Κατὰ δὲ τὴν Εὐρώπην Πολυπέρχοντος διὰ τὴν ἐλάττωσιν τῆς κατὰ τοὺς Μεγαλοπολίτας πολιορκίας καταφρονηθέντος αἱ πλεῖσται τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἀφιστάμεναι τῶν βασιλέων πρὸς Κάσανδρον ἀπέκλιναν. Ἀθηναίων δὲ μὴ δυναμένων ἀποτρίψασθαι τὴν φρουρὰν μήτε διὰ τοῦ Πολυπέρχοντος μήτε δι' Ὀλυμπιάδος ἀπετόλμησέ τις τῶν ἐπαινουμένων πολιτῶν εἰπεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ διότι συμφέρει πρὸς Κάσανδρον διαλύσασθαι.
2 τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἐγένετο θόρυβος, τῶν μὲν ἀντιλεγόντων, τῶν δὲ συγκατατιθεμένων τοῖς λόγοις· ὡς

1 καὶ πρὸς τὴν Βαβυλωνίαν ὁρμῶντος ἐπιθεμένου τ. Σ. F. 7 αὐτόν X. 10 τρισχιλίους] χιλίους F. 11 κακοπαθείας F. 12 τε om. F. 15 τούτων F. <κατὰ> add. Kallenb. I p. 19 ex constanti Diodori usu. 20 ἀπέκλινον F. 22 τοῦ om. X. 23 ἐπαινουμένων suspectum; f. addendum <ἐπὶ συνέσει> vel scribendum εὐδοκιμουμένων (cf. IV 24, 3).

δὲ ἀνεθεωρήθη τὸ συμφέρον, ἔδοξε τοῖς πᾶσι πρε-
313 σβεύειν πρὸς Κάσανδρον καὶ τίθεσθαι τὰ πρὸς αὐτὸν
ὡς ἂν ᾖ δυνατόν. γενομένων δὲ πλειόνων ἐντεύξεων 3
συνέθεντο τὴν εἰρήνην ὥστε τοὺς Ἀθηναίους ἔχειν
πόλιν τε καὶ χώραν καὶ προσόδους καὶ ναῦς καὶ τἄλλα
πάντα φίλους ὄντας καὶ συμμάχους Κασάνδρου, τὴν
δὲ Μουνυχίαν κατὰ τὸ παρὸν κρατεῖν Κάσανδρον, ἕως
ἂν διαπολεμήσῃ πρὸς τοὺς βασιλεῖς, καὶ τὸ πολίτευμα
διοικεῖσθαι ἀπὸ τιμήσεων ἄχρι μνῶν δέκα, καταστῆσαι
δ' ἐπιμελητὴν τῆς πόλεως ἕνα ἄνδρα Ἀθηναῖον ὃν ἂν
δόξῃ Κασάνδρῳ· καὶ ᾑρέθη Δημήτριος ὁ Φαληρεύς.
οὗτος δὲ παραλαβὼν τὴν ἐπιμέλειαν τῆς πόλεως ἦρχεν
εἰρηνικῶς καὶ πρὸς τοὺς πολίτας φιλανθρώπως.

Μετὰ δὲ ταῦτα Νικάνορος καταπλεύσαντος εἰς τὸν 75
Πειραιᾶ κεκοσμημένῳ τῷ στόλῳ τοῖς ἀπὸ τῆς νίκης
ἀκροστολίοις τὸ μὲν πρῶτον ἀποδοχῆς αὐτὸν ἠξίωσε
μεγάλης ὁ Κάσανδρος διὰ τὰς εὐημερίας, μετὰ δὲ
ταῦτα ὁρῶν αὐτὸν ὄγκου πλήρη καὶ πεφρονηματισ-
μένον, ἔτι δὲ τὴν Μουνυχίαν διὰ τῶν ἑαυτοῦ στρατι-
ωτῶν φρουροῦντα, κρίνας αὐτὸν ἀλλότρια φρονεῖν
ἐδολοφόνησεν. ἐστράτευσε δὲ καὶ εἰς Μακεδονίαν καὶ
πολλοὺς ἔσχε τῶν ἐγχωρίων ἀφισταμένους πρὸς αὐτόν.
ὁμοίως δὲ καὶ εἰς τὰς Ἑλληνίδας πόλεις ἐνέπεσέν τις 2
ὁρμὴ τῆς *Ἀντιπάτρου συμμαχίας. ὁ μὲν γὰρ Πολυ-
πέρχων ἀργῶς ἐδόκει καὶ ἀφρόνως προστατεῖν τῆς τε
βασιλείας καὶ τῶν συμμάχων, ὁ δὲ Κάσανδρος ἐπιεικῶς

1 *τοῖς* om. F. **9** cf. XVIII 18, 4. *μηνῶν* F. **10** *Ἀθηναῖον* — **11** *Κασάνδρῳ* om. F. **15** *Πειραιέα* F. **16** *ἀκροστόλοις* F. **17** *διὰ τὴν εὐημερίαν* F. **22** *εἰς αὐτόν* F. **24** *Ἀντιπάτρου* codd.; *Κασάνδρου* Rhod. (cf. XVIII 48; 49, 1); at fort. Diodori ipsius error est.

προσφερόμενος πᾶσι καὶ κατὰ τὰς πράξεις ἐνεργὸς ὢν πολλοὺς εἶχεν αἱρετιστὰς τῆς αὑτοῦ δυναστείας.

3 Ἐπεὶ δὲ κατὰ τὸν ἑπόμενον ἐνιαυτὸν Ἀγαθοκλῆς ἐγένετο τύραννος τῶν Συρακοσίων, ταύτην μὲν τὴν βύβλον αὐτοῦ περιγράψομεν κατὰ τὴν ἐν ἀρχῇ πρόθεσιν, τῆς δ' ἐχομένης τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς Ἀγαθοκλέους τυραννίδος ποιησάμενοι διέξιμεν τὰς οἰκείας τῇ γραφῇ πράξεις.

2 αὐτοῦ RX. 5 παραγράψομεν XF. subscr.: Διοδώρου Σικαλιώτου ἱστοριῶν $\overline{ιη}$ RX; Δ. Σ. ἱστορικῆς βιβλιοθήκης ὀκτωκαιδέκατον F.